

Holy Bible

Aionian Edition®

Tagakaulo Bible
Kalagan Bible

Holy Bible Aionian Edition ®

Tagakaulo Bible
Kalagan Bible
Language: Kalagan
Philippines (Mindanao)

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 9/10/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
Wycliffe Bible Translators, 2024

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoa Inc, <https://Nainoa-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Tagakaulo at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Tagakaulo at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoa Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matiyo	1
Markos	45
Lukas	71
John	116
Pigpan-imo'	149
Roma	194
1 Corinto	215
2 Corinto	236
Galasya	249
Épéso	256
Pilipos	263
Kolosas	268
1 Tésalonika	273
2 Tésalonika	277
1 Timotiyo	280
2 Timotiyo	286
Tito	290
Pilémon	293
Hibriyu	294
Santiago	309
1 Pédro	314
2 Pédro	320
1 Juan	324
2 Juan	329
3 Juan	330
Judas	331
Pigbukasan	333

APPENDIX

- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- Destiny
- Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT



Aw miglong si Jisus, "Kay Ma', pasinsiyayi silan kay wala' nilan ka-edé-i kun unu ya pig-imó' nilan." Aw migbunutbunut ya manga sundalu kun singalan kanilan ya makatagtun sa tagsambuksambuk na kadékgadégi ni Jisus.

Lukas 23:34

Matiyo

1 Ini ya tultulanen sa manga tyugbulan ni Jisu-Kristu: Si Jisus lekat adti buwadbuwad na hari' na si Dabid, aw si Dabid lekat adti buwadbuwad ni Abraham. **2** Na, si Abraham, yan ya ama ni Isaak, aw si Isaak, yan ya ama ni Jakub. Aw si Jakub, yan ya ama ni Juda aw manga inulug nan. **3** Si Juda, yan ya ama ni Paréz aw si Zéra na pingin na alag eseg. Si Tamar ya ina nilan. Aw si Paréz, yan ya ama ni Hézron, aw si Hézron, yan ya ama ni Aram. **4** Si Aram, yan ya ama ni Aminadab, aw si Aminadab, yan ya ama ni Na-asyon. Aw si Na-asyon, yan ya ama ni Salmon. **5** Aw si Salmon, yan ya ama ni Boaz. Aw ya ina ni Boaz si Rahab. Aw si Boaz, yan ya ama ni Obéd. Aw ya ina ni Obéd si Ruth. Si Obéd, yan ya ama ni Jési, **6** aw si Jési, yan ya ama ni Dabid. Aw si Dabid nya-imo' hari' na banwa na Isra-él. Aw si Dabid, yan na ama ni Solomon magi sa kaubayan ni Uriyas. **7** Si Solomon, yan ya ama ni Robowam, aw si Robowam, yan ya ama ni Abiyas. Aw si Abiyas, yan ya ama ni Asa. **8** Aw si Asa, yan ya ama ni Josapat, aw si Josapat, yan ya ama ni Joram. Aw si Joram, yan ya ama ni Usiyas, **9** aw si Usiyas, yan ya ama ni Jotam. Aw si Jotam, yan ya ama ni Akas, aw si Akas, yan ya ama ni Hézékyas. **10** Aw si Hézékyas, yan ya ama ni Manasés, aw si Manasés, yan ya ama ni Amon. Si Amon, yan ya ama ni Josiyas, **11** aw si Josiyas, yan ya ama ni Jékonyas aw ya manga mangkangud nan. Na, dun ni manga allaw nilan, ya madég na manga utaw na sakup na Juda pigtaban na manga taga Babiloniya. **12** Aw dun ni banwa yan, si Jékonyas ya ama ni Salati-él. Aw si Salati-él, yan ya ama ni Zérubabél. **13** Aw si Zérubabél, yan ya ama ni Abiyud. Aw si Abiyud, yan ya ama ni Éliyakim, aw si Éliyakim, yan ya ama ni Azor. **14** Si Azor, yan ya ama ni Zadok, aw si Zadok, yan ya ama ni Akim. Aw si Akim, yan ya ama ni Éliyud, **15** aw si Éliyud, yan ya ama ni Éliyazar. Si Éliyazar, yan ya ama ni Matan, aw si Matan, yan ya ama ni Jakub. **16** Aw si Jakub, yan ya ama ni José, aw si José, yan ya eseg ni Maria. Aw adti kan Maria kautaw si Jisus. Aw si Jisus, yan ya pigtawag na Misiyas. **17** Yanagaw awun sampulu' tag upat ka alintuwad ya buwadbuwad lekat kan Abraham menda' adti kan Dabid. Aw awun sampulu' tag upat uman ka alintuwad ya

buwadbuwad lekat kan Dabid menda' sa allaw na pigtaban na manga taga Babilonya ya manga utaw na Juda. Aw awun sampulu' tag upat ka alintuwad lekat na allaw na pagtaban menda' sa pagkautaw na Misiyas. **18** Ini ya nya-imo' dun ni pagkautaw ni Jisu-Kristu: Ya ina nan si Maria na tawas ni José. Manang sa wala' pa silan pag-ipid, kya-edé-an da ni Maria na nyabdes sakanan magi sa Ispiritu Santo. **19** Na, si José gayed sakanan dyumalug sa Uldin na manga Judiyu. Aw dili' sakanan malim na mulamulaén ya tawas nan adti asdangan na manga utaw. Yanagaw migpalpa sakanan na atagan nan na papilis sa pag-ayaw na wala' ya utaw na makede'. **20** Manang sa gayed pa nan yeiy pig-anenganeng, awun anghil na Tyumanem na migpakita' kanan magi sa tagaynep aw law nan, "We... José na buwadbuwad ni Dabid. Dili' kaw magduwaduwa magpangaúbayan kan Maria. Kay ya pagkabdes nan, magi saba sa Ispiritu Santo. **21** Aw kautawan sakanan sa ise' na eseg. Aw ngalanan mu ya ise' na 'Jisus' kay un nan paluwa-en ya kanan manga utaw lekat adti manga sala' na mig-allang kanilan." **22** Na, dun ni kadég yeiy na nya-imo', nyatuman da ya pigpasulat na Tyumanem magi sa propita nan asini muna: **23** "Pakanyegil! Awun sambuk na dalaga na mabdes pangkay wala' pa kailabeti, aw mag-ise' sakanan sa ise' na eseg aw pagtawagen nilan sakanan na Imanwél na ya kakawasan: Ya Tyumanem asini sayid tadun." **24** Sa pagmata ni José, pigtuman nan ya piglong kanan na anghil, aw pigpangaúbayan nan si Maria. **25** Manang wala' pa nan ipidi menda' na kyautawan da si Maria sa ise' nan na eseg. Aw pigngalanan ni José ya ise' yeiy na "Jisus."

2 Aw sa pagkautaw da ni Jisus adti Bitlém na sakup na Judiya, si Hérodés ya hari' dun ni manga allaw yan. Aw awun manga utaw na lekat adti silatan na dyumateng dun ni syudad na Jérusalim, aw to-o dakula' ya kya-edé-an nilan sa manga bitun. **2** Aw nyusip silan, "Ayin ya ise' na nyautaw na un ma-imo' hari' na manga Judiyu? Kay kyinita' nami ya kanan bitun adti silatan na yan ya pangilala sa pagkautaw nan. Yanagaw nyadi kami kay un nami sakanan simbaén." **3** Sa pagdenggeq ni Hérodés sa piglong nilan, wala' katingen ya anenganeng nan, aw maynan uman ya manga utaw dun ni Jérusalim. **4** Yanagaw pigpatawag nan ya kadég na manga mangkatas

na magdadugsu-ay aw ya manga magpalna- pa silan dun menda' na nyatay da si Hérodés. uway uman sa Uldin na manga Judiyu. Aw pig- Aw nyatuman ya pigpasulat na Tyumanem usip nan silan kun ayin kautaw ya Misiyas. 5 Aw magi sa sambuk na propita nan asini muna na tyumubag silan kanan, "Adti Bitléhém, sakup miglong, "Pigpatawag ku ya kanak Ise' lekat na Judiya. Yeiy ya pigpasulat na Tyumanem dun ni Ihiptu." 16 Na, pagka-edé' ni Hérodés magi sa propita nan: 6 "Ikaw kay Bitléhém na pig-akalan sakanan na manga utaw na lekat na sakup na Juda, pangkay tagbi' ya dengeg adti silatan, to-o sakanan nyadaman. Manang mu adun asuntu na tagbi' kaw na baranggay, kya-edé-an nan lekat adti kanilan kun kanu manang kagaya moli na allaw to-o magkatas ya ya tagna' na pagkita' nilan sa bitun. Yanagaw dengeg mu adti manga migdumala sa manga pigsugu' nan ya kanan manga sundalu adti utaw na Juda. Kay dun ni kanmu kautaw ya Bitléhém na un pamatayen ya kadég na ise' na sambuk na un ma-imo' magdumala na dayaw eseg na wala' pa dateng adti duwangkaumay magdiyaga sa kanak manga utaw na Isra-él, dun ni Bitléhém aw banwa na nyakapalibed kasiling na magdadiyagaay sa manga karniro." dun. 17 Aw yanagaw nyatuman ya pigpasulat 7 Sa pagdeneg ni Hérodés sa tubag nilan, na Tyumanem asini muna magi sa propita nan pigpatawag nan ya manga utaw na lyumekat na si Jérémias: 18 "Dyenegge ya pagsasugaway adti silatan na wala' ya nyaka-edé', aw pig-usip dun ni banwa na Ramah. Madég ya manga nan silan kun kanu nilan tagna' kita-a ya bitun migpansi-enge' aw migpansimatay, kay to-o yan. 8 Pagkatigkas yan, pigpakadtu silan ni pigsugawan na buwadbuwad ni Rakél ya manga Hérodés adti Bitléhém aw piglongan nan silan, mangayse' nilan. Aw dili' silan malim lalaén "Kadtu la kamu aw paninawa mayu ya ise'. kay pyangkamatayan beg silan sa mangayse' Kun kita-en da mayu, liku' kamu adi aw ubati nilan." 19 Na, dyumateng ya allaw na nyatay aku mayu pada madtu aku uman aw magsimba da si Hérodés, aw migtagaynep da uman si kanan." 9 Na, sa pagdeneg nilan sa piglong ni José adti banwa na Ihiptu aw migpakita' kanan Hérodés, nyanaw da silan. Aw sa talana nilan ya anghil na Tyumanem, 20 aw miglong ya nyanaw, kyinita' da nilan uman ya bitun na anghil kanan, "Kay José, pagbangun kaw aw pa-migma-una kanilan, menda' na tyumeneng dun agadan ya ise' aw ya ina nan, aw uli' kamu adti ni tas na pig-eya-an na ise'. 10 Aw sa pagkita' banwa na Isra-él. Kay nyatay da ya utaw na un nilan sa bitun yan, to-o silan migleya. 11 Aw galu magpatay sa ise'." 21 Yanagaw nyindeg si sa pagseled nilan adti balay, kyinita' nilan ya José aw pya-agad nan ya ise' aw si Maria, aw ise' eped ni Maria na ina nan. Aw lyumuhud nyuli' silan adti banwa na Isra-él. 22 Manang silan adti asdangan na ise' aw pigsimba nilan pagpakadateng da nilan dun ni Isra-él, wala' sakanan. Aw pagkatigkas yan, pig-uwangan da silan dun pag-eya' adti probinsya na Judiya. nilan ya kanilan manga kaban aw pigkamang Kay dyenegg ni José na si Arkilaw ya nyakasayu nilan ya kanilan dalaénen sa ise': bulawan, aw sa ama nan na si Hérodés sa pagdumala sa manga lana na mangkanimbo' na pigngalanan Judiya, yanagaw nyallek si José meya' dun. Aw na insénsio aw mirra na alag to-o dakula' ya awun pigpa-edé' kanan na Tyumanem magi sa alaga'. 12 Aw pigpa-edé' silan na Tyumanem tagaynep. Yanagaw lyumiku' silan baling adti magi sa tagaynep na dili' silan lumiku' adti kan probinsya na Galilya 23 aw dun da silan pag-eya' Hérodés. Yanagaw dun ni pag-uli' nilan, wala' da ni lunsud na Nazarit. Aw nyatuman ya pigpa-silan agi adti Jérusalim. 13 Na, sa wala' da dun ya ede' na manga propita na si Jisus pagtawagen manga utaw na lekat adti silatan, awun anghil na Nazaritiyanen.

na Tyumanem na migpakita' kan José magi sa tagaynep, aw miglong ya anghil, "Kay José, pagbangun kaw aw pa-agadan ya ise' aw ya ina nan aw palaguy kamu adti banwa na Ihiptu! Aw pag-eya' pa kamu dun menda' na paglongun ta kaw. Kay un ni Herodes papaninaw ya ise' pada patayen." 14 Aw maksay migbangun si José, aw pigpa-agad nan ya ise' aw ina aw nyalaguy silan na gabi yan adti Ihiptu. 15 Aw nyatingen

3 Paglabay da na madég na umay, si Juan na Magbautismuway migpalekat mig-ubat-ubat adti kaligbinan dun ni probinsya na Judiya, aw miglong sakanan adti manga utaw, 2 "Pagselsel kamu sa manga sala' mayu! Kay ya Paghari' na Tyumanem sa Kasakupan nan malapit da."
3 Si Juan saba ya pyalabet asini muna na propita na si Isayas na miglong, "Awun utaw

na magtatawag adti kaligbinan. Aw yeiy ya un “Aku galu ya ka-ilangan bautismuwan mu. nan paglongun: ‘Tagilana mayu ya un agiyan na Ananga’ na ikaw da baling ya bautismuwan kanaten Tyumanem! Pakadyawa mayu ya dalan ku?” 15 Aw tyumubag si Jisus kanan, “Imona un nan agiyan!” 4 Na, ya pigsut ni Juan a la adun yeiy, pada matuman ya piglong na pig-imó' lekat adti bulbul na kamilyo, aw ya Tyumanem.” Yanagaw tyumande' si Juan, aw elen nan uman lekat adti kindal na baka. Aw ya pigbautismuwan nan si Jisus. 16 Pagkatigkas na kanan pagkanen, yan ya dulun aw dega'. 5 Aw pagbautismu kan Jisus, tyumaklang sakanan madéy ya utaw na nyadtu ni kan Juan na lekat lekat adti tubig. Aw tigkan nyabeka' ya langit. adti Jérusalim aw ya kadakula' na probinsiya Aw kyinita' nan ya Ispiritu Santo na lekat na Judiya aw kadéy na banwa na nyakaplibed adti tas na kasiling na kalupati na maputi' na adti tubig na Jordan. 6 Aw pig-ubat nilan lyumugsad adti kanan. 17 Aw awun tingeg na ya kanilan manga sala' adti Tyumanem aw lekat adti tas na langit na miglong, “Yeiy saba pigbautismuwan silan ni Juan dun ni tubig na ya kanak Ise' na to-o ku pigginawaan, aw to-o Jordan. 7 Manang dyumateng dun uman ya aku kyatutukan kanan.”

madéy na utaw na Parisiyo aw Sadusiyó pada magpabautismu silan kan Juan. Aw sa pagkita' nan kanilan, pig-usip nan silan, “Singalan ka' ya miglong kamayu na makapalaguy kamu lekat adti pa-emel-emel na Tyumanem na malapit da dumateng? Ya bet mayu, kasiling saba na bet na kamugung na gayed maggaway! 8 Kun kaliman mayu makaluwa' dun ni pa-emel-emel na Tyumanem, pakitaan mayu ya bunga na kamayu pagselsel. 9 Unu ka', mig-anenganeng kamu na dili' kamu nan pa-emel-emelen asuntu na buwadbuwad kamu ni Abraham? Paglongun ta kamu: Mabatug saba na Tyumanem ya pag-imó' sa manga batu ini na palangad mangayse' ni Abraham na un pagsayu kamayu! 10 Aw pangkay adun, pigtagilan da ya palakul na un pagsakap sa manga kawuy na wala' pamunga sa madyaw, aw agbel adti atulun. 11 Aku ya magbautismu kamayu magi sa tubig na yan ya pangilala na migselsel da kamu sa kamayu manga sala'. Manang awun pa sambuk na makamoli kanak, aw yan ya magbautismu kamayu sa Ispiritu Santo aw atulun. Yan ya to-o pa kanak matas, aw dili' aku makatumbuk kanan. Pangkay ya sandal nan dili' aku umba' magbitbit. 12 Aw dun ni pag-ukum nan, taniyen nan ya kanan manga utaw, kasiling saba na utaw na migbulus sa trigu. Magi dun ni pagbulus nan, matani ya tipig aw matani uman ya awun seled. Panimunun nan ya awun seled aw dayaw betang adti pul. Manang ya tipig, ubusun nan panimunun aw asag adti atulun na dili' pagkapatayan.” 13 Talana ni Juan migbautismu sa manga utaw dun ni tubig na Jordan, dyumateng si Jisus lekat adti banwa na Galiliya na un magpabautismu kanan. 14 Manang si Juan dili' galu malim magbautismu kan Jisus, aw miglong sakanan,

4 Pagkatigkas yan, pigpa-agad na Ispiritu Santo si Jisus adti kaligbinan na laganasen pada tanda-en ni Satanas. 2 Aw migpuwasa si Jisus seled na kapatan ya allaw aw kapatan ya gabi, aw pagkatigkas yan, to-o sakanan nyagetem. 3 Yanagaw, dyumulud kanan si Satanas aw piglongan nan, “Kun Ise' kaw na Tyumanem, na, paglonga ya manga batu ini na ma-imó' pan.” 4 Manang tyumubag si Jisus kanan, “Ini ya pigpasulat na Tyumanem: ‘Beke' olo' na kakan ya makamataw sa utaw. Manang ya tengteng makamataw sa utaw, yan ya kadéy na manga tingeg na piglong na Tyumanem.” 5 Pagkatigkas yan, pigpa-agad ni Satanas si Jisus adti Jérusalim na yan ya pigtani la dadan na Tyumanem na kanan syudad. Aw pigpa-indeg nan adti katasan na Témple. 6 Aw piglongan nan si Jisus, “Kun Ise' kaw na Tyumanem, kawas kaw adti dalem, kay yeiy ya pigpasulat asini muna: ‘Sugu-un nan ya kanan manga anghil adti kanmu na salu-un kaw nilan pada dili' kapali-an ya manga siki mu na batu.’” 7 Aw tyumubag si Jisus, “Pigpasulat uman na Tyumanem: ‘Dili' mu pagtanda-en ya Tyumanem na kanmu Pangulu.’” 8 Pigpa-agad da uman ni Satanas si Jisus adti to-o matas na buntud aw pigpatandaw kanan ya kadéy na kasakupan asini tas na lupa' dala ya kanenggeya nilan. 9 Aw piglongan nan, “Kun lumuhud kaw aw magsimba kanak, atag ku kanmu ya pagdumala sa kadéy yeiy.” 10 Manang tyumubag si Jisus, “Kay Satanas, pagpakawat kaw kanak! Pigpasulat da saba: ‘Ya Tyumanem na kanmu Pangulu, yan olo' ya kanmu simbaén aw yan ya kanmu kaágadan.’” 11 Yanagaw pig-indegan ni Satanas si Jisus. Aw dyumateng adti kan Jisus ya manga anghil, aw

pigsanggila' nilan sakanan. **12** Na, sa pagdengeg adti kanan ya madég na utaw na pyangkedelan ni Jisus na pigdakep aw nyakalabusu si Juan, aw ya manga to-o pyangkatigda-an, aw manga pig-indegan nan ya banwa na Judiya aw nyuli' utaw na syeledan na busaw, aw ya manga gayed sakanan adti Galiliya. **13** Tigkas yan, pig-indegan pigtakigan, aw manga pulid aw manga kapig, nan uman ya lunsud na Nazarit aw adtu la Aw pigguli' ni Jisus ya kadég nilan. **25** Aw to-sakanan pag-eya' ni lunsud na Kapirna-um. Na, o madég ya manga utaw na dyumalug kanan na lekat adti Galiliya, aw ya eped lekat adti Dékapolis, aw adti Jérusalim, aw adti Judiya, aw manga banwa adti dipag na tubig na Jordan. Zébulun aw ni Néptali. **14** Aw dun da katuman ya pigpasulat na Tyumanem asini muna magi sa propita nan na si Isayas: **15** “Ya manga nyeya' adti manga banwa na Zébulun aw Naptali, dala ya adti kilid na ‘Dalan na Pasinan adti Dagat,’ aw adti dipag na tubig na Jordan apit adti silatan, aw pangkay ya pig-eya-an na manga Héntil dun ni banwa na Galiliya, **16** kasiling na nyeya' silan dun ni kantitngitan, kay wala' ya Tyumanem adti kanilan. Idtu na muna, wala' da ya pag-iman nilan. Yan da olo' ya pigtagadan nilan ya kamatayen. Manang adun, syumilat da adti kanilan ya bagu na kalalamdag.” **17** Na, dun ni manga allaw yan, migpalekat si Jisus mig-ubat-ubat na maglong: “Pagselsel kamu! Kay ya Paghari' na Tyumanem sa Kasakupan nan malapit da.” **18** Na, sambuk na allaw, nyanaw si Jisus adti baklayan na Danaw na Galiliya, aw kyinita' nan si Simon na pinggalanan uman na Pédro aw ya inulug nan na si Andrés. Nyamiyala silan adti danaw, kay mangisda-ay saba silan. **19** Aw miglong si Jisus adti kanilan, “Agad kamu kanak kay imo-un ta kamu mangisday sa manga utaw.” **20** Aw maksay nilan pig-ayawan ya kanilan manga biyala, aw nyagad silan kanan. **21** Aw migpadeleg si Jisus nyanaw adti baklayan na danaw, aw kyinita' pa nan uman si Santiago aw ya inulug nan na si Juan. Pig-uman nilan ya kanilan manga biyala dun ni seled na balangay, eped nilan ya kanilan ama na si Zibidiyo. Aw piglongan ni Jisus ya duwa ya maylуг, “Agad kamu kanak!” **22** Aw maksay nilan pig-ayawan ya kanilan talabahu dun ni balangay aw ya ama nilan, aw nyagad silan kan Jisus. **23** Na, piglegeb ni Jisus ya kadakula' na Galiliya, aw migpalna-u sakanan dun ni manga sinagoga. Aw pigpa-edé' nan adti manga utaw ya Madyaw na Ubat-ubat sa Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. Aw pigpangguli' nan uman ya kadég na manga magkedel na manga utaw. **24** Yanagaw nyabekkal ya dengeg nan pangkay adti banwa na Sirya, aw pigpandala adti kanan ya madég na utaw na pyangkedelan ni Jisus na pigdakep aw nyakalabusu si Juan, aw ya manga to-o pyangkatigda-an, aw manga pig-indegan nan ya banwa na Judiya aw nyuli' utaw na syeledan na busaw, aw ya manga gayed sakanan adti Galiliya. **13** Tigkas yan, pig-indegan pigtakigan, aw manga pulid aw manga kapig, nan uman ya lunsud na Nazarit aw adtu la Aw pigguli' ni Jisus ya kadég nilan. **25** Aw to-sakanan pag-eya' ni lunsud na Kapirna-um. Na, o madég ya manga utaw na dyumalug kanan na lekat adti Galiliya, aw ya eped lekat adti Dékapolis, aw adti Jérusalim, aw adti Judiya, aw manga banwa adti dipag na tubig na Jordan.

5 Sa pagkita' ni Jisus sa to-o madég na manga utaw na dyumalug kanan, tyumukud sakanan tagbi' dun ni buntud aw nyinkud dun. Aw dyumulud uman ya kanan manga umagakan. **2** Aw pigpalekat nan ya pagpalna-u kanilan, miglong sakanan, **3** “Madyaw ya kana manga utaw na nyaka-edé' na kun wala' ya Tyumanem wala' ya mabatug nilan. Kay nyaka-akup da silan adti Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. **4** “Madyaw ya kana manga utaw na migkalat ya ginawa nilan adun, kay lalaen saba silan na Tyumanem. **5** “Madyaw ya kana manga utaw na gayed migpadalem, kay matagtun nilan ya kadakula' na banwa. **6** “Madyaw ya kana manga utaw na migtibagseg dyumalug sa pagkaliman na Tyumanem. Kay tabangan nan saba silan pada matuman ya kanilan pigtibagsegan. **7** “Madyaw ya kana manga utaw na magkallat sa eped, kay kallatan silan uman na Tyumanem. **8** “Madyaw ya kana manga utaw na wala' ya un pagsala' sa bet nilan asuntu na malinis ya kanilan anenganeng. Kay kita-en saba nilan ya Tyumanem. **9** “Madyaw ya kana manga utaw na gayed migpa-iyuli' sa manga eped. Kay ya manga utaw na migpa-iyuli', tawagen silan na mangayse' na Tyumanem. **10** “Madyaw ya kana manga utaw na pyamulayaman asuntu na pigimo' nilan ya pagkaliman na Tyumanem. Kay nyaka-akup da silan adti Kasakupan na Pighari-an nan. **11** “Madyaw ya kamayu kun pigsupla kamu na manga utaw aw pigpamulayaman kamu nilan aw pigtanemtaneman kamu na tingeg asuntu sa pagdalug mayu kanak. **12** Yanagaw pagleya kamu, kay dakula' saba ya madawat mayu na pigtagilan da adti tas na langit. Pangkay ya manga propita na Tyumanem asini muna, pigpamulayaman uman silan.” **13** Migpadeleg si Jisus miglong, “Asini tas na lupa', kasiling kamu na asin. Kun ya asin kalagakan sa nanam, dili' da makaliku' ya kāasin nan, yanagaw salabel da adti luwa' aw gina-gina-an

na manga utaw. Maynan uman, kun malagak ya Yanagaw pangkay kinunu kaw pagdugsu' dun ni palangad kaasin mayu wala' ya ma-untung na Témplo na Tyumanem aw ka-anenganengi mu manga utaw adti kamayu. **14** "Kasiling kamu na awun kadi' eped na migdiklamu kanmu, **24** uman na saleng na syumiga aw nyatag sa dili' pa mu pagdugsu' adti Tyumanem ya pigdala kalalamdag adti kadég na manga utaw. Aw mu. Ayawan pa mu malapit dun ni dugsuya syudad na adti tas na buntud, dili' saba anan, aw kadtuwí ya utaw na awun diklamu kasalibenan. **15** Aw wala' ya utaw na magsulu' sa kanmu, aw una kamu pag-uli-uli-ay. Tigkas yan, salengan pada sangkuban nan. Manang betang liku' kaw aw dugsu-an da adti Tyumanem ya nan baling adti bantawanánan pada ka-ilawan ya pigdala mu. **25** "Aw kun limanda kaw na sambuk kadég na awun ni seled na balay. **16** Maynan na utaw aw dalaen kaw nan adti usayanan, uman, pakita-an mayu ya kamayu imo-unun na madyaw pa na maksay kamu magkakadyaway madyaw kasiling na kalalamdag na pagkita-en talana na wala' pa kamu dateng adti usayanan. na manga utaw. Aw magi sa pigpan-imo' mayu, Pagaw kun dumateng kamu dun, padakep deyen nilan ya Ama mayu na adti tas na langit." kaw baling na mag-usayay aw pakalabusu kaw **17** "Ya-i mayu pag-anenganenga na nyadi aku na nan. **26** Matinaw saba ya paglongun ku: Kun un saywan ya Uldin aw ya pigsulat na manga makalabusu la kaw, dili' pa kaw paluwa-en propita na Tyumanem asini muna, kay beke' na kun dili' mu kabayadan ya kadakula' na sala' maynan ya tud ku. Yan saba ya pigkadi ku na un na nya-imo' mu. **27** "Aw kya-edé-an da mayu tumanen ya pigsulat nilan. **18** Matinaw ya un ku saba ya pigpalna-u lekat pa idtu muna: 'Dili' paglongun kamayu: Talana na ini pa ya langit kamu maglakadenen.' **28** "Manang ini ya kanak aw ya lupa', dili' ma-uman ya pangkay tagbi' paglongun kamayu: Pangkay singalan esega na kulis na pigpasulat dun ni Uldin, menda' na ya minunu sa eped na kaubayan na awun matuman ya kadég. **19** Pangkay singalan ya dili' pagkaybeg, na, miglakadenen da sakanan adti magbetang sa ginawa sa pangkay sambuk na anengeneng nan. **29** Yanagaw kun ya pag-sugu' na awun ni Uldin aw kun palna-u nan uman ya maynan adti manga eped, yan na utaw to-o tagbi' ya kanan dengeg adti Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem, Manang ya utaw na dumalug sa manga sugu' dun ni Uldin aw palna-u nan adti manga eped, matas ya dengeg nan dun ni Kasakupan na Tyumanem. **20** Yanagaw paglongun ta kamu na dun ni pagdalug mayu sa pagkaliman na Tyumanem, labawan pa mayu ya pagtibagseg na manga Parisiyo aw magpalna-uway sa Uldin. Kay kun dili' mayu ya pagtibagseg na manga Parisiyo aw pagkapatayan. (**Geenna g1067**) **31** "Aw kya-edé-an manga magpalna-uway sa Uldin. Kay kun dili' da mayu ya pigpalna-u lekat pa idtu muna: mayu kalabawan, dili' kamu maka-akup adti 'Pangkay singalan esega ya mayaw sa kaubayan Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. **21** nan, matag sakanan una sa sulat na yan ya "Na, kya-edé-an da mayu saba ya pigpalna-u magmatinaw na mag-ayaw silan.' **32** "Manang adti manga mangkabaklegay tadun lekat pa idtu muna: 'Dili' kamu magpatay sa eped na utaw,' aw 'Pangkay singalan ya magpatay, yan ya pasala-en adti pag-usay.' **22** "Manang ini ya kanak paglongun kamayu: Pangkay singalan ya to-o madaman adti eped nan na wala' ya tengteng indeganánan, yan uman ya pasala-en adti pag-usay. Aw pangkay singalan ya maglong sa malatay adti eped nan, pasala-en uman sakanan adti matas na usayanan. Aw pangkay singalan ya maglong adti eped nan na 'Wala' ya utuk mu!', yan ya datengan na utaw yan, ya atulun na dili' pagkapatayan. (**Geenna g1067**) **23** Aw dili' mayu pagpamatinawun ya adti tas na

langit kay yan ya trunu na Tyumanem. **35** Aw saba ya kanilan manga ubaybay. **47** Aw kun yan dili' mayu uman pagpamatinawun ya kadakula' olo' ya pakadyawun mu ya gyuminawa kanmu, na banwa kay yan ya gina-anan na siki nan. Aw na unu ka', awun kadyaw na pig-imo' mu? dili' mayu uman pagpamatinawun ya syudad na Pangkay ya manga utaw na wala' pangintu-u Jérusalim kay dun paghari' ya Misiyas kagaya sa Tyumanem, pigpakadyaw nilan ya kanilan moli na allaw. **36** Aw dili' kamu magsapa' magi manga ubaybay. **48** "Yanagaw, dun ni kadég na sa kamayu pagka-utawun, kay beke' mayu ya imo-unun mayu, dayaw silingi ya bet na Ama magbaya' sa kamayu ginawa asini tas na lupa'. **49** Mayu na awun ni tas na langit, kay wala' ya Pangkay ya sambulus na batang na kamayu sala' dun ni kanan."

lugay, dili' mayu saba mabatug paputi-en aw pakaytemen. **37** Yanagaw adti paglong mayu, ya e-e imo-a na 'E-e.' Manang ya dili', imo-a na 'Dili'. Kay kun dugangan mu na sapa' ya piglong mu, kan Satanas da yan. **38** "Kya-edé-an mayu uman ya pigpalna-u lekat pa idtu muna: 'Kun makabuta ya utaw sa eped nan, butaén uman sakanan. Kun maka-ipu' ya utaw sa untu na eped nan, ipu-un uman ya kanan.' **39** "Manang ini ya kanak paglongun kamayu: Dili' kamu magmalit sa utaw na migpakalat kamayu. Kun awun magmulamula kanmu aw sampalen nan ya gya mu, pasampalan uman kanan ya sangkilid. **40** Maynan uman, kun awun maglimanda kanmu adti usayanan aw kaliman nan kamangen ya sambuk na kadékgadégi mu na palangad multa, na, atagan kanan ya pigkaliman nan aw dugangi pa uman na sambuk. **41** Aw kun awun sundalu na leges nan pababa kanmu ya kabil nari na sangka kilomitro, dalaén mu adti duwangka kilomitro. **42** Yanagaw, kun awun utaw na magsekat adti kanmu, dili' mu pagdemetan. Aw kun awun utaw na meles adti kanmu, dili' mu uman pagtalikudan. **43** "Kya-edé-an mayu uman ya paglongun na eped na utaw: 'Ginawayi ya kanmu manga ubaybay aw dumutan mu ya kanmu manga po-on.' **44** "Manang ini ya kanak paglongun kamayu: Ginawayi mayu baling ya kamayu manga po-on, aw panawagtawagi mayu adti Tyumanem ya manga nyamulayam kamayu. **45** Kun maynan ya imo-un mayu, dun da ka-edé-i na kamu ya tengteng na mangayse' na Tyumanem na Ama tadun na awun ni tas na langit. Kay pyasilan nan ya kadégi na manga utaw pangkay ya dyumalug sa pagkaliman nan aw pangkay uman ya wala' dalug. **46** Kun yan olo' ya ginawaan mu ya gyuminawa kanmu, ayin da ya kadyaw na pig-imo' mu? Pangkay ya manga mangangublaay sa buwis, pigginawaan nilan

6 "Na, magpaketadeng kamu pagaw yan olo' ya tud mayu ya magpaka-kita' adti manga eped sa kadyaw na pig-imo' mayu. Kun maynan ya tud mayu, wala' ya un mayu madawat lekat adti Tyumanem na Ama na awun ni tas na langit. **2** Yanagaw pangkay kinunu kaw pag-atag adti makalalat, dili' kaw magsiling sa manga migtallalingu. Kun mag-atag silan, una silan magpa-uni sa trumpita adti seled na sinagoga aw adti dalan pada pa-edé' na un silan matag. Kay kaliman nilan na to-o sayá' na manga utaw asuntu sa kadyaw na kanilan pig-imo'. Matinaw ya un ku paglongun kamayu na nyakamang da nilan dun ni pagsaya' na manga utaw ya palangad tandan kanilan. **3** Manang kun matag kaw sa tabang adti manga makalalat, dili' da mu pagpa-edé' adti eped na utaw, pangkay adti kanmu tengteng ubaybay. **4** Madyaw kun dili' ka-edé-an ya kanmu pag-atag. Kay ya Ama mu na awun ni tas na langit, kita-en nan saba ya pig-atag mu aw yanagaw pakadyawun kaw nan. **5** "Aw dun ni pagpanawagtawag mayu adti Tyumanem, dili' kamu magsiling sa manga utaw na migtallalingu. Kay yan ya pagkaliman nilan ya mag-indeg adti seled na sinagoga aw dun ni suwayan na manga dalan, pada kita-en na manga utaw ya pagpanawagtawag nilan. Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Kasiling na nyadawat da nilan ya palangad tandan magi dun ni pagsaya' na manga utaw. **6** Manang kun manawagtawag kaw adti Tyumanem, adtu kaw ni tambi' mu aw dayaw takepi ya suwangan pada dili' kaw kita-en na eped na utaw, aw panawagtawag kaw adti Ama. Kay kita-en nan saba ya pig-imo' mu aw pakadyawun kaw nan. **7** "Aw dun ni kamayu pagpanawagtawag adti Tyumanem, ya-i mayu pagsalutsaluta ya manga tingge kasiling na pig-imo' na manga utaw na Héntil na wala' paka-edé' sa tengteng na Tyumanem. Kay mig-anenganeng silan na kun salutsalutun nilan ya kanilan pagpanawagtawag

pakanyegan silan. 8 Aw yanagaw dili' mayu mu, awun kalalamdag na maka-ilaw sa kanmu silan pagsilingan. Kay ya Ama mayu na awun anenganeng. 23 Manang kun dili' madyaw ya ni tas na langit, kya-edé-an da nan saba dadan pag-inunu na mata mu, dakula' ya kangitngit ya pigkapelek mayu pangkay wala' pa kamu na awun ni kanmu. Yanagaw kun dili' sumiga pagsekat adti kanan. 9 "Yanagaw maynini ya ya kalalamdag na awun ni kanmu, kasiling pagpanawagtawag mayu adti Tyumanem: 'Kay kaw na awun ni kangitngitan. 24 "Wala' ya Ama nami na awun ni tas na langit, pagbasaan allang na makadalug sa duwa ya tagtun, kay na kadéng na utaw ya kanmu ngalan. 10 Migsekat pakalaten nan ya sambuk aw ginawaan nan kami na dumateng adi kanami ya Kasakupan na ya sambuk. Maynan uman, dalugun nan ya Pighari-an mu, aw matuman ya kanmu pagbaya' sambuk aw palipaslipasan nan baling ya sambuk. asini tas na lupa' kasiling na pagkatuman da adti Dili' saba mabatug na utaw pagdenganen ya tas na langit. 11 Sambata beg ya kanami pagkan pagginawa sa kuwalta aw ya pagdalug sa adun na allaw yeiy. 12 Aw lanasa beg ya kanami Tyumanem. 25 "Yanagaw paglongun ta kamu: manga sala', kasiling na pigpasinsiyaan da nami Dili' magkakamang ya kamayu ginawa sa kadéng ya sala' na pig-imo' na edep nami. 13 Aw dili' na kamayu kapelekan asini tas na lupa', kun mu beg kami pagpabaya-an adti pagtanda' na unu ya un mayu kanen aw inemen, aw kun unu dili' nami mabatug, manang tabangi kami beg uman ya un mayu sutun. Kay ya pag-eya' na na dili' kami degen na malatay na lekat adti kan utaw asini tas na lupa', beke' olo' na makan aw Satanas." 14 Pigpadeleg ni Jisus ya pagpalna-u beke' olo' na kadékgkadéng. 26 Inunuwa mayu sa manga utaw, law nan, "Kun pigpasinsiyaan ya manga langgam. Wala' silan pananem, aw mayu ya edep na utaw na nyakasala' kamayu, wala' silan uman pag-ani. Aw wala' ya pul na un lanasen uman na Ama mayu na awun ni tas na nilan pagludukan sa kanilan makan. Manang langit ya kamayu manga sala'. 15 Manang kun pigpakan silan saba na Ama mayu na awun ni dili' mayu silan pasinsiyaan sa manga pig-imo' tas na langit. Aw asuntu na to-o pa saba dakula' nilan kamayu na malatay, dili' uman lanasen ya alaga' mayu kay sa kanilan, yanagaw atagan na Ama ya kamayu manga sala'. 16 "Aw dun kamu nan sa kadéng na kamayu kapelekan! 27 ni pagpuwasa mayu, dili' kamu magtimbegat Aw singalan ka' kamayu ya makasugpat sa sa nya mayu kasiling na pig-imo' na manga kamayu ginawa asini tas na lupa' magi sa migtallalingu. Dili' silan magkulamus aw dili' pagkaypeng mayu? Wala' saba! 28 Aw ananga' silan magpanuwat, kay kaliman nilan na kita- uman magkakamang ya ginawa mayu sa un en silan na manga utaw na migpuwasa silan. mayu sutun? Inunuwa mayu ya manga sagbet Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Kasiling na magpamulak na tyumulin adti magalet. Wala' na nyadawat da nilan ya palangad tandan magi silan pagtalabahu aw wala' silan uman pagté'. dun ni pagsaya' na manga utaw. 17 Manang 29 Manang paglongun ta kamu: Si Solomon, kun magpuwasa kamu, pagkulamus kamu aw to-o dengganen ya pagkahari' nan asini muna dayaw kamu panuwat, 18 pada wala' ya utaw aw syumut sakanan sa kadékgkadéng na to-o na maka-edé' na migpuwasa kamu. Yan olo' manenggeya, manang to-o pa dun manenggeya ya maka-edé' ya kamayu Ama na awun ni ya manga bulak yeiy. 30 Ya manga sagbet adti tas na langit. Pangkay dili' sakanan pagkita- magalet mamulak adun, pagkakunallaw malanes en, manang pigkita' nan saba ya pig-imo' aw sangaben da. Aw pangkay tagbi' ya alaga' mu aw pakadyawun kaw nan. 19 "Dili' kamu nilan, manang to-o silan pigpakanenggeya na magluduk sa manga ka-unan asini tas na lupa'. Tyumanem. Aw atagan kamu nan saba sa un Pagkalalingen aw pagkalaten saba na manga mayu sutun. Tay, sa katagbi' na pagpangintuanay, aw pagtakawun na mangkatakaw. 20 u mayu! 31 Yanagaw dili' magkakamang ya Pagluduk kamu baling sa ka-unan adti tas na ginawa mayu aw dili' kamu gayed maglong, langit. Wala' saba ya manga mannanap na un 'Unu ya un tadun kanen aw unu uman ya un kuman, aw dili' pagkalalingen aw dili' madala tadun inemen? Aw unu uman ya un tadun na mangkatakaw. 21 Kay kun ayin ya kanmu sutun?" 32 Ya kadéng yeiy, gayed pigtibagsegan ka-unan, adtu uman ya kanmu anenganeng. na matagtun na manga utaw na wala' pangintuanay 22 "Ya mata na utaw yan ya kalalamdag na u sa tengteng Tyumanem. Manang kamu, wala' lawas nan. Yanagaw, kun madyaw ya pag-inunu ya du-an na makamang ya ginawa mayu, kay

kya-edé-an da saba na Ama mayu na awun ni tas na langit kun unu ya kamayu kapelekan. **33** Kay atag nan saba ya to-o madyaw adti utaw Tibulluka mayu baling ya kamayu anenganeng adti kadég na awun ni Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem, aw imo-a mayu ya kanan pagkaliman. Kun maynan ya imo-un mayu, sambaten nan ya kadég na kamayu kapelekan. **34** Yanagaw dili' gayed magkakamang ya kamayu umba' da olo' ya manga kalugan adun na allaw yeiy. Saligan da mayu baling ya kadég yeiy adti Tyumanem.

7 "Dili' kamu mag-ukum sa edep na utaw, pada dili' kamu uman ukuman na Tyumanem. **2** Kay kun unu ya sukud mayu sa kamayu manga edep, maynan uman ya sukud kamayu. **3** Ananga' kaw magtulli' sa puling na awun ni mata na kanmu edep manang pyabaya-an mu baling ya dakula' na batang na nyakabalabag dun ni kanmu mata? **4** Ananga' kaw maglong sa edep mu, 'Nate' kamangen ya kanmu puling.' Manang dili' mu mabatug kamangen asuntu sa dakula' na batang na nyakabalabag awun ni kanmu mata! **5** Migtallalingu kaw! Unaā saba kamanga ya batang na awun ni kanmu mata pada mabangal ya kanmu pag-inunu aw mabatug da mu ya pagkamang sa puling na edep mu." **6** Pagkatigkas yan, miglong pa uman si Jíus, "Dili' madyaw na agbel adti idu' ya manga pametang na pigtani la kay wala' ya untung adti kanilan aw pagaw banga-en kamu baling nilan. Aw dili' uman madyaw na agbel ya kamagi adti manga taku' pagaw taguna-an nilan. Yanagaw dili' kamu magpalna-u sa manga utaw na gayed kyumele sa tingeg na Tyumanem aw dili' malim magpakanyeg kamayu." **7** "Pagsekat kamu adti Tyumanem, aw atagan kamu nan. Tibagsegí mayu ya pagpaninaw, aw pakita' nan kamayu. Pagtatawag kamu adti kanan, aw uwangan kamu nan. **8** Kay ya kadég na magsekat adti Tyumanem, un saba silan atagan. Aw ya kadég uman na mariinaw, awun saba kita-en nilan. Aw ya kadég na magtatawag adti kanan, un saba silan uwangan. **9** Alimbawa', kamu na manga ama, kun magsekat ya ise' mu sa kakan, unu, atagan mu baling na batu? **10** Aw kun magsekat uman sa isda', unu, atagan mu na ulud? Dili' saba! **11** Yanagaw, pangkay makasasala' kamu, manang kya-edé-an mayu kun unu ya madyaw na atag adti kamayu mangayse'. Na, to-o pa

dun ya kamayu Ama na awun ni tas na langit, na magsekat kanan! **12** "Kun kaliman mayu pakadyawun na manga edep na utaw, na, unaā mayu silan pakadyawa. Yan ya tengteng na pigpalna-u na manga propita. **13** "Kun kaliman mayu makaseled adti kasakupan na Tyumanem, ginawa sa unu ya un dumateng kunallaw, kay agi kamu adti suwangan na mapeyet. Kay ya suwangan na malakbang, pangkay maluwag ya dalam aw molas agiyan, aw madég ya manga utaw na nyagi dun, manang ya dalam yeiy pasinan adti atulun na dili' pagkapatayan. **14** Manang ya suwangan na mapeyet, malug agiyan aw tabay olo' ya kyumita' sa dalam yeiy, manang yeiy ya dalam pasinan adti tengteng ginawa na wala' ya katigkasen. **15** "Magpaktanaw kamu sa manga utaw na sallong kunu manga propita. Ya pigpakita' nilan kasiling na bet na karniro, manang ya tengteng na bet nilan kasiling na idu' na to-o mangkabulut. **16** Ka-edé-an mayu silan magi sa bunga na manga imo-unun nilan. Dili' kaw maka-ipu' sa bunga na igira adti suksukun na kawuy aw dili' mu uman kita-en ya bunga na parás adti sampinit. **17** Ya kawuy na madyaw, madyaw uman ya bunga nan. Manang kun dili' madyaw ya kawuy, dili' uman madyaw ya bunga nan. **18** Ya madyaw na kawuy dili' mamunga sa malat, aw ya malat na kawuy dili' uman mamunga sa madyaw. **19** Ya kadég na kawuy na dili' mamunga sa madyaw, pamilaen silan baling aw agbel adti atulun. **20** Yanagaw ka-edé-an mayu ya manga sallong kunu propita magi sa manga imo-unun nilan. **21** "Aw awun madég na utaw na pagtawagen aku nilan na 'Pangulu.' Manang ya manga edep kanilan dili' maka-akup adti Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. Yan olo' ya maka-akup dun, ya utaw na mig-imo' sa pagkaliman na kanak Ama na awun ni tas na langit. **22** Aw dun ni allaw na pag-ukum, awun madég na utaw na maglong kanak, 'Kay Pangulu, paseleda beg kami! Madég ya pigpanimo' nami magi dun ni kanmu ngalan. Pig-ubat-ubat nami ya tingeg mu, aw pig-alilinan nami ya manga busaw na syumeled adti manga utaw, aw mig-imo' kami sa madég na milagru!' **23** Manang paglongun ku baling silan, 'Wala' ta kamu kilalaā. Pagpakawat kamu kanak, kadég mayu na mag-imo-ay sa malatay!' **24** "Ya utaw na migpakanyeg sa palna-u ku aw pigdalug nan, kasiling sakanan na utaw na to-o matadeng

na migtulluk sa balay nan adti tas na batu na uman, pagkaagadan ku ya matas pa kanak. Aw sumalem. **25** Dumateng ya dakula' na ulan aw awun katundanan ku sa manga sundalu na nyuntul ya ba', aw to-o mabandes ya samet na madalem pa kanak. Kun sugu-un ku ya sambuk kyumeleg adti balay, manang wala' kalukad ya na 'Kadtu kaw!', na, maksay sakanan madtu. balay kay to-o saba masalig ya kyatullukan nan. Aw kun paglongun ku uman ya sambuk na **26** "Manang pangkay singalan ya dyumeneg 'Adi kaw!', madi sakanan. Aw pangkay unu ya sa manga palna-u ku aw wala' nan daluga, paglongun ku adti kanak sugu-anen, kaagadan kasiling sakanan na utaw na wala' ya katadeng nan saba. Yanagaw, kya-edé-an ku na kun olo' na migtulluk sa balay nan adti tas na pantad. **27** kaw maglong pangkay mawat kaw, kaguli-an ya Dyumateng ya dakula' na ulan aw nyuntul ya magkedel na kanak sugu-anen." **10** Sa pagdengeg ba', aw to-o mabandes ya samet na kyumeleg ni Jisus sa piglong na kapitan, miglong sakanan, adti balay. Aw dayaw nyalukad ya balay aw "Tay sa kadakula' na pangpangintu-u na utaw migkalat!" **28** Pagkatigkas ni Jisus magpalna-u yeiy!" Aw piglongan nan ya manga utaw na sa to-o madég na manga utaw dun ni buntud, nyagad kanan, "Matinaw ya un ku paglongun to-o silan nya-enneng-enneng **29** kay awun kamayu: Ya eseg ini pangkay Héntil sakanan, katulus na kanan pagpalna-u na dili' kasiling na manang wala' pa ku kita-a asini manga utaw pagpalna-u na manga magpalna-uway sa Uldin na Isra-él ya maynini na pagpangintu-u. **11** na manga Judiyu.

8 Pagkatigkas ni Jisus migpalna-u, tyumubang sakanan aw nyagad kanan ya madég na manga utaw. **2** Aw awun dyumulud kanan na sambuk na eseg na ibungun. Lyumuhud sakanan aw to-o nyanganayu', aw miglong sakanan, "Kay Sir, kun malim kaw beg, guli-a ya ibung ku, pada kalinisan da ya lawas ku." **3** Aw pig-awidan ni Jisus ya eseg yan, aw piglongan nan, "Kalinan ku saba. Kalinisan da kaw!" Aw dayaw nyalanas ya ibung nan. **4** Pagkatigkas yan, miglong si Jisus kanan, "Ya-i pag-ubatan adti pangkay singalan utawa ya nya-imo' adun! Manang kadtu kaw baling ni Témplio aw patanawan ya lawas mu adti magdadugsu-ay, aw yan ya magmatinaw na kyaguli-an da kaw sa kanmu ibung. Aw dalaén mu kanan ya umba' na pagdugsu' na pigsugi' ni Moysis, pada ka-edé-an na manga utaw na kyalinisan da kaw." **5** Pagdateng ni Jisus adti lunsud na Kapirna-um, lyumagbet kanan ya sambuk na kapitan sa manga sundalu aw nyanganayu' sakanan kan Jisus sa tabang, **6** miglong sakanan, "Kay Sir, kyedelan beg ya sugu-anen ku. Gayed da sakanan kyumulang kay dili' da magpaka-inang, aw tengteng na migti-is." **7** Aw miglong si Jisus kanan, "Magad aku kanmu adti kanmu balay aw guli-en ku ya magkedel nan." **8** Manang tyumubag ya kapitan, "Kay Sir, dili' aku makatumbuk magpapanik kanmu adti balay ku. Manang pangkay olo' da tingeg mu, kaguli-an saba ya magkedel na kanak sugu-anen. **9** Kya-edé-an da ku ya utaw na matas ya katundanan. Kasiling ku

Paglongun ta kamu uman na adtu kagaya ni moli na allaw awun madég na utaw na Héntil na un lumekat adti manga banwa apit adti silatan aw adti sallepan. Aw mingkud silan adti tampilid na tyugbulan tadun na si Abraham aw si Isaak aw si Jakub adti dakula' na katipun dun ni Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem adti tas na langit. **12** Manang ya manga buwadbuwad ni Isra-él na maka-akup galu adti kasakupan nan, ya edep kanilan agbel baling adti banwa na kangitngitan na adti luwa'. Aw dun ni banwa yan, magpanpanguliteb ya manga unto nilan aw magpansisugaw." **13** Pagkatigkas yan, miglong si Jisus adti kapitan, "Uli' da kaw. Asuntu sa pagpangintu-u mu kanak, atag ku saba ya pigpanginayu' mu." Aw dun ni udas yan, dayaw kyaguli-an ya sugu-anen nan. **14** Aw wala' kadugay nyadtu si Jisus ni balay ni Pédro aw kyinita' nan dun na kyumulang ya ugangan ni Pédro na kaubayan kay to-o migkapasu' asuntu na kyedelan sakanan. **15** Aw pig-awidan ni Jisus ya bekten nan aw dayaw sakanan pig-uwasan sa kapasu-an nan. Tigkas yan, migbangun sakanan aw pigsanggila' nan si Jisus. **16** Pagsallep da na sega, pigpandala adti kan Jisus ya madég na utaw na pyanseledan na busaw. Aw pig-alilinan nan ya manga busaw magi dun ni tingeg nan. Aw pigpangguli' nan uman ya magkedel na kadég na manga utaw na pigpandala adti kanan. **17** Aw dun ni pigpan-imo' nan, nyatuman da ya pigpasulat na Tyumanem magi sa propita na si Isayas asini muna: "Kyamang da nan ya kadég na pagti-is tadun aw ya kanaten magkedel." **18** Pagkita' ni Jisus sa to-o madég na utaw

na migkalimpung kanan, piglongan nan ya manga busaw kan Jisus, law nilan, "Kun alilinan kanan manga umagakan," 19 Manang sa wala' pa silan pakasakay manga taku' iyan!" 32 Aw piglongan ni Jisus ya sa balangay, dyumulud kanan ya sambuk na manga busaw, "Luwa' da kamu dun!" Yanagaw magpalna-uway sa Uldin na manga Judiyu. Aw lyumuwa' silan adti duwa ya eseg aw syumeled piglongan nan si Jisus, "Kay Magpalna-uway, silan adti manga taku'. Aw nyampamalaguy ya magad aku kanmu pangkay ayin kaw pasinan." kadéng na manga taku' dun ni kakayaban aw 20 Manang miglong si Jisus kanan, "Ya manga pyangkawasan nilan ya pangpang adti ligad mile' awun pugala' na kanilan pagka-eya-an, aw na danaw aw nyabus silan nyangkalemes. 33 ya manga langgam awun pugad nilan. Manang Aw ya manga magdadivagaay sa manga taku', ya Ise' na Utaw, wala' ya balay na un nan nyalaguy silan adti lunsud aw pig-ubat-ubatan kabantukan." 21 Aw awun pa uman sambuk na nilan ya manga utaw sa kadéng na nyangka-utaw na malim magad kan Jisus, aw miglong imo' dun ni duwa ya utaw na kyaguli-an da. sakanan, "Kay Magpalna-uway, tumbayan pa 34 Pagdengge na manga utaw adti lunsud sa beg kanake' na muli' aku adti kanami kay una kadéng na pig-imo' ni Jisus, madéng kanilan ya pa nami lebeng ya ama ku." 22 Manang miglong nyadtu ni kanan. Aw sa pagkita' nilan kan Jisus, si Jisus kanan, "Agad da kaw kanak. Pabayanya nginayu' silan na indegan nan ya banwa an da sa manga utaw na wala' pangintu-u nilan.

ya paglebeng sa nyatay." 23 Pagkatigkas yan, syumakay si Jisus adti balangay, aw nyagad uman ya kanan manga umagakan. 24 Talana pa nilan dun ni tenga-tenga' na danaw, wala' nilan imanmana bigla' dyumateng ya to-o mabandes na samet, aw syalampawan na manga baled ya balangay na pigsakayan nilan. Manang kenne' baling ni Jisus nyakatulug. 25 Yanagaw pigpukaw sakanan na manga umagakan nan, aw miglong silan, "Kay Magpalna-uway, tabangi beg kami! Kay agpet da kitadun mangkamatay!" 26 Manang miglong si Jisus kanilan, "Ananga' kamu mangkallek? Tay, sa katagbi' na pagsalig mayu kanak!" Aw migbangun si Jisus aw piglongan nan ya samet aw manga baled, "Tangke' kamu!" Aw dayaw migkalinaw ya kadéng. 27 Aw to-o nya-enneng-enneng ya manga umagakan nan, aw miglong silan, "Singalan ka' ya utaw yeiy? Pangkay ya samet aw ya manga baled magkaagad sa sugu' nan!" 28 Aw sa pagdateng ni Jisus adti dipag na danaw dun ni sakup na Gadara, syumungan kanan ya duwa ya utaw na pigseledan na manga busaw. Nyeya' silan adti manga ilib na paglebengen sa manga utaw. Aw to-o silan mabulut, yanagaw pigkallekan silan na manga utaw aw wala' ya magpaka-agì dun. 29 Pagkita' nilan kan Jisus, miglong silan sa mabagseg na tingeg, "We... Ise' na Tyumanem, unu ya pigkadi mu? Unu, pamulayaman da mu kami pangkay wala' pa dateng ya allaw na un kami pa-emel-emelen?" 30 Na, awun madéng na manga taku' na nyangaliwad na dili' to-o mawat lekat dun ni kanilan. 31 Yanagaw nyanginayu' ya

9 Sa pagkatigkas na pig-imo' ni Jisus dun ni Gadara, syumakay sakanan sa balangay aw lyumiku' adti lunsud na Kapirna-um na pig-eya-an nan. 2 Sa pagdateng da nan, piglagbet sakanan na manga utaw na migtingga sa pulid. Sa pagkita' ni Jisus sa pagpangintu-u nilan na mabatug nan guli-en ya utaw yan, piglongan nan ya pulid, "Kay Lew, pakabagsega ya kanmu ginawa, kay ya manga sala' mu adti Tyumanem piglanas da." 3 Aw dun uman ya manga edep na magpalna-uway sa Uldin, aw dyengge nilan ya piglong ni Jisus. Yanagaw mig-anenganeng silan, "Ya utaw yeiy, migpa-unawa sakanan sa Tyumanem!" 4 Manang kya-edé-an ni Jisus ya kanilan anenganeng aw yanagaw piglongan nan silan, "Ananga' kamu mag-anenganeng sa malatay? 5 Ayin ka' ya molas paglongun adti eseg na pulid, 'Ya manga sala' mu nyalanas da,' aw kun paglongun ku sakanan, 'Pagbangun kaw aw panaw da kaw?' 6 Manang matinawun ku adti kamayu na ya Ise' na Utaw awun katundanan nan maglanas sa manga sala' na manga utaw." Tigkas yan, miglong si Jisus adti eseg na pulid, "Pagbangun kaw! Dalaà ya pigtingga nilan kanmu aw uli' da kaw!" 7 Aw maksay nyindeg ya pulid aw nyuli' sakanan adti balay. 8 Sa pagkita' da na madéng na manga utaw sa pig-imo' ni Jisus, to-o silan nya-enneng-enneng. Yanagaw pigdeyen nilan ya Tyumanem na nyatag sa katulus adti utaw na maka-imo' sa maynan. 9 Na, nyindeg si Jisus lekat dun, aw kyinita' nan ya sambuk na utaw na nyingkud

adti bayadanana sa buwis kay mangungublaay asag adti bagu na betanganan na kindal na sakanan. Aw ya ngalan nan si Matiyo. Aw ayep. Aw yanagaw dili' magkalat ya betanganan miglong si Jisus kanan, "Agad kaw kanak!" Aw aw dili' uman masapad ya bino." 18 Sa talana pa nyindeg si Matiyo aw nyagad kan Jisus. 19 Wala' ni Jisus miglong adti manga umagakan ni Juan, kadugay, migpa-imo' si Matiyo sa dakula' na dyumulud kanan ya sambuk na pagsaligan adti kakan adti balay nan. Kyuman dun si Jisus aw sinagoga. Aw lyumuhud sakanan adti asdangan ya kanan manga umagakan. Aw madé uman ya ni Jisus, aw to-o nyanginayu', law nan, "Ya ise' dyumateng dun na manga mangungublaay sa ku na dalagita, baya' pa beg nyapalus ya ginawa buwis aw ya edep pa na manga makasasala'. 20 nan. Manang kya-edé-an ku na kun magad kaw Pagkita' na manga Parisiyo seiy, piglongan nilan kanak adti balay aw pandungan mu sakanan ya umagakan ni Jisus, "Ananga' sumambuk na kanmu palad, mataw saba sakanan." 21 kuman ya magpalna-uway mayu sa manga Yanagaw nyagad si Jisus sa utaw yan, aw nyagad mangungublaay sa buwis aw manga utaw na uman ya manga umagakan nan. 22 Talana makasasala?" 23 Manang dyenegg ni Jisus nilan nyanaw, awun kaubayan na dyumulud ya piglong nilan, yanagaw pigtubag nan silan kan Jisus apit adti bagakwang nan. Na, ya magi sa pundinganan, law nan, "Ya manga kaubayan yeiy, gayed pigdugu-dugu' seled na utaw na mangkadyaw ya lawas, dili' nilan kauspulu' tag duwa ya umay. Aw yanagaw pigilangan ya doktor. Manang ya manga utaw awidan nan ya pangaway na pigsut ni Jisus, 24 na awun magkedel, silan ya awun ka-ilangan kay mig-anenganeng sakanan, "Kun ka-awidan sa doktor. 25 Sadsadi mayu ya kakawasan na ku olo' ya pangaway na pigsut nan, kagulini: 'Ya kanak tengteng pagkaliman, na awun an da aku.' 26 Aw maksay nyatubang si Jisus pagkallat mayu adti edep na utaw, aw beke' aw kyinita' nan ya kaubayan, aw piglongan na dugsu' mayu na pagsangaben.' Ya pigkadi nan, "Kay Dé', pakabagsega ya kanmu ginawa. ku asini tas na lupa', yan ya pagtawag sa Asuntu sa pagpangintu-u mu kanak, yan ya manga utaw na nyaka-edé' sa manga sala' nilan, nyakaguli' kanmu." Aw dayaw kyaguli-an ya pada magsesel silan aw dumalug silan kanak. kaubayan. 27 Na, pagdateng ni Jisus dun ni Manang ya manga utaw na iman nilan aw wala' balay na utaw na pagsaligan adti sinagoga, ya kanilan sala' adti Tyumanem, beke' nilan kyinita' nan ya madé na utaw adti luwa' na saba ya pigtawag ku." 28 Aw pagkatigkas yan, migpanmatay aw ya manga utaw na migpansidymulud kan Jisus ya manga umagakan ni Juan eyep sa sileli. 29 Yanagaw piglongan nan silan, na Magbautismuway, aw nyusip silan kanan, "Luwa' pa kamu! Wala' saba kamataw ya ise'. Olo' "Ananga' gayed kami migpuwasa aw ya manga sakanan nyakatulug!" Manang nyaka-ikel baling Parisiyo, manang ya kanmu manga umagakan, silan sa piglong nan. 30 Aw sa pagpakaluwa' wala' silan pagpuwasa?" 31 Aw tyumubag si da na manga utaw, syumeled sakanan adti Jisus kanilan magi sa pundinganan, "Enda', pigpulangan sa ise' aw pig-awidan nan ya kun awun kasal, dili' magkalat ya ginawa na bektan na ise', aw dayaw migbangun sakanan. manga tyumambung talana na kenne' pa dun ni 32 Aw ya ubat-ubat sa pig-imo' ni Jisus nyabekkal sayid nilan ya eseg na migpanamung? Manang adti palibed na banwa yan. 33 Sa pag-indeg da dumateng ya allaw na kamangen sakanan adti ni Jisus adti balay yan, awun duwa ya eseg na kanilan. Aw lekat dun ni allaw yan, magpuwasa buta na gayed dyumalug kanan. Aw pigtatawag la silan. 34 "Aw kasiling uman na kadékgadé, nilan si Jisus, "We...Buwdabuwad ni Dabid, ya bagu na téla dili' pagleneb adti dadan na téla kallati beg kami!" 35 Sa pagdateng ni Jisus na malungu la. Kay kun maleneb da aw gayed adti pigbantukan nan, dyumulud kanan ya bugsakan, dili' madugay kumeteng ya bagu duwa ya buta. Aw nyusip si Jisus kanilan, "Unu, aw to-o la baling magkadakula' ya kakisan. nyangintu-u kamu na mabatug ta kamu gulit. 36 Aw maynan uman, dili' pag-asag ya bagu en?" Aw tyumubag silan kanan, "E-e, kay Sir. na bino adti dadan na betanganan na pig- Nyangintu-u kamu." 37 Aw pig-awidan ni Jisus ya imo' lekat adti kindal na ayep. Kay kun asag manga mata na tagsambuksambuk kanilan, aw ya bino dun aw sumubuk, mutu baling ya piglongan nan silan, "Asuntu sa pagpangintu-u betanganan, aw masapad ya bino, aw magkalat mayu kanak, kaguli-an da kamu!" 38 Aw dayaw ya betanganan. Manang ya bagu na bino, pag- silan kyumita'. Aw miglong si Jisus kanilan,

“Dili' mayu yeiy pag-ubat-ubat adti pangkay tag duwa yeiy, piglongan nan silan, “Sugusngalan.” **31** Manang sa pagpanaw da nilan, un ta kamu adti manga utaw, manang dili' pa pig-ubat-ubat baling nilan ya pagpaguli' ni mayu adun pagkadtuwan ya manga banwa na Jisus kanilan. Aw nyabekkal ya ubat-ubat yeiy manga Héntil aw ya manga lunsud na manga adti manga banwa na nyakapalibed dun. **32** Sa Samariyanen. **6** Yan baling ya kadtuwi mayu pagpanaw da na duwa ya eseg na baya' kyumita', adun ya manga buwadbuwad ni Isra-él, kay wala' kadugay awun da uman manga utaw na kasiling silan na manga karniro na migkabuluy, dyumateng dun na migpa-agad sa sambuk na **7** Dun ni pagpanaw mayu, ubat-ubati mayu silan utaw na nya-umu kay pigseledan na busaw. **33** na ya Paghari' na Tyumanem sa Kasakupan nan Aw sa pagkatigkas da ni Jisus alilinan ya busaw malapit da. **8** Aw pangguli-a mayu ya manga na syumeled adti utaw yan, dayaw nyakapaglong magkedel na utaw, aw matawa mayu ya baya' ya umu. Aw ya nya-enneng-enneng ya kadég na nyatay, aw pangguli-a mayu ya manga ibungun utaw dun, aw miglong silan, “Wala' pa tadun pada magkalinis da silan, aw alilini mayu ya kita-a ya maynini asini kadakula' na Isra-él!” **34** manga busaw na syumeled adti utaw. Aw dili' Manang miglong ya manga Parisyo, “Magi saba mayu pagkalingawan na madég ya nyadawat sa katulus na pangulu na manga busaw kya- mayu na wala' ya bayad, yanagaw dili' kamu alilinan nan ya manga busaw!” **35** Piglegeb ni magekat sa bayad sa manga pig-imo' mayu. **9** Jisus ya kadég na lunsud aw manga baranggay Dun ni pagpanaw mayu, dili' kamu magdala sa na banwa yan, aw migpalna-u sakanan adti kuwalta. **10** Aw dili' kamu magdala sa kabil aw manga sinagoga, aw pigpa-edé' nan ya Madyaw ilisan aw sandal, aw pangkay bangka'. Kay ya na Ubat-ubat sa Kasakupan na Pighari-an na manga utaw na un mayu ubat-ubatan, silan galu Tyumanem. Aw pigpangguli' nan uman ya ya matag sa kamayu kapelekan. Kasiling kamu kadég na manga magkedel na manga utaw. saba na magtalabahuway na umba' atagan sa **36** Aw sa pagkita' nan sa madég na manga kapelekan. **11** Yanagaw pangkay unu lunsuda utaw, to-o nyallat si Jisus kanilan kay madég aw baranggay ya datengan mayu, pangusip ya nyakalinggal sa anenganeng nilan aw wala' kamu kun singalan ya utaw dun na madyaw ya un makatabang kanilan. Kasiling silan na magpamasa. Aw yan ya bantuki mayu ya kanilan manga karniro na wala' ya magdadiyagaay. **37** balay, aw pag-eya' pa kamu dun ni tampid nilan Tigkas yan, miglong si Jisus adti kanan manga menda' sa allaw na indegan mayu ya lunsud yan. umangkan, “Dakula' to-o ya aniyenen, manang **12** Sa pageled mayu adti kanilan balay, paglonga tabay ya mag-aniyay. **38** Yanagaw panawagtawag mayu ya manga utaw na nyeya' dun, ‘Atagan kamu adti Tyumanem na yan ya tagtun sa na kalinaw ya kadég na utaw asini balay ini.’ palangad aniyenen, na magpadala sakanan sa **13** Kun dawaten kamu nilan, atagan saba silan manga mag-aniyay pada tumabang mag-ani.” na Tyumanem na kalinaw. Aw kun dili' nilan dawaten, bawi-a la ya piglong mayu kanilan. **14** Aw dun ni banwa na pigdatengan mayu, kun dili' silan malim dumawat kamayu aw dili' uman malim magpakanyeg sa pag-ubat-ubat mayu, na, sa pag-indeg mayu adti kanilan, taptapa ya alikabuk na siki mayu. **15** Matinaw saba ya un ku paglongun kamayu: Pagdateng da na allaw na pag-ukum, to-o pa mabegat ya pa-emel-emel kanilan kay sa manga utaw na nyeya' dun ni syudad na Sodoma aw Gomora. **16** “Manang pakanyegi ya un ku kamayu paglongun: Sugun ta kamu adti manga utaw na mangkalatay ya bet. Masiling kamu saba na manga karniro na piglibedan na manga malyaw na idu' na to-o mangkabulut. Yanagaw pagpakananaw kamu to- o na wala' ya dumeg kamayu aw wala' uman ya un pagsala' kamayu. **17** “Magpakananaw kamu sa

10 Yanagaw pigpatawag ni Jisus adti sayid nan ya sampulu' tag duwa ya umagakan na dadan da nan pigpamalli'. Aw pig-atagan nan silan na katulus na un mag-alilin sa manga busaw aw magguli' sa kadég na punganan na magkedel na manga utaw. **2** Na, ini ya manga ngalan na sampulu' tag duwa ya apostolés: Ya tagna' si Simon na pigngalanan uman na Pédro aw ya inulug nan na si Andrés, aw si Santiago aw ya inulug nan na si Juan na alag ise' ni Zibidiyo, **3** aw si Pilipi aw si Bartolomé, aw si Tomas aw ya mangungublaay sa buwis idtu na muna na si Matiyo, aw si Santiago na ise' ni Alpiyo, aw si Tadiyo, **4** aw si Simon na Kananiyo aw si Judas Iskariyoti na yan ya un maglubid kan Jisus. **5** Na, sa wala' pa ni Jisus papanawa ya sampulu'

manga utaw na malim maglimanda aw magdala saba mabatug patayen ya kamayu kalaluwa. Yan kamayu adti usayanan. Aw badasan kamu nilan baling ya kalleki mayu ya Tyumanem. Kay alag na lalabet dun ni seled na manga sinagoga nilan. nan mabatug kalaten ya lawas aw ya kalaluwa **18** Aw asuntu sa pagpangintu-u mayu kanak, na utaw adti atulun na dili' pagkapatayan. un kamu nilan pa-indegen adti asdangan na (**Geenna g1067**) **29** "Anenganenga mayu na tagbi' manga gubirnador aw manga hari". Aw dun da to-o ya pagbayad sa duwa ya langgam na maya, kamu pakaselat pagpa-edé' kanilan sa Madyaw manang wala' ya pangkay sambuk kanilan na na Ubat-ubat kanak aw adtu uman ni manga molug na dili' ka-edé-an na Ama mayu. **30** Aw utaw na Héntil. **19** Kun tumbay kamu nilan adti kamu uman, kya-edé-an da saba na Tyumanem asdangan na mag-usayay aw pan-usipen kamu kun pila ya kadég na lugay mayu. **31** Yanagaw nilan, dili' magkakamang ya ginawa mayu kun dili' kamu magkallek kay to-o pa dakula' ya unu ya un mayu tubag kanilan. Kay dun ni udas alaga' mayu kay sa madég na manga maya! **32** yan, ya Ispiritu na Ama yan ya maggagad sa "Pangkay singalan ya maglong adti asdangan na kamayu anenganeng sa un mayu tubag kanilan. manga utaw, 'Umagakan aku ni Jisus', maynan **20** Aw ya paglongun mayu kanilan beke' na uman paglongun ku adti asdangan na Ama lekat adti kamayu, manang lekat adti Ispiritu ku na awun ni tas na langit, 'Umagakan ku na Ama. **21** "Aw beke' yeiy olo' ya un ma- uman sakanan.' **33** Manang pangkay singalan imo'. Dili' madugay awun manga mangkaylug ya magbalyaw kanak adti asdangan na manga na magtumbay sa inulug nan adti manga po- utaw, balyaw ku uman sakanan adti asdangan on pada patayen. Aw awun uman manga ama na Ama na awun ni tas na langit. **34** "Dili' kamu na magtumbay sa kanilan ise' na patayen. Aw mag-anenganeng na nyadi aku pada dumala sa awun manga ise' na matu sa mangkatikadeng kalinaw asini tas na lupa'. Ya pagkadi ku, yan nilan aw magtumbay kanilan adti manga po- baling ya du-an na magtanam ya manga utaw. on pada patayen. **22** Aw dumutan kamu na **35** Asuntu sa pagkadi ku, tanamen na ise' na eseg madég na manga utaw asuntu sa pagdalug ya kanan ama. Aw ya ise' na kaubayan tanamen mayu kanak. Manang pangkay singalan ya nan uman ya kanan ina. Aw ya makeye' na magpadeleg dun ni pagpangintu-u nan kanak kaubayan tanamen nan ya ugangan nan na taman adti katigkasen, yan saba ya utaw na bubay. **36** Yanagaw ya edep mayu dun ni seled paluwa-en na Tyumanem. **23** Kun pamulayaman na balay, yan da baling ya edep mu magtanam. kamu adti sambuk na lunsud, palaguy kamu **37** Ya utaw na to-o gyuminawa sa kanan ama adti edep na lunsud. Matinaw saba ya un ku aw ina manang tagbi' ya pagginawa nan kanak, paglongun kamayu: Sa dili' pa mayu matigkas yan ya utaw na dili' umba' ma-imo' kanak ya imo-unun adti kadég na lunsud na Isra-él, umagakan. Aw ya utaw na to-o gyuminawa sa lumiku' da ya Ise' na Utaw. **24** "Ya pigpalna- kanan ise' na eseg aw ise' nan na kaubayan uwan dili' matas sa migpalna-u kanan. Aw wala' manang tagbi' ya pagginawa nan kanak, dili' ya sugu-anen na matas pa sa amu nan. **25** Umba' uman umba' ma-imo' kanak umagakan. **38** Aw ya da sa pigpalna-uwan ya magkatadeng kasiling utaw na dili' malim magpisan sa kanan krus aw na migpalna-u kanan. Aw maynan uman ya dumalug kanak, ya utaw yan dili' umba' ma-imo' allang masiling na tagtun kanan. Yanagaw kanak umagakan. **39** Aw pangkay singalan ya kunaku ya tagtun sa balay aw pigtawag aku gyuminawa sa kanan pagka-utawun asini tas na na manga utaw na 'Bilsibul', na, to-o pa dun lupa', kalagakan baling sa ginawa nan. Manang baling malatay ya pagtawag nilan sa kanak ka- kun singalan ya magtibulluk dumalug kanak ededanan dun ni balay. **26** "Yanagaw dili' kamu pangkay pa adti pagkamatay, matagtun nan ya magkallek sa manga utaw. Kay ya kadég na ginawa na wala' ya katigkasen. **40** "Pangkay pigpan-imo' da nilan na malatay, alag saba ka- singalan ya dumawat kamayu, kasiling na aku ya ede-an. Wala' ya nyatagu' adun na dili' kagaya pigdawat nan. Aw pangkay singalan ya dumawat kabukasan. **27** Ya piglong ku kamayu na gabi, kanak, dun da nan uman dawata ya Ama na ubat-ubatan da mayu magi sa dakula' na tingeg migpadala kanak. **41** Aw pangkay singalan utawa lekat adti tas na atep kun magkalalamdag da. ya mamasa sa propita asuntu sa pagpa-edé' nan **28** Aw dili' kamu magkallek sa manga utaw na sa tingeg na Tyumanem, dumawat ya utaw yan un magpatay sa lawas mayu, kay dili' nilan sa kasiling na un dawaten na propita. Aw kun

singalan ya mamasa sa utaw na gayed mig- na Tyumanem asini muna: 'Na, un ku paimo' sa pagkaliman na Tyumanem, dawaten unaen kanmu ya kanak mag-ubat-ubatay pada nan uman ya kasiling na un atag sa manga utaw tagilanen nan ya un mu agiyan.' 11 Matinaw ya yan. 42 Aw matinaw saba ya un ku paglongun un ku paglongun kamayu: Ya kadég na utaw na kamayu: Pangkay singalan utawa ya magkallat nyautaw asini tas na lupa' taman adun, wala' sa umagakan ku na madalem aw matag sa ya pangkay sambuk na matas pa kan Juan na pangkay sangkatabu' ya tubig, yan ya utaw na Magbautimuway. Manang ya to-o madalem na dumawat sa tandan kagaya."

11 Aw pagkatigkas ni Jisus paglongan ya sampulu' tag duwa ya umagakan nan, nyanaw sakanan lekat dun pada magpalnu' aw mag-ubat-ubat adti manga utaw dun ni manga lunsud nilan. 2 Na, sa talana pa ni Juan dun ni kalabusuwanan, dyenggeg nan ya manga pigpan-imu' ni Jisu-Kristu. Yanagaw pyakadtu nan ya kanan manga umagakan kay awun usip nan 3 adti kan Jisus, aw nyusip silan kanan, "Unu, ikaw ya pigpakang na Tyumanem asini muna na un madi? Aw kun awun pa eped na imanen nami?" 4 Aw tyumubag si Jisus kanilan, "Liku' kamu adti kan Juan aw ubat-ubatan mayu kanan ya manga dyenggeg mayu aw ya manga kyinita' mayu: 5 Ya manga dili' magkita', kyumita' da. Ya manga pulid, nyakapanaw da. Ya manga ibungun, pyangkaguli-an aw malinis da. Ya manga bengel, dyumeneg da. Awun manga nyangkamatay na nyataw da. Ya manga tagitu' na utaw, kya-ubatan da sa Madyaw na Ubat-ubat. 6 Aw madyaw ya kana manga utaw na wala' pagduwaduwa na aku ya Pigpadala na Tyumanem." 7 Sa pagpanaw da na manga umagakan ni Juan, pig-usip ni Jisus ya madég na utaw na migkatipun dun, law nan, "Sa pagkadtu mayu adti kan Juan dun ni kaligbinan idtu muna, unu ka' ya pig-iman mayu na du-an mayu pyaninaw sakanan? Pagaw nyadtu kamu na olo' magtandawtandaw sa utaw na kasiling na tigbaw na pig-eyeng-eyeng na samet. Beke' saba na maynan si Juan! 8 Manang ananga' kamu madtu ni kaligbinan? Pagaw iman mayu aw kumita' kamu sa utaw na syumut sa kadékgadég na mayaman. Ya utaw na maynan, adtu sakanan pagkita-en ni palasyo. Manang beke' saba na maynan si Juan! 9 Yanagaw unu ka' ya pig-iman mayu na un mayu kita-en dun ni kaligbinan? Pig-iman gya mayu na kumita' sa propita. Matinaw saba na propita sakanan, manang paglongun ta kamu na matas pa si Juan sa manga muna propita. 10 Aw si Juan yeiy, yan ya pigkasampetan dadan dun ni pigpasulat na Tyumanem asini muna: 'Na, un ku paimo' sa pagkaliman na Tyumanem, dawaten unaen kanmu ya kanak mag-ubat-ubatay pada nan uman ya kasiling na un atag sa manga utaw tagilanen nan ya un mu agiyan.' 11 Matinaw ya yan. 42 Aw matinaw saba ya un ku paglongun un ku paglongun kamayu: Ya kadég na utaw na kamayu: Pangkay singalan utawa ya magkallat nyautaw asini tas na lupa' taman adun, wala' sa umagakan ku na madalem aw matag sa ya pangkay sambuk na matas pa kan Juan na pangkay sangkatabu' ya tubig, yan ya utaw na Magbautimuway. Manang ya to-o madalem na utaw na nyaka-akup adti Kasakupan na Pigharian na Tyumanem, matas pa sakanan kan Juan. 12 Na, lekat na allaw na migpalekat mig-ubat-ubat si Juan na Magbautimuway, menda' adun, ya Kasakupan yan to-o pa baling migkadakula' pangkay awun manga migbalabag sa pag-ubat-ubat aw nyamulayam sa manga nyaka-akup da. Aw awun uman mangkabulut na utaw na kaliman nilan sulungun aw agawun galu ya Kasakupan yan. 13 Kay ya kadég na manga propita aw ya Uldin migpa-edde' alag sa paghari' na Tyumanem. Tigkas yan, migpalekat si Juan mig-ubat-ubat. 14 Aw kun malim kamu dumawat sa piglong nilan asini muna, si Juan saba ya propita na pigkasampetan nilan na un dumateng na kasiling ni Éliyas. 15 Magpaketadeng kamu na dili' mayu pagpalipaslipasan ya pigdeneg mayu." 16 Migpadeleg si Jisus miglong, "Unu ya un ku kapa-unawaan sa manga utaw adun na gayed kyumele sa palna-u na dyenggeg nilan? Kasiling silan na mangayse' na mangkategel na nyan-ingkud adti pamanag na palingki. Dili' silan malim magad magdanga pangkay pigtatawag silan na kanilan manga eped na miglong: 17 'Naten magdanga! Migpasonata kami sa pangkasal, manang wala' kamu sayaw! Aw migpansi-engge' kami manang wala' kamu pagsugaw.' 18 Maynan uman, madég kamayu ya gayed migdiklamu. Kay dyumateng si Juan aw wala' sakanan kita-a na kyuman aw nyinem adti sayid na manga utaw. Aw miglong kamu, 'Syeledan sakanan na busaw!' 19 Tigkas yan, dyumateng ya Ise' na Utaw. Kyinita' sakanan kyuman aw nyinem eped nan ya madég na manga utaw. Manang miglong kamu baling, 'Tanawa mayu ya utaw yeiy! To-o sakanan kyuman aw to-o nyinem sa bino, aw mig-ubaybay sa manga mangangublaay sa buwis aw eped pa na makasasala!' Pangkay miglong kamu seiy, manang ya palna-u ku aw ya palna-u ni Juan, alag saba pigmatinaw dun ni pigpan-imu' na kadég na utaw na dyumalug sa palna-u nami." 20 Aw pagkatigkas yan, pigpalekat ni Jisus ya pagsala' sa manga eped na manga utaw

na nyeya' dun ni manga lunsud na kya-imo-an nan sa madég na milagru, kay wala' silan pagselsel. 21 Yanagaw miglong si Jíus kanilan, "Kadég mayu na taga lunsud na Korazin aw Bétsayda, malatay ya un mayu datengan! Kay kyinita' da mayu ya manga milagru na pig-imo' ku, manang tabay kamayu ya migselsel. Kun pig-imo' pa ku yeiy adti manga lunsud na Tiro aw Sidon, madugay da galu silan magselsel aw mangawak sa kalapeng aw magsabug sa abu adti kanilan ulu na yan ya pangilala sa kanilan pagselsel. 22 Manang paglongun ta kamu: To-o pa baling mabegat ya pa-emel-emel kamayu na Tyumanem dun ni allaw na pag-ukum kay sa manga utaw na nyeya' dun ni Tiro aw Sidon.

23 Aw kamu na nyeya' dun ni Kapirna-um, unu, iman mayu aw ya pagkadengganen mayu dyumateng adti tas na langit aw wala' ya maka-unawa kamayu? Padalemen kamu saba, aw dalæn kamu adti banwa na Kaludukan. Kay kun pigpan-imo' pa ku dun ni Sodoma ya manga milagru kasiling na pig-imo' ku dun ni kamayu, kenne' pa galu na syudad yan adun. (Hadës g86) 24 Manang paglongun ta kamu: Pagdateng da na allaw na pag-ukum, to-o pa baling dun mabegat ya pa-emel-emel na Tyumanem kamayu kay sa manga utaw na nyeya' dun ni Sodoma!" 25 Dun ni udas yan, nyanawagtawag si Jíus adti Ama, "Kay Ma', ikaw ya tagtun sa kadég na awun ni tas na langit aw asini kadakula' na banwa. Pigpasalamatna kaw kay pigtagu' mu ya kanmu palpa lekat adti manga utaw na matas kunu ya katadeng manang pigbukasan mu baling adti manga utaw na syumalig kanmu kasiling na tagbi' na ise'. 26 Yeiy saba kay Ma' ya kanmu pagkaliman." 27 Pagkatigkas yan, miglong si Jíus adti manga umagakan nan, "Pigtumbay da na Ama ya kadég adi kanak. Aw ya kanaken Ama, yan olo' ya tengteng nyaka-edé' kanak. Aw aku olo' ya nyaka-edé' kanan. Aw pangkay singalan ya tumbay ku na maka-edé' sa Ama, bukasan adti kanilan ya pagpaka-edé' kanan. 28 Yanagaw, ya kadég mayu na mikkalumay da ya ginawa aw to-o kyabegatan, kadi kamu ni sayid ku kay palagdengen ta kamu. 29 Daluga mayu ya palna-u ku. Aw pagsiling kamu kanak, kay migpadalem aku aw pakaganen ku saba ya kamayu ginawa aw palagdengen ku uman ya kamayu anenganeng. 30 Kay ya manga sugu' ku molas saba dalugun aw dili' malug imo-un.

12 Sambuk na allaw yan, nyanaw si Jisus aw ya kanan manga umagakan dun ni dalam na nyaka-agti adti tenga' na pawa' na awun trigu na agpet da aniyen, aw yeiy uman ya Allaw na Paglagdeng. Aw nyagetem ya manga umagakan nan, yanagaw nyanaplus silan sa trigu aw pigtebteb nilan. **2** Manang pagkita' na manga Parisyo sa pig-imo' nilan, piglongan nilan si Jisus, "Inunuwa ya pig-imo' na kanmu manga umagakan! Kyalakadan nilan baling ya Uldin! Wala' saba tumbayan adti Allaw na Paglagdeng ya pag-anil!" **3** Manang tyumubag si Jisus kanilan, "Unu, wala' pa ka' mayu kabasa ya pigpasulat na Tyumanem asini muna sa pig-imo' ni Dabid? Sa pagkagetem nan aw manga edep nan, **4** syumeled sakanan adti Balay na Tyumanem aw pigkan nan ya pan na pig-atag da adti Tyumanem. Aw pig-atped-atped nan uman ya manga edep nan pangkay yan saba olo' ya makakan ya manga magdadugsu-ay. Aw dun da baling nilan kalakadi ya Uldin. **5** Unu, wala' mayu uman kabasa dun ni Uldin na gayed migtalabahu ya manga magdadugsu-ay adti Témplo kada Allaw na Paglagdeng? Dun ni pagpan-imo' nilan, gayed nilan kyalakadan ya Uldin manang wala' silan pakasala'. **6** Paglongun ta kamu na pangkay awun katundanan na Témplo manang adun asini ni sayid mayu ya to-o pa matas. **7** Aw kun kya-edé-an pa mayu ya tengteng kakawasan na pigpasulat na Tyumanem asini muna, dili' mayu pasalalen ya manga utaw na wala' pag-imo' sa sala'. Kay ini ya pigpasulat nan: 'Ya kanak tengteng pagkaliman, na awun pagkallat mayu adti edep na manga utaw, aw beke' na dugsu' mayu na pagsangaben.' **8** Aw pig-atag da adti Ise' na Utaw ya pagbaya' sa unu ya madyaw imo-un sa Allaw na Paglagdeng." **9** Aw nyanaw si Jisus aw syumeled adti kanilan sinagoga. **10** Aw dun uman ni seled na sinagoga awun sambuk na eseg na kimay ya sangkilid na bekten nan. Aw nyusip ya manga Parisyo kan Jisus, "Unu ka', pigtumbay na Uldin tadun ya pagpaguli' dun ni Allaw na Paglagdeng?" Kay kaliman nilan na awun puliba nilan maglimanda kanan adti usayanan. **11** Manang tyumubag si Jisus kanilan, "Alimbawa', kun awun karniro mu na molug adti malalem na gawang dun ni Allaw na Paglagdeng, na, unu ya imo-un mayu? Maksay mayu saba tabangan aw engaten lekat adti gawang. **12** Yanagaw ayin ya dakula' ya alaga',

ya utaw aw ya karniro? Ya utaw saba! Yeiy ya Aw kun si Satanas ya mig-alilin sa manga du-an na pigtumbay na Tyumanem ya madyaw sakup nan, na, kasiling na pigtanam nan ya na imo-unun pangkay Allaw na Paglagdeng.” kanan pagka-utawun. Aw magkalat saba ya 13 Aw tigkas yan, piglongan ni Jisus ya eseg pagdumala nan, aw dun da sakanan dega. 27 Aw na kimay, “Ulada ya bekten mu.” Aw pig-ulad kun kan Bilsibul katulus ya kanak pag-alilin sa nan ya bekten nan, aw dayaw kyaguli-an. Aw manga busaw, na, usipen ta kamu: Ya kamayu migkadyaw da kasiling na sangkilid na bekten uman manga sakup na mag-alilin sa manga nan. 14 Manang pagkita' na manga Parisiyo sa busaw, ayin ka' lekat ya katulus na pig-atag pig-imو' ni Jisus, lyumuwa' silan aw migpalekat kanilan? Silan saba ya magmatinaw na galu' ya silan migpalpa sa pagpapatay kanan. 15 Manang piglong mayu! 28 Manang kun magi sa Ispiritu nya-edе' si Jisus sa pigpalpa nilan, yanagaw Santo ya pag-alilin ku sa manga busaw, na, nyanaw sakanan lekat dun. Aw dyumalug kanan dun da mayu ka-edе-i na asini la ni kamayu ya ya to-o madéг na utaw. Aw pigpangguli' nan ya Pigpadala na Tyumanem na un mag-imо' sa kadéг na awun manga magkedel 16 aw piglongan kasakupan nan. 29 Si Satanas kasiling na utaw nan silan na dili' mag-ubat-ubat adti edep kun na to-o mabagseg na tagtun sa balay. Wala' ya singalan sakanan. 17 Yanagaw nyatuman da pangkay sambuk na makaseled adti balay nan ya pigpasulat na Tyumanem asini muna magi pada takawun ya kanan ka-unan kun dili' una sa propita nan na si Isayas: 18 “Tanawa! Ini la gapusun ya tagtun. Manang kun magapus da ya saba ya sugu-anen na kanak pigpadala. To-o tagtun, mabatug da kamangen ya manga ka-ku sakanan pigginawaan aw kyatutukan aku unan nan. 30 “Ya utaw na wala' pagpasakup kanan. Ya kanak Ispiritu, yan ya maggagad kanak, yan baling ya gayed migbalabag sa kanak kanan, aw ubat-ubat nan adti manga nasud manga imo-unun. Aw kun awun dili' tumabang ya kanak pagbaya' na alag matinaw. 19 Dili' maggagad sa manga utaw adi kanak, yan ya sakanan mati-ayil aw dili' uman magpamuligsa' mig-ampang kanilan adti kanak kasakupan. adti asdangan na manga utaw. 20 Pangkay ya tin 31 Yanagaw paglongun ta kamu: Pangkay unu tigbaw na baluk, dili' nan lepeden, aw pangkay ya sala' na utaw adti Tyumanem, aw pangkay ya salengan na dakman mag-ulileng, dili' nan unu ya paglongun nan na malatay adti edep saba eyepen. Manang pagkallatan nan baling ya nan, mabatug na Tyumanem lanasen ya sala' manga utaw na to-o makalalat. Padelegen nan na utaw yan. Manang dili' nan lanasen ya ya kanan imo-unun menda' na matuman da ya sala' na utaw na maglong sa malatay adti kadéг na pigpalpa na Tyumanem aw degen nan Ispiritu Santo. 32 Pangkay singalan ya maglong ya malatay. 21 Aw dun ni kanan ngalan awun imanen na kadéг na utaw asini tas na lupa’.” 22 Pagkatigkas yan, pigpa-agad adti kan Jisus ya sambuk na utaw na dili' magkita' aw nya-umu kay pigseledan na busaw. Aw pig-alilinan ni Jisus ya busaw, aw kyaguli-an ya utaw yan aw dayaw nyakapaglong aw kyumita' da. 23 Aw to-o nya-enneng-enneng ya kadéг na manga miglong adti manga Parisiyo, “Kun madyaw ya utaw dun, aw miglong silan, “Pagaw yeiy da ya kawuy, madyaw uman ya bunga nan. Manang buwadbuwad ni Dabid na pigtagadan tadun.” kun dili' madyaw ya kawuy, dili' uman madyaw 24 Manang pagdengeg na manga Parisiyo sa ya bunga nan. Yanagaw ya kawuy na madyaw, piglong na manga utaw, miglong silan, “Ya ka-edе-an saba magi dun ni bunga nan. 34 utaw yan, mig-alilin sa manga busaw magi Manang kamu, kasiling na kamangayse-anan sa katulus ni Bilsibul na pangulu na manga na kamugung! Unun mayu ya paglong sa busaw.” 25 Manang kya-edе-an ni Jisus ya madyaw kun malatay ya adti anenganeng mayu? adti anenganeng nilan, yanagaw piglongan Kay pangkay unu ya awun ni anenganeng na nan silan, “Ya kasakupan na nyatenga-tenga', utaw, yan uman ya paglongun nan. 35 Kun dili' yan magpadeleg na madugay. Aw maynan gayed madyaw ya pig-anenganeng na utaw, uman ya lunsud na awun pagkatenga-tenga' madyaw uman ya imo-unun aw paglongun aw pangkay uman dun ni seled na balay. 26 nan. Manang kun malatay ya pig-anenganeng

nan, malatay uman ya imo-unun aw paglongun Aw kasiling uman na maynan ya un kagamakan nan. **36** Aw miglong aku kamayu na dun ni na manga utaw na malatay adun na manga allaw na pag-ukum, awun saba tubagenen na allaw yeiy.” **46** Aw talana pa ni Jisus miglong tagsambuksambuk kamayu sa piglong mayu adti madég na manga utaw dun, dyumateng na wala' ya ma-untung. **37** Kay magi sa kanmu ya ina nan aw manga inulug nan. Aw nyan-paglong, yan ya magmatinaw kun umba' kaw indeg silan adti luwa' na balay kay kaliman pa-emel-emelen aw ya dili'.” **38** Na, awun manga nilan magbalawbalaw kanan. **47** Aw awun utaw magpalna-uway sa Uldin aw manga Parisiyo na miglong kan Jisus, “Awun ni luwa' ya ina dun, aw piglongan nilan si Jisus, “Kay Sir, mu aw manga inulug mu, aw kaliman nilan kaliman nami kumita' sa pangilala na yan ya magbalawbalaw kanmu.” **48** Aw tyumubag si magmatinaw na pigpadala kaw na Tyumanem.” Jisus kanan, “Awun pa saba uman pigsiling ku **39** Manang miglong si Jisus kanilan, “Tay sa na kanak ina aw kanak manga inulug.” **49** Aw kalatay na manga utaw adun na manga allaw pigtulli' ni Jisus ya manga umagakan nan, aw yeiy. Pigtalikudan nilan ya Tyumanem, aw miglong sakanan, “Inunuwa mayu! Ya manga kasiling silan na kaubayan na miglakadenen. utaw ini, silan uman ya kasiling na ina ku aw Gayed silan migsekat sa pangilala, manang ya kanak manga inulug! **50** Pangkay singalan ya pangilala na un ku atag kanilan, yan olo' ya mag-imo' sa pagkaliman na kanak Ama na awun kasiling na nya-imo' kan Jonas na propita na ni tas na langit, silan uman ya kanak manga Tyumanem. **40** Kay seled na tulungallaw aw inulug aw manga bubay aw ina ku.” tulunggabi ni Jonas dun ni buntit na dakula' na isda', aw maynan uman seled na tulungallaw aw tulunggabi na Ise' na Utaw adti dalem na lupa'. **41** Pagdateng na allaw na pag-ukum, ya manga utaw dun ni syudad na Ninibé selselen nilan ya kadég mayu. Kay sa pagpakanyeg nilan sa pag-ubat-ubat ni Jonas, migselsel silan sa kanilan manga sala'. Manang kamu, pangkay ini tampil mayu ya to-o pa matas kan Jonas, manang wala' mayu baling pangintu-uwi aw wala' kamu uman pagselse! **42** Aw dun ni allaw na pag-ukum, ya réyna na migdumala asini muna sa banwa na Syiba, selselen nan uman ya kadég mayu. Kay nyanaw sakanan lekat adti mawat na banwa pada magpakanyeg sa kataeng na hari' na si Solomon. Manang paglongun ta kamu na pangkay ini tampil mayu ya to-o pa matas kan Solomon, manang wala' mayu sakanan pakanyegi. **43** “Na, kun awun busaw na lumuwu' adti utaw, maglegeblegeb yan adti kaligbinan na wala' ya tubig aw maninaw sa un nan kaea-an manang wala' ya kita-en nan dun. **44** Yanagaw maglong adti anenganeng nan, ‘Un ku baling liku-an ya muna pig-eya-an ku.’ Aw sa pagliku' nan, kita-en nan na wala' pa ya mig-eya' dun aw malinis da ya pig-indegan da nan idtu muna, kasiling na balay na dayaw pyamunasan aw nyatigpes da. **45** Aw tigkas yan, mangay sakanan sa pitu ya edep nan na to-o pa baling malatay. Aw sumeleed silan adti utaw yan, aw dun da silan pag-eya'. Aw to-o pa malatay ya kabetangan na utaw yan kay sa idtu muna.

13 Aw dun ni allaw yan, lyumuwa' si Jisus adti balay aw nyingkud adti dulug na danaw. **2**

Aw wala' kadugay, migkalimpung kanan ya to-o madég na manga utaw. Yanagaw mig-alin si Jisus adti balangay na malapit dun ni baklayan aw nyingkud sakanan na un magpalna-u kanilan. Aw nyan-indeg ya manga utaw dun ni baklayan kay kaliman nilan magpakanyeg sa palna-u nan. **3** Aw migpalekat sakanan migpalna-u kanilan magi sa manga pundinganan, law nan, “Pakanyegi mayu ya un ku paglongun! Awun sambuk na utaw na nyadtu ni pawa' nan na un magsabug sa manga bini'. **4** Sa pagsabug nan sa manga bini', awun edep na nyakasabug adti kilid na dalan. Aw nyangkawun ya manga langgam aw pyanubug nilan ya manga bini'. **5** Aw awun manga edep na nyakasabug adti kabatuwan aw maksay gyumiti' kay wala' abay ya lupa'. **6** Manang pagsilat da na sega, nyangkalanes baling ya manga tanem kay wala' to-o pakadalid. **7** Ya edep na manga bini' nyakasabug adti magalet na suksukun. Gyumiti' ya manga bini', manang asuntu na tyumulin uman ya magalet, nyalemes baling ya manga tanem. **8** Ya edep na manga bini' nyakasabug adti mataba' na lupa', aw tyumulin aw to-o nyamunga. Awun nyunga na tag sanggatus, aw awun nyunga na tag kaéneman, aw awun uman nyunga na tag katluwan. **9** Magpakatadeng kamu na dili' mayu pagpalipaslipasan ya pigdengeg mayu.” **10** Sa pag-uli' da na madég na manga utaw,

dyumulud kan Jisus ya kanan manga umagakan, manga bini', yan ya manga utaw na dyumengge aw nyusip silan kanan, "Ananga' magi sa sa tingeg na Tyumanem aw maksay nilan manga pundinganan ya pagpalna-u mu sa pigdawat na awun pagleya **21** manang dili' manga utaw?" **11** Aw tyumubag si Jisus kanilan, to-o makadalid ya pagpangintu-u nilan. Kun "Pigtumbay da kamayu na Tyumanem ya pagka- awun dumateng na manga kalugan aw manga ede' sa manga pigtagu' idtu muna sa Kasakupan pagpamulayam asuntu sa tingeg na Tyumanem na Pighari-an nan. Manang awun manga edep na dyenget nilan, maksay nilan ayawan ya na pangkay dyenget da nilan ya pundinganan ku manang wala' tumbayan adti kanilan ya pagpakalabet sa kakawasan. **12** Kay ya utaw na kanilan pagpangintu-u. **22** "Aw ya magalet na dyumalug sa pigpalna-u la kanan, dugangan pa ya kyalabutan nan aw magkadakula' pa. Manang ya utaw na wala' dalug sa palna-u yan, kamangen baling adti kanan anenganeng ya pangkay tagbi' na kyalabutan da nan. **13** sukusukun na kyasabugan uman sa manga bini', yan ya manga utaw na dyumengge da sa tingeg na Tyumanem manang ya kanilan anenganeng nyatmu' na kakaypengan sa pagpaketang nilan, aw sa pag-anenganeng na ma-imo' mayaman. Aw ya sampetan yan, dili' makabunga ya pagpangintu-u nilan. (**aiōn g165**) **23** "Manang Yeiy ya du-an na ya kanak pagpalna-u pigp- agi ku sa manga pundinganan. Pangkay gayed bini', yan ya manga utaw na migpakanayeg sa nilan inunuwun manang dili' nilan kyalabutan tingeg na Tyumanem aw kyalabutan nilan ya ya kyinita' nilan. Aw pangkay gayed nilan tengteng kakawasan. Aw mamunga silan sa dengegen manang dili' nilan uman kyalabutan madég. Ya sambuk, mamunga na sanggatus, aw ya kakawasan na dyenget nilan. **14** Aw dun ni ya edep, kaeneman, aw ya edep, katluwan." **24** kanilan katuman ya pigpasulat na Tyumanem Aw pig-ubat-ubatan pa silan ni Jisus sa sambuk magi sa propita nan na si Isayas asini muna: na pundinganan, law nan, "Ya Kasakupan na "Pangkay pakanyegan mayu, manang dili' mayu Pighari-an na Tyumanem, kasiling na maynini: saba kyalabutan, aw inunuwun mayu manang dili' Awun utaw na migpatanem adti pawa' nan. **25** mayu uman kita-en. **15** Kay mangkategel da ya Manang sa pagkagabi la, talana nyampakatulug anenganeng na manga utaw yeiy. Pigsengseng ya kadég, nyawun ya kanan po-on dun ni pawa'. da nilan ya kanilan manga talinga pada dili' Aw pigsabugan nan uman na manga bini' na silan makadengge, aw pigpileng da nilan ya sagbet, aw tigkas yan nyanaw sakanan. **26** "Na, kanilan manga mata pagaw kita-en nilan ya sa paggit' da na manga trigu, gyumiti' uman ya matinaw aw kaapetan na anenganeng nilan, aw manga sagbet. Aw sa pagbunga la na trigu, dun dili' silan malim magselsel sa manga sala' nilan da ka-edé-i na awun kadi' sagbet na nyakadali'. pada paluwa-en ku silan." **16** Manang madyaw **27** Aw nyadtu ya manga magtalabahuway adti ya kamayu kay kyinita' da mayu aw kyalabutan tagtun sa pawa', aw miglong silan, 'Kay Amu, da mayu ya kakawasan na kamayu pigdengge! madyaw ya bini' na pigpatanem mu kanami **17** Aw matinaw ya un ku paglongun kamayu: dun ni kanmu pawa'. Ananga' awun sagbet na Awun madég na manga propita aw manga utaw nyakadali' aw ayin uman lekat ya manga sagbet na dyumalug sa pagkaliman na Tyumanem asini yan?" **28** "Aw tyumubag kanilan ya tagtun, 'Yeiy muna na kaliman galu nilan kumita' sa kyinita' saba ya pag-imo-un na po-on.' "Yanagaw nyusip da mayu, aw kaliman nilan uman galu dengegen silan kanan, 'Kay Amu, unu, panggabutun nami ya dyenget da mayu. Manang wala' nilan kita-a ya manga sagbet?" **29** "Manang tyumubag ya aw wala' nilan uman dengega. **18** "Na, pakanyegi amu nilan, 'Ya-i mayu paggabuta pagaw maka-mayu to-o ya kakawasan na pundinganan sa agad baling ya manga trigu! **30** Pabaya-i la ya migsabug sa manga bini': **19** Ya kilid na dalan na trigu aw manga sagbet na magdengan tumulin kyasabugan sa manga bini', yan ya manga utaw menda' na dumateng ya allaw na aniyen da. na dyumengge da sa ubat-ubat sa Kasakupan Aw dun ni allaw yan, paglongun ku ya manga na Pighari-an na Tyumanem manang dili' nilan mag-aniyay, 'Unaā mayu panimuna ya manga kyalabutan ya tengteng kakawasan. Yanagaw sagbet aw pamanggeti aw agbelan adti atulun. dumateng si Satanas aw dampesen nan adti Aw tigkas yan, panimuna mayu uman ya trigu kanilan ya tingeg na Tyumanem na dyenget da aw betangan adti kanak pul.'" **31** Aw pignilan. **20** "Aw ya kabatuwan na kyasabugan sa ubat-ubatan pa uman silan ni Jisus sa sambuk

na pundinganan, law nan, "Ya Kasakupan na pagkapatayan. Aw adtu silan pagpansisugaw aw Pighari-an na Tyumanem, kasiling uman na magpansipanguliteb ya manga untu nilan. **43** sambuk na bini' na mustardo na pigtanem na Pagkatigkas yan, ya manga utaw na dyumalug utaw adti pawa' nan. **32** Pangkay yan ya to-o sa pagkaliman na Tyumanem, sumilat silan tagbi' sa kadéng na punganan na manga bini', kasiling na sega adti Kasakupan na Pigharimanang kun tumulin yeiy, matas pa sa edep na an na kanilan Ama. "Magpakatadeng kamu manga tanem. Kasiling saba na kawuy na umba' na dili' mayu pagpalipaslipasan ya pigdenges kapugadan na manga langgam ya manga sanga mayu. **44** "Na, ya Kasakupan na Pighari-an na nan." **33** Aw miglong pa uman si Jesus kanilan sa Tyumanem, kasiling uman na pametang na edep na pundinganan, law nan, "Ya Kasakupan dakula' ya alaga' na pigtagu' adti dalem na na Pighari-an na Tyumanem kasiling uman na lupa' dun ni pawa'. Pigkita' na sambuk na utaw, tagbi' na patulinay na pigdali' na kaubayan adti aw to-o sakanan migleya. Yanagaw pigliku' dakula' na harina, aw pigtagadan nan na mabus nan pigtabunan, aw tigkas yan piggalin nan tumulin ya kadakula' na harina na pigmasa ya kadéng na nyatagtun nan, aw pigbayadan nan." **34** Ya kadéng yeiy na pigpalna-u ni Jesus nan ya pawa' yan. **45** "Aw ya Kasakupan na adti madéng na manga utaw, pigpa-agii nan sa Pighari-an na Tyumanem kasiling uman na manga pundinganan. Wala' nan silan palna- maynini: Awun utaw na magbalikwatay na uwi na beke' na magi sa pagpundinganan. **35** nyarinaw sa to-o manenggaya na manga pérlas. Aw dun ni kan Jesus katuman ya pigpasulat na **46** Tantanan nan paninawun kyinita' nan ya Tyumanem asini muna sa sambuk na propita: sambuk na pérlas na to-o dakula' ya alaga'. "Magi sa manga pundinganan ya pagpalna- Yanagaw maksay nan piggalin ya kadéng na u ku. Bangalen ku ya manga nyatagu' asini nyatagtun nan aw pigbayadan nan ya pérlas yan. muna lekat pa na pagka-imo' na kadakula' na **47** "Aw maynan uman, ya Kasakupan na Pigharibarwa." **36** Pagkatigkas ni Jesus migpalna-u, an na Tyumanem kasiling na maynini: Awun pig-indegan nan ya manga utaw aw syumeled pukut na pig-ulug mangisda-ay adti tubig. Aw sakanan adti balay. Aw nyagad uman ya kanan wala' kadugay, madéng ya punganan na isda' na manga umagakan, aw miglong silan, "Ubatu nyakamang. **48** Pagkatmu'da na pukut, pigguyud kami sa kakawasan na pundinganan sa manga nilan adti ligad. Aw nyingkud silan aw nyamall'i sagbet adti pawa'." **37** Aw miglong si Jesus sa isda'. Ya manga mangkadyaw na isda' kanilan, "Ya utaw na pyalabet dun na migtanem pigseled nilan adti manga babalanen, manang sa madyaw na bini', yan ya Ise' na Utaw. **38** ya manga isda' na wala' ya guna pyan-agbel Ya pawa', yan ya kadakula' na banwa na pigeya-an na manga utaw. Aw ya mangkadyaw na bini', yan ya manga utaw na nyaka-akup dun ni Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. Manang ya manga sagbet, yan ya manga utaw na awun ni kasakupan ni Satanas. **39** Aw ya po-on na migsabug sa manga bini' na sagbet, yan si Satanas. Aw ya pag-ani, yan ya un ma-imo' adti kamoliyan na manga allaw. Aw ya manga mag-aniyay, yan ya manga anghil na Tyumanem. (**aiōn g165**) **40** Yanagaw, kasiling na manga sagbet na pigbanggetan da aw sangaben adti atulun, maynan uman ya ma-imo' kagaya dun ni kamoliyan na manga allaw. (**aiōn g165**) **41** Aw aku na Ise' na Utaw, sugun ku ya kanak manga anghil, aw ailinan nilan lekat adti kanak kasakupan ya kadéng na migbuyu sa manga utaw adti pag-imo' sa manga malatay aw ya kadéng na gayed migpaskasala'. **42** Aw alag silan pan-agbel adti atulun na dili' pametang lekat adti kaban nan. Kay kya-edean

na pundinganan yeiy, nyusip sakanan sa manga umagakan nan, "Unu, kyalabetan da mayu ya kadéng na piglong ku kamayu?" Aw tyumugab silan kanan, "E-e." **52** Aw miglong pa si Jesus kanilan, "Alimbawa', kun awun magpalna-uway sa dadan na Uldin na manga Judiyu, aw dawata nan ya bagu na palna-u sa Kasakupan na Pigharimanang kun tumulin yeiy, matas pa sa edep na an na Tyumanem, kasiling sakanan na utaw na mayaman na migkamang sa bagu aw dadan na

nan alag ya dadan aw ya bagu na palna-u.” 53 adti kan Hérodés, “Atagan kanak adun ya ulu ni Na, pagkatigkas ni Jíusis migpalna-u sa manga Juan na Magbautismuway na dayaw betang adti utaw magi sa manga pundinganan, pig-indegan dakula' na palatu!” 9 Pagdenggeg ni Hérodés nan ya banwa yan. 54 Aw nyuli' sakanan adti sa tubag na dalaga, migkalat to-o ya ginawa lunsud na Nazarit na yan ya pigtulinan nan, aw nan. Manang asuntu na nyakasapa' da sakanan migpalekat sakanan migpalna-u sa manga utaw dun ni asdangan na kadég na pyamilit nan, dun ni sinagoga nilan. Aw sa pagdenggeg nilan syumugu' na atag adti dalaga ya pigsekat nan. sa pigpalna-u nan, to-o silan nyabelengbeleng. 10 Yanagaw pigpa-utudan nan sa ulu si Juan adti Aw miglong silan, “Ayin lekat ya katadeng kalabusuanan. 11 Aw pigbetang ya ulu adti nan yeiy? Aw pig-unu nan ya pagpaka-imo' sa dakula' na palatu, aw pig-atag adti dalaga, aw manga milagru? 55 Ise' saba olo' sakanan na dyala uman na dalaga adti ina nan. 12 Aw pig-panday. Enda', ya ina nan si Maria. Aw ya manga angay na manga umagakan ni Juan ya lawas inulug nan, yan si Santiago, aw si José, aw si Simon, aw si Judas! 56 Aw asini uman pag-eya' nilan si Jíusis aw pig-ubat-ubatan nilan sa kadég ya kadég na manga bubay nan. Ayin kamanga na nya-imo'. 13 Na, pagdenggeg ni Jíusis sa nya-na utaw yeiy ya katulus aw ya katadeng nan?” imo' kan Juan, pig-indegan nan ya banwa yan, 57 Yanagaw wala' silan pangintu-u kanan. Aw aw syumakay sakanan sa balangay pasinan adti miglong si Jíusis kanilan, “Wala' ya propita kaligbinan. Manang pagdenggeg na madég to-na pagdawaten adti kanan banwa aw kanan adti eped baling na banwa indegan nilan uman ya manga lunsud nilan aw pagdawaten sakanan.” 58 Aw asuntu na wala' silan pangintu-u kanan, tabay ya manga milagru na pig-imo' ni Jíusis dun ni kanilan.

14 Dun ni manga allaw yan, si Hérodés

Antipas ya migdumala sa banwa na Galiliya. Aw pigdenggeg nan ya manga pig-imo' ni Jíusis, 2 yanagaw miglong sakanan adti manga pigsaligan nan, “Yeiy saba si Juan na Magbautismuway! Nyataw da kadi' lekat adti pagkamatay! Yan ya du-an na nyaka-imo' sakanan sa manga milagru.” 3 Nyakapaglong si Hérodés sa maynan asuntu sa pig-imo' nan kan Juan idtu muna. Kay pigpadakep nan si Juan, aw pigpagapus aw pigpabalusu nan, asuntu na gayed sakanan pigsagda ni Juan na miglong, “Pigpigel saba adti Uldin na manga Judiyu ya pagpangaubayan sa kaubayan na inulug mu.” Kay kyamang ni Hérodés si Hérodiyas na kaubayan na inulug nan na si Pilipi. 5 Aw pangkay kaliman galu ni Hérodés patayen si Juan, manang nyallek kun unu ya imo-un na manga utaw kanan. Kay kya-edé-an nilan na si Juan ya sambuk na propita na Tyumanem. 6 Na, pagdateng da na allaw ni Hérodés, syumayaw ya dalaga ni Hérodiyas adti asdangan na kadég na pyamilit dun ni katipun, aw to-o migleya si Hérodés kanan. 7 Aw pigpakkangan nan ya dalaga magi sa sapa' na atag nan ya pangkay unu ya sekaten nan. 8 Yanagaw pigpalna-uwan na ina nan, na yeiy ya paglongun na dalaga

dun ni asdangan na kadég na pyamilit nan, dun ni sinagoga nilan. Tigkas yan, kyadtuwan ya piglebeng nilan. Tigkas yan, kyadtuwan Simon, aw si Judas! 56 Aw asini uman pag-eya' nilan si Jíusis aw pig-ubat-ubatan nilan sa kadég ya kadég na manga bubay nan. Ayin kamanga na nya-imo'. 13 Na, pagdenggeg ni Jíusis sa nya-na utaw yeiy ya katulus aw ya katadeng nan?” imo' kan Juan, pig-indegan nan ya banwa yan, 57 Yanagaw wala' silan pangintu-u kanan. Aw aw syumakay sakanan sa balangay pasinan adti pigkadtuwan ni Jíusis. 14 Sa pagpanog ni Jíusis lekat adti balangay, kyinita' nan ya madég to-o na utaw na migkatipun dun. Aw to-o na silan kyallatan, aw pigpanggul' nan ya kadég na awun magkedel. 15 Pagkaambung da, dyumulud kan Jíusis ya kanan manga umagakan aw miglong silan, “Ambung da to-o aw wala' ya makan asini banwa ini. Ayin ya madyaw kun papanawun da ya manga utaw pada makabayad silan sa makan nilan dun ni manga baranggay.” 16 Manang tyumubag si Jíusis kanilan, “Dili' kailangan na manaw silan. Kamu baling ya matag kanilan sa un nilan makan.” 17 Aw miglong silan kanan, “Olo' da limallapid ya pan aw duwambulus ya isda' ini.” 18 Yanagaw miglong si Jíusis kanilan, “Dalaa mayu adi kanak.” 19 Tigkas yan, piglongan nan ya manga utaw na dayaw silan mingkud dun ni sakati. Aw pigkamang nan ya limallapid ya pan aw ya duwambulus ya isda', aw lyumangad sakanan adti langit aw pigpasalamatnan adti Tyumanem. Aw tigkas yan, pigtenga-tenga' nan ya pan aw pig-atag nan adti kanan manga umagakan aw pyan-atped-atped nilan adti manga utaw. 20 Aw kyuman ya kadég nilan, aw alag silan nyangkabiyag. Aw pigpan-imun na kanan manga umagakan ya nyangkasama', aw nyangkatmu' ya sampulu' tag duwa ya be-en. 21 Na, ya kadég na kyuman dun, manga limammalalan ya eseg aw wala' pa ya labet na manga kaubayan aw

mangayse'. 22 Sa abus da pakakan ya manga aw manga magpalna-uway sa Uldin na manga utaw, maksay pigsugu' ni Jisus ya kanan manga Judiyu. Aw dyumulud silan adti kan Jisus, 2 aw umagakan na lumiku' sumakay adti balangay, nyusip silan, "Ananga' na manga umagakan mu aw muna la silan adti dipag na danaw, kay un lakadan ya manga katanem na mangkabaklegay pa nan papanawun ya kadéng na manga utaw. tadun? Kay ya kanmu manga umagakan, 23 Aw pagkatigkas da ni Jisus papanawun ya kyuman silan na wala' una pag-unaw!" 3 manga utaw, tyumukud sakanan adti buntud Manang nyusip si Jisus kanilan, "Kamu uman, na olo' nan sayda na un manawagtawag adti ananga' mayu lakadan ya sugu' na Tyumanem Tyumanem. Aw kyagabiyanan sakanan. 24 Aw magi sa pagdalug mayu sa kamayu katanem? 4 ya balangay na pigsakayan na manga umagakan Kay yan saba ya sugu' na Tyumanem asini muna nan, mawat da lekat adti ligad na danaw, aw dun ni Uldin, 'Pagbasaān mayu ya kamayu ama pigsalumpak nilan ya samet aw ya baled. 25 Na, aw ina' aw 'Pangkay singalan ya maglong sa sa pagpakallawunun da, nyanaw si Jisus adti malatay adti kanan ama aw ina, patayen ya tas na tubig aw migpasinan adti kanilan. 26 utaw yan.' 5 Manang sangkamulu' ya pigpalna-Manang pagkita' nilan na awun nyanaw adti u mayu. Kay pigpalna-uwan mayu ya manga tas na tubig, to-o silan nyallek. Aw mig-ulangag utaw na maglong silan adti kanilan ama aw silan na miglong, "Iyan da ya ma-allekay!" 27 ina, 'Pasinsiyayi beg aku, kay wala' da ya Manang maksay si Jisus migtawag kanilan, "Dili' kabatug ku magtabang kamayu, kay pigtani kamu magkallek! Aku saba ya inil! Pakabagsegla ku adti Tyumanem ya un ku galu atag adti ya kamayu ginawa." 28 Aw pigtatawag ni Pédro kamayu.' 6 Yanagaw dun ni kamayu pigpalna-u si Jisus, "Kay Magpalna-uway, kun tengteng aw pigpan-imo', kasiling na pigtumbay mayu na ikaw ya iyan, na, pakadtuwa aku ni sayid baling adti utaw na pabaya-an nilan ya kanilan mu dun ni tas na tubig." 29 Aw miglong si mangkatikadeng. Pigpalipaslipasan mayu ya Jisus kanan, "Adi kaw!" Yanagaw nyanog si sugu' na Tyumanem, asuntu olo' sa manga Pédro adti balangay aw nyanaw dun ni tas katanem mayu. 7 Migtallalingu kamu! Matinaw na tubig pasinan adti kan Jisus. 30 Manang saba ya pigpasulat dadan kan Isayas sa bet pagbat'i nan sa samet, to-o sakanan nyallek, mayu, law na Tyumanem: 8 'Ya manga utaw ini, aw un da galu malemes. Yanagaw mig-ulangag pigbasaānaku nilan magi olo' dun ni paglong sakanan, "Kay Magpalna-uway! Tabangi aku nilan, manang ya kanilan anenganeng mawat beg!" 31 Aw maksay ni Jisus pig-awidan ya adi kanak. 9 Wala' ya guna na pagsimba nilan bekten nan aw engata lekat adti tubig, aw kanak, kay pigsayuhan nilan baling ya kanak piglongan nan, "Tay sa katagbi' na pagsalig manga sugu' sa palna-u na pig-imo-imo' olo' mu kanak! Ananga' kaw magduwaduwa?" 32 Sa na manga utaw.'" 10 Tigkas yan, pigtawag ni pagsakay da nilan adti balangay, dayaw uman Jisus ya madéng na utaw, aw piglongan nan silan, tyumangke' ya samet. 33 Aw ya kadéng nilan "Pakanyegi aw anenganenga mayu ya un ku dun ni balangay, pigdeyen nilan si Jisus, aw paglongun: 11 Beke' na pagkanen na utaw ya miglong silan, "Matinaw saba na ikaw ya Ise' makapalipa' kanan, manang ya tingeg nan na na Tyumanem!" 34 Pagpatalipag da nilan, malatay na lyumekat adti kanan anenganeng, dyumunggu' silan adti banwa na Génésarét. 35 yan saba ya makapalipa' kanan." 12 Tigkas yan, Aw sa pagka-edé' na manga utaw na si Jisus nyusip kan Jisus ya kanan manga umagakan, ya dyumateng adti kanilan banwa, maksay "Unu, kya-edé-an mu na nyadaman ya manga nilan uman pigpa-edé' adti kadéng na banwa Parisiyo asuntu sa piglong mu?" 13 Manang na nyakalibed dun. Yanagaw pyandala nilan tyurnubag si Jisus kanilan, "Ya kanak Ama na adti kan Jisus ya manga pyangkedelan. 36 awun ni tas na langit, un nan saba panggabutun Aw nyanganayu' ya manga utaw kan Jisus na ya kadéng na tanem na wala' nan tanema. 14 pa-awiden nan ya manga pyangkedelan sa Pabaya-i la ya manga utaw yan! Buta silan na pangaway na pigsut nan. Aw ya kadéng na nyaka- gayed miggagad sa eped nilan na buta. Aw awid, alag silan kyaguli-an. kun ya buta gagaden na sambuk na buta, na, alag silan molug adti gawang." 15 Pagkatigkas yan, miglong si Pédro kan Jisus, "Ubatan beg kanami ya kakawasan na pundungan mu

15 Sambuk na allaw yan, awun dyumateng lekat adti Jérusalim na manga Parisiyo

kakayna kun unu ya makapalipa' sa utaw." **16** Matuman saba ya pigsekat mu." Aw dun ni udas Aw miglong si Jisus kanilan, "Pangkay kamu yan, dayaw kyaguli-an ya ise' na kaubayan. **29** uman wala' pa pakalabet sa kakawasan na Pagkatigkas yan, pig-indegan ni Jisus ya banwa piglong ku? **17** Wala' ka' mayu ka-edé-i na yan, aw nyadtu sakanan adti ligad na Danaw pangkay unu ya kanen na utaw, alag lumos adti na Galiliya. Aw tyumukud sakanan adti buntud buntit nan aw dili' madugay lumuwa' adti lawas aw nyingkud dun. **30** Aw dyumulud kanan nan? **18** Manang ya paglongun na utaw, yan ya ya madég to-o na utaw, aw pyandala nilan lyumekat adti anenganeng nan. Aw yeiy saba ya ya manga kapiq aw ya manga kimay. Pigpamakapalipa' sa utaw adti Tyumanem. **19** Kay ya agad nilan uman ya manga buta aw manga anenganeng na utaw, yan ya lyekatan sa kadég umu, aw edep pa na manga pyangkedelan. na malatay kasiling na pagpatay sa edep na Aw dayaw nilan pigpaligena' dun ni asdangan utaw, aw ya paglakadenen, aw ya pagkasala- ni Jisus. Aw pigguli' nan ya manga magkedel enen, aw ya pagpanakaw, aw ya pagmatinaw nilan. **31** Aw sa pagkita' na manga utaw sa sa galu' adti asdangan na mag-usayay, aw ya nyangka-imo', to-o silan nya-enneng-enneng, paglong sa makapagkalat sa dengeg na edep Kay ya manga umu, nyakapaglong da. Aw ya na utaw. **20** Yeiy alag ya makapalipa' sa utaw. manga kimay, migpangkadyaw da. Aw ya manga Manang kun kuman ya utaw na dili' mag-unaw, kapiq, nyampakapanaw da. Aw ya manga buta, dili' yan makapalipa' kanan." **21** Pagkatigkas kyumita' da. Aw pigdeyen nilan ya Tyumanem yan, pig-indegan ni Jisus ya banwa na Galiliya, na Isra-él. **32** Paglabay da na tulungallaw, aw nyadtu sakanan ni banwa na sakup na pigtawag ni Jisus ya kanan manga umagakan manga lunsud na Tiro aw Sidon. **22** Aw awun aw piglongan nan silan, "Nyallat aku sa manga nyeya' dun na kaubayan na Héntil na lekat adti utaw ini, kay seled da na tulungallaw gayed buwadbuwad ni Canaan. Aw sa pagdengeg nan silan ini sayid tadun, aw wala' da ya un nilan na dyumateng si Jisus, nyadtu sakanan ni sayid makan asini. Dili' aku malim na muli' silan na nan aw gayed nyanginayu', law nan, "Kay Sir na wala' pa silan pakakan pagaw to-o magkalumay buwadbuwad ni Dabid, kallati beg aku! Ya ise' silan dun ni dalan." **33** Yanagaw nyusip ya ku na bubay, pigpati-is sakanan to-o na busaw manga umagakan nan, "Ayin kitadun kamang na syumeled kanan." **23** Manang wala' ni Jisus sa makan asini kaligbinan ini na maka-umba' tubaga ya kaubayan. Aw dyumulud uman dun sa kadég na manga utaw yeiy?" **34** Aw nyusip si ya kanan manga umagakan aw miglong silan Jisus kanilan, "Pilallapid ya pan mayu awun?" kan Jisus, "Ayin ya madyaw aw papanawun da Aw tyumubag silan, "Olo' da pitullapid ya pan, ya kaubayan yeiy, kay gayed sakanan mig-agad- aw tabay ya isda' asini." **35** Aw piglongan ni agad kanaten aw gyumelgel nyangilalat." **24** Jisus ya manga utaw na mingkud silan dun ni Pagkatigkas yan, miglong si Jisus adti kaubayan, sakati. **36** Aw pigkamang nan ya pitullapid ya "Pigpadala aku adti buwadbuwad ni Isra-él kay pan aw ya manga isda', aw pigpasalamatan nan kasiling silan na manga karniro na nyakasuway adti Tyumanem. Pagkatigkas yan, pigtenga-asuntu na wala' ya migdiyaga kanilan. Wala' pa teng'a' nan adti kanan manga umagakan na saba dateng ya allaw na tabangan ta kamu na un nilan uman atped-atped adti manga utaw. manga Héntil." **25** Manang migpalapit kanan **37** Aw kyuman ya kadég nilan aw alag silan ya kaubayan aw lyumuhud adti asdangan nan, nyangkabiayag. Aw pigpan-imun na manga aw to-o nyangilalat, law nan, "Kay Sir, tabangi umagakan nan ya nyasama' aw pitungka be-en aku beg!" **26** Aw tyumubag si Jisus magi sa na mabakla' ya dayaw nyangkatmu'. **38** Na, ya pundungan, "Dili' madyaw kun kamangen kadég na kyuman dun, manga upatemmalalan ya pan na mangayse' aw agbel adti manga ya eseg aw wala' pa ya labet na manga idu'." **27** Manang miglong ya kaubayan, "Kay kaubayan aw mangayse' nilan. **39** Pagkatigkas Sir, matinaw ya piglong mu, manang pangkay yan, pigpanaw ni Jisus ya manga utaw, aw ya manga idu' makakan saba sa manga momu' syumakay sakanan sa balangay aw migpasinan na mangkataktak lekat adti lamisa na tagtun adti sakup na lunsud na Magdala. kanilan." **28** Sa pagdengeg ni Jisus sa tubag na **16** Aw sa talana pa ni Jisus dun, awnyumulud kanan na manga Parisiyo aw tay sa kadakula' na pagpangintu-u mu kanak!

manga Sadusiyō kay kaliman nilan tanda- da si Jisus aw manga eped nan adti banwa en si Jisus. Yanagaw migsekat silan kanan sa na Césariya Pilipos. Aw sambuk na allaw pig-pangilala na magmatinaw kun yan ya Pigpadala usip nan ya kanan manga umagakan, “Aku na na Tyumanem. **2** Manang miglong si Jisus Ise' na Utaw, dun ni pagbalawbalaw na manga kanilan, “Sa agpet da sumallep ya sega, maglong utaw, singalan kunu aku adti kanilan?” **14** Aw kamu, ‘Madyaw ya lupa’ kunallaw kay mapula tyumubag silan, “Ya eped miglong na ikaw kunu ya langit adun.” **3** Aw pagkamaselem da uman, si Juan na Magbautismuway, aw awun eped kun magkapula’ ya langit aw magluguaytem na miglong na ikaw kunu si Éliyas, aw awun ya manga labun, maglong kamu, ‘Mulan pa eped na miglong na ikaw si Jérémias aw adun na allaw.’ Matadeng kamu mag-ubad sa sambuk baling na propita.” **15** Pagkatigkas yan, timpo, manang dili’ mayu mabatug ubaden ya nyusip si Jisus kanilan, “Manang adti kamayu, kakawasan na manga nyangka-imō’ adun na singalan aku?” **16** Aw tyumubag si Simon Pédro, manga allaw yeiy! **4** Tay sa kalatay na manga “Ikaw saba ya Misiyas! Ikaw ya tengteng Ise’ na utaw adun na allaw yeiy! Pigtalikudan nilan Tyumanem na Gayed Awun!” **17** Aw miglong si ya Tyumanem, aw kasiling silan na kaubayan Jisus kanan, “Madyaw ya kanmu, kay Simon na na miglakadenen. Gayed silan migsekat sa ise’ ni Jonas. Kay beke’ na utaw ya migbukas pangilala, manang yan da olo’ ya pangilala kanmu seiy, manang ya kanak Ama na awun ni na atag ku kanilan ya kasiling na nya-imō’ tas na langit yan ya migbukas adti kanmu. **18** kan Jonas.” Aw pig-indegan silan ni Jisus aw Aw asuntu sa piglong mu, lekat adun tawagen nyanaw da sakanan. **5** Aw sa pagpakatalipag da kaw na Pédro na ya kakawasan: batu na da na manga umagakan ni Jisus sa danaw, kya- sumalem. Aw dun ni batu yeiy, ya kadég na anenganengan nilan na kyalingawan nilan ya dyumala sa pan. **6** Pagkatigkas yan, miglong manga mangintu-uway imo-un ku na kanak si Jisus kanilan, “Magpaktadeng kamu sa kasakupan. Aw dili’ yeiy degen na katulus na patulinay na manga Parisiyo aw Sadusiyō!” **7** Aw manga kensi-ay sa Kasakupan na Pighari-an migpansibalawbalaw ya manga umagakan nan, na Tyumanem. Kun unu ya pigpigel mu asini miglong silan, “Yeiy gya ya du-an na piglong tas na lupa’, yan uman ya pigpigel dadan na nan, kay wala’ kitadun pakadala sa pan.” **8** Tyumanem adti tas na langit. Aw kun unu ya Manang kya-edē-an ni Jisus ya pigbalawbalawan pigtumbay mu asini tas na lupa, yan uman ya nilan. Yanagaw miglong sakanan adti kanilan, pigtumbay dadan na Tyumanem adti tas na “Ananga’ mayu balawbalawan na wala’ kamu langit.” **20** Pagkatigkas yan, piglongan ni Jisus pakadala sa pan? Katagbi’ na pagpangintu-u ya kanan manga umagakan, “Dili’ mayu pagpamayu! **9** Unu, wala’ mayu kalabeti? Unu ka’, ede’ adti pangkay singalan utawa na aku ya kyalingawlingawan da mayu ya pagpakan ku Misiyas.” **21** Lekat dun ni allaw yan, pigpalekat sa limammalalan ya manga utaw sa limallapid ni Jisus ya pagpa-edē’ adti manga umagakan olo’ ya pan? Aw pila ya be-en na nyatmu’ nan na ka-ilangan sakanan madtu ni Jérusalim sa pigpan-imun mayu? **10** Aw wala’ da mayu kay yeiy ya pigpalpa dadan na Tyumanem. Aw uman ka-anenganengi ya pagpakan ku sa dun ni Jérusalim, keleān sakanan aw ti-isen upatemmalalan ya utaw sa pitullapid ya pan? nan ya pamulayam na manga magdadumalaāy Aw pila ya mabakla’ na be-en na nyasama’ sa manga Judiyu aw manga mangkatas na na nyatmu’ sa pigpan-imun mayu? **11** Aw ya magdadugsu-ay aw manga magpalna-uway pundinganan na piglong ku kakayna, ananga’ sa Uldin. Aw un sakanan patayen, manang wala’ mayu kalabeti na beke’ na tengteng pan pagkatlu na allaw mataw sakanan. **22** Manang ya pyalabet ku? Magpaktadeng kamu pagaw piggagad ni Pédro si Jisus adti dili’ to-o mawat katapunan kamu na palangad patulinay na sa manga eped nilan, aw pigpalekat nan ya manga Parisiyo aw Sadusiyō!” **12** Aw dun da na pagsagda kanan, “Kay Magpalna-uway, dili’ manga umagakan nan kalabeti ya piglong ni yan tumbay na Tyumanem na apeten mu Jisus na magpaktadeng silan sa baluk na palna- ya pagti-is! Dili’ yan mabatug!” **23** Manang u na manga Parisiyo aw manga Sadusiyō. Kay ya nyatubang si Jisus kan Pédro aw pigsagda nan, palna-u nilan gayed migkadakula’ aw tyumapun “Ya piglong mu lekat saba adti kan Satanas na adti madéng na manga utaw. **13** Na, dyumateng yan ya un magbalabag sa palpa na Tyumanem.

Yanagaw pagpaketaw kaw! Wala' mu betangan lupa'. 7 Manang dyumulud si Jisus kanilan aw adti kanmu anenganeng ya kana Tyumanem pig-awidan nan silan, aw miglong sakanan, pagkaliman. Yan olo' ya pig-anenganeng mu "Pagbangun kamu! Dili' kamu magkallek!" 8 ya kana utaw." 24 Pagkatigkas yan, miglong Aw sa pag-inunu nilan, dakman olo' si Jisus si Jisus adti manga umagakan nan, "Pangkay ya kyinita' nilan dun. 9 Sa pagtubang da nilan singalan ya malim ma-imo' kanak umagakan, lekat adti buntud, piglongan silan ni Jisus, ka-ilangan ayawan nan ya kanan pagkaliman aw "Dili' mayu pagpa-ed'e' ya kyinita' mayu adti pisanen nan ya kanan krus aw dumalug kanak. pangkay singalan menda' sa allaw na matawun 25 Kay pangkay singalan ya gyuminawa sa kanan aku na Ise' na Utaw lekat adti nyangkamatay." pagka-utawun asini tas na lupa', kalagakan 10 Aw nyusip silan kan Jisus, "Ananga' gayed baling sa ginawa nan. Manang kun singalan ya miglong ya manga magpalna-uway sa Uldin magtibulluk dumalug kanak pangkay pa adti na ka-ilangan maka-una si Éliyas dumateng pagkamatay, matagtun nan ya ginawa na wala' aw makamoli ya Misiyas?" 11 Tyumubag si ya katigkasan. 26 Unu ka' ya un ma-untung Jisus kanilan, "Matinaw saba ya piglong nilan na utaw kun matagtun nan ya kadakula' na na maka-una si Éliyas na un magtagilan sa banwa manang kalagakan baling sa ginawa kadég. 12 Manang paglongun ta kamu na nan? Aw unu uman ya nyatagtun na utaw na dyumateng da si Éliyas aw wala' sakanan kilalaā umba' nan pagliwan sa ginawa na wala' ya na manga utaw. Pigpamulayaman nilan baling, katigkasan? 27 Kay madi paaku na Ise' na Utaw, Aw maynan uman, aku na Ise' na Utaw un aw sa pagliku' ku, ka-agadan aku na dakula' nilan uman pamulayaman aw pati-isen." 13 Aw na kalalamdag na pagka Tyumanem na kanak kyalabetan da na kanan manga umagakan na Ama, aw edep ku ya manga anghil. Aw atagan ya pyalabet ni Jisus na si Éliyas yan si Juan na ku ya tagsambusambuk na utaw sa umba' sa Magbautismuway. 14 Pagliku' da ni Jisus aw kadég na pigpan-imo' nilan pangkay madyaw manga edep nan adti baba' na pigkatipunan aw pangkay malatay. 28 Aw matinaw ya un ku na madég na manga utaw, dyumulud kanan ya paglongun kamayu: Awun manga edep asini sambuk na eseg. Aw lyumuhud sakanan adti kamayu na dili' nilan apeten ya pagkamatay asdangan ni Jisus 15 aw miglong, "Kay Magpalna-menda' na kita-en nilan ya paghari' na Ise' na Utaw."

17 Na, pagkatigkas na enemengallaw, pigpagad ni Jisus si Pédro aw ya duwa ya maylуг na si Santiago aw si Juan. Aw tyumukud silan adti matas na buntud na olo' silan. 2 Aw sa talana nilan sakanan pigtandawan, kyinita' nilan na nya-uman ya kadakula' na lawas ni Jisus, aw ya kalalamdag na gya nan kasiling na sega, aw ya kadékgadégnan to-o migkaputi'. 3 Migpakita' uman dun si Moysis aw si Éliyas, aw migbalawbalaw silan si Jisus. 4 Aw miglong si Pédro kan Jisus, "Kay Magpalna-uway, madyaw kay ini kami! Kun malim kaw, magtulluk aku sa tulu ya layag asini, sambuk ya kanmu, sambuk ya kan Moysis aw sambuk uman ya kan Éliyas." 5 Sa talana pa nan miglong, awun labun na to-o malalamdag na tyumakleb kanilan. Aw awun tingeg na lekat adti labun na miglong, "Yeiy ya kanak Ise' na to-o ku pigginaawaan aw to-o aku kyatutukan kanan. Pakanyegi mayu sakanan!" 6 Pagdengeg na tulu ya umagakan nan sa tingeg yan, to-o silan nyallek aw nyanblebleb adti

ya kallati beg ya ise' ku na eseg! Kay gayed sakanan pagtakigan aw to-o migti-is. Malikit sakanan magkalukad adti atulun aw malikit uman magkolug dun ni tubig. 16 Yanagaw pigpa-agad ku sakanan adti manga umagakan mu manang wala' nilan kabatug gulì-a." 17 Aw miglong si Jisus, "Tay sa manga utaw adun na manga allaw yeiy na baluk ya anenganeng aw wala' ya pagpangintu-u! Sangunu ka' ya kadugay na mati-is ku ya pag-iyagad kamayu?" Tigkas yan, miglong uman si Jisus, "Na, pagagadan adi sayid ku ya ise'." 18 Aw pigsagda nan ya busaw, aw lumuwa' lekat adti ise', aw dayaw migkadyaw ya ise'. 19 Sa pagpanaw da na manga utaw, dyumulud kan Jisus ya kanan manga umagakan aw nyusip silan, "Ananga' na wala' nami kabatug alilini ya busaw yan?" 20 Aw tyumubag si Jisus kanilan, "Asuntu na wala' pa to-o pakadalid ya pagpangintu-u mayu. Manang matinaw ya un ku paglongun kamayu: Kun awun tengteng pagpangintu-u mayu pangkay tagbi' kasiling na bini' na mustardo, mabatug mayu paglongun ya buntud ini, 'Kay Buntud, ka-alin kaw adtu!' aw ma-alin saba. Wala' ya

dili' mayu mabatug. 21 [Aw mabatug mayu saba utaw na migpadalem na nyangintu-u kanak, alilinan ya maynan na punganan na busaw, aw kun buyuwun sakanan adti pagpakasala', magi sa pagpuwasa aw pagpanawgtagwag adti ya utaw na magbuyu madyaw pa baling kun Tyumanem.]” 22 Sambuk na allaw, migkatipun tati-an ya liyeg nan na dakula' na gilingan na si Jisus aw ya kanan manga umagakan adti batu aw ulugun sakanan adti kalaleman na Galiliya. Aw miglong si Jisus kanilan, “Aku dagat. 7 Magpaketadeng ya kadég mayu! Kay na Ise' na Utaw agpet da lubidan aw tumbay awun saba madéga na magpakabuyu sa utaw adti adti manga utaw na 23 un magpatay kanak. pagpakasala'. Manang ya utaw na maggagad Manang pagdateng na katlu na allaw, matawun sa eped nan adti pagpakasala', to-o malatay aku lekat adti pagkamatay.” Aw sa pagdengeg na manga umagakan nan, to-o migkalat ya ginawa nilan. 24 Aw sa pagdateng nilan adti Kapirna-um, dyumulud adti kan Pédro ya manga mangungublaay sa buwis na Témplo na awun ni Jérusalim. Aw nyusip silan kanan, “Unu, magbayad ya magpalna-uway mayu sa buwis na Témplo?” 25 Tyumubag si Pédro, “E-e.” Pag-ulí’ da ni Pédro adti balay, nyuna si Jisus miglong kanan, “Kay Simon, adti kanmu anenganeng, singalan galu ya umba' pabayaden na manga hari' sa manga buwis? Ya kanilan ise' aw kun manga sakup nilan?” 26 Aw tyumubag si Pédro kanan, “Manga sakup nilan.” Aw miglong pa si Jisus, “Yanagaw wala' ya labet na tengteng na ise' nilan magbayad. 27 Manang pada dili' kitadun kadamanan na manga mangungublaay sa buwis na Témplo, paminta kaw kanate' adti dulug na danaw. Beklasa ya tagna' na isda' na tumubug sa binta mu. Beka-a ya baka nan, aw kita-en mu dun ya kuwalta na bulawan na maputi'. Kamanga ya kuwalta aw bayadi ya buwis ku aw ya kanmu.”

18 Aw yan uman na allaw, dyumulud kan Jisus ya kanan manga umagakan aw pig-usip nilan sakanan, “Singalan ya to-o matas dun ni Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem?” 2 Aw migtawag si Jisus sa sambuk na tagbi' na ise' aw pigpa-indeg nan adti tenga' nilan. 3 Aw piglongan nan ya kanan manga umagakan, “Matinaw saba ya un ku paglongun kamayu: Kun dili' ma-uman ya anenganeng mayu aw dili' kamu magpadalem kasiling na tagbi' na ise', dili' kamu makaseled adti Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. 4 Manang pangkay singalan ya magpadalem kasiling na ise' ini, yan ya utaw na to-o matas dun ni Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. 5 Aw pangkay singalan kamayu ya dumawat sa utaw na madalem kasiling na ise' ini asuntu sa pagdalug mayu kanak, dun daaku nan uman dawata. 6 “Manang kun awun

utaw na migpadalem na nyangintu-u kanak, ya un nan datengan. 8 Yanagaw kun ya pigimo' na kanmu tullu' aw kanmu siki ya du-an na makasala' kaw, madyaw pa na magpaketadeng ya kanmu tullu', madyaw pa na awun malagak dun ni kanmu lawas aw matagtun mu ya ginawa na wala' ya katigkasan, kay sa awun duwa ya tullu' mu aw duwa ya siki mu manang agbel kaw baling adti atulun na dili' pagkapatayan. (aiōnios g166) 9 Aw maynan uman, kun ya paginunu mu ya du-an na makasala' kaw, madyaw pa na magpaketadeng ya kanmu sa pag-imo' sa sala'. Pangkay pa lugiten ya kanmu mata, madyaw pa na mabuta ya mata mu aw matagtun mu ya ginawa na wala' ya katigkasan kay sa awun duwa ya mata mu manang agbel kaw baling adti atulun na dili' pagkapatayan. (Geenna g1067) 10 “Magpaketadeng kamu na dili' mayu manana' ya manga migpadalem na nyangintu-u kanan. Kay paglongun ta kamu na adti asdangan na Ama ku, awun manga anghil na gayed nyakatanaw sa pagpakabetang nilan. 11 [Aw nyadi ya Ise' na Utaw pada paliku-un adti Tyumanem ya kadég na nyakasuway.] 12 “Unu ya anenganeng mayu sa ini? Alimbawa' kun awun utaw na nyakatagtun sa sanggatus ya karniro, aw awun sambuk na nyakasuway, unu ya un nan imo-un? Enda!! Ayawan nan saba dagawdagaw ya kasiyaman tag siyam dun ni panabtabanan aw paninawun nan ya sambuk na nyakasuway. 13 Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Kun kita-en da nan ya karniro na nyakasuway, to-o pa sakanan magleya sa sambuk na kyinita' nan kay sa kasiyaman tag siyam na adti panabtabanan na wala' pakasuway. 14 Yanagaw maynan uman ya Ama mayu na awun ni tas na langit, dili' nan kaliman na kaeletan lekat adti kanan ya pangkay sambuk na migpadalem na nyangintu-u kanan.” 15 “Kun awun eped mu na mangintu-uway na

nyakasala' adti kanmu, na, kadtuw i sakanan aw paglonga sa sala' nan na olo' kamu duwa. Kun Yanagaw pigkallatan sakanan na hari' aw wala' magpakanyeg sakanan kanmu aw magselsel, na, da nan pabayada, aw pigpapanaw da sakanan. magkasambuk da ya ginawa mayu. **16** Manang **28** "Manang sa pagluwa' da nan, pig-isungun kun dili' sakanan tumande' kanmu na awun sala' nan, pagpa-agad kaw sa sambuk aw kun nan ya edep nan na sugu-anen na nyakabeles duwa ya edep mu na mangintu-uway. Kay dun kanan sa tagbi' na kuwalta. Aw pigtigel nan ya duwa ya edep mu na mangintu-uway. Kay dun utaw yan aw piglongan nan, 'Bayadi aku adun ni pagbalawbalaw mayu, duwa kun tulu ya sa beles mu kanak!' **29** "Aw to-o nyangilalat magmatinaw sa sala' nan. **17** Manang kun dili' ya edep nan, law nan, 'Kay Lew, kallati aku sakanan magpakanyeg kamayu, ubat-ubatan beg! Kun makatagad pa kaw, bayadan ta kaw mayu adti katipun na manga mangintu-uway. sa kadakula' na beles ku kanmu!' **30** Manang Aw kun dili' sakanan tumande', na, pabaya-i wala' sakanan kalim na madugay bayadan. la ya utaw yan, aw dili' da kaw mag-ubaybay Pigpkalabusu nan baling ya edep nan menda' kanan. Silinga la sakanan na utaw na wala' na makabayad sakanan. **31** Pagkita' na manga ya pagpangintu-u sa tengteng Tyumanem aw edep nilan na sugu-anen sa nya-imo', to-o mangungublaay sa buwis na dili' kasaligan. **18** migkalat ya ginawa nilan. Yanagaw nyadtu "Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Kun unu silan adti asdangan na hari' aw pig-ubat nilan ya pigpigil mayu asini tas na lupa', yan uman ya kanan ya kadég na nya-imo'. **32** Pagkatigkas pigpigil dadan na Tyumanem adti tas na langit. yan, pigpatawag na hari' ya sugu-anen na wala' Kun unu ya pigtumbay mayu asini tas na lupa', pakabayad kanan, aw miglong ya hari', 'To-yan uman ya pigtumbay dadan na Tyumanem o malatay ya pig-imo' mu! Wala' da ta kaw adti tas na langit. **19** "Aw matinaw uman ya un ku pabayada sa utang mu kanak asuntu na to-o paglongun kamayu: Kun duwa kamayu asini tas na lupa' ya magkasambuk ya ginawa sa pangkay kallati ya edep mu kasiling na pagkallat ku unu ya sekaten mayu dun ni panawagtawag, kanmu?" **34** Aw to-o nyadaman ya hari' kanan, atag saba na Ama ku na awun ni tas na langit. **20** aw ya syampetan yan, pigpkalabusu sakanan Kay kun awun duwa aw tulu ya mangintu-uway aw pigpamulayaman na manga magtatunggu-ay na magkatipun dun ni kanak ngalan, awun menda' na kabayadan nan ya kadakula' na beles saba aku ni tampilid nilan." **21** Pagkatigkas yan, nan. **35** Maynan uman ya imo-un na Ama ku na dyumulud si Pédro kan Jisus aw nyusip kanan, awun ni tas na langit adti tagsambuksambuk "Kay Magpalna-uway, kun gayed makasala' adi kamayu, kun dili' mayu tengteng pasinsiyayan kanak ya edep ku na mangintu-uway, makapila ya sala' na manga edep mayu na mangintu-ku sa kanan pasinsiyay? Unu, makapitu olo?" uway."

22 Aw tyumubag si Jisus kanan, "Paglongunta kaw na beke' olo' na makapitu, manang kapituwan ka pitu ka pilu'. **23** Kamangan tasa alimbawa'. Ya Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem, kasiling na maynini: Awun sambuk na hari' na migpatawag sa manga sugu-anen nan pada usayen ya manga pigtaligu nan adti kanilan. **24** Sa pagpalekat da na hari' mig-usay, pigpa-agad adti kanan ya sambuk na sugu-anen nan na nyaka-utang sa minélyun na kuwalta. **25** Aw asuntu na wala' nan kabatug bayadi, migsugu' ya hari' na galinen ya sugu-anen yan dala ya kanan kaubayan aw kadég na mangayse' nan. Aw panggalinen uman ya kadakula' na nyatagtun nan pada makabayad. **26** Yanagaw lyumuhud ya sugu-anen adti asdangan na hari' aw to-o nyangilat kanan, aw miglong sakanan, 'Kay Hari', kallati beg aku! Kun makatagad

19 Pagkatigkas ni Jisus palna-uwan ya manga utaw dun, pig-indegan nan ya Galiliya aw tyumalipag sakanan sa tubig na Jordan aw migpasinan adti probinsiya na Judiya. **2** Aw dyumalug kan Jisus ya to-o madég na manga utaw. Aw pigpangguli' nan ya manga kyedelan dun. **3** Awun manga Parisiyo na dyumulud kan Jisus na un magtanda' kanan magi sa usip, law nilan, "Unu, pigtumbay sa eseg ya pag-ayaw sa kaübayan nan pangkay unu ya du-an?" **4** Tyumubag si Jisus kanilan, "Wala' ka' mayu kabasa dun ni Uldin ya pigpasulat na Tyumanem? Asini muna sa pag-imo' nan sa manga utaw, duwa ya punganán nilan: Awun eseg aw awun bubay. **5** Aw pigpasulat nan uman, 'Yeiy ya du-an na indegan na eseg ya ama nan aw ina nan, aw pa-egketen silan ya kaübayan

nan, aw ya duwa silan ma-imō' da sambuk.' ilangan ku imo-un pada matagtun ku ya ginawa
6 Yanagaw beke' da silan na duwa manang na wala' ya katigkasan?" (aiōnios g166) 17 Aw ma-imō' da sambuk. Aw ya pig-isambuk da tyumubag si Jisus kanan, "Ananga' kaw musip na Tyumanem, dili' galu silan pagsuwayen na kanak kun unu ya madyaw? Sambuk da saba olo' utaw!" 7 Aw nyusip pa silan kan Jisus, "Kun ya madyaw, yan ya Tyumanem. Kun kaliman maynan, ananga' maglong si Moysis na mabatug mu matagtun ya ginawa na wala' ya katigkasan, na eseg ayawan ya kaubayan nan magi sa pag-daluga ya kanan manga sugu!." 18 Aw nyusip pa atag sa sulat na magmatinaw na mag-ayaw da uman sakanan, "Unu ya manga sugu' yan?" Aw silan, aw tigkas yan papanawun nan?" 8 Aw tyumubag si Jisus kanan, "Dili' kaw magpatay tyumubag si Jisus kanilan, "Yan saba ya du-an sa utaw, aw dili' kaw maglakadenen, aw dili' na piglong ni Moysis na mabatug ya pag-ayaw, kaw magpanakaw, aw dili' mu pagmatinawun asuntu sa kategelan mayu. Manang beke' na ya galu' adti asdangan na mag-usay, 19 aw maynan ya palpa na Tyumanem lekat pa asini basayi ya kanmu ama aw ina, aw ginawayi ya muna. 9 Ini ya kanak paglongun kamayu: Kun edep mu kasiling na pagginawa mu sa kanmu awun eseg na ayawan nan ya kanan kaubayan pagka-utawun." 20 Miglong uman kanan ya eseg na wala' pagkasala-enen adti sambuk na eseg, yan, "Pigdalug da ku alag ya kadég yeiy. Unu pa aw mangugnan sakanan sa edep na kaubayan, ya wala' ku ka-imō??" 21 Aw tyumubag si Jisus piglakadan nan ya muna kaubayan nan." 10 kanan, "Kun kaliman mu malingeb ya kadakula', Pagkatigkas yan, miglong ya manga umagakan uli' kaw aw galina ya manga nyatagtun mu. ni Jisus kanan, "Kun maynan ya ma-imō' sa Kun magalin da mu, atagan ya kuwalta yan adti mangugnanay, madyaw pa baling kun dili' da manga utaw na wala' ya pagkamangan. Kun mangugnan ya utaw." 11 Manang miglong si Jisus imo-un mu yeiy, dun da kaw pagluduk sa kanilan, "Ya piglong mayu yeiy dili' mabatug unan adti tas na langit. Aw pagkatigkas yan, na edep na utaw, manang ya makadawat seiy liku' kaw adi aw dalug kaw kanak." 22 Manang yan olo' ya manga utaw na pigtabangan na pagdenggeg na eseg yan sa tubag ni Jisus, nyanaw Tyumanem. 12 Kay awun du-an na ya manga sakanan aw to-o migkalat ya ginawa nan kay edep na eseg dili' magpangugnan. Ya edep wala' to-o madég ya ka-unan nan. 23 Pagkatigkas ya kabatug nilan mag-imō' sa ise' kay awun se-ey yan, miglong si Jisus sa manga umagakan nan, na kanilan lawas. Awun uman edep na pigkapun "Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Malug da. Aw awun uman manga edep na wala' da sa utaw na mayaman ya pagpaka-akup adti pangugnan kay nyatibulluk silan adti imo-unun Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. 24 Aw sa Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. paglongun ta kamu na molas pa ya pag-ag ni Yanagaw, ya eseg na makadawat seiy, madyaw ayep na kamilyo adti gawang na dagem kay pa kanan ya dili' da mangugnan." 13 Pagkatigkas sa pagpaka-akup na utaw na mayaman dun yan, awun mangkayantek na mangayse' na ni Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem." pigpandala adti kan Jisus na un nan silan pan- 25 Pagdenggeg na manga umagakan nan seiy, awidan aw panawagtawagan pada atagan silan to-o silan nyabelengbeleng aw nyusip silan, na kadyawan. Manang pigsagda baling na kanan "Na, kun maynan, singalan ka' ya paluwa-en manga umagakan ya manga utaw na nyandala na Tyumanem?" 26 Pig-inunu silan ni Jisus aw sa mangayse' nilan. 14 Yanagaw miglong si Jisus, piglongan nan silan, "Dili' na utaw mabatug "Pakadiya kanak ya manga mangayse' aw ya-i yeiy, manang adti Tyumanem mabatug saba mayu silan pagtageni! Kay ya manga utaw na ya kadég." 27 Tigkas yan, miglong si Pédro dyumawat kanak kasiling na manga mangayse' kanan, "Inunuwa ya kanami ini! Nyabus da nami ini, silan saba ya maka-akup adti Kasakupan na pig-ayawan ya kadég na nyatagtun nami pada Pighari-an na Tyumanem." 15 Aw pig-awidan magad kanmu. Unu ya imanen nami?" 28 Aw nan ya manga mangayse' aw pig-atagan nan tyumubag si Jisus kanilan, "Matinaw saba ya un silan na kadyawan magi sa panawagtawag nan. ku paglongun kamayu: Dun ni allaw na baguwun Aw tigkas yan, nyanaw da uman si Jisus. 16 Na, da na Tyumanem ya kadakula' na banwa, aku na awun sambuk na eseg na dyumulud kan Jisus Ise' na Utaw mingkud adti kanaken trunu na un kay kaliman nan musip, aw miglong sakanan, maghari' sa kanak kasakupan. Aw kamu uman "Kay Magpalna-uway, unu ya madyaw na ka-

adtí sampulu' tag duwa ya trunu. Aw magdumala kamu sa kadéng na manga buwadbuwad ni Isra- él na lyumekat alag adti sampulu' tag duwa ya ise' nan na eseg. **29** Aw pangkay singalan ya mag-ayaw sa kadéng asuntu kanak, pangkay ya kanan balay, aw manga kaylug nan aw kanan mangkatikadeng aw manga mangayse', aw ya lupa' nan asuntu kanak, un liku' kanan ya sanggatus ka pilu' na pig-ayawan nan aw matagtun nan uman ya ginawa na wala' ya katigkasan. (*aiōnios g166*) **30** Manang awun madéng na utaw na nyaka-una adun aw makamoli silan kagaya. Aw madéng uman ya utaw na nyakamoli adun manang maka-una kagaya."

20 "Ya Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem kasingling na maynini: Awun utaw na dakula' ya parasan nan. Pagkamaselem da, nyanaw sakanan na un maninaw sa manga utaw na magtalabahu adti kanan parasan. **2** Pagkita' da nan sa manga utaw na malim magtalabahu, pigpakangan nan silan sa umba' na pagtandan sa sangallaw na pagtalabahu na yan ya tag sangka dinaryo. Aw pigpaketu nan silan adti parasan nan. **3** "Pagdateng da na alas nibi na maselem, nyadtu sakanan adti palingki aw awun pigkita' nan na manga utaw na gayed mig-indeg-indeg dun kay wala' ya talabahu nilan. **4** Yanagaw miglong kanilan ya tagtun, 'Awun talabahuwunun adti kanak parasan. Kun malim kamu magtalabahu, tandanan ta kamu sa umba' na tandan kamayu.' **5** Aw yanagaw nyadtu silan adti parasan nan. Pagka-alas dosi la, lyumiku' da uman ya tagtun adti palingki aw awun pa uman kyinita' nan na manga utaw dun aw pigpatalabahu la nan uman adti kanan parasan. Aw maynan uman ya pig-imo' nan dun ni alas trés. **6** Pagka alas singku la na ambung, lyumiku' da uman salut ya tagtun adti palingki, aw awun pa kyinita' nan dun na manga utaw na mig-indeg-indeg kay wala' ya talabahu nilan. Aw pig-usip nan silan, 'Ananga' gayed kamu asini mag-indeg-indeg? Syapadan ya allaw adun na wala' ya talabahu mayu.' **7** Aw tyumubag silan kanan, 'Wala' du-an ya migpatalabahu kanami.' Yanagaw miglong kanilan ya tagtun sa parasan, 'Kadtu kamu baling ni parasan ku aw pagtalabahu kamu dun.' **8** "Aw sa pagkamagsiklep da, miglong ya tagtun adti maggagaday sa manga magtalabahuway, 'Tawaga ya kadéng nilan aw atagan ya tandan

adtí tagsambuksambuk kanilan, manang unaén mu atagan na tandan ya manga nyakamoli tyumangka', aw pamoliya ya nyaka-una.' **9** Aw ya manga magtalabahuway na tyumangka' na alas singku na ambung, dyumulud silan aw pigtandanay tagsambuksambuk kanilan na tag sangka dinariyo. **10** Aw sa pagdulud da uman na manga nyaka-una tyumangka', pigiman nilan na dakula' pa ya tandan kanilan. Manang ya tagsambuksambuk kanilan pigatagan na tag sangka dinariyo kasiling na nyadwat na manga nyakamoli tyumangka'. **11** Pagpakadawat da nilan sa kanilan tandan, midgiklamu silan adti tagtun sa parasan, **12** law nilan, 'Olo' da sangka udas ya pagtalabahu na manga utaw yeiy! Ananga' pigpa-unawa mu baling ya tandan sa kadéng nami? Sangallaw nami migtalabahu aw nyabelad pa kami na sega, manang silan wala' da dateng na sangallaw!' **13** Manang miglong ya tagtun adti sambuk kanilan, 'Kay Lew, wala' ta kamu limbungi. Dadan da saba kitadun migpakkang sa tandan na tag sangka dinariyo ya allaw. **14** Na, dawata la ya kanmu tandan aw uli' da kaw. Kanak yeiy pagbaya' na pa-unawaén ya tandan adti kadéng mayu pangkay nyaka-una kamu aw pangkay nyakamoli silan. **15** Yeiy ya kanak pagbaya' kay aku ya tagtun. Unu, nyinga' kaw asuntu sa kanibet ku kanilan?' **16** Aw miglong si Jisus, "Maynan uman ya adti kanak kasakupan. Awun madéng na manga utaw na nyakamoli adun manang maka-una silan kagaya. Aw awun uman madéng na manga utaw na nyaka-una adun manang makamoli silan kagaya." **17** Na, sa pagpasinan da ni Jisus aw ya madéng na manga utaw adti Jérusalim, pigtani ni Jisus ya sampulu' tag duwa ya kanan umagakan kay awun paglongun nan kanilan, law nan, **18** "Pada ka-edé-an mayu, migpasinan da kitadun adti Jérusalim, aw aku na Ise' na Utaw un da tumbay adti manga mangkatas na magdadugsu-ay aw manga magpalna-uway sa Uldin, aw ukuman aku nilan na patayen. **19** Pagkatigkas yan, tumbay aku uman nilan adti manga utaw na Hétil, aw odoy-odoyun aku nilan aw badasan uman na lalabet, aw pakalabu nilan adti krus. Manang pagdateng na katlu na allaw, matawun aku lekat adti pagkamatay." **20** Pagkatigkas yan, dyumulud kan Jisus ya kaúbayan ni Zibidiyo aw ya manga ise' nilan na si Santiago aw si Juan. Aw lyumuhud sakanan adti asdangan ni

Jesus kay awun sekaten nan. **21** Aw nyusip si buwadbuwad ni Dabid, kallati beg kami!" **32** Jisus kanan, "Unu ya kaliman mu na imo-un ku Yanagaw tyumeneng si Jisus aw pigtawag nan kanmu?" Aw tyumubag sakanan, "Pakangan silan aw nyusip kanilan, "Unu ya kaliman mayu beg kanak na dun ni kanmu Kasakupan na un na imo-un ku kamayu?" **33** Aw tyumubag silan mu hari-an kagaya, tumbay mu ya duwa ya kanan, "Kay Sir, kaliman beg nami kumita'!" ise' ku yeiy na mingkud adti sayid mu dun ni **34** Aw nyallat si Jisus kanilan, aw pig-awidan ingkudanan na to-o pagbasaān, ya sambuk apit adti kalintu aw ya sambuk apit adti kawala." **22** Manang piglongan silan ni Jisus, "Wala' kanan. mayu ka-edé-i kun unu ya pigsekat mayu. Unu, mabatug mayu ti-isen ya pagti-is na un ku ka-agiy'an?" Aw miglong ya duwa yeiy, "E-e, mabatug nami." **23** Aw miglong si Jisus kanilan, "Un mayu saba ka-agiy'an ya kadéy yeiy. Manang ya pag-ingkud apit adti kalintu aw kawala ku, beke' ku ya mamalli'. Ama ku saba ya magbaya' kun singalan ya mingkud dun." **24** Sa pagdengeg na sampulu' ya umagakan nan sa pigsekat na duwa ya maylуг aw ina nilan, nyadaman silan. **25** Yanagaw pigpatawag ni Jisus ya kadéy nilan aw piglongan nan silan, "Kya-edé-an da mayu ya bet na manga pangulu na manga utaw na wala' ya pagpangintuu-sa Tyumanem. Silan ya gayed magbaya' sa manga sakup nilan. Aw maynan uman ya pigimo' na mangkalangkaw nilan. Gayed silan magpanugu' sa kanilan manga utaw asuntu na dakula' ya katundanan nilan. **26** Manang dili' mayu silan pagsilingan. Kun awun sambuk kamayu na kaliman nan ma-imó' dakula' na utaw, ka-ilangan una sakanan ma-imó' suguanen dun ni kamayu. **27** Aw kun awun sambuk kamayu na malim na yan ya gayed pag-unaān, ka-ilangan silingan nan ya bet na sugu-anen na gayed magpadana'. **28** Kasiling ku saba na Ise' na Utaw, wala' aku kadi asini tas na lupa' pada sanggila-en, manang yan baling ya pigkadi ku ya ma-imó' sugu-anen adti madéy na utaw, aw ma-imó' kalyu kanilan adti pagkamatay pada maglekat kanilan adti manga sala' nilan." **29** Na, sa pag-indeg ni Jisus aw manga umagakan nan lekat adti syudad na Jéríko, dyumatug kanan uman ya to-o madéy na utaw. **30** Aw awun uman duwa ya eseg na buta na nyungkud dun ni kilid na dalan. Aw sa pagdengeg nilan na un da lumabay si Jisus, migtatawag silan kanan, "We... Pangulu na buwadbuwad ni Dabid, kallati beg kami!" **31** Madéy ya utaw na migsagda kanilan na maglong, "Katinep kamu!" Manang to-o pa baling nilan pigpakadakula' ya kanilan tingeg, law nilan, "We... Pangulu na

21 Na, sa malapit da silan adti Jérusalim, dyumateng silan adti baranggay na Bétpagi dun ni kilid na Buntud na Manga Olibo. Aw pigsugu' ni Jisus ya duwa ya umagakan nan, **2** aw piglongan nan silan, "Kadtu kamu dun ni baranggay adti dipag, aw sa pagseled mayu dun, kumita' kamu sa asnu na pig-eket edep ya kanan nati. Ubada mayu ya eket nilan aw guyuda mayu adi kanak. **3** Kun musip kamayu, paglonga mayu sakanan: 'Ya Magpalna-uway awun ka-ilangan nan sa asnu aw sa nati ini.' Aw tumbay saba na tagtun aw maksay nan padala kamayu." **4** Na, ya kadéy yeiy na nya-imó', nyatuman ya pigsulat na propita asini muna: **5** "Paglonga ya manga utaw dun ni Jérusalim: 'Tanawa! Dyumateng da ya hari' mayu! Migpadalem sakanan aw dyumateng na syumakay sa nati na asnu!" **6** Aw nyawan ya duwa ya umagakan nan aw pigtuman nilan ya kadéy na pigsugu' ni Jisus kanilan. **7** Pigguyud nilan ya asnu aw nati nan adti kan Jisus, aw pig-apidan nilan aw pigsakayan ni Jisus. **8** Sa talana nilan migpasinan adti Jérusalim, awun madéy to-o na manga utaw na migma-una kanilan na migpansiladlad dun ni dalan sa kadéykadéy na yan ya palangad pagpamasa nilan kan Jisus. Aw ya edep na manga utaw migladlad uman silan adti dalan sa manga mangkayantek na manga sanga na kawuy na bagu nilan pigpan-utud. **9** Aw ya manga utaw na nyuna kan Jisus aw ya manga nyakamoli kanan, alag silan migpansideyen na maglong, "Hosana! Deyen tadun ya Buwadbuwad ni Dabid! Ini la ya Pigpadala na Tyumanem dun ni kanan ngalan, aw umba' sakanan deyen! Hosana! Aw deyen ya Tyumanem na awun ni tas na langit!" **10** Pagseled da ni Jisus adti Jérusalim, wala' katingen ya anenganeng na madéy na manga utaw dun ni syudad, aw nyangusip silan, "Singalan ya utaw yeiy?" **11** Aw tyumubag kanilan ya madéy na manga utaw na nyagad

kan Jisus, "Yeiy saba ya propita na si Jisus imo' ku adti kawuy na igira. Manang beke' olo' na taga Nasarit, sakup na Galiliya." 12 Aw na maynan, mabatug mayu uman paglongan syumeled si Jisus adti dakula' na pamanag ya buntud ini, 'Kay Buntud, kawas kaw adti na Témplo na Tyumanem. Aw sa pagkita' dagat! Aw ma-imo' saba ya piglong mayu. 22 nan sa manga utaw na nyampamaligya' aw Kun to-o kamu sumalig sa Tyumanem, madawat nyampamayad, pigpalekat nan ya pag-alilin saba mayu ya pigsekat mayu magi sa kamayu kanilan. Pigpantuwan nan ya manga lamisa pagpanawagtawag." 23 Na, lyumiku' si Jisus adti na manga maglaliwanay sa kuwalta aw ya pamanag na Témplo. Aw talana nan migpalna-u manga ingkudanan na manga mamaligya-ay sa dun, dyumulud kanan ya manga mangkatas na kalupati. 13 Aw miglong si Jisus kanilan, "Yeiy ya magdadugsu-ay aw ya manga magdadumalaay pigpasulat na Tyumanem asini muna, 'Ya kanak sa manga Judiyu. Aw nyusip silan kanan, "Unu balay, pagtawagen na panawagtawaganan.' ya katundanan mu na du-an pig-alilinan mu ya Manang pig-imo' mayu baling tagu-anan sa manga utaw asini Témplo kagabi? Aw singalan manga mangkatakaw." 14 Aw dyumulud adti ka' ya nyatag kanmu sa katundanan na imo-un kan Jisus ya manga buta, aw ya manga kapig. mu ya maynan?" 24 Tyumubag si Jisus kanilan, Aw pigpangguli' nan silan dun ni pamanag "Musip aku uman kamayu, aw kun matubag na Témplo. 15 Manang sa pagkita' na manga mayu ya usip ku, na, ubat ku uman kamayu mangkatas na magdadugsu-ay aw manga kun ayin lekat ya katundanan ku sa pag-imo' sa magpalna-uway sa Uldin sa pigpan-imo' ni kadég yeiy. 25 Na, ini ya kanak usip kamayu: Ayin Jisus, aw sa pagdeneg nilan sa tatawag na lekat ya katundanan ni Juan sa pagbautismu manga mangayse' dun ni pamanag na Témplo, nan sa manga utaw? Unu, lekat adti Tyumanem to-o silan nyangkadaman. Kay miglong ya aw olo' lekat adti utaw?" Aw mig-usip-usipay manga mangayse', "Hosana! Deyen tadun ya silan, "Unu ya un tadun tubag kanan? Kun buwadbuwad ni Dabid!" 16 Yanagaw nyusip tubagen tadun na 'lekat adti Tyumanem,' silan kan Jisus, "Unu, dyenggeg mu ya piglong maglong sakanan kanaten, 'Ananga' wala' kamu na manga mangayse' iyan?" Aw tyumubag si pangintu-u kanan? 26 Aw kun tubagen tadun Jisus, "E-e, dyenggeg ku. Ananga', wala' mayu uman na 'lekat adti utaw', pagaw madaman kabasa ya pigpasulat na Tyumanem asini muna? ya manga utaw ini. Kay pyangintu-uwan na Nyakasulat saba na pangkay ya mangayse' kadég nilan na si Juan propita sakanan na dala ya manga magsusu pa, pigpalna-uwan Tyumanem." 27 Yanagaw tyumubag silan kan silan na Tyumanem na magdelyn kanan." 17 Jisus, "Enday, wala' nami ka-edē-i." Aw miglong Pagkatigkas yan, pig-indegan silan ni Jisus adti si Jisus kanilan, "Dili' ta kamu uman ubatan kun pamanag na Témplo aw lyumuwa' sakanan singalan ya nyatag kanak sa katundanan na ma-adti syudad aw migpasinan adti baranggay imo' ku ya maynan." 28 Na, pig-ubatan da uman na Bétaniya. Aw dun da sakanan kulang na silan ni Jisus sa pundinganan, law nan, "Unu gabi yan. 18 Pagkamaselem yan, talana ni Jisus ya anenganeng mayu sa ini? Awun sambuk na syudad na Jerusalim, nyagetem utaw na awun duwa ya ise' nan na eseg. Sambuk sakana. 19 Aw sa pagkita' nan sa kawuy na na allaw, pigsugu' nan ya ise' nan na magulang, igira adti kilid na dalan, migpalapit sakanan 'Kay To', kadtu kaw adun ni kanaten parasan adti kawuy, manang wala' ya pigkita' nan na bunga. Tumalag baling dawun. Yanagaw na paglongan ni Jisus ya kawuy, "Lekat adun na allaw yeiy, dili' da kaw makapamunga!" aw pagtalabahu kaw dun." 29 Aw tyumubag Aw tigkan nyalanes ya kawuy. (aiōn g165) 20 pigkadtuwan uman na ama nilan ya ise' nan Pagkita' na manga umagakan nan sa nya-imo' na mangud aw maynan uman ya pigsugu' nan sa kawuy, to-o silan nya-enneng-enneng aw adti kanan. Aw miglong ya ise' nan, 'E-e, kay miglong silan, "Ananga' maksay nyalanes ya Ma'. Madtu aku.' Manang wala' baling sakanan kawuy na igira iyan?" 21 Aw tyumubag si Jisus kawadtu." 31 Aw nyusip si Jisus, "Na, ayin sa duwa kanilan, "Matinaw ya un ku paglongun kamayu: ya mig-imo' sa pagkaliman na ama nilan?" Aw Kun mangintu-u kamu sa Tyumanem aw dili' tyumubag silan, "Ya magulang." Aw miglong magduwaduwa, mabatug mayu uman ya pig- si Jisus kanilan, "Matinaw ya paglongun ku

kamayu: Nyaka-una pa kamayu nyaka-akup “Unu, wala' ka' mayu kabasa ya pigpasulat na adti Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem Tyumanem asini muna? ‘Ya dakula' na batu ya manga mangungublaay sa buwis aw manga na iman na manga panday aw wala' ya guna, kaubayan na miggalin sa pagkakaubayan nilan.” yan baling ya batu na sumalem na nya-imo' 32 Kay nyadi si Juan na Magbautismuway tullukanan sa dakula' na balay. Ya pig-imo' na un pakita' kamayu ya pa-ag i sa pag-imo' yeiy na Tyumanem to-o madyaw aw nyakapa-sa pagkaliman na Tyumanem, manang wala' enneng-enneng kanaten.’ 43 Yeiy ya du-an na kamu pangintu-u sa piglong nan. Manang ya paglongun ta kamu: Dili' da atag na Tyumanem manga mangungublaay sa buwis aw manga adti kamayu ya manga kadyawan na awun ni kaubayan na miggalin sa pagkakaubayan nilan, Kasakupan na kanan Pighari-an, manang yan migpakanyeg silan kanan aw migselsel silan. baling ya atagan nan ya manga utaw na gayed Aw pangkay kya-ed e-an da mayu yeiy manang dyumalug sa kanan pagkaliman. 44 [Ya utaw kenne' baling na wala' kamu pagselsel aw wala' na pagsungkul adti batu yan aw pakadakdak, kamu uman pangintu-u kanan.” 33 “Pakanyegi madugdug sakanan. Aw kun singalan ya kolungan pa mayu ya sambuk na pundinganan: Awun na batu yan, madupuk saba.]” 45 Pagdengeg sambuk na tagtun sa lupa' na migpatanem sa da na manga mangkatas na magdadugsu-ay madé ng na balagen na paras, aw dayaw nan aw manga Parisiyo sa pundinganan ni Jisus, pigpalibedan na alad. Aw migpa-im o' sakanan kya-ed e-an nilan na silan ya pigpalabet nan. 46 sa pigisanan sa manga bunga na paras. Aw Yanagaw kaliman da galu nilan dakepen si Jisus, migpatulluk uman sa matas na tunggu-anan. manang nyallek silan sa manga utaw dun. Kay Pagkatigkas yan, pigpasa-up nan ya kanan parasan. Aw nyanaw sakanan adti sambuk na banwa. 34 Pagdateng na allaw na migpa-ipu' da sa manga bunga na paras, migsugu' ya tagtun sa manga sugu-anen nan adti manga pigpasa-up nan pada kamangen ya kanan bagi'. 35 Manang pagdateng na manga sugu-anen nan dun, pigdulus baling silan na manga sa-up, aw ya sambuk byadasan nilan pyanumbag, aw ya sambuk pigpatay nilan, aw ya sambuk pyamintu nilan na batu. 36 Aw migsugu' da uman ya tagtun sa madé ng pa na manga sugu-anen, manang byadasan nilan uman pyamulayaman kasiling na pig-im o' nilan adti manga sugu-anen na nyaka-una. 37 Pagkatigkas yan, pigsugu' da nan adti kanilan ya ise' nan na eseg, aw miglong sakanan, ‘Kun ise' ku ya madtu, un nilan yeiy basaan.’ 38 Manang sa pagkita' na manga sa-up kanan, migbalawbalaw silan na maglong, ‘Ini ya ise' na tagtun! Na! Naten sakanan patayen aw matagtun tadtun ya parasan na un ayawan kanan.’ 39 Yanagaw pigdulus nilan aw pigdala adti luwa' na parasan aw pigpatay nilan. 40 Pagkatigkas yan, nyusip si Jisus, “Na, sa pagliku' na tagtun, unu ya imo-un nan adti manga sa-up?” 41 Aw tyumubag silan kanan, “Alag nan saba patayen ya manga malatay na sa-up yan! Aw tigkas yan, pasa-up nan ya parasan adti edep na manga utaw na maka-atag kanan sa bagi' na manga bunga dun ni allaw na pagpa-ipu’.” 42 Aw miglong si Jisus kanilan,

22 Pagkatigkas yan, pig-ubatan pa silan ni Jisus sa manga pundinganan, law nan, 2 “Ya Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem, kasiling na maynini: Awun hari' na migpatagilan sa pista na kasal sa ise' nan na eseg. 3 Pigsugu' na hari' ya kanan manga sugu-anen na tawagen da ya manga utaw na dadan da pigpamilit na madtu ni pista na kasal. Manang ya manga pigpamilit wala' baling silan kalim kadtu. 4 Yanagaw migsugu' pa ya hari' sa manga edep na sugu-anen nan, aw miglong sakanan, ‘Na, paglonga la mayu ya manga pigpamilit na nyatagilan da ku ya pista na kasal. Pigpatumba la ku ya kanak manga mangkataba' na baka aw nyalutu' da ya kadakula'. Yanagaw paglonga mayu na maksay da silan madi.’ 5 Manang pigpalipaslipasan na manga pigpamilit ya piglong na manga sugu-anen nan. Ya edep kanilan nyadtu baling ni pawa', aw ya edep nyadtu ni tindahan nan. 6 Aw ya manga edep uman na pigpamilit, pigdulus nilan ya manga sugu-anen na hari' aw pigpamulayaman nilan, aw pigpamatay. 7 Na, sa pagdengeg na hari' sa kyagamakan na manga sugu-anen nan, to-o sakanan nyadaman. Yanagaw migsugu' sakanan sa manga sundalu pada patayen nilan ya manga migpatay sa manga sugu-anen nan aw pansangaben ya syudad nilan. 8 Pagkatigkas yan, miglong ya

hari' adti manga sugu-anen nan, 'Nyatagilan da kan yeiy uman ngalan ya nyakasulat asini?" 21 ya pista na kasal, manang ya manga utaw na Aw tyumubag silan, "Kan César." Aw miglong si tagna' ku pigpamilit, dili' silan umba' pakadiyen. Jisus kanilan, "Na, atagan mayu adti kan César 9 Yanagaw kadtu kamu ni manga suwayan na ya umba' kan César aw atagan adti Tyumanem manga dalan na syudad, aw pakadiya mayu ya umba' sa Tyumanem." 22 Sa pagdengeg nilan asini pista ya kadéng na manga utaw na kita- sa tubag nan, to-o silan nya-enneng-enneng en mayu.' 10 Aw pigtuman na manga sugu- asuntu sa tubag nan. Yanagaw pig-indegan nilan anen ya pigsugu' na hari'. Nyadtu silan adti si Jisus. 23 Dun ni allaw yan, awun dyumulud manga dalan, aw pigpa-agad nilan ya kadéng kan Jisus na manga Sadusiyo. Na, ya manga utaw na utaw na pigkita' nilan pangkay madyaw yeiy, wala' silan pangintu-u na awun pagkataw aw malatay na utaw. Aw dayaw nyatmu' ya na manga utaw lekat adti pagkamatay. Yanagaw katipunanana. 11 Na, wala' kadugay, syumeled ya nyusip silan kanan, 24 "Kay Magpalna-uway, hari' adti katipunanana na kasal na un magtanaw piglong kanaten ni Moysis ya sugu' yeiy adti sa manga pigpamilit, aw kyinita' nan ya sambuk Uldin tadun: 'Kun awun eseg na nyatay, aw na eseg dun na wala' sut sa kadékgadéng na kun wala' silan ya kaübayan nan paka-ise', umba' pagsutun adti kasal. 12 Aw nyusip ya hari' ka-ilangan pangugnanen na inulug na eseg kanan, 'Kay Lew, ananga' kaw makaseled adi ya nyabalu pada ya mangayse' nilan ma-imo' na wala' kaw sut sa kadékgadéng na pangkasal?' da buwadbuwad na inulug nan na nyatay da.' Manang wala' pakapaglong ya utaw yan. 13 25 Na, idtu muna adti kanami, awun pitu ya Pagkatigkas yan, miglong ya hari' sa manga mangkaylуг na eseg. Ya magulang na kadéng sugu-anen nan, 'Banggeti ya taklayan aw siki nilan, nyangugnan sa kaübayan. Manang wala' na utaw yeiy, aw agbelan mayu sakanan adti silan paka-ise'. Aw nyatay ya eseg yan, aw ya banwa na kangitngitan na adti luwa'. Dun ni nyabalu pigpangugnan na mangud na eseg banwa yan, to-o magpansugaw ya manga utaw nan. 26 Aw maynan uman ya nya-imo' adti aw magpansipanguliteb ya manga untu nilan.'" mangud nan aw adti katlu menda' sa kapitu. 14 Aw miglong pa si Jisus, "Madéng to-o ya 27 Pagkatigkas yan, nyatay uman ya kaübayan. pigpamilit manang tabay olo' ya dyumawat aw 28 Na, ini ya usip nami kanmu: Pagdateng da yan ya maka-akup adti Kasakupan na Pighari-an na allaw na pagmataw sa manga utaw lekat na Tyumanem." 15 Pagkatigkas yan, pig-indegan adti nyangkamatay, singalan ya tengteng eseg na manga Parisiyo si Jisus, aw migkatipun silan na kaübayan yan? Kay awun pitu ya eseg na na un mag-imo' sa palpa pada kalitagan nilan nyangugnan kanan." 29 Aw tyumubag si Jisus si Jisus dun ni piglong nan. 16 Yanagaw awun kanilan, "Yan saba ya du-an na nyangkasayep manga utaw na pigsugu' nilan adti kan Jisus, na kamu, kay wala' mayu kalabeti ya pigpasulat na lekat adti kanilan manga umagakan aw lekat Tyumanem asini muna aw wala' mayu uman ka-adti partido ni Hérodés, aw miglong silan kan ede-i ya katulus nan. 30 Kay dun ni pagmataw sa Jisus, "Kay Magpalna-uway, kya-edé-an nami na manga utaw lekat adti pagkamatay, dili' da silan ya kadéng na piglong mu alag saba matinaw, aw mangugnan, kasiling saba na anghil na awun gayed mu pigpalna-u ya tengteng pagkaliman ni tas na langit. 31 Aw ya pagmataw sa manga na Tyumanem. Aw kya-edé-an uman nami utaw lekat adti nyangkamatay, unu, wala' ka' na wala' ya pigkibang mu sa manga utaw mayu kabasa ya pigpasulat na Tyumanem asini pangkay singalan pa silan. 17 Yanagaw, awun na muna? Kay miglong sakanan: 32 'Aku ya usip nami kanmu: Adti kanmu anenganeng, Tyumanem ni Abraham, aw ya Tyumanem unu, pigtumbay adti Uldin tadun na manga ni Isaak, aw ya Tyumanem ni Jakub.' Yan Judiyu ya pagbayad sa buwis adti kan César ya kakawasan nan, pangkay nyatay da silan aw dili'?" 18 Manang kya-edé-an ni Jisus ya manang adti asdangan na Tyumanem kenne' kapandayan nilan. Yanagaw piglongan nan na utaw pa silan aw gayed nilan pigsimba ya silan, "Alag kamu saba migtallalingu! Ananga' Tyumanem." 33 Pagdengeg na manga utaw sa aku mayu tanda-en? 19 Pakitaán kanak ya piglong ni Jisus, to-o silan nya-enneng-enneng kuwalta na un mayu pagbayad sa buwis." Aw sa palna-u nan. 34 Na, pagdengeg na manga pigdimilan nilan sakanan na kuwalta, 20 aw Parisiyo na pigdeg ni Jisus ya kapandayan na nyusip si Jisus kanilan, "Kan yeiy gya ya ini? Aw manga Sadusiyo, migkatipun silan aw dyumulud

adti kanan. 35 Aw nyusip ya sambuk kanilan nilan aw pangkay tagbi' wala' silan tabang na magpalna-uway sa Uldin, pada tanda-en pada matuman ya pigsugu' nilan. 5 Ya kadégnan si Jisus, law nan, 36 "Kay Magpalna-uway, na pigpan-imo' nilan, olo' yan ya pagpakita-unu ya to-o matas na sugu' na Tyumanem dun kita' adti eped na manga utaw pada saya' ni Uldin na pig-atag nan kan Moysis?" 37 Aw silan. Alimbawa', to-o nilan pigpakkadakula' ya tyumubag si Jisus kanan, "Ginawaan mu ya kanilan betanganan sa papiles na pigsulatan Tyumanem na kanmu Pangulu sa kadakula' na sa tingeg na Tyumanem, pada molas kita-en pagka-utawun mu, aw sa kadakula' na ginawa dun ni kanilan bayu' aw bekten. Aw to-o nilan mu, aw sa kadakula' na anenganeng mu. 38 Sa pigpakalawig ya pangawaykaway na kadékgadég kadégnan manga sugu', yeiy ya to-o matas. 39 na kanilan pagsutun. 6 Aw dun uman ni manga Aw ya kadwa na sugu' na to-o matas: Ginawayi sinagoga aw manga dakula' na pista, kaliman ya eped mu na utaw kasiling na pagginawa nilan ya mingkud adti ingkudanan na manga mu sa kanmu pagka-utawun. 40 Kun dalugun dengganen. 7 Pagleyaan to-o nilan ya pagbasaan mu ya duwa yeiy, dun da mu uman kadalug silan na manga utaw dun ni palingki. Aw ya kadégnan manga sugu' na awun ni Uldin pagkaliman nilan ya pagtawagen na 'Magpalna-uway ya pigsulat na manga propita.' 41 Na, sa uway'. 8 "Manang dili' kamu magkalim na talana pa na manga Parisiyo migkatipun dun ni tawagen na manga eped na 'Magpalna-uway' pamanag na Témplo, nyusip si Jisus kanilan, kay sambuk da olo' ya kamayu Magpalna- 42 "Unu ya anenganeng mayu sa Misiyas? Kan uway. Aw ya kadégnan mayu kasiling da kamu na yan buwadbuwad sakanan?" Aw tyumubag mangkaylug dun ni pagpangintu-u mayu. 9 silan, "Buwadbuwad sakanan ni Dabid." 43 Aw dili' mayu pagtawagen na 'Ama' ya kamayu miglong si Jisus kanilan, "Na, kun maynan, manga magpalna-uway asini tas na lupa', kay ananga' miglong si Dabid magi sa Ispiritu Santo sambuk da olo' ya Ama mayu na yan ya awun na ya Misiyas yan ya Pangulu nan? Miglong ni tas na langit. 10 Aw dili' kamu magkalim saba si Dabid, 44 'Piglongan na Tyumanem ya na tawagen kamu na manga utaw na 'Amu', Misiyas na kanaken Pangulu: "Ingkud kaw apit kay sambuk da olo' ya kamayu Amu na yan ya adi kalintu ku menda' na mabus ku degen ya Misiyas. 11 Kun singalan kamayu ya nya-imo' manga po-on mu aw alag ku silan betang adti dakula' na utaw, gayed sakanan magpadalem salad na manga siki mu.'" 45 Yanagaw kun aw ma-imo' sugu-anen dun ni kamayu. 12 pigtawag ni Dabid ya Misiyas na 'Pangulu', pig- Kay pangkay singalan ya magpatastas, un unu nan ya pagka-imo' buwadbuwad ni Dabid?" saba sakanan padalemen. Aw ya utaw na 46 Aw wala' kanilan ya nyakatubag sa usip ni magpadalem, un sakanan patasen. 13 "Aw Jisus. Aw lekat dun ni allaw yan, wala' da ya kamu na manga magpalna-uway sa Uldin aw nyaka-eles nyangusip kanan.

23 Pagkatigkas yan, miglong si Jisus adti madégnan manga utaw aw adti manga umagakan nan, law nan, 2 "Ya manga magpalna-uway sa Uldin tadin aw ya manga Parisiyo, silan ya awun katundanan mag-ubad sa kakawasan na Uldin na pig-atag na Tyumanem kan Moysis. 3 Yanagaw pakanyegi mayu ya kadégnan pigpalna-u nilan aw dayaw mayu daluga. Manang dili' mayu pagsilingan ya kanilan manga pig-imo'. Kay pangkay pigpalna-u nilan ya matinaw manang wala' nilan daluga ya kanilan pigpalna-u. 4 Gayed nilan uman pigdugangan ya manga sugu' na Tyumanem, aw piggelgel nilan pigpadalug ya manga utaw. Aw ya syampetan yan, to-o kyabegatan ya manga utaw sa pagdalug. Manang pigpabaya-an baling

Migtallalingu kamu! Gayed mayu pigbalabagan ya agiyanan pasinan adti Kasakupan na Pigharian na Tyumanem. Pangkay kamu dili' kamu malim sumeled. Aw pigpigilan mayu uman ya manga eped na malim galu sumeled. 14 ["Kamu na manga magpalna-uway sa Uldin aw manga Parisiyo, malatay ya un mayu datengan! Migtallalingu kamu! Gayed mayu piglimbungan ya manga balu pada agawun ya kanilan lupa' aw balay aw ka-unan. Magpanawagtawag kamu na madugay pada katabunan ya kamayu manga sala'. Yanagaw asuntu seiy, to-o pa mabegat ya pa-emel-emel na Tyumanem kamayu.] 15 "Kamu na manga magpalna-uway sa Uldin aw manga Parisiyo, malatay ya un mayu datengan! Migtallalingu kamu! Kay pigbetang mayu sa ginawa ya pagleeb sa kadakula' na banwa, aw

ya dagat pigtalipag mayu pada maninaw sa pangkay sambuk na utaw na gagaden mayu adti kamayu pagpangintu-u. Aw sa nyagagad da mayu sakanan, pig-imo' mayu baling sakanan na to-o pa malatay kamayu na umba' agbel adti atulun na dili' pagkapatayan. (Geenna g1067)

16 "Malatay ya un mayu datengan! Kasiling palatu manang kenne' pa baling na kalipa' na kamu saba na buta na miggagad sa manga edped. Pigpalna-u mayu na 'wala' ya guna kun magsapa' ya utaw magi sa Témplo, manang kun singalan ya magsapa' magi sa bulawan na awun ni Témplo, na, tengteng nan saba imo-un ya sapa' nan aw tumanen ya kanan pigpakang." 17 Aw miggalnis saba olo' asuntu na kamayu anenganeng pada magkadyaw uman ya awun ni seled na Témplo. 18 Aw migpalna- u kamu uman, 'Kun magsapa' ya utaw magi sa dugsu-anan na awun ni Témplo, wala' ya guna na pagsapa' nan, manang kun magsapa' sakanaan magi dun ni dugsu' na pig-ayawan aw beke' olo' na dugsu-anan ya pigsapa-an nan manang dala uman ya kadég na pigdugsu' dun. Migkalinis saba olo' asuntu na awun ni dugsu- na, to-o ma-iganet ya saba uman na maynan. Adti mata na manga pakang nan.' 19 Buta kamu! Ayin ka' ya matas: utaw, iman nilan aw pigdalug mayu ya Uldin na ya pigdugsu' nan aw ya dugsu-anan? Ya dugsu' Tyumanem, manang ya tengteng matinaw, dun magsapa' magi sa dugsu-anan dun ni Témplo, "Kamu na manga magpalna-uway sa Uldin aw beke' olo' na dugsu-anan ya pigsapa-an nan, mayu ya manga lebeng na manga propita aw manang dala uman ya Tyumanem na nyeya' manga edped na utaw na dayaw uman dyumalug adti seled. 20 Yanagaw pangkay singalan utawa ya kanan manga sugu' kay migkalinis saba olo' asuntu na awun ni dugsu- na, to-o ma-iganet ya saba uman na maynan. Adti mata na manga pakang nan.' 21 Aw kun magsapa' ya utaw magi sa Témplo, manenggaya na batu aw pigpakanenggeyaaan na, beke' olo' na Témplo ya pigsapa-an nan, mayu ya manga lebeng na manga propita aw manang dala uman ya Tyumanem na nyeya' manga edped na utaw na dayaw uman dyumalug adti seled. 22 Aw ya utaw na migsapa' magi sa pagkaliman na Tyumanem. 23 Aw miglong sa adti tas na langit, beke' olo' na adti tas na langit ya pigsapa-an nan, manang dala uman ya Tyumanem na nyingkud dun. 24 Buta saba kamu na gayed miggagad na awun ni Uldin, dala ya pag-usay na matulid aw ya pagkapatayan? (Geenna g1067)

mannanap na awun ni inemenen mayu, manang piglamun mayu baling ya dakula' na ayep na kamilyo! 25 "Kamu na manga magpalna-uway sa Uldin aw manga Parisiyo, malatay ya un mayu datengan. Migkalinis saba kamu! Kasiling na pagugasen mayu ya lawas na tabu' aw ya salad na adti seled! Nyatmu' ya kamayu anenganeng na malatay. Aw pigtibagsegan mayu na matagtun pa ya pangkay unu na pagkaliman mayu. 26 Buta kamu na manga Parisiyo! Unaā mayu linisi ya kamayu anenganeng pada magkadyaw uman ya sapa' nan aw tumanen ya kanan pigpakang." 27 "Kamu na magpalna- Buta kamu! Aw wala' ya kya-edde-an mayu! Ayin uway sa Uldin aw manga Parisiyo, malatay ya un ka' ya to-o matas: ya bulawan aw ya Témplo? mayu datengan! Migkalinis saba kamu! Kasiling Ya bulawan migkalinis saba olo' asuntu na kamayu anenganeng pada magkadyaw uman ya sapa' nan aw tumanen ya kanan pigpakang." 28 Kasiling kamu nan dun ni dugsu-anan, na, to-o ma-iganet ya saba uman na maynan. Adti mata na manga pakang nan.' 29 magsapa' magi sa dugsu-anan dun ni Témplo, "Kamu na manga magpalna-uway sa Uldin aw beke' olo' na dugsu-anan ya pigsapa-an nan, mayu ya manga lebeng na manga propita aw manang dala uman ya Tyumanem na nyeya' manga edped na utaw na dayaw uman dyumalug adti seled. 30 Aw ya utaw na migsapa' magi sa pagkaliman na Tyumanem. 31 Yanagaw "Kamu na manga magpalna-uway sa Uldin aw dun ni paglong mayu seiy, pigmatinaw da mayu manga Parisiyo, malatay ya un mayu datengan! na kamu ya manga buwadbuwad na manga Migkalinis saba kamu! Dayaw mayu pigdalug ya migpatay sa manga propita! 32 Na, tigkasa la ya sugu' dun ni Uldin na atag adti Tyumanem malatay na pigpalekat da na manga tyugbulan ya kasampulu', pangkay ya mangkayantek mayu! 33 Ya bet mayu kasiling na ulud. Alag na anagay na pigtanem mayu alag mayu kamayu anenganeng pada magkadyaw uman ya sapa' na pigkamangan. Manang pigpalipaslipasan mayu baling ya to-o matas na manga palna-u na awun ni Uldin, dala ya pag-usay na matulid aw ya pagkapatayan? (Geenna g1067) 34 Yeiy ya du-an na pagtabang sa manga makalalat aw pagtuman sa magsapada aku adti kamayu sa manga propita, manga pakang. Madyaw saba na nyatag kamu sa aw manga utaw na matadeng mag-ubad sa kasampulu' adti Tyumanem, manang dili' mayu tingeg na Tyumanem, aw manga magpalna-pagkalingawan ya manga matas na imo-unun na uway. Manang ya edped kanilan pamatayen mayu madyaw. 35 Buta saba kamu na gayed miggagad aw ya edped pakalabu mayu adti krus. Aw ya sa edped! Pagsalaen mayu ya mangkayantek na edped kanilan badasan mayu na lalabet adti seled

na manga sinagoga mayu. Aw awun manga edep ngalan aw maglong silan, 'Aku saba ya Misiyas' kanilan na pandalugun mayu lekat adti sambuk aw madég ya gawayan nilan. **6** Aw makadengeg na lunsud pasinan adti sambuk uman na lunsud kamu sa manga dakula' na tanam na malapit pada pamulayaman mayu silan. **35** Yanagaw adti kamayu aw manga ubat-ubat sa dakula' na dumateng adti kamayu ya pagpa-emel-emel tanam adti edep na manga banwa. Manang dili' na Tyumanem asuntu sa pagpatay mayu sa kamu magkallek. Ka-ilangan una ma-imo' ya manga utaw na dyumalug sa pagkaliman nan, kadég yeiy manang beke' pa nan ya katigkasen. lekat pa kan Abel asini muna, aw menda' adti **7** Ya sambuk na nasud manubbuk sa edep na pagpatay kan Zakariyas na ise' ni Barakiyas. Kay nasud, aw ya sambuk na kasakupan tumanam ya manga tyugbulan mayu, yan ya migpatay kan sa edep na kasakupan. Dumateng ya dakula' Zakariyas adti Témplo, dun ni tengen' na Balay na getem, aw manga linug adti madég na na Tyumanem aw dugsu-anan. **36** Matinaw banwa. **8** Manang ya kadég yeiy, olo' pa yan ya un ku paglongun kamayu: Un saba asag pagpalekat sa pagti-is na un dumateng, kasiling adti manga utaw adun ya kadakula' na pa- na kaubayan na bagu pyetesan. **9** "Dumateng emel-emel na Tyumanem asuntu sa pagpatay ya allaw na tumbay kamu adti pagpamulayam, aw pagpamulayam sa kanan manga utaw." **37** aw pamatayen kamu. Dumutan kamu na madég Aw miglong pa si Jisus, "We....manga utaw na na manga utaw asuntu na dyumalug kamu Jérusalim, pigpamatay mayu ya manga propita kanak. **10** Aw dun ni manga allaw yan, madég na Tyumanem, aw pigpamintu mayu na batu ya ya tumalikud sa pagpangintu-u nilan kanaken. manga pigpansugu' nan adti kamayu. Malikit Aw maglalubiday silan aw magdadumutay. **11** da aku galu magtameng kamayu, kasiling na Aw madég uman ya dumateng na sallong kunu mins'a' na migtatawag sa manga unsuy nan na propita aw pasuwayen nilan ya madég na utaw. un nan tipunun adti dalem na manga panid **12** Aw asuntu na magkadég to-o ya imo-unun nan, manang wala' kamu kalim! **38** Na, un na malatay, magkaniki' ya paggaginawaay na da kamu na Tyumanem pabaya-an. **39** Aw madég na utaw. **13** Manang kun singalan ya paglongun ta kamu: Kun mindeg da aku, dili' magpadeleg dun ni pagpangintu-u nan taman da aku mayu kita-en menda' na dumateng ya adti katigkasen, yan ya utaw na paluwa-en na allaw na maglong kamu, 'Ini la ya Pigpadala Tyumanem. **14** Aw sa dili' pa dumateng ya na Tyumanem dun ni kanan ngalan, aw umba' sakanan deyen!"

24 Na, sa adtu la si Jisus ni luwa' na Témplo, dyumulud adti kanan ya manga umagakan nan aw pigtulli' nilan ya Témplo aw ya kadég na kyinita' nilan dun. **2** Aw miglong si Jisus kanilan, "Kyinita' pa mayu adun ya kadég yeiy, manang matinaw ya un ku paglongun kamayu: Dumateng ya allaw na wala' da ya kita-en asini na manga mangkabakla' na batu na pig-ilantulantu. Ya kadég yeiy alag saba mangkagettan." **3** Aw pagkatigkas yan, tyumukud silan adti Buntud na Manga Olibo aw nyingkud si Jisus dun. Aw dyumulud uman kanan ya manga umagakan nan na olo' silan aw nyusip silan, "Ubatu kami kun kinunu katuman ya kadég na piglong mu kakayna. Aw unu ya pangilala na agpet da ya pagliku' mu aw ya kamoliyan na allaw?" (aión g165) **4** Tyumubag si Jisus kanilan, "Magpakatadeng kamu pagaw awun magpasuway kamayu. **5** Kay awun madég na utaw na un dumateng na dumala sa kanak

imo' na Tyumanem sa kadakula' na banwa aw dumawun da, ka-edé-an na agpet da ya taman adun. Manang pagkatigkas yan, dili' manga bulan na to-o mapasu'. **33** Aw maynan da yeiy masalut. **22** Kun pigpakadugay pa uman, kun kita-en mayu ya kadég na piglong na Tyumanem ya manga allaw yan na to-o ku kamayu, dun da mayu ka-edé-i na malapit da malug, wala' ya utaw na masama' asini tas na ya pagliku' ku. **34** Matinaw ya un ku paglongun lupa'. Manang wala' nan pakadugaya asuntu kamayu: Ya manga utaw asini tas na lupa' adun sa kallat nan sa manga utaw na pigpamalli' na allaw yeiy, dili' pa silan mabus mangkamatay nan. **23** "Aw dun ni manga allaw yan, kun menda' na magpalekat ya kadég na piglong awun utaw na maglong kamayu, 'Tanawa! Ini ku. **35** Pangkay kun ma-uman ya langit aw ya la ya Misiyas!' aw maglong ya sambuk, 'Awun kadakula' na banwa manang ya manga tingeg da kunu ya Misiyas! Manang dili' mayu silan na piglong ku dili' saba ma-uman. **36** "Na, ya pagpangintu-uwan. **24** Kay awun dumateng na allaw aw udas na pagliku' ku, wala' ya utaw na sallong kunu Misiyas. Aw awun uman dumateng nyaka-edé'. Yan olo' ya nyaka-edé' ya Ama ku na sallong kunu manga propita na Tyumanem. na awun ni tas na langit. Pangkay ya manga Magpakita' silan sa manga pangilala aw milagru anghil, aw pangkay aku na Ise' nan wala' uman pada pasuwayen ya manga utaw. Pangkay ya paka-edé'. **37** Kay kasiling na nya-imo' dun ni manga pigpamalli' da na Tyumanem pasuwayen manga allaw ni Nuwi, maynan uman ya un manilan kun mabatug. **25** Na, pig-ubatan ta kamu imo' dun ni allaw na pagliku' na Ise' na Utaw. dadan pada ka-edé-an mayu ya kadég yeiy. **38** Kay sa wala' pa dateng ya dakula' na lenep, **26** "Yanagaw pagaw awun maglong kamayu, migpadeleg ya manga utaw kyuman aw nyan- 'Tanawa, adtu ya Misiyas ni kaligbinani! Manang inem, aw nyampangugnan silan, menda' sa dili' kamu magkadut. Aw kun maglong silan, allaw na syumeled si Nuwi adti arka. **39** Aw wala' 'Tanawa, awun da sakanan ni seled na tambi' na nilan ka-edé-i kun unu ya kagamakan na un balay! Manang dili' mayu silan pagpangintu- dumateng menda' na miglenep na dakula' aw uwan. **27** Kay aku na Ise' na Utaw, dun ni nyabus silan nyangkalemes. Aw maynan uman, kanak pagliku', kita-en saba na kadég kasiling dili' na manga utaw imanmanen ya pagliku' na na kilat na magka-ilaw sa kadakula' na langit. Ise' na Utaw. **40** Dun ni allaw yan, kun awun **28** Awun pundinganan na maglong: 'Kun ayin duwa ya eseg adti pawa', ya sambuk kamangen ya awun lawas na nyatay da, adtu yan uman aw ya sambuk ka-ayawan. **41** Aw maynan uman, pagkatipunuk ya manga uwak.' Maynan uman, kun awun duwa ya kāubayan na miggiling, ya kun kita-en mayu ya manga pangilala na bagu sambuk kamangen aw ya sambuk ka-ayawan. ku piglong, ka-edé-an mayu na agpet da ya **42** Yanagaw gayed kamu magpakanaw, kay katigkasan." **29** "Na, pagkatigkas da na dakula' wala' mayu ka-edé-i kun kinunu ya pagliku' na na manga kalugan dun ni manga allaw yan, ya kamayu Pangulu. **43** Anenganenga mayu yeiy: sega aw bulan dili' da matag sa kalalamdag. Aw Kun nyaka-edé' pa ya tagtun sa balay na awun mangkolug ya madég na manga bitun. Aw wala' matakaw na sumeled na gabi yan, magpulaw da ya katundanan na kadég na awun ni dalem galu sakanan aw pakatanawan nan ya kanan na langit. **30** Pagkatigkas yan, kita-en dun ni balay pada dili' makaseled ya matakaw. **44** langit ya pangilala sa pagliku' na Ise' na Utaw. Yanagaw ka-ilangan mayu magtagilan kamu, Aw magpansisugaw ya kadég na kasakupan na kay pangkay unu udasa lumiku' ya Ise' na Utaw manga utaw na wala' pangintu-u. Kay aku na na dili' mayu pag-imanmanen." **45** Miglong pa si Ise' na Utaw, kita-en nilan na magpasinan dun Jisus sa pundinganan, law nan, "Ya sugu-anen na ni labun aw ka-agadan na katulus aw dakula' kasaligan aw to-o matadeng, yan ya taliguwan na kalalamdag na pagka Tyumanem ku. **31** Aw na amu nan sa manga eped nan na sugu-anen magi sa uni na trumpita na to-o mableg, sugu- dun ni balay. Aw yan ya matag kanilan sa kakan un ku ya kanak manga anghil. Aw madtu silan umba' sa allaw yan. **46** Madyaw ya kana sugu-ni silatan aw adti sallepan aw adti balabagan na anen yan kun sa pag-ulí' na amu nan, kita-en kadakula' na banwa, aw un nilan angayen aw sakanan na pigpakyaw nan ya talabahu na pantipunun ya manga utaw na pigpamalli' da pigtaligu kanan. **47** Matinaw ya un ku paglongun ku. **32** "Na, anenganenga mayu ya pundinganan kamayu: Ya sugu-anen yeiy un saba taliguwan sa kawuy na igira: Kun ya sanga manalingsing na amu nan sa kadakula' na nyatagtun nan.

48 Manang kun malatay ya bet na sugu-anen, kamu pagtagilan! Kay wala' mayu ka-edé-i kun pagaw mag-anenganeng sakanan, 'Nyasalang kinunu ya allaw aw ya udas na pagliku' ku.' pa ya amu kay madugay wala' liku!' **49** Yanagaw **14** Aw miglong pa si Jíus, "Ya Kasakupan na palekaten nan ya pagpanlabet sa manga eped Pighari-an na Tyumanem kasiling uman na nan na sugu-anen, aw gayed sakanan kuman aw maynini: Awun sambuk na utaw na un madtu ni minem eped na manga pala-inem. **50** Manang mawat na banwa. Manang sa wala' pa sakanan wala' nan imanmana na dumateng ya amu indeg, pigtawag nan ya kanan manga sugu-anen, kay wala' nan ka-edé-i ya udas sa pagliku' aw pigtaliguwan nan silan umba' sa katadeng nan. **51** Aw to-o sakanan pa-emel-emelen aw nilan magdala sa manga nyatagtun nan **15** dala pasambuk adti banwa na pagludukan sa manga ya kuwalta na un nilan balikwaten. Ya sambuk, migpantallalingu. Aw dun ni banwa yan to-o pigtaliguwan nan na limammalalan ya kuwalta silan magsugaw aw magsipanguliteb ya unto na bulawan, aw ya sambuk, duwammalalan, nilan."

25 "Na, dun ni manga allaw yan, ya Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem kasiling na maynini: Awun sampulu' ya dalaga na un madtu ni kasal. Dyumala silan sa kanilan manga salengan kay un silan sumungun sa eseg na migpanamung. **2** Na, dun ni kanilan, awun lima na tagbi' ya katadeng, aw wala' silan dala sa gas na un pagdugang adti salengan nilan. Manang ya lima na to-o matadeng, migtagilan dadan silan sa sabuy na nyatmu' na gas. **5** "Aw asuntu na madugay dyumateng ya migpanamung, yanagaw pigtudtud ya manga dalaga aw ya syampetan yan nyampakatulug silan. **6** "Na, pagkatenga-tenga' da na gabi, awun tatawag na miglong, 'Tanawa! Ini la ya migpanamung! Panamal da kamu aw sunguna mayu sakanan!' **7** Aw migbangun ya sampulu' ya dalaga, aw pigtagilan nilan ya kanilan manga salengan. **8** Aw ya lima na wala' dala sa gas, migsekat silan adti lima na awun pigdala na gas, miglong silan, 'Atagi beg kami na gas mayu kay lyumaleng da ya manga salengan nami.' **9** Manang tyumubag ya lima na awun pigdala na gas, 'Pagaw dili' maka-umba' ya gas ini sa kadégi tadun. Madyaw pa baling na mayad kamu adti tindahan.' **10** Yanagaw sa talana nilan nyadtu ni tindahan, dyumateng ya migpanamung. Aw ya lima ya dalaga na nyakatgilan dadan, nyagad silan adti seled aw tyumambung sa pista na kasal. Aw tigkas yan, dayaw pigbalagsangan ya tatakep. **11** "Wala' kadugay dyumateng uman ya lima ya dalaga na lekat adti tindahan, aw migtatawag silan, 'We kay Sir, we.....kay Sir, uwangi beg kami!' **12** Manang tyumubag kanilan ya migpanamung, 'Tengteng na wala' ta kamu kilalaa!' **13** Yanagaw miglong si Jíus adti manga umagakan nan, "Magpakatanaw kamu aw gayed ya kuwalta na un nilan balikwaten. Ya sambuk, pigtaliguwan nan na limammalalan ya kuwalta na bulawan, aw ya sambuk, duwammalalan, aw ya sambuk sammalalan. Aw tigkas yan, nyanaw da sakanan. **16** Na, ya sugu-anen na nyakadawat sa limammalalan ya kuwalta na bulawan, maksay nan pigbalikwat ya kanan aw nyakaginansiya uman sa limammalalan. **17** Aw maynan uman, ya nyakadawat sa duwammalalan, pigbalikwat nan uman ya kanan aw nyakaginansiya sakanan sa duwammalalan. **18** Manang ya nyakadawat sa sammalalan, piglebeng nan baling ya kuwalta adti lupa'. **19** "Na, to-o madugay wala' uli' ya amu nilan. Manang sa pag-ulí' da nan, pigpatawag nan ya kanan manga sugu-anen na pigtaliguwan nan sa kuwalta, aw pig-usip nan silan kun pig-unu nilan ya pagbalikwat. **20** Dyumulud kanan ya sugu-anen na nyakadawat sa limammalalan, aw pig-atag nan ya kapital aw kyadugangan uman na limammalalan, aw aw miglong sakanan, 'Kay Sir, idtu muna limammalalan ya pigtaligu mu kanak. Na, tanawa! Nyakaginansiya aku uman sa limammalalan.' **21** Aw miglong ya amu nan, 'Madyaw ya pig-imó' mu! Asuntu na kasaligan kaw sa tagbi', taliguwan pa ta kaw uman sa dakula'. Na, seled kaw aw agad kaw sa kanak pagleya!' **22** Maynan uman, dyumulud kanan ya sugu-anen na nyakadawat sa duwammalalan, aw pig-atag nan ya kapital aw kyadugangan uman na duwammalalan, aw miglong sakanan, 'Kay Sir, idtu muna duwammalalan ya pigtaligu mu kanak. Na, tanawa! Nyakaginansiya aku uman sa duwammalalan.' **23** Aw miglong kanan ya amu nan, 'Madyaw ya pig-imó' mu! Asuntu na kasaligan kaw sa tagbi', taliguwan pa ta kaw uman sa dakula'. Na, seled kaw aw agad kaw sa kanak pagleya!' **24** Pagkatigkas yan, dyumulud kanan uman ya sugu-anen na nyakadawat sa sammalalan ya kuwalta. Aw miglong sakanan, 'Kay Sir, kya-edé-an ku na wala' ya pagkallat mu, aw pag-aniyen mu ya pigtanem na eped na

utaw. 25 Yanagaw nyallek aku, aw ya kuwalta nam? Aw kanu kaw nami kita-a na tyalaynem na pigtaligu mu kanak piglebeng ku adti dalem aw pigpa-inem kaw nami? 38 Aw kanu kaw beg na lupa'. Na, ini ya kuwalta mu.' 26 Manang nami kita-a na dumadayu aw pigpapanik kaw miglong ya amu nan, 'Malatay ya bet mu aw to-o kaw mataka. Kya-edé-an mu kadi' ya bet ku a na kyalugnasan aw pig-atagan kaw nami na na pag-aniyen ku ya pigtanem na eped. 27 Na, kadékgadég? 39 Aw kanu kaw nami kita-a na ananga' wala' mu baling betangan adti bangku kyedelan aw nyakalabusu aw pigtanaw kaw ya kuwalta ku pada dun ni kanak pagliku' awun nami?' 40 Aw aku na hari' un tumubag kanilan, ginansya ku?" 28 Pagkatigkas yan, piglongan na 'Matinaw saba ya un ku paglongun kamayu: Sa amu ya eped na manga sugu-anen, 'Kamanga ya kuwalta adti kanan aw atagan adti sambuk na sugu-anen na awun sampulummalalan! 29 Kay kun singalan ya migpakadyaw sa pigtaligu kanan, taliguwan pa sakanaan sa madég. Manang kun singalan ya wala' pagpakadyaw sa pigtaligu kanan pangkay tagbi', kamangen baling yan lekat adti kanan. 30 Na, agbelan da mayu ya sugu-anen iyan na wala' ya guna adti banwa na kangitngitan na awun ni luwa'. Aw dun ni banwa yan, magpampangultib ya untu nilan aw to-o silan magsugaw.' 31 "Na, aku na Ise' na Utaw, dun ni pagliku' ku ka-agadan aku na dakula' na kalalamdag na kanaken pagka Tyumanem, eped na kadégnan manga anghil. Aw mingkud da aku dun ni kanak trunu na pagkahari'. 32 Aw ya kadégnan manga utaw asini tas na lupa' magkatipun dun ni asdangan ku. Aw un ku silan tapiden kasiling na magdadiyagaay Pangulu, kanu kaw nami kita-a na nyagetem aw sa manga ayep na migtapid sa manga karniro pigtalaynem? Aw kanu kaw nami uman kita-a lekat adti manga kambing. 33 Ya manga karniro na dumadayu aw kyalugnasan, aw kyedelan, aw tapiden ku silan apit adti kanak kalintu. Manang ya manga kambing tapiden ku uman silan apit adti kawala ku. 34 Pagkatigkas yan, aku na hari' maglong adti manga utaw na apit adti kalintu ku, 'Kadi kamu na manga pigpakadyaw na kanak Ama, tagtuna la mayu ya pigpakan nan na yan ya pagpaka-akup mayu dun ni Kasakupan na Pighari-an nan. Yeiy saba ya pigtagilan kamayu lekat pa na pagka-imo' na kadakula' na banwa. 35 Kay dun ni manga allaw na nyagetem aku, pigpakan aku mayu, aw dun na pigtalaynem aku, pya-inem aku mayu. Aw dun ni manga allaw na dumadayu aku, pigpapanik aku mayu, aw dayaw aku mayu pigbasaaan. 36 Kyalugnasan aku, aw pig-atagan aku mayu na kadékgadég. Aw sa kyedelan aku, dayaw aku mayu pigsanggila'. Sa dun na nyakalabusu aku, pigtanaw aku mayu.' 37 Pagkatigkas yan, musip ya manga utaw na dyumalug sa pagkaliman na Tyumanem, law nilan, 'Kay Pangulu, kanu kaw nami kita-a na nyagetem aw pigpakan kaw

nam? Aw kanu kaw nami kita-a na tyalaynem na pigtaligu mu kanak piglebeng ku adti dalem aw pigpa-inem kaw nami? 38 Aw kanu kaw beg na lupa'. Na, ini ya kuwalta mu.' 26 Manang nami kita-a na dumadayu aw pigpapanik kaw miglong ya amu nan, 'Malatay ya bet mu aw to-o kaw mataka. Kya-edé-an mu kadi' ya bet ku a na kyalugnasan aw pig-atagan kaw nami na na pag-aniyen ku ya pigtanem na eped. 27 Na, kadékgadég? 39 Aw kanu kaw nami kita-a na ananga' wala' mu baling betangan adti bangku kyedelan aw nyakalabusu aw pigtanaw kaw ya kuwalta ku pada dun ni kanak pagliku' awun nami?' 40 Aw aku na hari' un tumubag kanilan, ginansya ku?" 28 Pagkatigkas yan, piglongan na 'Matinaw saba ya un ku paglongun kamayu: Sa amu ya eped na manga sugu-anen, 'Kamanga ya kuwalta adti kanan aw atagan adti sambuk na kanaken edep na to-o tagbi' ya dengeg, kasiling na pig-imo' da mayu uman kanak.' 41 "Pagkatigkas yan, paglongun ku ya manga utaw apit adti kawala ku, 'Pagpakawat kamu kanak, kadégnayu na un da pa-emel-emelen! Adtu kamu ni atulun na dili' pagkapatayan na yan ya pigtagilan dadan na Tyumanem kan Satanas aw sa manga busaw na sakup nan. (aiōnios g166) 42 Kay dun ni manga allaw na nyagetem aku, wala' aku mayu pakana. Aw tyalaynem aku, manang wala' aw to-o silan magsugaw.' 31 "Na, aku na Ise' na Utaw, dun ni pagliku' ku ka-agadan aku na dakula' na kalalamdag na kanaken pagka Tyumanem, eped na kadégnan manga anghil. Aw mingkud da aku dun ni kanak trunu na pagkahari'. 32 Aw ya kadégnan manga utaw asini tas na lupa' magkatipun dun ni asdangan ku. Aw un ku silan tapiden kasiling na magdadiyagaay Pangulu, kanu kaw nami kita-a na nyagetem aw sa manga ayep na migtapid sa manga karniro pigtalaynem? Aw kanu kaw nami uman kita-a lekat adti manga kambing. 33 Ya manga karniro na dumadayu aw kyalugnasan, aw kyedelan, aw tapiden ku silan apit adti kanak kalintu. Manang ya manga kambing tapiden ku uman silan apit adti kawala ku. 34 Pagkatigkas yan, aku na hari' maglong adti manga utaw na apit adti kalintu ku, 'Kadi kamu na manga pigpakadyaw na kanak Ama, tagtuna la mayu ya pigpakan nan na yan ya pagpaka-akup mayu dun ni Kasakupan na Pighari-an nan. Yeiy saba ya pigtagilan kamayu lekat pa na pagka-imo' na kadakula' na banwa. 35 Kay dun ni manga allaw na nyagetem aku, pigpakan aku mayu, aw dun na pigtalaynem aku, pya-inem aku mayu. Aw dun ni manga allaw na dumadayu aku, pigpapanik aku mayu, aw dayaw aku mayu pigbasaaan. 36 Kyalugnasan aku, aw pig-atagan aku mayu na kadékgadég. Aw sa kyedelan aku, dayaw aku mayu pigsanggila'. Sa dun na nyakalabusu aku, pigtanaw aku mayu.' 37 Pagkatigkas yan, musip ya manga utaw na dyumalug sa pagkaliman na Tyumanem, atagan saba na ginawa na wala' ya katigkasan." (aiōnios g166)

26 Na, pagkatigkas ni Jisus magpalna-u sa kadégnayi adti manga umagakan nan, piglongan nan silan, 2 "Kya-edé-an mayu na dakman duwangallaw dumateng da ya Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem, aw aku na Ise' na Utaw un tumbay adti kanak manga pon pada kalabuan adti krus." 3 Dengan na manga allaw yan, migkatipun uman ya manga mangkatas na magdadugsu-ay aw ya manga magdadumalaay sa manga Judiyu adti seled na

palasyo ni Kaypas. Na, si Kaypas ya pangulu ya Magpalna-uway na malapit da ya allaw na na manga magdadugsu-ay dun ni umay yan. **4** pigpamalli' na Tyumanem, aw kaliman nan Aw pigbalawbalawan nilan kun unun nilan ya kuman adti balay mu sa pangiyambungay sa pagdakep kan Jisus na tagu-tagu' aw pagpapatay Pista eped na kanan manga umagakan.” **19** kanan. **5** Manang miglong silan, “Dili' tadun Yanagaw pigtuman na manga umagakan nan yeiy imo-un sa allaw na Pista ya pagdakep ya piglong ni Jisus, aw pigtagilan nilan ya kanan pagaw magubut baling ya manga utaw.” pangiyambungay sa Pista na Paglabay na Anghil **6** Na, talana ni Jisus adti baranggay na Bétniya, na Tyumanem. **20** Na, sa pagkamagsiklep da, syumeled sakanan dun ni balay ni Simon na migkatipun adti lamisa si Jisus aw ya sampulu' awun ibung idtu muna. **7** Aw sa kyuman pa tag duwa ya umagakan nan. **21** Sa talana nilan silan dun ni lamisa, awun sambuk na kaubayan kyuman, miglong si Jisus kanilan, “Matinaw na dyumulud kan Jisus aw awun pigdala nan na ya un ku paglongun kamayu: Awun sambuk sabuy na pig-imo' lekat adti batu na alabastro. kamayu na un maglubid kanak.” **22** Pagdengeg Aw ya sabuy pigseldan na manimbo' na dakula' na manga umagakan nan, migkalat to-o ya to-o ya alaga'. Aw pig-asagan nan na manimbo' ginawa nilan, aw nyusip ya tagsambuksambuk ya ulu ni Jisus. **8** Manang sa pagkita' na manga kanilan, “Kay Magpalna-uway, beke' ku ya umagakan nan seiy, nyadaman silan aw law pyalabet mu?” **23** Aw tyumubag si Jisus kanilan, nilan, “Syapadan ya manimbo' iyan! **9** Madyaw “Awun sambuk kamayu na tyumugmuk sa pan pa baling kun piggalin nan aw ya kuwalta atag eped ku asini lipung ini na yan ya un maglubid adti manga utaw na wala' ya pagkamangan!” **10** kanan. **24** Aku na Ise' na Utaw un saba patayen Manang kya-edé-an ni Jisus ya piglong nilan, kasiling na dadan da pigpasulat asini muna. yanagaw piglongan nan silan, “Ananga' mayu Manang malatay ya un datengan na utaw na sala-en ya kaubayan yeiy? Madyaw saba ya maglubid kanak. Madyaw pa baling kanan ya pig-imo' nan kanak. **11** Ya manga utaw na wala' kautaw asini tas na lupa!” **25** Pagkatigkas wala' ya pagkamangan gayed mayu pig-iyeped. yan, miglong si Judas na maglubiday kan Jisus, Manang aku, dili' da aku madugay asini sayid “Kay Magpalna-uway, enda' aku ya pyalabet mayu. **12** Aw dun ni pag-asag nan sa manimbo' mu?” Aw tyumubag si Jisus kanan, “Piglong da asini lawas ku, kasiling na pigtagilan da nari mu.” **26** Na, talana nilan kyuman, migkamang dadan ya kanak lawas na un lebeng. **13** Matinaw si Jisus sa pan aw pigpasalamatan nan adti saba ya un ku paglongun kamayu: Pangkay Tyumanem. Tigkas yan, pigtenga-tenga' nan aw ayin pa-edé-an ya Madyaw na Ubat-ubat adti pigpan-atag nan adti kanan manga umagakan, kadakula' na banwa, gayed uman ubat-ubat aw miglong sakanan, “Dawata aw kana mayu, ya pig-imo' nan kanaken pada dili' sakanan kay yeiy ya kanak lawas.” **27** Pagkatigkas yan, kalingawan.” **14** Na, dun ni sampulu' tag duwa pigkamang nan uman ya tabu' na pigseldan sa ya umagakan ni Jisus, ya sambuk kanilan si bino aw pigpasalamatan adti Tyumanem. Aw Judas Iskarioti. Aw nyadtu sakanan adti manga pigdimil nan kanilan ya tabu', aw piglongan nan mangkatas na magdadugsu-ay, **15** aw piglongan silan, “Ya tagsambuksambuk kamayu minem nan silan, “Unu ya atag mayu kanak kun asini tabu' ini, **28** kay yeiy ya kanak dugu' na tumbay ku si Jisus adti kamayu?” Yanagaw pig- un pa-iligen pada lanasen ya sala' na manga atagan nilan sakanan na katluwan ya kuwalta. utaw. Magi sa dugu' ku, yan ya magpa-iganet **16** Aw lekat dun ni allaw yan, tyumagad si sa bagu na pakang na Tyumanem. **29** Paglongun Judas sa selat na un nan lubidan si Jisus adti ta kamu na dili' da ku salutun ya minem sa kanilan. **17** Na, dyumateng da ya Pista na Pan bino na paras menda' sa allaw na adtu la na Wala' Patulina. Yanagaw dyumulud adti kanaku inem eped mayu dun ni pighari-an na Jisus ya manga umagakan nan, aw law nilan, kanak Ama.” **30** Pagkatigkas ni Jisus maglong, “Ayin ya kaliman mu pakadtuwan kanami pada migdalangan silan sa pagdeyen adti Tyumanem. tagilanen kanmu ya pangiyambungay sa Pista Aw nyanaw da silan aw tyumukud adti Buntud na Paglabay na Anghil na Tyumanem?” **18** na Manga Olibo. **31** Aw sa dun pa silan ni Aw tyumubag si Jisus kanilan, “Kadtu kamu dalan, miglong si Jisus kanilan, “Adun na ni Jérusalim, aw kita-en mayu dun ya sambuk gabi, un kamu magsipalaguy aw maksay aku na utaw. Paglonga mayu sakanan, ‘Nyamene’ mayu ayawan. Kasiling na pigpasulat dadan

na Tyumanem: 'Patayen ku ya magdadiyagaay lyumiku' da uman si Jisus adti manga umagakan aw magpanbeklag ya manga karniro nan.' **32** nan aw piglongan nan silan, "Unu, kenne' Manang pagkatigkas na pagkataw ku lekat adti pa mayu kyumulang aw nyakatulug? Tanawa! pagkamatay, muna aku kamayu adti Galiliya." Dyumateng da ya udas na ya Ise' na Utaw un **33** Aw miglong si Pédro kanan, "Pangkay kun lubidan aw tumbay adti manga makasarasa'. ayawan kaw na kadéng nilan, manang aku, dili' ta **46** Pagbangun kamu! Kitadun da! Iyan da ya kaw ayawan!" **34** Manang miglong si Jisus kanan, utaw na un maglubid kanak." **47** Sa talana pa ni "Matinaw saba ya un ku paglongun kanmu: Jisus miglong, dyumateng si Judas Iskariyoti. Kagaya na gabi, sa dili' pa tumaga-uk ya manuk, Sambuk sakanan dun ni sampulu' tag duwa ya balyaw aku mu na makatlu." **35** Miglong uman umagakan ni Jisus. Eped nan ya madéng na utaw si Pédro kanan, "Pangkay patayen pa aku nilan na nyandala sa kampilan aw babunal. Pigsugu' eped mu, manang ya magbalyaw kanmu, dili' silan na manga mangkatas na magdadugsu-ku yan ma-imo!" Aw maynan uman ya piglong ay aw magdadumalaay sa manga Judiyu. **48** na kadéng na manga eped nan. **36** Na, dyumateng Na, dadan da silan ni Judas pigpa-edé' sa si Jisus aw ya manga umagakan nan adti banwa pangilala, law nan, "Ya utaw na alekan ku, na pigngalan na Gétsémani. Aw miglong si yan ya dakepen mayu." **49** Aw dyumulud si Jisus kanilan, "Ingkud da kamu asini talana ku Judas adti kan Jisus aw miglong sakanan, "Kay adtu manawagtawag." **37** Aw pigpa-agad nan si Magpalna-uway, madyaw na gabi kanmu!" Aw Pédro, aw ya duwa ya ise' ni Zibidiyo na eseg. Aw pig-alekan nan si Jisus. **50** Tyumubag si Jisus wala' katingen ya anenganeng ni Jisus, aw to-o kanan, "Kay Lew, imo-a la ya kaliman mu imo-migkalat ya ginawa nan. **38** Aw piglongan nan un." Aw pigdulus na manga eped ni Judas si silan, "Kasiling na un daaku matay sangadi sa Jisus aw pigdakep nilan sakanan. **51** Ya sambuk kakalatan na ginawa ku. Pagtagad pa kamu asini na umagakan ni Jisus, pigtagnus nan ya kanan aw pagpulaw kamu eped ku." **39** Aw pigpa-awat kampilan, aw pigtibas nan ya sugu-anen na pa si Jisus kanilan tagbi' aw lyumebleb adti lupa' pangulu na manga magdadugsu-ay, aw dayaw aw nyanawagtawag, "Kay Ma', kun mabatug, nya-ilap ya talinga nan. **52** Aw miglong si kamanga beg kanak ya pagti-is na un ku ka- Jisus kanan, "Uli-an adti luma' ya kampilan agiyan. Manang beke' na kanak pagkaliman ya mu! Kay ya kadéng na magpatay sa eped nan matuman. Yan baling ya matuman ya kanmu magi sa kampilan, patayen uman silan magi pagkaliman." **40** Pagkatigkas yan, lyumiku' si sa kampilan. **53** Unu, wala' mu ka-edé-i na Jisus adti tulu ya umagakan nan aw kyinita' mabatug ku ya magsekat sa tabang adti kanak nan na nyampakatulug silan. Aw piglongan Ama, aw maksay saba aku padalaan na pangkay nan si Pédro, "Ananga' kamu makatulug? pilammalalan ya anghil?" **54** Manang kun imo-Unu, dili' mayu mabatug ya magpulaw eped un ku ya maynan, unun pa ya pagkatuman sa ku pangkay sangka-udas olo'? **41** Pagpulaw pigpasulat na Tyumanem asini muna na kakamu aw panawagtawag pada dili' kamu ilangan ma-imo?" **55** Aw miglong si Jisus adti degen na pagtanda'. Kaliman galu na utaw manga utaw dun, "Ananga' kamu dumala sa na manawagtawag, manang pigdeg baling na manga kampilan aw babunal? Kasiling kamu na kalumay na kanan lawas." **42** Aw pigpa-awat da migdakep sa ribildi! Kada allaw migpalna-u aku uman si Jisus kanilan aw nyanawagtawag, "Kay dun ni Témple, aw wala' aku mayu dakepa. **56** Ma', kun dili' mu beg tumbay na makamang adi Manang ya kadéng yeiy ka-ilangan ma-imo', pada kanak ya pagti-is, na, matuman da ya kanmu matuman ya pigpasulat na Tyumanem magi sa pagkaliman." **43** Aw lyumiku' pa salut si Jisus manga propita nan asini muna." Aw tigkas yan, adti manga umagakan nan, aw kyinita' nan na migsipalaguy ya manga umagakan ni Jisus aw nyampakatulug da uman silan, kay to-o silan pig-ayawan nilan sakanan. **57** Ya manga utaw na pigtudtud. **44** Yanagaw pig-indegan da nan migdakep kan Jisus, pigpa-agad nilan sakanan uman silan aw nyadtu sakanan ni mawatawat adti asdangan ni Kaypas na yan ya pangulu na aw katlu la nan nyanawagtawag adti kanan manga magdadugsu-ay. Aw migpangkatipun Ama. Aw ya pagpanawagtawag nan kasiling dun ni balay nan ya manga magpalna-uway na piglong nan idtu na tagna' aw kadwa na sa Uldin aw ya manga magdadumalaay sa pagpanawagtawag nan. **45** Pagkatigkas yan, manga Judiyu. **58** Aw dyumalug si Pédro kanilan

manang migpa-awatawat kan Jisus aw taman i ya piglong mu!" 71 Pagkatigkas yan, migda olo' sakanan dun ni pamanag na balay na alin si Pédro adti suwangan na pamanag. Aw pag-usayan. Aw pagseled nan adti pamanag, kyinita' uman sakanan na sugu-anen na bubay nyingkud sakanan dun ni sayid na manga aw miglong sa manga utaw dun, "Ya eseg yeiy, magtatunggu-ay kay kaliman nan ka-edé-an kun eped saba ni Jisus na taga Nazarit!" 72 Aw unu ya un ma-imó' kan Jisus. 59 Na, adti seled, uman da ni Pédro pigbalyaw aw migsapa', law dun ya manga mangkatas na magdadugsu-ay nan, "Matay pa aku, wala' ku kilalaa ya utaw aw ya kadég na matas na mag-usayay. Aw gayed yan!" 73 Na, awun manga utaw na mig-indeg-silan nyaninaw sa utaw na magmatinaw sa galu' indeg dun. Aw wala' kadugay, dyumulud silan adti kan Jisus pada awun puliba na patayen kan Pédro aw miglong silan, "Matinaw saba na sakanan. 60 Pangkay awun madég na utaw na ikaw ya sambuk kanilan. Pangkay ya linitukan migmatinaw sa galu' adti kanan, manang wala' mu taga Galiliya." 74 Aw migsapa' salut si ya kyinita' nilan na indeganan na papatay nilan Pédro, law nan, "Matay pa aku, wala' ku saba sakanan. Tigkas yan, nyindeg ya duwa adti kilalaa ya utaw yan na piglong mu!" Aw tigkan asdangan nilan 61 aw miglong silan, "Miglong tyumaga-uk ya manuk. 75 Aw dun da ni Pédro ya utaw ini, 'Mabatug ku kalaten ya Témplo na ka-anenganengi ya piglong kanan ni Jisus, "Sa Tyumanem aw seled na tulungallaw mabatug dili' pa tumaga-uk ya manuk, balyaw aku mu ku uman imo-un.'" 62 Aw nyindeg ya pangulu na makatlu." Aw migkalat ya ginawa ni Pédro, na manga magdadugsu-ay aw nyusip kan Jisus, yanagaw lyumuwa' sakanan aw to-o migsugaw. "Unu ya tubag mu sa diklamu nilan kanmu?" 63

Manang wala' si Jisus tubag. Yanagaw, pig-usip da nan uman: "Dun ni ngalan na Tyumanem, ubati kami sa tengteng matinaw. Unu, ikaw ka' ya Misiyas, ya Ise' na Tyumanem?" 64 Aw tyumubag si Jisus kanan, "Piglong da mu. Manang paglongun ta kamu adun: Kagaya na moli na allaw, kita-en mayuaku na Ise' na Utaw na mingkud apit adti kalintu na Tyumanem na To-o Matulus. Aw kita-en aku mayu uman na lumiku' na ka-agadan na manga labun." 65 Pagdenggeg na pangulu na manga magdadugsu-ay sa tubag ni Jisus, pigkésé' nan ya kanan saul asuntu sa kadaman nan aw miglong, "Ya utaw yeiy miglong sa malatay adti Tyumanem! Ananga' pa kitadun maninaw sa eped na un magmatinaw? Dyenget da mayu saba ya piglong nan. Migpa-unawa sakanan sa Tyumanem! 66 Na, unu ya kamayu pagbaya!" Aw tyumubag silan, "Umba' sakanan patayen!" 67 Aw tigkas yan, pig-eleb-eleban nilan ya gya ni Jisus, aw byadasan nilan sakanan pyanumbag, aw gayed nilan pigpanampal, 68 aw pig-odoy-odoy nilan sakanan na miglong, "Na, kun ikaw ya Misiyas, ubatan kanami kun singalan ya migsumbag kanmu!" 69 Na, sa talana pa ni Pédro nyingkud adti luwa' dun ni pamanag, awun sambuk na sugu-anen adti balay na dyumulud kanan aw miglong, "Enda', ikaw uman ya eped ni Jisus na taga Galiliya!" 70 Manang pigbalyaw ni Pédro si Jisus adti asdangan na kadég na manga utaw dun ni pamanag, law nan, "Wala' ku ka-edé-

27 Na, pagkamaselem da, migkasambuk ya ginawa na kadég na mangkatas na magdadugsu-ay aw manga magdadumalaay sa manga Judiyu kun unu ya un nilan imo-un kan Jisus. 2 Yanagaw pigpagapus nilan, aw pigpa-agad nilan adti kan Pilato na yan ya gubirnador na taga Roma. 3 Na, si Judas na maglubiday, sa pagka-edé' nan na pigukuman da si Jisus na patayen, to-o nan pigselsel ya kanan pagka-utawun. Aw piguli' nan ya katluwan ya kuwalta na pig-atag kanan na manga mangkatas na magdadugsu-ay aw magdadumalaay sa manga Judiyu. 4 Aw miglong sakanan kanilan, "Nyakasala' aku, kay piglubidan ku ya utaw na wala' ya sala!" Manang tyumubag silan, "Unu ya kanami labet? Kanmu la yan tubagenen!" 5 Yanagaw pigsabug ni Judas ya kuwalta dun ni Témplo, aw nyanaw sakanan. Aw tigkas yan, tyumuyu' sakanan na pig-eketan ya liyeg adti tas na kawuy. 6 Na, pyarnulut na manga mangkatas na magdadugsu-ay ya kuwalta aw miglong silan, "Kun uli' tadun ya kuwalta ini adti tipunanan sa kuwalta na Témplo, kalakadan tadun ya Uldin kay yeiy ya pigbayad pada papatay ya sambuk na utaw." 7 Yanagaw pigbalawbalawan nilan kun unu ya madyaw imo-un sa kuwalta yan, aw tyumande' silan na bayad sa lupa' na sambuk na utaw na mag-imo-ay sa manga kulun. Aw pig-imo' nilan lebenganan sa manga utaw na dumadayu. 8 Yeiy ya du-an na taman adun pigngalan

na manga utaw ya lupa' yeiy na "Lupa' na ya nya-imo' nan na malatay?" Manang to-o la Pigbayadan na Dugu'." 9 Aw dun ni pig-imo' baling silan nyamansag, "Pakalabuhan sakanan nilan, nyatuman da ya pigsulat na propita na si adti krus!" 24 Kyinita' da ni Pilato na wala' ya un Jérémias asini muna na miglong: "Pigkamang nan mabatug kay migpalekat da miggubut ya nilan ya katluwan ya kuwalta, kay yan ya alaga' manga utaw. Yanagaw migpakamang sakanan na pigkapakangan da na manga buwadbuwad sa tubig aw mig-unaw dun ni asdangan na ni Isra-él na umba' pagbayad kanan. 10 Aw kadég na utaw, aw miglong sakanan, "Na! ya kuwalta yan pigbayad sa lupa' na utaw na Kun patayen mayu ya utaw yeiy, beke' da yan mag-imo-ay sa kulun, kay yeiy ya pigsugu' na na kanak sala'. Kamayu la yan tubagenen!" Tyumanem kanak." 11 Na, nyindeg si Jisus adti 25 Aw alag silan nyamansag, "Kami aw ya asdangan na gubirnador aw pig-usip nan, "Unu, kanami manga buwadbuwad ya manubag sa ikaw ya hari' sa manga Judiyu?" Aw tyumubag kamatayen nan!" 26 Yanagaw pigpaluwa' ni si Jisus, "Piglong da mu." 12 Manang wala' nan Pilato si Barabas. Manang si Jisus pigpalabet nan tubaga ya diklamu na manga mangkatas na aw pigtumbay nan adti kanilan pada kalabuhan magdadugsu-ay aw manga magdadumalaay sa adti krus. 27 Aw pigdala si Jisus na manga manga Judiyu. 13 Pagkatigkas yan, nyusip pa si sundalu na Romanen adti pamanag na palasyo Pilato kanan, "Unu, wala' mu dengega ya kadég na gubirnador. Aw pigtawag nilan ya kadég na na manga diklamu nilan kanmu?" 14 Manang sundalu aw kalimpungi nilan si Jisus. 28 Aw pangkay sambuk na diklamu nilan, wala' ya pigluwasan nilan sakanan aw pigpasut nilan sa pigtubag ni Jisus kanan. Aw nyabelengbeleng malawig na sa-ul na tapel ya batek kasiling na to-o kanan si Pilato. 15 Na, kada umay dun ni pagsutun na hari'. 29 Pagkatigkas yan, mig-imo' Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem, silan sa korona na suksukun aw piggangkub awun katanem na gubirnador magpaluwa' sa nilan adti ulu ni Jisus. Aw pigpa-awid nilan sambuk na nyakalabusu na kaliman na manga sakanan sa bangka' adti kalintu na tullu'nan. utaw paluwa-en. 16 Aw dun ni kalabusuwanan Aw lyumuhud silan adti asdangan nan, aw pig-awun sambuk na utaw na pigngalan na odoy-odoy nilan na sallong kunu syumaludu Barabas. Aw to-o malatay ya dengeg nan. 17 silan kanan, aw miglong silan, "Kay Hari' na Yanagaw sa pagkatipun da na manga utaw, pig- manga Judiyu, magkadugay pa galu ya pag-usip silan ni Pilato, "Singalan ya kaliman mayu eya' mu asini tas na lupa'!" 30 Pigpan-eleban na paluwa-en ku, si Barabas, aw kun si Jisus na nilan si Jisus aw pigkamang nilan adti kanan pagtawagen na Misiyas?" 18 Kay kya-edé-an ya bangka' aw gayed nilan pigbunalan ya ulu ni Pilato na to-o nyting' kan Jisus ya manga nan. 31 Pagkatigkas nilan sakanan odoy-odoyun, magdadumalaay sa manga Judiyu, aw yan ya du- pigluwasan nilan sa malawig na sa-ul aw pigliku' an na pigtumbay nilan si Jisus adti kanan. 19 Sa nilan pigpasut ya kanan kadékgadég. Aw tigkas kenne' pa ni Pilato nytingkud adti ingkudanan yan, pigdala na manga sundalu si Jisus adti luwa' na pag-ukum, migpadala ya kaubayan nan sa na syudad na un nilan kalabuhan adti krus. 32 Sa tingeg na miglong, "Pabaya-i la ya utaw yan. Kay pagdala na manga sundalu kan Jisus adti luwa' wala' ya sala' nan. Kumanggabi to-o nyalinggal na syudad na Jérusalim, pig-isungun nilan ya ya anenganeng ku asuntu sa tagaynep ku sambuk na eseg na si Simon na taga syudad na kanan." 20 Manang ya manga mangkatas na Ciréné, aw pigleges pigpapisan kanan na manga magdadugsu-ay aw manga magdadumalaay sa sundalu ya krus ni Jisus. 33 Aw dyumateng da manga Judiyu, pigpalna-uwan nilan ya manga silan adti banwa na pigngalan na Golgota utaw na sekaten nilan na paluwa-en si Barabas na ya kakawasan: Banwa na Pesa' na Ulu. 34 aw papatay si Jisus. 21 Aw nyusip salut si Pilato Pigdimilan nilan si Jisus na bino na pigdali-an na kanilan, "Singalan kanilan duwa ya kaliman to-o mapayit. Manang sa pagtémtém nan, wala' mayu na paluwa-en ku?" Tyumubag silan, "Si nan inema. 35 Aw tigkas yan, pigkalabuhan nilan Barabas!" 22 Aw nyusip pa si Pilato kanilan, si Jisus adti krus. Aw migbunutbunut ya manga "Kun paluwa-en ku si Barabas, unun ku ya utaw sundalu kun singalan kanilan ya makatagtun yeiy na pagtawagen na Misiyas?" Aw tyumubag sa tagsambuksambuk na kadékgadég ni Jisus. ya kadég nilan, "Pakalabuhan sakanan adti 36 Pagkatigkas yan, nytingkud silan adti dalem krus!" 23 Aw miglong pa si Pilato, "Ananga', unu na krus, aw pigtunggu-an nilan sakanan. 37

Aw apit adti tas na ulu nan awun pigtapli' na Aw pyangka uwangan ya manga lebeng, aw tabla na pigsulatan sa limanda kanan: "Yeiy madég ya nyangkataw na manga nyangintu-u sa si Jisus, ya Hari' na manga Judiyu." 38 Na, Tyumanem, 53 aw lyumuwa' silan adti kanilan dun ni tampilid ni Jisus awun uman duwa ya manga lebeng. Pagkataw da ni Jisus lekat adti ribildi na pigkalabuhan adti manga krus nilan, pagkamatay, syumeled silan adti Jérusalim, aw ya sambuk apit adti kalintu aw ya sambuk dun da silan kita-a na madég na utaw. 54 Na, uman apit adti kawala. 39 Ya manga utaw na migitunggu' dun kan Jisus ya sambuk na kapitan lyumabay dun, mig-odoy-odoy silan kan Jisus aw manga eped nan na sundalu. Aw sa pagbatí' aw mig-eleng-eleng silan, 40 aw law nilan, nilan sa linug aw sa pagkita' nilan sa kadég na "Miglong kaw na kalaten mu ya Témplo aw nyangka-imó' dun, to-o silan nyangkallek aw seled na tulungallaw pa-indegen mu uman nyakapaglong silan, "Matinaw kadi! Ya utaw salut ya bagu. Na! Tabangi ya kanmu pagka- ini, tengteng saba Ise' na Tyumanem!" 55 Awun utawun! Kun tengteng matinaw na ikaw ya uman madég na kaubayan na migtandaw adti tengteng Ise' na Tyumanem, panog kaw dun mawatawat. Silan ya taga Galiliya na gayed ni krus!" 41 Maynan uman, mig-odoy-odoy migsanggila' aw tyumabang kan Jisus. 56 Eped kanan ya manga mangkatas na magdadugsu- dun ni kanilan si Maria na taga lunsud na ay aw manga magpalna-uway sa Uldin, aw ya Magdala, aw si Maria na ina ni Santiago aw ni manga magdadumalaay sa manga Judiyu, 42 José, aw dun uman ya kaubayan ni Zibidiyo. aw miglong silan, "Mabatug nan tabangan ya 57 Sa un da sumallep ya sega, dyumateng dun manga eped manang dili' nan mabatug tabangan ya sambuk na utaw na mayaman na si José na ya kanan pagka-utawun. Hari' kunu sakanan taga Arimatiya. Aw nyangintu uman sakanan sa manga utaw na Isra-él! Kun manog sakanan kan Jisus. 58 Aw nyadtu si José ni kan Pilato dun ni krus, mangintu-u kami kanan! 43 Piglong aw pigsekat nan ya lawas ni Jisus pada lebeng nan na syumalig sakanan sa Tyumanem. Na, nan. Aw migsugu' si Pilato na atag ya lawas pakatanawan tadun kun kaliyan na Tyumanem ni Jisus adti kan José. 59 Yanagaw pigdala ni paluwa-en sakanan. Kay gayed nan piglong José ya lawas aw pigbedbedan nan na bagu kunu na 'Aku ya Ise' na Tyumanem.'" 44 Aw na téla na linum. 60 Na, awun pig-imó' da ni pangkay uman ya duwa ya ribildi na pigkalabu José na lebeng dun ni kild na pangpang na eped nan, mig-odoy-odoy uman kanan. 45 Na, yan ya pigtagilan nan galu sa paglebengan pagka-alas dosi la, migkangitngit ya banwa kanan. Aw dun nan betangan ya lawas ni Jisus. seled na tulungka udas. 46 Pagka-alas trés na Aw tigkas yan, miglilid si José sa dakula' na ambung, mig-ulangag si Jisus, aw mableg to- batu adti baka' na ilib aw nyanaw sakanan. o ya tingeg nan, miglong sakanan, "Éli, Éli, 61 Aw nyinkud si Maria na taga Magdala aw lama sabaktani?" Ya kakawasan na piglong ya sambuk pa uman na Maria malapit dun ni nan: "We....Tyumanem ku! We....Tyumanem ku! piglebengan kan Jisus. 62 Na, pagkasalut na Ananga' aku mu ayawan?" 47 Sa pagdenggeg allaw, yan ya Allaw na Pagladeng. Aw migkatipun na manga utaw na malapit dun, miglong ya adti asdangan ni Pilato ya manga mangkatas eped kanilan, "Pigtawag nan ya propita na si na magdadugsu-ay aw manga Parisiyo 63 Éliyas." 48 Aw sambuk kanilan maksay nyangay aw miglong silan, "Kay Gubirnador, kya-sa ispongha aw pig-elem nan adti bino na anenganengan nami ya piglong na maggawayay malagsing. Aw pigbetang nan adti tuktuk na yan idtu na wala' pa sakanan kamatay. Miglong layi' aw pigsungit nan kan Jisus na un pasepsep sakanan, 'Paglabay na tulungallaw, matawun kanan. 49 Manang miglong ya manga eped aku lekat adti pagkamatay.' 64 Yanagaw migsekat nilan, "Tagadan pa tadun! Tanawun tadun kami kanmu na magsugu' kaw sa manga sundalu kun madi si Éliyas aw magtabang kanan." 50 na tunggu-an nilan ya piglebengan kanan Aw mig-ulangag to-o si Jisus, aw tigkas yan taman adti katlu na allaw, pagaw takawun na nyabugtu' ya ginawa nan. 51 Aw nyakisay ya manga umagakan nan ya lawas aw gayed silan to-o madakmel na téla na pigsaliben na awun mag-ubat-ubat adti manga utaw na nyataw da ni Témplo, aw dayaw nyatenga' lekat adti sakanan lekat adti pagkamatay. Aw ya sampetan tas taman adti dalem. Aw nyangka-eyeng ya yan, to-o pa ya paggalu' nilan kay sa idtu muna." lupa', aw nyangkabetak ya manga batu'. 52 65 Yanagaw miglong si Pilato kanilan, "Pagtawag

kamu sa manga sundalu aw pakadyawa mayu dun. **12** Yanagaw migkatipun da uman ya manga ya pagpatunggu' sa piglebengan kanan!" **13** mangkatas na magdadugsu-ay aw ya manga Aw nyadtu silan adti piglebengan kan Jisus. magdadumaláay sa manga Judiyu, aw pigka-Aw pigpangilalaan nilan ya dakula' na batu na unawaan nilan na atagan nilan na dakula' na pigtampeng adti baka' na ilib pada ka-edé-an kuwalta ya manga sundalu pada dili' nilan ubat-nilan kun awun utaw na mag-anggin sa batu. **14** ubat ya matinaw, **15** aw piglongan nilan, "Yeiy Aw pigpatunggu-an nilan sa manga sundalu ya ya ubat-ubat mayu sa manga utaw: 'Talana nami nyampakatulug na gabi yan, dyumateng ya manga umagakan nan aw pigtakaw nilan ya lawas ni Jisus.' **16** Kun denegegen na gubirnador ya ubat-ubat mayu, kami la ya magbalawbalaw kanan pada dili' kamu nan kadamanan." **17** Pigdawat nilan ya kuwalta aw pigdalug nilan ya kadég na piglong kanilan. Aw taman adun, yeiy ya kasamptenan na gayed pigsalut-salut na manga Judiyu. **18** Na, ya sampulu' taggesya' ya umagakan ni Jisus, nyadtu silan ni buntud na awun ni Galiliya na yan ya piglong nan kanilan. **19** Aw sa pagkita' nilan kanan, pagsimba nilan sakanan. Manang awun manga edep kanilan na migduwaduwa kun yan si Jisus aw ya beke'. **20** Pagkatigkas yan, dyumulud si Jisus kanilan aw miglong sakanan, "Pig-atag da adi kanak ya katundanan na magdumala sa kadég na awun ni tas na langit aw sa kadég na asini tas na lupa'". **21** Yanagaw kadtuwi mayu ya kadég na manga banwa aw imo-a mayu ya manga utaw na kanak manga umagakan, aw bautismuwi mayu silan dun ni ngalan na Ama, aw Ise', aw Ispiritu Santo. **22** Aw palna-uwu mayu silan na imo-un nilan ya kadég na pigsugu' ku kamayu. Aw dili' mayu pagkalingawan na gayed ta kamu agad-agadan kada allaw menda' na malingeb da ya kadég adti kamoliyan na allaw." (aiōn g165)

28 Na, nyatigkas da ya Allaw na Paglagdeng.

Aw sa to-o pa maselem na allaw na Linggo, nyadtu si Maria na taga Magdala aw ya sambuk uman na Maria adti piglebengan kan Jisus kay kaliman nilan tanawun. **2** Aw bigla' miglinug na to-o mabagseg, kay nyanog ya sambuk na anghil na Tyumanem lekat adti tas na langit. Aw nyadtu ya anghil ni piglebengan aw pig-anggin nan ya dakula' na batu na pigtampeng sa baka' na ilib. Aw nyinkud sakanan dun ni tas na batu. **3** To-o nyinag ya gya nan kasiling na kilat, aw to-o maputi' ya kadékgadéng nan. **4** Aw sa pagkita' na manga magtatunggu-ay sa anghil, to-o silan migteneb aw pyantakigan aw pigkuyapan kasiling na nyangkamatay silan. **5** Manang piglongan na anghil ya manga kaubayan, "Dili' kamu magkallek! Kya-edé-an ku na pyaninaw mayu si Jisus na pigkalabuan adti krus. **6** Wala' da sakanan asini, kay nyataw da kasiling na piglong nan idtu muna! Seled kamu aw inunuwa mayu ya pigpakulangan kanan. **7** Aw kaksay kamu panaw aw ubati mayu ya manga umagakan nan na nyataw da sakanan lekat adti pagkamatay. Nyuna la sakanan adti Galiliya aw dun da mayu kita-a. Dili' mayu pagkalingawan ya piglong ku kamayu." **8** Yanagaw maksay silan nyalaguy lekat adti lebeng, aw pangkay nyallek silan manang to-o uman silan migleya. Aw dyumalagan silan pasinan adti manga umagakan nan kay un nilan ubat-ubatan. **9** Aw bigla' migpakita' si Jisus kanilan dun ni dahan, aw miglong sakanan, "Ya kalinaw gayed magad kamayu!" Aw dyumulud silan aw pig-awidan nilan ya siki nan aw pagsimba nilan sakanan. **10** Pagkatigkas yan, miglong si Jisus kanilan, "Dili' kamu magkallek! Ubati mayu ya manga inulug ku na madtu silan ni Galiliya aw dun da aku nilan kita-a." **11** Sa pagpanaw da na manga kaubayan, ya edep na manga sundalu na migtunggu' sa lebeng lyumiku' silan adti syudad aw pig-ubat-ubat nilan adti manga mangkatas na magdadugsu-ay ya kadég na nyangka-imo'

Markos

1 Yéiy ya Madyaw na Ubat-ubat kan Jisu-Kristu na Ise' na Tyumanem. Ya pag-ubat-ubat sei, migpalekat asini muna kasiling na pigpasulat na Tyumanem sa propita nan na si Isayas, kay dun ni pigsulat nan miglong ya Tyumanem adti Ise' nan: "Un ku pa-unaen kanmu ya kanak mag-ubat-ubatay pada tagilanen nan ya un mu agiyan. **3** Magtatawag sakanan adti kaligbinan, aw yeiy ya un nan paglongun: 'Tagilana mayu ya un agiyan na kanaten Tyumanem! Pakadyawa mayu ya dalan na un nan agiyan!'" **4** Nyatuman yeiy dun ni pagkadtu ni Juan na Magbautismuway adti kaligbinan, aw pig-ubat-ubat nan na magpabautismu ya manga utaw aw magselsel silan pada lanesen na Tyumanem ya kanilan manga sala'. **5** Aw nyadtu ni kan Juan ya madég na manga utaw na lekat adti kadakula' na Judiya aw Jérusalim. Aw pig-ubat nilan ya kanilan manga sala' adti Tyumanem aw pigbautismuwan silan ni Juan dun ni tubig na Jordan. **6** Na, ya pigsut ni Juan pig-imó' lekat adti bulbul na kamilyo, aw ya elen nan uman lekat adti kindal na baka. Aw ya kanan pagkanen, yan ya dulun aw dega'. **7** Aw yeiy ya pig-ubat-ubat ni Juan: "Awun pa sambuk na makamoli kanak na to-o pa matas, aw dili' aku makatumbuk kanan. Pangkay ya pag-ubad sa eket na sandal nan dili' aku umba'. **8** Aku ya magbautismu kamayu magi sa tubig, manang ya un dumateng, yan ya magbautismu kamayu sa Ispiritu Santo." **9** Talana ni Juan migbautismu sa manga utaw dun ni tubig na Jordan, dyumateng si Jisu lekat adti Nasarit sakup na Galilya, aw migpabautismu sakanan kan Juan. **10** Aw sa pagtaklang da ni Jisu lekat adti tubig, kyinita' nan na nyabeka' ya langit aw ya Ispiritu Santo na lyumugsad adti kanan kasiling na kalupati. **11** Aw awun tingeg na lekat adti tas na langit na miglong, "Ikaw ya Ise' ku na to-o ku pigginawaan, aw to-o aku kyatutukan kanmu." **12** Aw maksay si Jisu pigpa-agad na Ispiritu Santo adti kaligbinan na laganasen, **13** aw adtu sakanan seled na kapatian ya allaw, aw gayed pigtanda' ni Satanas. Aw awun manga ayep na iyalias dun, aw pigsanggila' na manga anghil si Jisu. **14** Na, pagkatigkas na pagkalabusu kan Juan, wala' kadugay nyuli' si Jisu adti Galilya. Aw pigpa-edé' nan ya Madyaw

na Ubat-ubat na lekat adti Tyumanem, **15** law nan, "Nyatuman da ya piglong na manga propita asini muna. Ya Paghari' na Tyumanem sa Kasakupan malapit da. Yanagaw pagselsel kamu aw pangintu-uwi mayu ya Madyaw na Ubat-ubat!" **16** Na, sambuk na allaw, nyanaw si Jisu adti baklayan na Danaw na Galilya, aw kyinita' nan si Simon aw ya inulug nan na si Andrés na nyamiyala kay mangisda-ay saba silan. **17** Aw miglong si Jisu kanilan, "Agad kamu kanak, kay imo-un ta kamu mangisda-ay sa manga utaw!" **18** Aw maksay nilan pig-ayawan ya manga biyala nilan aw nyagad silan kan Jisu. **19** Migpaddeleg silan nyanaw adti baklayan, aw kyinita' uman ni Jisu si Santiago aw ya inulug nan na si Juan na alag ise' ni Zibidiyo. Dun silan ni kanilan balangay mig-uman sa manga biyala. **20** Aw maksay nan pigtawag na magad silan kanan. Aw pig-ayawan nilan ya kanilan ama aw ya manga magtalabahuway dun ni balangay, aw nyagad silan kan Jisu. **21** Aw nyadtu silan ni lunsud na Kapirna-um. Pagdateng na Allaw na Paglagdeng, syumeled si Jisu adti sinagoga aw migpalekat migpalna-u sa manga utaw. **22** Aw ya kadég na dyumengg sa palna-u nan, alag silan nya-enneng-enneng kay awun katulus na kanan pagpalna-u aw dili' kasiling na pagpalna-u na kanilan manga magpalna-uway sa Uldin. **23** Na, dun ni sinagoga awun sambuk na eseg na pigseledan na busaw. Aw to-o sakanan mig-ulangag, **24** law nan, "Kay Jisu na taga Nasarit, unu ya tud mu kanami? Unu, nyadi kaw na un apnasen ya kadég nami? Pigkilala ta kaw! Ikaw saba ya Pigpadala na Tyumanem!" **25** Manang pigsagda ni Jisu ya busaw, law nan, "Katinep kaw aw luwa' kaw dun ni kanan!" **26** Aw pigpatakig to-o na busaw ya utaw, aw mig-ulangag aw lyumuwa' ya busaw. **27** Aw ya kadég na manga utaw dun, alag silan nya-enneng-enneng. Aw migpan-usip-usipay silan, law nilan, "Unu yeiy? Bagu na palna-u? Awun katulus nan magsugu' sa manga busaw aw pagkaagadan nilan sakanan!" **28** Yanagaw maksay nyabekkal ya pig-imó' ni Jisu dun ni banwa na Galilya. **29** Pagkatigkas yan, maksay si Jisu nyindieg aw ya manga eped nan adti sinagoga dala si Santiago aw si Juan, aw nyadtu silan adti balay ni Simon aw ni Andrés. **30** Pagdateng nilan dun, maksay nilan pig-ubatan si Jisu na kyedelan ya ugangan ni Simon na kaubayan, aw gayed sakanan kyumulang asuntu

na to-o migkapasu'. **31** Yanagaw, migpalapit si Jisus adti kanan aw pig-awidan nan ya bekten na manga utaw adti edep na manga banwa nyadtu ni sayid nan.

aw pigbangun nan. Aw dayaw pig-uwasan sa kapasu' nan, aw pagkatigkas yan, pigsanggila' nan silan. **32** Pagsallep da na sega, pigpandala adti kan Jisus ya kadéng na kyeselan aw manga utaw na syeledan na busaw. **33** Aw madéng ya manga utaw na taga Kapirna-um na migkatipun adti gisakan na balay. **34** Yanagaw pigpangguli' nan ya madéng na punganan na manga magkedel, aw pig-alilinan nan uman ya madéng na busaw na syumeled adti manga utaw. Aw wala' ni Jisus tumbayan na maglong ya manga busaw kay kya-edé-an da nilan kun singalan sakanan. **35** Na, pagkamaselem da, to-o nyaselem si Jisus migbangun aw migpasinan sakanan adti kalibinan aw nyanawagtawag adti Tyumanem. **36** Aw pigpaninaw ni Simon aw manga edep nan si Jisus. **37** Aw sa pagkita' nilan kanan, law nilan, "Ya kadéng na manga utaw alag nyaninaw kanmu!" **38** Manang miglong si Jisus kanilan, "Madtu kitadun adti manga lunsud na malapit asini, pada pa-edé-en silan sa Madyaw na Ubatusbat, kay yeiy ya du-an na pigpadala aku asini tas na lupa!" **39** Aw piglegeb ni Jisus ya banwa na Galilya, aw gayed migpalna-u adti manga sinagoga na manga Judiyu. Aw pig-alilinan nan ya manga busaw na syumeled adti manga utaw. **40** Na, awun eseg na ibungun na dyumulud kan Jisus. Lyumuhud sakanan aw to-o nyanginayu', law nan, "Kay Sir, kun malim kaw, guli-a beg ya ibung ku, pada kalinisan da ya lawas ku." **41** Aw to-o si Jisus nyallat kanan. Yanagaw, pig-awidan nan ya eseg yan aw miglong, "Kalinan ku saba. Kalinisan da kaw!" **42** Aw dayaw nyalanas ya kanan ibung, aw kyalinisan da ya lawas nan. **43** Tigkas yan, maksay sakanan pigpapanaw ni Jisus aw piglongan nan, **44** "Ya-i pag-ubatan adti pangkay singalan utawa ya nya-imo' kanmu adun! Manang kadtu kaw baling ni Témple aw patanawan ya lawas mu adti magdadugsu-ay, aw yan ya magmatinaw na nyaguli' da ya ibung mu. Aw dalaen mu kanan ya umba' na pagdugsu' na pigsugu' ni Moysis, pada ka-edé-an na manga utaw na kyalinisan da kaw." **45** Manang sa pagpanaw da nan, pig-ubat nan adti madéng na utaw ya nya-imo' kanan, yanagaw nyabekkal baling ya ubat-ubat kanan. Aw yan ya du-an na wala' si Jisus pakaseled adti manga lunsud aw adtu pa sakanan pag-eya' ni kalibinan. Aw pangkay nyeya' sakanan dun, manang kenne'

na manga utaw adti edep na manga banwa nyadtu ni sayid nan.

2 Paglabay da na pilangallaw, lyumiku' si Jisus adti lunsud na Kapirna-um. Aw nyabekkal ya ubat-ubat na awun da sakanan ni balay na pagbantukan nan. **2** Wala' kadugay, migkatipun ya madéng na manga utaw adti balay menda' na wala' da silan kasa aw gayed da silan mig-insek pangkay adti gisakan. Aw pig-ubat-ubatan silan ni Jisus sa tingeg na Tyumanem. **3** Talana nan mig-ubat-ubat, awun upat ya eseg na dyumateng na migtingga sa pulid pada dalaen adti kan Jisus. **4** Manang asuntu sa kadéng na utaw, wala' silan pakalapit adti kan Jisus. Yanagaw piggawangan nilan ya atep dun ni tas ni Jisus, aw pigtonton nilan adti dalem ya pigpakulangan sa pulid. **5** Kyinita' ni Jisus ya kadakula' na pagpangintu-u nilan, yanagaw piglongan nan ya pulid, "Kay Lew, ya manga sala' mu adti Tyumanem, piglanas da." **6** Na, awun uman manga magpalna-uway sa Uldin na nyinkud dun. Pagdenggeg nilan sa piglong ni Jisus, mig-anenganeng silan, **7** "Ananga' maglong sa maynan ya utaw yeiy? Migpa-unawa sakanan sa Tyumanem! Ya Tyumanem saba olo' ya makalanas sa manga sala'!" **8** Manang maksay ni Jisus kya-edé-an ya pig-anenganeng nilan, yanagaw piglongan nan silan, "Ananga' kamu mag-anenganeng sa maynan? **9** Ayin ka' ya molas paglongun adti eseg na pulid, 'Ya manga sala' mu nyalanas da,' aw kun paglongun sakanan, 'Pagbangun kaw. Dala ya pigtinggaan nilan kanmu aw panaw da kaw?' **10** Manang matinawun ku adti kamayu na ya Ise' na Utaw awun katundanan nan maglanas sa manga sala' na manga utaw." **11** Tigkas yan, miglong si Jisus adti eseg na pulid, "Pagbangun kaw. Dala ya pigtinggaan nilan kanmu aw uli' da kaw!" **12** Aw dun ni asdangan na manga utaw, migbangun ya eseg aw maksay nan pigdala ya pigtinggaan kanan aw nyanaw da sakanan. Aw to-o nya-enneng-enneng ya manga utaw, aw pigdeyen nilan ya Tyumanem, aw law nilan, "Wala' pa tadun kita-a ya kasiling na maynini!" **13** Na, lyumiku' da uman si Jisus adti baklayan na danaw. Madéng ya manga utaw na dyumulud kanan, aw pigpalna-uwan nan silan. **14** Pagkatigkas yan, nyanaw si Jisus lekat dun, aw kyinita' nan si Libi na ise' ni Alpiyo na nyinkud adti bayadanan sa buwis. Miglong

si Jisus kanan, "Agad kaw kanak." Aw nyindeg betanganan. Manang ya bagu na bino, pag-asag si Libi aw nyagad kanan. **15** Wala' kadugay, adti bagu na betanganan na kindal na ayep." migpa-imo' si Libi sa dakula' na kakan adti **23** Sambuk na Allaw na Paglagdeng, nyanaw balay nan. Kyuman dun si Jisus aw ya kanan si Jisus aw ya kanan manga umagakan dun ni manga umagakan. Aw dun uman ya madég na dalan na nyaka-agì adti tenga' na pawa' na manga mangungublaay sa buwis aw ya eped awun trigu na agpet da aniyen. Talana nilan pa na manga makasasala' kay madég da ya nyanaw, nyanaplus ya umagakan nan sa trigu dyumalug kanan. **16** Dun uman ya eped na aw pigtebteb nilan. **24** Aw piglongan na manga manga Parisiyo na magpalna-uway sa Uldin. Parisiyo si Jisus, "Inunuwa ya pig-imo' na Aw sa pagkita' nilan na syumambuk si Jisus manga umagakan mu! Kyalakadan nilan baling kyuman sa manga utaw yeiy, pig-usip nilan ya ya Uldin! Wala' saba tumbayan adti Allaw na manga umagakan ni Jisus, "Ananga' sakanan Paglagdeng ya pag-an!" **25** Manang tyumubag sumambuk kuman sa manga mangungublaay si Jisus kanilan, "Unu, wala' pa ka' mayu kabasa sa buwis aw sa manga utaw na makasasala?" ya pigpasulat na Tyumanem asini muna sa pig-**17** Aw sa pagdenggeg ni Jisus sa piglong nilan, imo' ni Dabid? Sa pagkagetem nan aw manga pigtubag nan silan magi sa pundinganan, law eped nan kay wala' ya un nilan kanen, **26** nan, "Ya manga utaw na mangkadyaw ya lawas, syumeled sakanan adti Balay na Tyumanem dili' nilan ka-ilangan ya doktor. Manang ya dengan na si Abi-atar ya pangulu na manga manga utaw na awun magkedel, silan ya awun magdadugsu-ay. Aw pigkan ni Dabid ya pan na ka-ilangan sa doktor. Ya pigkadi ku asini tas pig-atag da adti Tyumanem, aw pig-atped-atped na lupa', yan ya pagtawag sa manga utaw na nan uman ya manga eped nan, pangkay yan nyaka-edé' sa manga sala' nilan, pada magselsel saba olo' ya makakan ya manga magdadugsu-silan aw dumalug kanak. Manang ya manga ay. Aw dun da baling nilan kalakadi ya Uldin." utaw na iman nilan aw wala' ya kanilan sala' **27** Aw piglongan pa silan ni Jisus, "Ya Allaw na adti Tyumanem, beke' nilan ya pigtawag ku." Paglagdeng pig-imo' pada sa manga utaw. Wala'**18** Na, migpuwasa ya manga umagakan ni Juan imo-a ya utaw pada sa Allaw na Paglagdeng. na Magbautismuway aw migpuwasa uman **28** Yanagaw, pig-atag da adti Ise' na Utaw ya ya manga Parisiyo. Yanagaw, awun manga pagbaya' sa unu ya madyaw imo-un sa Allaw na utaw na dyumulud kan Jisus aw nyusip kanan, Paglagdeng."

"Ananga' migpuwasa ya umagakan ni Juan aw ya umagakan na manga Parisiyo, manang ya kanmu umagakan, wala' silan pagpuwasa?" **19** Aw tyumubag si Jisus kanilan magi sa pundinganan, law nan, "Kun awun kasal, dili' magpuwasa ya manga tyumambung kay migleya silan talana na kenne' pa dun ni sayid nilan ya eseg na magpanamung. **20** Manang dumateng ya allaw na kamangen sakanan lekat adti kanilan, aw dun ni allaw yan, magpuwasa la silan." **21** Aw migpadeleg pa si Jisus miglong magi sa pundinganan, law nan, "Kasingil uman na kadékgadé, ya bagu na téla dili' pagleneb adti dadan na téla na malungu la. Kay kun maleneb da aw gayed bugsakan, dili' madugay kumeteng ya bagu aw to-o la baling magkadakula' ya kakisayan. **22** Aw maynan uman, wala' ya utaw na mag-asag sa bagu na bino adti dadan na betanganan na pig-imo' lekat adti kindal na ayep. Kay kun asag ya bino dun ni dadan na betanganan aw sumubuk, mutu ya betanganan, aw masapad ya bino, aw magkalat baling ya

3 Na, lyumiku' si Jisus syumeled adti sinagoga, aw dun ya sambuk na eseg na kimay ya sangkilid na bekten nan. **2** Aw awun manga Parisiyo na gayed nyakatanaw sa un imo-un ni Jisus, kun guli-en nan ya bekten na utaw dun ni Allaw na Paglagdeng, pada awun puliba nilan maglimanda kanan. **3** Aw pigtawag ni Jisus ya eseg na kimay, law nan, "Adi kaw aw indeg kaw asini asdangan na kadéng na utaw." **4** Tigkas yan, pig-usip nan ya manga Parisiyo, "Adti Uldin tadin na pig-atag na Tyumanem, unu ya pigtumbay na imo-un dun ni Allaw na Paglagdeng, ya pag-imo' sa madyaw aw ya pag-imo' sa malatay? Aw ya pagpaluwa' sa utaw lekat adti pagti-is, aw kun kalaten baling sakanan?" Manang wala' silan tubag kanan. **5** Pig-inunu ni Jisus ya kadéng nilan aw nyadaman sakanan. Aw migkalat uman ya ginawa nan asuntu sa kategelan nilan. Tigkas yan, piglongan nan ya eseg na kimay, "Ulada ya bekten mu." Aw sa pag-ulad nan sa kanan

bekten, dayaw migkadyaw. **6** Pagkatigkas yan, sakanan. **22** Awun uman manga magpalna-uway lyumuwa' ya manga Parisiyo aw maksay silan sa Uldin na dyumateng lekat adti Jérusalim. migpalpa eped ya partido ni Hérodés, kun unun Miglong silan adti manga utaw, "Ya utaw yeiy nilan ya pagpapatay kan Jisus. **7** Si Jisus aw pigseledan ni Bilsibul! Pig-alilinan nan saba ya ya kanan manga umagakan, nyadtu silan adti manga busaw magi sa katulus na pangulu na baklayan na danaw. Aw dyumalug kanilan ya manga busaw." **23** Yanagaw pigtawag silan ni to-o madég na utaw na lekat dun ni Galilya Jisus aw piglongan nan magi sa pundinganan, aw adti Judiya. **8** Aw awun uman lekat adti "Dili' mabatug ni Satanas ya pag-alilin sa manga syudad na Jérusalim, aw banwa na Iduméya. kasakupan nan. **24** Ya kasakupan na nyatenga-Aw ya manga eped lekat adti dipag na tubig na teng', dili' yan makapadeleg na madugay. **25** Jordan, aw adti nyakapalibed sa manga syudad Maynan uman ya ka-edepenan dun ni balay na na Tiro aw Sidon. Kay dyenget nilan ya kadég awun pagkatenga-tenga'. **26** Aw kun si Satanas na pigpan-imo' ni Jisus. **9** Asuntu na madég tanamen nan ya kanan manga kasakupan, to-o ya utaw, piglongan nan ya kanan manga dili' saba magpadeleg ya pagdumala nan aw umagakan na magtagilan sa balangay na un nan magkalat baling ya kasakupan nan. **27** Si Satanas ka-ingkudan pagaw ma-insek sakanan na madég kasiling na utaw na to-o mabagseg na tagtun sa na manga utaw. **10** Kay madég ya pigpangguli' balay. Wala' ya pangkay sambuk na makaseled ni Jisus na pyangkedelan, yanagaw ya eped adti balay nan pada takawun ya kanan ka-unan na awun magkedel, gayed silan mig-insekay kun dili' una gapusun ya tagtun. Manang kun kay kaliman nilan na maka-awid kanan. **11** Aw magapus da ya tagtun, mabatug da kamangen kun kita-en sakanan na utaw na pigseledan ya manga ka-unan nan. **28** "Matinaw ya un ku na busaw, lumebleb silan dun ni asdangan paglongun kamayu: Pangkay unu ya sala' mayu nan, aw mag-ulangag na maglong, "Ikaw ya adti Tyumanem aw pangkay unu ya paglongun Ise' na Tyumanem!" **12** Manang piglongan ni mayu na malatay adti kanan, mabatug lanasen Jisus ya manga busaw, "Dili' kamu mag-ubat-ya manga sala' mayu. **29** Manang ya utaw na ubat adti manga eped kun singalan aku!" **13** maglong sa malatay adti Ispiritu Santo, yan ya Pagkatigkas yan, tyumukud si Jisus adti buntud na sala' na dili' mabatug lanasen. Aw ya sampetan aw pigtawag nan ya kaliman nan pa-agad, aw na sala' yeiy, pa-emel-emelen na Tyumanem migpalapit silan kanan. **14** Aw pigpamalli' ni na wala' ya tyamanan." (aiōn g165, aiōnios g166) **30** Jisus ya sampulu' tag duwa na un magad kanan Piglong yeiy ni Jisus adti manga magpalna-aw pigtawag nan silan na apostolés, kay un uway sa Uldin kay miglong silan, "Pigseledan silan padala pada mag-ubat-ubat, **15** aw pig- sakanan saba na busaw." **31** Na, dyumateng ya atagan nan silan na katulus mag-alilin sa manga ina ni Jisus aw manga inulug nan, aw nyanbusaw. **16** Na, imi ya sampulu' tag duwa na indeg silan adti luwa' aw pigpatawag nilan si pigpamalli' ni Jisus: Si Simon na pigngalanan Jisus. **32** Adti seled na balay, madég ya utaw nan na Pédro, **17** aw si Santiago aw ya inulug na nyingkud na nyakapalibed kan Jisus, aw nan na si Juan na alag ise' ni Zibidyo, aw miglong silan kanan, "Awun ni luwa' ya ina mu pagtawagen silan duwa ni Jisus na Bo-anérgés, aw manga inulug mu. Pyaninaw kaw nilan." **33** na ya kakawasan: mangaye' na dadane. **18** Aw tyumubag si Jisus kanilan, "Awun pa saba Pigpamalli' nan uman si Andrés, si Pilipi, si uman pigsiling ku na kanak ina aw kanak manga Baltolomé, si Matiyo, si Tomas, si Santiago na inulug." **34** Aw pig-inunu nan ya manga utaw ise' ni Alpiyo, si Tadiyo, si Simon na Kananiyo, na nyingkud na nyakapalibed kanan, aw law **19** aw si Judas Iskariyoti. Si Judas yeiy, yan ya nan, "Inunuwa mayu! Ya manga utaw ini, silan miglubid kan Jisus. **20** Pagkatigkas yan, lyumiku' uman ya kanak ina aw kanak manga inulug! **35** si Jisus aw manga eped nan adti balay. Wala' Pangkay singalan ya mag-imo' sa pagkaliman kadugay, migkatipun da uman dun ya madég na Tyumanem, silan ya kanak manga inulug aw na utaw, yanagaw wala' pakaselat si Jisus aw manga bubay aw ina ku."

manga eped nan pakakan. **21** Aw sa pagdengeg na pamilya ni Jisus sa manga pigpan-imo' nan, nyadtu silan kay un nilan sakanan angayen, kay miglong ya manga utaw na migkameneng

4 Na, migpalna-u la uman si Jisus adti baklayan na danaw. Aw kyalimpungan sakanan na madég to-o na utaw na un magpakanyeg kanan.

Yanagaw mig-alin si Jisus adti balangay na dyumateng si Satanas aw pigdampas nan ya malapit dun ni baklayan aw nyingkud sakanan pigdengeg nilan. 16 “Aw ya kabatuwan na dun. Aw nyan-indeg ya manga utaw dun ni kyasabugan sa manga bini’, yan ya manga utaw baklayan. 2 Aw madégiya pigpalna-u nan na dyumengeg sa tingeg na Tyumanem aw kanilan magi sa manga pundinganan, law nan, maksay nilan pigdawat na awun pagleya 17 3 “Pakanyegi mayu ya un ku paglongun! Awun manang dili’ to-o makadalid ya pagpangintu-u sambuk na utaw na nyadtu ni pawa’ nan na un nilan. Kun awun dumateng na manga kalugan magsabug sa manga bini’. 4 Sa pagsabug nan sa aw manga pagpamulayam asuntu sa tingeg na manga bini’, awun edep na nyakasabug adti kilid Tyumanem na dyenegg nilan, maksay nilan na dalan. Aw nyangkawun ya manga langgam ayawan ya kanilan pagpangintu-u. 18 “Aw ya aw pyanubug nilan ya manga bini’. 5 Aw awun manga magalet na suksukun na kyasabugan sa manga edep na nyakasabug adti kabatuwan manga bini’, yan ya manga utaw na dyumengeg aw maksay gyumiti’ kay wala’ abay ya lupa’. 6 da sa tingeg na Tyumanem 19 manang ya Manang pagsilat na sega, nyangkalanes baling kanilan anenganeng nyatmu’ na kakaypengan ya manga tanem kay wala’ to-o pakadalid. sa pagpakabetang nilan, aw sa pag-anenganeng 7 Ya edep na manga bini’ nyakasabug adti na ma-imo’ mayaman, aw sa manga pagkaliman magalet na suksukun. Gyumiti’ ya manga bini’, nilan asini tas na lupa’. Aw ya sampetan manang asuntu na tyumulin uman ya magalet, yan, dili’ makabunga ya pagpangintu-u nilan. nyalemes baling ya manga tanem aw wala’ (aiōn g165) 20 “Manang ya mataba’ na lupa’ na pakabunga. 8 Manang ya manga bini’ na kyasabugan sa manga bini’, yan ya manga utaw nyakasabug adti mataba’ na lupa’, tyumulin aw na migpakyeg sa tingeg na Tyumanem aw to-o nyamunga. Awun nyunga na tag katluwan, pigdawat nilan. Aw mamunga silan sa madégi aw awun nyunga na tag kaeneman, aw awun Ya sambuk mamunga na katluwan, aw ya edep nyunga na tag sanggatus.” 9 Aw miglong pa si kaeneman, aw ya edep sanggatus.” 21 Miglong Jisus kanilan, “Magpaketadeng kamu na dili’ pa si Jisus kanilan, “Unu ka’, magsulu’ ya mayu pagpalipaslipasan ya pigdengeg mayu.” utaw sa salengan pada sangkuban nan na be- 10 Sa pag-uli’ da na madégi na utaw, awun pa en? Dili’ saba! Aw dili’ nan uman betang adti nyasama’ kanilan edep na sampulu’ tag duwa dalem na katri. Manang betang nan saba adti ya umagakan ni Jisus, aw nyusip silan kanan bantawan. 22 Ya kakawasan na pundinganan kununu ya kakawasan na pundinganan nan. yeiy: Wala’ saba ya nyatagu’ na dili’ kabukasan, 11 Aw miglong si Jisus kanilan, “Pigtumbay aw ya kadégi na wala’ pa kalabeti idtu muna, dili’ da kamayu na Tyumanem ya pagka-edé’ sa madugay kalabetan da. 23 Magpaketadeng kamu pigtagu’ idtu muna sa Kasakupan na Pighari- na dili’ mayu pagpalipaslipasan ya pigdengeg an nan. Manang adti manga edep, pig-ubat- mayu.” 24 Miglong pa uman si Jisus, “To-o ubat adti kanilan magi sa manga pundinganan pakanyegi ya un ku paglongun kamayu! Kay 12 pada matuman adti manga utaw yeiy ya kun matibulluk kamu magpakyeg, to-o pa dadan da na Tyumanem pigpasulat adti propita dakula’ ya kalabetan mayu, aw dugangan pa nan, law nan, ‘Pangkay gayed nilan inunuwun na Tyumanem ya kamayu kya-edé-an. 25 Kay manang dili’ nilan kita-en. Aw pangkay gayed ya utaw na dyumalug sa pigpalna-u kanan sa nilan dengegen, manang dili’ nilan kalabetan kana Tyumanem, dugangan pa ya kyalabetan ya kakawasan. Kun kalabetan nilan, pagaw nan. Manang ya utaw na wala’ dalug sa palna-u magsesel silan aw lanasen ya manga sala’ yan, kamangen baling adti kanan anenganeng nilan.” 13 Miglong si Jisus kanilan, “Unu, wala’ ya pangkay tagbi’ na kyalabetan da nan.” 26 mayu kalabeti ya pundinganan yeiy? Na, kun Miglong pa si Jisus, “Ya Kasakupan na Pigharimaynan, unun mayu ya pagpakalabet sa edep an na Tyumanem, kasiling na maynnini: Awun na manga pundinganan ku? 14 Ini ya kakawasan utaw na migsabug sa manga bini’ adti kanan na pundinganan sa manga bini’: Ya bini’ na pawa’. 27 Pagkagabi makatulug sakanan aw pigsabug na utaw, yan ya tingeg na Tyumanem. pagka-allaw magbangun uman. Aw ya manga 15 “Ya kilid na dalan na kyasabugan sa manga bini’ na pigsabug nan, tyumulin aw wala’ bini’, yan ya manga utaw na dyumengeg nan ka-edé-i kun pig-unu na manga bini’ ya da sa tingeg na Tyumanem manang maksay pagtulin. 28 Ya lupa’, yan ya magpatulin sa

tanem. Una mandagem, aw tigkas yan lumawas, yan ya paglebengan sa manga nyangkamatay, aw mameles, aw tigkas yan maniswak da. **29** Aw dili' da sakanan pagkatagenan pangkay kun Aw pagka-inug da na bunga nan, galaben da eketen pa na sangkali'. **4** Malikit da pagsangkalinna tagtun kay umba' da saba aniyen." **30** an ya manga bekten aw siki nan, manang Migpadeleg si Jisus miglong, "Unu pa ya un pagpamugtu-un nan. Aw pangkay singalan tadun kapa-unawaan sa Kasakupan na Pighari-wala' ya makatagen kanan. **5** Allaw aw gabi, an na Tyumanem? Unu ya pundinganan na maglegeblegeb sakanan adti manga lebeng aw gamiten tadun? **31** Ya kasakupan nan kasiling manga buntud. Gayed sakanan mag-ulangag na sambuk na bini' na mustardo. Yan ya to-aw pigpali-pali-an nan na batu ya lawas nan. **6** o tagbi' na bini', **32** manang kun matanem Sa pagkita' na utaw yan kan Jisus adti mawat, aw tumulin, matas pa yeiy sa edep na manga nyalaguy sakanan pasinan adti sayid nan aw tanem. Mabakla' ya manga sanga nan aw umba' lyumuhud dun ni asdangan nan. **7** Aw pigsugu' kapugadan na manga langgam." **33** Madég pa ni Jisus ya busaw na syumeled sa utaw yan, law ya manga pundinganan na piggamit ni Jisus nan, "Luwa' kaw asini eseg ini!" Aw tigkan mig-dun ni kanan pagpalna-u kanilan na umba' ulangag ya eseg, "Kay Jisus na Ise' na Tyumanem nilan kalabetan. **34** Wala' nan silan palna-uwi na To-o Matas, pabaya-i la aku! Nyanginayu' na beke' na magi sa pagpundinganan. Manang aku kanmu dun ni ngalan na Tyumanem na kun olo' silan ya kanan manga umagakan, dili'aku mu beg pamulayaman!" **9** Aw pig-usip pigbangal nan ya kadakula' na kakawasan na ni Jisus ya busaw, "Singalan ya ngalan mu?" manga pundinganan. **35** Na, pagsallep da na Tyumubag sakanan, "Si Légion, kay to-o kami sega, miglong si Jisus adti manga umagakan madég." **10** Aw gayed sakanan nyanginayu' nan, "Naten tumalipag sa danaw!" **36** Pig-kan Jisus na dili' nan silan alilinan lekat adti ayawan nilan ya madég na utaw adti baklayan, banwa yan. **11** Na, awun madég to-o na taku' na aw syumakay silan sa balangay na pigsakayan nyangaliwed adti kakayaban na malapit dun. **12** da ni Jisus. Aw awun manga edep na balangay Aw nyanginayu' kan Jisus ya manga busaw, law na dyumengan kanilan. **37** Talana nilan dun ni nilan, "Tumbayan beg kanami na sumeled adti tenga-tenga' na danaw, wala' nilan imanmana manga taku' iyan." **13** Yanagaw pigtumbay silan bigla' dyumateng ya to-o mabandes na samet, ni Jisus. Aw ya kadég nilan lyumuwa' lekat adti aw syalampawan na manga baled ya balangay eseg yan aw adtu la silan seled ni manga taku'. nilan aw un da matmu' na tubig. **38** Manang Aw nyampamalaguy ya kadég na manga taku' nyakatulug si Jisus apit adti moli na balangay lekat adti kakayaban aw kyumawas silan dun na dayaw migkama. Aw pigpukaw sakanan ni pangpang adti ligad na danaw. Aw manga na manga umagakan nan, law nilan, "Kay duwammalalan ya kadég na taku' na nyabus Magpalna-uway! Wala' kaw kaypeng na un nyangkalemes. **14** Aw ya manga magdadiyagaay da kitadun malened aw mangkamatay?" **39** sa manga taku', nyalaguy silan adti lunsud, Yanagaw migbangun si Jisus, aw piglongan nan aw pig-ubat-ubatan nilan ya manga utaw dun ya samet aw manga baled, "Tangke' kamu!" ni lunsud aw ya manga nyakapalibed dun. Aw tyumeneng ya samet aw migkalinaw da ya Yanagaw nyangkadtu ya madég na utaw na un danaw. **40** Aw piglongan silan ni Jisus, "Ananga' magtanaw sa nya-imo'. **15** Pagdateng nilan adti kamu mangkallek? Tay, sa katagbi' na pagsalig kan Jisus, kyinita' nilan ya eseg na pigseledan mayu kanak!" **41** To-o silan nyangkallek aw na busaw idtu muna na migkadyaw da ya mig-usip-usipay silan, "Singalan ka' ya utaw anenganeng nan, kay nytingkud sakanan aw yeiy? Pangkay ya samet aw ya manga baled magkaagad sa sugu' nan!"

5 Na, dyumateng si Jisus aw ya manga umagakan nan adti dipag na danaw, dun ni banwa na pig-eya-an na manga taga Girasa. **2** Talana ni Jisus nyanog lekat adti balangay, awun eseg na syumungun kanan. Ya eseg yeiy pigseledan na busaw **3** aw nyeya' adti ilib na

16 Ya manga kyumita' sa kadég na nya-imo' sa eseg yan aw sa manga taku', pig-ubat-ubat nilan uman sa manga utaw. **17** Yanagaw nyanginayu' silan kan Jisus na indegan nan ya banwa nilan. **18** Pagsakay da ni Jisus adti balangay, ya eseg na pig-alilinan nan sa manga busaw nyanginayu' kanan, law nan, "Magad aku galu kanmu!" **19** Manang wala' sakanan pa-agadan ni Jisus.

Pigsugu' nan baling, law nan, "Uli' da kaw adti na to-o tyakigan sa kakallekan nan. Lyumuhud pamilya mu aw ubat-ubati silan sa kadakula' na adti asdangan nan aw nyangillupung, aw pig-pig-imo' kanmu na Tyumanem aw sa kallat nan ubat nan kanan ya tengteng na matinaw sa kanmu." 20 Yanagaw, nyanaw da ya eseg aw nya-imo' kanan. 34 Aw miglong si Jisus kanan, nyadtu ni banwa na pigtawag Dékapolis aw pig- "Kay De', asuntu sa pagpangintu-u mu kanak, ubat-ubatan nan ya manga utaw sa kadakula' na yan ya nyakaguli' kanmu. Yanagaw uli' kaw na pig-imo' kanan ni Jisus. Aw nya-enneng-enneng awun da pagkatingen na kanmu anenganeng ya kadég na utaw na migpakanyeg kanan. kay kyaguli-an da kaw." 35 Sa kenne' pa ni 21 Na, si Jisus aw ya manga umagakan nan Jisus miglong adti kaübayan yan, awun manga syumakay sa balangay aw tyumalipag da uman utaw na dyumateng lekat adti balay ni Jairus, sa danaw. Pagpatalipag da nilan, lyumagbet aw piglongan nilan sakanan, "Nyapalus da beg kanan ya madég to-o na manga utaw dun ni ya ginawa na ise' mu! Yanagaw dili' da mu baklayan. 22 Aw dyumulud kanan ya sambuk na pagpagudun ya Magpalna-uway." 36 Manang pagsaligan adti sinagoga na pigngalan na si pigpalipaslipasan ni Jisus ya piglong nilan, aw Jairus. Aw lyumuhud adti asdangan ni Jisus 23 piglongan nan si Jairus, "Dili' kaw magkallek, aw nyanginayu' sakanan, law nan, "Ya ise' ku pangintu-u la kaw olo'." 37 Na, wala' ni Jisus na dalagita, to-o kyatigda-an aw kamatayeneng tumbayan na awun edep na magad kanan da! Manang kya-edé-an ku na kun magad kaw adti balay ni Jairus. Yan olo' ya pigpa-agad kanak adti balay aw pandungan mu na kanmu nan si Pédro aw si Santiago aw ya inulug ni palad, kaguli-an aw kamatawan sakanan!" 24 Santiago na si Juan. 38 Pagdateng nilan adti Yanagaw nyagad si Jisus kanan. Aw nyagad balay, kyinita' ni Jisus ya madég na utaw na uman kanilan ya madég to-o na manga utaw, migpansimatay. 39 Sa pagseled da nan, pig-aw gayed da silan mig-insek malapit dun ni usip nan silan, "Ananga' kamu magsasugaway sayid ni Jisus. 25 Na, dun ni tenga' na madég aw magpanmatay? Wala' kamamatay ya ise', olo' na manga utaw, awun sambuk na kaubayan saba nyakatulug!" 40 Nyaka-ikel baling silan na gayed pigdugu-dugu' seled da na sampulu' sa piglong nan. Manang pigpaluwa' nan silan tag duwa ya umay. 26 Madég to-o ya pagti- adti balay, aw pigpa-agad ni Jisus ya ama aw is na kya-agiyen nan lekat adti pagpabulung ina na ise' aw ya tulu ya umagakan nan adti nan sa madég na doktor menda' na nyabus ya pigpakulangan sa ise'. 41 Tigkas yan, pig-awidan kuwalta nan, manang wala' sakanan kaguli-i, nan ya bekten na ise' aw law nan dun ni kanilan aw to-o la baling ya batí-enen nan. 27 Dyenget tingeg, "Talita kumi!" Ya kakawasan nan: "Kay nan ya pag-ubat-ubat sa manga pigpan-imo' ni Dé', pagbangun kaw!" 42 Aw dayaw migbangun Jisus. Yanagaw dyumulud sakanan nyagi dun ni ya ise' aw pagpanawpanaw. Aw to-o silan nya-madég na utaw apit adti bagakwang ni Jisus. enneng-enneng. Na, ya ise' yeiy, sampulu' pa Aw pig-awidan nan ya kadékgadék ni Jisus, 28 tag duwa ya umay nan. 43 Aw piglongan silan ni kay mig-anenganeng sakanan, "Kun ka-awidan Jisus, "Ya-i mayu pag-ubat-ubatan ya kyinita' ku olo' ya pigsut nan, kaguli-an da aku." 29 mayu adti edep na utaw!" Aw piglongan nan Aw sa pagpaka-awid nan, dayaw tyumeneng uman silan na atagan ya ise' na kakan. ya dugu', aw pigbatí' nan na kyaguli-an da sakanan. 30 Aw kya-edé-an ni Jisus na awun katulus na lyumuwa' lekat adti kanan. Yanagaw bigla' nyatubang adti madég na utaw aw nyusip kanilan, "Singalan ya nyawid sa kadékgadék ku?" 31 Aw tyumubag ya manga umagakan nan, "Kyinita' da mu ya kadég na utaw na mig-insek pasinan adti kanmu, yanagaw ananga' kaw musip kun singalan ya nyawid kanmu?" 32 Manang gayed pyaninaw ni Jisus adti kadég na utaw kun singalan ya nyawid kanan. 33 Asuntu na kya-edé-an da na kaübayan yan na kyaguli-an da sakanan, migpalpit sakanan adti kan Jisus

6 Pagkatigkas yan, pig-indegan ni Jisus ya banwa yan aw nyuli' adti lunsud na Nazarit na yan pigtulinan nan, aw nyagad kanan ya manga umagakan nan. 2 Pagdateng na Allaw na Paglagdeng, migpalekat si Jisus migpalnua sa manga utaw dun ni sinagoga. Aw madég ya nyakadenggeg sa palna-u nan aw to-o silan nyabelengbeleng, aw migsibalawbalaw silan, law nilan, "Ayin lekat ya kataeng na utaw yeiy? Aw pig-unu nan ya pagpaka-imo' sa manga milagru? 3 Olo' saba sakanan panday asini kanaten, aw ise' sakanan ni Maria. Aw

ya manga inulug nan, yan si Santiago, aw miglong sakanan, "Nyataw si Juan na pigpasi José, aw si Judas, aw si Simon. Aw asini utudan ku sa ulu!" 17 Yan ya piglong ni uman pag-eya' ya manga bubay nan!" Asuntu Hérodés, kay idtu muna, pigpadakep nan si Juan seiy, wala' silan kalim pangintu-u kanan. 4 aw pigpagapus aw pigpikalabusu. Ya du-an, Aw miglong si Jisus kanilan, "Wala' ya propita kay pigpangaubayan ni Herodes si Hérodiyas na pagdawaten adti kanan banwa aw kanan na kaübayan na inulug nan na si Pilipi, 18 kadégan, manang pagdawaten baling sakanan aw gayed pigsagda ni Juan si Hérodés na adti eped na manga banwa." 5 Yeiy ya du-an na miglong, "Pigpigil saba adti Uldin na manga wala' abay ya milagru na nya-imo' nan dun ni Judiyu ya pagpangaubayan sa kaübayan na kanilan. Tabay ya utaw na pigkaguli-an, taman inulug mu." 19 Yanagaw to-o pigdumutan ni olo' na pigpandungan nan sa kanan palad. Hérodiyas si Juan, aw pigtibagsegan nan ya 6 Aw nya-enneng-enneng si Jisus asuntu na pagpapatay kanan, manang wala' nan ka-imo' wala' silan pangintu-u kanan. Yanagaw piglegeb asuntu na wala' tumbayan ni Hérodés 20 kay nan baling ya eped na manga baranggay aw nyallek sakanan kan Juan. Kay kya-edé-an migpalna-u sa manga utaw adtu. 7 Pagkatigkas nan na si Juan wala' ya sala' aw nyatibulluk yan, pigpatawag ni Jisus ya sampulu' tag duwa adti pagdalug sa pagkaliman na Tyumanem. ya manga umagakan nan aw un nan silan sugu- Yanagaw pigtamengan ni Hérodés si Juan aw un na tag duwaduwa. Aw pig-atagan nan silan kaliman nan uman na gayed magpakanyeg na katulus na un mag-alilin sa manga busaw sa palna-u nan pangkay nyabelengbeleng sa na syumeled adti manga utaw. 8 Piglongan pigdenggeg nan. 21 Manang pagdateng na allaw nan silan, "Dili' kamu magdala sa pangkay ni Hérodés, mig-imo' sakanan sa dakula' na unu. Dili' kamu magdala sa makan aw kabil katipun. Aw pyamilit nan ya manga pigsaligan aw kuwalta. Olo' bangka' ya dalāā mayu. 9 nan, aw ya manga matas na sundalu, aw ya Pagsandal kamu manang dili' kamu magdala sa manga dakula' na utaw dun ni banwa na manga kadékgadég. 10 Aw ya tagtun sa balay Galilya. Aw yeiy da ya allaw na pigtagadan ni na magpabantuk kamayu, dun da kamu pag- Hérodiyas. 22 Dun ni katipun yan, syumeled eya' menda' na indegan mayu ya lunsud yan. ya ise' ni Hérodiyas na dalaga aw syumayaw 11 Manang kun dili' kamu dawaten na manga adti asdangan na kadég na utaw. Aw to-o utaw adti sambuk na banwa, aw dili' silan migleya si Hérodés aw ya manga pyamilit nan, malim magpakanyeg sa ubat-ubat mayu, na, yanagaw piglongan nan ya dalaga, "Pagsekat sa pag-indeg mayu sa banwa yan, tapata ya kaw sa pangkay unu na kaliman mu aw atag alikabuk na siki mayu, kay yan ya pangilala adti ku kanmu." 23 Tigkas yan, migsapa' si Hérodés kanilan na ukuman silan na Tyumanem adti kanan, law nan, "Atag ku kanmu ya kadakula' kamoliyan na allaw." 12 Pagkatigkas ni Jisus na sekaten mu kanak, pangkay katenga' pa maglong kanilan, nyanaw ya sampulu' tag duwa na kasakupan ku." 24 Lyumuwa' ya dalaga aw aw gayed silan mig-ubat-ubat na ka-ilangan nyusip sa ina nan, "Unu ya un ku sekaten?" magsesel ya manga utaw sa manga sala' nilan. Aw tyumubag ya ina nan, "Yan ya sekata ya 13 Mig-alilin silan sa madég na busaw. Aw madég ulu ni Juan na Magbautismuway." 25 Nyaksay ya manga utaw na kyedelan na pig-asagan nilan lyumiku' ya dalaga adti kan Hérodés, aw law na lana na olibo, aw dayaw silan kyaguli-an. 14 nan, "Yan ya kaliman ku sekaten ya ulu ni Juan Dyenggeg na hari' na si Hérodés Antipas ya kadég na Magbautismuway. Atagan kanak adun ya ulu na pigpan-imo' ni Jisus, kay ya ngalan ni Jisus nan na dayaw betang adti dakula' na palatu!" to-o la migkadengganen. Awun manga utaw 26 Pagdenggeg ni Hérodés, migkalat ya ginawa na miglong, "Yan si Juan na Magbautismuway nan. Manang asuntu na nyakasapa' da sakanan na nyataw lekat adti pagkamatay. Yan ya du- dun ni asdangan na kadég na pyamilit nan, an na nyaka-imo' sakanan sa manga milagru." makamulamula kanan kun dili' nan tumanen 15 Awun uman manga eped na miglong, "Yan ya sapa' nan. 27 Aw maksay ni Hérodés pigsugu' si Éliyas." Aw miglong uman ya manga eped, ya sambuk na sundalu na angayen ya ulu ni "Propita sakanan na Tyumanem kasiling na Juan. Aw nyadtu ya sundalu ni kalabusuwanan manga propita asini muna." 16 Aw sa pagdenggeg aw pig-utudan nan si Juan sa ulu. 28 Aw ni Hérodés sa madég na pigpan-imo' ni Jisus, pigbetang nan ya ulu ni Juan adti dakula' na

palatu aw dyala nan adti dalaga, aw pig-atag na adti manga utaw. **42** Kyuman ya kadég nilan aw dalaga adti ina nan. **29** Pagdenggeg na manga alag silan nyangkabiyag. **43** Aw pigpan-imun na umagakan ni Juan sa nya-imo', pig-angay nilan manga umagakan ni Jisus ya nyasama' na pan ya lawas nan aw lebengan nilan. **30** Na, lyumiku' aw isda', aw nyangkatmu' ya sampulu' tag duwa ya manga apostolés adti tampilid ni Jisus aw ya be-en. **44** Sa kadég na kyuman dun, manga pigdandan nilan kanan ya kadég na pigpan-limammalalan ya eseg. **45** Sa abus da pakakan imo' nilan aw pigpalna-u nilan. **31** Manang to-ya manga utaw, maksay pigsugu' ni Jisus ya o madég ya utaw na migliku-liku' adti sayid kanan manga umagakan na lumiku' sumakay nilan aw wala' ya selat nilan kyuman, yanagaw adti balangay aw muna la silan adti Bétsayda, miglong si Jisus sa manga umagakan nan, kay un pa nan papanawun ya kadég na manga "Naten madtu ni kaligbinan pada maglagdeng utaw. **46** Pagkatigkas nan papanawun ya manga dagawdagaw." **32** Yanagaw syumakay silan sa utaw, tyumukud si Jisus adti buntud na un balangay aw migpasinan adti kaligbinan na olo' manawagtawag adti Tyumanem. **47** Pagkalalem silan. **33** Manang sa pag-indeg da nilan, madég da na gabi, adtu la ni tenga-tenga' na danaw ya ya utaw na kyumita' aw kyumilala kanilan. Aw balangay na pigsakayan na manga umagakan dyumalagan ya manga utaw na lekat adti edep nan, aw dakman si Jisus ya adti buntud. **48** na manga lunsud dun ni baklayan pasinan adti Pigtanawan nan silan aw kyinita' nan na banwa na un kadtuwan ni Jisus aw nyaka-una migkalug silan nyamegsay kay gayed nilan pa silan dyumateng dun. **34** Pagpanog da ni pigsalumpak ya mabandes na samet. Aw sa Jisus lekat adti balangay, kyinita nan ya to-pagpakallawunun da, nyanaw si Jisus adti tas na o madég na utaw na migkatipun dun. Aw to-tubig aw migpasinan dun ni kanilan aw un da o sakanan nyallat kanilan kay kasiling silan nan galu silan labayan. **49** Manang pagkita' nilan na manga karniro na wala' ya magdadityagaay. na awun nyanaw adti tas na tubig, iman nilan Yanagaw madég ya pigpalna-u ni Jisus kanilan. aw ma-allekay sakanan. Aw mig-ulangag silan **35** Pagkaambung da, dyumulud kan Jisus ya **50** kay alag nilan pigkita' aw to-o silan nyallek. kanan manga umagakan, aw miglong silan, Manang maksay si Jisus migtawag kanilan, "Dili' "Ambung da to-o aw wala' ya makan asini kamu magkallek! Aku saba ya ini! Pakabagsega banwa ini. **36** Ayin ya madyaw kun papanawun ya ginawa mayu." **51** Aw syumakay si Jisus adti da mu ya manga utaw pada makabayad silan balangay aw dayaw tyumangke' ya mabandes sa kanilan makan dun ni manga baranggay?" na samet. Aw ya manga umagakan nan to-o nya-**37** Manang tyumubag si Jisus kanilan, "Kamu enneng-enneng. **52** Pangkay kyinita' da nilan ya baling ya matag sa un nilan makan." Aw miglong katulus ni Jisus sa pig-imo' nan sa pan, manang silan kanan, "Unu, manaw kami pada mayad wala' pa nilan kalabeti kun singalan sakanan, sa makan na kadég na utaw yeiy? Ya kakan kay kenne' na kategelan na anenganeng nilan. na maka-umba' kanilan, walumbulan na utaw **53** Pagpakatalipag da nilan sa danaw, adtu silan talabahuwan!" **38** Aw miglong si Jisus kanilan, dunggu' ni lunsud na Génésarét, aw dun da "Pilallapid ya pan mayu awun? Tanawa mayu nilan etekan ya balangay. **54** Pagpanog nilan kunu." Aw sa pagka-edé' da nilan, piglongan adti balangay, maksay na manga utaw pigkilala nilan si Jisus, "Olo' da limallapid ya pan aw si Jisus. **55** Aw migkagallat silan nyangay sa duwambulus ya isda'!" **39** Tigkas yan, pigpa-manga pyangkedelan lekat adti manga banwa ingkud ni Jisus ya manga utaw na ubbung-na nyakapalibed dun, aw pigdala nilan adti ubbung dun ni sakati. **40** Aw yanagaw nytingkud banwa na dyenggeg nilan na adtu si Jisus. **56** Aw silan na tag sanggatus ya sangka-ubbung aw kun ayin si Jisus kadtu, pangkay adti baranggay tag kaliman ya sangka-ubbung. **41** Pigkamang aw adti lunsud aw adti palingki, adtu nilan ni Jisus ya limallapid ya pan aw duwambulus uman dalaā ya manga utaw na pyangkedelan. ya isda'. Aw lyumangad sakanan adti langit aw **42** Aw nyanginayu' silan kan Jisus na pa-awiden pigpasalamatan nan adti Tyumanem. Aw tigkas nan silan sa pangaway na pigsut nan. Aw ya yan, pigtenga-tenga' nan ya pan aw pig-atag kadég na nyaka-awid, alag silan kyaguli-an. nan adti kanan manga umagakan na un nilan atped-atped adti manga utaw. Maynan uman, pigtenga-tenga' ni Jisus ya duwambulus ya isda'

7 Na, awun dyumateng lekat adti Jérusalim na manga Parisiyo aw manga magpalna-uway

sa Uldin na manga Judiyu, aw dyumulud silan uman ya baluk na pigpan-imo' mayu kasiling adti kan Jisus. **2** Aw kyinita' nilan ya eped na na maynan." **14** Aw pigtawag da uman ni Jisus manga umagakan ni Jisus na kyuman na kenne' ya madég na utaw, aw piglongan nan silan, na kalipa' na manga tullu' nilan kay wala' nilan "Kadég mayu, pakanyegi ya un ku kamayu daluga ya pa-agì na pag-unaw na pigsugu' na paglongun aw anenganenga mayu yeiy: **15** Beke' manga Parisiyo. **3** Kay ya manga Judiyu, labi la na pagkanen na utaw ya makapalipa' kanan, ya manga Parisiyo, pigpigil kanilan ya kuman manang ya kadég na malatay na lyumekat adti na dili' una mag-unaw kasiling na pa-agì na kanan anenganeng, yan saba ya makapalipa' pigdalug na manga Judiyu kay yan ya katanem kanan. **16** [Magpakatadeng kamu na dili' mayu na pigpalna-u na manga mangkabaklegay nilan. pagpalipaslipasan ya pigdeneg mayu.]" **17** **4** Aw dili' silan uman kuman sa lekat adti Pagkatigkas yan, pig-indegan ni Jisus ya madég palingki kun dili' silan una mag-unaw. Madég na utaw, aw syumeled sakanan adti balay. Adti pa ya maynan na katanem na gayed nilan seled, nyusip kanan ya manga umagakan nan pigdalug kasiling na pag-ugas sa manga tabu' aw kun unu ya kakawasan na pundinginan nan. manga kulun aw manga lutu-unan. **5** Yanagaw **18** Aw tyumubag si Jisus kanilan, "Pangkay nyusip kan Jisus ya manga Parisiyo aw manga kamu uman wala' pa pakalabet sa kakawasan magpalna-uway sa Uldin, law nilan, "Ananga' na piglong ku? Beke' na pagkanen na utaw ya na wala' na manga umagakan mu daluga ya makapalipa' kanan adti Tyumanem. **19** Kay ya manga katanem na mangkabaklegay tadun? pagkanen na utaw dili' sumeled adti anenganeng Kyuman silan na kenne' na kalipa' na tullu' nan, manang adtu baling ni buntit, aw dili' nilan." **6** Tyumubag si Jisus kanilan, "Matinaw madugay lumuwa' adti lawas nan." Yanagaw saba ya pigpasulat dadan kan Isayas sa bet mayu dun ni piglong ni Jisus, pigpa-edè' nan na ya na manga migtallalingu, law na Tyumanem: kadég na makan, alag da malinis. **20** Miglong 'Ya manga utaw ini, pigbasāān aku nilan magi uman si Jisus, "Ya kadég na malatay na lyumekat olo' dun ni paglong nilan, manang ya kanilan adti anenganeng na utaw, yan ya makapalipa' anenganeng mawat adi kanak. **7** Wala' ya guna kanan. **21** Kay ya anenganeng na utaw, yan na pagsimba nilan kanak, kay pigsayuhan nilan ya lyekatan sa kadég na malatay kasiling na baling ya kanak manga sugu' sa palna-u na pig- pagkasala-enen, pagpanakaw, pagpatay sa utaw, imo-imo' olo' na manga utaw." **8** Migpadeleg si **22** aw ya paglakadenen, aw ya pagkatagaw, aw Jisus miglong adti manga Parisiyo, "Wala' mayu ya pagkaybeg sa pametang na eped na utaw, aw daluga ya sugu' na Tyumanem aw pigdalug ya pagkaliman mag-imo' sa malatay adti eped, mayu baling ya katanem na manga utaw aw ya ya paggalu', aw ya pag-imo' sa makamulamula palna-u nilan." **9** Aw piglongan pa uman silan sa lawas, aw ya pag-inga', aw ya pagkalat sa ni Jisus, "To-o kamu matadeng magpalipaslipas dengeg na eped na utaw, aw ya pagpatastas, sa pigsugu' na Tyumanem pada paddelegen aw ya pagkategel. **23** Ya kadég na malatay yeiy, mayu ya kamayu manga katanem. **10** Kasiling lekat saba adti anenganeng na utaw, aw yan na piglong ni Moysis: 'Pagbasāān mayu ya ya makapalipa' kanan.' **24** Pagkatigkas yan, kamayu ama aw ina' aw 'Pangkay singalan ya nyindeg si Jisus lekat adti Galilya aw nyadtu ni maglong sa malatay adti kanan ama aw ina, banwa na sakup na syudad na Tiro na pig-eyapatayen sakanan.' **11** Manang sangkamulu' ya an na manga utaw na Héntil. Syumeled sakanan pigpalna-u mayu. Kay pigpalna-uwan mayu adti sambuk na balay aw dili' galu sakanan ya manga utaw na maglong silan adti kanilan malim na ka-edè-an na manga utaw na awun ama aw ina, 'Pasinsiyayi beg aku, kay wala' sakanan, manang maksay baling nyabekkal da ya kabatug ku magtabang kamayu, kay ya ubat-ubat sa pagdateng nan. **25** Na, dun pigtani la ku adti Tyumanem ya un ku galu ni banwa yan, awun sambuk na kāubayan na atag kamayu.' **12** Kasiling na pigtumbay mayu Héntil na buwadbuwad na manga taga Ponisiya baling adti utaw na pabaya-an nilan ya kanilan sakup na Sirya, aw awun ise' nan na bubay mangkatikadeng. **13** Yanagaw magi sa manga na pigseledan na busaw. Yanagaw, pagdeneg katanem na pigpalna-u mayu adti manga eped, na kāubayan yan na dyumateng si Jisus adti pig-imo' mayu kasiling na wala' ya guna ya kanilan banwa, maksay sakanan nyadtu aw tengteng sugu' na Tyumanem. Aw madég pa lyumuhud dun ni asdangan nan, aw nyangilat

kan Jisus na alilinan ya busaw lekat adti ise' nan. Aw tyumubag ya kanan manga umagakan, "Ayn 27 Manang miglong si Jisus kanan, "Pabiyagen kitadun kamang sa makan asini kaligbinan ini pa una ya mangayse', kay dili' madyaw kun na maka-umba' sa kadéng na manga utaw yeiy?" kamangen ya pan nilan aw agbel adti manga 5 Aw nyusip si Jisus kanilan, "Pilallapid ya pan idu!." 28 Tyumubag ya kaübayan kan Jisus, mayu awun?" Aw tyumubag silan, "Pitullapid "Matinaw yan kay Sir, manang pangkay ya da." 6 Aw piglongan ni Jisus ya manga utaw na manga idu' adti dalem na lamisa makakan pa sa mingkud silan dun ni sakati. Aw pigkamang nan manga mumu' na mangayse' na mangkataktak." ya pitullapid ya pan, aw pigpasalamatan nan 29 Aw piglongan ni Jisus ya kaübayan, "Asuntu adti Tyumanem. Aw pagkatigkas yan, pigtengsa tubag mu, uli' da kaw, kay lyumuwa' da tengen' nan adti kanan manga umagakan na ya busaw lekat adti ise' mu." 30 Yanagaw un nilan uman atped-atped adti manga utaw. nyuli' ya kaübayan aw kyininita' nan ya ise' 7 Aw pagkatigkas yan, kyumamang uman si nan na kyumulang da adti kulanganan nan aw Jisus sa mangkayantek na isda' na awun ni wala' da ya busaw dun ni kanan. 31 Na, pig- kanilan, aw pigpasalamatan nan ya Tyumanem. indegan ni Jisus ya Tiro aw nyadtu ni syudad Aw piglongan nan ya manga umagakan nan na Sidon. Aw pagkatigkas yan, syuminan da na pan-atped-atpeden uman ya manga utaw uman sakanan adti manga banwa na awun ni na isda'. 8 Kyuman ya kadéng nilan aw alag palibed na Danaw na Galilya aw adti manga silan nyangkabiyag. Aw pigpan-imun na manga lunsud na sakup na Dékapolis. 32 Talana nan umagakan nan ya nyasama' aw pitungka bedun, pigpa-agad na manga utaw adti kan Jisus en na mabakla' ya dayaw nyangkatmu'. 9 Na, ya sambuk na eseg na bengel aw umal, aw ya kadéng na utaw na kyuman dun, manga nyanginayu' silan na pandungan nan na kanan upatemannalan. Aw pagkatigkas nilan kuman, palad. 33 Yanagaw pigtani ni Jisus ya eseg yan pigpapanaw silan ni Jisus. 10 Aw maksay si Jisus lekat adti manga utaw, aw pigseled nan ya aw manga umagakan nan syumakay sa balangay duwa ya tulli-ay nan adti manga talinga na nilan pasinan adti banwa na Dalmanuta. 11 utaw yan, aw pigbetangan nan na laway ya Na, dyumulud ya manga Parisiyo kan Jisus dila' na umal. 34 Aw lyumangad si Jisus adti aw gayed migpa-ayil kanan, kay yan ya tud langit aw gyuminawa na malalem, aw miglong nilan ya pagtanda' kun si Jisus ya Pigpadala sakanan, "Éppata!" Ya kakawasan nan: "Ka- na Tyumanem. Yanagaw migsekat silan kanan uwangan kaw!" 35 Aw dayaw dyumenggeg aw sa pangilala. 12 Manang gyuminawa si Jisus nyakapaglong ya eseg yan, aw mabangal da ya na malalem aw nyusip kanilan, "Ananga' ya paglong nan. 36 Pagkatigkas yan, piglongan manga utaw adun na manga allaw yeiy gayed ni Jisus ya manga utaw, "Dili' mayu pag- migsekat sa pangilala? Matinaw ya un ku ubat-ubat adti pangkay singalan ya nya-imo' kamayu paglongun; Dili' kamu saba atagan na adun." Manang to-o pa baling nilan pigbekkal pangilala!" 13 Aw pig-indegan nan ya manga adti madéng na utaw ya nya-imo'. 37 Aw to- Parisiyo, aw syumakay si Jisus aw manga o nya-enneng-enneng ya manga utaw aw eped nan sa balangay, aw migpasinan adti miglong silan, "Alag mangkadyaw ya pigpan- dipag na danaw. 14 Na, kyalingawan na manga imo' nan. Pigpadengeg nan ya manga bengel aw pigpapaglong nan ya manga umal."

8 Dun ni manga allaw yan, migkatipun da uman ya madéng to-o na manga utaw adti kan Jisus. Pagkabus da na makan nilan, pigtawag ni Jisus ya kanan manga umagakan, aw piglongan nan silan, 2 "Nyallat aku sa manga utaw ini, kay seled na tulungallaw gayed silan asini sayid tadun, aw wala' da ya un nilan makan. 3 Kun pa-uli-en ku silan na wala' ya pigkan, pagaw to-o silan magkalumay dun ni dalan. Kay awun eped kanilan na mawat pa ya un nilan uli-an." 4

15 Aw miglong si Jisus kanilan, "Magpakatadeng kamu sa patulinay na manga Parisiyo aw ni Hérodés." 16 Aw migpanbalawbalaw silan, law nilan, "Yan gya ya du-an na piglong nan kay wala' kitadun pakadala sa pan." 17 Manang kya-edé-an ni Jisus ya pigbalawbalawan nilan, yanagaw nyusip sakanan kanilan, "Ananga' mayu balawbalawan ya wala' ya pan? Unu, wala' pa ka' mayu kalabeti? Kenne' ka' na kategelan na anenganeng mayu? 18 Awun saba mata mayu, ananga' wala' mayu kita-a? Awun saba

talinga mayu, ananga' wala' mayu dengega? ay aw manga magpalna-uway sa Uldin. Aw Unu, kyalingawlingawan da mayu ya kyinita' un aku nilan patayen, manang pagkatlu na mayu **19** sa pagtenga' ku sa limallapid ya pan aw allaw mataw aku." **32** To-o ni Jisus pigbangal sa pagpakan ku sa limammalalan? Na, pila ya kanilan ya un ma-imo' kanan. Aw pigpa-agad be-en na nyatmu' sa nyasama' na pigpan-imun sakanan ni Pédro adti dili' to-o mawat sa manga mayu?" Tyumubag silan, "Sampulu' tag duwa." eped nilan, aw pigpalekat ni Pédro ya pagsagda **20** Nyusip pa si Jisus kanilan, "Sa pagtenga' kanan. **33** Manang nyatubang si Jisus adti manga ku sa pitullapid ya pan aw sa pagpakan ku sa umagakan nan, aw pigsagda nan si Pédro, law upatemmalalan ya utaw, na, pila ya be-en na nan, "Pagpawat kaw kanak! Ya piglong mu mabakla' na nyatmu' sa nyasama' na pigpan- lekat saba adti kan Satanas. Wala' mu betangan imun mayu?" Aw tyumubag silan, "Pitungka adti kanmu anenganeng ya kana Tyumanem be-en na mabakla'!" **21** Aw nyusip si Jisus pagkaliman. Yan olo' ya pig-anenganeng mu kanilan, "Unu, wala' pa mayu kalabeti na beke' ya kana utaw." **34** Pagkatigkas yan, pigtawag na tengteng pan ya pyalabet ku?" **22** Pagdateng ni Jisus ya madég na manga utaw aw ya kanan ni Jisus aw manga umagakan nan adti Bétsyda, manga umagakan, aw piglongan nan silan, awun manga utaw na mig-agak sa eseg na buta "Pangkay singalan ya malim ma-imo' kanak pasinan adti kan Jisus, aw nyanginayu' silan umagakan, ka-ilangan nan ayawan ya kanan kanan na awidan nan ya eseg yan. **23** Pig-agak pagkaliman aw pisanen nan ya kanan krus aw ni Jisus ya eseg na buta aw pigpa-agad nan adti dumalug kanak. **35** Kay pangkay singalan ya luwa' na baranggay. Aw tigkas yan, pigdamus ni gyuminawa sa pagka-utawun nan asini tas na Jisus ya kanan laway adti mata na utaw yan aw lupa', kalagakan baling sa ginawa nan. Manang betangi nan na kanan manga palad, aw nyusip kun singalan ya magtibulluk dumalug kanak si Jisus kanan, "Unu, awun da kyinita' mu?" **24** pangkay pa adti pagkamatay pada magpa-edé' Pagtandaw na eseg yan, miglong sakanan, "E-e, sa Madyaw na Ubat-ubat, yan ya un makatagtun kyinita' da ku ya manga utaw manang kasiling sa ginawa na wala' ya katigkasan. **36** Unu ka' ya silan na manga kawuy na migpanawpanaw." **25** un ma-untung na utaw kun matagtun nan ya Aw pigbetang pa uman ni Jisus ya manga palad kadakula' na banwa manang kalagakan baling nan adti manga mata na eseg. Aw sa pagtandaw sa ginawa na wala' ya katigkasan? **37** Aw unu nan salut, dayaw da kyumita' aw mabangal uman ya nyatagtun na utaw na umba' nan da ya pag-inunu nan. **26** Aw pagkatigkas pagliwan sa ginawa na wala' ya katigkasan? yan, pigpa-uli' sakanan ni Jisus aw piglongan **38** "Ya manga utaw asini tas na lupa' adun na nan, "Sa pag-uli' mu, dili' kaw mag-agí adti manga allaw yeiy, gayed silan migpakasala', aw baranggay." **27** Pagkatigkas yan, nyindeg si kasiling silan na kaubayan na miglakadenen. Jisus aw manga umagakan nan aw nyanaw Aw kun singalan ya mamulamula asuntu kanak silan adti manga baranggay sakup na lunsud na Ise' na Utaw aw mamulamula asuntu sa na Césariya Pilipo. Aw sa talana nilan nyanaw, palna-u ku, kamulamula ku uman ya utaw yan pig-usip nan silan, "Dun ni pagbalawbalaw dun ni allaw na pagliku' ku asini tas na lupa'. na manga utaw, singalan kunu aku?" **28** Aw Aw dun ni kanak pagliku' kita-en ya dakula' tyumubag silan, "Ya eped miglong na ikaw kunu na kalalamdag na pagka Tyumanem na kanak si Juan na Magbautismuway, aw awun eped Ama, aw eped ku ya manga anghil lekat adti tas miglong na ikaw kunu si Éliyas, aw awun pa na langit." eped miglong na ikaw ya sambuk na propita."

29 Aw nyusip pa si Jisus kanilan, "Manang adti kamayu, singalan aku?" Aw tyumubag si Pédro, "Ikaw saba ya Kristu." **30** Aw piglongan silan ni Jisus na dili' nilan pagpa-edé' adti eped na utaw kun singalan sakanan. **31** Aw pigpalekat ni Jisus ya miglong adti kanan manga umagakan, "Aku na Ise' na Utaw ka-ilangan magti-is aw keleán na manga magdadumalaáy sa manga Judiyu aw manga mangkatas na magdadugsu-

9 Aw miglong pa si Jisus kanilan, "Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Awun eped kamayu asini na dili' nilan apeten ya pagkamatay menda' na kita-en nilan ya paghari' na Tyumanem na ka-agadan na kadakula' na katulus nan." **2** Pagkatigkas na enemengallaw, pigpa-agad ni Jisus si Pédro aw si Santiago aw si Juan aw tyumukud silan adti matas na buntud na olo' silan. Aw sa talana nilan sakanan pigtandawan,

nya-uman ya kadakula' na lawas ni Jisus. 3 Ya sakanan dun ni lupa', aw magsula' ya baka' nan kaputi' na kadékgadég nan wala' ya un maka- aw magpanguliteb ya untu nan aw magkeseg ya unawa asini tas na lupa', aw to-o masilang. kanan lawas. Yanagaw migsekat aku adti manga 4 Aw migpakita' uman dun si Éliyas aw si umagakan mu na alilinan nilan ya busaw yan, Moysis aw migbalawbalaw silan kan Jisus. 5 manang wala' nilan kabatug." 19 Aw miglong si Aw miglong si Pédro kan Jisus, "Kay Magpalna- Jisus, "Tay sa manga utaw adun na manga allaw uway, madyaw kay ini kami. Magtulluk kami yeiy na wala' ya pagpangintu-u! Sangunu ka' ya sa tulu ya layag, sambuk ya kanmu, sambuk kadugay na mati-is ku ya pag-iyagad kamayu?" ya kan Moysis aw sambuk ya kan Éliyas." 6 Tigkas yan, miglong si Jisus, "Na, pa-agadan Yan ya piglong ni Pédro kay wala' nan ka-edé-i adti sayid ku ya ise'." 20 Yanagaw pigpa-agad kun unu ya madyaw nan paglongun, kay to- nilan ya ise' adti kan Jisus. Manang pagkita' na o silan nyallek. 7 Aw tigkas yan, awun labun busaw kan Jisus, to-o nan pigpatakit ya ise' aw na tyumakleb kanilan. Aw awun tingeg na nyalukad adti lupa', aw gayed migtambulilid lekat adti labun na miglong, "Yéiy ya kanak aw migsula' ya baka' nan. 21 Aw pig-usip ni Ise' na to-o ku pigginaawaan. Pakanyegi mayu Jisus ya ama na ise', "Kanu pagpalekat ya bat-sakanan!" 8 Aw sa pag-inunu nilan, wala' ya enen na ise' mu?" Aw tyumubag ya ama nan, eped na kyinita' nilan dun, dakman olo' si "Lekat pa na pagkatagbi' nan. 22 Malikit da na Jisus. 9 Sa pagtubang nilan lekat adti buntud, busaw paglukaden ya ise' ku adti atulun aw piglongan silan ni Jisus na dili' nilan pagpa- adti tubig na un nan galu patayen. Manang kun ede' adti pangkay singalan ya kyinita' nilan mabatug mu, kallati aw tabangi beg kami!" 23 taman na mataw ya Ise' na Utaw lekat adti Aw miglong si Jisus, "Ananga' kaw maglong, pagkamatay. 10 Yanagaw pigtuman nilan ya 'Kun mabatug mu'? Mabatug saba adti utaw piglong ni Jisus, manang gayed silan mig-usip- ya kadakula' kun awun pagpangintu-u nan usipay kun unu ya kakawasan na piglong nan kanak." 24 Aw maksay tyumubag ya ama na ise' sa pagkataw na utaw lekat adti pagkamatay. yan, "Nyangintu-u aku kanmu, manang dili' 11 Aw pig-usip nilan si Jisus, "Ananga' gayed pa umba'! Tabangi beg aku na kadugangan ya miglong ya manga magpalna-uway sa Uldin na kanak pagpangintu-u kanmu!" 25 Pagkita' ni ka-ilangan maka-una si Éliyas dumateng aw Jisus sa to-o madég na manga utaw na maksay makamoli ya Misiyas?" 12 Aw tyumubag si Jisus migpasinan adti kanan, pigsugu' nan ya busaw kanilan, "Matinaw saba ya piglong nilan na si na migpabengel aw migpa-umu sa ise', law ni Éliyas ya maka-una aw magtagilan sa kadég. Jisus, "Paglongun ta kaw kay busaw: Luwa' kaw Manang paglongun ta kamu na dyumateng asini ise' ini, aw dili' da mu pagliku-an!" 26 da si Éliyas, aw pigpamulayaman sakanan na Aw tigkan mig-ulangag ya busaw, aw to-o nan manga utaw, kasing na dadan da na Tyumanem pigpatakit ya ise', aw tigkas yan, lyumuwa' ya pigpasulat. Aw maynan uman, pigpasulat nan busaw. Iman mu aw wala' da ya ginawa na ise', na aku na Ise' na Utaw ka-ilangan pati-isen aw aw madég kanilan ya miglong, "Nyatay da ya odoy-odoyun na manga utaw." 14 Pagliku' ni ise' iyan." 27 Manang pig-awidan ni Jisus ya Jisus aw ya tulu ya eped nan lekat adti buntud, tullu' na ise' aw banguna nan aw nyindeg ya ise' kyinita' nilan na kyalimpungan na madég na dun ni asdangan nilan. 28 Pagseled da ni Jisus utaw ya kanilan eped. Aw pig-ayil silan na aw kanan manga umagakan adti balay, pig-usip manga magpalna-uway sa Uldin na manga nilan sakanan, "Ananga' wala' nami kabatug Judiyu. 15 Aw ya madég na manga utaw, wala' alilini ya busaw yan?" 29 Aw tyumubag si Jisus nilan imanmana na mawun si Jisus, yanagaw kanilan, "Ya maynan na punganan na busaw, sa pagkita' nilan kanan, nya-enneng-enneng ka-alilinan magi olo' sa pagpanawagtawag adti silan aw maksay silan lyumagbet kanan. 16 Tyumanem." 30 Pag-indeg ni Jisus aw kanan Aw nyusip si Jisus kanilan, "Unu ya pig-ayilan manga umagakan dun, nyagi silan adti Galilya. mayu?" 17 Aw miglong ya sambuk na eseg dun, Aw dili' si Jisus malim na ka-edé-an na eped na "Kay Magpalna-uway, pigpa-agad ku adti kanmu utaw kun ayin silan, 31 kay kaliman nan palnya ise' ku na eseg kay syeledan sakanan na uwani silan. Miglong si Jisus kanilan, "Aku na busaw aw wala' da sakanan pakapaglong. 18 Aw Ise' na Utaw agpet da lubidan aw tumbay adti kun magseled ya busaw kanan, magkatuswad manga utaw na un magpatay kanak. Manang

pagdateng na katlu na allaw, matawun aku lekat adti pagkamatay." 32 Manang wala' nilan kalabeti ya kakawasan na piglong nan, aw migduwaduwa silan musip kanan. 33 Pagdateng nilan adti Kapirna-um, nyantuk si Jisus aw ya manga umagakan nan adti balay, aw nyusip si Jisus kanilan, "Unu ya pig-ayilan mayu dun ni dalam kakayna?" 34 Manang nyatinep silan kay ya pig-ayilan nilan kun singalan kanilan ya to-o matas. 35 Aw nyingkud si Jisus aw pigtawag nan ya sampulu' tag duwa aw piglongan nan silan, "Kun awun sambuk kamayu na kaliman nan ma-imo' to-o dakula' na utaw, ka-ilangan sakanan una magpadalem aw ma-imo' sugu-anen na kadég." 36 Aw pagkatigkas yan, kyumamang si Jisus sa tagbi' na ise' aw pigpa-indeg nan dun ni tengen' nilan. Tigkas yan, pigsipit nan ya ise', aw miglong si Jisus, 37 "Pangkay singalan kamayu ya dumawat sa utaw na madalem kasiling na ise' ini asuntu sa pagdalug mayu kanak, dun da aku nan uman dawata. Aw pangkay singalan ya dumawat kanak, dun da nan uman dawata ya Ama na migpadala kanak." 38 Aw miglong si Juan kan Jisus, "Kay Magpalna-uway, kyinita' nami ya sambuk na utaw na mig-alilin sa manga busaw dun ni ngalan mu, aw piglongan nami sakanan na botonan nan ya pigpan-imo' nan kay beke' saba sakanan na edep tadun." 39 Manang miglong si Jisus kanilan, "Pabay-a mayu sakanan! Kay ya utaw na maka-imo' sa milagru magi dun ni kanak ngalan, dili' uman sakanan maksay makapaglong sa malatay adi kanak. 40 Kun singalan ya wala' kele sa kanaten palna-u, yan ya syumambuk uman kanaten. 41 Matinaw saba ya un ku paglongun kamayu: Pangkay singalan utawa na mallat kamayu aw matag sa pangkay sangkatabu' ya tubig asuntu na kya-edé-an nan na aku si Kristu ya pigdalug mayu, na, yan ya utaw na dumawat sa tandan kagaya. 42 "Manang kun awun utaw na migpadalem na nyangintu-u kanak, aw kun buyuwun sakanan adti pagpaketala', ya utaw na magbuyu madyaw pa baling kun tati-an ya liyeg nan na dakula' na gilingan na batu aw ulugun sakanan adti dagat. 43 Aw kun ya pigimo' na kanmu tullu' ya du-an na makasala' kaw, madyaw pa baling na magpakawat kaw dun ni pangkay unu ya makapabuyu kanmu adti pag-imo' sa sala'. Pangkay pa kun utudun ya kanmu tullu', madyaw pa na awun malagak dun ni kanmu lawas aw matagtun mu ya ginawa

na wala' ya katigkasan, kay sa awun duwa ya tullu' mu manang agbel kaw baling adti atulun na dili' pagkapatayan. (Geenna g1067) 44 [Dun ni banwa yan, ya mangkayantek na lala na magkan sa unud na utaw dili' magkamatay, aw ya atulun dili' uman pagkapatayan.] 45 Aw kun ya pigimo' na kanmu siki ya du-an na makasala' kaw, madyaw pa baling na magpakawat kaw dun ni pangkayunu ya makapabuyu kanmu adti pag-imo' sa sala'. Pangkay pa kun utudun ya kanmu siki, madyaw pa na awun malagak dun ni kanmu lawas aw matagtun mu ya ginawa na wala' ya katigkasan, kay sa awun duwa ya siki mu manang agbel kaw baling adti atulun na dili' pagkapatayan. (Geenna g1067) 46 [Dun ni banwa yan, ya mangkayantek na lala na magkan sa unud na utaw dili' magkamatay, aw ya atulun dili' uman pagkapatayan.] 47 Aw kun ya pag-inunu mu ya du-an na maka-imo' kaw sa sala', madyaw pa baling na magpakawat kaw sa pangkayunu ya makapabuyu kanmu adti pag-imo' sa sala'. Pangkay pa kun lugiten ya kanmu mata, madyaw pa baling na mabuta ya sangkilid na mata mu aw sumeled kaw adti kasakupan na Tyumanem kay sa awun duwa ya mata mu manang agbel kaw baling adti atulun na dili' pagkapatayan. (Geenna g1067) 48 Dun ni banwa yan, ya mangkayantek na lala na magkan sa unud na utaw dili' magkamatay, aw ya atulun dili' uman pagkapatayan. 49 Ya kadég na utaw un nilan ka-agiyana manga kalugan pada ya pagpangintuu nilan to-o magkasalig. Kasiling na gulay na pag-asinan pada magkadyaw ya nanam. 50 Madyaw ya asin, manang kun kalagakan sa nanam, dili' da makaliku' ya kaasin nan. Maynan uman, kailangan na masiling kamu na asin adti kamayu eped, aw pagsambuka ya kamayu ginawa."

10 Pagkatigkas ni Jisus palna-uwan ya manga utaw dun, nyanaw sakanan aw ya kanan manga umagakan. Tyumalipag silan sa tubig na Jordan aw migpasinan adti banwa na Judiya. Aw dun ni pagpanaw nilan, gayed migkatipun adti kan Jisus ya madég na utaw, aw pigpalna-uwan nan silan kay yan ya kanan kyanalamang pag-imo-un. **2** Aw awun manga Parisiyo na dyumulud adti kan Jisus na un magtanda' kanan, law nilan, "Unu, pigtumbay sa eseg ya pag-ayaw sa kaúbayan nan?" **3** Tyumubag si Jisus kanilan, "Unu ya piglong ni Moysis sa

pag-ayaw?" 4 Aw miglong silan, "Yan saba ya ku ya ginawa na wala' ya katigkasan?" (aiōnios piglong ni Moysis na mabatug ayawan na eseg g166) 18 Aw tyumubag si Jisus kanan, "Ananga' ya kaubayan nan kun una nan atagan na sulat aku mu tawagen na madyaw? Wala' saba ya na magmatinaw na mag-ayaw silan, aw tigkas utaw na madyaw. Sambuk da olo' ya tengteng yan, papanawun da nan." 5 Aw tyumubag si na madyaw, yan ya Tyumanem. 19 Na, kya-edede-Jesus kanilan, "Yan saba ya du-an na pigsulat an mu ya manga sugu' dun ni Uldin: Dili' kaw ni Moysis ya pag-ayaw asini muna, asuntu sa magpatay sa utaw, dili' kaw maglakadenen, dili' kategelan mayu. 6 Manang lekat na pag-imo' na kaw magpanakaw, dili' mu pagmatinawun ya Tyumanem sa kadakula' na banwa, yan ya palpa galu' adti asdangan na mag-usayay, dili' kaw nan na 'duwa ya punganan na utaw na pig-imo' maglimbung sa edep na utaw, aw basaan mu ya nan: awun eseg aw awun bubay.' 7 'Yéiy ya du-kanmu ama aw ina.' 20 Aw tyumubag ya eseg, an na indegan na eseg ya kanan ama aw ina, "Kay Magpalna-uway, pigdalug da ku alag ya aw pa-egketen silan ya kaubayan nan, 8 aw kadég yeiy lekat pa na pagkatagbi' ku." 21 Aw ya duwa silan ma-imo' da sambuk.' Yanagaw pigtengtengan sakanan ni Jisus aw dakula' ya beke' da silan na duwa manang sambuk da. 9 ginawa nan sa utaw yan, yanagaw piglongan Aw ya pigsambuk da na Tyumanem, dili' galu' nan, "Dakman sambuk ya wala' mu ka-imo': silan pagsuwayen na utaw!" 10 Pagliku' ni Jisus Uli' kaw aw galina ya kadég na nyatagtun mu. aw manga umagakan nan adti balay, nyusip Tigkas yan, atagan ya kuwalta adti manga utaw silan uman kanan sa kakawasan na piglong na wala' ya pagkamangan. Kun imo-un mu yeiy, nan. 11 Aw miglong si Jisus kanilan, "Kun awun dun da kaw pagluduk sa ka-unan adti tas na eseg na ayawan nan ya kanan kaubayan, aw langit. Aw pagkatigkas yan, liku' kaw adi aw kun mangugnan sakanan sa edep na kaubayan, dalug kaw kanak." 22 Pagdenggeg na utaw yan piglakadan da nan ya muna kaubayan nan. 12 Aw sa piglong ni Jisus, nyanaw sakanan aw to-o ya kaubayan uman, kun ayawan nan ya kanan migkalat ya ginawa nan kay to-o madég ya kaseseg aw mangugnan sa edep na eseg, piglakadan unan nan. 23 Pag-indeg da na utaw yan, pig-nan ya muna eseg nan." 13 Sambuk na allaw, inunu ni Jisus ya kanan manga umagakan, aw awun manga utaw na nyandala adti kan Jisus sa law nan, "Malug saba sa utaw na mayaman mangkayantek na mangayse' nilan na un nan ya maka-akup adti Kasakupan na Pighari-an awidan pada atagan silan na manga kadyawan. na Tyumanem." 24 Aw nyabelengbeleng ya Manang pigsagda baling na umagakan nan kanan manga umagakan sa piglong nan kay ya manga utaw na nyandala sa mangayse' wala' nilan kalabeti. Yanagaw miglong pa si nilan. 14 Pagkita' ni Jisus na pigsagda nilan, Jisus kanilan, "Kamu na pigsiling ku na kanak nyadaman sakanan aw piglongan nan silan, mangayse', paglongun ta kamu: Malug saba "Pakadiya kanak ya manga mangayse'. Ya-i sa utaw ya pagpaka-akup adti Kasakupan na mayu silan pagtageni! Kay ya manga utaw na Pighari-an na Tyumanem. 25 Aw paglongun dyumawat kanak kasiling na manga mangayse' ta kamu na molas pa ya pag-agii na ayep na ini, silan saba ya maka-akup adti Kasakupan kamilyo adti gawang na dagem kay sa pagpakan Pighari-an na Tyumanem. 15 Matinaw akup na utaw na mayaman dun ni Kasakupan na saba ya un ku paglongun kamayu: Pangkay Pighari-an na Tyumanem." 26 Aw to-o pa silan singalan ya dili' malim dumawat kanak kasiling nyabelengbeleng aw mig-usip-usipay silan, "Na, na pagdawat kanak na manga mangayse' ini, kun maynan, singalan ka' ya paluwa-en na dili' saba silan makaseled adti Kasakupan na Tyumanem?" 27 Aw pig-inunu silan ni Jisus aw Pighari-an na Tyumanem." 16 Pagkatigkas law nan, "Dili' na utaw mabatug yeiy manang yan, pigsipit nan ya manga mangayse' aw mabatug saba na Tyumanem. Kay wala' ya dili' pandungi nan na kanan palad aw pig-atagan nan mabatug na Tyumanem." 28 Aw miglong si silan na manga kadyawan magi dun ni kanan Pédro kanan, "Inunuwa ya kanami ini! Nyabus pagpanawagtawag. 17 Sa un da galu si Jisus da nami pig-ayawan ya kadég na nyatagtun manaw, awun eseg na dyumalagan adti kanan nami pada magad kanmu." 29 Aw tyumubag si aw lyumuhud dun ni asdangan nan, aw nyusip Jisus kanan, "Matinaw saba ya un ku paglongun kan Jisus, "Kay Magpalna-uway na to-o madyaw, kanmu: Pangkay singalan ya mag-ayaw sa kadég unu ya ka-ilangan ku imo-un pada matagtun asuntu kanak aw asuntu sa Madyaw na Ubati-

ubat, pangkay ayawan nan ya balay nan, aw ya pigpamalli' da na Ama ku." 41 Na, ya sampulu' kanan manga mangkaylug, aw mangkatikadeng uman na umagakan ni Jisus, dyenggeg nilan ya nan aw ya manga mangayse' nan, aw ya lupa' pigsekat ni Santiago aw ni Juan, aw to-o silan nan, 30 na, ya utaw yan, un liku' adti kanan nyadaman. 42 Yanagaw pigpatawag ni Jisus ya asini tas na lupa' ya sanggatus ka pilu' sa kadég nilan aw piglongan nan silan, "Kya-edean idtu na pig-ayawan nan. Dumawat pa sakanan da mayu ya bet na manga magdadumalaay sa manga balay, aw manga mangkaylug, aw manga ina, aw manga mangayse', aw lupa', aw maka-agad dun uman ya manga pamulayam. Aw dawaten nan uman ya ginawa na wala' ya katigkasan adti kamoliyan na allaw. (**aiōn g165, aiōnios g166**) 31 Manang awun madég na utaw na nyaka-una adun aw makamoli silan kagaya. Kun awun sambuk kamayu na kaliman nan ma- Aw madég uman ya utaw na nyakamoli adun imo' dakula' na utaw, ka-ilangan una sakanan manang maka-una kagaya." 32 Na, sa pagpadeleg ma-imo' sugu-anen dun ni kamayu. 44 Aw kun nilan nyanaw adti Jérusalim, si Jisus ya nyuna awun sambuk kamayu na malim na yan ya sa manga umagakan nan. Aw nyasagunut ya gayed pag-unaen, ka-ilangan silingan nan ya anenganeng nilan, aw nyangkallek ya eped bet na sugu-anen na magpadana' adti kadég na na manga utaw na dyumalug kanilan. Aw utaw. 45 Pangkay aku na Ise' na Utaw, wala' aku pigtani ni Jisus ya sampulu' tag duwa ya kadi asini tas na lupa' pada sanggila-en, manang umagakan nan aw pig-ubat-ubat nan kanilan yan baling ya pigkadi ku ya ma-imo' sugu-anen ya un dumateng kanan, 33 law nan, "Pada adti manga utaw, aw ma-imo' kalyu kanilan adti ka-edé-an mayu, migpasinan da kitadun adti pagkamatay pada maglekat kanilan adti manga Jérusalim, aw aku na Ise' na Utaw un da tumbay sala' nilan." 46 Na, dyumateng si Jisus aw manga adti manga mangkatas na magdadugsu-ay aw umagakan nan adti syudad na Jériko. Aw sa manga magpalna-uway sa Uldin, aw ukuman pag-indeg nilan lekat dun ni syudad yan, madég aku nilan na patayen. Aw tigkas yan, tumbay ya manga utaw na nyagad kanilan. Aw adti aku uman nilan adti manga utaw na Héntil, kiliid na dalan awun eseg na buta na nyinkud 34 aw odoy-odoyun aku nilan, aw eleb-eleban aw nyangilalat sa manga utaw na lyumabay. aw badasan nilan panlabeten, aw tigkas yan, Ya ngalan nan si Bartimyo na ise' ni Timyo. patayen aku nilan. Manang pagdateng na katlu 47 Pagdengeg nan na si Jisus na taga Nasarit na allaw, mataw aku lekat adti pagkamatay." 35 ya un lumabay, migtatawag sakanan, "We... Na, migpalapit adti kan Jisus si Santiago aw si kay Jisus na buwadbuwad ni Dabid! Kallati beg Juan na alag ise' ni Zibidyo, aw miglong silan aku!" 48 Manang pigsagda sakanan na madég kanan, "Kay Magpalna-uway, awun galu sekaten na utaw, law nilan, "Katinep kaw!" Manang nami kanmu." 36 Aw tyumubag si Jisus kanilan, to-o pa nan baling pigpakadakula' ya kanan "Unu ya un mayu sekaten adi kanak?" 37 Aw tingeg, "We... Buwadbuwad ni Dabid, kallati tyumubag silan, "Pag-ingkud da mu kagaya dun beg aku!" 49 Yanagaw tyumeneng si Jisus aw ni paghari' mu, tumbayan kanami ya mingkud law nan, "Tawaga mayu sakanan aw pa-agadan adti sayid mu, ya sambuk apit adti kalintu mayu adi." Aw pigtawag nilan ya buta aw law aw ya sambuk apit adti kawala." 38 Manang nilan, "Pakabagsega ya ginawa mu! Indeg kaw miglong si Jisus kanilan, "Wala' mayu ka-edé- kay pigtawag kaw ni Jisus!" 50 Aw maksay i kun unu ya pigsekat mayu. Unu, mabatug nan pigsalabel ya kayab nan aw nyindeg aw mayu ya manga kalugan na un ku ka-agiy'an? migpalapit kan Jisus. 51 Aw nyusip si Jisus kanan, Aw unu, mati-is mayu uman ya manga un ku ti- "Unu ya kaliman mu na imo-un ku kanmu?" Aw isen?" 39 Tyumubag silan, "E-e, mabatug nami." tyumubag ya eseg yan, "Kay Magpalna-uway, Aw miglong si Jisus kanilan, "Un mayu saba kaliman ku beg kumita' salut." 52 Aw piglongan agiy'an ya un ku ka-agiy'an, aw un mayu uman sakanan ni Jisus, "Panaw da kaw. Asuntu sa ti-isen ya un ku ti-isen. 40 Manang ya pag- pagpangintu-u mu kanak, kyaguli-an da kaw." ingkud adti kalintu ku aw adti kawala ku, beke' Aw dayaw sakanan kyumita' aw dyumalug da ku ya mamalli'. Ya mingkud dun, yan ya manga kan Jisus sa panaw nan.

11 Na, sa malapit da silan adti Jérusalim, dyumateng silan adti manga baranggay na Bétpagi aw Bétaniya dun ni kilid na Buntud na Manga Olibo. Aw pigsugu' ni Jisus ya duwa ya umagakan nan, **2** law nan, "Kadtu kamu dun ni pamanag na Témple aw pigpalekat nan ya pag-baranggay adti dipag. Pagseled da mayu, kita-en mayu ya sambuk na nati na asnu na wala' pa kasakayi na utaw. Ubada mayu ya eket aw guyuda mayu adi. **3** Kun awun musip kamayu, 'Ananga' mayu yan ubadan?" paglonga sakanan, ay sa kalupati. **4** Aw nyanaw dun ni pamanag na Témple. **5** Pagkatigkas ya duwa ya umagakan nan aw kyinita' nilan yan, pigpalekat nan ya pagpalna-u kanilan, ya nati na asnu na pig-eket adti suwangan na law nan, "Yéiy ya pigpasulat na Tyumanem balay dun ni dahan. Aw talana nilan pig-ubad ya asini muna: 'Ya kanak balay pagtawaganan na eket, **6** awun manga utaw na mig-indeg-indeg panawagtawaganan na manga utaw lekat adti dun aw nyusip kanilan, "Ananga' mayu ubadan kadég na banwa.' 'Manang pig-imo' mayu baling ya nati yan?" **7** Aw tyumubag silan kasingling tagu-anan sa manga mangkatakaw." **8** Aw ya na pigpamene' ni Jisus kanilan. Aw pigtumbay piglong ni Jisus dyenget na manga mangkatas kanilan na manga utaw na dalaen nilan ya na magdadugsu-ay aw manga magpalna-uway nati na asnu. **9** Pigguyud nilan adti kan Jisus sa Uldin. Aw dun da lekat na pigbantakan aw pig-apidan nilan na manga kadékgadék, nilan si Jisus na un patayen kay nyangkallek aw syumakay si Jisus. **10** Aw sa talana nilan silan kanan asuntu sa kadég na utaw na nyanaw, awun madég na utaw adti ma-una na migleya migpakanyeg sa palna-u nan. **11** Sa migpansiladlad dun ni dahan sa kadékgadék kay pagkamagsiklep da, nyindeg si Jisus aw ya yan ya palangad pagpamasa nilan kan Jisus. Aw kanan manga umagakan dun ni syudad. **12** ya edep na manga utaw migpanladlad silan adti Pagkamaselem da, lyumiku' silan adti Jérusalim dahan sa manga sanga na madég ya dawun na aw kyinita' nilan ya kawuy na igira na nyalanes pigpan-utud nilan adti magalet. **13** Ya manga da lekat adti dalid taman adti dawun. **14** Aw kya-utaw na nyuna kan Jisus aw ya nyakamoli anenganengan ni Pédro ya piglong ni Jisus, aw kanan, alag silan migpansideyen na maglong, law nan, "Kay Magpalna-uway, tandawi pagaw! "Hosana! Ini la ya Pigpadala na Tyumanem dun Ya kawuy na igira na kyatullunan sa tingeg mu ni ngalan nan, aw umba' sakanan deyen! **15** Aw pigdateng da nilan adti Jérusalim, 'Kay Buntud, ka-alin kaw aw kawas kaw adti syumeled si Jisus adti pamanag na Témple, dagat,' kun awun pagpangintu-u nan aw dili' aw pigtandawan nan ya kadég na awun dun. **16** Aw pigdateng da nilan adti Jérusalim, 'Kay Pangkay singalan ya maglong sa buntud ini, langit!' **17** Pagdateng da nilan adti Jérusalim, 'Kay Buntud, ka-alin kaw aw kawas kaw adti syumeled si Jisus adti pamanag na Témple, dagat,' kun awun pagpangintu-u nan aw dili' aw pigtandawan nan ya kadég na awun dun. **18** Aw pigdateng da nilan adti Jérusalim, 'Kay Pangkay singalan ya maglong sa buntud ini, langit!' **19** Pagdateng da nilan adti Jérusalim, 'Kay Buntud, ka-alin kaw aw kawas kaw adti syumeled si Jisus adti pamanag na Témple, dagat,' kun awun pagpangintu-u nan aw dili' aw pigtandawan nan ya kadég na awun dun. **20** Aw pigdateng da nilan adti Jérusalim, 'Kay Pangkay singalan ya maglong sa buntud ini, langit!' **21** Pagdateng da nilan adti Jérusalim, 'Kay Buntud, ka-alin kaw aw kawas kaw adti syumeled si Jisus adti pamanag na Témple, dagat,' kun awun pagpangintu-u nan aw dili' aw pigtandawan nan ya kadég na awun dun. **22** Aw pigdateng da nilan adti Jérusalim, 'Kay Pangkay singalan ya maglong sa buntud ini, langit!' **23** Pagdateng da nilan adti Jérusalim, 'Kay Buntud, ka-alin kaw aw kawas kaw adti syumeled si Jisus adti pamanag na Témple, dagat,' kun awun pagpangintu-u nan aw dili' aw pigtandawan nan ya kadég na awun dun. **24** Yanagaw paglongun ta kamu: aw lyumiku' silan ya sampulu' tag duwa ya Pangkay unu ya sekaten mayu adti Tyumanem umagakan nan adti Bétaniya. **25** Manang kun manawagtawag kamu adti si Jisus, aw **26** adti mawatawat awun kyinita' Tyumanem aw awun utaw na pigkalatan mayu nan na kawuy na igira na to-o dyumawun. na ginawa, una mayu silan pasinsiyayi pada Migpalapit si Jisus na un nan tanawun pagaw lanasen uman na Ama mayu adti tas na langit awun bunga. Pagdateng nan adti kawuy, wala' ya kamayu manga sala'." **27** [Kun dili' mayu ya kyinita' nan na bunga, olo' manga dawun, pasinsiyaan ya kanilan pig-imo' kamayu na kay beke' pa na timpu na timpamunga. **28** malatay, dili' uman lanasen na Ama mayu adti Yanagaw piglongan ni Jisus ya kawuy, "Lekat tas na langit ya kamayu manga sala'.]

pagdateng nilan salut adti Jérusalim, talana nilan basabasayi, aw pigbunalan baling nilan ya ni Jisus nyanaw adti pamanag na Témple, ulu nan. 5 Tigkas yan, pigsugu' pa nan uman dyumulud kanan ya manga mangkatas na ya sambuk na sugu-anen aw pigpatay nilan. magdadugsu-ay, ya manga magpalna-uway sa Aw madég pa uman ya pigsugu' nan. Ya edep Uldin, aw ya manga magdadumalaay sa manga piglabet nilan aw ya edep pigpatay. 6 “Na, awun Judiyu. 28 Aw nyusip silan kanan, law nilan, dakman sambuk na wala' pa nan sugu-a. Yan “Unu ya katundanan mu na du-an pig-alilinan ya ise' nan na eseg na to-o nan pigginawaan. mu ya manga utaw asini Témple? Aw singalan Miglong ya tagtun adti anenganeng nan, ‘Kun ka' ya nyatag kanmu sa katundanan na imo- ise' ku ya madtu, un nilan yan basaan.’ Yanagaw un mu ya maynan?” 29 Manang miglong si pigsugu' nan ya kanan ise'. 7 Manang sa pagkita' Jisus kanilan, “Musip aku uman kamayu, aw na manga sa-up kanan, miglong silan, ‘Ini ya kun matubag mayu ya usip ku, na, ubat ku ise' na tagtun! Na! Naten sakanan patayen aw uman kamayu kun ayin lekat ya katundanan matagtun da tadun ya parasan na un ayawan ku sa pag-imo' sa kadég yeiy. 30 Ini ya kanak kanan.’ 8 Yanagaw pigdulus nilan sakanan usip kamayu: Ayin lekat ya katundanan ni aw pigpatay nilan. Tigkas yan, pig-agbel nilan Juan sa pagbautismu nan sa manga utaw? ya lawas nan adti luwa' na parasan.” 9 Aw Unu, lekat adti Tyumanem aw olo' lekat adti miglong si Jisus, “Na, unu ya imo-un na tagtun utaw? Na, tubaga aku mayu.” 31 Aw mig-usip- sa parasan? Kadtuwan nan ya manga sa-up usipay silan, “Unu ya un tadun tubag kanan? aw alag nan saba patayen! Aw pasa-up nan Kun tubagen tadun na ‘lekat adti Tyumanem,’ ya parasan adti edep na manga utaw. 10 maglong sakanan kanaten, ‘Ananga' wala' kamu Ananga' wala' mayu kalabeti ya pigpasulat na pangintu-u kanan?’ 32 Aw kun tubagen tadun Tyumanem asini muna? ‘Ya dakula' na batu ‘lekat adti utaw,’ na, unun tadun yan?” Nyallek na iman na manga panday aw wala' ya guna, silan sa manga utaw na mibantay kanilan dun yan baling ya batu na sumalem na nya-imo' ni Témple, kay pyangintu-uwan na kadég na tullukanan sa dakula' na balay. 11 Ya pig-imo' utaw na si Juan propita sakanan na Tyumanem. yeiy na Tyumanem to-o madyaw aw nyakapa- 33 Yanagaw tyumbag silan kan Jisus, “Enday, enneng-enneng kanaten.”” 12 Pagdengeg na wala' nami ka-edé-i.” Aw miglong si Jisus manga magdadumalaay sa manga Judiyu sa kanilan, “Dili' ta kamu uman ubatan kun pundinganan ni Jisus, kya-edé-an nilan na singalan ya nyatag kanak sa katundanan na ma- silan ya pigpalabet nan. Aw kaliman nilan imo' ku ya maynan.”

12 Aw migpalekat si Jisus mig-ubat-ubat adti manga magdadumalaay sa manga Judiyu magi sa pundinganan, law nan, “Awun sambuk na tagtun sa lupa' na migpatanem sa madég na balagen na paras, aw dayaw nan yeiy pigpalibedan na alad. Aw migpa-imo' sakanan sa pigisanan sa manga bunga na paras. Aw migpatulluk uman sa matas na tunggu-anan. Pagkatigkas yan, pigpasa-upan nan ya parasan nan. Aw nyanaw sakanan adti sambuk na barwa. 2 Pagdateng na allaw na migpa-ipu' da sa bunga na paras, migsugu' ya tagtun sa sambuk na sugu-anen nan adti manga pigpasa-up sa parasan kay kaliman nan kamangen ya kanan bag!”. 3 Manang pagdateng na sugu-anen nan dun, pigdulus nilan baling, aw byadasan pyanumbag, aw pigpa-uli' nilan na wala' ya dyala. 4 “Aw migsugu' da uman na tagtun ya sambuk na sugu-anen nan. Manang wala' galu dakepen si Jisus manang nyallek silan sa manga utaw dun. Yanagaw pig-indegan da nilan sakanan. 13 Wala' kadugay, pigsugu' na manga magdadumalaay sa manga Judiyu adti kan Jisus ya edep na manga Parisiyo aw manga utaw na lekat adti partido ni Hérodés. Kay kaliman nilan kalitagan si Jisus dun ni tubag nan. 14 Aw sa pagdateng nilan dun, miglong silan kanan, “Kay Magpalna-uway, kya-edé-an nami na ya kadég na piglong mu alag matinaw, aw wala' ya pigkibang mu sa manga utaw pangkay singalan pa silan. Aw gayed mu pigpalna-u ya tengteng pagkaliman na Tyumanem. Yanagaw, awun usip nami kanmu. Adti kanmu anenganeng, unu, pigtumbay adti Uldin tadun na manga Judiyu ya pagbayad sa buwis adti kan César aw dili?” 15 Manang kya-edé-an ni Jisus ya pagtallalingu nilan, yanagaw law nan kanilan, “Ananga'aku mayu tanda-en? Dalayi aku na kuwalta pada tanawun ku.” 16 Aw pigdalaan nilan si Jisus na kuwalta, aw pig-usip nan silan,

"Kan yeiy nya ga ini? Aw kan yeiy uman ngalan awun sambuk na magpalna-uway sa Uldin na ya nyakasulat asini kuwalta?" Tyumubag silan, migpakanyeg sa balawbalaw nilan. Pagdengeg "Kan César." 17 Aw miglong si Jíus kanilan, "Na, nan sa tubag ni Jíus na to-o madyaw, nyusip atagan mayu adti kan César ya umba' sa kan sakanan uman, law nan, "Unu ya to-o matas César aw atagan adti Tyumanem ya umba' sa na sugu' na Tyumanem?" 29 Tyumubag si Tyumanem." Aw to-o silan nya-enneng-enneng Jíus kanan, "Yeiy ya sugu' na to-o matas: sa tubag nan. 18 Pagkatigkas yan, awun manga 'Kamu na manga utaw na Isra-él, dayaw mayu Sadusyo na dyumulud kan Jíus. Na, wala' pakanyeg! Ya Tyumanem na kanaten Pangulu silan pangintu-u na awun pagkataw na manga sambuk da. 30 Ginawaan mu ya Tyumanem utaw lekat adti pagkamatay. Yanagaw nyusip na kanmu Pangulu sa kadakula' na pagka-silan kanan, 19 "Kay Magpalna-uway, pigsulat utawun mu, aw sa kadakula' na ginawa mu, kanaten ni Moysis asini muna ya sugu' yeiy aw kadakula' na anenganeng mu, aw kadakula' adti Uldin tadun: 'Kun awun eseg na nyatay, na kabagseg mu.' 31 Aw yeiy ya kadwa na aw kun wala' silan ya kaubayan nan paka-ise', sugu' na to-o matas: 'Ginawayi ya edep mu pangugnanen na inulug na eseg ya nyabalu pada na utaw kasiling na pagginawa mu sa kanmu ya mangayse' nilan ma-imo' da buwadbuwad pagka-utawun'. Wala' da ya edep na sugu' na na inulug nan na nyatay da.' 20 Na, awun matas pa sa duwa yeiy." 32 Miglong pa uman ya pitu ya mangkaylug na eseg. Ya magulang sa magpalna-uway sa Uldin adti kan Jíus, "Kay kadéng nilan, nyangugnan sa kaubayan. Manang Magpalna-uway, matinaw saba ya tubag mu kay wala' silan paka-ise'. Aw nyatay ya eseg yan. 21 miglong kaw, 'Ya Tyumanem sambuk da, aw Yanagaw ya balu pigpangugnan da na mangud wala' ya edep.' 33 Aw matinaw uman ya piglong na eseg nan, manang wala' uman silan paka-ise' mu na to-o matas ya sugu' na ginawaan ya aw uman da nyatay ya eseg yan. Aw maynan Tyumanem sa kadakula' na pagka-utawun, aw uman ya nya-imo' adti katlu na kaylug nan. 22 sa kadakula' na anenganeng, aw sa kadakula' na Ya tagsambuksambuk na mangkaylug nyabus kabagseg, aw ginawaan ya edep na utaw kasiling nyangugnan sa kaubayan na magulang nilan, na pagginawa sa kanaten pagka-utawun. Ya aw pangkay pitu silan manang alag silan nyatay pagtuman sa duwa ya sugu' yeiy, to-o pa saba na wala' paka-ise'. Pagkatigkas yan, nyatay da matas kay sa kadéng na dugsu' adti Tyumanem." uman ya kaubayan. 23 Ya usip nami kanmu: 34 Pagdengeg ni Jíus na matinaw ya tubag nan, Pagdateng da na allaw na pagmataw sa manga miglong sakanan, "Malapit da kaw maka-akup utaw lekat adti nyangkamatay, singalan ya adti Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem." tengteng eseg na kaubayan yan? Kay awun Aw lekat dun, wala' da ya utaw na nyaka-eles pitu ya eseg na nyangugnan kanan." 24 Aw nyusip kan Jíus. 35 Talana ni Jíus migpalna-u tyumubag si Jíus kanilan, "Yan saba ya du-dun ni pamanag na Témple, miglong sakanan an na nyangkasayep kamu, kay wala' mayu adti manga utaw na migpakanyeg, "Ya manga kalabeti ya pigpasulat na Tyumanem asini magpalna-uway sa Uldin, ananga' gayed silan muna aw wala' mayu uman ka-edé-i ya katulus maglong na ya Kristu, yan ya buwadbuwad ni nan. 25 Kay dun ni allaw na matawun ya Dabid? 36 Kay si Dabid saba ya miglong magi sa manga utaw lekat adti pagkamatay, dili' da Ispiritu Santo asini muna, law nan: 'Miglong ya silan mangugnan, kasiling saba na anghil na Tyumanem adti kanaken Pangulu: "Ingkud kaw awun ni tas na langit. 26 Aw ya pagmataw sa apit adi kalintu ku menda' na mabus ku degen manga utaw lekat adti pagkamatay,unu, wala' ya manga po-on mu aw alag ku silan betang adti ka' mayu kabasa dun ni pigsulat ni Moysis salad na siki mu.'" 37 Na, dun da si Dabid paglong ya piglong na Tyumanem lekat adti tagbi' na na ya Kristu yan ya kanan Pangulu. Yanagaw kawuy na lyumaga? Ini ya piglong nan: 'Aku kun pigtawag ni Dabid ya Misiyas na 'Pangulu,' ya Tyumanem ni Abraham, aw ya Tyumanem pig-unu na Misiyas ya pagka-imo' buwadbuwad ni Isaak, aw ya Tyumanem ni Jakub.' 27 Yan ni Dabid?" Aw madéng ya migpakanyeg kan Jíus, ya kakawasan nan, pangkay nyatay da silan aw to-o silan migleya sa palna-u nan. 38 Aw manang adti asdangan na Tyumanem kenne' dun ni palna-u nan, miglong pa uman si Jíus, na utaw pa silan aw gayed nilan pigsimba ya "Magpaketadeng kamu sa manga magpalna-Tyumanem. Alag kamu nyangkasayep!" 28 Na, uway sa Uldin. Magkalim silan magsut sa manga

malawig na sa-ul. Aw yan ya pagleyaan nilan ya tanam adti edped na manga banwa, manang dili' pagbasaan na manga utaw adti manga palingki. kamu magkallek. Ka-ilangan una ma-imo' ya **39** Aw dun uman ni manga sinagoga aw manga kadég yeiy manang beke' pa nan ya katigkasan. dakula' na pista, pagkaliman nilan ya mingkud **8** Kay ya sambuk na nasud manubbuk sa edped na adti ingkudanan na manga dengganen. **40** nasud, aw ya sambuk na kasakupan tumanam Madugay silan magpanawagtawag pada kita- sa edped na kasakupan. Awun manga linug adti en na manga utaw, manang pig-agaw baling madég na banwa aw dumateng ya dakula' na nilan ya ka-unan na manga balu. Ya manga getem. Aw olo' pa yan pagpalekat sa pagt-utaw yeiy, silan ya dumawat sa mabegat to- is na un dumateng, kasiling na kāubayan na o na pa-emel-emel na Tyumanem." **41** Talana bagu pyetesan. **9** "Magpakatanaw kamu! Kay ni Jisus nytingkud malapit adti uluganan sa awun manga utaw na malim maglimanda aw kuwalta dun ni Témplo, pigtandawan nan ya magdala kamayu adti usayanan. Aw badasan madég na utaw na nyan-ulug sa kuwalta. Aw kamu nilan na lalabet dun ni seled na sinagoga awun manga mayaman na nyan-ulug sa madég nilan. Asuntu sa pagpangintu-u mayu kanak, un na kuwalta. **42** Aw dyumateng ya sambuk na kamu nilan pa-indegen adti asdangan na manga kāubayan na balu na wala' ya pagkamangan, aw gubirnador aw manga hari', aw dun da kamu mig-ulug uman sa duwa ya sinsilyo na tagbi' pakaselat pagpaa-ed' kanilan sa Madyaw na to-o ya alaga'. **43** Pigtawag ni Jisus ya kanan Ubat-ubat kanak. **10** Aw sa dili' pa dumateng ya manga umagakan, law nan, "Matinaw saba ya katigkasan, ka-ilangan una pa-ed' adti kadég un ku paglongun kamayu: Ya balu iyan pangkay na manga banwa ya Madyaw na Ubat-ubat. wala' ya pagkamangan nan, manang dakula' **11** Yanagaw kun pandakepen kamu aw pan- ppa ya kanan pig-atag kay sa kadég na utaw na usipen na mag-usayay, dili' magkakamang ya nyatag sa madég na kuwalta. **44** Kay ya kanilan ginawa mayu sa un mayu tubag. Kay dun ni pig-atag, sobla la olo' na kuwalta nilan, manang udas yan, ya Ispiritu Santo yan ya maggagad sa ya kāubayan iyan, pig-ubus nan pig-atag ya kamayu anenganeng sa un mayu tubag kanilan. kadakula' na nyatagtun nan."

13 Na, pagluwa' da ni Jisus adti Témplo, miglong kanan ya sambuk na umagakan nan, "Kay Magpalna-uway, tandawi ya manga mangkabakla' na batu na pig-imo' Témplo! To-o madyaw ya pagka-imo' na kadégl!" **2** Aw miglong si Jisus, "Ya Témplo na pigkita' mayu adun aw edped pa iyan ni pamanag, dumateng ya allaw na mabus silan magkalat. Ya manga mangkabakla' na batu na pig-ilantulantu iyan, ya kadég yeiy alag saba mangkagettan." **3** Pagkatigkas yan, tyumukud si Jisus adti Buntud na Manga Olibo dun ni dipag na Témplo aw nytingkud dun. Aw dyumulud kanan si Pédro, si Santiago, si Juan aw si Andrés, aw nyusip silan kan Jisus, **4** "Ubatis kami kun kinunu katuman ya kadég na piglong mu kakayna. Aw unu ya pangilala na agpet da ya allaw yan?" **5** Aw tyumubag si Jisus, "Magpakatadeng kamu pagaw awun magpasuway kamayu. **6** Kay awun madég na utaw na un dumateng na dumala sa kanak ngalan aw maglong silan, 'Aku saba ya Misiyas' aw madég ya gawayan nilan. **7** Aw makadengeg kamu sa manga dakula' na tanam na malapit adti kamayu aw manga ubat-ubat uman sa

12 "Dun ni manga allaw yan, awun manga mangkaylug na magtumbay sa inulug nan adti manga po-on pada patayen. Aw maynan uman awun manga ama na magtumbay sa kanilan ise' na patayen. Aw awun manga ise' na matu sa mangatikadeng nilan aw magtumbay kanilan adti manga po-on pada patayen. **13** Aw dumutan kamu na madég na manga utaw asuntu sa pagdalug mayu kanak. Manang pangkay singalan ya magpadeleg dun ni pagpangintu-u nan kanak taman adti katigkasan, yan saba ya utaw na paluwa-en na Tyumanem. **14** "Na, dun ni manga allaw yan, awun kita-en mayu na to-o malatay aw kallekanan adti seled na Témplo na Tyumanem na dili' galu umba' kita-en dun. Aw kamu na magbasa, kalabeta galu mayu ya kakawasan. Kun kita-en da mayu ya maynan adti Témplo, kamu na awun ni Judiya, maksay kamu palaguy adti manga buntud. **15** Kun awun utaw adti luwa' na balay, dili' da sakanan magliku' adti seled na un kumamang sa pangkay unu. **16** Aw kun awun utaw na magtalabahu adti pawa' nan, dili' da sakanan mag-uli' na un mangay sa kadékgadég nan. **17** Makalalat ya manga kāubayan na mabdes aw ya manga kalmukan dun ni manga allaw

yan. **18** Panawagtawag kamu adti Tyumanem na pagliku' ku, wala' ya utaw na nyaka-ed'e'. na dili' yei galu ma-imo' dun ni bulan na to- Yan olo' ya nyaka-ed'e' ya Ama ku na awun ni o maniki'. **19** Kay dun ni manga allaw yan, ya tas na langit. Pangkay ya manga anghil, aw un kagamakan na manga utaw to-o pa yei pangkay aku uman na Ise' nan wala' paka-mabegat kun pa-unawa sa manga kyagamakan ede'. **33** Yanagaw magpakatanaw kamu! Aw na manga utaw asini tas na lupa' lekat pa na gayed kamu pagtagilan! Kay wala' mayu ka-pag-imo' na Tyumanem sa kadakula' na banwa ede-i kun kinunu ya pagliku' ku. **34** Kasiling aw pangkay sa manga dumadateng pa. **20** Kun na eseg na un manaw adti mawat na banwa, wala' pa na Tyumanem uwa-i ya manga allaw pigtaligu nan ya kanan balay adti manga sugu-yan na to-o malug, wala' ya utaw na masama' anen nan. Piglongan nan ya tagsambusambuk asini tas na lupa'. Manang asuntu sa kallat kanilan sa un nilan imo-un. Aw pigsugu' nan ya nan sa manga utaw na pigpamalli' nan, wala' magtatunggu-ay sa tatakep na gayed sakanan nan pakadugaya ya manga allaw yan. **21** "Aw magpakatanaw. **35** Maynan uman kamu, gayed dun ni manga allaw yan, kun awun utaw na kamu magpakatanaw kay wala' mayu ka-maglong kamayu, 'Tanawa! Ini la ya Kristul' aw ede-i kun kinunu ya pag-uli' na tagtun sa maglong ya sambuk, 'Awun da kunu ya Kristul' balay, pangkay ambung, aw tenga-tenga' na Manang dili' mayu silan pagpangintu-awan. **22** gabi, aw pagtaga-uk da na manuk aw kun Kay awun dumateng na sallong kunu Kristu. pakaallawunun. **36** Pagaw maksay dumateng ya Aw awun uman dumateng na sallong kunu tagtun aw kasaban kamu nan na nyampakatulug. manga propita na Tyumanem. Magpakita' silan **37** Yanagaw yei ya piglong ku kamayu aw sa manga pangilala aw milagru pada pasuwayen paglongun ku adti kadég na utaw: 'Gayed kamu ya manga pigpamalli' da na Tyumanem kun mabatug. **23** Yanagaw magpakatanaw kamu!

Pig-ubatan ta kamu dadan sa kadég yei pada ka-ed'e-an da mayu. **24** "Na, pagkatigkas da na dakula' na manga kalugan yan dun ni manga allaw yan, ya sega aw bulan dili' da matag sa kalalamdag. **25** Aw mangkolug ya madég na manga bitun. Mangkatangkeg ya kadég na awun ni balintenga-an magi sa katulus na Tyumanem. **26** Aw pagkatigkas yan, aku na Ise' na Utaw lumiku' na kita-en dun ni labun na ka-agadan na dakula' na kalalamdag aw katulus na pagka Tyumanem ku. **27** Aw sugu-un ku ya manga anghil aw madtu silan ni silatan aw adti sallepan aw adti balabagan na kadakula' na banwa, aw un nilan angayen aw pantipunun ya manga utaw na pigpamalli' da ku. **28** "Na, anenganenga mayu ya pundinganan sa kawuy na igira: Kun ya sanga manalingsing aw dumawun da, ka-ed'e-an mayu na agpet da ya manga bulan na to-o mapasu'. **29** Aw maynan uman, kun kita-en mayu ya kadég na piglong ku kamayu, dun da mayu ka-ed'e-i na malapit da ya pagliku' ku. **30** Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Ya manga utaw asini tas na lupa' adun na allaw yei, dili' pa silan mabus mangkamatay menda' na matuman ya kadég na piglong ku. **31** Pangkay kun ma-uman ya langit aw ya kadakula' na banwa manang ya manga tingeg na piglong ku dili' saba ma-uman. **32** "Na, ya allaw aw udas

14 Na, dakman duwangallaw magpalekat da ya Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem aw ya Pista na Pan na Wala' Patulina. Ya manga mangkatas na magdadugsu-ay aw manga magpalna-uway sa Uldin na manga Judiyu, gayed silan mig-anenganeng kun unun nilan ya pagdakep kan Jisus na tagu-tagu', kay kaliman nilan patayen sakanan. **2** Manang miglong silan, "Dili' tadun yei imo-un sa allaw na Pista pagaw magubut baling ya manga utaw." **3** Na, si Jisus aw ya manga umagakan nan nyadtu silan ni baranggay na Bétaniya. Aw kyuman silan adti balay ni Simon na awun ibung idtu muna. Talana ni Jisus kyuman, dyumulud kanan ya sambuk na kaübayan na dyumala sa sabuy na pig-imo' lekat adti batu na alabastro, aw adti seled awun to-o manimbo' na pinggalanan na nardo. Aw dakula' to-o ya alaga' kay wala' ya nyakadali'. Pigbukasan nan ya sabuy aw pig-asagan nan ya ulu ni Jisus. **4** Manang ya manga utaw dun, sa pagkita' nilan sa pig-imo' na kaübayan yan, ya edep kanilan to-o nyadaman aw miggumudgumud, law nilan, "Syapadan ya manimbo' iyan! **5** Kay ya alaga' nan sangakaümay na utaw talabahuwan, aw kun piggalin pa yei, ya kuwalta atag galu adti manga utaw na wala' ya pagkamangan." Aw to-o nilan pigsala' ya kaübayan yan. **6**

Manang miglong si Jisus kanilan, "Pabaya-i sampulu' tag duwa ya umagakan nan. **18** Aw sa mayu sakanan. Ananga' mayu sala-en? Madyaw talana nilan kyuman, miglong si Jisus kanilan, saba ya pig-imo' nan kanak. **7** Ya manga utaw "Matinaw saba ya un ku kamayu paglongun: na wala' ya pagkamangan gayed mayu pig- Awun sambuk kamayu asini edep ku kyuman na iyeped, aw pangkay kinunu mayu silan tabangan un maglubid kanak." **19** Pagdenggeg na manga mabatug mayu saba. Manang aku, dili' da aku umagakan nan, migkalat to-o ya ginawa nilan. madugay asini sayid mayu. **8** Ya kaubayan ini, Aw nyusip ya tagsambuksambuk kanilan, "Unu, pig-imo' nan ya kanan mabatug pada mamaña beke' ku ya pyalabet mu?" **20** Aw tyumubag kanak. Aw dun ni pag-asag nan sa manimbo' si Jisus kanilan, "Dun ni kamayu na sampulu' asini lawas ku, yan ya palangad pagtagilan nan tag duwa, awun sambuk na tyumugmuk sa pan dadan sa kanak lebeng. **9** Matinaw saba ya un edep ku asini lipung ini na yan ya un maglubid ku paglongun kamayu: Pangkay ayin pa-edekanak. **21** Aku na Ise' na Utaw un saba patayen an ya Madyaw na Ubat-ubat adti kadakula' na kasiling na dadan da pigpasulat asini muna. banwa, gayed uman ubat-ubat ya pig-imo' nan Manang malatay ya un datengan na utaw na kanaken pada dili' sakanan kalingawan." **10** maglubid kanak. Madyaw pa baling kanan ya Na, dun ni sampulu' tag duwa ya umagakan wala' kautaw asini tas na lupa'." **22** Talana ni Jisus, ya sambuk kanilan si Judas Iskariyoti. nilan kyuman, migkamang si Jisus sa pan aw Aw nyadtu sakanan adti manga mangkatas pigpasalamatan nan ya Tyumanem. Tigkas yan, na magdadugsu-ay pada lubidan si Jisus. **11** pigtenga-tenga' nan ya pan aw pigpan-atag Pagdenggeg nilan sa tud nan, migleya to-o silan, nan adti manga umagakan nan aw law nan, aw pigpakangan nilan si Judas na atagan nilan "Dawata mayu aw kana. Yéiy ya kanak lawas." sakanan na kuwalta. Yanagaw tyumagad si **23** Pagkatigkas yan, pigkamang nan uman ya Judas sa selat pada lubidan nan si Jisus adti tabu' na pigseledan sa bino aw pigpasalamatan kanilan. **12** Na, dyumateng da ya tagna' na nan ya Tyumanem. Aw pigdimil nan kanilan ya allaw na Pista na Pan na Wala' Patulina. Yeiy tabu', aw nyinem ya tagsambuksambuk kanilan. ya allaw na magsi-iyaw ya manga Judiyu sa **24** Aw piglongan nan silan, "Yeiy ya kanak dugu' nati na karniro na un nilan kanen dun ni na un pa-iligen pada sa kadéng na manga utaw. pangiyambungay sa Pista na Paglabay na Anghil Magi sa dugu' ku, yan ya magpa-iganget sa na Tyumanem. Nyusip kan Jisus ya manga bagu na pakang na Tyumanem. **25** Matinaw umagakan nan, law nilan, "Ayin ya kaliman saba ya un ku paglongun kamayu: Dili' da ku mu pakaduwuan kanami pada tagilanen kanmu salutun ya minem sa bino na paras menda' sa ya pangiyambungay sa Pista?" **13** Yanagaw allaw na adtu la aku inem sa bagu na bino adti pigsugu' ni Jisus ya duwa ya umagakan nan, Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem." **26** law nan, "Kadtu kamu ni Jérusalim. Pagdateng Pagkatigkas ni Jisus maglong, migdalangan silan mayu dun, awun sumungun kamayu na sambuk sa pagdeyen adti Tyumanem. Aw pig-indegan na eseg na dumala sa sibulan na syeledan na nilan ya Jérusalim aw tyumukud silan adti tubig. Agad kamu kanan. **14** Aw sa pagseled Buntud na Manga Olibo. **27** Aw sa dun pa silan nan adti balay, paglonga mayu ya tagtun ni dalan, miglong si Jisus kanilan, "Ayawan aku sa balay yan, 'Nyamene' ya Magpalna-uway: na kadéng mayu. Kasiling na pigpasulat dadan Ayin kunu ya tambi' na un nan pagkakan sa na Tyumanem: 'Patayen ku ya magdadiyagaay pangiyambungay sa Pista edep nan ya kanan aw magpanbeklag ya manga karniro nan.' **28** manga umagakan?" **15** Aw pakita' nan kamayu Manang mataw aku lekat adti pagkamatay. Aw ya dakula' na gibalan adti kadwa na kansad na muna aku kamayu adti Galilya." **29** Aw miglong balay na dadan da nilan pigtagilan. Aw dun da si Pédro kanan, "Pangkay ayawan kaw na kadéng kamu pag-imo' sa pangiyambungay tadun." **16** nilan, manang aku, dili' ta kaw ayawan!" **30** Aw Yanagaw nyanaw ya duwa ya umagakan ni Jisus miglong si Jisus kanan, "Matinaw saba ya un adti syudad. Aw pagdateng nilan dun, kyinita' ku paglongun kanmu: Kagaya na gabi, sa dili' nilan ya kadéng na piglong ni Jisus kanilan. Aw pa tumaga-uk ya manuk na makadwa, balyaw pigtagilan nilan ya pangiyambungay sa Pista na aku mu na makatlu." **31** Manang gayed uman Paglabay na Anghil na Tyumanem. **17** Aw sa miglong si Pédro, "Beke' yan! Pangkay patayen pagkamagsiklep da, dyumateng si Jisus aw ya pa aku nilan edep mu, manang ya magbalyaw

kanmu, dili' ku yan ma-imo!" Aw maynan uman ede' sa pangilala, law nan, "Ya utaw na alekan ya piglong na kadég na manga eped nan. **32** Na, ku, yan ya dakepen mayu. Pa-agadan mayu aw dyumateng si Jisus aw ya manga umagakan nan dayaw mayu tunggu-i." **45** Yanagaw pagdateng adti banwa na pigngalan na Gétsémani. Aw nilan dun, dyumulud si Judas adti kan Jisus miglong si Jisus kanilan, "Ingkud da kamu asini aw miglong, "Kay Magpalna-uway!" Aw pig-talana ku adtu manawagtawag." **33** Manang alekan nan si Jisus. **46** Aw tigkan nilan pigdulus pigpa-agad nan si Pédro, aw si Santiago, aw si si Jisus aw pigdakep nilan. **47** Aw ya sambuk na Juan. Aw wala' katingen ya anenganeng ni Jisus, utaw na malapit dun, pigtagnus nan ya kanan aw to-o migkalat ya ginawa nan. **34** Aw piglongan kampilan, aw pigtibas nan ya sugu-anen na nan silan, "Liwan na un da aku matay sangadi pangulu na manga magdadugsu-ay, aw nya-ilap sa kakalatan na ginawa ku. Pagtagad pa kamu ya talinga nan. **48** Aw tigkas yan, miglong si Jisus asini aw pagpulaw kamu." **35** Aw migpa-awat si adti manga utaw na migdakep kanan, "Ananga' Jisus kanilan tagbi'. Aw lyumuhud sakanan adti kamu dumala sa manga kampilan aw babunal? lupa' aw nyanawagtawag adti Tyumanem na Kasiling kamu na migdakep sa ribildi! **49** Kada kun mabatug, dili' galu dumateng adti kanan allaw awun aku ni Témplo migpalna-u, aw wala' ya pagti-is, **36** law ni Jisus, "Kay Ma', mabatug aku mayu dakepa. Manang ka-ilangan na mama saba ya pangkayunu. Kun kaliman mu, imo' yeiy pada matuman ya pigpasulat dadan kamanga beg kanak ya pagti-is na un ku ka-na Tyumanem." **50** Aw ya manga umagakan agiyan. Manang beke' na kanak pagkaliman ya ni Jisus, nyabus silan nyampamalaguy aw pigmatuman. Yan baling ya matuman ya kanmu ayawan nilan si Jisus. **51** Awun sambuk na pagkaliman." **37** Pagliku' ni Jisus adti tulu ya bata' na dyumalug adti moli ni Jisus, aw olo' umagakan nan, kyinita' nan na nyampakatulug migkulimot sa kayab. Pigdakep galu uman da silan. Yanagaw piglongan nan si Pédro, "Kay nilan, **52** manang kya-ayawan ya kayab nan aw Simon, ananga' kaw makatulug? Unu, dili' mu nyakapalaguy sakanan na wala' ya kadékgadég, mabatug ya pagpulaw pangkay da olo' sangka **53** Pagkatigkas yan, pigpa-agad nilan si Jisus adti udas? **38** Pagpulaw kamu aw panawagtawag balay na pangulu na manga magdadugsu-ay. Aw kamu pada dili' kamu degen na pagtanda'. migpangkatipun dun ya kadég na mangkatas Kaliman galu na utaw ya manawagtawag, na magdadugsu-ay, aw manga magdadumalaay manang pigdeg baling na kalumay na kanan sa manga Judiyu, aw manga magpalna-uway lawas." **39** Aw migpa-awat da uman si Jisus sa Uldin. **54** Aw dyumalug si Pédro kanilan kanilan aw nyanawagtawag adti Ama nan, manang migpa-awatawat kan Jisus aw taman da aw pigsalut nan ya tagna' na panawagtawag olo' sakanan dun ni pamanag na balay na pag-nan. **40** Aw lyumiku' pa salut si Jisus adti usayan. Aw talana nilan adti seled, nyingkud si kanilan, aw kyinita' nan na uman da silan Pédro dun ni sayid na manga magtatunggu-ay nyampakatulug, kay to-o silan pigtudtud. Aw malapit dun ni atulun kay nyanalang sakanan. wala' nilan ka-edé-i kun unu ya un nilan tubag **55** Na, adti seled, dun ya manga mangkatas kanan. **41** Aw katlu ni Jisus lyumiku' adti na magdadugsu-ay aw ya kadég na matas na kanilan, piglongan nan silan, "Unu, kenne' mag-usayay. Aw gayed silan nyaninaw sa utaw pa mayu kyumulang aw nyakatulug? Umba' na magtanemtanem sa mabegat na sala' adti da yan! Dyumateng da ya udas na ya Ise' kan Jisus, manang wala' ya kyinita' nilan na na Utaw un lubidan aw tumbay adti manga puliba na umba' sakanan patayen. **56** Pangkay makasarasa'. **42** Pagbangun kamu! Kitadun da! awun madég na utaw na migmatinaw sa galu' Iyan da ya utaw na un maglubid kanak." **43** Sa adti kanan, manang wala' pag-unawa ya ubat-talana pa ni Jisus miglong, dyumateng si Judas ubat nilan. **57** Aw awun uman manga eped Iskariyoti. Sambuk sakanan dun ni sampulu' na utaw na nyindeg adti asdangan na kadég tag duwa ya umagakan ni Jisus. Eped nan ya nilan aw migmatinaw silan sa galu' adti kan madég na utaw na nyandala sa kampilan aw Jisus, law nilan, **58** "Dyengg nami ya utaw babunal. Pigsugu' silan na manga mangkatas yeiy na miglong, 'Kalaten ku ya Témplo ini na na magdadugsu-ay, aw manga magpalna-uway pig-imo' na utaw, aw seled na tulungallaw, pasa Uldin, aw manga magdadumalaay sa manga indegen ku ya bagu na wala' imo-a na utaw.'" Judiyu. **44** Na, dadan da silan ni Judas pigpa- **59** Pangkay maynan ya pig-ubat nilan, manang

kenne' na wala' pag-unawa ya piglong nilan. **60** Pagkatigkas yan, nyindeg ya pangulu na manga magdadugsu-ay adtiasdangan na kadég, aw nyusip kan Jisus, "Unu, wala' ya tubag mu sa diklamu nilan kanmu?" **61** Manang wala' si Jisus tubag kanan. Aw pig-usip da nan uman, "Unu, ikaw ka' ya Kristu, ya Ise' na Tyumanem na To-o Pagdelyen?" **62** Aw tyumubag si Jisus, "E-e, aku saba. Aw kita-en mayuaku na Ise' na Utaw na mingkud apit adti kalintu na Tyumanem na To-o Matulus. Aw kita-en aku mayu uman na lumiku' na ka-agadan na manga labun." **63** Pagdengeg na pangulu na manga magdadugsu-ay sa tubag ni Jisus, pigkésé' nan ya kanan saul kay to-o sakana nyadaman, aw miglong, "Ananga' pa kitadun maninaw sa edep na un magmatinaw?" **64** Dyenegg da mayu saba ya piglong nan na malatay adti Tyumanem. Migpanunawa sakana sa Tyumanem! Na, unu ya kamayu pagbaya?" Yanagaw, pig-ukuman nilan si Jisus na umba' sakana patayen. **65** Aw ya edep kanilan migpalekat mig-eleb-eleb kan Jisus. Aw pigtampeng nilan ya mata nan aw pigbadasan nilan na sumbag, aw law nilan, "Na, ubatan kanami kun singgalan ya migsumbag kanmu!" Tigkas yan, pigkamang na manga magtatungguay si Jisus aw gayed nilan pigpanampal. **66** Na, talana ni Pédro adti pamanag na balay, awun sambuk na kaubayan na dyumateng na yeiy ya sugu-anen na pangulu na manga magdadugsu-ay. **67** Aw sa pagkita' nan kan Pédro na nyanalang, pigtengtengan nan aw miglong, "Ikaw uman ya edep ni Jisus na taga Nasarit!" **68** Manang migbalyaw si Pédro, law nan, "Wala' ku ka-edé-i ya piglong mul!" Aw mig-alin si Pédro adti suwangan na pamanag. Aw tigkas yan tyumaga-uk ya manuk. **69** Wala' kadugay, kyinita' da uman na sugu-anen si Pédro, aw miglong adti manga utaw dun, "Ya eseg iyan, edep nilan saba!" **70** Manang uman da ni Pédro pigbalyaw. Aw wala' kadugay, miglong kan Pédro ya manga utaw dun na mig-indeg-indeg, "Matinaw saba na ikaw ya sambuk kanilan, kay ya linitukan mu kasiling na taga Galilya." **71** Aw pigpalekat ni Pédro ya migsapa', law nan, "Matay pa aku! Wala' ku saba kilalaa' ya utaw yan na piglong mayu." **72** Aw dyenegg nan ya kadwa na pagtaga-uk na manuk, aw dun da ni Pédro ka-anengenengi ya piglong ni Jisus kanan, "Sa dili' pa tumaga-uk ya manuk na makadwa, balyawaku mu na makatlu." Aw

migkalat ya ginawa ni Pédro aw to-o sakana migsugaw.

15 Na, pagkamaselem da, migkasambuk ya ginawa na manga mangkatas na magdadugsu-ay, aw manga magdadumalaay sa manga Judiyu, aw manga magpalna-uway sa Uldin, aw kadakula' na mag-usayay kun unu ya un nilan imo-un kan Jisus. Yanagaw pigpagapus nilan si Jisus, aw pigpa-agad nilan adti kan Pilato na yan ya gubirnador na taga Roma. **2** Aw pig-usip ni Pilato si Jisus, "Unu, ikaw ya hari' sa manga Judiyu?" Aw tyumubag si Jisus, "Piglong da mu." **3** Pagkatigkas yan, pig-ubat na manga mangkatas na magdadugsu-ay kan Pilato ya madég na diklamu nilan kan Jisus. **4** Yanagaw nyusip pa si Pilato kanan, "Wala' ka' ya matubag mu sa manga piglong nilan? To-o madég ya manga diklamu nilan kanmu." **5** Manang wala' da tubag si Jisus. Aw nyabelengbeleng kanan si Pilato. **6** Na, awun katanem na gubirnador na kada umay dun ni Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem, magpaluwa' sakana sa sambuk na nyakalabusu na kaliman na manga utaw paluwa-en. **7** Aw dun ni kalabusuanan awun manga utaw na nyakalabusu asuntu na nyatu silan sa gubirno aw awun manga pigpatay nilan. Ya sambuk kanilan pigngalan na si Barabas. **8** Aw migpangkatipun ya madég na utaw adti kan Pilato, kay ya tud nilan sekaten adti kanan na imo-un nan uman adun na umay ya kanan katanem na magpaluwa' sa sambuk na utaw na pigkalabusu. **9** Aw nyusip si Pilato kanilan, "Unu, kaliman mayu na paluwa-en ku kamayu ya hari' sa manga Judiyu?" **10** Kay kya-edé-an ni Pilato na to-o nyining' kan Jisus ya manga mangkatas na magdadugsu-ay aw yan ya dunan na pigtumbay nilan si Jisus adti kanan. **11** Manang pigdedeg na manga mangkatas na magdadugsu-ay ya madég na manga utaw na yan ya sekaten nilan si Barabas. **12** Aw nyusip pa si Pilato kanilan, "Kun paluwa-en ku si Barabas, unun ku ya utaw yeiy na pagtawagen mayu na Hari' na manga Judiyu?" **13** Aw tyumubag ya kadég nilan, "Pakalabuwan sakana adti krus!" **14** Aw miglong pa si Pilato, "Ananga'? Unu ya nya-imo' nan na malat?" Manang to-o la baling silan nyamansag, "Pakalabuwan sakana adti krus!" **15** Na, ya kaliman ni Pilato na magleya kanan ya manga utaw, yanagaw pigpaluwa' nan si Barabas. Manang si Jisus

pigpalabet nan aw pigtumbay nan adti kanilan ya manga mangkatas na magdadugsu-ay aw pada pakalabu adti krus. **16** Aw pigdala si Jisus ya manga magpalna-uway sa Uldin, law nilan, na manga sundalu adti pamanag na palasyo “Mabatug nan tabangan ya edep, manang dili' na gubirnador. Aw pigtawag nilan ya kadéng na nan mabatug tabangan ya kanan pagka-utawun. manga sundalu. **17** Aw pigpasut nilan si Jisus sa **32** Misiyas kunu sakanan aw Hari' sa manga malawig na sa-ul na tapel ya batek kasiling na utaw na Isra-é! Kun kita-en nami na manog pagsutun na hari'. Aw tigkas yan, mig-imó' silan sakanan dun ni krus, mangintu-u kami kanan!” sa korona na suksukun aw pigsangkub nilan Aw pangkay ya duwa na edep nan na pigkalabu adti ulu ni Jisus. **18** Aw pig-odoy-odoy nilan adti krus, mig-odoy-odoy uman kanan. **33** na sallong kunu syumaludu silan kanan, law Pagka-alas dosi la, migkangitngit ya banwa nilan, “Kay Hari' na manga Judiyu, magkadugay seled na tulungka udas. **34** Pagka-alas trés da na pa galu ya pag-eya' mu asini tas na lupa!” ambung, mig-ulangag si Jisus, law nan, “Éloi, **19** Aw gayed nilan pigbunalan ya ulu nan na Éloi, lama sabaktani?” Ya kakawasan na piglong bangka', aw pigpan-eleban nilan si Jisus. Aw nan: “We....Tyumanem ku! We....Tyumanem ku! lyumuhud silan adti asdangan nan na sallong Ananga' aku mu ayawan?” **35** Sa pagdengeg kunu silan migsimba kanan. **20** Pagkatigkas na manga utaw na malapit dun, miglong ya nilan sakanan odoy-odoyun, pigluwasan nilan edep kanilan, “Pakanyegi mayu! Pigtawag nan sa malawig na sa-ul aw pigliku' nilan pigpasut ya propita na si Éliyas.” **36** Aw sambuk kanilan ya kanan kadékgadéng. Aw tigkas yan, pigdala maksay nyangay sa ispongha aw pig-elem nan na manga sundalu si Jisus adti luwa' na syudad adti bino na malagsing. Aw pigbetang nan adti na un nilan kalabuhan adti krus. **21** Dun ni tuktuk na layi' aw pigsungit nan kan Jisus dalan, pig-isungun nilan ya sambuk na eseg na na un pasepsep kanan. Aw miglong sakanan, si Simon na taga syudad na Ciréné, aw pigleges “Na, tagadan pa tadun! Tanawun naten kun pigpapisan kanan na manga sundalu ya krus ni madi si Éliyas pada magpapanog kanan lekat Jisus. Na, si Simon yan ya ama ni Aléandro aw adti krus.” **37** Aw mig-ulangag to-o si Jisus ni Rupo. **22** Aw dyala nilan si Jisus adti banwa aw nyabugtu' ya ginawa nan. **38** Aw nyakisay na pigngalan na Golgota, na kakawasan: ya to-o madakmel na téla na pigsaliben na Banwa na Pesa' na Ulu. **23** Pagdateng nilan dun, awun ni Témplo, aw dayaw nyatenga' lekat pigdimilan nilan si Jisus na bino na pigdali-an na adti tas taman adti dalem. **39** Aw ya kapitan na mirra, manang wala' nan dawata. **24** Aw tigkas manga sundalu na nyindeg dun ni asdangan yan, pigkalabuhan nilan si Jisus adti krus. Aw na krus, kyinita' nan ya pagkamatay ni Jisus. migbunutbunut ya manga sundalu kun singalan Aw nyakapaglong sakanan, “Matinaw kadi'! kanilan ya makatagtun sa tagsambuksambuk Ya utaw ini, tengteng Ise' na Tyumanem!” **40** na kadékgadéng ni Jisus. **25** Na, manga alas nibi Awun uman manga kaúbayan na migtandaw na maselem ya pagkalabu nilan kan Jisus adti adti mawatawat. Eped dun ni kanilan si Salomé krus. **26** Aw awun pigsulat nilan dun ni tabla aw si Maria na taga lunsud na Magdala, aw si na limanda kanan aw pigtapli' nilan adti krus Maria na ina ni Santiago aw ni José. **41** Silan na maglong: “Yéyi ya Hari' na manga Judiyu.” ya edep na manga umagakan ni Jisus na gayed **27** Na, dun ni tampid ni Jisus awun duwa ya mig-agad-agad kanan. Aw silan ya migsanggila' ribildi na pigkalabuhan uman adti manga krus kanan talana na adtu pa silan ni Galilya. Aw nilan, ya sambuk apit adti kalintu aw ya sambuk madéng pa uman ya edep na manga kaúbayan uman apit adti kawala. **28** [Nyatuman agaw ya na nyagad kanan adti Jérusalim. **42** Na, yan ya pigpasulat na Tyumanem asini muna, law nan: allaw na magtagilan ya manga Judiyu sa Allaw “Nyaka-iyeped sakanan sa manga makasasala!.”] na Paglagdeng. Aw sa pagkamagsiklep da, **43** **29** Aw ya manga utaw na lyumabay dun, mig- si José na taga Arimatiya wala' pagduwaduwa odoy-odoy silan kan Jisus aw mig-eleng-eleng kadtu ni kan Pilato, aw pigsekat nan ya lawas silan, law nilan, “Miglong kaw na kalaten mu ya ni Jisus. Si José pagbasaan na manga edep nan Témplo aw seled na tulungallaw pa-indegen mu adti matas na usayanan aw migtagad pa uman uman salut ya bagu. **30** Na! Tabangi ya kanmu sa Paghari' na Tyumanem sa Kasakupan nan. **44** pagka-utawun aw panog kaw dun ni krus!” **31** Sa pagdengeg ni Pilato na nyatay da si Jisus, Aw maynan uman, migpan-odoy-odoy kanan kyumega' sakanan. Yanagaw pigtawag nan ya

kapitan na manga sundalu aw pig-usip nan kun kakalatan na ginawa nilan aw migsugaw. Aw tengteng na nyatay da si Jisus. **45** Pagdengeg piglongan nan silan na kyinita' nan si Jisus. **11** ni Pilato sa piglong na kapitan, pigtumbay Manang wala' silan pangintu-u sa piglong nan nan kan José ya pagkamang sa lawas ni Jisus. na nyataw da si Jisus aw migpakita' kanan. **12** **46** Pagkatigkas yan, nyayad si José sa téla na Pagkatigkas yan, migpakita' si Jisus adti duwa ya linum, aw pigkamang nan ya lawas ni Jisus umagakan nan talana nilan nyanaw adti luwa' lekat adti krus aw pigbedbedan nan na téla. na syudad, manang wala' nilan maksay kilalaā Aw pigbetang nan adti seled na ilib na dadan adti Jérusalim, aw pig-ubatan nilan ya kanilan paglebengan sa utaw, aw miglilid sakanan sa dakula' na batu pada pagtampeng sa baka' manga edep sa kyinita' nilan. Manang ya edep na ilib. **47** Aw pigtandawan ni Maria na taga na manga umagakan wala' silan uman pangintu-Magdala aw si Maria na ina ni José, yanagaw u kanilan. **14** Aw wala' kadugay, migpakita' pigka-edé-an nilan kun ayin lebengan si Jisus.

16 Pagkatigkas da na Allaw na Paglagdeng, si Maria na taga Magdala, aw si Maria na ina ni Santiago, aw si Salomé, nyayad silan sa manimbo' na un asag adti lawas ni Jisus. **2** Aw to-o maselem na allaw na Linggo, nyadtu silan adti piglebengan kanan. **3** Aw sa talana pa nilan dun ni dalan, mig-usip-usipay silan, "Singalan ya un mag-anggin kanaten sa batu lekat adti baka' na ilib?" Maynan ya piglong nilan kay to-o dakula' ya batu na pigtampeng sa baka' na ilib. **4** Manang sa pag-inunu nilan, kyinita' nilan na nyaka-anggin da adti kilid ya dakula' na batu. **5** Pagséled nilan adti ilib, kyumita' silan sa eseg na bagu pa ya ginawa aw syumut sa to-o maputi' na kadékgadéng na nyingkud apit adti kalintu. Aw ya manga kaübayan to-o silan kyumega'. **6** Manang miglong ya utaw kanilan, "Dili' kamu magkallek! Kya-edé-an ku na pyaninaw mayu si Jisus na taga Nasarit na pigkalabuan adti krus. Wala' da sakanan asini. Nyataw da! Inunuwa mayu ya pigpulangan kanan iyan. **7** Na, panaw da kamu! Aw ubati mayu ya manga umagakan nan, labi la si Pédro, na nyuna la si Jisus adti Galilya aw dun da mayu kita-a kasiling na pig-ubat nan kamayu idtu muna." **8** Aw lyumuwa' silan lekat adti ilib aw to-o silan nyalaguy kay migteneb silan aw nya-enneng-enneng. Aw wala' nilan ubat-ubatan ya kyinita' nilan adti edep na utaw kay to-o silan nyallek. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Na, pagkataw da ni Jisus na to-o maselem na allaw na Linggo, una sakanan migpakita' kan Maria na taga Magdala na yan ya pig-alilinan nan sa pitu ya busaw idtu muna. **10** Aw pigkadtuwan ni Maria ya manga umagakan ni Jisus na kenne' pa na

kakalatan na ginawa nilan aw migsugaw. Aw na syudad, manang wala' nilan maksay kilalaā kay nyabagu la ya kanan lawas. **13** Sa pagkada pigkutkutan adti kilid na pangpang na un adti ede' da nilan na yan si Jisus, lyumiku' silan paglebengan sa utaw, aw miglilid sakanan adti Jérusalim, aw pig-ubatan nilan ya kanilan manga edep sa kyinita' nilan. Manang ya edep na ilib. **14** Aw wala' kadugay, migpakita' si Jisus adti sampulu' taggesya' ya umagakan nan sa talana nilan kyuman. Pigsagda nan silan asuntu na wala' silan pangintu-u aw to-o mategel ya anenganeng nilan pangkay pig-ubatan da silan na manga utaw na nyataw da sakanan. **15** Aw miglong si Jisus kanilan, "Kadtuwu mayu ya kadakula' na banwa, aw pade-e-a mayu ya kadéng na utaw sa Madyaw na Ubat-ubat kanak. **16** Kun singalan ya mangintu-u kanak aw magpabautismu, paluwa-en sakanan na Tyumanem, manang kun singalan ya dili' mangintu-u kanak, ukuman sakanan na pamel-emelen. **17** Aw maka-agad ya manga pangilala yeiy sa manga utaw na mangintu-u kanak: Dun ni katulus na kanak ngalan, makalilin silan sa manga busaw, aw makapaglong silan sa manga punganan na tingeg na wala' pa nilan lemena paglongan. **18** Aw pangkay kun maka-awid silan sa ulud aw pangkay maka-inem silan sa makababaleng, dili' silan manunu. Aw kun pandungan nilan na kanilan palad ya manga pyangkedelan, dayaw silan kagulian." **19** Pagkatigkas ni Jisus na kanaten Pangulu maglong adti manga umagakan nan, nya-engat sakanan adti tas na langit, aw nyungkud apit adti kalintu na Tyumanem. **20** Aw nyanaw ya manga umagakan nan, aw piglegeb nilan ya kadéng na banwa aw pigpa-edé' nilan ya Madyaw na Ubat-ubat kan Jisus. Aw pangkay ayin silan kadtu, pigtabangan silan na katulus ni Jisus. Aw ya manga milagru na pigpa-imo' nan kanilan, yan ya migmatinaw sa kanilan pig-ubat-ubat. Amén!

Lukas

1 Kay Tyupilo na to-o pagbasaan: Madég ya utaw na migtibagseg migsulat sa manga kasampetanen sa manga nyatuman asini kanaten na manga pig-imó' ni Jisus. **2** Pigsulat nilan ya pig-ubat-ubat kanilan na manga utaw na tengteng kyumita' sa kadégi na nya-imó' lekat pa idtu muna. **3** Kay Tyupilo, asuntu na to-o ku pigsadsadan ya kadégi na nya-imó' lekat pa na idtu muna, nyakabetang adti anenganeng ku na madyaw aw dayaw ku uman tapiden ya pagkasulat adti kanmu. **4** Ya tud ku pada to-o mu ka-edé-an na tengteng matinaw ya pig-ubat-ubat da kanmu. **5** Dun ni manga allaw na si Hérodés ya mighari' sa banwa na Judiya, awun sambuk na magdadugsu-ay adti Témple na Tyumanem na pigngalan na Zakariyas. Nyaka-akup sakanan adti ubgungan na manga magdadugsu-ay na pigdumalaan ni Abiyas asini muna. Aw ya káubayan nan na si Élisabét, buwadbuwad uman ni Aaron. **6** Na, si Zakariyas aw si Élisabét, nyatibulluk silan dyumalug sa pagkaliman na Tyumanem. Pigdalug nilan ya kadégi na sugu' dun ni Uldin na pig-atag na Tyumanem asini muna. **7** Manang wala' ya ise' nilan kay dili' magpaka-ise' si Élisabét aw unud da alag ya ginawa nilan. **8** Na, dyumateng ya simana na kanan Zakariyas da uman ubgungan ya mag-imó' sa manga imo-unun dun ni Témple na Tyumanem. **9** Aw migbunutbunut silan kay yan ya katanem na manga magdadugsu-ay, aw si Zakariyas ya kyabunutan nilan na un magsunug sa inséndo adti seled na Tambi' na Pigtani adti Tyumanem. **10** Aw sa talana nan migsunug sa inséndo, awun madégi to-o na manga utaw adti luwa' na nyanawagtawag adti Tyumanem. **11** Aw migpakita' kan Zakariyas ya sambuk na anghil na Tyumanem na nyindegi apit adti kalintu na sunuganan sa inséndo. **12** Pagkita' nan sa anghil, migteneb sakanan aw to-o nyallek. **13** Manang miglong kanan ya anghil, "Dili' kaw magkallek, kay Zakariyas, kay dyenggeg saba na Tyumanem ya panawagtawag mu. Aw ya káubayan mu na si Élisabét, un mag-ise' sa eseg, aw Juan ya pagngalan mayu kanan. **14** To-o dakula' ya pagleya mu kanan, aw madégi uman ya magleya sa pagkautaw nan. **15** Kay to-o matas ya imo-unun na un taligu kanan na Tyumanem. Ka-ilangan dili' sakanan

mag-inem sa bino aw sa eped pa na inemenen na to-o magpakalangulangu. Matmu' sakanan na Ispiritu Santo pangkay adtu pa sakanan ni seled na buntit na ina nan. **16** Aw madégi ya buwadbuwad ni Isra-él na un nan paliku-un adti Tyumanem na kanilan Pangulu. **17** Ya ise' mu, yan ya muna sa Kristu, aw ya katulus na atag kanan na Ispiritu Santo, kasiling saba na kan Éliyas. Aw pa-iyuli-en nan ya manga ama aw kanilan manga mangayse', aw paliku-un nan ya manga utaw na wala' dalug sa pagkaliman na Tyumanem pada makaliku' silan dumalug kanan. Magi sa un nan imo-un, matagilan ya manga utaw sa pagdateng ni Kristu." **18** Aw piglongan ni Zakariyas ya anghil, "Unun ku ya pagka-edé' na matinaw ya piglong mu kanak? Bakleg da aku. Aw buyag da uman ya káubayan ku." **19** Tyumubag kanan ya anghil, "Aku si Gabriyél na gayed mag-indeg adti asdangan na Tyumanem. Pigsugu' aku adi sayid mu na un magpa-edé' sa madyaw na ubat-ubat yeiy. **20** Manang asuntu na wala' mu pangintu-uwí ya kadégi na piglong ku, na, ma-umu kaw menda' na matuman ya kadégi na piglong ku kanmu. Aw matuman saba yeiy dun ni allaw na dadan da pigpamalli' na Tyumanem." **21** Na, ya manga utaw na tyumagad kan Zakariyas adti luwa', nyabelengbeleng silan kun ananga' madugay sakanan adti seled na Tambi' na Pigtani adti Tyumanem. **22** Aw sa pagluwa' da nan, dili' da sakanan magpapaglong manang gayed migpulingen kanilan pada pa-edé' na awun pigpakita' kanan adti seled. **23** Aw sa pagkatigkas da na imo-unun nan dun ni Témple, nyuli' sakanan adti kanan balay. **24** Sa paglabay da na pilangallaw, nyabdes si Élisabét. Aw seled na limambulan wala' sakanan luwa' adti balay nilan, aw miglong adti anenganeng nan, **25** "Pigkallatan aku na Tyumanem. Pigkamang nan adi kanak ya kamulamula ku adti manga utaw." **26** Na, sa enemembulan da na pagkabdes ni Élisabét, pigsugu' na Tyumanem ya anghil na si Gabriyél adti lunsud na Nazarit, sakup na Galilya, **27** na madtu ni sambuk na káubayan na wala' pa ka-ilabeti na eseg. Ya ngalan nan si Maria. Ya tawas nan si José na buwadbuwad ni Dabid na hari' asini muna. **28** Aw sa pagdateng na anghil adti kan Maria, miglong sakanan, "Pagleya kaw kay ya Tyumanem to-o migpakadyaw kanmu, aw gayed kaw nan pig-agadan." **29** Pagdenggeg ni Maria seiy, to-o sakanan nyabelengbeleng kun

unu ya kakawasan na piglong na anghil. **30** Aw Magpaluwa-ay sakanan. **48** Kay pig-anenganeng miglong ya anghil kanan, "Dili' kaw magkallek, aku nan pangkay madalem aku na kanan sugukay Maria, kay kyatutukan ya Tyumanem anen. Lekat adun na allaw, madég ya manga kanmu. **31** Pakanyegi ya un ku paglongun utaw na maglong, 'To-o madyaw ya kan Maria,' kanmu: Dili' madugay, mabdes kaw aw mag- **49** kay madég ya mangkadyaw na pigpan-imo' ise' sa eseg, aw ngalanan mu sakanan na kanak na Tyumanem na To-o Matulus. Aw wala' Jusu. **32** Ma-imo' sakanan to-o dengganen, aw ya maka-unawa sa ngalan nan. **50** Aw kyallatan pagtawagen sakanan na Ise' na Tyumanem na nan ya kadég na awun pagkallek kanan pangkay To-o Matas, aw imo-un sakanan na Tyumanem sa manga utaw adun aw sa manga buwadbuwad hari' kasiling na tyugbulan nan na si Dabid. **33** na dumadateng pa. **51** Pigpakita' na Tyumanem Aw maghari' sakanan sa manga buwadbuwad ni ya kanan katulus magi sa kadyaw na pig-imo' Jakub na wala' ya tyamanan. Aw ya kasakupan nan. Ya manga migpatastas, pig-alilinan nan na un nan hari-an, wala' ya katigkasan." (**aiōn g165**) **34** Aw nyusip si Maria sa anghil, "Unun kanilan trunu. Aw pigsuguk nan ya manga utaw ya pagka-imo' na kadég yeiy na wala' pa ya na madalem. **53** Pigpabiyg nan ya manga utaw eseg ku?" **35** Aw tyumubag ya anghil, "Ya na nyangkagetem, aw pig-alilinan nan ya manga Isipitu Santo un lumugsad dun ni kanmu aw mayaman na wala' ya dyla. **54** Pigtabangan kalandungan kaw na katulus na Tyumanem nan ya kanan manga utaw na yan ya manga na To-o Matas. Yanagaw ya ise' na un mautaw buwadbuwad ni Isra-él. Wala' nan kalingawi ya dun ni kanmu, wala' ya sala' dun ni kanan, aw kanan pakang na kallatan nan ya manga utaw pagtawagen sakanan na Ise' na Tyumanem. **36** nan. **55** Kay asini muna, pigpakangan nan ya Na, ya kadégan mu uman na si Élisabét, pangkay kanaten tyugbulan na si Abraham aw ya manga madég ya miglong na dili' sakanan magpakai-se', manang nyabdes da sakanan sa ise' nan na buwadbuwad nan na kallatan nan ya kadég tadin na wala' ya katigkasan." (**aiōn g165**) **56** Aw eseg, aw enemembulan da ya kabdesan nan. nyeya' pa si Maria dun ni tampid ni Élisabét **37** Kay adti Tyumanem, wala' saba ya dili' nan seled na tulumbulan, aw pagkatigkas yan, nyuli' mabatug." **38** Aw miglong si Maria, "Sugu- da sakanan adti balay nan. **57** Na, dyumateng ya anen aku saba na Tyumanem. Madyaw beg allaw na kyautawan da si Élisabét, aw mig-ise' galu aw matuman ya piglong mu adi kanak." sakanan sa ise' na eseg. **58** Sa pagpakadengen na Pagkatigkas yan, pig-indegan sakanan na anghil. manga sumbalay nan aw kanan kadégan na to-o **39** Na, wala' kadugay, nyaniges si Maria aw sakanan kyallatan na Tyumanem, ya kadég nilan nyaksay nyadtu ni lunsud adti kabuntudan dun nyagad kanan migleya. **59** Aw sa walungallaw da ni banwa na Judiya. **40** Pagdateng nan dun, na ise', nyadtu ya kadégan nilan kay un patuli' syumeled sakanan adti balay ni Zakariyas aw ya ise'. Aw kaliman nilan galu ngalanan ya ise' nyangumusta kan Élisabét. **41** Aw sa pagdengen na si Zakariyas kasiling na ngalan na ama nan. ni Élisabét sa pangumusta ni Maria, mig-inang **60** Manang wala' kalim si Élisabét, aw miglong ya ise' adti buntit nan. Aw nyatmu' si Élisabét sakanan, "Si Juan ya pagngalan kanan!" **61** na Isipitu Santo **42** aw miglong sa mabagseg na Aw miglong silan, "Wala' ya kadégan mayu tinggeg, "Kay Maria, madyaw ya kanmu! Sa kadég na maynan ya ngalan!" **62** Aw pigpulingenan na manga kaubayan, ikaw ya to-o pigpakadyaw nilan ya ama na ise' kun unu ya kaliman nan na Tyumanem, aw maynan uman ya ise' na un pagngalan sa ise' nan. **63** Aw migpulingen uman mautaw dun ni kanmu. **43** Ananga'aku tanawun si Zakariyas na atagan sakanan na sulatanan na ina na kanak Pangulu? **44** Kay pagdengen aw yan ya pigsulat nan: "Juan ya pagngalan ku sa pagpangumusta mu, mig-inang ya ise' kanan." Aw nyabelengbeleng ya kadég nilan. **64** adi buntit ku kay to-o sakanan migleya. **45** Aw wala' nilan imanmana na nyakapaglong da Aw madyaw ya kanmu kay pyangintu-uwan si Zakariyas aw pigdeyen nan ya Tyumanem. **65** mu na tumanen saba na Tyumanem ya kadég Aw yanagaw nyangkallek ya kadég na sumbalay na piglong nan kanmu." **46** Aw miglong si nilan. Aw ya nyangka-imo' yeiy alag nyabekkal Maria, "Pigdeyen ku ya Tyumanem sa kadakula' adti kadakula' na kabuntudan na Judiya. **66** na kanak ginawa aw kanak anenganeng, **47** Aw ya kadég na manga utaw na nyakadengen aw dakula' uman ya kanak pagleya asuntu na seiy, nyaka-usip silan adti kanilan anenganeng,

law nilan, "Unu ya un datengan na ise' yeiy kadakula' na kasakupan nan. 2 Yeiy ya tagna' aw ma'gkadakula' da sakanan?" Kay nyabangal na pagpasinsus. Aw nya-imo' yeiy dengan na si da na awun ni kanan ya Tyumanem. 67 Aw si Kuréniyo ya migdumala sa banwa na Sirya. 3 Zakariyas na ama ni Juan nyatmu' na Ispiritu Yanagaw ya kadég na manga utaw migpansi-uli' Santo, aw ini ya pigpa-edé' nan: 68 "Deyen tadun silan adti kanilan manga lunsud pada magpalista ya Pangulu na yan ya Tyumanem na manga utaw sa ngalan nilan. 4 Aw si José nyindeg uman lekat na Isra-él! Kay nyadi la sakanan aw pigpalekat dun ni lunsud na Nazarit na sakup na Galilya da nan ya pagpaluwa' sa kanan manga utaw. aw nyadtu ni Béthléhém na sakup na Judiya. Na, 69 Migpadala sakanan sa Magpaluwa-ay na to- ya lunsud na Béthléhém, yan ya pigkautawan ni o matulus asini kanaten na lekat adti manga Dabid na hari' asini muna. Yanagaw nyadtu si buwadbuwad ni Dabid na kanan sugu-anen, 70 José kay buwadbuwad sakanan ni Dabid, 5 eped kasiling na pigpa-edé' nan asini muna magi sa nan si Maria na kanan tawas na kautawanan da, kanan manga propita. (aión g165) 71 Aw pigpakan pada magpalista uman silan. 6 Sa talana nilan nan na un nan kitadun paluwa-en lekat adti adti Béthléhém, dyumateng ya udas na pyetesan kanaten manga po-on aw adti pagdumala na da si Maria. 7 Aw kyautawan sa ise' nan na kadég na migkalat kanaten sa ginawa. 72 eseg na panggadan magulang, aw pigputus nan Piglong nan uman na pakita' nan ya kanan na téla ya ise' nan. Aw pigpakulang nan dun kallat adti kanaten manga tyugbulan, aw dili' ni kakananan na ayep kay wala' da ya tambi' nan kalingawan ya pakang nan kanaten 73 na na un nilan kabantukan. 8 Na, yan na gabi, pigsapa' nan adti kan Abraham na tyugbulan awun manga magdadiyagaay na migtunggu' tadun, 74 na un nan kitadun paluwa-en lekat adti sa manga karniro nilan dun ni panabtabanan kanaten manga po-on pada mabatug da tadun na dili' to-o mawat adti Béthléhém. 9 Aw tigkan ya pagsimba kanan na wala' ya kakallekan. 75 migpaka' kanilan ya sambuk na anghil na Aw taniyen kitadun adti kanan, aw dalugun Tyumanem, aw kya-ilawan silan na dakula' tadun ya kanan pagkaliman adti asdangan nan na kalalamdag na Tyumanem. Aw to-o silan sa kadég na allaw na pag-eya' tadun asini tas na nyallek. 10 Manang miglong ya anghil kanilan, lupa'!" 76 Pagkatigkas yan, miglong si Zakariyas "Dili' kamu magkallek! Pakanyegi mayu ya un adti ise' nan, "Ikaw kay To', pagtawagen kaw ku paglongun: Awun ubat-ubat ku kamayu na na propita na Tyumanem na To-o Matas, kay to-o madyaw na makapaleya sa kadég na manga ikaw ya un muna sa Pangulu pada tagilanen utaw. 11 Kay adun na gabi yeiy, adti lunsud ni ya un nan agiyan. 77 Pa-edé-en mu ya kanan Dabid, nyautaw da ya Magpaluwa-ay na yan manga utaw na mabatug da silan paluwa- ya Kristu na Pangulu. 12 Aw yeiy ya pangilala en kun lanasen da ya manga sala' nilan 78 na matinaw ya pig-ubat-ubat ku kamayu: Kita-magi sa kallat na kanaten Tyumanem. Aw ya en mayu ya tagbi' na ise' na pigputus na téla Magpaluwa-ay na un nan padala, kasiling na aw pigpakulang dun ni kakananan na manga sega na bagu syumilat adti silatan 79 na un ayep." 13 Pagkatigkas na anghil maglong, bigla' mag-atag sa kalalamdag adti kadég na nyeya' uman dyumateng ya madég na manga anghil dun ni kangitngitan aw sa manga kyalandungan na lekat adti tas na langit. Aw ya kadég nilan na alung na kamatayen. Aw yan ya magpalna-u migdeyen sa Tyumanem, law nilan, 14 "Deyen kanaten sa dalan na un tadun agiyan pasinan ya Tyumanem na awun ni tas na langit! Aw ya adti kalinaw." 80 Aw ya ise' na si Juan tyumulin, manga utaw asini tas na lupa' na nyakatutuk aw migkabagseg ya ginawa nan aw migkasalig sa Tyumanem awun da kalinaw nilan." 15 Sa ya kanan pagpangintu-u. Aw nyeya' sakanan pagliku' da na manga anghil adti tas na langit, adti kalingbinan menda' sa allaw na migpalekat migbalawbalaw ya manga magdadiyagaay sa sakanan migpalna-u sa manga utaw na Isra-él.

2 Na, idtu na manga allaw yan, si César Agusto ya inspirador na migdumala sa kadakula' na kasakupan na Roma. Mig-imo' sakanan sa balaud na ka-ilangan magpalista ya kadég na utaw magi sa sinsus. Ya sugu' yeiy pigbekkal adti karniro, law nilan, "Na! Kitadun da madtu ni Béthléhém aw naten tanawun ya nya-imo' adtu na pigpa-edé' kanaten na Tyumanem." 16 Yanagaw nyaksay silan nyadtu aw kyinita' nilan si Maria aw si José, aw pigkita' nilan uman ya ise' na pigpakulang adti kakananan na ayep. 17 Aw pagkatigkas nilan tanawun ya ise', pig-ubat-

ubat nilan adti manga utaw ya piglong kanilan atagan na dengeg ya manga utaw na Isra-él na na anghil sa ise' yan. **18** Aw nyabelengbeleng yan ya kanmu manga utaw." **33** Pagdengeg na ya kadég na nyakadenggeg sa pig-ubat-ubat na ama aw ina na ise' sa piglong ni Simyon, nya-manga magdadiyagay sa karniro. **19** Manang si enneng-enneng silan sa pigpa-edé' nan sa un Maria, pigtagu' nan adti kanan ginawa ya kadég datengan na ise'. **34** Aw tigkas yan, migsekat si na nyangka-imó' aw gayed nan pig-anenganeng Simyon adti Tyumanem na pakadyawun nan kun unu ya kakawasan. **20** Aw lyumiku' ya silan, aw piglongan pa nan uman si Maria, "Ya manga magdadiyagaáy na migdelyn silan sa ise' ini, pigpadala na Tyumanem adti kadég na Tyumanem asuntu sa kadég na pigdenggeg manga utaw na Isra-él aw ma-imó' sakanan aw pigkita' nilan, kay alag saba matinaw ya pangilala adti kanilan. Manang madég kanilan kadég na piglong na anghil kanilan. **21** Na, sa ya kumele kanan, yanagaw ukuman nan silan. walungallaw da na ise', pigpatuli' nilan sakanan. Manang madég uman kanilan ya dumawat Aw Jisus ya pinggalan nilan kanan, kay yan kanan, aw paluwa-en nan silan. **35** Aw magi ya ngalan na piglong na anghil kanilan idtu kanan kabukasan ya pigtagu' na manga utaw muna sa wala' pa kabdes ya ina nan. **22** Na, dun ni kanilan anenganeng. Manang ikaw dyumateng da ya allaw na un madtu si José kay Dé', asuntu na madég ya kumele sa ise' aw si Maria adti Témplo dun ni Jérusalim pada mu, magkalat ya kanmu ginawa kasiling na tumanen ya sugu' dun ni Uldin na pig-atag pigdugsang na lipang ya pusu' mu." **36** Na, kan Moysis sa paglinis sa kaúbayan na bagu awun sambuk na kaúbayan na balu aw propita kyautawan. Aw pigdala nilan uman ya ise' pada sakanan na Tyumanem. Aw ya ngalan nan si taniyen adti Tyumanem, **23** kay nyakasulat adti Ana na ise' ni Panu-él na buwadbuwad ni Asir. Uldin: "Ya kadég na ise' na eseg na panggadan To-o la sakanan buyag, aw olo' da pitungkaumay magulang pagtaniyen adti Tyumanem." **24** Na, ya pagsambuk nilan ya eseg nan. **37** Nyabalu pada kalinisan si Maria, pigdalug nilan uman ya la sakanan, aw adun kawaluwan tag upat ya nyakasulat dun ni Uldin: "Dugsu' ya duwa ya umay nan. Allaw aw gabi awun sakanan ni tukmu, aw kun wala' yan, duwa baling ya impis Témplo na gayed migsimba sa Tyumanem magi na kalupati." **25** Na, awun sambuk na utaw sa pagpuwasa aw pagpanawgtawag. **38** Aw dun ni Jérusalim na pinggalanan na Simyon. sa talana pa ni José aw ni Maria adti Témplo, Nyatibulluk ya ginawa nan dyumalug sa Uldin dyumulud si Ana kanilan. To-o sakanan migleya aw awun pagkallek nan sa Tyumanem. Madugay aw pigpasalamatnan ya Tyumanem. Aw da nan pigtagadan na paluwa-en ya manga gayed nan pigkasampetan ya ise' adti kadég buwadbuwad ni Isra-él, aw ya Ispiritu Santo na manga utaw na migtagad sa pagpaluwa' na awun ni kanan. **26** Aw pigpa-edé' da kanan Tyumanem sa manga taga Isra-él. **39** Sa abus na Ispiritu Santo na dili' pa sakanan matay da ni José aw si Maria katuman ya kadég na menda' na kita-en nan ya Kristu na pigpakang pigsugu' na umba' nilan imo-un na awun ni na Tyumanem asini muna. **27** Aw dun ni allaw Uldin na Tyumanem, nyuli' silan adti Nazarit yan, piggagad na Ispiritu Santo si Simyon na sakup na Galilya. **40** Aw ya ise' tyumulin aw madtu ni Témplo. Aw dun da nan kita-a ya gayed sakanan nyatmu' na kataeng aw grasya ise' na si Jisus na pigdala na mangkatikadeng na alag lekat adti Tyumanem. **41** Na, kada nan adti Témplo na un tumanen ya sugu' dun umay magkadutu ya mangkatikadeng ni Jisus ni Uldin. **28** Sa pagkita' ni Simyon sa ise', adti Jérusalim pada tumambung sa Pista na pigkipit nan aw pigdelyn nan ya Tyumanem, Paglabay na Anghil na Tyumanem. **42** Aw sa law nan, **29** "We... Tyumanem, tumbayan da pagdateng da ni Jisus adti sampulu' tag duwa na kamangen aku mu kay nyatingen da ya ya umay, nyadtu uman silan ni Pista kasiling anenganeng ku, asuntu na nyatuman da ya na katanem nilan. **43** Pagkatigkas na manga pigpakang mu kanak. **30** Kay pigkita' da na allaw na Pista, nyan-uli' da silan. Manang kanak mata ya magpaluwa-ay **31** na pigtagilan migpatagak baling si Jisus adti Jérusalim. Aw mu dadan pada magpaluwa' sa kadég na manga wala' yeiy ka-edé-i na mangkatikadeng nan. **44** utaw. **32** Sakanan ya kalalamdag na mag-ilaw Iman nilan aw nyaka-agad si Jisus sa kanilan sa un agiyan na manga utaw na Héntil pada ka-epedanan. Pagkatigkas na sangallaw na mangintu-u silan kanmu. Aw magi kanan ka- pagpanaw nilan, pigpaninaw nilan si Jisus dun

ni kanilan kadégan aw manga ubaybay **45** agiyan na kanaten Tyumanem! Pakadyawa manang wala' nilan kita-a. Yanagaw lyumiku' mayu ya dalan na un nan agiyan! **5** Ya kadég silan adti Jérusalim pada parinawun sakanan. na kalikuban un tabunan, aw ya kadég na **46** Sa pagkatlu la na allaw, pigkita' nilan si Jisus kabuludan alag pakalataganen, aw ya manga adti Témple na nyungkud dun ni teng'a' na dalan na kaliku-an pantuliden, aw ya manga manga magpalna-uway sa Uldin. Migpakyeg dalan na batubatuwun pan-angginan. **6** Aw kita-si Jisus aw nyusip kanilan. **47** Aw ya kadég na en na kadég na manga utaw ya Magpaluwa-dyumengeg kanan, nya-enneng-enneng silan ay na padala na Tyumanem adti kanilan." **7** asuntu sa kadakula' na kya-edé-an nan dun Yanagaw madég ya manga utaw na nyadtu ni pagtugbag nan sa kanilan manga usip. **48** ni kan Juan pada magpabautismu kanan. Aw Aw sa pagkita' na mangkatikadeng nan kanan, miglong si Juan kanilan, "Kasiling kamu na to-o silan nyabelengbeleng, aw miglong ya kamangayse-anan na kamugung! Singalan ka' ina nan, "Kay To', ananga' mu imo-un kanami ya miglong kamayu na makapalaguy kamu lekat yeiy? Tanawa! To-o kami nyaypeng kanmu! adti pa-emel-emel na Tyumanem na malapit Gayed kaw nami ya ama mu pigpaninaw." **49** da dumateng? **8** Kun kaliman mayu makaluwa' Tyumubag si Jisus kanilan, "Kay Ne', ananga' dun ni pa-emel-emel na Tyumanem, pakitaán kamu maninaw kanaken? Unu, wala' ka' mayu mayu ya bunga na kamayu pagselsel. Unu ka', ka-edé-i na ka-ilangan na asini aku pag-eya' mig-anenganeng kamu na dili' kamu nan pani balay na Ama ku?" **50** Manang wala' nilan emel-emelen asuntu na buwadbuwad kamu ni kalabeti kun unu ya kakawasan na piglong nan. Abraham? Paglongun ta kamu: Mabatug saba **51** Aw nyagad si Jisus kanilan nyuli' adti Nazarit. na Tyumanem ya pag-imo' sa manga batu ini na Aw kyaagadan nan ya kanan mangkatikadeng. palangad mangayse' ni Abraham na un pagsayu Aw ya kadég na nya-imo', alag pigtagu' na ina kamayu! **9** Aw pangkay adun pigtagilan da nan adti kanan ginawa. **52** Aw tyumulin si Jisus ya palakul na un pagsakap sa manga kawuy aw kyadugangan pa to-o ya katadeng nan. Aw na wala' pamunga sa madyaw, aw agbel adti ya Tyumanem aw manga utaw alag kyatutukan atulun." **10** Aw nyangusip ya madég na manga utaw kan Juan, "Kun maynan, unu ya madyaw nami imo-un?" **11** Aw tyumubag si Juan kanilan, "Kun singalan kamayu ya awun duwa ya sa-ul, madyaw pa na atag nan ya sambuk adti utaw na wala' ya sa-ul. Aw kun singalan uman kamayu ya awun kakan, atagan nan ya wala' ya pagkanen."

3 Na, pagdateng da na sampulu' tag lima ka umay na pagdumala na inspirador na si Tibériyo César sa kadakula' na kasakupan na Roma, dun ni umay yan, si Ponsyo Pilato uman ya gubirnador sa probinsiya na Judiya. Aw si Hérodés Antipas ya migdumala sa banwa na Galilya, aw ya mangud nan na si Pilipi yan ya migdumala sa manga banwa na Ituréya aw Trakonitis. Si Lisaniyas ya migdumala sa banwa na Abiléné. **2** Aw si Anas aw si Kaypas, silan duwa ya manga pangulu na manga magdadugsu-ay sa manga utaw na Judiyu. Aw dun ni umay yan, dyumateng ya allaw na miglong ya Tyumanem adti ise' ni Zakariyas na si Juan talana nan nyeya' adti kaligbinan. **3** Yanagaw piglegeb nan ya manga banwa na malapit dun ni tubig na Jordan, aw pig-ubat-ubat nan na magpabautismu ya manga utaw aw magselsel silan pada lanasen na Tyumanem ya kanilan manga sala'. **4** Dun ni pigpan-imo' ni Juan, nyatuman ya pigsulat na propita na si Isayas asini muna: "Awun utaw na magtatawag adti kaligbinan, aw yeiy ya un nan paglongun: 'Tagilana mayu ya un

12 Awun uman manga mangangublaay sa buwis na nyadtu ni kan Juan pada magpabautismu. Aw nyusip silan kanan, "Kay Magpalna-uway, unu uman ya imo-un nami?" **13** Aw tyumubag si Juan kanilan, "Dili' mayu pagpasoblaan ya pagpangubla sa buwis." **14** Aw awun uman manga sundalu na nyangusip kanan, law nilan, "Aw kami uman, unu ya kanami imo-un?" Aw tyumubag si Juan kanilan, "Dili' mayu pagalleken ya manga utaw aw pagtanemtaneman pada makakuwalta kamu. Dili' da kamu mag-alup sa dakula' na tandan." **15** Sa pagpakadengeg na manga utaw sa palna-u ni Juan, migpalekat silan mig-anenganeng pagaw si Juan ya Kristu na kanilan pigtagadan. **16** Manang miglong si Juan kanilan, "Aku ya migbautismu kamayu magi sa tubig. Manang awun sambuk na un pa dumateng na to-o pa matas kanak, aw dili' aku makatumbuk kanan. Pangkay ya eket na

sandal nan dili' aku umba' mag-ubad. Aw yan Juda ya ise' ni José. Si José ya ise' ni Jonam. Si ya magbautismu kamayu sa Ispiritu Santo aw Jonam ya ise' ni Éliyakim. **31** Si Éliyakim ya ise' atulun. **17** Dun ni pag-ukum nan, taniyen nan ni Mélia, aw si Mélia ya ise' ni Ména. Si Ména ya kanan manga utaw, kasiling saba na utaw ya ise' ni Matata, aw si Matata ya ise' ni Natan. na migbulus sa trigu. Magi dun ni pagbulus Si Natan ya ise' ni Dabid, **32** aw si Dabid ya ise' nan, matani ya tipig aw matani uman ya awun ni Jési. Si Jési ya ise' ni Obéd, aw si Obéd ya seled. Panimunun nan ya awun seled aw dayaw ise' ni Boaz. Si Boaz ya ise' ni Salmon, aw si betang adti pul. Manang ya tipig, ubusun Salmon ya ise' ni Na-asyon. **33** Aw si Na-asyon nan panimunun aw asag adti atulun na dili' ya ise' ni Aminadab, aw si Aminadab ya ise' ni pagkapatayan." **18** Madég pa uman ya piglong Admin. Si Admin ya ise' ni Arni. Si Arni ya ise' ni Juan na makapabagseg sa anenganeng na ni Hézron, aw si Hézron ya ise' ni Paréz. Aw manga utaw magi dun ni pagpa-edé' nan sa si Paréz ya ise' ni Juda, **34** aw si Juda ya ise' ni Madyaw na Ubat-ubat adti kanilan. **19** Manang Jakub. Si Jakub ya ise' ni Isaak, aw si Isaak ya si Hérodés Antipas na migdumala sa banwa na ise' ni Abraham. Si Abraham ya ise' ni Téra. Galilya, pigpabalabu nan si Juan. Kay gayed Si Téra ya ise' ni Nahor. **35** Si Nahor ya ise' ni sakanan pigsagda ni Juan asuntu na kyamang Sérug, aw si Sérug ya ise' ni Réyu. Si Réyu ya nan si Hérodiyas na kaubayan na mangud nan, ise' ni Pélég, aw si Pélég ya ise' ni Hibir. Si Hibir aw asuntu na madég pa uman ya malatay na ya ise' ni Syéla. **36** Si Syéla ya ise' ni Ka-inan, pig-imó' nan. **20** Aw dun ni pagpabalabu nan aw si Ka-inan ya ise' ni Alpaksad. Si Alpaksad kan Juan, kyadugangan pa baling ya manga ya ise' ni Syém, aw si Syém ya ise' ni Nuwi. Si sala' nan! **21** Na, wala' pa si Juan kalabusawa, Nuwi ya ise' ni Lamék, **37** aw si Lamék ya ise' ni pigpambautismuwan nan ya madég na manga Metuséla. Aw si Metuséla ya ise' ni Énok, aw utaw. Aw pigbautismuwan nan uman si Jisus. si Énok ya ise' ni Jaréd. Aw si Jaréd ya ise' ni Aw sa talana ni Jisus nyanawagtawag, nyabeka' Mahalalél, aw Mahalalél ya ise' ni Kénan. **38** Aw ya langit **22** aw ya Ispiritu Santo lyumugsad adti si Kénan ya ise' ni Énos, aw si Énos ya ise' ni kanan kasiling na kalupati. Aw awun tingeg Sét. Aw si Sét ya ise' ni Adan, aw si Adan yan ya na lekat adti tas na langit na miglong, "Ikaw ise' na Tyumanem.

ya Ise' ku na to-o ku pigginawaan, aw to-o
aku kyatutukan kanmu." **23** Sa pagpalekat ni
Jisus migpalna-u, manga katluwan da ya umay
nan. Aw adti anenganeng na manga utaw, ise'
sakanan ni José. Na, si José, yan ya ise' ni Éli. **24**
Aw si Éli ya ise' ni Matat, aw si Matat ya ise'
ni Libi. Si Libi ya ise' ni Mélki. Si Mélki ya ise'
ni Janay, aw si Janay ya ise' ni José. **25** Si José
ya ise' ni Matatiyas, aw si Matatiyas ya ise' ni
Amos. Si Amos ya ise' ni Nahum, aw si Nahum
ya ise' ni Ésli. Si Ésli ya ise' ni Nagay, **26** aw
si Nagay ya ise' ni Ma-at. Si Ma-at ya ise' ni
Matatiyas. Si Matatiyas ya ise' ni Sémé-in. Si
Sémé-in ya ise' ni Josék. Si Josék ya ise' ni Joda.
27 Si Joda ya ise' ni Jo-anan. Si Jo-anan ya ise' ni
Résa. Si Résa ya ise' ni Zérubabél. Si Zérubabél
ya ise' ni Salati-él, aw Salati-él ya ise' ni Néri.
28 Si Néri ya ise' ni Mélki, aw si Mélki ya ise' ni
Adi. Si Adi ya ise' Kosam, aw si Kosam ya ise'
ni Élmadam. Si Élmadam ya ise' ni Ér, aw **29** si
Ér ya ise' ni Joswé. Si Joswé ya ise' ni Éliyézér,
aw Éliyézér ya ise' ni Jorim. Si Jorim ya ise' ni
Matat, aw Matat ya ise' ni Libi. **30** Si Libi ya
ise' ni Simyon, aw si Simyon ya ise' ni Juda. Si

4 Na, nyatmu' si Jisus na Ispiritu Santo aw pig-
indegan nan ya tubig na Jordan, aw pigpa-
agad sakanan na Ispiritu adti kaligbinan. **2**
Seled na kapatán ya allaw wala' sakanan kan
aw gayed pigtanda' ni Satanás. Aw pagkatigkas
na pagpuwsa ni Jisus, to-o sakanan nyagetem.
3 Aw miglong kanan si Satanás, "Kun Ise' kaw
na Tyumanem, na, paglonga ya manga batu ini
na ma-imó' pan." **4** Manang tyumubag si Jisus
kanan, "Yeiy saba ya pigpasulat na Tyumanem:
'Beke' olo' na kakan ya makamataw sa utaw.'" **5**
Pagkatigkas yan, pigpa-agad ni Satanás si Jisus
adtí matas na buntud aw pigpatandaw kanan
dagawdagaw ya kadég na kasakupan asini tas na
lupa!. **6** Aw piglongan nan si Jisus, "Ikaw ya un
ku atagan sa katundanan magdumala sa kadég
yeiy aw ya kanenggeya nilan. Kay pigtumbay
da kanak ya kadég, aw mabatug ku atag adti
pangkay singalan ya kaliman ku atagan. **7**
Yanagaw, kun magsimba kaw kanak, atag ku
kanmu ya kadég yeiy." **8** Aw tyumubag si Jisus
kanan, "Pigpasulat da saba: 'Ya Tyumanem na
kanmu Pangulu, yan olo' ya kanmu simbaén aw

yan ya kanmu kaagadan.” 9 Pagkatigkas yan, pundinganan na un mayu paglongun kanak: pigpa-agad nan si Jisus adti syudad na Jérusalim ‘Kay Doktor, bulunga una ya kanmu pagkaaw pigpa-indeg nan adti katasan na Témple utawun.’ Aw maglong kamu uman kanak, ‘Kay aw law nan, “Kun ikaw ya Ise’ na Tyumanem, Magpalna-uway, dyenget nami ya kadég na kawas kaw adti dalem, 10 kay yeiy ya pigpasulat pigpan-imo’ mu adti lunsud na Kapirna-um. asini muna: ‘Sugu-un na Tyumanem adti kanmu Na, imo-a la uman asini kanaten banwa.’ 24 ya kanan manga anghil na un magtameng Pagkatigkas yan, miglong pa uman si Jisus kanmu,’ 11 aw ‘Salu-un kaw nilan aw pangkay kanilan, ‘Matinaw saba ya un ku paglongun ya manga siki mu dili’ kapali-an na manga kamayu: Wala’ ya propita na pagdawaten dun batu.’” 12 Aw tyumubag si Jisus, “Yeiy uman ya ni kanan banwa. 25 Anenganga mayu ya nyapigpasulat na Tyumanem: ‘Dili’ mu pagtanda- imo’ dun ni manga allaw ni propita Éliyas. en ya Tyumanem na kanmu Pangulu.’” 13 Seled na tulungkáumay aw tengen’ na wala’ ya Pagkatigkas da na kadég na pungan na ulan, aw awun dakula’ na getem asini banwa pagtanda’ ni Satanas kan Jisus, pig-indegan ini. Aw awun madég na káubayan na nyabalu pa nan dun aw migtagad na makaselat salut dun ni manga allaw yan. 26 Manang wala’ magtanda’ kanan. 14 Na, nyuli’ si Jisus adti padalaan na Tyumanem si Éliyas adti pangkay banwa na Galilya. Aw awun ni kanan ya katulus sambuk kanilan. Adtu baling sakanaan suguna Isipiritu Santo, aw nyabekkal ya dengen nan a adti sambuk na káubayan na nyabalu na dun ni kadakula’ na palibed na banwa yan. 15 nyeya’ adti Zarépta, sakup na Sidon. 27 Aw Aw migpalna-u sakanaan adti manga sinagoga awun uman madég na ibungun asini Isra-él nilan aw pigdeyer sakanaan na manga utaw. 16 dengan na manga allaw ni Propita Élisiyo. Aw pagkatigkas yan, nyuli’ si Jisus adti lunsud Manang wala’ ya sambuk kanilan na kyalinisan na Nazarit na yan ya pigtulinan nan. Aw dun sa ibung nilan. Si Na-aman olo’ na taga Sirya ni Allaw na Paglagdeng, nyadtu sakanaan ni ya kyalinisan.” 28 Pagpakadengge na kadég na sinagoga, kay yan ya kanan kyanalaman. Aw awun ni seled na sinagoga sa piglong ni Jisus, nyindeg si Jisus na un magbasa sa pigpasulat na to-o silan nyangkadaman. 29 Aw nyan-indeg Tyumanem, 17 aw pigdimil kanan ya pigsulat silan aw pigdulus nilan si Jisus aw piggakgak ni Propita Isayas. Pig-ulad ni Jisus aw kyinita’ adti luwa’ na lunsud, adti ligad na pangpang na nan ya un nan basaen, aw pigpalekat nan ya kyabetangan na lunsud nilan, kay un galu nilan pagbasa, law nan: 18 “Ini kanaken ya Isipiritu tulud. 30 Manang nyagi baling si Jisus dun ni Santo, kay pigpamalli’ aku nan na un magpa- tengen’ na kadég na manga utaw aw nyanan da ede’ sa Madyaw na Ubat-ubat adti manga utaw sakanaan. 31 Aw tyumubang si Jisus adti lunsud na tagitu’. Pigpadala aku nan na un mag-ubat- na Kapirna-um, sakup na Galilya. Pagdateng ubat adti manga pig-allang na mabatug da silan na Allaw na Paglagdeng, syumeled sakanaan paluwa-en. Aw ya manga utaw na buta, kumita’ adti sinagoga aw migpalna-u sa manga utaw da silan. Aw ya manga utaw na pyamulayaman, dun. 32 Aw ya manga utaw na nyakadengge, paluwa-en silan. 19 Aw piglongan aku nan na nya-enneng-enneng silan kay awun katulus na pa-edé-en ya manga na utaw na dyumateng da kanan pagpalna-u. 33 Na, dun ni sinagoga awun ya allaw na paluwa-en silan na Tyumanem.” sambuk na eseg na pigsaledan na busaw. Aw 20 Pagkatigkas ni Jisus magbasa, piglulun nan to-o sakanaan mig-ulangag, 34 law nan, “Kay ya pigsulatan aw pig-uli’ nan adti pagsaligan Jisus na taga Nazarit, unu ya tud mu kanami? dun ni sinagoga, aw nyingkud sakanaan. Aw Unu, nyadi kaw na un apnasen ya kadég nami? ya kadég na utaw dun nyinunu kanan. 21 Aw Pigkilala ta kaw! Ikaw saba ya Pigpadala na dun da si Jisus paglong kanilan, “Ya pigpasulat Tyumanem!” 35 Manang pigsagda ni Jisus ya ini na Tyumanem asini muna, nyatuman da busaw, law nan, “Katinep kaw aw luwa’ kaw adun na allaw, aw pigpakanyegan da mayu.” adti kanan!” Aw pigdakdak na busaw ya utaw 22 Ya kadég na utaw dun migsaya’ kanan dun ni asdangan na kadég nilan, aw lyumuwa’ aw nyabelengbeleng silan sa mangkadyaw na ya busaw adti kanan na wala’ ka-unu ya utaw piglong nan. Aw miglong silan, “Enda’, olo’ yan. 36 Ya kadég na manga utaw dun, alag silan saba sakanaan ise’ ni José?” 23 Yanagaw miglong nya-enneng-enneng. Aw migpan-usip-usipay si Jisus kanilan, “Nya-edé’ aku na maynini ya silan, law nilan, “Unu ya palabet seiy? Kay

awun katulus nan magsugu' sa manga busaw Aw tyumubag si Simon, "Kay Magpalna-uway, aw lyumuwa' silan!" 37 Aw nyabekkal ya dengeg sanggabi pa nami ya nyamukut aw wala' ya ni Jisus dun ni kadakula' na palibed na banwa nyakamang nami! Manang asuntu na ikaw ya yan. 38 Pagkatigkas yan, nyindeg si Jisus lekat miglong kanami, tontonun pa ku uman salut adti sinagoga, aw nyadtu sakanan ni balay ni ya manga pukut." 6 Sa pagtonton da nilan sa Simon. Na, ya ugangan ni Simon na kaubayan kanilan manga pukut, madég to-o ya manga to-o migkapasu'. Yanagaw nyanginayu' silan isda' na nyakamang nilan, aw nyangkakésé' kan Jisus na guli-en nan. 39 Aw nyindeg si da galu ya kanilan manga pukut. 7 Yanagaw Jisus adti tampid nan, aw pigsagda nan ya pigkapay nilan ya manga edep nilan adti kapasu', aw dayaw pig-uwasan ya kaubayan sambuk na balangay pada tumabang kanilan. sa kapasu-an nan, aw maksay migbangun aw Aw migpalapit ya manga edep nilan aw pigmigsanggila' kanilan. 40 Pagsallep da na sega, atmu' nilan na isda' ya duwa ya balangay aw pigpandala na manga utaw adti kan Jisus ya agpet da galu malened asuntu sa dakula' na kadég na edep nilan na kyedelan. Pangkay unu nyakamang nilan. 8 Pagkita' ni Simon sa nya-ya magkedel nilan, pigpandungan ni Jisus na imo' yeiy, lyumuhud sakanan dun ni asdangan kanan palad ya tagsambuksambuk kanilan aw ni Jisus aw piglongan nan, "Kay Magpalna-uway, pyangkaguli-an silan. 41 Pig-alilinan nan ya pagpa-awat kaw beg kanake' kay makasasala' manga busaw lekat adti madég na manga utaw, aku!" 9 Piglong yeiy ni Simon kay nya-enneng-aw lyumuwa' silan na to-o mig-ulangag na enneng sakanan aw ya kanan manga edep miglong, "Ikaw ya Ise' na Tyumanem!" Manang asuntu sa kadég na isda' na nyakamang nilan. pigsagda silan ni Jisus aw wala' nan tumbayan 10 Aw ya manga edep ni Simon na si Santiago na maglong kay kya-edé-an nilan na si Jisus yan aw si Juan na alag mangayse' ni Zibidiyo nya-ya Kristu. 42 Sa pagkamaselem da, pig-indegan enneng-enneng uman silan. Aw miglong si Jisus ni Jisus ya lunsud yan aw nyadtu sakanan ni kan Simon, "Dili' kaw magkallek. Lekat adun kaligbinan. Manang pigpaninaw sakanan na imo-un da kaw mangisda-ay sa manga utaw." madég na manga utaw, aw sa pagkita' nilan 11 Pagkatigkas yan, pigguyud nilan ya kanilan kanan, nyanginayu' silan na dili' nan silan manga balangay adti ligad na danaw aw pig-indegan. 43 Manang miglong si Jisus kanilan, ayawan nilan ya kadég aw nyagad silan kan "Ka-ilangan na pa-edé' ku uman adti edep na Jisus. 12 Talana ni Jisus adti sambuk na lunsud, manga lunsud ya Madyaw na Ubat-ubat sa awun dyumulud kanan na eseg na ibungun. Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem, kay Pagkita' nan kan Jisus, lyumuhud sakanan aw yan ya du-an na pigpadala aku asini." 44 Aw nyanginayu', law nan, "Kay Sir, kun malim migpadeleg si Jisus mig-ubat-ubat adti manga kaw beg, guli-a ya ibung ku, pada kalinisan da ya lawas ku." 13 Aw pig-awidan ni Jisus ya eseg aw piglongan nan, "Kaliman ku saba. Na, kalinisan da kaw!" Aw dayaw nyalanas ya ibung nan. 14 Aw piglongan ni Jisus ya utaw yan na dili' nan pag-ubat-ubat adti pangkay singalan utawa. Aw piglongan nan uman, "Kadtu kaw ni Témplo, aw patanawan ya lawas mu adti magdadugsu-ay, aw matinawun nan na kyagulan da kaw. Aw atag kaw kanan sa umba' mu pagdugsu' na pigsugu' ni Moysis na yan ya magmatinaw adti manga utaw na kyalinisan da kaw." 15 Manang to-o pa baling nyabekkal ya ubat-ubat sa dengeg ni Jisus. Aw migkatipun adti kanan ya to-o madég na manga utaw pada magpakanyeg kanan aw pada pangguli-en ya manga magkedel nilan. 16 Manang malikit si Jisus magkadtu ni kaligbinan na sayda nan pada manawagtawag adti Tyumanem. 17 Na,

5 Na, sambuk na allaw, nyindeg si Jisus adti baklayan na Danaw na Génésarét na migpalna-u sa manga utaw, aw mig-insekay silan migpalapit adti kanan kay kaliman nilan magpakanyeg sa tingeg na Tyumanem. 2 Aw kyinita' ni Jisus ya duwa ya balangay adti ligad na danaw, manang ya manga mangisda-ay, nyanug pa silan pada mag-ugas sa kanilan manga pukut. 3 Yanagaw nyanik si Jisus adti sambuk na balangay ni Simon, aw piglongan nan na tulud tagbi' ya balangay adti ligad. Aw nyingkud si Jisus dun ni balangay aw pigpalna-uwan nan ya manga utaw. 4 Pagkatigkas da nan magpalna-u, piglongan nan si Simon, "Pagpalawud kamu aw tontona mayu ya manga pukut pada makakamang kamu sa isda'." 5

sambuk na allaw, talana ni Jisus migpalna-u, kan Jisus. Aw dun uman ya madég na manga awun manga Parisiyo aw manga magpalna- mangangublaay sa buwis aw edep na manga uway sa Uldin na manga Judiyu na nytingkud utaw na nyagad kanilan kyuman. **30** Manang dun na lekat adti madég na lunsud dun ni miggumudgumud ya manga Parisiyo aw ya banwa na Galilya aw Judiya aw syudad na manga edep nilan na magpalna-uway sa Uldin, Jérusalim. Aw awun ni kan Jisus ya katulus na aw migdiklamu silan adti manga umagakan Tyumanem sa pagguli' sa manga magkedel. ni Jisus, law nilan, "Ananga' kamu sumambuk **18** Na, awun manga eseg na dyumateng dun kuman aw minem sa manga mangangublaay sa na migittingga sa pulid. Pigtibagsegan nilan na buwis aw manga makasasala?" **31** Aw tyumubag makaseled adti balay pada dalaen ya pulid si Jisus kanilan magi sa pundinganan, "Ya adti asdangan ni Jisus. **19** Manang wala' silan manga utaw na mangkadyaw ya lawas, dili' pakaseled asuntu sa kadég na utaw. Yanagaw nilan ka-ilangan ya doktor. Manang ya manga nyanik silan adti atep na balay aw piggawangan utaw na awun magkedel, silan ya awun kanilan ya atep, pagkatigkas yan pigtonton nilan ilangan sa doktor. **32** Ya pigkadi ku asini tas adti dalem ya pigpakulangan sa pulid dun ni na lupa' yan ya pagtawag sa manga utaw na asdangan ni Jisus. **20** Sa pagkita' ni Jisus sa nyaka-ed'e' sa sala' nilan pada magselse silan sa kadakula' na pagpangintu-u nilan, miglong kanilan manga sala'. Manang ya manga utaw na sakanan adti pulid, "Kay Lew, ya manga sala' iman nilan aw wala' ya kanilan sala', beke' nilan mu adti Tyumanem, piglanas da." **21** Aw sa ya pigtawag ku." **33** Awun manga utaw dun na pagpaketeng na manga Parisiyo aw manga miglong kan Jisus, "Ananga' malikit magpuwasa magpalna-uway sa Uldin sa piglong ni Jisus, aw magpanawagtawag ya umagakan ni Juan na mig-anenganeng silan, "Ananga' maglong sa Magbautismuway aw ya umagakan na manga maynan ya utaw yeiy? Migpa-unawa sakanan Parisiyo, manang ya kanmu umagakan, kyuman sa Tyumanem! Ya Tyumanem saba olo' ya silan baling aw nyinem?" **34** Aw tyumubag si makalanas sa manga sala!" **22** Manang kya- Jisus kanilan magi sa pundinganan, "Enda', ede-an ni Jisus ya anenganeng nilan, yanagaw kun awun kasal, dili' magpuwasa ya manga piglongan nan silan, "Ananga' kamu mag- utaw kun kenne' pa dun ni sayid nilan ya eseg anenganeng sa maynan? **23** Ayin ka' ya molas na migpanamung. **35** Manang dumateng ya paglongun adti eseg na pulid, 'Ya manga sala' allaw na kamangen sakanan lekat adti kanilan, mu piglanas da,' aw kun paglongun sakanan, aw dun ni manga allaw yan, magpuwasa la 'Pagbangun kaw aw panaw da kaw?' **24** Manang silan." **36** Aw pig-ubatan pa uman silan ni Jisus matinawun ku adti kamayu na ya Ise' na sa pundinganan, law nan, "Kasiling uman na Utaw awun katundanan nan asini tas na lupa' kadékgadég, wala' ya utaw na magtabas sa bagu maglanas sa sala' na manga utaw." Tigkas yan, aw pagleneb nan adti dadan. Kun imo-un nan miglong si Jisus adti eseg na pulid, "Pagbangun yeiy, makisay baling ya bagu na kadékgadég aw kaw! Dala ya pigtingga nilan kanmu aw uli' da dili' uman mag-unawa ya batek na pigleneb adti kaw adti balay mu!" **25** Aw maksay migbangun dadan na kadékgadég. **37** Aw maynan uman, ya eseg na pulid dun ni asdangan na manga wala' ya mag-asag sa bagu na bino adti dadan utaw aw dyala nan ya pigtingga kanan aw nyuli' na betanganan na pig-imo' lekat adti kindal adti balay nan na to-o migdeyen sa Tyumanem. na ayep. Kay kun imo-un nan yeiy, sumubuk **26** Aw ya kadég na manga utaw na kyunita' sa ya bagu na bino aw mutu ya betanganan aw nya-imo', nya-enneng-enneng silan aw nyallek masapad baling ya bino aw magkalat uman ya aw migdeyen silan sa Tyumanem. Aw miglong betanganan. **38** Manang ya bagu na bino, kasilan, "Wala' pa tadun kita-a ya maynini!" **27** ilangan asag adti bagu na betanganan. **39** Aw Pagkatigkas yan, nyanaw si Jisus aw kyinita' nan ya manga utaw na nyaka-inem da sa dadan na si Libi na mangangublaay sa buwis na nytingkud bino dili' malim minem sa bagu, kay maglong adti bayadianan sa buwis. Aw miglong si Jisus silan, 'Madyaw pa ya dadan.'"

kanan, "Agad kaw kanak." **28** Aw nyindeg si Libi aw pig-ayawan nan ya kadég aw nyagad kan Jisus. **29** Wala' kadugay, migpa-imo' si Libi sa dakula' na kakan adti balay nan pada mamasa

6 Na, sambuk na Allaw na Paglagdeng, nyanaw si Jisus aw ya kanan manga umagakan dun ni dalan na nyaka-agì adti tenga' na pawa' na

awun trigu na agpet da aniyen. Aw nyanaplus pigpamalli' nan: Si Simon na pigngalan ni ya manga umagakan nan sa trigu aw pigtebteb Jisus na Pédro, aw ya inulug nan na si Andrés, nilan. 2 Manang awun manga Parisiyo na aw si Santiago, si Juan, si Pilipi, si Bartolomi, nyusip, "Ananga' mayu lakadan ya sugu' dun ni 15 aw si Matiyo, si Tomas, si Santiago na ise' Uldin sa Allaw na Paglagdeng?" 3 Tyumubang si ni Alpiyo, si Simon na Zéloti, 16 si Judas Jisus kanilan, "Unu ka', wala' mayu kabasa ya na ise' ni Santiago, aw si Judas Iskariyoti na pigpasulat na Tyumanem sa pig-imo' ni Dabid? yan ya un maglubid kan Jisus. 17 Pagkatigkas Pagkagetem nan aw ya kanan manga eped, 4 yan, tyumubang si Jisus aw ya kanan manga syumeled sakanan adti Balay na Tyumanem, umagakan adti kalatagan, kay tyumagad dun aw pigkamang nan ya pan na pig-atag da adti ya madég na dyumalug kanan. Aw dun uman Tyumanem aw kana nan, aw pig-atped-atped pagkatipun ya madég pa to-o na manga utaw nan uman ya kanan manga eped, aw dun da na lekat adti kadakula' na Judiya aw Jérusalim, nilan baling kalakadi ya Uldin kay yan saba aw awun uman lekat adti lunsud na Sidon aw olo' ya makakan ya manga magdadugsu-ay." Tiro na apit adti ligad na dagat. 18 Nyangkadtu 5 Aw miglong pa uman kanilan si Jisus, "Pig- silan ni kan Jisus na un magpakanyeg kanan atag da adti Ise' na Utaw ya pagbaya' sa unu aw pada guli-en ya manga magkedel nilan. Aw ya madyaw imo-un sa Allaw na Paglagdeng," nyangkadtu uman ya manga utaw na syeledan 6 Na, sambuk uman na Allaw na Paglagdeng, na manga busaw, aw pyangkaguli-an silan. 19 syumeled si Jisus adti sinagoga aw migpalna- Aw migtibagseg ya kadég na utaw na maka-awid u, aw dun ya sambuk na eseg na kimay ya silan kan Jisus kay kya-edé-an nilan na awun kalintu na bekten nan. 7 Aw dun uman ya katulus na magluwa' lekat adti kanan, aw alag manga Parisiyo aw manga magpalna-uway sa silan kyaguli-an. 20 Aw pig-inunu ni Jisus ya Uldin na manga Judiyu na migbantay sa un kanan manga umagakan, aw miglong sakanan: imo-un ni Jisus, kun guli-en nan ya bekten "Madyaw ya kamayu na nyaka-edé' na wala' ya na utaw dun ni Allaw na Paglagdeng. Kay mabatug mayu kun wala' ya Tyumanem. Kay kaliman nilan na awun puliba maglimanda nyaka-akup da kamu adti Kasakupan na Pighari-kanan. 8 Manang kya-edé-an ni Jisus ya adti an na Tyumanem. 21 Madyaw ya kamayu na anenganeng nilan. Yanagaw pigtawag nan ya nyagetem adun, kay pakabyagen kamu kagaya. eseg na kimay, law nan, "Adi kaw aw indeg Madyaw ya kamayu na migsugaw adun, kay kaw asini asdangan na kadég na utaw." Aw pakaganen ya ginawa mayu kagaya. 22 Madyaw nyindeg ya utaw yan dun ni asdangan nilan. ya kamayu kun dumutan kamu na eped asuntu 9 Aw miglong si Jisus adti manga Parisiyo aw sa pagdalug mayu sa Ise' na Utaw, pangkay manga magpalna-uway, "Awun usip ku kamayu: keleán kamu nilan aw odoy-odoyun aw kalaten Adti Uldin, unu ya pigtumbay na imo-un dun ni ya kamayu denggeg. 23 Pagleya kamu dun ni Allaw na Paglagdeng, ya pag-imo' sa madyaw allaw yan kay dakula' saba ya madawat mayu aw ya pag-imo' sa malatay? Aw kun paluwa-en na pigtagilan da adti tas na langit. Maynan ya utaw lekat adti pagti-is aw kalaten baling saba ya pig-imo' na manga tyugbulan nilan sakanan?" 10 Pig-inunu ni Jisus ya kadég nilan, adti manga propita na Tyumanem asini muna. aw tigkas yan piglongan nan ya eseg na kimay, 24 "Manang kamu na mangkayaman, malatay "Ulada ya bekten mu." Aw pig-ulad nan ya ya un mayu datengan kay nyatagtun da mayu kanan bekten, aw dayaw migkadyaw. 11 Manang adun ya madyaw na pagpakabetang. 25 Kamu ya manga Parisiyo aw manga magpalna-uway sa na nyangkabiyyag adun, malatay ya un mayu Uldin, to-o silan nyadaman aw pigbalawbalawan datengan kay dumateng ya allaw na magetem nilan kun unu ya un nilan imo-un kan Jisus. 12 kamu. Kamu na na nyaka-ikel adun, malatay Na, dun ni manga allaw yan, tyumukud si Jisus ya un mayu datengan kay magkalat saba ya adti buntud na un manawagtawag. Aw sanggabi ginawa mayu kagaya aw to-o kamu magsugaw. nan nyanawagtawag adti Tyumanem. 13 Aw sa 26 Kamu na pigsaya' adun na madég na utaw, pagkamaselem da, pigtawag ni Jisus adti kanan malatay ya un mayu datengan. Maynan saba ya manga umagakan nan. Aw pigpamalli' nan uman pigsaya' na manga tyugbulan nilan ya ya sampulu' tag duwa ya eseg aw pigngalan manga sallong kunu propita asini muna. 27 nan silan na manga apostolés. 14 Ini ya manga "Manang ini ya kanak paglongun kamayu

na manga migpakanyeg: Ginawayi mayu ya eyengen aw dugangan pa menda' na to-o kamayu manga po-on. Aw imo-a mayu ya lumapya." **39** Pagkatigkas yan, miglong pa uman mangkadyaw adti manga utaw na migdumut si Jesus adti umagakan nan sa pundinganan, kamayu. **28** Pakadyawa ya manga migtullun law nan "Dili' mabatug na buta ya pagguyud kamayu aw panawagtawagi adti Tyumanem sa edep nan na buta, kay alag silan molug adti ya manga migpakalat kamayu. **29** Kun awun gawang. **40** Ya pigpalna-uwan dili' matas sa magsampal sa gya mu, pasampalan uman kanan migpalna-u kanan. Umbo' da sa pigpalna-uwan ya sangkilid. Aw kun awun magkamang sa ya magkatadeng kasiling na migpalna-u kanan. sambuk na kadékgadég mu, na, atagan kanan. **41** Ananga' kaw magtulli' sa puling na awun ni Kun kamangen pa nan uman ya kanmu kamisita, mata na kanmu edep manang pigpabaya-an mu atagan uman kanan. **30** Atagi mayu ya pangkay baling ya dakula' na batang na nyakabalabag singalan na migsekat kamayu sa tabang. Aw kun dun ni kanmu mata? **42** Ananga' kaw maglong awun utaw na kumamang sa kamayu pametang, sa edep mu, 'Nate' kamangen ya kanmu puling" dili' da mayu pagbawi-en. **31** Kun kaliman mayu manang wala' mu kita-a ya kanmu puling na pakadyawun na edep na utaw, na, unaā mayu kasiling na batang ya kadakula'? Migtallalingu silan pakadyawa. **32** Kun yan olo' ya pigginawaan kaw! Unaā saba kamanga ya puling mu pada mayu ya manga gyuminawa kamayu, ayin da ya mabangal da ya pag-inunu mu aw mabatug da kadyaw na pig-imo' mayu? Pangkay ya manga mu ya pagkamang sa puling na kanmu edep. **43** makasasala', pigginawaan saba nilan ya manga Aw migpadeleg si Jesus miglong, "Ya madyaw gyuminawa kanilan. **33** Aw kun yan olo' ya na kawuy dili' mamunga sa malat, aw ya malat pakadyawun mayu ya manga utaw na mig- na kawuy dili' mamunga sa madyaw. **44** Kay ya imo' kamayu sa madyaw, ayin da ya kadyaw na tagsambuksambuk na kawuy ka-edé-an magi pig-imo' mayu? Pangkay ya makasasala' mig- sa bunga nan. Dili' kaw maka-ipu' sa madyaw imo' uman sa maynan. **34** Aw kun yan olo' ya na bunga na igira adti kawuy na suksukun, aw pabelesen mayu ya edep na pig-iman mayu dili' kaw uman maka-ipu' sa bunga na paras na makasayu kamayu, ayin da ya kadyaw na adti sampinit. **45** Aw maynan uman ya utaw. pig-imo' mayu? Pangkay ya manga makasasala' Pangkay unu ya awun ni anenganeng nan, yan migpabeles saba adti manga edep nilan na uman ya kanan paglongun. Kun gayed madyaw makasasala', aw pig-iman nilan na makasayu ya pig-anenganeng na utaw, madyaw uman ya ya nyeles adti kanilan. **35** Manang ginawayi imo-unun nan. Manang kun malatay ya pig-mayu baling ya kamayu manga po-on. Aw imo- anenganeng nan, malatay uman ya paglongun a mayu ya madyaw adti kanilan. Pabelesa mayu nan. **46** "Ananga' aku mayu pagtawagen na silan na wala' ya pag-iman na sayawan kamu 'Pangulu' manang wala' mayu daluga ya palna-nilan. Kay kun imo-un mayu ya kadégyeiy, u ku? **47** Pangkay singalan ya dumulud kanak dakula' saba ya madawat mayu aw ma-imo' aw magpakanyeg sa palna-u ku aw dalugun nan, kamu mangayse' na Tyumanem na To-o Matas. kasiling sakanaan na utaw asini pundinganan Kay ya Tyumanem magkallat saba, pangkay sa **48** na migtulluk sa balay nan. Una sakanaan manga utaw na dili' magpasalamat kanan aw migkutkut menda' na dyumateng adti batu na pangkay sa manga utaw na malatay ya bet. **36** sumalem aw dun sakanaan pagtulluk sa balay. Yanagaw pagkallatan mayu ya kadég, kasiling Aw pagbuntul na ba', pigtuluy ya balay yan na pagkallat na Tyumanem na kamayu Ama. **37** manang wala' kalukad, kay to-o masalig ya "Dili' kamu mag-ukum sa edep na utaw, pada dili' kyatullukan. **49** Manang ya utaw na dyumengen kamu uman ukuman na Tyumanem. Dili' mayu sa palna-u ku aw wala' nan daluga, kasiling pagpasala-en ya edep, pada dili' kamu uman uman sakanaan na utaw na migtulluk sa balay pasala-en na Tyumanem. Pasinsiyayi mayu ya dun ni tullukanan na dili' masalig. Aw pagbuntul edep na utaw, aw lanasen saba na Tyumanem na ba', pigtuluy ya balay yan aw dayaw nyalukad ya manga sala' mayu. **38** Atagi mayu ya manga aw to-o migkalat."

edep aw atagan kamu uman na Tyumanem. Kay pangkay sangunu ya kadakula' na pig-atag mayu, maynan uman ya atag kamayu na Tyumanem na dayaw pa nan daseken aw

7 Pagkatigkas ni Jesus magpalna-u adti manga utaw, nyadtu sakanaan adti lunsud na Kapirna-um. **2** Na, dun ni Kapirna-um pag-eya' ya sambuk

na kapitan sa manga sundalu aw awun kanan ya lungun aw pig-awidan nan, aw tyumeneng sugu-anen na to-o nan pigginawaan, manang ya manga migtingga. Aw piglongan ni Jisus kyedelan ya sugu-anen nan aw pakamatayenen ya nyatay, "Kay To', pagbangun kawl!" 15 Aw da. 3 Pagdengge na kapitan na awun si Jisus ni migbangun ya nyatay aw miglong da, aw pigliku' lunsud, pyakadtu nan ya manga magdadumalaay ni Jisus adti ina nan. 16 Aw to-o nyallek ya sa manga Judiyu dun ni lunsud, aw piglongan kadéng na utaw sa pigkita' nilan. Aw pigdeyen nan silan na manginayu' kan Jisus na madtu nilan ya Tyumanem, law nilan, "Dyumateng ni balay pada guli-en ya sugu-anen nan. 4 da asini kanaten ya sambuk na propita na to-o Pagdateng nilan adti kan Jisus, nyanganayu' matulus!" Aw miglong silan uman, "Pigtanaw silan to-o kanan, law nilan, "Ya utaw yeiy umba' da na Tyumanem ya manga utaw nan!" 17 Aw mu sakanaan tabangan, 5 kay pigginawaan nan ya ubat-ubat sa pig-imo' ni Jisus nyabekkal adti ya kadéng tadun na manga Judiyu aw migpatulluk kadakula' na probinsiya na Judiya aw dun ni sakanaan kanaten sa sinagogga!" 6 Yanagaw manga banwa na nyakapalibed. 18 Na, ya kadéng nyagad si Jisus kanilan. Sa malapit da silan adti yeiy na pigpan-imo' ni Jisus, pig-ubat-ubat kan balay, pigsugu' na kapitan ya manga ubaybay Juan na manga umagakan nan. 19 Yanagaw nan sa sungunun nilan si Jisus aw paglongun pigtawag ni Juan ya duwa ya umagakan nan, sakanaan, "Kay Sir, yeiy ya piglong kanmu na aw pigpakadtu nan silan adti kan Jisus pada kapitan: 'Dili' da kaw maglos, kay dili' aku saba usipen kun sakanaan ya pigpakang na Tyumanem makatumbuk magpapanik kanmu adti kanak asini muna aw kun awun pa tagadan nilan balay. 7 Yeiy ya du-an na beke' ku ya nyangay na eped. 20 Aw sa pagdateng nilan adti kan kanmu. Manang pangkay olo' da mu paglongun Jisus, miglong silan, "Pigsugu' kami ni Juan na na kaguli-an sakanaan, kaguli-an saba ya sugu- Magbaautismuway pada musip kanmu kun ikaw anen ku. 8 Kay sambuk aku uman na magkaagad ya pigpakang na Tyumanem asini muna na un sa matas pa kanak ya katundanan aw awun madi aw kun awun pa eped na tagadan nami?" uman katundanan ku sa manga sundalu na 21 Na, dun ni udas yan, pigpangguli' ni Jisus madalem pa kanak. Kun sugu-un ku ya sambuk ya madéng na pyangkedelan aw manga utaw na na "Kadtu kawl!" maksay sakanaan madtu. Aw syeledan na busaw aw madéng uman na buta. 22 kun paglongun ku uman ya sambuk na "Kadi Yanagaw pigtubag ni Jisus ya manga pigsugu' kawl!" madi sakanaan. Aw pangkay unu ya sugu- ni Juan, law nan, "Liku' kamu adti kan Juan aw an ku sa kanak sugu-anen, kaagadan nan saba." ubat-ubati mayu sakanaan sa manga dyengeg 9 Sa pagdengge ni Jisus sa piglong na kapitan, mayu aw sa manga kyinita' mayu: Ya manga law nan, "Tay sa kadakula' na pangpangintu-u buta, kyumita' da. Ya manga pulid, nyakapanaw na utaw yeiy!" Aw miglong sakanaan adti manga da. Ya manga ibungun, pyangkaguli-an aw utaw na nyagad kanan, "Paglongun ta kamu: malinis da. Ya manga bengel, dyumengge da. Ya eseg ini pangkay Héntil sakanaan, manang Awun manga nyangkamatay na nyataw da. wala' pa ku kita-a asini manga utaw na Isra- Ya manga tagitu' na utaw, kya-ubatan da sa él ya maynini na pagpangintu-u." 10 Aw sa Madyaw na Ubat-ubat. 23 Aw madyaw ya kana pagliku' da na manga pigsugu' na kapitan adti manga utaw na wala' pagduwaduwa na aku balay, kyinita' nilan na kyaguli-an da ya sugu- ya Pigpadala na Tyumanem." 24 Sa pagpanaw anen. 11 Na, wala' kadugay, nyadtu si Jisus ni da na manga pigsugu' ni Juan, pigpalekat ni lunsud na pigngalanan na Na-in. Aw nyagad Jisus ya pagkasampet kan Juan adti manga utaw uman kanan ya manga umagakan nan aw ya na migkatipun, law nan, "Sa pagkadtu mayu madéng to-o na manga utaw. 12 Sa malapit da adti kan Juan dun ni kaligbinan idtu muna, silan dumateng adti suwangan na lunsud, awun unu ka' ya kamayu pig-iman na du-an mayu kyinita' nilan na manga utaw na lyumuwa' dun sakanaan pyaninaw? Pagaw nyadtu kamu na na migtingga sa lawas na nyatay kay un nilan olo' magtandawtandaw sa utaw na kasiling na lebeng. Aw ya nyatay, tamisa na ise' na eseg na tigbaw na pig-eyeng-eyeng na samet. Beke' saba sambuk na kaubayan na balu. Aw madéng to-o na maynan si Juan! 25 Manang ananga' kamu ya nyagad sa balu. 13 Aw sa pagkita' ni Jisus sa madtu ni kaligbinan? Pagaw iman mayu aw balu, to-o sakanaan nyallat. Aw piglongan nan, kunita' kamu sa utaw na syumut sa kadékgadéng "Dili' kaw magsugaw." 14 Aw pigpalapitan nan na mayaman. Ya utaw na maynan, adtu sakanaan

pagkita-en ni palasyo. Manang beke' saba uman aw piglongan nan si Jisus na kuman adti tampil na maynan si Juan! **26** Yanagaw unu ka' ya nan. Yanagaw nyadtu si Jisus adti balay ni pig-iman mayu na un mayu kita-en dun ni Simon aw kyuman dun ni lamisa. **37** Na, dun kaligbinan? Pig-iman gya mayu na kumita' sa uman ni lunsud yan, awun sambuk na kaubayan propita. Paglongun ta kamu na si Juan beke' na makasasala'. Pagdenges nan na kyuman si olo' na propita manang matas pa sakanaan sa Jisus adti balay na Parisiyo, nyadtu sakanaan manga muna propita. **27** Aw si Juan yeiy, yan aw dyumala sa tagbi' na sabuy na pig-imo' ya pigkasampetan dadan dun ni pigpasulat na lekat adti batu na alabastro aw awun seled na Tyumanem asini muna: 'Pa-unaen ku kanmu manimbo'. **38** Aw dyumulud apit adti bagakwang ya kanak mag-ubat-ubatay pada tagilanen nan ni Jisus aw gayed migsugaw. Aw nyangkataktak ya un mu agiyan.' **28** Paglongun ta kamu: ya manga luwa' nan dun ni manga siki ni Jisus, Ya kadéng na utaw na nyautaw asini tas na yanagaw piggalisan nan na kanan lugay aw pig-lupa', wala' ya pangkay sambuk na matas pa alekan nan ya manga siki aw dayaw nan asagi kan Juan na Magbautismuway. Manang ya na manimbo'. **39** Manang ya Parisiyo na migpilit to-o madalem na utaw na nyaka-akup adti kan Jisus, kyinita' nan ya pig-imo' na kaubayan Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem, matas yan, aw miglong sakanaan adti anenganeng nan, pa sakanaan kan Juan." **29** Na, pagdenges da "Kun tengteng propita ya utaw ini, ka-edé-an na kadéng na manga utaw sa piglong ni Jisus, nan galu kun singalan kaubayana ya nyawid tyumande' silan na matinaw saba ya pigpa-edé' kanan, kay ya kaubayan iyan makasasala' saba." na Tyumanem magi kan Juan. Kay idtu muna **40** Manang kya-edé-an ni Jisus kun unu ya adti sa pag-ubat-ubat pa ni Juan, migpabautismu anenganeng nan aw yanagaw miglong sakanaan, silan kanan, dala ya manga mangangublaay "Kay Simon, awun paglongun ku kanmu." Aw sa buwis. **30** Manang awun madéng na manga tyumubag si Simon, "Unu yan, kay Magpalna-Parisiyo aw manga magpalna-uway sa Uldin uway?" **41** Aw miglong si Jisus sa pundinganan, na wala' nilan daluga ya tud na Tyumanem law nan, "Awun sambuk na utaw na migpabeles kanilan kay wala' silan pagpabautismu kan sa kuwalta adti duwa ya utaw. Ya sambuk, nyeles Juan. **31** Migpadeleg si Jisus miglong, "Unu ya sa limang gatus ka dinariyo aw ya sambuk un ku kapa-unawaan sa manga utaw adun na uman nyeles olo' sa kalimaan. **42** Aw asuntu gayed kyumele sa palna-u na dyeneng nilan? na dili' nilan mabatug bayadan ya kanilan **32** Kasiling silan na mangayse' na nyan-ingkud beles, yanagaw wala' da silan pabayada na adti pamanag na palingki. Dili' silan malim migpabeles kanilan. Na, singalan sa duwa ya to-magad magdanga pangkay pigtatawag silan o gyuminawa sa utaw na migpabeles kanilan?" na kanilan manga edep na maglong: 'Naten **43** Aw tyumubag si Simon, "Idtu na dakula' ya magdanga! Migasonata kami sa pangkasal, beles." Aw miglong si Jisus kanan, "Matinaw manang wala' kamu sayaw! Aw migpansi-engge' saba ya tubag mu." **44** Aw piglingi' nan ya kami manang wala' kamu pagsugaw.' **33** Maynan kaubayan aw piglongan nan si Simon, "Kyinita' saba uman kamu. Kay dyumateng si Juan aw da mu ya pig-imo' na kaubayan ini. Pagseled migpuwsa sakanaan aw wala' inem sa bino. Aw ku asini balay mu, wala' aku mu atagi na tubig miglong kamu, 'Syeledan sakanaan na busaw!' **34** pada pag-ugas sa manga siki ku. Manang ya Tigkas yan, dyumateng ya Ise' na Utaw. Kyinita' kaubayan ini, pig-ugasan nan baling ya manga mayu sakanaan kyuman aw nyinem edep nan siki ku na luwa' nan, aw piggalisan nan na ya madéng na manga utaw. Manang miglong kanan lugay. **45** Aw wala' aku mu aleki kasiling kamu baling, 'Tanawa mayu ya utaw yeiy! To-o na katanem tadun sa pagpangumusta. Manang sakanaan kyuman aw to-o nyinem sa bino, aw ya kaubayan ini, lekat pa na pagdateng nan mig-ubaybay sakanaan sa manga mangangublaay asini gayed nan pig-alekan ya manga siki ku. **46** sa buwis aw manga makasasala!" **35** Pangkay Aw wala' mu asagi na lana na olibo ya kanak ulu, maynan ya piglong mayu, manang ya palna-u manang pig-asagan nan baling ya manga siki ku aw palna-u ni Juan, alag saba pigmatinaw ku na manimbo'. **47** Yangaw paglongun ta kaw: dun ni manga pigpan-imo' na kadéng na utaw Madéng saba ya manga sala' na kaubayan yeiy, na dyumalug sa palna-u nami." **36** Na, awun manang piglanas da kay dakula' ya ginawa nan sambuk na Parisiyo na pigngalanen na si Simon, kanak. Manang ya utaw na tabay ya manga sala'

nan na un ku lanasen, tagbi' ya pagginawa nan pundinganan yeiy. **10** Aw tyumubag sakanan kanak." **48** Aw miglong si Jisus adti kaübayan, kanilan, "Kamu ya pigtumbayan na Tyumanem "Piglanas da ya manga sala' mu." **49** Aw ya na maka-edé' sa pigtagu' asini muna sa manga utaw na kyuman edep ni Jisus, miglong Kasakupan na Pighari-an nan. Manang awun silan adti kanilan anenganeng, "Singalan ka' manga edep na utaw na pangkay dyengetg utawa yeiy na makalanas sa manga sala'?" da nilan ya manga pundinganan manang **50** Manang miglong si Jisus adti kaübayan, wala' tumbayan kanilan ya pagpakalabet sa "Ya pagpangintu-u mu, yan ya nyakapaluwa' kakawasan. Yanagaw pangkay gayed nilan kanmu. Yanagaw uli' da kaw na awun da kalinaw inunuwun manang dili' nilan kita-en. Aw na kanmu anenganeng."

8 Lyumabay da ya pilangallaw aw nyanaw da uman si Jisus aw nyapit adti madég na manga lunsud aw manga baranggay. Aw pigpa-edé' nan ya Madyaw na Ubat-ubat sa Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. Aw nyagad kanan ya sampulu' tag duwa ya umagakan nan. **2** Aw awun uman nyagad kanilan na manga kaübayan. Ya edep kanilan pigguli' da dadan ni Jisus ya magkedel nilan aw ya edep uman pig-alilinan da nan sa manga busaw. Ya sambuk kanilan yan si Maria na taga lunsud na Magdala na pig-alilinan ni Jisus idtu muna sa pitu ya busaw. **3** Aw nyagad uman si Susana aw si Jo-ana aw edep pa na manga kaübayan. Ya manga kaübayan yeiy kyumamang silan lekat adti kanilan pagkamangan aw pigtabang nilan kan Jisus aw kanan manga umagakan. Na, ya eseg ni Jo-ana na si Kusa, yan ya sambuk na pagsaligan ni Hérodés Antipas. **4** Aw sa migkatipun da adti tampid ni Jisus ya madég to-o na manga utaw na lyumekat adti madég na lunsud, piglongan nan silan magi sa pundinganan, **5** law nan: "Awun sambuk na utaw na nyadtu ni pawa' nan na un magsabug sa manga bini'. Sa pagsabug nan sa manga bini', ya edep nyakasabug adti kilid na dalam aw kyataguna-an, aw pyanubug na manga langgam na tyumugpa' dun. **6** Ya edep na manga bini' nyakasabug adti kabatuwan aw maksay gyumiti'. Manang nyalanes ya manga tanem kay magdang to-o ya lupa'. **7** Ya edep na manga bini' nyakasabug adti magalet na suksukun. Gyumiti' ya manga bini', manang asuntu na tyumulin uman ya magalet, nyalemes baling ya manga tanem. **8** Aw ya edep na manga bini' nyakasabug adti mataba' na lupa', tyumulin aw nyamunga na tag sanggatus." Aw miglong pa si Jisus kanilan, "Magpakatadeng kamu na dili' mayu pagpalipaslipasan ya pigdeneg mayu." **9** Aw nyusip kan Jisus ya kanan manga umagakan kun unu ya kakawasan na

pundinganan yeiy. **10** Aw tyumubag sakanan kanak." **48** Aw miglong si Jisus adti kaübayan, kanilan, "Kamu ya pigtumbayan na Tyumanem "Piglanas da ya manga sala' mu." **49** Aw ya na maka-edé' sa pigtagu' asini muna sa manga utaw na kyuman edep ni Jisus, miglong Kasakupan na Pighari-an nan. Manang awun silan adti kanilan anenganeng, "Singalan ka' manga edep na utaw na pangkay dyengetg utawa yeiy na makalanas sa manga sala'?" da nilan ya manga pundinganan manang **50** Manang miglong si Jisus adti kaübayan, wala' tumbayan kanilan ya pagpakalabet sa "Ya pagpangintu-u mu, yan ya nyakapaluwa' kakawasan. Yanagaw pangkay gayed nilan kanmu. Yanagaw uli' da kaw na awun da kalinaw inunuwun manang dili' nilan kita-en. Aw pangkay gayed nilan denegegen, manang dili' nilan kalabetan ya kakawasan. **11** "Na, yeiy ya kakawasan na pundinganan: Ya tingeg na Tyumanem yan ya kasiling na manga bini' na pigsabug. **12** "Ya kilid na dalam na kyasabugan sa manga bini', yan ya manga utaw na dyumengeg da sa tingeg na Tyumanem manang dumateng si Satanas aw dampasen nan adti kanilan ya pigdeneg da nilan pada dili' silan mangintu-u aw dili' silan paluwen na Tyumanem. **13** "Aw ya kabatuwan na kyasabugan sa manga bini', yan ya manga utaw na dyumengeg sa tingeg na Tyumanem aw pigdawat nilan na awun pagleya manang dili' to-o makadalid ya pagpangintu-u nilan. Pagdateng na manga kalugan aw manga pagpamulayam asuntu sa pagpangintu-u nilan, ayawan nilan ya kanilan pagpangintu-u. **14** "Aw ya magalet na sukusukun na kyasabugan uman sa manga bini', yan ya manga utaw na dyumengeg sa tingeg na Tyumanem aw nyangintu-u silan manang ya kanilan anenganeng nyatmu' na kakaypengan sa pagpakabetang nilan, aw sa pag-anenganeng na ma-imó' mayaman, aw sa manga pagkaliman nilan asini tas na lupa'. Aw ya sampetan yan, dili' makabunga ya kanilan pagpangintu-u. **15** "Manang ya mataba' na lupa' na kyasabugan sa manga bini', yan ya manga utaw na migpakyeg sa tingeg na Tyumanem aw gayed nilan pigbetang adti kanilan malinis na anenganeng, aw magi sa pagpadeleg nilan, nyamunga na to-o madég." **16** Miglong pa si Jisus kanilan, "Wala' ya utaw na magsulu' sa salengan pada sangkuban nan, aw maynan uman, dili' betang adti dalem na katri. Manang betang nan baling adti bantawanahan pada kailawan ya kadég na awun ni seled na balay. **17** Maynan uman, wala' ya nyatagu' adun na dili' kabukasan. Aw ya kadég na wala' pa kalabeti idtu muna, dili' madugay alag da saba kalabetan aw mabangal ya kakawasan. **18** "Yanagaw to-o mayu pakanyegi ya piglong ku kamayu. Kay

ya utaw na dyumalug sa pigpalna-u kanan sa na dili' aku mu pagpati-isen!" 29 Yan ya piglong kana Tyumanem, dugangan pa ya kyalabetan nan kay tolobo pa ni Jisus pigsugu' ya busaw na nan. Manang ya utaw na wala' dalug sa palna-u lumuwa' dun ni utaw yan. Ya utaw yeiy madugay yan, kamangen baling adti kanan ya pangkay da sakanan pigseledan na manga busaw. Aw tagbi' na kyalabetan da nan." 29 Na, dyumateng pangkay pigtunggu-an aw pigsangkali-an ya ya ina ni Jisus aw manga inulug nan, manang manga siki aw ya taklayan nan, manang dili' wala' silan pakapalapit asuntu sa kadég na sakanan pagkatagenan. Pagpamugtu-un nan manga utaw na nyakapalibed kanan. 20 Aw baling ya sangkali' aw pagbalukun nan ya awun miglong kan Jisus, "Awun ni luwa' ya putaw. Aw paggagaden sakanan na busaw adti ina mu aw manga inulug mu. Kaliman nilan kaligbinan. 30 Tigkas yan, pig-usip sakanan ni magbalawbalaw kanmu." 21 Tyumubag si Jisus Jisus, "Singalan ya ngalan mu?" Aw law nan, kanilan, "Pangkay singalan ya dyumengeg sa "Si Légion." Kay madég saba ya manga busaw tingeg na Tyumanem aw dyumalug sa dyenegg na syumeled kanan. 31 Aw nyanginayu' pa nilan, silan uman ya pigsiling ku na kanak silan kan Jisus na dili' nan silan pakawasen manga inulug aw manga bubay aw ina ku." 22 adti gawang na wala' ya katantanan. (Abyssos Na, sambuk na allaw, miglong si Jisus adti kanan 912) 32 Na, awun madég to-o na manga taku' manga umagakan, "Naten tumalipag sa danaw." na nyampangaliwad adti kakayaban na malapit Yanagaw syumakay silan adti balangay aw dun. Yanagaw nyanginayu' kan Jisus ya manga syuminan adti dipag. 23 Talana nilan syumakay, busaw na tumbay galu kanilan na sumeleg adti nyakatulug si Jisus. Aw bigla' dyumateng ya manga taku'. Aw pigtumbay silan ni Jisus. 33 to-o mabandes na samet, aw syalampawan Aw ya kadég nilan lyumuwa' lekat adti eseg aw na manga baled ya balangay nilan aw un syumeled silan adti manga taku'. Tigkas yan, da matmu' na tubig. Aw agpet da galu silan nyampamalaguy ya kadég na manga taku' dun ni malened. 24 Yanagaw, maksay dyumulud kan kakayaban aw pyangkawasan nilan ya pangpang Jisus ya manga umagakan nan aw pigpukaw adti ligad na danaw aw ya kadég nilan nyabus nilan na miglong, "Kay Magpalna-uway! Un nyangkalemes. 34 Na, ya manga magdadiyagaay da kitadun mangkamatay!" Aw migbangun si sa manga taku', sa pagkita' nilan sa nya-imo', Jisus aw pigsagda nan ya samet aw baled, law nyalaguy silan adti lunsud aw pig-ubat-ubatan nan, "Tangke' kamu!" Aw tyumangke' ya samet nilan ya manga utaw dun ni lunsud aw ya aw migkalinaw da ya danaw. 25 Miglong si nyakapalibed dun. 35 Yanagaw nyangkadtu ya Jisus sa manga umagakan nan, "Ayin da saba ya manga utaw na un nilan tanawun ya nya-imo'. pagsalig mayu kanak!" To-o silan nyallek aw Aw sa pagdateng da nilan adti kan Jisus, kyinita' nya-enneng-enneng aw mig-usip-usipay silan, nilan ya eseg na abus da ka-alilini sa madég na "Singalan ka' ya utaw yeiy? Pangkay ya samet manga busaw, aw nyingkud da sakanan adti aw ya manga baled magkaágad kanan!" 26 Aw asdangan ni Jisus na awun da kadékgadég aw migpadeleg si Jisus aw manga umagakan nan migkadyaw da ya kanan anenganeng, aw asuntu syumakay sa balangay aw tyumalipag sa danaw, seiy, nyangkallek silan. 36 Aw ya manga utaw aw dyumateng silan adti banwa na pig-eya-an na na kyumiita' sa kadég na nyangka-imo', pig-manga taga Girasa dun ni dipag na Galilya. 27 Sa ubat-ubatan nilan ya manga utaw kun pig-unu pagpanog ni Jisus lekat adti balangay, awun eseg ya pagpaguli' sa utaw na pigseledan na manga na syumungun kanan. Na, ya eseg yeiy nyeya' busaw. 37 Pagkatigkas yan, ya kadég na nyeya' idtu muna adti lunsud, manang pigseledan adti palibed na lunsud na Girasa, nyanginayu' sakanan na madég na busaw yanagaw madugay silan kan Jisus na indegan nan ya banwa nilan, na wala' da sut sa kadékgadég aw wala' uman kay alag silan to-o nyangkallek. Aw sa pagsakay sakanan pag-eya' adti balay, manang adtu da ni Jisus adti balangay na un da galu mindeg, baling pag-eya' ni ilib na paglebengan sa 38 nyanginayu' kanan ya eseg na kya-alilinan nyangkamatay. 28 Sa pagkita' nan kan Jisus, da sa manga busaw, law nan, "Magad aku galu mig-ulangag sakanan aw nyangillupung adti kanmu!" Manang pigpapanaw sakanan ni Jisus, asdangan nan. Aw miglong sa mabagseg na aw piglongan nan, 39 "Uli' da kaw adti kamayu tingeg, "Kay Jisus na ise' na Tyumanem na To-o aw ubati ya manga utaw sa kadakula' na pig-Matas, pabaya-i la aku! Nyanginayu' aku kanmu imo' kanmu na Tyumanem." Aw nyindeg ya

eseg aw pig-ubat-ubatan nan ya kadég na awun alag silan migpansisugaw aw migpansimatay. ni lunsud sa kadakula' na pig-imo' kanan ni Manang miglong si Jisus kanilan, "Dili' kamu Jisus. **40** Sa pagliku' ni Jisus adti dipag na danaw, magsugaw kay wala' saba kamatay ya ise'. migleya to-o ya manga utaw dyumawat kanan Nyakatulug olo' sakanan!" **53** Aw nyaka-ikel kay ya kadég nilan tyumagad kanan. **41** Aw ya baling silan sa piglong nan kay kya-edé-an nilan sambuk kanilan yan si Jairus na pagsaligan adti na nyatay da ya ise'. **54** Manang pig-awidan ni sinagoga. Dyumulud sakanan adti kan Jisus aw Jisus ya bekten na ise' aw law nan, "Kay Dé', lyumuhud adti asdangan nan, aw nyanginayu' pagbangun kaw!" **55** Aw lyumiku' ya ginawa na madtu ni balay nan **42** kay kamatayenen da nan aw dayaw sakanan migbangun aw nyindeg, ya ise' nan na tamisa. Ya ise' nan yei dalagita Aw migsugu' si Jisus na atagan nilan na kakan la aw sampulu' pa tag duwa ya umay nan. ya ise'. **56** To-o nya-enneng-enneng ya manga Yanagaw nyagad si Jisus kanan. Sa pagpanaw mangkatikadeng nan sa kyinita' nilan. Manang da nilan, migpan-insek ya madég na manga piglongan silan ni Jisus, "Ya-i mayu pag-ubat-utaw na nyakapalibed kan Jisus. **43** Na, dun ni ubatan adti eped na utaw ya nya-imo".

tenga' na kadég na manga utaw, awun sambuk na kaubayan na gayed pigdugu-dugu' seled da na sampulu' tag duwa ya umay. Nyabus da ya kuwalta nan migpabulung aw wala' sakanan kaguli-i. **44** Yanagaw dyumulud ya kaubayan yan apit adti bagakwang ni Jisus aw pig-awidan nan ya pangaway na pigsut nan, aw dayaw tyumeneng ya kanan dugu'. **45** Aw nyusip si Jisus kanilan, "Singalan ya nyawid kanak?" Aw ya kadég na manga utaw alag miglong na wala' silan awid kanan. Aw miglong si Pédro, "Enda', kay Magpalna-uway, kyinita' da mu saba ya kadég na manga utaw na mig-insek kanmu." **46** Manang miglong si Jisus, "Awun nyawid kanak kay pigbatí' ku na awun katulus na lyumuwa' lekat adi kanak." **47** Pagka-edé' na kaubayan na dili' da nan matagu', lyumiku' sakanan adti kan Jisus na pigtakigan. Aw nyangillupung adti asdangan ni Jisus aw pig-ubat nan adti kadég na manga utaw kun unu ya du-an na pig-awidan nan ya pigsut ni Jisus aw ya pagpakaguli' kanan. **48** Aw miglong si Jisus kanan, "Kay Dé', asuntu sa pagpangintu-u mu kanak, yan ya nyakaguli' kanmu. Uli' kaw na awun da kalinaw na kanmu anenganeng." **49** Sa wala' pa si Jisus katigkas paglong adti kaubayan yan, awun utaw na dyumateng lekat adti balay ni Jairus, aw law nan, "Nyapalus da beg ya ginawa na ise' mu, kay Sir! Dili' da mu pagpagudun ya Magpalna-uway." **50** Pagdenggeg ni Jisus sa piglong na utaw yan, miglong sakanan kan Jairus, "Dili' kaw magkallek. Pangintu-u kaw olo' aw kaguli-an ya ise' mu." **51** Sa pagdateng da ni Jisus adti balay ni Jairus, wala' sakanan kalim agadi na manga utaw adti seled. Yan olo' ya pigpa-agad nan si Pédro aw si Juan aw si Santiago, aw ya ama aw ina na ise'. **52** Aw ya manga utaw adti luwa',

9 Pagkatigkas yan, pigpatawag ni Jisus dun ni sayid nan ya sampulu' tag duwa ya kanan manga umagakan na dadan da nan pigpamalli', aw pig-atagan nan silan na katulus na un mag-alilin sa kadég na manga busaw aw magguli' sa manga utaw na awun magkedel. **2** Aw pigsugu' silan ni Jisus pada mag-ubat-ubat sa Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem, aw mangguli' sa manga utaw na kyedelan. **3** Aw piglongan nan silan, "Dili' kamu magdala sa pangkay unu na manga pametang mayu. Dili' kamu magdala sa bangka', aw kabil, aw makan, aw kuwalta, aw manga ilisan. **4** Aw kun ayin ya balay na datengan mayu, dun da kamu pag-eya' menda' na indegan mayu ya lunsud yan. **5** Aw pangkay ayin na banwa ya kadtuwan mayu, kun dili' kamu dawaten na manga utaw dun, sa pag-indeg mayu dun ni lunsud yan, taptapa ya alikabuk na manga siki mayu. Kay yan ya pangilala na ukuman silan na Tyumanem adti kamoliyan na allaw." **6** Aw nyindeg silan, aw pigkadtuwan nilan ya manga baranggay, aw gayed nilan pigpa-edé' ya Madyaw na Ubatabat. Aw pangkay ayin silan kadtu, awun pigpangguli' nilan na manga utaw na kyedelan. **7** Na, si Hérodés Antipas ya migdumala sa banwa na Galilya. Dyenget nan ya kadég na pigpanimo' ni Jisus, aw nyabelengbeleng sakanan kay awun manga utaw na miglong na yan kunu si Juan na Magbautismuway na nyataw lekat adti pagkamatay. **8** Aw awun uman manga edep na miglong na lyumiku' da si Éliyas. Aw miglong pa uman ya edep na nyataw da lekat adti nyangkamatay ya sambuk na propita na Tyumanem asini muna. **9** Manang miglong si Hérodés, "Pigpa-utudan da ku saba si Juan

sa ulu nan! Singalan utawa yeiy na gayed muna na nyataw da.” **20** Aw pig-usip pa silan ku pigdenggeg na migpan-imo' sa maynan?” ni Jisus, “Manang adti kamayu, singalan aku?” Yanagaw pigtabagsegan ni Hérodés na kita- Aw tyumubag si Pédro, “Ikaw saba ya Kristu en nan si Jisus. **10** Na, lyumiku' ya manga na Pigpadala na Tyumanem.” **21** Aw piglongan apostolés adti tampilid ni Jisus aw pigdandan silan ni Jisus na dili' nilan yeiy pagpa-edé' adti nilan kanan ya manga nyangka-imo' nilan. Aw pangkay singalan utawa. **22** Aw miglong pa si pigpa-agad nan silan adti lunsud na Bétsyda na Jisus kanilan, “Aku na Ise' na Utaw ka-ilangan olo' silan. **11** Manang pagka-edé' da na madég magti-is aw keleán na manga magdadumalaay na manga utaw na nyindeg da silan, dyumalug sa manga Judiyu aw manga mangkatas na silan kan Jisus. Pagdateng nilan dun, alag nan magdadugsu-ay aw manga magpalna-uway sa silan pigdawat aw piglongan sa Kasakupan na Uldin. Aw papatay nilan, manang pagkatlu na Pighari-an na Tyumanem, aw pigpangguli' nan allaw mataw aku.” **23** Aw miglong si Jisus adti ya manga awun magkedel. **12** Na, pagkaambung kadég nilan, “Pangkay singalan ya malim mada, dyumulud kan Jisus ya sampulu' tag duwa imo' kanak umagakan, ka-ilangan ayawan nan ya umagakan nan aw miglong kanan, “Ayin ya kanan pagkaliman aw pisinan nan ya kanan ya madyaw kun papanawun da ya manga krus kada allaw aw dumalug kanak. **24** Pangkay utaw adti manga baranggay na malapit asini, singalan ya gyuminawa sa pagka-utawun nan pada makabayad silan sa un nilan makan aw asini tas na lupa', kalagakan baling sa ginawa makapaninaw silan sa balay na kabantukan nan. Manang kun singalan ya magtibulluk nilan. Kay kaligbinan ya banwa ini.” **13** Manang dumalug kanak pangkay pa adti pagkamatay, tyumubag si Jisus kanilan, “Kamu baling ya yan ya un makatagtun sa ginawa na wala' ya matag sa un nilan makan.” Aw miglong silan katigkasan. **25** Unu ka' ya un ma-untung na kanan, “Ya asini kanami olo' da limallapid utaw kun matagtun nan ya kadakula' na banwa ya pan aw duwambulus ya isda'. Kun malim manang kalagakan baling sa ginawa nan? **26** kaw, manaw pa kami aw mayad sa makan Pangkay singalan ya mamulamula asuntu kanan na maka-umba' kanilan.” **14** Na, ya kadég na Ise' na Utaw aw sa palna-u ku, kamulamula na manga eseg dun, manga limammalalan ku uman ya utaw yan dun ni allaw na pagliku' silan. Aw piglongan ni Jisus ya kanan manga ku asini tas na lupa'. Aw dun ni pagliku' ku, kita-umagakan, “Pa-ingkuda mayu ya manga utaw en ya kanak kalalamdag aw ya kalalamdag uman na tag kaliman.” **15** Aw pigtuman nilan ya na kanak Ama aw manga anghil na lekat adti tas piglong ni Jisus aw pigpa-ingkud nilan ya na langit. **27** Matinaw saba ya un ku paglongun manga utaw. **16** Pagkatigkas yan, pigkamang kamayu: Awun edep asini kamayu na dili' nilan ni Jisus ya limallapid ya pan aw duwambulus apeten ya pagkamatay menda' na kita-en nilan ya isda', aw lyumangad sakanan adti langit ya paghari' na Tyumanem.” **28** Na, paglabay aw pigpasalamatnan adti Tyumanem. Aw da na walungallaw lekat na paglong ni Jisus sa tigkas yan, pigtenga-tenga' ni Jisus aw pig- kadég yeiy, tyumukud sakanan adti sambuk na atag nan adti kanan manga umagakan aw buntud na un manawagtawag adti Tyumanem. pig-atped-atped uman nilan adti kadég na Aw pigpa-agad nan si Pédro aw si Juan aw si manga utaw. **17** Kyuman ya kadég nilan aw Santiago. **29** Talana ni Jisus nyanawagtawag, alag silan nyangkabiyag. Aw pigpan-imun na nya-uman ya gya nan, aw ya kadékgadég nan to-manga umagakan nan ya nyangkasama', aw o maputi' aw masilang. **30** Aw tigkan migpakita' nyatmu' ya sampulu' tag duwa ya be-en. **18** ya duwa ya utaw na si Moysis aw si Éliyas, Sambuk na allaw, nyanawagtawag si Jisus na aw migbalawbalaw silan si Jisus. **31** Aw kyo-olo' nan sayda, aw malapit dun ni tampilid nan ilawan uman silan na kalalamdag. Aw yan ya ya kanan manga umagakan. Aw pig-usip nan pigbalawbalawan nilan ya pagkamatay ni Jisus silan, “Dun ni pigbalawbalaw na manga utaw, na agpet da matuman adti Jérusalim. **32** Na, si singalan kunu aku?” **19** Aw tyumubag silan, Pédro aw manga edep nan to-o silan nyakatulug. “Ya edep miglong na ikaw kunu si Juan na Manang sa pagmata nilan, kyinita' nilan ya Magbautismuway. Aw awun edep na miglong dakula' na kalalamdag na pagka Tyumanem ni na ikaw kunu si Éliyas, aw awun pa uman edep Jisus, aw kyinita' nilan uman ya duwa ya edep na miglong na ikaw ya sambuk na propita asini nan na nyindeg dun ni sayid nan. **33** Aw sa un da

manaw ya duwa ya utaw yeiy, miglong si Pédro kya-edé-an ni Jisus ya kanilan anenganeng, kan Jisus, "Kay Magpalna-uway, madyaw kay ini Yanagaw kyumamang sakanan sa tagbi' na ise' kami. Magtulluk kami sa tulu ya layag, sambuk aw pigpa-indeg nan dun ni tampilan. **48** Aw ya kanmu, sambuk ya kan Moysis aw sambuk miglong si Jisus kanilan, "Pangkay singalan uman ya kan Éliyas." Manang wala' ni Pédro ka- kamayu ya dumawat sa utaw na madalem ede-i kun unu ya piglong nan. **34** Sa talana pa kasiling na ise' ini asuntu sa pagdalug mayu nan miglong, awun labun na tyumakleb kanilan, kanak, dun da aku nan uman dawata. Aw aw to-o silan nyallek. **35** Aw awun tingeg na pangkay singalan ya dumawat kanak, dun da lekat adti labun na miglong, "Yeiy ya kanak Ise' nan uman dawata ya Ama na migpadala kanak. na pigpadala ku. Pakanyegi mayu sakanan!" **36** Kay kun singalan ya magpadalem, yan baling Aw sa pagteneng da na tingeg, pigkita' nilan na ya to-o matas." **49** Aw miglong si Juan kan Jisus, dakman olo' si Jisus ya nyasama'. Aw ya kadég "Kay Magpalna-uway, kyinita' nami ya sambuk na pigkita' nilan dun ni allaw yan, wala' nilan na utaw na mig-alilin sa manga busaw dun ubatan adti pangkay singalan. **37** Na, salut na ni kanmu ngalan, aw miglong kami kanan na allaw, sa pagtubang nilan lekat adti buntud, botonan nan ya pigpan-imo' nan kay beke' saba madégi ya manga utaw na syumungun kan Jisus. sakanan na eped tadun!" **50** Manang miglong si **38** Aw dun ni kadég nilan, awun sambuk na Jisus kanilan, "Ya-i mayu sakanan pagtageni! eseg na miglong sa mabagseg na tingeg, law Kay kun singalan ya wala' pagbalabag kamayu, nan, "Kay Magpalna-uway, tanawa beg ya ise' yan ya syumambuk kamayu." **51** Na, sa malapit ku na eseg, kay yeiy ya ise' ku na tamisa. **39** da dumateng ya manga allaw na ma-engat si Malikit sakanan pagseledan na busaw aw tigkan Jisus adti tas na langit, pigbetang nan adti kanan sakanan mag-ulangag aw pagtakigan menda' na ginawa ya pagkadutu adti Jérusalim. **52** Aw awun magsula' ya baka' nan. Gayed sakanan pagpati- manga utaw na pigpa-una nan adtu ni sambuk isen na busaw na syumeled kanan aw dili' da na baranggay sakup na Samariya pada tagilanen malim lumuwa' ya busaw lekat adti kanan. nilan ya kanan kabantukan. **53** Manang ya **40** Nyanganayu' da aku sa manga umagakan manga utaw na nyeya' dun ni baranggay yan, mu na alilinan nilan ya busaw adti kanan, dili' silan malim dumawat kan Jisus kay kya-edemang wala' nilan kabatug." **41** Aw miglong an nilan na un sakanan madtu ni Jérusalim. **54** si Jisus, "Tay sa manga utaw adun na manga Aw sa pagkita' na manga umagakan nan na wala' allaw yeiy na baluk ya anenganeng aw wala' sakanan dawata, miglong si Santiago aw si Juan ya pagpangintu-u! Sangunu ka' ya kadugay kan Jisus, "Kay Magpalna-uway, unu, kaliman na mati-is ku ya pag-iyagad kamayu?" Aw mu magsekat kami adti Tyumanem na pa-piglongan ni Jisus ya ama na ise', "Pa-agadan adi ulanan nan ya kadég nilan na atulun pada mabus sayid ku ya ise' mu." **42** Aw sa pagpa-agad da sa silan masangab?" **55** Manang piglingi' silan ni ise' adti kanan, piglagpes na busaw ya ise' dun Jisus aw pigsagda nan silan. **56** Aw migpadeleg ni lupa' aw to-o pigtakigan. Manang pigsagda ni silan nyanaw pasinan adti eped na baranggay. **57** Jisus ya busaw aw dayaw kyaguli-an ya ise', aw Talana nilan nyanaw, awun sambuk na utaw na pigliku' ni Jisus adti ama nan. **43** Aw ya kadég na miglong kan Jisus, "Kay Magpalna-uway, magad kyumita' sa nya-imo', nya-enneng-enneng silan aku kanmu pangkay ayin kaw pasinan." **58** Aw sa kadakula' na katulus na Tyumanem. Aw sa miglong si Jisus kanan, "Ya manga mile' awun talana pa nya-enneng-enneng ya manga utaw pugala' na kanilan pagka-eya-an, aw ya manga sa kadég na nya-imo' ni Jisus, miglong sakanan langgam awun kanilan pugad. Manang ya Ise' adti manga umagakan nan, **44** "Pakanyegi mayu na Utaw, wala' ya balay na un nan kabantukan." to-o ya un ku paglongun kamayu: Aku na Ise' **59** Aw miglong pa uman si Jisus adti eped na na Utaw agpet da tumbay adti manga utaw na utaw, "Agad kaw kanak!" Manang tyumubag un magpatay kanak." **45** Manang wala' nilan kanan ya utaw, "Kay Magpalna-uway, tumbayan kalabeti ya kakawasan na piglong ni Jisus kay pa una kanak na muli' aku adti kanami pada pigtagu' pa adti kanilan pada dili' nilan ka-edé- maglebeng sa ama ku." **60** Manang tyumubag an. Aw nyallek silan nyusip sa piglong nan. **46** si Jisus kanan, "Pabaya-an da sa manga utaw Aw migpan-ayil ya manga umagakan ni Jisus na wala' pangintu-u ya paglebeng sa nyatay. kun singalan kanilan ya to-o matas. **47** Manang Manang ikaw, panaw da kaw aw ubat-ubatan ya

Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem.” **61** kamu dateng adti sambuk na lunsud aw dili’ Aw awun pa uman eped na utaw na miglong kamu nilan dawaten, na, kadtu kamu baling kan Jisus, “Kay Magpalna-uway, dumalug aku ni manga dalan adti lunsud yan aw paglonga kanmu, manang tumbayan pa una kanak na mayu silan, **11** ‘Pangkay ya alikabuk na lunsud muli’ aku adti kanami kay un pa ku sabiyen mayu na dyumeket asini siki nami, un nami ya kanak pamilya.” **62** Manang tyumubag si taptapen na yan ya pangilala na ukuman kamu Jisus kanan, “Ya utaw na migdaru na gayed na Tyumanem. Manang anenganenga mayu maglingi-lingi’, makasuway ya agi na daru nan. ya ini: Malapit da ya Paghari’ na Tyumanem Maynan uman ya utaw na wala’ katabulluk ya sa Kasakupan nan.” **12** Aw miglong pa uman kanan anenganeng adti pagdalug kanak. Dili’ si Jisus kanilan, “Paglongun ta kamu, dun ni sakanan umba’ maka-akup adti Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem.

10 Pagkatigkas na kadég yeiy, nyamalli’ pa uman si Jisus sa kapituwan tag duwa ya utaw. Aw pigsugu’ nan silan na tag duwaduwu pada muna kanan adti manga lunsud aw kadég na manga banwa na un nan kadtuwan. **2** Aw sa wala’ pa silan indeg, miglong sakanan kanilan, “Dakula’ to-o ya aniyenen, manang tabay ya mag-aniyay. Yanagaw panawagtawag kamu adti Tyumanem na yan ya tagtun sa palangad aniyenen na magpadala sakanan sa manga mag-aniyay.” **3** Na, panaw kamu. Manang pakanyegi ya un ku kamayu paglongun: Padala ta kamu adti manga utaw na mangkalatay ya bet. Kasiling kamu saba na manga nati na karniro na nyadtu ni manga malyaw na idu’ na to-o mangkabulut. **4** Dili’ kamu magdala sa put, aw kabil, aw sandal. Dili’ kamu magteneng dun ni dalan na un mangumusta sa utaw, pada dili’ kamu masalang. **5** Pangkay kanyan balay ya datengan mayu, maynini ya una mayu paglongun kanilan: ‘Atagan na Tyumanem na kalinaw ya kadég na asini balay ini.’ **6** Aw kun kaliman nilan dumawat sa kalinaw na piglong mayu, atagan saba silan na Tyumanem na kalinaw. Manang kun dili’ silan dumawat, dili’ uman silan atagan. **7** Aw kun mamasan silan kamayu, dun da kamu pag-eya’ aw dili’ kamu mag-alin-alin. Sumambuk kamu kanilan kuman aw minem. Aw pangkay unu ya pakan aw pa-inem nilan kamayu, dawata mayu kay ya utaw na migtalabuhu umba’ saba sakanan tandanan. **8** Kun dumateng kamu adti sambuk na lunsud aw dawaten kamu nilan, pangkay unu ya pakan nilan kamayu, kana mayu. **9** Pangguli-a mayu ya magkedel na manga utaw dun ni lunsud aw paglonga mayu silan, ‘Malapit da adti kamayu ya Paghari’ na Tyumanem sa Kasakupan nan.’ **10** Manang pangkay kinunu allaw na pag-ukum na Tyumanem kagaya, to-o pa mabegat ya pa-emel-emel nan sa manga lunsud na dili’ dumawat kamayu kay sa pagpamel-emel nan sa manga utaw adti Sodoma!” **13** Aw miglong pa uman si Jisus, “Kadég mayu na taga lunsud na Korazin aw Bétsayda, malatay ya un mayu datengan! Kay kyinita’ da mayu ya manga milagru na pig-imo’ ku, manang tabay kamayu ya migselsel. Kun pig-imo’ pa ku yeiy adti manga lunsud na Tiro aw Sidon, madugay da galu silan magselsel aw mangawak sa kalapeng aw magsabug sa abu adti ulu nilan na yan ya pangilala sa kanilan pagselsel. **14** Dun ni allaw na pag-ukum, to-o pa mabegat ya pa-emel-emel na Tyumanem adti manga lunsud na Korazin aw Bétsayda kay sa Tiro aw Sidon. **15** “Aw kamu na nyeya’ dun ni Kapirna-um, unu, iman mayu aw ya pagkadengganen mayu dyumateng adti tas na langit? Manang dalaen kamu baling adti banwa na Kaludukan.” (**Hadés 986**) **16** Pagkatigkas yan, miglong si Jisus adti manga umagakan nan, “Ya magpakanyeg kamayu, kasiling na aku ya pigpakanyegan nilan. Aw ya kumele kamayu, kasiling na aku ya pigkelean nilan. Aw ya kyumele kanak, kyumele uman sa migpadala kanak.” **17** Na, lyumiku’ da ya kapituwan tag duwa ya pigsugu’ ni Jisus, aw to-o silan migleya. Aw miglong silan, “Kay Magpalna-uway, pangkay ya manga busaw pigkaagadan kami nilan dun ni pag-alilin nami magi sa kanmu ngalan!” **18** Aw miglong si Jisus kanilan, “Kyinita’ ku saba si Satanas na bigla’ nyolug lekat adti langit kasiling na kilat. **19** Na, pakanyegi ya un ku kamayu paglongun: Pigatagan ku kamu sa katundanan pada degen ya katulus ni Satanas, aw pangkay kun makagina’ kamu sa manga ulud aw manga sangalan, dili’ kamu ma-unu. **20** Manang dili’ mayu pagleyaan na pigkaagadan kamu na manga busaw, yan baling ya pagleyaan mayu na nyasulat da ya kamayu manga ngalan adti tas na langit.” **21**

Na, idtu na udas yan, to-o migleya si Jisus kadékgadéng aw pyangamang nilan ya manga sa manga pigpan-imo' na Ispiritu Santo, aw pametang nan. Aw tigkas yan, pigbadasan nilan nyanawagtawag sakanan, law nan, "Kay Ma", pyamunalan aw pig-ayawan nilan na dakman ikaw ya tagtun sa kadéng na awun ni tas na langit tag sambuk ya ginawa. **31** Yan uman na udas, aw asini kadakula' na banwa. Pigpasalamatay nyaka-agì dun ya sambuk na magdadugsuta kaw kay pigtagu' mu ya kanmu palpa lekat ay na lekat adti Témplo na Tyumanem. Sa adti manga utaw na matas kunu ya katadeng pagkita' nan sa utaw na nyakakulang adti manang pigbukanan mu baling adti manga utaw ligad na dalan, pig-aliwes nan baling aw nyagi na tagbi' ya katadeng kasiling na tagbi' na ise'. adti sangkilid na dalan. **32** Maynan uman ya Yeiy saba kay Ma' ya kanmu pagkaliman." **22** sambuk na buwadbuwad ni Libi na magtabang Pagkatigkas yan, miglong si Jisus adti manga sa imo-unun adti Témplo. Sa pagkita' nan sa umagakan nan, "Pigtumbay da na Ama adi utaw na nyakakulang dun ni ligad na dalan, kanak ya kadéng. Aw ya kanaken Ama, yan olo' pig-aliwes nan uman. **33** Manang awun uman ya nyaka-edè' kanak. Aw aku olo' ya nyaka-edè' sambuk na utaw na Samariyanen na nyaka-agì kanan, aw pangkay singalan uman na tumbay dun ni dalan. Aw sa pagkita' nan sa utaw na ku na maka-edè' sa Ama." **23** Aw nyatubang si nyakakulang, to-o sakanan nyallat. **34** Yanagaw, Jisus adti manga umagakan nan, aw miglong pigdulud nan ya utaw aw pigbulung nan. Pig-kanilan, "Madyaw ya kamayu kay kyinita' da asagan nan na bino aw lana ya manga pali' mayu ya pigpan-imo' ku! **24** Paglongun ta aw dayaw nan bedbedi. Tigkas yan, syagupu kamu na awun madéng na manga propita na nan aw pigpasakay adti kanan asnu aw pigdala Tyumanem aw manga hari' asini muna na nan adti balay na bantukanan aw to-o nan kaliman nilan galu kita-en ya kyinita' da mayu, pigdiyagaān. **35** Pagkasalut da na allaw, pig-aw kaliman nilan galu dengegen ya dyengeng da atagan nan ya tagtun sa balay na duwangka mayu, manang wala' nilan kita-a aw wala' nilan dinariyo ya kuwalta aw law nan, 'Dayaw kanak dengega.' **25** Na, ya sambuk na magpalna-uway diyagayi ya utaw ini. Aw kun dili' pa makasa Uldin, kaliman nan tanda-en si Jisus magi sa umba' ya pigbayad ku kanmu, sa pagliku' ku usip. Yanagaw nyindeg sakanan aw miglong, asini dugangan da ku." **36** Pagkatigkas ni "Kay Magpalna-uway, unu ya ka-ilangan ku Jisus maglong sa pundinganan, pig-usip nan ya imo-un pada matagtun ku ya ginawa na wala' magpalna-uway sa Uldin, "Na, dun ni kanmu ya katigkasan?" (*aiōnios g166*) **26** Aw tyumubag anenganeng, sa tulu silan, ayin kanilan ya si Jisus kanan, "Unu ya awun ni Uldin na tengteng gyuminawa sa utaw na byanganan pigpasulat na Tyumanem? Unu ya kyalabetan dun ni dalan?" **37** Aw tyumubag ya magpalna-mu lekat adti pigbasa mu?" **27** Aw tyumubag uway, "Ya idtu na nyallat kanan." Aw miglong ya magpalna-uway, "Yan ya nyakasulat dun ni si Jisus, "Yanagaw, imo-a uman ya maynan." **38** Uldin na 'Ginawaān mu ya kanmu Tyumanem sa Migpadeleg si Jisus nyanaw aw ya kanan manga kadakula' na pagka-utawun mu, aw sa kadakula' umagakan aw dyumateng silan adti sambuk na ginawa mu, aw sa kadakula' na kabagseg na baranggay. Awun sambuk na kāubayan na mu, aw sa kadakula' na anenganeng mu', aw nyamasa kan Jisus adti balay nan, aw ya ngalan 'Ginawayi ya eped mu na utaw kasiling na nan si Marta. **39** Na, si Marta awun kaylug nan pagginawa mu sa kanmu pagka-utawun." **28** na si Maria. Aw si Maria, nyingkud sakanan Aw miglong si Jisus kanan, "Matinaw saba ya malapit adti sayid ni Jisus aw to-o migpakanyeg tubag mu. Kun imo-un mu yeiy, matagtun mu sa palna-u nan. **40** Manang si Marta, nyasagunut ya ginawa na wala' ya katigkasan." **29** Manang to-o ya kanan anenganeng asuntu sa kadéng na dili' malim ya magpalna-uway na mamulamula imo-unun nan sa pagsanggila' kanilan. Yanagaw sakanan, yanagaw pig-usip pa nan uman si dyumulud si Marta adti kan Jisus aw miglong, Jisus, "Singalan ya eped ku na un ku ginawaān?" "Kay Magpalna-uway, unu, pabaya-an da mu **30** Aw tyumubag si Jisus magi sa pundinganan, gayed si Maria na dili' aku nan tabangan sa "Awun sambuk na utaw na Judiyu na tyumubang manga imo-unun ku?" **41** Manang tyumubag si lekat adti Jérusalim na migpasinan adti Jériko. Jisus kanan, "Kay Marta, tay sa kadéng na pig-Talana nan nyanaw, byanganan sakanan na anenganeng mu! **42** Sambuk da saba olo' ya awun manga mangkatakaw. Pigpalluwasan nilan sa tengteng ma-untung aw yan ya pigpamalli'

ni Maria. Aw dili' saba makamang lekat adti kanan."

11 Na, sambuk na allaw yan, pagkatigkas da ni Jisus manawagtawag, miglong kanan ya sambuk na umagakan nan, "Kay Magpalna-uway, si Juan na Magbautismuway pigpalna-uwan nan ya manga umagakan nan sa pagpanawagtawag. Palna-uwi kami uman sa pagpanawagtawag adti Tyumanem." **2** Yanagaw miglong si Jisus kanilan, "Sa kamayu pagpanawagtawag, maynini ya paglongun mayu: 'Kay Ama, pagbasaan na kadég na utaw ya kanmu ngalan. Migsekat kami na dumatemeng adi kanami ya Kasakupan na Pighari-an mu.

3 Sambata beg ya kanami pagkan adun na allaw yeiy. **4** Aw lanasa ya manga sala' nami, kay pigpasinsiyaan nami uman ya kadég na nyakasala' kanami, aw dili' mu kami pagpabay-an adti pagtanda' na dili' nami mabatug degen."

5 Aw miglong pa uman si Jisus adti kanilan, "Alimbawa' kun awun sambuk kamayu na madtu ni balay na ubaybay nan na magtenga' da ya gabi aw magtatawag na maglong, 'We.... Lew, pabelesa aku beg na tulullapid ya mabakla' na pan, **6** kay awun ubaybay ku na bagu dyumateng lekat adti mawat aw wala' ya un ku pakan kanan!" **7** Aw tumubag sakanan lekat adti seled na balay, 'Ya-i la aku paglinggal. Pigbalagsangan da ku ya tatakep aw kyumulang da ya kanak mangayse' asini tampilid ku, yanagaw dili' da aku makatag kanmu sa pangkay unu.' **8** "Paglongun ta kamu: Pangkay dili' sakanan malim magbangun aw matag adti ubaybay nan, manang asuntu na wala' kamulamula gyumelgel migsekat ya utaw yan, magbangun da sakanan aw matag sa pigsekat nan. **9** "Yanagaw paglongun ta kamu: Pagsekat kamu adti Tyumanem, aw atagan kamu nan. Tibagsegi mayu ya pagpaninaw, aw pakita' nan kamayu. Pagtatawag kamu adti kanan, aw uwangan kamu nan. **10** Kay ya kadég na magsekat adti kanan, un nan saba atagan. Aw ya kadég na maninaw, awun saba kita-en nilan. Aw ya kadég na magtatawag adti kanan, un nan saba silan uwangan. **11** Alimbawa', kamu na manga ama, kun magsekat ya ise' mayu sa isda', unu, atagan mayu baling na ulud? Dili' saba! **12** Aw kun magsekat silan sa ise' na manuk, atagan ka' mayu baling na sangalan? Dili' saba! **13** Yanagaw, pangkay makasasala' kamu, manang kya-edé-an mayu kun unu ya

madyaw atag adti kamayu mangayse'. Na, to-o pa dun ya Ama mayu na adti tas na langit. Atag nan saba ya kanan Ispiritu adti kadég na magsekat kanan." **14** Na, sambuk na allaw, mig-alilin si Jisus sa busaw na syumeled adti utaw na nyakapa-umu kanan. Sa abus da ni Jisus alilini ya busaw, nyakapaglong da ya utaw yan. Aw to-o nya-enneng-enneng ya kadég na utaw. **15** Manang awun edep kanilan na miglong, "Ya kanan pag-alilin sa manga busaw, magi saba sa katulus ni Bilsibul na pangulu na manga busaw."

16 Aw awun uman edep kanilan na kaliman nilan tanda-en si Jisus. Yanagaw migsekat silan kanan sa pangilala na magmatinaw kun yan ya Pigpadala na Tyumanem. **17** Manang kya-edé-an ni Jisus ya adti anengenan nilan aw yanagaw piglongan nan silan, "Ya kasakupan na nyatenga-tenga', dili' yan magpadeleg na madugay. Aw maynan uman ya ka-edepnan dun ni balay na awun pagkatenga-tenga". **18** Aw kun si Satanas ya mig-alilin sa manga sakup nan, na, kasiling na pigtanam nan ya kanan pagka-utawun, aw dun da baling sakanan dega. Miglong kamu na pig-alilinan ku ya manga busaw magi sa katulus ni Bilsibul na pangulu nilan. Manang kun maynan, kasiling na pigtanam nan ya kanan pagka-utawun. **19** Aw kun kan Bilsibul katulus ya kanak pag-alilin sa manga busaw, na, usipen ta kamu: Ya kamayu uman manga sakup na mag-alilin sa manga busaw, ayin ka' lekat ya katulus na pigtag kanilan? Silan saba ya magmatinaw na galu' ya piglong mayu! **20** Manang kun magi sa katulus na Tyumanem ya pag-alilin ku sa manga busaw, na, dun da mayu ka-edé-i na asini la ni kamayu ya Pigpadala na Tyumanem na un mag-imo' sa kasakupan nan." **21** Yanagaw miglong pa uman si Jisus sa pundinganan, "Kun ya utaw na mabagseg awun madég na kinis nan na migitunggu' sa palasyo nan, matingen ya kanan anengenaneng kay dili' ma-agaw ya manga nyatagtun nan. **22** Manang kun sulungun ya kanan palasyo na utaw na to-o pa mabagseg kanan, degen saba ya tagtun, aw ma-agaw ya manga kinis na pigsaligan nan, aw tenga-tenga-en uman ya ka-unan na nya-agaw lekat adti kanan." **23** Aw migpadeleg si Jisus miglong, "Ya utaw na wala' pagpasakup kanak, yan baling ya gayed migbalabag sa kanak manga imo-unun. Aw kun awun dili' tumabang maggagad sa manga utaw adi kanak, yan baling ya mig-

ampang kanilan adti kanak kasakupan. 24 adti balay ka-ilawan silan na kalalamdag. 34 Na, kun awun busaw na lumuwa' adti utaw, Ya kanmu mata, yan ya kalalamdag na lawas maglegeblegeb yan adti kaligbinan na wala' ya mu. Yanagaw, kun madyaw ya pag-inunu mu, tubig aw maninaw sa un nan ka-eya-an manang awun kalalamdag na maka-ilaw sa kanmu wala' ya kita-en nan dun. Yanagaw maglong anenganeng. Manang kun masakiten ya kanmu adti anenganeng nan, 'Lumiku' aku baling adti mata, na, to-o dakula' ya kangiitngit na awun ni muna pig-eya-an ku.' 25 Aw sa pagliku' nan, kanmu. 35 Yanagaw magpaketadeng kaw pagaw kita-en nan na malinis da ya kanan pig-indegan iman mu aw kya-ilawan da ya anenganeng mu idtu muna, kasiling na balay na dayaw da manang kenne' kadi' na kangiitngit. 36 Kun kyapamunasan aw nyatigpes. 26 Pagkatigkas ya anenganeng mu nyatmu' na kalalamdag yan mangay sakanan sa pitu ya eped nan na to-o aw wala' ya kangiitngit dun, ka-ilawan saba ya pa baling malatay kanan. Aw sumeled silan adti kadakula' na pagka-utawun mu, kasiling na kya-utaw yan, aw dun da silan pag-eya'. Aw to-o pa ilawan kaw na saleng." 37 Pagkatigkas ni Jisus malatay ya kabetangan na utaw yan kay sa idtu maglong, awun sambuk na Parisiyo na migpilit muna." 27 Sa kenne' pa ni Jisus miglong, awun kanan na kuman adti balay nan. Yanagaw kaubayan dun ni katipun na miglong kanan sa nyagad si Jisus kanan aw kyuman adti tampil mabagseg na tingeg, law nan, "Madyaw saba nan. 38 Sa pagkan da nilan, nyabelengbeleng ya kana kaubayan na migpakautaw kanmu aw ya Parisiyo sa pagkita' nan kan Jisus kyuman migpasusu kanmu." 28 Manang tyumubag si na wala' una pag-unaw. 39 Yanagaw miglong Jisus kanan, "To-o pa baling madyaw ya kana si Jisus kanan, "Kamu na manga Parisiyo, manga utaw na migpakanyeg sa tingeg na pag-ugasan mayu ya luwa' na lawas na tabu' Tyumanem aw migtuman sa pigdenggeg nilan." aw ya salad na palatu manang kenne' pa 29 Sa to-o pa migkadégiya manga utaw na baling na kalipa' na adti seled! Migtallalingu migkatipun, migpadeleg si Jisus miglong, "Tay kamu, kay yan ya gayed adti anenganeng sa kalatay na manga utaw adun na manga allaw mayu ya pagkamang sa pangkay unu na yeiy. Migsekat silan sa pangilala, manang ya pagkaliman mayu aw nyatmu' ya anenganeng pangilala na un ku atag kanilan, yan olo' ya mayu na malatay. 40 Ayin pakabetang ya kasiling na nya-imo' kan Jonas. 30 Kay si Jonas anenganeng mayu? Enda', Tyumanem saba ya asini muna nya-imo' sakanan pangilala adti mig-imo' sa lawas mayu, aw yan uman ya mig-manga utaw dun ni syudad na Ninibé, maynan imo' sa adti seled na kamayu anenganeng? uman ya Ise' na Utaw, ma-imo' uman sakanan 41 Yanagaw unaā mayu linisi ya kamayu pangilala adti manga utaw adun na manga anenganeng pada kallatan mayu ya manga allaw yeiy. 31 Aw dun ni allaw na pag-ukum, ya utaw na wala' ya pagkamangan. Aw kun yeiy réyna na migdumala asini muna sa banwa na ya imo-un mayu, na, dayaw kamu magkalinis. Syiba, selselen nan uman ya kadégiya mayu. Kay 42 "Kamu na manga Parisiyo, malatay ya un nyanaw sakanan lekat adti mawat na banwa mayu datengan! Dayaw mayu pigdalug ya pada magpakanyeg sa katadeng na hari' na sugu' dun ni Uldin na atag adti Tyumanem si Solomon. Manang paglongun ta kamu na ya kasampulu', pangkay ya mangkayantek asini la ni tampil mayu ya to-o pa matas kan na anagay na pigtanem mayu alag mayu Solomon, manang wala' mayu baling sakanan pigkamangan. Manang pigpalipaslipasan mayu pakanyegi. 32 Pagdateng na allaw na pag-ukum, baling ya pag-usay na matulid aw ya pagginawa ya manga utaw dun ni syudad na Ninibé selselen sa Tyumanem. Ka-ilangan saba mayu yeiy nilan ya kadégiya mayu. Kay sa pagpakanyeg nilan alag imo-un dala ya pag-atag sa kasampulu' sa pag-ubat-ubat ni Jonas, migselsel silan sa adti Tyumanem. 43 "Kamu na manga Parisiyo, kanilan manga sala'. Manang kamu, pangkay malatay ya un mayu datengan! Dun ni sinagoga ini tampil mayu ya to-o pa matas kan Jonas, kaliman mayu na mingkud adti ingkudanan na manang wala' mayu baling sakanan pangintu- utaw na dengganen, aw pangkay adti manga uwi. 33 Aw miglong pa uman si Jisus kanilan, palingki kaliman mayu uman basaan na manga "Wala' ya utaw na magsulu' sa salengan pada utaw. 44 "Malatay ya un mayu datengan, sangkuban nan. Manang betang nan baling kay kasiling kamu na manga lebeng na wala' adti bantawanhan pada ya kadégi na sumeled pangilalayi. Pigpanggina-an na manga utaw

na wala' nilan ka-edé-i na awun kadi' lebeng. gayed silan gyumelgel kanan magi sa madég na Aw maynan uman, iman na manga utaw aw mangkalug na usip, **54** kay yan ya tud nilan na matulid kamu manang wala' nilan ka-edé-i na malatay ya anenganeng mayu." **45** Na, awun sambuk na magpalna-uway sa Uldin na manga Judiyu na miglong kan Jisus, "Kay Magpalna-uway, dun ni manga piglong mu, pigsupla mu kami!" **46** Aw tyumubag si Jisus, "Kamu uman na manga magpalna-uway sa Uldin, malatay ya un mayu datengan! Kay gayed mayu pigdugangan ya manga sugu' na Tyumanem, aw piggelgel mayu ya manga utaw na dalugun nilan. Aw ya syampetan yan, to-o silan kyabegatan. Manang pigpabay-aan baling mayu silan aw pangkay tagbi' wala' kamu tabang pada matuman nilan ya pigsugu' mayu. **47** Malatay ya un mayu datengan! Kay migpa-indeg kamu sa manenggeya na batu adti tas na manga lebeng na manga propita na pigpatay na tyugbulan mayu asini muna. **48** Aw magi dun ni pigpan-imo' mayu, kasiling na tyumande' kamu sa pagpatay na kamayu tyugbulan sa manga propita, aw kamu ya pigpa-imo' sa manga lebeng nilan. **49** Yanagaw yeiy ya du-an na dadan miglong ya Tyumanem magi sa katadeng nan, law nan, 'Padalaán ku silan na manga propita aw manga apostolés. Manang ya manga edep pamatayen nilan aw ya manga edep pamulayaman.' **50** Yanagaw kamu na manga utaw adun na allaw yeiy, pa-emel-melen uman na Tyumanem asuntu sa pagpatay na kamayu tyugbulan sa manga propita nan, lekat pa asini muna na pag-imo' nan sa kadakula' na banwa taman adun, **51** lekat pa kan Abel aw menda' adti pagpatay kan Zakariyas na ise' ni Barakiyas. Kay ya manga tyugbulan mayu, silan ya migpatay kan Zakariyas adti Témplo, dun ni teng'a' na Balay na Tyumanem aw dugsu-anan. Paglongun ta kamu: Kamu na manga utaw adun na allaw ini, kamu saba ya pasala-en sa kadéng na pig-imo' nilan idtu muna. **52** "Malatay ya un mayu datengan, kamu na manga magpalna-uway sa Uldin! Kay gayed mayu pigbalabagan ya agiyanan adti tengteng na pagka-edé' sa Tyumanem. Pangkay kamu dili' kamu malim sumeled. Aw pigbalabagan mayu uman ya manga edep na malim galu sumeled." **53** Sa pag-indeg da ni Jisus adti balay na Parisiyo, dun da pagpalekat ya malatay na ginawa kanan na manga magpalna-uway sa Uldin na manga Judiyu aw manga Parisiyo. Aw

12 Dun ni manga allaw yan, matag pilammalalan ya manga utaw na migpangkatipun na un magpakanyeg kan Jisus, aw gayed da silan mig-insek. Aw piglongan nan una ya kanan manga umagakan, law nan, "Magpaketadeng kamu sa patulinay na manga Parisiyo na yan ya kanilan pagtallalingu pagaw katapunan kamu nilan. **2** Kay wala' ya nyatagu' adun na dili' kagaya kabukasan, aw wala' ya pigtagu na utaw adti anenganeng nan na dili' ka-edé-an. **3** Yanagaw, pangkay unu ya piglong mayu dun ni mangitngit, dengegen da kagaya kun magkalalamdag da. Aw pangkay unu ya pigtumantuman mayu adti seled na tambi' na pigtakepan, ubat-ubat kagaya adti kadéng na manga utaw." **4** "Kamu na kanak manga ubaybay, paglongun ta kamu: Dili' kamu magkallek sa manga utaw na makamatay sa lawas mayu, kay olo' lawas ya mabatug nilan patayen, aw tigkas yan wala' da ya mabatug nilan na malatay dun ni kamayu. **5** Manang ubat ku kamayu kun singalan ya umba' mayu kallekan: Kalleki mayu ya Tyumanem kay mabatug nan saba patayen ya lawas na utaw aw awun uman katulus nan mag-agbel sa utaw adti atulun na dili' pagkapatayan. Yan saba ya paglongun ku kamayu na Tyumanem olo' ya umba' mayu kallekan. (**Geenna g1067**) **6** "Anenganenga mayu ya mangkayantek na langgam na maya. Kun bayadan na utaw ya lima ya maya, tagbi' to-o ya alaga' nilan, manang wala' ya pangkay sambuk kanilan na pigkalingawan na Tyumanem. **7** Aw to-o pa kamu dun, pangkay ya manga lugay mayu kya-edé-an saba na Tyumanem kun pila ya kadéng. Yanagaw dili' kamu magkallek kay to-o pa dakula' ya alaga' mayu kay sa madég na maya." **8** "Aw paglongun ta kamu: Pangkay singalan ya maglong adti asdangan na manga utaw na umagakan ku sakanan, aku na Ise' na utaw maglong uman adti asdangan na manga anghil na Tyumanem na umagakan ku ya utaw yan. **9** Manang pangkay singalan ya magbalyaw kanak adti asdangan na manga utaw, balyaw ku uman sakanan adti asdangan na manga anghil na Tyumanem. **10** Aw pangkay singalan ya maglong sa malatay adti Ise' na Utaw, mabatug lanasen na Tyumanem ya sala'

nan. Manang ya utaw na maglong sa malatay Kay ya pag-eya' na utaw asini tas na lupa', beke' adti Ispiritu Santo, dili' saba lanasen ya sala' olo' na makan aw beke' olo' na kadékgadég na utaw yan. 11 "Asuntu sa pagpangintu-u 24 Inunuwa mayu ya manga langgam. Wala' mayu kanak, awun manga utaw na maglimanda silan pagtanem, aw wala' silan uman pagkamayu aw pa-agad kamu nilan adti mag-usayay ani. Wala' ya pul na un nilan pagludukan sa dun ni sinagoga, aw adti asdangan na manga kanilan makan, manang pigpakan silan saba na gubirnador aw manga migdumala. Manang dili' Tyumanem. Aw asuntu na to-o pa dakula' ya magkakamang ya ginawa mayu kun unu ya un alaga' mayu kay kanilan, yanagaw atagan kamu mayu tubag kanilan, 12 kay dun ni udas yan, nan sa kadég na kamayu kapelekan! 25 Singalan ya Ispiritu Santo, yan ya magpalna-u kamayu ka' kamayu ya makasugpat sa ginawa mayu kun unu ya madyaw mayu paglongun." 13 Na, asini tas na lupa' magi sa pagkaypeng mayu? dun ni madég na manga utaw awun sambuk Wala' saba. 26 Na, kun dili' mayu mabatug na miglong kan Jisus, "Kay Magpalna-uway, ya maynan, ananga' magkakamang ya ginawa paglonga kanak ya magulang ku na eseg na mayu sa manga kapelekan? 27 Inunuwa mayu bagi-an aku nan sa ayawanan na ama nami." ya pagtulin na manga sagbet na magpamulak 14 Manang tyumubag si Jisus kanan, "Kay Lew, adti magalet. Wala' silan pagtalabahu aw wala' singalan ka' ya nyatag kanake' sa katundanan sa uman silan pagté'. Manang paglongun ta kamu: pag-usay kamayu aw sa pagtenga' sa ayawanan Si Solomon, to-o dengganen ya pagkahari' nan yan?" 15 Tigkas yan, miglong pa si Jisus adti asini muna aw syumut sakanan sa kadékgadég madég na utaw, "Magpakatanaw kamu pagaw na to-o manengguya, manang to-o pa dun wala' ya katantanan mayu maninaw sa kuwalta manengguya ya manga bulak yeiy. 28 Ya aw ka-unan. Kay ya kadyaw na pag-eya' na manga sagbet adti magalet mamulak adun aw utaw dili' saba lumekat adti kadég na nyatagtun pagkakunallaw malanes aw tigkas yan sangaben. nan." 16 Aw miglong si Jisus adti kanilan sa Aw pangkay tagbi' ya alaga' nilan, manang pundinganan: "Awun sambuk na makabatug pigpakanengguya to-o silan na Tyumanem. Aw na to-o dakula' ya aniyenen adti pawa' nan. to-o pa kamu dun kay atagan kamu nan saba sa 17 Yanagaw miglong sakanan adti anenganeng un mayu sutun. Tay, sa katagbi' na pagpangintunan, 'Unu ya un ku imo-un adun? Wala' da ya u mayul! 29 Yanagaw dili' gayed magkakamang pul na kabetangan sa aniyenen ku! 18 Madyaw ya ginawa mayu kun unu ya un mayu kanen aw pa baling na agba-en ku ya kanak manga dadan inemen. 30 Ya kadég yeiy, gayed pigtibagsegan na pul aw mag-imo' aku sa to-o pa dakula'. Aw na matagtun na manga utaw na wala' pangintudun ku luduka ya kadakula' na kanak ani aw u sa Tyumanem. Manang kamu, wala' ya du-ya kadég na manga pametang ku. 19 Aw tigkas an na makamang ya ginawa mayu, kay kyan, maglong aku, "To-o la madég ya pigtagilan ede-an da saba na Ama mayu na awun ni tas ku sa dumadateng na manga umay. Maagliedeng na langit kun unu ya kamayu kapelekan. 31 aku, aw to-o kuman aw minem, aw imo-un ku ya Tibulluka mayu baling ya kamayu anenganeng pangkay unu na kaliman ku imo-un!" 20 Manang adti kadég na awun ni Kasakupan na Pighari-miglong ya Tyumanem kanan, 'Ayin pakabetang an na Tyumanem. Kun maynan ya imo-un ya anenganeng mu? Adun na gabi kamangen mayu, sambaten nan ya kadég na kamayu ku ya ginawa mu. Yanagaw singalan pa ya kapelekan. 32 "Ya kadég mayu na kanaken makatagtun sa kuwalta aw ka-unan na pigluduk manga umagakan, pangkay tabay kamu manang mu?" 21 Aw miglong pa si Jisus, "Maynan saba dili' kamu magkallek, kay yan ya pagkaliman ya ma-imo' sa utaw na migluduk sa manga ka- na Ama mayu na awun ni tas na langit na atag unan aw kuwalta pada ka-untungan olo' ya kamayu ya kadég na awun ni kanan kasakupan. kanan pagka-utawun manang pigpalipaslipasan 33 Yanagaw galina mayu ya kamayu nyatagtun, nan baling ya pagkaliman na Tyumanem." 22 tigkas yan, atagi mayu ya manga utaw na Pagkatigkas yan, miglong si Jisus adti manga wala' ya pagkamangan. Kun imo-un mayu umagakan nan, "Yanagaw paglongun ta kamu: yeiy, dun da kamu pagluduk sa palangad ka-Dili' magkakamang ya ginawa mayu sa kadég na unan adti tas na langit, kasiling na mig-imo' kamayu kapelekan asini tas na lupa', kun unu ya kamu sa pu-ut na dili' mabuslut. Ya pigluduk un mayu makan aw unu ya un mayu sutun. 23 mayu adti tas na langit dili' saba magkalat aw

wala' ya makatakaw, aw wala' ya mannanap nan, yanagaw to-o saba sakanan labeten. **48** na makakan. **34** Kay kun ayin ya kanmu ka- Manang ya sugu-anen na wala' paka-edé' sa unan, adtu uman ya kanmu anenganeng. **35** pagkaliman na amu nan aw wala' uman paka- "Magpaketadeng kamu aw gayed mayu pasigaén edé' sa sala' na nya-imo' nan, pa-emel-emelen ya kamayu manga salengan pada dili' kamu uman manang dili' to-o labeten. Na, ya utaw na kabigla-an. **36** Pagsiling kamu sa manga sugu- pig-atagan sa madég, madég uman ya imanen anen na gayed migtagad sa pag-uli' na amu adti kanan. Aw ya utaw na pigtaliguwan sa nilan lekat adti kasal, pada sa pagdateng nan aw madég na imo-unun, madég uman ya imanen sa pagtawag nan, maksay nilan ka-uwangan ya adti kanan." **49** Aw miglong pa uman si Jésus tatakep. **37** Madyaw ya kana manga sugu-anen kanilan, "Nyadi aku asini tas na lupa' na un na nyakatagad sa pagliku' na amu nilan kay dumala sa atulun, aw kaliman ku na maksay wala' silan pakatulug aw gayed silan mig-inap. da yeiy lumaga. **50** Manang sa dili' pa yeiy ma-Paglongun ta kamu na pa-ingkudun saba na imo', madég pa ya manga pagti-is na un ku kamaru ya kana manga sugu-anen aw dayaw nan agiyan. Aw dili' matingen ya kanak anenganeng silan sanggila-en. **38** To-o madyaw ya kanilan menda' na matuman ya kadég yeiy. **51** Dili' kamu kun datengan silan na kanilan amu na mig- mag-anenganeng na nyadi aku pada dumala sa inap pangkay kun magtenga' da ya gabi aw kun kalinaw asini tas na lupa'. Ya pagkadi ku, yan pakaallawunun da. **39** "Anenganenga mayu yeiy: baling ya du-an na matenga-tenga' ya manga Kun kya-edé-an pa na tagtun sa balay ya udas na utaw. **52** Lekat adun, kun awun lima ya mig-eya' pagseled na matakaw, pakatanawan nan saba ya adti sambuk na balay, dili' da magkasambuk ya kanaan balay pada dili' makaseled ya matakaw. anenganeng nilan. Ya tulu, mag-italis sa duwa, **40** Yanagaw pagtagilan kamu kay pangkayunu aw maynan uman ya duwa adti tulu. **53** Ya ama udasa lumiku' ya Ise' na Utaw na dili' mayu mag-italis silan ya kanaan ise' na eseg asuntu pag-imanmanen." **41** Aw nyusip si Pédro, "Kay kanak. Aw ya ina mag-italis silan uman ya kanaan Magpalna-uway, singalan ya pig-ubat-ubatan ise' na kaúbayan. Aw ya ugangan nan na bubay mu sa pundinganan yeiy, kami olo' aw ya kadég mag-italis silan ya makeye' nan na kaúbayan." na manga utaw?" **42** Tyumubag si Jésus kanan, **54** Aw miglong pa uman si Jésus adti madég na "Ya sugu-anen na kasaligan aw to-o matadeng, manga utaw, "Sa pagkita' mayu sa lugaytem yan ya taliguwan na amu nan sa manga eped adti sellepan, maglong kamu, 'Mulan adun,' aw nan na sugu-anen dun ni balay. Aw yan ya mulan saba. **55** Aw kun tumambel ya samet lekat matag kanilan sa kakan na umba' sa allaw yan. adti balabagan, maglong kamu uman, 'Mapasu' **43** Madyaw ya kana sugu-anen yan kun sa pag- adun,' aw mapasu' saba. **56** Migtallalingu kamu! uli' na amu nan, kita-en na pigpakadyaw nan Matadeng kamu mag-ubad sa timpo manang ya talabahu na pigtaliguwan. **44** Matinaw ya ananga' wala' mayu kabatug ya pag-ubad sa un ku paglongun kamayu: Ya sugu-anen yeiy kakawasan na manga nyangka-imó' adun na un saba taliguwan na amu nan sa kadakula' manga allaw yeiy? **57** "Aw ananga' malug adti na kanaan nyatagtun. **45** Manang ya sugu-anen kamayu ya pagbaya' kun uno ya madyaw imo-na dili' kasaligan, sa pagpanaw da na amu un? **58** Kun awun maglimanda kanmu, tibagsegi nan, mag-anenganeng sakanan, 'Madugay pa na maksay kamu magkakadyaway talana mayu muli' ya amu ku.' Yanagaw palekaten nan ya dun ni dalan pasinan adti usayanan, pagaw pagpanlabet sa manga eped nan na sugu-anen padakep kaw baling na mag-usayay aw dalaén na eseg aw manga bubay, aw gayed sakanan kaw nan adti mag-ukumay, aw ya mag-ukumay kuman aw minem menda' na malangulangu yan ya magbaya' na pakalabusu kaw nan. sakanan. **46** Manang dumateng ya kanaan amu **59** Paglongun ta kamu: Dili' kaw paluwa-en dun ni udas na wala' nan pag-imanmana, aw to- lekat adti kalabusuwanan menda' na dili' mu o saba sakanan pa-emel-emelen na amu nan. Aw kabayadan ya kadakula' na beles mu." pasambuk sakanan adti banwa na pagludukan sa manga utaw na dili' kasaligan. **47** "Na, ya sugu-anen yan, pangkay kya-edé-an nan ya pagkaliman na tagtun kanaan manang wala' nan tumana aw wala' pagtagilan sa pagliku'

13 Na, talana ni Jésus migpalna-u sa madég na utaw, awun manga dyumateng dun aw pig-ubatan nilan si Jésus sa nya-imo' sa manga taga Galilya na pigpapatay ni Pilato

talana nilan migdugsu' sa manga ayep adti dili' galu Allaw na Paglagdeng!" 15 Manang Tyumanem. 2 Aw nyusip si Jisus kanilan, "Unu, tyumubag si Jisus kanan, "Migtallalingu kamu! mig-anenganeng kamu na yan ya du-an na Enda', ya kamayu baka aw asnu, pigtumbay malatay ya kyagamakan nilan kay to-o pa silan mayu saba na alinen aw pigguyud adti pamakasasala' kay sa manga edped na taga Galilya? inemanan pangkay Allaw na Paglagdeng. 16 3 Beke' sabal Manang paglongun ta kamu: Kun Kun maynan ya pig-imo' mayu sa kamayu dili' mayu selselan ya kamayu manga sala', manga ayep, na, ananga' wala' mayu tumbayan mabus kamu uman mangkamatay. 4 Na, unu ya na paluwa-en ya kaubayan ini sa pagti-is nan anenganeng mayu sa sampulu' tag walu ya utaw pangkay Allaw na Paglagdeng? Buwadbuwad na nyangkamatay asuntu na kyagettanan silan saba sakanan ni Abraham, manang kasiling na torré na Siloam? Pagaw mig-anenganeng na pig-eketan sakanan ni Satanas seled na kamu uman na to-o pa dakula' ya kanilan sampulu' tag walu ya umay." 17 Sa paglong ni manga sala' kay sa kadéng na manga edped na Jisus seiy, nyamulamula ya manga mig-ampang nyeya' dun ni seled na Jérusalim? 5 Dili' sabal kanan kay kyatinawan silan. Aw migleya ya Manang paglongun ta kamu: Maynan uman ya kadéng na manga utaw sa manga pigpan-imo' datengan mayu kun dili' kamu magselsel sa nan na to-o madyaw. 18 Yanagaw miglong kamayu manga sala'!" 6 Tigkas yan, miglong si si Jisus, "Unu ya un tadun kapa-unawaan sa Jisus kanilan sa pundinganan, "Awun sambuk Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem? Aw na utaw na nyakatanem da sa kawuy na igira unu ya madyaw na pundinganan seiy? 19 Ya dun ni kanan parasan. Pagdateng da na bulan kasakupan na Tyumanem kasiling na sambuk na na mamunga la, pigkadtuwan nan ya kawuy bini' na mustardo na pigtanem na utaw dun ni na igira na un nan tanawun. Manang wala' ya tanemanan nan. Tyumulin aw migkatas kasiling kyinita' nan na bunga. 7 Yanagaw piglongan nan na kawuy, aw pigpugadan na manga langgam ya utaw na pigtaliguwan nan migtalabahu dun ya manga sanga nan." 20 Aw miglong pa si Jisus, ni kanan parasan, 'Seled da na tulungkaumay ya "Unu pa uman ya un tadun kapa-unawaan sa pagliku-liku' ku asini migtanaw kun nyamunga Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem? 21 Ya la igira ini, manang wala' ya kyinita' ku na kasakupan nan kasiling na tagbi' na patulinay bunga. Madyaw pa baling utudun da yeiy na pigdali' na kaubayan adti dakula' na harina, kay migsapadsapad olo' sa taba' na lupa'.' 8 aw pigtagadan nan na tumulin ya kadakula' na Manang tyumubag ya utaw na pigtaluguwan harina na pigmasa nan." 22 Aw sa migpasinan nan, 'Kay Sir, pabaya-i pa adun na umay ini. si Jisus adti Jérusalim, migpalna-u sakanan adti Un pa ku palibedan na kutkut ya punu-an manga lunsud aw manga baranggay na kyanan aw dayaw abunuwi. 9 Aw kun munga agiyan nan. 23 Aw nyusip kan Jisus ya sambuk na salut na umay, madyaw yan, manang kun dili', utaw, "Kay Magpalna-uway, unu, tabay ka' olo' na, pa-utudan da." 10 Sambuk na Allaw na ya manga utaw na paluwa-en na Tyumanem?" Paglagdeng, migpalna-u si Jisus adti sinagoga. 11 Aw miglong si Jisus kanilan, 24 "Tibagsegi mayu Aw awun kaubayan dun na nyasakung asuntu na ya pagseled magi sa suwangan na mapeyet pigpamulayaman na busaw seled da sampulu' na yan ya pasinan adti ginawa na wala' ya tag walu ya umay aw dili' nan mabatug tuliden katigkasan talana awun pa selat. Madéng galu ya lawas nan. 12 Sa pagkita' ni Jisus kanan, ya malim sumeled manang dili' da makaseled. pigtawag nan ya kaubayan aw piglongan nan, 25 Kay paglongun ta kamu: Kun takepen da na "Kaguli-an da kaw." 13 Aw pigpandungan ni Jisus tagtun ya tatakep, madéng kamayu ya mindeg na kanan palad ya ulu na kaubayan, aw dayaw adti luwa' aw magtatawag na maglong, 'Kay Sir! nyatulid ya lawas nan aw to-o nan pigdeyen ya Uwangi beg kamil' Manang tumubag sakanan Tyumanem. 14 Manang nyadaman ya pagsaligan kamayu, 'Wala' ta kamu kilalaā.' 26 Pagkatigkas sa sinagoga, asuntu na migguli' si Jisus sa utaw yan, magpalekat kamu maglong, 'Kay Sir, kami dun ni Allaw na Paglagdeng. Yanagaw miglong saba ya kyuman aw nyinem dun ni tampid ya pagsaligan adti manga utaw, "Seled na sangka mu. Aw migpalna-u kaw adti banwa nami.' simana, awun enemengallaw na pagtalabahu 27 Manang tumubag sakanan, 'Wala' ta kamu tadun. Aw yan galu ya manga allaw na pagkadi saba kilalaā. Aw wala' ku uman ka-edé-i kun mayu kun malim kamu kaguli-an, manang ayin kamu lekat. Pagpakawat kamu kanak,

kadég mayu na gayed mig-imó' sa malatay!' Aw nyusip si Jisus sa manga Parisiyo aw manga 28 Aw kita-en mayu si Abraham aw si Isaak magpalna-uway sa Uldin na manga Judiyu, aw si Jakub, aw ya kadég na manga propita "Unu, pigtumbay na Uldin tadun ya pagguli' sa dun ni seled na Kasakupan na Pighari-an na utaw dun ni Allaw na Paglagdeng?" 4 Manang Tyumanem. Aw to-o kamu magpansisugaw, aw wala' silan tubag. Yanagaw pig-awidan ni Jisus magsipanguliteb ya untu mayu asuntu na wala' ya utaw aw dayaw nan guli-a, aw pigpapanaw kamu paseleda. 29 Aw awun madég na manga nan. 5 Aw miglong si Jisus kanilan, "Kun awun Héntil na lekat adti silatan aw adti sallepan aw ise' mayu aw pangkay baka na nyolug adti adti balabagan, aw mingkud silan adti dakula' malalem na gawang na pagludukan sa tubig, na katipun dun ni Kasakupan na Pighari-an na unu ya imo-un mayu? Maksay mayu saba Tyumanem. 30 Pakanyegi mayu: Awun manga kamangen pangkay Allaw na Paglagdeng." 6 utaw na nyakamoli adun manang maka-una Manang wala' silan pakatubag sa usip nan. 7 silan kagaya. Aw awun uman manga nyaka- Na, kyinita' ni Jisus ya manga pyampamilit una adun manang makamoli silan kagaya." 31 dun ni balay na Parisiyo na nyamallí' silan Na, dun ni udas yan, awun manga Parisiyo sa ingkudanan na dengganen na un nilan na dyumulud kan Jisus aw miglong kanan, ingkudan. Yanagaw pigpalna-uwan nan silan, "Kaksay kaw palaguy kay kaliman ni Hérodés law nan, 8 "Kun piliten kaw dun ni pista na Antipas na patayen kaw." 32 Manang tyumubag kasal, dili' kaw maksay mag-ingkud adti pagpasi Jisus kanilan, "Kadtuwi mayu ya utaw yan na ingkudan sa manga dengganen pagaw awun gayed maggaway aw magpaket sa manga utaw. utaw na dumateng na pigpilit uman na matas Paglonga mayu sakanaan na padelegen ku ya pa ya dengeg nan kanmu. 9 Aw ya utaw na pag-alilin sa manga busaw aw ya pagpangguli' nyamilit kamayu maglong baling kanmu, 'Dili' sa manga kyedelan adun na allaw yeiy taman pa kaw dun. Kay ya ingkudanan yeiy pigtagilan kunallaw. Aw sa katlu na allaw, matikas ku da sa utaw ini.' Yanagaw mamulamula kaw ya kanak imo-unun. 33 Manang ka-ilangan ku baling aw adtu la kaw sa kanmu ingkud ni padelegen ya kanak panaw adun aw kunallaw, ligad. 10 Manang kun piliten kaw, pamalliauw sangkallaw. Kay dili' umba' patayen ya a ya pag-ingkudan na manga utaw na dili' propita na Tyumanem adti edep na banwa, dengganen. Yanagaw kun dumateng ya nyamilit manang dun olo' ni Jérusalim." 34 Aw migkalat aw maglong kanmu, 'Na, kay Lew, adi kaw ingkud ya ginawa ni Jisus asuntu sa manga nya-imó' dun ni pagpa-ingkudan sa manga dengganen,' ni Jérusalim. Yanagaw miglong sakanaan, "Kamu magi dun saya' kaw adti asdangan na kadég na taga Jérusalim, pigpatay mayu ya manga na pigpamilit. 11 Kay pangkay singalan ya propita na Tyumanem, aw pigpamintu mayu magpatastas, un saba sakanaan padalemen. Aw na batu ya manga pigsugu' nan adti kamayu. ya utaw na magpadalem, un sakanaan patasen. Malikit da aku galu magtameng kamayu kasiling 12 Pagkatigkas yan, miglong si Jisus adti utaw na minsá' na migtatawag sa manga unsuy nan na nyamilit kanan, "Kun mag-imó' kaw sa na un nan tipunun adti dalem na manga panid dakula' na kakan, dili' mu pagpamiliten ya nan, manang wala' kamu kalim! 35 Na, un da manga ubaybay mu aw manga kaylug mu aw kamu na Tyumanem pabaya-an. Aw paglongun manga kadégan mu aw manga sumbalay mu ta kamu: Dili' da aku mayu kita-en menda' na na mayaman. Kay kun piliten mu silan, kasolidumateng ya allaw na maglong kamu, 'Ini la ya an kaw nilan uman kagaya. 13 Manang kun Pigpadala na Tyumanem dun ni kanan ngalan, mag-imó' kaw sa dakula' na kakan, yan baling aw umba' sakanaan deyen!"

14 Na, sambuk na Allaw na Paglagdeng, pigpilit si Jisus na kuman adti balay na sambuk na magdumalaay sa manga Parisiyo. Aw sa talana nilan kyuman, to-o nilan pyakatanawan si Jisus kun unu ya un nan imo-un. 2 Aw dun ni kanilan ya sambuk na utaw na nyangkabaga' ya kadakula' na lawas nan. 3

miglong adti kanan, "Madyaw ya kana utaw nan tulluk ya balay, una nan anenganengen kun na kuman dun ni Kasakupan na Pighari-an na sangunu ya magastu aw kun maka-umba' ya Tyumanem." 16 Pagkatigkas yan, miglong si kuwalta nan sa pagpa-imo' menda' na matigkas. Jisus adti kanan sa pundinganan: "Awun utaw 29 Kay kun dili' nan yeiy una anenganengen, na mig-imo' sa dakula' na pista, aw madégi pagaw mapatal olo' aw mabus ya kuwalta to-o ya pyamilit nan. 17 Aw pagdateng da na nan aw dili' matigkas. Yanagaw ikelan baling allaw na pista, pigsugu' nan ya kanan sugu- sakanan na manga utaw na kumita', 30 aw anen na tawagen da ya manga pigpamilit nan, maglong silan, 'Ya utaw yeiy kalama-lama' da 'Kadi la kamu, kay nyatagilan da ya kadégl' 18 migpa-imo' sa balay manang dili' nan mabatug Manang ya tagsambuksambuk kanilan miglong tigkasen.' 31 "Aw kasiling uman sakanan na na dili' silan makakadtu. Ya sambuk miglong, hari' na awun sampulu' ka malalan ya sundalu 'Bagu aku nyakabayad sa lupa' aw ka-ilangan na un tumanam adti sambuk na hari'. Patawag na tanawun ku. Yanagaw pasinsiyayi aku.' nan una ya kanan manga hénéral aw magsekat 19 Aw miglong uman ya sambuk, 'Bagu aku sa palna-u kun mabatug degen na sampulu' nyakabayad sa sampulu' ya baka aw tanawun ka malalan na kanan sundalu ya hari na awun ku silan kun madyaw silan magdaru. Yanagaw kaluwaān ka malalan ya sundalu. 32 Kun adti pasinsiyayi aku.' 20 Aw miglong pa uman ya kanan anenganeng dili' nan mabatug degen sambuk, 'Bagu pa aku nyangugnan aw yanagaw ya manga po-on nan, madyaw pa baling na dili' aku makakadtu.' 21 "Yanagaw nyuli' ya sumugi' sakanan sa manga pigsaligan nan sugu-anen adti kanan amu aw pigdandan nan adti kanan po-on pada magpakang silan na ya kadégl. Pagpaketeng na amu nan, to-o dili' da magtanam. 33 Maynan uman, kun sakanan nyadaman, aw miglong adti sugu- singalan kamayu ya dumalug kanak, unaēn nan anen nan, 'Kaksay kaw kadtu ni manga dalam anenganengen kun mabatug nan ayawan ya aw manga agiyanan na syudad. Aw pa-agadan kadakula' na pigginawaān nan asini tas na lupa'. adi ya manga tagitu' na utaw aw ya manga Kay kun dili' nan mabatug, dili' sakanan umba' kimay, aw ya manga buta, aw ya manga kapig.' ma-imo' kanak umagakan." 34 Aw miglong 22 "Wala' kadugay, nyuli' ya sugu-anen aw pa uman si Jisus sa pundinganan, law nan, miglong, 'Kay Sir, nyatuman da ya kadégl na "Madyaw ya asin, manang kun kalagakan sa pigsugu' mu kanak, manang wala' pa katmu' ya nanam, dili' da makaliku' ya kaāsin nan. 35 katipunanan.' 23 Yanagaw miglong pa uman Wala' da ya ma-untung, pangkay sagel pa adti ya amu adti kanan, 'Kadtuwi ya manga balay malalipa' na ayep pada imo-un abunu. Yeiy na adti luwa' na syudad aw manga dalam na ya du-an na salabel da. Magpaketadeng kamu pasinan adti buntud, aw paglonga ya taman na dili' mayu pagpalipaslipasan ya pigdeneg na kita-en mu na madi silan pada matmu' mayu."

nilan ya kanak balay. 24 Paglongun ta kamu:

Wala' ya pangkay sambuk na utaw na muna ku pigpamilit na makakan sa pigtagilan ku.'" 25 Talana ni Jisus migpadeleg nyanaw pasinan adti Jérusalim, madégi to-o ya utaw na nyagad kanan. Aw nyatubang sakanan aw miglong kanilan, 26 "Kun awun sambuk kamayu na malim dumalug kanak, manang to-o pa nan pigginawaān ya kanan ama aw ina, aw kaubayan aw manga mangayse' nan, aw kanan manga inulug aw bubay, aw pangkay ya kanan pagka-utawun, aw kun tagbi' ya pagginawa nan kanak, dili' sakanan umba' ma-imo' kanak umagakan. 27 Pangkay singalan ya dili' magpisan sa kanan krus aw dumalug kanak, dili' sakanan umba' ma-imo' kanak umagakan. 28 Kun awun adti kamayu na

15 Na, ya manga mangangublaāy sa buwis aw ya manga makasasala' alag silan migpalapit kan Jisus kay kaliman nilan pakanyegan ya palna-u nan. 2 Aw migpanggumudgumud ya manga Parisiyo aw manga magpalna-uway sa Uldin na manga Judiyu, law nilan, "Ya utaw ini, dyumatw sa manga makasasala' aw syumalu kanilan kyuman." 3 Yanagaw pig-ubatan silan ni Jisus sa pundinganan: 4 "Kun awun utaw dun ni kamayu na tyumagtn sa sanggatus ya karniro, aw nyalagak ya sambuk kanilan, unu ya un nan imo-un? Enda', ayawan pa nan saba ya kasiyaman tag siyam dun ni panabtabanan aw paninawun nan ya sambuk na nyalagak menda' na kita-en nan. 5 Aw sa pagkita' da nan, to-o sakanan magleya aw pisinan nan

ya karniro. **6** Aw sa pagdateng nan adti balay, aku adti Tyumanem aw adti kanmu. **19** Aw tawagen nan ya kanan manga ubaybay aw adun, dili' da aku umba' pagtawagen na ise' manga sumbalay, aw maglong kanilan, 'Magleya mu. Imo-a la aku baling sambuk na kanmu kitadun kay pigkita' da ku ya kanak karniro magtalabahuway!" **20** "Yanagaw pig-indegan na nyalagak." **7** Aw maynan uman, dakula' pa nan ya banwa yan aw nyuli' adti tampilid na saba ya pagleya na adti tas na langit asuntu sa ama nan. Aw sa mawat pa sakanan, pigkita' sambuk na makasasala' na magselsel, kay sa da na kanan ama aw to-o nan pigkallatan. Aw kasiyaman tag siyam ya utaw na iman nilan aw dyumalagan pasinan adti ise' nan, aw pigkepkep matulid ya kanilan anenganeng aw dili' nilan nan aw aleki. **21** Aw miglong kanan ya ise', ka-ilangan magselsel." **8** "Aw kun ya sambuk 'Kay Ma', nyakasala' aku adti Tyumanem aw uman na kaubayan awun sampulu' ya drakma adti kanmu. Dili' da aku umba' pagtawagen na kuwalta nan, aw kyalagakan sa sambuk, na, na ise' mu." **22** "Manang miglong ya kanan unu ya imo-un nan? Sulu-an nan saba ya kanan ama adti manga sugu-anen nan, 'Maksay mayu salengan aw pamunasan nan ya kanan balay. dala adi ya to-o manenggeya na kadékgadégi Aw to-o nan paninawun menda' na kita-en aw pasutan kanan. Paningsingi mayu ya tullu' nan. **9** Aw sa pagkita' da nan, tawagen nan ya nan aw dayaw mayu sandali ya siki nan. **23** kanan manga ubaybay aw manga sumbalay, aw Aw angaya mayu uman ya nati na baka na maglong sakanan kanilan, 'Magleya kitadun kay pigpataba', aw tumbāā mayu. Naten magpista, kyinita' da ku ya kanak kuwalta na nyalagak." **24** kay ya ise' ku ini kasiling na nyatay da, **10** Maynan uman, dakula' saba ya pagleya na manang utaw pa sakanan! Nyalagak idtu muna manga anghil na Tyumanem na awun ni tas manang nyuli' da adun.' Aw migpalekat silan na langit asuntu sa sambuk na makasasala' na migpista. **25** "Na, wala' kadugay nyuli' ya ise' migselsel." **11** Aw awun pa uman pundinganan nan na magulang lekat adti pawa'. Aw sa malapit na pig-ubat kanilan ni Jisus, law nan, "Awun da sakanan adti balay, dyengeteg nan ya sunata sambuk na utaw na duwa ya ise' nan na eseg. aw pagsayaw. **26** Yanagaw pigtawag nan ya **12** Sambuk na allaw yan miglong ya mangud sambuk na sugu-anen aw nyusip kanan, 'Unu ya adti ama nan, 'Kay Ma', atagan da kanak ya pigleyaan nilan awun ni balay?" **27** "Aw miglong bagi' ku." Yanagaw pigtenga' na ama nilan kanan ya sugu-anen, 'Nyuli' da ya mangud ya kanan ka-unan adti duwa ya ise' nan. **13** mu! Pigtumbaan na ama mayu na nati na baka "Na, paglabay da na pilangallaw, piggalin na na pigpataba' kay nyuli' kunu ya ise' nan na mangud ya kadégi na pigbagi' kanan, aw tigkas madyaw ya lawas aw wala' ya kyagamakan nan!" yan, nyanaw sakanan adti mawat na banwa. **28** "Manang pagdengeg nan seiy, nyadaman Aw to-o nan pigdagwas ya kanan kuwalta adti to-o sakanan, aw dili' malim sumeled adti pangkay unu na pagkaliman nan. **14** Pagkaabūs balay. Yanagaw lyumuwa' ya ama nan aw da na kanan kuwalta, dyumateng uman ya nyanginayu' kanan na sumambuk kanilan. dakula' na getem adti banwa yan. Aw dun da **29** Manang tyumubag ya magulang sa ama pagpalekat na to-o migkapelek sakanan. **15** nan, 'Kay Ma', anenganenga pagaw, gayed aku Yanagaw nyaninaw sakanan sa talabahu, aw migtalabahu kanmu seled da na pilangkaūmay. yan ya kyaseledan nan ya magpakan sa manga Aw wala' aku pagsuwayeren sa sugu' mu. taku' adti pawa' na sambuk na utaw dun ni Manang wala' ya pig-atag mu kanak pangkay banwa yan. **16** Aw to-o sakanan nyagetem, da ise' na kambing na un ku pagpista eped na yanagaw kaliman da nan galu kuman sa kakan kanak manga ubaybay. **30** Manang sa pag-uli' da na manga taku', kay wala' ya pangkay sambuk na ise' mu na migdagwas sa kanmu ka-unan na nyatag kanan sa makan. **17** "Aw pigpalekat adti manga kaubayan na miggalin sa pagkanan ya pag-anenganeng sa kyabetangan nan. utawun nilan, dayaw mu baling pigtumbaan Aw miglong adti kanan anenganeng, 'Ya kadégi sa nati na baka na pigpataba!' **31** "Aw miglong na magtalabahuway ni Ma', dakula' ya kanilan kanan ya ama nan, 'Kay To', ini kaw gayed ni makan. Manang ya kanak ini, un da aku sayid ku. Aw ya kadégi na nyatagtun ku alag matay na ballus!" **18** Yanagaw miglong sakanan, saba kanmu. **32** Umba' saba kitadun magleya 'Madyaw pa baling na muli' aku adti kan Ma' kay ya mangud mu ini la! Kasiling sakanan na aw paglongun ku sakanan, "Kay Ma", nyakasala'

nyatay da, manang utaw pa sakanan! Nyalagak idtu muna manang adun kyinita' da."

16 Aw mig-ubat pa uman si Jisus sa pundinganan adti manga umagakan nan, law nan, "Awun sambuk na utaw na mayaman, aw pigtaligu nan adti kanan pagsaligan ya kanan manga ka-unan aw kuwalta. Manang awun manga utaw na migdiklamu adti mayaman na pigdagwas kunu na pagsaligan ya kuwalta nan. **2** Yanagaw pigpatawag nan ya kanan pagsaligan, aw piglongan nan, 'Unu ya dyenget ku yeiy na diklamu kanmu? Atagan da kanak adun ya listahan sa kadéng na manga pigbayadan mu aw ya manga pigpabeles mu na kuwalta ku, kay lekat adun dili' da kaw magpadeleg sa talabahu mu.' **3** Yanagaw miglong ya pagsaligan adti anenganeng nan, 'Unu la ya un ku imoun na beke' da ku ya pagsaligan na amu ku? Dili' ku mabatug ya mabegat na talabahu kasiling na pagkutkut sa lupa', aw to-o aku magkamulamula magsekatenen adti manga eped.' **4** Aw pagkatigkas nan anenganengen ya puluglima nan, miglong adti anenganeng nan, 'Ah... yeiy baling ya madyaw ku imoun pada madéng ya ubaybay ku na dumawat kanak adti balay nilan dun ni allaw na wala' da ya talabahu ku.' **5** Yanagaw pigpatawag na pagsaligan ya tagsambuksambuk na nyakabeles sa amu nan. Pig-usip nan ya sambuk, 'Pila ya beles mu adti amu ku?' **6** Aw tyumubag ya utaw yan, 'Sanggatus ka sibulan ya mantika' na olibo.' Aw miglong kanan ya pagsaligan, 'Ini la ya listahan sa beles mu. Ingkud kaw aw sulata na kalimaān da olo' ya kyabelesan mu.' **7** Aw tigkas yan, miglong da uman adti kadwa na nyakabeles, 'Pila uman ya kanmu beles adti amu ku?' Aw tyumubag ya utaw yan, 'Sanggatus ka anes ya trigu.' Aw miglong ya pagsaligan, 'Ini la ya listahan sa beles mu. Na, sulata na olo' da kawaluwan ka anes.'

8 Aw pigsaya' baling na amu nan ya kanan pagsaligan asuntu sa katadeng nan. Kay ya manga utaw asini tas na lupa' to-o pa baling madéng ya kapandayan nilan sa pagbalikwat kay sa manga utaw na syumalig sa Tyumanem. (*aiōn g165*) **9** "Aw paglongun ta kamu: Dumateng ya allaw na wala' da ya pagkamangan mayu. Yanagaw pagkanimbet kamu adun pada maimo' ya pagkaliman na Tyumanem asini tas na lupa' magi sa kuwalta mayu. Aw ya manga

utaw na pigtabangan mayu na nyakaseled adti Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem, to-o silan magleya sa pagkita' nilan kamayu kagaya adti tas na langit. (*aiōnios g166*) **10** Ya utaw na kasaligan sa tagbi', kasaligan uman sa dakula'. Aw ya utaw na dili' kasaligan sa tagbi', dili' uman kasaligan sa dakula'. **11** Yanagaw kun dili' kamu kasaligan sa kuwalta aw ka-unan asini tas na lupa', singalan ka' ya un magtaligu kamayu sa tengteng ka-unan adti tas na langit? **12** Aw kun dili' kamu kasaligan sa pigtaligu kamayu na eped na utaw, na, singalan pa ka' ya un matag kamayu sa ka-unan na nyakatagilan da pada kamayu? **13** "Wala' ya allang na makadalug sa duwa ya tagtun, kay pakalaten nan ya sambuk aw ginawaan nan ya sambuk. Maynan uman, dalugun nan ya sambuk aw palipaslipasan nan baling ya sambuk. Dili' saba mabatug na utaw pagdenganen ya pagginawa sa kuwalta aw ya pagdalug sa Tyumanem." **14** Sa pagdenggeg na manga Parisiyo sa palna-u ni Jisus, pig-odoy-odoy nilan sakanan kay to-o nilan pigginawaan ya kuwalta. **15** Manang miglong si Jisus adti kanilan, "Migpakita-kita' kamu adti asdangan na manga utaw na sallong kunu na wala' ya sala' mayu, manang nya-edé' saba ya Tyumanem sa anenganeng mayu. Ya pigginawaan to-o na manga utaw asini tas na lupa, adti Tyumanem wala' ya ma-untung. **16** "Ya Uldin na pig-atag na Tyumanem kan Moysis aw ya manga pigsulat na manga propita, pigpa-edé' da menda' sa manga allaw ni Juan na Magbautismuway. Lekat dun ni allaw na pagdateng ni Juan, pigpa-edé' da adti manga utaw ya Madyaw na Ubat-ubat sa Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. Aw madéng ya migtibagseg na maka-akup dun. **17** Manang kenne' pa na awun ma-untung sa Uldin na pig-atag na Tyumanem. Molas pa malanas ya langit aw lupa' kay sa ma-uman ya pangkay tagbi' na kulis na pigpasulat dun ni Uldin. **18** "Kasingling uman na piglong dun ni Uldin sa mangugnanay: Kun awun eseg na ayawan nan ya kanan kaübayan, aw kun mangugnan sa eped na kaübayan, piglakadan da nan ya muna kaübayan nan. Aw ya eseg na mangugnan sa kaübayan na pig-ayawan da na eseg nan, miglakadenen uman sakanan." **19** Aw miglong pa uman si Jisus sa sambuk na pundinganan, law nan, "Awun utaw na mayaman na migkadékgadéng sa téla na linum aw téla na tapel ya batek na alag dakula' ya alaga'. Aw migpa-eyang sakanan kyuman sa

mangkadyaw na kakan kada allaw. 20 "Aw dun ni luwa' na suwangan na pamanag na balay
17 Aw miglong si Jisus adti kanan manga umagakan, "Awun saba manga nan pigpakulang dun ya sambuk na utaw na makapasungkul adti pag-imo' sa sala'. Manang makalalat na pigngalan na si Lazaro. Ya lawas to-o malatay ya datengan na utaw na maggagad nan nyatmu' na pegsa 21 aw kaliman nan galu sa edep nan adti pag-imo' sa sala'. 2 Kun awun kuman sa momu' na nyangkataktak lekat adti utaw na migpadalem na nyangintu-u kanak lamisa na mayaman. Aw gayed dyumulud adti aw kun buyuwun sakanan adti pagpakasala', kanan ya manga idu' aw pyan-ilasan nilan ya ya utaw na magbuyu madyaw pa baling kun manga pegsa nan. 22 Na, sambuk na allaw nyatay tati-an ya liyeg nan na dakula' na gilingan si Lazaro, aw pya-agad sakanan na manga anghil adti tampilid ni Abraham. Ya utaw na mayaman nyatay uman aw piglebeng. 23 Aw dun ni banwa na Kaludukan to-o sakanan migti-is, aw sa paglangad nan kyinita' nan ya kanan tyugbulan na si Abraham adti mawat aw dun ni tampilid na si Lazaro. (Hadés g86) 24 Yanagaw migtatawag makapitu uman liku' adti kanmu aw maglong ya mayaman, 'We....kay Ma' na Abraham! Mallat sakanan, 'Migselsel da aku,' na, ka-ilangan kaw kanak. Sugu-a beg si Lazaro na tullak nan pasinsiyaan mu sakanan." 5 Pagkatigkas yan, ya kanan tullu' adti tubig pada patagdu-an nan miglong kanan ya manga apostolés, "Kay ya dila' ku. Kay to-o aku migti-is idi asuntu Pangulu, dugangi beg ya kanami pagpangintusa kapasu' na atulun!" 25 Manang tyumubag si ul!" 6 Aw tyumubag si Jisus kanilan, "Kun awun Abraham kanan, 'Kay To', anenganenga pagaw, tengteng na pagpangintu-u mayu pangkay sa adtu pa kaw ni tas na lupa', madyaw ya tagbi' kasiling na bini' na mustardo, mabatug kanmu pagpaketang, aw si Lazaro, malatay ya mayu paglongun ya dakula' na kawuy yei, 'Na! kanan pagpaketang. Manang adun, migleya Ka-akat kaw, aw ka-alin kaw adti dagat.' Aw sakanan idi, aw migti-is kaw sa kanmu. 26 Aw kaagadan saba na kawuy ya sugu' mu." 7 Aw dili' mabatug ya pigsekat mu, kay awun iyan miglong pa uman si Jisus adti kanilan, "Kun ni tenga' tadun na gawang na to-o malalem sambuk kamayu awun sugu-anen na migdaru na nyaka-elet kanaten. Aw pangkay singalan aw kun beke' yan migtunggu' sa manga karniro, ya malim na madtu na lekat adi kanami, dili' aw sa pag-uli' nan adti balay, enda', dili' kaw nan mabatug ya pagkadtu, aw wala' uman saba makapaglong kanan, 'Ingkud kaw aw kan ya lekat dun ni kamayu na makakadi.' 27 Aw kaw asini tampilid ku?" 8 Dili' saba. Yan baling ya miglong pa uman ya mayaman, 'Nyanginayu' paglongun mu kanan, 'Maksay kaw kanak pagaku kanmu, kay Ma' na Abraham. Pakadtuwa imo' sa kakan. Pagkatigkas mu magsanggila' si Lazaro adti balay na ama ku, 28 kay awun kanak, na, kan da kaw uman sa kanmu.'" 9 Aw pa lima ya inulug ku aw pa-edé-en nan silan dili' uman pasalamatan na amu ya sugu-anen pada dili' silan makadalug kanak adi banwa nan kay ya sugu-anen olo' nan pigtuman ya idi na alag pagti-is.' 29 Manang tyumubag si pigsugu' kanan. 10 Aw maynan uman kamu. Abraham, 'Adtu la ni kanilan ya pigpansulat ni Moysis aw manga propita na Tyumanem. Ka- pigsugu' kamayu, maglong kamu, 'Olo' kami ilangan pakanyegan nilan aw dalugun nilan.' sugu-anen aw dili' umba' pasalamatan kay 30 Aw miglong pa ya mayaman, 'Manang kay pig-imo' nami olo' ya kanami imo-unun.'" 11 Ma' na Abraham, dili' silan mangintu-u, kantaw Talana ni Jisus migpasinan adti Jérusalim, nyagi kun awun madtu na lekat adti nyangkamatay, sakanan dun ni eletanan na banwa na Samariya yan ya magselsel silan.' 31 Manang miglong aw Galilya. 12 Aw sa pagseled da nan adti si Abraham kanan, 'Kun dili' silan mangintu- sambuk na baranggay, syumungun kanan ya u sa pigpalna-u ni Moysis aw manga propita sampulu' ya ibungun, aw tyumeneng silan na Tyumanem, dili' silan uman mangintu-u adti mawatawat 13 aw migtatawag silan, "Kay pangkay kun awun pa sambuk na mataw lekat Jisus na Magpalna-uway! Kallati beg kami." adti nyangkamatay na magpalna-u kanilan.'" 14 Sa pagkita' ni Jisus kanilan, piglongan nan silan, "Kadtu kamu ni Témple aw patanawanaya

kamayu lawas adti manga magdadugsu-ay." Aw nyampamalit aw nyampamaligya', aw gayed sa talana pa nilan migpasinan adti Jérusalim, silan nyampananem aw migpantulluk sa manga pyangkalinisan da ya kanilan lawas. **15** Aw ya balay. **29** Manang dun ni allaw na pagpakuwa' sambuk kanilan, sa pagkita' nan na kyaguli-an ni Lot adti syudad na Sodoma, aw pigpa-ulanan da sa ibung nan, lyumiku' sakanan adti kan Jesus na Tyumanem ya syudad na atulun aw asupri. na migdeyen sa Tyumanem sa mabagseg na Aw nyabuus silan nyangkamatay. **30** Aw maynan tingeg. **16** Aw lyumuhud sakanan aw dyumukduk uman ya ma-imo' sa lumiku' ya Ise' na Utaw. adti siki ni Jesus, aw to-o migpasalamat kanan. **31** "Dun ni allaw yan, ya utaw na adti luwa' na Na, ya utaw yeiy, Samariyanen sakanan. **17** balay, dili' da sakanan magliku' adti seled na un Pagkatigkas yan, miglong si Jesus, "Enda', pa kumamang sa pangkay unu. Aw kun awun sampulu' kamu ya kyalinisan? Ayin da saba ya utaw na magtalabahu adti pawa' nan, dili' da siyam? **18** Ananga' wala' liku' ya manga eped sakanan mag-uli'. **32** Anenganenga mayu ya na un magdeyen sa Tyumanem, olo' baling kyagamakan na kaubayan ni Lot. **33** Pangkay utaw ini na beke' na tengteng Judiyu?" **19** singalan ya gyuminawa sa pagka-utawun nan Aw miglong si Jesus kanan, "Indeg kaw aw asini tas na lupa', kalagakan baling sa ginawa panaw da kaw. Ya kanmu pagpangintu-u, yan nan. Manang kun singalan ya magtibulluk ya du-an na kyaguli-an kaw." **20** Na, sambuk na dumalug kanak pangkay pa adti pagkamatay, allaw awun manga Parisiyo na nyusip kan Jesus, yan ya un makatagtun sa ginawa na wala' ya "Kinunu pagpalekat ya Paghari' na Tyumanem katigkasan. **34** Paglongun ta kamu: Sa pagliku' sa Kasakupan nan asini tas na lupa'?" Aw ku, kun awun duwa ya utaw na nyakatulug adti tyumubag si Jesus kanilan, "Sa pagpalekat na tambi', ya sambuk kamangen aw ya sambuk kapaghari' na Tyumanem wala' ya kita-en mayu ayawan. **35** Aw maynan uman kun awun duwa na pangilala. **21** Yanagaw wala' ya makapaglong, ya kaubayan na miggiling, ya sambuk kamangen 'Tanawa! Ini la!' Aw dili' uman makapaglong, aw ya sambuk ka-ayawan. **36** [Aw kun awun 'Awun da!' Kay ya paghari' na Tyumanem awun duwa ya eseg na migtalabahu adti pawa', ya da saba ni kamayu." **22** Pagkatigkas yan, miglong sambuk kamangen aw ya sambuk ka-ayawan.]" si Jesus adti kanan manga umagakan, "Un saba **37** Aw nyusip kanan ya manga umagakan nan, dumateng ya manga allaw na kaliman mayu law nilan, "Kay Magpalna-uway, ayin yeiy apit galu kumita' kanak na Ise' na Utaw pangkay ka-imo'?" Aw tyumubag si Jesus kanilan magi sa kun olo' sangallaw, manang dili' da aku mayu pundinganan, "Kya-edé-an mayu na kun ayin kita-en. **23** Aw dengegen mayu ya ubat-ubat ya lawas na nyatay da, adtu uman pagkatipunku na manga utaw na maglong, 'Tanawa! Ini la!'

Aw maglong ya sambuk, 'Awun da sakanan!' Manang dili' kamu magka-agad-agad kanilan aw dili' da aku mayu pagpaninawun. **24** Kay aku na Ise' na Utaw, dun ni kanak pagliku' kita-en saba na kadég, kasiling na kilat na magpaka-ilaw sa kadakula' na langit. **25** Manang ka-ilangan ku una ka-agiyau ya madég na manga pagti-is aw keleán aku na manga utaw adun na manga allaw yeiy. **26** "Aw kasiling na nya-imo' dun ni manga allaw ni Nuwi, maynan uman ya un ma-imo' dun ni allaw na pagliku' na Ise' na Utaw. **27** Sa wala' pa dateng ya dakula' na lenep, migpadeleg ya manga utaw kyuman aw nyan-inem, aw nyampangugnan, menda' sa allaw na syumeled si Nuwi adti arka. Aw dyumateng ya dakula' na lenep aw nyabus silan nyangkalemes. **28** "Maynan uman ya nya-imo' dun ni manga allaw ni Lot. Ya manga utaw, gayed silan kyuman aw nyan-inem aw

18 Pagkatigkas yan, piglongan ni Jesus ya kanan manga umagakan sa pundinganan pada palna-uwan silan na gayed manawagtawag adti Tyumanem aw dili' magkalumay ya ginawa nilan. **2** Yanagaw miglong si Jesus kanilan, "Adti sambuk na syudad awun mag-ukumay na wala' ya pagkallek sa Tyumanem aw wala' uman ya pagpamasa nan sa manga utaw. **3** Dun uman ni syudad yan awun sambuk na kaubayan na balu na gayed migliku-liku' adti asdangan na mag-ukumay aw nyanginayu' kanan, law nan, 'Tabangi aku beg adti sambuk na migdiklamu kanak aw pakadyawa ya pag-usay kanami.' **4** "Na, madugay pigpalipaslipasan na mag-ukumay ya pigsekat nan, manang sa kadugayan nyilab sakanan sa pagpanginayu' na balu, aw miglong adti anenganeng nan, 'Pangkay wala' ya pagkallek ku sa Tyumanem

aw wala' ya pagpamasa ku sa manga utaw, 5 nilan baling ya manga utaw na nyandala sa manang asuntu na gayed gyumelgel kanak ya manga mangayse' nilan. 16 Manang pigtawag balu ini, yanagaw pakadyawun da ku ya pag- ni Jisus ya manga mangayse', aw piglongan usay kanilan, kay kun dili' ku imo-un yeiy, gayed nan ya kanan manga umagakan, "Pakadiya pa aku nan liku-liku-an aw mabus baling ya kanak ya manga mangayse' aw ya-i mayu silan kanak pasinsiya." 6 Aw miglong pa uman si Jisus pagtageni! Kay ya manga utaw na dyumawat adti kanilan, "Anenganenga mayu ya piglong kanak kasiling na manga mangayse' ini, silan na mag-ukumay yeiy. Pangkay wala' sakanan saba ya maka-akup adti Kasakupan na Pigharidalug sa pagkaliman na Tyumanem manang an na Tyumanem. 17 Matinaw saba ya un ku matulid ya kanan pag-ukum. 7 Aw dakula' pa paglongun kamayu: Pangkay singalan ya dili' saba dun ya tabang na Tyumanem adti manga malim dumawat kanak kasiling na pagdawat utaw na pigtani la nan na nyanganayu' kanan kanak na manga mangayse' ini, dili' saba allaw aw gabi. Aw dili' nan palipaslipasan ya silan makaseled adti Kasakupan na Pighari-manga pigsekat nilan. 8 Paglongun ta kamu, an na Tyumanem." 18 Na, nyusip kan Jisus maksay nan saba silan tabangan. Manang aku ya sambuk na malangkaw na manga Judiyu, na Ise' na Utaw sa pagliku' ku kagaya asini "Kay Magpalna-uway na to-o madyaw, unu tas na lupa', unu, awun pa ka' kita-en ku ya ka-ilangan ku imo-un pada matagtun ku na manga utaw na awun pagpangintu-u?" 9 ya ginawa na wala' ya katigkasani?" (aiōnios Na, awun manga utaw na migpatastas kay 9166) 19 Aw tyumubag si Jisus kanan, "Ananga' adti kanilan anengeneng, wala' ya sala' nilan, aku mu ngalanan na madyaw? Wala' saba ya manang pigna-na' nilan ya kanilan manga utaw na madyaw. Sambuk da olo' ya tengteng edep. Yanagaw pig-ubat-ubatan silan ni Jisus sa madyaw, aw yan ya Tyumanem. 20 Na, kya-edepdinganan, 10 law nan, "Awun duwa ya utaw an mu ya manga sugu' dun ni Uldin: Dili' kaw na nyadtu ni Témplo na un manawagtawag maglakadenen, aw dili' kaw magpatay sa edep adti Tyumanem. Ya sambuk Parisyo aw ya na utaw, aw dili' kaw magpanakaw, aw dili' mu sambuk mangungublaay sa buwis. 11 Nyindeg pagmatinawun ya galu' adti asdangan na magya Parisyo na sayda nan, aw maynini ya kanan usayay, aw pagbasaan mu ya kanmu ama aw pagpanawagtawag: 'Kay Tyumanem, to-o aku ina.' 21 Aw tyumubag ya eseg, law nan, "Alag migpasalamat kanmu na dili' aku kasiling na da ku yeiy pigdalug lekat pa na pagkatagi' manga utaw na matilimbungay aw malatay ku." 22 Aw sa pagdengeg ni Jisus sa tubag nan, ya bet aw maglakadenen, aw dili' aku kasiling miglong sakanan, "Dakman sambuk ya imo-un na utaw iyan na mangangublaay sa buwis. mu: Galina ya kadég na nyatagtun mu. Tigkas 12 Kada simana makadwa aku magpuwasa. yan, atagan ya kuwalta adti manga utaw na Aw nyatag aku kanmu sa kasampulu' na wala' ya pagkamangan. Kun imo-un mu yeiy, kadakula' na pagkamangan ku.' 13 "Manang dun da kaw pagluduk sa ka-unan adti tas na ya mangangublaay sa buwis, nyindeg adti langit. Aw pagkatigkas yan, liku' kaw adi aw mawatawat, aw wala' sakanan langad adti langit. dalug kaw kanak." 23 Manang sa pagdengeg Pigbug nan baling ya aba nan kay to-o sakanan nan sa piglong ni Jisus, migkalat ya ginawa nan migselsel aw nyanawagtawag, law nan, 'We.... kay to-o sakanan mayaman. 24 Aw sa pagkita' Tyumanem, kallati beg aku kay makasasala' ni Jisus na migkalat ya ginawa nan, miglong aku.' 14 "Paglongun ta kamu: Sa pag-ulì' da na sakanan, "Malug saba sa utaw na mayaman mangangublaay sa buwis, pigdawat sakanan ya pagpaka-akup adti Kasakupan na Pighari-na Tyumanem kasiling na wala' da ya sala', an na Tyumanem. 25 Molas pa ya pag-agì na aw wala' nan dawata ya Parisyo. Kay pangkay ayep na kamilyo adti gawang na dagem kay singalan ya magpatastas, padalemen saba, aw sa pagpaka-akup na utaw na mayaman dun ni ya utaw na magpadalem, pakatasen sakanan." Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem." 26 15 Na, sambuk na allaw, awun manga utaw na Aw ya manga utaw na nyakadengeg sa piglong nyandala adti kan Jisus sa mangkayantek na ni Jisus, nyusip silan kanan, "Na, kun maynan, mangayse' nilan na un nan silan pan-awidan singalan ka' ya paluwa-en na Tyumanem?" 27 pada atagan silan na manga kadyawan. Manang Aw tyumubag si Jisus, "Ya dili' mabatug na utaw sa pagkita' na manga umagakan nan, pigsagda mabatug saba na Tyumanem." 28 Aw miglong si

Pédro kanan, "Inunuwa ya kanami ini! Nyabus da nami pig-ayawan ya kadég na nyatagtun nami pada magad kanmu." 29 Aw tyumubag si sambuk na eseg na pigngalan na si Zakiyo. Jisus kanilan, "Matinaw ya un ku paglongun Sambuk sakanan na mangkatas na manga kamayu: Pangkay singalan ya mag-ayaw sa balay mangungublaay sa buwis, aw mayaman sakanan, aw sa kaubayan nan, aw kaylug nan aw mangkatikadeng nan aw mangayse' nan, asuntu sa Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem, 30 na, makadawat ya utaw yan asini tas na lupa' sa to-o pa madég kay sa idtu na pig-ayawan nan. Aw adti kamoliyan kagaya na allaw matagtun nan uman ya ginawa na wala' ya katigksan." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Pagkatigkas yan, pigtani ni Jisus ya sampulu' tag duwa ya umagakan nan, aw law nan kanilan, "Pada ka-edé-an mayu, migpasinan da kitadun adti Jérusalim aw odoy-odoyun aku nilan aw eleb-eleban, 32 Kay tumbay aku adti manga Héntil, "Ananga' si Jisus lumaba' adti balay na utaw na aw odoy-odoyun aku lekat adti pagkamatay." 33 makasarasa?" 34 nyatagtun ku. Aw kun awun kyalimbungan ku na aw badasan labeten, aw tigkas yan, patayen miglong, "Kay Magpalna-uway, atag ku adun Manang wala' na manga umagakan nan kalabeti pangkay singalan, uli'ku kanan na upat ka pilu'." ya kakawasan na piglong nan. Kay pigtagu' pa 35 Na, sa malapit "Adun na allaw yeiy, ikaw aw ya ka-epedanan da si Jisus adti syudad na Jériko, awun eseg mu asini balay pigpaluwa' da kamu lekat adti na buta na nyinkud dun ni kilid na dalan aw pa-emel-emel na Tyumanem. Kay nyangintugayed migsekat sa kuwalta. 36 Aw sa pagdengeg u la kaw, kasiling ni Abraham na kanaten nan sa madég na manga utaw na lyumbay tyugbulan. 37 Aw yan saba ya pigkadi na Ise' na dun, nyusip sakanan, "Unu yangadi?" 38 Yanagaw to-o sakanan utaw migpakanyeg sa piglong ni Jisus, migmigtatawag, "We... Jisus na buwadbuwad ni ubat-ubat sakanan sa sambuk na pundinganan, Dabid, kallati begaku!" 39 Aw pigsagda sakanan kay malapit da sakanan adti Jérusalim aw iman na manga utaw na nyaka-una kan Jisus, law na manga utaw aw agpet da magpalekat ya nilan, "Katilep kaw!" Manang to-o pa nan Paghari' na Tyumanem sa Kasakupan nan. 40 baling pigpakkadakula' ya kanan tingeg, "We... Yanagaw miglong si Jisus adti kanilan, "Na, awun Buwadbuwad ni Dabid, kallati begaku!" 41 dengganen na utaw adti sambuk na banwa. Aw Yanagaw tyumeneng si Jisus, aw syumugu' na nyanaw sakanan adti mawat na banwa pada pa-agad ya eseg na buta adti kanan. Aw sa dumawat sa katundanan sa pagkahari' dun ni malapit da sakanan, nyusip kanan si Jisus, 42 kanan kasakupan, aw tigkas yan, muli' uman "Unu ya kaliman mu na imo-un ku kanmu?" sakanan. 43 Manang sa wala' pa sakanan indeg, Aw tyumubag ya eseg yan, "Kay Sir, kaliman pigpatawag nan ya sampulu' ya sugu-anen nan, ku beg na kumita salut." 44 Aw miglong pa aw pigtaliguwan nan ya tagsambuksambuk si Jisus kanan, "Kumita' da kaw. Asuntu sa kanilan sa kuwalta. Aw piglongan nan silan, pagpangintu-u mu kanak, kyaguli-an da kaw." "Balikwata mayu ya kuwalta ku ini taman na pag-45 Aw dayaw sakanan kyumita' aw dyumalug uli' ku." 46 "Manang pigkalatan sakanan baling kan Jisus na to-o migdeyen sa Tyumanem. Aw na ginawa na manga utaw dun ni kanilan banwa. sa pagkita' na manga utaw sa nya-imo' yeiy, Yanagaw, sa pagpanaw da nan, awun manga pigdeyen nilan uman ya Tyumanem.

19 Na, syumeled da si Jisus adti syudad na Jériko. 2 Dun ni banwa yan awun Manang dili' nan mabatug kay magkagpa' sakanan aw madég ya manga utaw na nyaka-una kanan. 4 Yanagaw dyumalagan si Sakiyo adti ma-una aw nyanik adti kawuy na sikamoro pada kita-en nan si Jisus kay dun sakanan agi. 5 Aw sa pag-agì la ni Jisus dun, lyumangad sakanan aw miglong, "Kay Zakiyo, kaksay kaw panog! Kay adun na allaw yeiy ka-ilangan na madtu aku ni balay mu." 6 Yanagaw maksay nyanog si Zakiyo aw migleya sakanan dyumawat kan aw adtu la katuman ya kadakula' na pigsulat Jisus adti balay nan. 7 Aw ya kadég na kyumita' na manga propita sa ma-imo' kanak na Ise' na kanan migpanggumudgumud silan na miglong, Utaw. 8 Manang nyindeg si Zakiyo aw badasan labeten, aw tigkas yan, patayen miglong, "Kay Magpalna-uway, atag ku adun Manang pagdateng da na katlu na adti manga utaw na makalalat ya katenga' na allaw, mataw aku lekat adti pagkamatay." 9 Sa pagdengeg ni Jisus seiy, miglong sakanan, adti kanilan ya kakawasan. 10 Aw yan saba ya pigkadi na Ise' na dun, nyusip sakanan, "Unu yangadi?" 11 Aw sa kenne' pa na manga Jisus na taga Nazarit!" 12 Yanagaw to-o sakanan utaw migpakanyeg sa piglong ni Jisus, migmigtatawag, "We... Jisus na buwadbuwad ni ubat-ubat sakanan sa sambuk na pundinganan, Dabid, kallati begaku!" 13 Manang sa wala' pa sakanan indeg, Aw tyumubag ya eseg yan, "Kay Sir, kaliman pigpatawag nan ya sampulu' ya sugu-anen nan, ku beg na kumita salut." 14 "Manang pigkalatan sakanan baling kan Jisus na to-o migdeyen sa Tyumanem. Aw na ginawa na manga utaw dun ni kanilan banwa. sa pagkita' na manga utaw sa nya-imo' yeiy, Yanagaw, sa pagpanaw da nan, awun manga pigdeyen nilan uman ya Tyumanem.

maglong, 'Dili' kami malim na maghari ya utaw nan pasinan adti Jérusalim. **29** Na, sa malapit yeiy kanami.' **15** Pangkay maynan ya piglong da silan adti manga baranggay na Bétpagi aw nilan manang kenne' sakanan ya pig-imo' Bétaniya dun ni kilid na Buntud na Manga hari'. Aw sa pag-ulí' nan da nan, pigpatawag Olibo, pigsugu' nan ya duwa ya umagakan na nan ya tagsambuksambuk na sugu-anen na muna silan, **30** law nan, "Kadtu kamu dun ni pigtaliguwan nan sa kuwalta pada ka-edé-an baranggay adti dipag. Aw sa pagseled mayu nan kun pila ya nyabalikwat nilan. **16** Ya nyaka- dun, kita-en mayu ya sambuk na nati na asnu una dyumateng, miglong sakanan, 'Kay Sir, ya na wala' pa kasakayi na utaw. Ubada mayu kuwalta na pigtaligu mu kanak, nyakaginansya ya eket nan aw guyuda mayu adi. **31** Pagaw aku sa sampulu'.' **17** Aw miglong kanan ya hari', awun musip kamayu, 'Ananga' mayu ubadan 'Madyaw to-o ya pig-imo' mu! Madyaw kaw ya nati yeiy?' Paglonga mayu sakanan, 'Ya saba na sugu-anen. Na, asuntu na kasaligan Magpalna-uway ka-ilangan nan ya nati ini.'" kaw sa tagbi', atagan ta kaw sa pagdumala **32** Yanagaw nyanaw ya duwa aw kyinita' nilan sa sampulu' ya syudad.' **18** Pagkatigkas yan, ya nati na asnu kasiling na piglong ni Jisus, dyumateng uman ya kadwa na sugu-anen aw **33** Sa talana nilan pig-ubad ya eket, nyusip miglong, 'Kay Sir, ya kuwalta na pigtaligu mu kanilan ya manga tagtun sa asnu, "Ananga' kanak, nyakaginansya aku uman sa lima.' **19** mayu yan ubadan?" **34** Aw tyumubag silan, Aw miglong kanan ya hari', 'Madyaw yan! Atag "Awun katukanan na Magpalna-uway nami." ku kanmu ya pagdumala sa lima ya syudad.' **20** **35** Aw pigguyud nilan ya nati adti kan Jisus Pagkatigkas yan, dyumateng uman ya sambuk aw pig-apidan nilan aw pigpasakay nilan si na sugu-anen aw miglong, 'Kay Sir, ini la ya Jisus. **36** Sa pagpasinan da nan adti Jérusalim, kuwalta mu. Dayaw ku pigputus na panyu' migpansiladlad ya manga utaw dun ni dalan aw pigtagu' ku pada dili' malagak, **21** kay sa kadékgadég na yan ya palangad pagpamasa nyallek aku kanmu asuntu na maksay kaw nilan kan Jisus **37** Aw sa pagtubang ni Jisus magkadaman. Magpangamang kaw sa wala' mu dun ni Buntud na Manga Olibo na malapit talabahuwi aw pag-aniyen mu ya kana edep na da adti Jérusalim, to-o madég ya manga utaw beke' mu ya mitganem.' **22** Aw tyumubag ya na dyumalug kanan, aw migpansideyen silan hari', 'Wala' ya katukanan na pagkasugu-anen sa Tyumanem sa dakula' na tingeg asuntu sa mu! Ya kanmu tingeg, yan uman ya gamiten ku manga milagru na pigpan-imo' nan na kyinita' sa pag-ukum kanmu. Kya-edé-an mu na maksay nilan. **38** Miglong silan, "Ini la ya Hari' na aku magkadaman aw magpangamang sa wala' Pigpadala na Tyumanem dun ni kanan ngalan ku talabahuwi aw pag-aniyen ku ya kana edep aw umba' sakanan deyen! Awun kalinaw adti na beke' ku ya mitganem. **23** Ananga' wala mu tas na langit, aw deyen ya Tyumanem!" **39** Na, baling betangan adti bangku ya kanak kuwalta dun ni kadég na manga utaw, awun manga pada awun ginansya?" **24** Pagkatigkas yan, Parisiyo na miglong kan Jisus, "Kay Magpalna-miglong ya hari' adti manga edep na sugu-anen uway, patinepa ya kanmu manga umagakan." **40** nan, 'Kamanga mayu ya kuwalta adti kanan Manang tyumubag si Jisus kanilan, "Paglongun aw atagan adti sugu-anen na nyakaginansya ta kamu: Kun matinep ya manga utaw, batu sa sampulu'.' **25** Manang miglong silan, 'Kay baling ya magdeyen kanak.' **41** Sa malapit da si Sir, awun da saba ginansiya nan na sampulu'.' Jisus adti Jérusalim aw sa pagkita' da nan sa **26** Tyumubag kanilan ya hari', 'Paglongun ta syudad, migsugaw sakanan asuntu sa manga kamu: Ya utaw na migpakadyaw sa pigtaligu utaw na nyeya' dun, **42** aw law nan, "Kaliman kanan, taliguwan pa uman sakanan sa madég. ku galu na ka-edé-an mayu adun na allaw yeiy Manang ya utaw na wala' nan pakadyawa ya ya un maka-atag kamayu sa kalinaw. Manang pigtaligu kanan, pangkay ya tagbi' na pigtaligu adun, nyatagu' yeiy baling adti kamayu. **43** Un kanan, kamangen pa lekat adti kanan. **27** Aw saba dumateng ya manga allaw na palibedan adti manga po-on ku asini kanak kasakupan na na manga po-on mayu ya syudad aw mag-dili' malim na maghari' aku kanilan, pa-agadan imo' silan sa inalad pada dili' kamu maka-agi mayu silan adi aw pamataya asini asdangan ku.'" aw dili' kamu uman makapalaguy. **44** Agba-en **28** Pagkatigkas ni Jisus maglong sa pundinganan nilan ya kadakula' na syudad menda' na wala' yeiy, nyindeg sakanan aw migpadeleg sa panaw da ya manga batu na pig-ilantulantu pangkay

sambuk. Ka-ampugan kamu aw pangkatabunan madég na balagen na paras adti lupa' nan, aw dala ya mangayse' mayu. Alag yeiy ma-pigpasa-up nan ya parasan aw nyadtu sakanan imo' asuntu na pigpalipaslipasan mayu ya adti sambuk na banwa aw nyeya' pa dun na pagkadi na Tyumanem na un magpaluwa' madugay. **10** Pagdateng na allaw na migpakanayu." **45** Pagdateng da ni Jisus adti Jérusalim, ipu' da sa bunga na paras, pigsugu' na tagtun syumeled sakanan adti pamanag na Témplo ya sambuk na kanan sugu-anen adti manga aw pigpalekat nan ya pag-alilin sa manga utaw pigpasa-up nan sa parasan kay kaliman nan na nyampamaligya' dun. **46** Aw piglongan kamangen ya kanan bagi'. Manang pagdateng na nan silan, "Yeiy ya pigpasulat na Tyumanem sugu-anen nan dun, byadasan nilan pyanumbag, asini muna, 'Ya kanak balay pagtawagen na aw pigpa-uli' nilan na wala' ya dyala. **11** Aw panawagtawaganan.' Manang pig-imo' mayu migsugu' da uman ya tagtun sa sambuk na sugubaling tagu-anan na manga mangkatakaw." **47** anen nan. Manang byadasan nilan pyanumbag Aw kada allaw migpalna-u si Jisus adti Témplo. aw pigmulamula. Aw pigpa-uli' nilan na wala' Manang ya manga mangkatas na magdadugsu- ya dyala. **12** Tigkas yan, pigsugu' nan uman ya ay, aw manga magpalna-uway sa Uldin, aw katlu na sugu-anen nan, manang pigpali-an ya manga mangkalangkaw na manga Judiyu, nilan baling aw pig-alilinan. **13** Pagkatigkas yan, byantakan nilan si Jisus na patayen. **48** Manang miglong ya tagtun sa parasan, 'Unu la ya un ku wala' silan pakaselat pagpatay kanan kay madég imo-un? Na, sugu-un ku baling ya kanak ise' to-o ya manga utaw na migpakanyeg sa palna-u na eseg na to-o ku pigginawaan pagaw yeiy ya basaan nilan.' **14** Manang sa pagkita' na manga sa-up kanan, migbalawbalaw silan na maglong, 'Ini la ya ise' na tagtun! Na! Naten sakanan patayen pada matagtun da tadun ya parasan na un ayawan kanan.' **15** Aw pigdala nilan sakanan adti luwa' na parasan aw pigpatay nilan. Aw nyusip si Jisus sa manga utaw, "Na, unu ya imo-un na tagtun sa parasan sa manga utaw na pigpasa-up nan?" **16** Kadtuwan nan saba silan aw alag nan pamatayen! Aw pasa-up nan ya parasan adti eped na manga utaw." Pagkatigkas ni Jisus maglong sa pundinganan yeiy, miglong ya manga utaw na migpakanyeg, "Dili' yan tumbay na Tyumanem!" **17** Manang nyinunu si Jisus kanilan aw nyusip, "Kun maynan, unu saba ya kakawasan na pigpasulat na Tyumanem: 'Ya dakula' na batu na iman na manga panday aw wala' ya guna, yan baling ya batu na sumalem na nya-imo' tullukanan sa balay." **18** Ya utaw na pagsungkul adti batu yan aw pakadakdak, madugdug sakanan. Aw ya pangkay singalan na kolugan na batu yan, madupuk saba." **19** Pagdenggeg na manga magpalna-uway sa Uldin aw manga mangkatas na magdadugsu-ay sa pundinganan ni Jisus, kaliman nilan galu dakepen si Jisus, kay kya-edé-an nilan na silan ya pigpalabet dun ni pundinganan nan. Manang nyallek silan sa manga utaw dun. **20** Yanagaw gayed nilan pigbantayan si Jisus aw migsugu' silan sa manga utaw na un manilib na sallong kunu madyaw ya tud nilan. Manang yan ya tengteng tud nilan

20 Na, sambuk na allaw, migpalna-u si Jisus adti manga utaw dun ni pamanag na Témplo aw pigpa-edé' sa Madyaw na Ubabut. Aw dyumulud kanan ya manga mangkatas na magdadugsu-ay, aw ya manga magpalna-uway sa Uldin, aw manga magdadumalaay sa manga Judiyu. **2** Aw nyusip silan kanan, "Ubatan kanami: Unu ya katundanan mu na du-an pig-alilinan mu ya manga utaw asini Témplo? Aw singalan ka' ya nyatag kanmu sa katundanan na imo-un mu ya maynan?" **3** Aw miglong si Jisus kanilan, "Usipen ta kamu uman. Ubatan mayu kanak kun **4** ayin lekat ya katundanan ni Juan sa pagbautísmu nan sa manga utaw? Unu, lekat adti Tyumanem aw olo' lekat adti utaw?" **5** Aw mig-usip-usipay silan, "Unu ya un tadun tubag kanan? Kun tubagen tadun na 'lekat adti Tyumanem,' maglong sakanan kanaten, 'Ananga' wala' kamu pangintu-u kanan?" **6** Manang kun tubagen tadun uman 'lekat adti utaw,' na, pamintuwun kitadun baling na manga utaw na batu, kay pyangintu-uwan nilan na si Juan propita sakanan na Tyumanem." **7** Yanagaw tyumubag silan kan Jisus, "Enday, Wala' nami ka-edé-i." **8** Aw miglong si Jisus kanilan, "Dili' ta kamu uman ubatan kun singalan ya nyatag kanak sa katundanan na ma-imo' ku ya maynan." **9** Aw migpalekat si Jisus mig-ubat-ubat sa pundinganan adti manga utaw, "Awun sambuk na eseg na migpatanem sa

na kalitagan si Jisus dun ni tubag nan, pada g165) 36 Aw dili' da silan matay, kasiling na manga awun kalimanda nilan kanan aw tumbay adti anghil. Silan saba ya mangayse' na Tyumanem gubirnador. 21 Aw nyusip ya manga nyanilib na pigmataw da. 37 Pangkay ya pigsulat ni kan Jisus, "Kay Magpalna-uway, kya-edé-an Moysis sa pagtawag kanan na Tyumanem lekat nami na ya kadég na piglong aw pigpalna-u mu adti tagbi' na kawuy na lyumaga, dun nan alag matinaw aw wala' ya pigkibang mu. Aw bangala na mataw uman salut ya manga utaw. gayed mu pigpalna-u ya tengteng pagkaliman Miglong ya Tyumanem kan Moysis, 'Aku ya na Tyumanem. 22 Yanagaw ubatan kanami Tyumanem ni Abraham aw ya Tyumanem ni kun pigtumbay adti Uldin tadun na manga Isa-ak aw ya Tyumanem ni Jakub.' 38 Yan Judiyu ya pagbayad sa buwis adti kan César ya kakawasan nan, pangkay nyatay da silan aw ya dili?" 23 Manang kya-edé-an ni Jisus ya manang adti asdangan na Tyumanem kenne' kapandayan nilan, aw piglongan nan silan, 24 na utaw pa silan aw gayed nilan pigsimba ya "Pakitaān kanak ya kuwalta. Kan yeiy gya ya Tyumanem." 39 Aw awun manga magpalna-ini? Aw kan yeiy uman ngalan ya nyakasulat uway sa Uldin na miglong, "Kay Magpalna-uway, asini?" Tyumubag silan, "Kan César." 25 Aw madyaw saba ya tubag mu." 40 Aw wala' da silan miglong si Jisus kanilan, "Na, atagan mayu paka-eles pag-usip kanan. 41 Pagkatigkas yan, adti kan César ya umba' kan César aw atagan miglong si Jisus kanilan, "Ananga' silan gayed adti Tyumanem ya umba' sa Tyumanem." 26 maglong na ya Kristu, yan ya buwadbuwad Yanagaw wala' nilan kabatug kalitagi si Jisus ni Dabid? 42 Si Dabid saba ya migsulat asini dun ni tubag nan. Manang nya-enneng-enneng muna dun ni libru na Manga Salmo, law nan: silan baling sa tubag nan aw nyatinep da 'Miglong ya Tyumanem adti kanaken Pangulu: silan. 27 Na, awun dyumulud kan Jisus na "Ingkud kaw apit adi kalintu ku 43 menda' manga Sadusiyo. Ya manga utaw yeiy wala' na mabus ku degen ya manga po-on mu aw silan pangintu-u na awun pagkataw na manga alag ku silan betang adti salad na manga siki utaw lekat adti pagkamatay. 28 Yanagaw nyusip mu.'" 44 Na, dun da si Dabid paglong na ya silan kanan, "Kay Magpalna-uway, pigsulat Kristu yan ya kanan Pangulu. Yanagaw kun kanaten ni Moysis ya sugu' yeiy adti Uldin pigtawag ni Dabid ya Misiyas na 'Pangulu', pig-tadun: 'Kun awun eseg na nyatay, aw kun wala' unu na Misiyas ya pagka-imó' buwadbuwad ni silan ya kaubayan nan paka-ise', ka-ilangan Dabid?" 45 Aw sa talana pa migpakanyeg kanan pangugnanen na inulug na eseg ya nyabalu pada ya madéng na utaw, miglong si Jisus adti kanan ya mangayse' nilan ma-imó' da buwadbuwad manga umagakan, 46 "Magpatakadeng kamu na inulug nan na nyatay da." 29 Na, awun sa manga magpalna-uway sa Uldin. Magkalim pitu ya mangaylug na eseg. Ya magulang sa silan magsut sa malawig na sa-ul. Aw magleya kadég nilan nyangugnan sa kaubayan, manang silan kun pagbasāān silan adti palingki. Aw dun nyatay ya eseg yan na wala' silan paka-ise'. 30 uman ni manga sinagoga aw manga dakula' Yanagaw ya balu pigpangugnan na mangud na pista, pagkaliman nilan ya mag-ingkud adti nilan, aw nyatay da uman ya eseg yan na pag-ingkudan na manga utaw na dengganen. 47 wala' silan paka-ise'. 31 Aw maynan uman ya Madugay silan magpanawagtawag pada kita-en nya-imó' adti katlu taman adti kapitu, alag na manga utaw, manang pig-agaw baling nilan silan nyatay na wala' paka-ise'. 32 Pagkatigkas ya ka-unan na manga balu. Ya manga utaw yeiy, yan, nyatay da uman ya kaubayan. 33 Na, kun to-o mabegat ya pa-emel-emel na Tyumanem dumateng ya allaw na panmatawun ya manga kanilan."

utaw lekat adti nyangkamatay, singalan ya tengteng eseg na kaubayan yan? Kay awun pitu ya eseg na nyangugnan kanan." 34 Aw tyumubag si Jisus kanilan, "Adun na manga allaw yeiy, nyampangugnan ya manga utaw asini tas na lupa'. (aiōn g165) 35 Manang kagaya moli na allaw, dun ni kasakupan na Tyumanem, ya manga utaw na panmatawun lekat adti nyangkamatay, dili' da silan mangugnan. (aiōn

21 Na, dun ni Témple, talana ni Jisus migtandaw, kyinita' nan ya manga mayaman na mig-ulug sa kuwalta nilan adti uluganan. 2 Aw kyinita' nan uman ya sambuk na kaubayan na balu na wala' ya pagkamangan na mig-ulug sa duwa ya sinsilyo. 3 Aw miglong si Jisus, "Matinaw saba ya un ku paglongun kamayu: Ya balu iyan pangkay

wala' ya pagkamngan nan, manang dakula' mayu, aw manga kaylуг aw kadégan mayu pa ya kanan pig-atag kay sa kadég na utaw aw ubaybay mayu, lubidan kamu nilan adti na nyatag sa kuwalta nilan. 4 Kay ya pig-atag kamayu manga po-on. Aw patayen nilan ya edep nilan, sobla la olo' na kuwalta nilan, manang kamayu. 17 Asuntu sa pagdalug mayu kanak, ya kāubayan yeiy, pig-ubus nan pig-atag ya dumutan kamu na madég na manga utaw. 18 kadakula' na nyatagtun nan." 5 Na, awun Manang dili' kamu magkallek kay tamengan manga utaw na migbalawbalaw sa kanenggeya kamu na Tyumanem aw pangkay ya sambuk na na Témple kay pigpakanenggeyaan na manga lugay mayu dili' malagak. 19 Kun magpadeleg batu aw edep pa na pig-atag na manga utaw kamu sa pagpangintu-u kanak, matagtun mayu adti Témple. Yanagaw miglong si Jisus, 6 "Ya ya ginawa na wala' ya katigkasan. 20 "Manang kadég yeiy na kyinita' mayu adun, dumateng ya kun kita-en mayu ya syudad na Jérusalim na allaw na mabus magkalat. Pangkay ya manga pyalibedan da na to-o madég na manga sundalu, mangkabakla' na batu na pig-ilantulantu, ya na, ka-edē-an mayu na malapit da kalaten ya kadég yeiy alag saba mangkagettan." 7 Aw pig- syudad. 21 Yanagaw, kamu na awun ni Judiya, usip nilan si Jisus, "Kay Magpalna-uway, kinunu maksay kamu palaguy adti manga buntud, aw katuman ya kadég na piglong mu kakayna? kamu na asini ni syudad, maksay kamu luwa', Unu ya pangilala na agpet da ma-imo' ya kadég aw ya kadég mayu adti manga pawa', dili' da yan?" 8 Aw miglong si Jisus, "Magpakatadeng kamu magseled adti Jérusalim. 22 Kay yeiy ya kamu pagaw pasuwayen kamu, kay awun madég manga allaw na pa-emel-emelen na Tyumanem na un dumateng na dumala sa kanak ngalan ya Jérusalim pada matuman ya pigpasulat nan aw maglong silan, 'Aku saba ya Kristu,' aw asini muna. 23 Makalalat ya manga kāubayan maglong silan uman, 'Dyumateng da ya allaw!' na mabdes aw ya manga kalmukan dun ni Manang dili' kamu magka-agad-agad kanilan. manga allaw yan. Kay dumateng ya madég na 9 Aw kun makadenggeg kamu na awun manga kalugan asini tas na lupa', aw to-o malatay dakula' na tanam aw pag-atu na manga utaw sa ya kagamakan na manga utaw yeiy asuntu gubirnu, dili' kamu magkallek. Kay ya kadég sa kadaman na Tyumanem. 24 Aw madég ya yeiy ka-ilangan una ma-imo', manang beke' pamatayen magi sa kampilan, aw ya manga pa nan ya katigkasan." 10 Aw tigkas yan, edep allangen adti madég na manga nasud. miglong pa si Jisus kanilan, "Ya sambuk na Aw ya syudad na Jérusalim, agawun na manga nasud manubbuk sa edep na nasud, aw ya Héntil aw eya-an nilan taman na malingeb da sambuk na kasakupan tumanam sa edep na ya piglong na Tyumanem." 25 "Aw awun manga kasakupan. 11 Awun dakula' to-o na manga pangilala na kita-en dun ni sega aw bulan aw linug aw getem adti madég na banwa, aw awun manga bitun. Aw ya manga utaw asini tas na uman manga magkedel na magkaintapun na lupa' to-o magkakamang ya ginawa nilan, aw makamatay. Aw lekat adti langit, awun kita-en mallek silan sa mangkabakla' na manga baled na manga kallekanaw aw manga edep pa uman adti dagat. 26 Magpanteneb ya manga utaw sa na pangilala. 12 "Manang sa dili' pa dumateng ya kakallekan nilan sa un dumateng adti kadakula' kadakula' yeiy, dakepen kamu aw pamulayaman, na banwa. Kay ya manga bitun aw kadég na aw pa-agad adti sinagoga pada limanda kamu pagkita-en na adti langit alag magkatangkeg nilan aw kalabusuwun. Aw pa-agad kamu nilan aw dili' da silan magi dun ni dadan na agiyanan uman adti asdangan na manga hari' aw manga nilan. 27 Aw dun da nilan kita-a ni labun ya Ise' gubirnador. Ya kadég yeiy imo-un nilan kamayu na Utaw na lumiku' na ka-agadan na dakula' na asuntu sa pagpangintu-u mayu kanak. 13 Aw kalalamdag aw katulus na pagka Tyumanem dun da kamu pakaselat pagpa-edē' kanilan sa nan. 28 Na, kun magpalekat da ya kadég yeiy, Madyaw na Ubat-ubat kanak. 14 Sa dili' pa yeiy pakabagsega ya kamayu ginawa aw langad ma-imo', dili' magkakamang ya kamayu ginawa kamu adti langit kay malapit da ya pagpaluwa' sa un mayu tubag kanilan, 15 kay aku saba kamayu." 29 Aw miglong si Jisus kanilan sa ya mag-atag kamayu sa katadeng sa un mayu pundinganan: "Tanawa mayu ya kawuy na igira paglongun. Pangkay ya manga po-on mayu dili' aw ya kadég uman na manga kawuy. 30 Kun nilan mabatus tubagen. 16 Aw dun uman ni kita-en mayu na manalingsing aw dumawun da, allaw yan, pangkay ya manga mangkatikadeng ka-edē-an mayu na agpet da ya manga bulan

na to-o mapasu'. **31** Aw maynan uman, kun an na madég na manga utaw. **7** Na, dyumateng kita-en mayu ya kadég na piglong ku kamayu, da ya tagna' na allaw na Pista na Pan na Wala' ka-edé-an mayu na malapit da ya Paghari' na Patulina. Yeiy ya allaw na magksi-iyaw ya manga Tyumanem sa Kasakupan nan. **32** Matinaw ya un Judiyu sa nati na karniro, kay yan ya un nilan ku paglongun kamayu: Ya manga utaw asini tas kanen dun ni pangiyambungay sa Pista na na lupa' adun na allaw yeiy, dili' pa silan mabus Paglabay na Anghil na Tyumanem. **8** Yanagaw mangkamatay menda' na magpalekat da ya pigsugu' ni Jisus si Pédro aw si Juan, law kadég na piglong ku. **33** Pangkay kun ma-uman nan, "Kadtu kamu aw tagilana mayu kanaten ya langit aw ya kadakula' na banwa manang ya ya pangiyambungay sa Pista na paglabay na manga tingeg na piglong ku dili' saba ma-uman. Anghil na Tyumanem." **9** Aw pig-usip nilan si **34** Migpadeleg si Jisus miglong, "Magpakatadeng Jisus, "Ayin apit ya kaliman mu na magtagilan kamu na dili' mayu kaágadan ya pagka-utawun kami?" **10** Aw tyumubag si Jisus, "Sa pagseled mayu adti pagpa-eyang dun ni pagpamista aw da mayu adti Jérusalim, sungunun kamu na pag-inem menda' na mangkalangulangku kamu sambuk na eseg na dyumala sa sibulan na aw sa pagkaypeng sa kamayu pag-eya'. Kay nyatmu' na tubig. Agad kamu kanan adti balay pagaw kabigla-an kamu **35** kasiling na iyulas na un nan kadtuwan. **11** Aw paglonga mayu ya na kyalitagan. Kay ya kadég na utaw na mig- tagtun sa balay, 'Nyamene' ya Magpalna-uway: eya' asini tas na lupa' kabigla-an saba silan Ayin kunu ya tambi' na un nan pagkanan sa dun ni manga allaw yan. **36** Yanagaw gayed pangiyambungay sa Pista eped nan ya kanan kamu pagtagilan sa kamayu pagka-utawun manga umagakan?" **12** Aw yanagaw pakita' nan aw gayed kamu uman panawagtawag adti kamayu ya dakula' na gibalanay adti kadwa na Tyumanem pada dili' kamu kaliputan na manga kansad na balay na dadan da pigtgilan. Aw dun kalugan yeiy na un dumateng, aw mabatug da mayu tagilana ya pangiyambungay tadun." mayu ya mindeg adti asdangan na Ise' na **13** Yanagaw nyanaw ya duwa na pigsugu' nan. Utaw na wala' ya kamulamula." **37** Kada allaw Aw sa pagdateng nilan dun, kyinita' da nilan migpalna-u si Jisus adti pamanag na Témple, ya kadég na piglong ni Jisus, aw pigtgilan manang pagkagabi, magluwa' sakanan aw adtu nilan ya pangiyambungay sa Pista na Paglabay maglagdeng ni Buntud na Manga Olibo. **38** Aw sa na Anghil na Tyumanem. **14** Na, sa pagdateng to-o pa maselem, madég ya utaw na migkatipun da na udas na kuman da silan, nyingkud si adti Témple na un magpakanyeg sa palna-u Jisus eped na kanan umagakan dun ni lamisa nan.

22 Na, agpet da ya allaw na Pista na Pan na Wala' Patulina na pigtawag uman na Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem. **2** Aw ya manga mangkatas na magdadugsu-ay aw manga magpalna-uway sa Uldin na manga Judiyu, gayed silan nyaninaw sa pa-agi kun unun nilan ya pagpapatay kan Jisus, kay nyallek silan sa manga utaw. **3** Sa talana pa nilan migpalpa seiy, syumeled si Satanas adti kan Judas Iskariyoti na yan ya sambuk dun ni sampulu' tag duwa ya umagakan ni Jisus. **4** Aw nyadtu si Judas adti manga mangkatas na magdadugsu-ay aw manga kapitan na manga magtatunggu-ay dun ni Témple. Aw pigbalawbalawan nilan kun unun nan ya pagtumbay kan Jisus adti kanilan. **5** Aw to-o silan migleya, aw pigka-unawaan nilan na atagan si Judas na kuwalta. **6** Yanagaw tyumande' si Judas aw tyumagad sa selat pada lubidan nan si Jisus adti kanilan na dili' ka-edé-

an silan, "To-o ku kaliman sumambuk kamayu kuman sa pangiyambung ini sa Pista sa dili' pa aku magti-is. **16** Aw paglongun ta kamu na dili' da aku kuman salut seiy menda' na malingeb ya kakawasan nan adti Kasakupan na Pigharian na Tyumanem." **17** Aw migkamang si Jisus sa tabu' na pigseledan sa bino na paras aw pigpasalamatnan adti Tyumanem, aw tigkas yan miglong sakanan, "Dawata mayu ya tabu' aw pagsayusayu kamu inem. **18** Paglongun ta kamu: Dili' da aku salut minem sa bino na paras menda' na dumateng ya Paghari' na Tyumanem sa Kasakupan nan." **19** Aw migkamang si Jisus sa pan aw pigpasalamatnan adti Tyumanem. Pagkatigkas yan pigtenga-tenga' nan ya pan aw pigpan-atag nan adti kanan manga umagakan, aw law nan, "Yeiy ya kanak lawas na pigatag kamayu. Kana la mayu, pada gayed aku mayu ka-anenganengan." **20** Aw maynan uman, pagkatigkas nilan mangiyambung, pigkamang

nan ya tabu' na syeledan sa bino, aw law nan, Manang tyumubag si Jisus kanan, "Paglongun "Yeiy ya kanak dugu' na pa-iligen pada kamayu. ta kaw, kay Pédro: Sa dili' pa tumaga-uk ya Magi sa dugu' ku, yan ya magpa-iganget sa manuk kagaya na gabi, balyaw aku mu na bagu na pakang na Tyumanem. 21 "Manang makatlu." 35 Pagkatigkas yan, miglong si Jisus pakanyegi mayu ya un ku paglongun: Awun kanilan, "Idtu na muna, sa pagsugu' ku kamayu, eped tadun na kyuman asini lamisa na un piglongan ta kamu na dili' kamu magdala sa maglubid kanak. 22 Aku na Ise' na Utaw un pu-ut aw kabil aw manga sandal. Na, unu ka', saba patayen kay yan ya dadan pigpalpa na migkapelek kamu?" Aw tyumubag silan, "Wala' Tyumanem. Manang malatay ya un datengan na saba." 36 Aw miglong pa si Jisus, "Manang utaw na maglubid kanak." 23 Aw migpan-usip- adun, pangkay singalan kamayu ya awun pu-ut usipay silan kun singalan kanilan ya maglubid aw kabil, dalaā la mayu. Aw pangkay singalan kan Jisus. 24 Na, nya-imo' ya ayil na manga ya wala' ya kampilan, galinen nan ya kanan umagakan ni Jisus. Mig-ayil silan kun singalan inabelan aw pagbayad nan sa kampilan. 37 Kay ya to-o matas kanilan. 25 Yanagaw miglong ka-ilangan magi kanak matuman ya pigpasulat si Jisus adti kanilan, "Kya-ed-an da mayu ya na Tyumanem asini muna: 'Adti anenganeng na bet na manga hari' na wala' pagpangintu-u manga utaw, ribildi sakanan.' Aw un da saba yeiy sa Tyumanem. Silan da ya gayed migbaya' sa matuman." 38 Aw miglong ya manga umagakan manga sakup nilan. Aw ya kaliman na manga nan, "Kay Magpalna-uway, tanawa! Awun duwa mangkalangkaw nilan na magkadengganen ya kampilan ini." Aw tyumubag si Jisus, "Umba' silan kay silan gayed ya magtabang sa manga da yan." 39 Aw lyumuwa' si Jisus adti balay aw utaw. 26 Manang dili' mayu silan pagsilingan. Ya nyanaw pasinan adti Buntud na Manga Olibo to-o dakula' adti kamayu ka-ilangan masiling kay yeiy ya kanan kyanalaman. Aw nyagad uman baling na to-o mangud. Aw ya magdumala, ka- ya manga umagakan nan. 40 Aw sa pagdateng ilangan masiling sakanan na sugu-anen. 27 da nilan, miglong si Jisus, "Panawagtawag kamu Singalan ka' ya matas, ya pigbasaan sa kakan pada dili' kamu degen na pagtanda'." 41 Aw aw kun ya nyamasa kanan? Enda', yan saba ya migpa-awat si Jisus kanilan, aw lyumuhud matas ya pigbasaān? Manang ini aku saba na sakanan aw nyanawagtawag, law nan, 42 "Kay nyamasa kamayu." 28 Aw miglong pa uman si Ma', kun kaliman mu, kamanga beg kanak ya Jisus kanilan, "Kamu ya gayed mig-agad-agad pagti-is na un ku ka-agiyen. Manang beke' na kanak dun ni manga kalugan na kya-agiyen kanak pagkaliman ya matuman, kanmu saba ku. 29 Yanagaw, asuntu na pigtaliguwan aku na pagkaliman ya matuman." 43 [Na, migpakita'kan kanak Ama sa pagdumala sa kasakupan nan, Jisus ya sambuk na anghil lekat adti tas na langit taliguwan ta kamu uman kagaya sa kasakupan aw migpakabagseg kanan. 44 Aw asuntu na to-o nan, 30 pada magdengan kitadun kuman migkalat ya ginawa nan, nyatibulluk pa sakanan aw minem adti kanak lamisa dun ni kanak nyanawagtawag. Aw nyantagdu' adti lupa' ya kasakupan. Aw mingkud kamu adti manga init nan kasiling na dugu'.] 45 Pagkatigkas nan trunu aw magdumala kamu aw mag-ukum sa manawagtawag, nyindeg sakanan aw lyumiku' manga buwadbuwad na sampulu' tag duwa ya adti manga umagakan nan aw kyinita' nan ise' ni Isra-él na eseg." 31 Tigkas yan, miglong na nyampakatulug silan kay to-o migkalat ya si Jisus kan Pédro, "Kay Simon, pakanyegi ya ginawa nilan. 46 Aw miglong si Jisus kanilan, un ku kanmu paglongun: Pigsekat ni Satanas "Ananga' kamu makatulug? Pagbangun kamu na tanda-en ya kamayu pagpangintu-u. Ya aw panawagtawag pada dili' kamu degen na pagtanda' nan kamayu kasiling na pagbulus pagtanda'." 47 Sa talana pa ni Jisus miglong, sa umay pada matani ya tipig aw ya awun dyumateng ya madég na manga utaw. Aw ya seled. 32 Manang nyanawagtawag aku na nyuna kanilan si Judas Iskaryoti na sambuk dun dili' mu ayawan ya pagpangintu-u mu. Aw sa ni sampulu' tag duwa ya umagakan ni Jisus. pagpakaliku' da mu adi kanak, mabatug mu Dyumulud si Judas adti kan Jisus aw aleki nan, pakabagsegen ya pagpangintu-u na manga eped 48 manang miglong si Jisus kanan, "Kay Judas, mu." 33 Aw miglong si Pédro kanan, "Kay ananga' mu lubidan ya Ise' na Utaw magi sa Magpalna-uway, magad aku kanmu pangkay alek?" 49 Aw sa pagkita' na manga umagakan adti kalabusuanan aw adti pagkamatay!" 34 ni Jisus sa un ma-imo' kanan, miglong silan,

"Kay Magpalna-uway, unu, pantibasen nami kanan. **66** Na, pagkamaselem da, migkatipun silan na kampilan?" **50** Aw pigtibas na sambuk ya manga magdadumalaāy sa manga Judiyu, kanilan ya sugu-anen na pangulu na manga dala ya manga magdadugsu-ay, aw ya manga magdadugsu-ay, aw dayaw nya-ilap ya kalintu magpalna-uway sa Uldin. Aw tigkas yan, pigpana talinga nan. **51** Manang pigsagda sakanan ni agad nilan si Jisus adti pag-usayan nilan. **67** Aw Jisus, "Umba' da yan!" Aw pig-uli' nan ya talinga miglong silan kan Jisus, "Ubati kami kun ikaw na sugu-anen aw dayaw nyaka-uli". **52** Na, ya ya Misiyas." Manang tyumubag si Jisus kanilan, manga nyagad kan Judas na un magdakep kan "Pangkay kun ubatan pa ta kamu, dili' aku mayu Jisus, yan ya manga mangkatas na magdadugsu-ay sa Témplo, aw dili' kamu uman tumubag. **68** Manang agpet manga magdadumalaāy sa manga Judiyu. Aw da ya allaw na mingkud ya Ise' na Utaw apit miglong si Jisus kanilan, "Ananga' kamu dumala adti kalintu na Tyumanem na To-o Matulus." sa manga kampilan aw manga babunal? Kasiling **70** Aw miglong ya kadég nilan, "Unu ka', ikaw kamu na migdakep sa ribildi! **53** Kada allaw kadi' ya Ise' na Tyumanem?" Aw tyumubag si awun aku ni Témplo, aw wala' aku mayu dakepa. Jisus kanilan, "Piglong da mayu saba." **71** Aw Manang yeiy da saba ya kamayu selat, aw miglong silan, "Ananga' pa kitadun marinaw sa yeiy da uman ya pagdumala na kangitngit." eped na un magmatinaw? Dyengeg da tadun **54** Pagkatigkas yan, pigdulus nilan si Jisus aw saba ya kanan piglong."

pigpa-agad adti balay na pangulu na manga magdadugsu-ay. Aw dyumalug uman si Pédro kanilan, manang migpa-awatawat sakanan. **55** Adti pamanag na balay, migduluk ya manga utaw aw nyan-ingkud silan dun pada manalang. Aw migpalapit uman si Pédro aw nyinkud adti tampilid nilan. **56** Aw awun sambuk na sugu-anen na bubay na kyumita' kanan na nyinkud dun, aw pigtengtengan nan si Pédro aw miglong, "Ya utaw ini sambuk uman na eped nan!" **57** Manang migbalyaw si Pédro, law nan, "Kay Dé', wala' ku kilalāa ya utaw yan!" **58** Wala' kadugay, awun da uman eseg na kyumita' kanan, aw law nan, "Ikaw uman ya sambuk na eped nilan." Manang tyumubag si Pédro, "Beke' ku, kay Lew!" **59** Lyumabay da ya sangkudas aw miglong pa uman ya sambuk na utaw, "Ya eseg ini, eped nilan saba kay taga Galilya sakanan!" **60** Manang miglong si Pédro, "Kay Lew, wala' ku ka-edē-i ya piglong mu!" Sa talana pa nan miglong, tigkan tyumaga-uk ya manuk. **61** Lyumingi' si Jisus aw pigtengtengan nan si Pédro. Aw dun da ni Pédro ka-anenganengi ya piglong kanan ni Jisus, "Sa dili' pa tumaga-uk ya manuk kagaya gabi, balyaw aku mu na makatlu." **62** To-o migkalat ya ginawa ni Pédro, yanagaw lyumuwa' sakanan aw to-o migsugaw. **63** Na, ya manga migtunggu' kan Jisus, pigodoy-odoy nilan sakanan aw pigpanumbag nilan. **64** Aw pigtampeng nilan ya mata nan aw piglongan nilan, "Ubatan kanami kun singalan ya migsumbag kanmul!" **65** Aw madég pa uman ya tingeg na piglong nilan na pagmulumula

23 Pagkatigkas yan, nyindeg ya kadég nilan aw pigpa-agad nilan si Jisus adti kan Pilato. **2** Aw pigpalekat nilan ya paglimanda kanan, law nilan, "Ya utaw yeiy, kyinita' nami sakanan na migpasuway sa manga eped nami na Judiyu. Aw pigpalna-uwan nan silan na dili' matag sa buwisi adti kan César. Aw miglong uman sakanan na yan kunu ya Kristu aw hari!". **3** Yangaw nyusip si Pilato kan Jisus, "Unu, ikaw ya hari' sa manga Judiyu?" Aw tyumubag si Jisus, "Piglong da mu." **4** Aw miglong si Pilato adti manga mangkatas na magdadugsu-ay aw kadég na manga utaw na miglimanda, "Wala' ya kyinita' ku na indeganan na limanda mayu ya utaw yeiy." **5** Manang to-o silan gyumelgel, law nilan, "Gayed nyagubut ya manga utaw asini kadakula' na Judiya asuntu sa palna-u nan. Migpalekat sakanan adti Galilya, aw dyumateng da uman asini Jérusalim." **6** Pagdengeg ni Pilato sa piglong nilan, nyusip sakanan kun taga Galilya si Jisus. **7** Aw sa pagpaka-edē' nan na si Jisus taga Galilya sakup na pigdumalaān ni Hérodés Antipas, pigpated nan si Jisus adti kan Hérodés kay dun ni manga allaw yan awun sakanan ni Jérusalim. **8** Sa pagkita' ni Hérodés kan Jisus, migleya sakanan kay madég ya pigdengeg ni Hérodés kanan aw kaliman nan kumita' sa milagru na imo-un ni Jisus. **9** Yanagaw madég ya manga usip nan kan Jisus manang wala' nan tubaga. **10** Ya manga mangkatas na magdadugsu-ay aw manga magpalna-uway sa Uldin na manga Judiyu dun uman silan, aw pangkay unu la

ya manga piglimanda nilan kan Jisus. **11** Aw syudad na Ciréné, aw pigleges nilan pigpapisan migpalekat si Hérodés aw manga sundalu nan kanan ya krus aw gyumuyud sakanan kan Jisus. mig-odoy-odoy kan Jisus, aw pigpasut nan na **27** Na, awun madég to-o na manga utaw na malawig na sa-ul na to-o manenggeya kasiling dyumalug, aw awun uman manga kaubayan dun na kana hari'. Aw pigpaliku' nan adti kan Pilato. na migpansisugaw kay migkalat ya ginawa nilan **12** Na, dun ni manga allaw yan migka-ubaybay kan Jisus. **28** Manang piglingi' silan ni Jisus aw da si Hérodés aw si Pilato, pangkay matalapo-on piglongan nan silan, "Kamu na manga kaubayan silan idtu muna. **13** Na, pigpatawag ni Pilato ya na asini Jérusalim, dili' aku mayu pagsugawan, manga mangkatas na magdadugsu-ay, aw manga manang yan baling ya sugawi ya kamayu pagkamagdadumalaay, aw ya edep pa na manga utawun aw ya manga mangayse' mayu. **29** Judiyu. **14** Aw miglong si Pilato kanilan, "Pigdala Kay dumateng ya manga allaw na maglong ya la mayu kanak ya utaw yeiy na pigdiklamu manga utaw, 'Madyaw ya kana manga kaubayan na migpasuway kunu sakanan sa manga utaw. na wala' paka-ise' aw wala' kautawi aw wala' Aw sa pagsadsad ku kanan dun ni asdangan ya pigpasusu nilan na ise'." **30** Dun ni manga mayu, wala' saba ya kyinita' ku na sala' nan allaw yan, paglongun na manga utaw ya manga na pigdiklamu mayu sakanan. **15** Pangkay si buntud, 'Gettani kami!' Aw maglong silan uman Hérodés wala' uman ya kyinita' nan na sala' adti manga kabuludan, 'Tabuni kami!' **31** Kay na utaw yeiy, yan ya du-an na pigpaliku' nan kun pig-imo' nilan yeiy kanak na wala' ya sala', adi kanak. Yanagaw wala' ya nya-imo' nan na to-o pa dun ya imo-un nilan adti manga utaw malatay na umba' sakanan patayen! **16** Yanagaw na awun sala'!" **32** Awun uman duwa ya utaw palabet da ku olo' sakanan, tigkas yan paluwa- na ribildi na pigpa-agad nilan na un patayen en." **17** [Na, awun katanem na gubirnador edep ni Jisus. **33** Aw sa pagdateng nilan adti na kada umay dun ni Pista na Paglabay na Banwa na Pesa' na Ulu, dun da nilan si Jisus Anghil na Tyumanem, ka-ilangan magpaluwa' kalabuwi adti krus aw duwa ya ribildi adti sakanan sa sambuk na nyakalabusu.] **18** Manang manga krus nilan, ya sambuk apit adti kalintu nyamansag ya kadég na manga utaw, law nilan, nan aw ya sambuk uman apit adti kawala. "Pataya ya utaw yeiy! Aw paluwa-a kanami si **34** Aw miglong si Jisus, "Kay Ma', pasinsiyayi Barabas!" **19** Na, si Barabas pigkalabusu asuntu silan kay wala' nilan ka-edé-i kun unu ya pigsa paggagad nan sa manga Judiyu na nyatu sa imo' nilan." Aw migbunutbunut ya manga gubirnu na taga Roma dun ni Jérusalim, aw sundalu kun singalan kanilan ya makatagtun sa awun uman utaw na pigpatay nan. **20** Kaliman tagsambuksambuk na kadékgadégi ni Jisus. **35** ni Pilato paluwa-en si Jisus, yanagaw pig-usip Aw mig-indeg-indeg ya manga utaw migbantay pa nan uman ya manga utaw. **21** Manang gayed sa kadég na nyangka-imo'. Manang ya manga silan nyamansag na miglong, "Pakalabuwan magdadumalaay sa manga Judiyu, pig-odoy-sakanan! Pakalabuwan sakanan adti krus!" **22** odoy nilan sakanan, law nilan, "Mabatug nan Aw sa katlu la silan ni Pilato piglongan, law tabangan ya manga edep. Na, tabangan nan nan, "Ananga' ka'? Unu ya nya-imo' nan na galu uman ya kanan pagka-utawun kun yeiy ya malatay? Wala' saba ya kyinita' ku na pig-imo' Misiyas na pigpadala na Tyumanem!" **36** Aw nan na umba' patayen! Yanagaw palabet ku, aw pig-odoy-odoy uman na manga sundalu talana tigkas yan paluwa-en ku sakanan." **23** Manang nilan dyumulud kan Jisus na un pa-inemen na to-o la baling silan nyamansag na pakalabu si bino na malagsing, **37** aw miglong silan, "Kun Jisus adti krus. Aw pig-atag kanilan ya pigsekat ikaw ya Hari' na manga Judiyu, na, tabangi ya nilan. **24** Tyumande' da si Pilato kanilan na kanmu pagka-utawun!" **38** Na, apit adti tas na pakalabu si Jisus adti krus. **25** Pigpaluwa' nan ulu nan awun tabla na pigsulatan sa ini: "Yeiy ya utaw na pigkalabusu asuntu sa pag-atu nan ya Hari' na manga Judiyu." **39** Aw mig-odoy-sa gubirnu aw pagpatay nan sa utaw. Manang odoy uman kan Jisus ya sambuk na ribildi na si Jisus pigtumbay nan adti kanilan pada ma- pigkalabuwan dun, law nan, "Enda', ikaw saba imo' ya kaliman nilan imo-un adti kanan. **26** ya Kristu? Na! Tabangi ya kanmu pagka-utawun Sa pagdala na manga sundalu kan Jisus adti aw tabangi kami uman!" **40** Manang pigsagda luwa' na syudad na Jérusalim, pig-isungun sakanan na edep nan na ribildi na maglong, nilan ya sambuk na eseg na si Simon na taga "Unu, wala' kaw kallek sa Tyumanem? Alag

saba kitadun pig-ukuman na patayen. **41** Kita silan kay yan ya sugu' dun ni Uldin na pig-atag duwa ya umba' ukuman kay yeiy ya tandan sa na Tyumanem kan Moysis.

imo-unun nate' na malatay. Manang ya utaw ini wala' ya pig-imo' nan na malatay." **42** Aw miglong pa sakanan, "Kay Jisus, anenganenga aku dun ni allaw na maghari' da kaw." **43** Aw miglong si Jisus kanan, "Matinaw saba ya un ku paglongun kanmu, adun na allaw magad kaw kanak adti Para-iso." **44** Pagka-alas dosi la, migkangitngit ya banwa seled na tulungka udas, **45** aw wala' silat ya sega. Aw nyakisay ya to-o madakmel na téla na pigsaliben na awun ni seled na Témplo, aw dayaw nyatenga' na duwa. **46** Aw mig-ulangag si Jisus, "Kay Ma', tumbay ku kanmu ya kanak ispiritul!" Aw tigkas yan nyabugtu' ya ginawa nan. **47** Na, pagkita' na kapitan na manga sundalu na migtunggu' kanan, pigdeyen nan ya Tyumanem, law nan, "Matinaw saba na wala' ya sala' na utaw yeiy!" **48** Aw ya madég to-o na utaw na migkatipun migbantay, sa pagkita' nilan sa nyangka-imo', nyan-uli' silan na migpansibug sa kanilan aba kay migkalat ya ginawa nilan. **49** Aw ya kadég na manga kyumilala kan Jisus dala ya manga kaubayan na nyagad kanan lekat adti Galilya, kyinita' nilan uman adti mawatawat ya kadég na nya-imo'. **50** Na, awun sambuk na utaw na si José na taga lunsud na Arimatiya sakup na Judiya. Sambuk sakanan na nyaka-akup adti matas na pag-usayan. Wala' ya pagsala' sa bet nan aw pagbasaän sakanan na manga utaw. **51** To-o nan pigtagadan ya Paghari' na Tyumanem sa Kasakupan nan, aw wala' sakanan tande' sa pagbaya' na manga edep nan aw sa manga pigpan-imo' nilan kan Jisus. **52** Ya utaw yeiy nyadtu ni kan Pilato aw pigsekat nan ya lawas ni Jisus. **53** Pagkatigkas yan, pigkamang nan ya lawas lekat adti krus aw pigbedbedan nan na téla na linum. Aw pigbetang nan dun ni ilib na pigkutkutan dadan adti kilid na pangpang na wala' pa kabetangi na lawas na utaw. **54** Na, yan na allaw, yan da ya paggtgilan na manga utaw sa Allaw na Paglagdeng. **55** Aw ya manga kaubayan na nyagad kan Jisus lekat adti Galilya, dyumalug silan kan José aw pigtandawan nilan ya pagbetang sa lawas ni Jisus adti ilib na piglebengan. **56** Pagkatigkas yan, nyuli' silan aw migtagilan sa manga manimbo' aw lana na un pagdamus sa lawas ni Jisus. Manang sa pagdateng na Allaw na Paglagdeng, miglagdeng

24 Pagkamaselem da na Linggo, pigkadtuwan na manga kaubayan ya ilib na piglebengan kan Jisus. Aw pyandala nilan ya manga manimbo' na dadan da nilan pigtagilan. **2** Aw sa pagdateng nilan dun, kyinita' nilan na nyaka-anggin da adti kilid ya dakula' na batu na pigtampeng sa baka' na ilib, **3** manang sa pagseled da nilan, wala' ya kyinita' nilan dun na lawas. **4** Aw sa talana pa nilan nyabelengbeleng sa nya-imo', bigla' nyaka-indeg adti sayid nilan ya duwa ya eseg, aw to-o masilang ya kadékgadéng nilan. **5** Aw to-o nyallek ya manga kaubayan, yanagaw dyumukduk silan. Manang miglong ya duwa ya eseg, "Ananga' mayu paninawun ya nyataw asini piglebengan sa nyangkamatay? **6** Wala' da sakanan asini! Nyataw da sabal Unu, kyalingawan da mayu kadi' ya piglong nan kamayu idtu muna sa kenne' pa nan adti Galilya? **7** Miglong sakanan na ka-ilangan na tumbay ya Ise' na Utaw adti manga utaw na makasarasa', aw papatay nilan adti krus, manang pagkatlu na allaw matakun sakanan lekat adti nyangkamatay." **8** Aw kyananganengan na manga kaubayan ya piglong ni Jisus idtu muna. **9** Aw sa pagliku' da nilan lekat adti lebeng, pigdandan nilan ya kadég na kyinita' nilan adti sampulu' taggesya' ya umagakan nan aw adti manga edep pa. **10** Na, ya manga kaubayan na migdandan seiy adti manga apostolés, yan si Maria na taga Magdala, aw si Jo-ana, aw si Maria na ina ni Santiago, aw edep pa na manga kaubayan. **11** Sa pagdengeg na manga apostolés sa pigdandan nilan, wala' nilan pangintu-uwi. Iman nilan aw kasampetanen na pig-imo-imo' olo' na manga kaubayan. **12** Manang si Pédro nyindeg aw dyumalagan pasinan adti ilib, aw gyumukung syumilib aw yan olo' ya kyinita' nan ya manga téla na linum na pigbedbed sa lawas ni Jisus. Yanagaw nyuli' sakanan na nyabelengbeleng sa nya-imo'. **13** Dun ni allaw yan, awun duwa ya umagakan ni Jisus na nyanaw pasinan adti sambuk na baranggay na pigngalanen na Émaus, aw ya kawat nan lekat adti Jérusalim, sampulu' taggesya' ka kilomitro. **14** Aw pigbalawbalawan nilan ya kadég na nyangka-imo'. **15** Aw sa talana nilan migbalawbalaw, migpalapit si Jisus aw nyagad kanilan. **16** Manang wala' nilan

sakanan kilalaā kay wala' pa kanilan tumbayan Aw tigkas yan, pigtenga-tenga' nan ya pan aw ya pagkilala kanan. **17** Aw miglong si Jisus pig-atag nan kanilan. **31** Aw kyabukasan ya kanilan, "Unu ya kamayu pigbalawbalawan anenganeng nilan aw pigkilala la nilan si Jisus, talana mayu nyanaw?" Aw tyumeneng pa manang bigla' sakanan nyalanas dun ni pag-silan dagawdagaw aw to-o migkabegat ya gya inunu nilan. **32** Aw miglong silan, "Tamanta nilan. **18** Aw miglong ya sambuk kanilan na migkagaān ya ginawa tadun kakyna adti dalam si Kliyopas, "Ikaw gya olo' ya lyumaba' adti dun ni pagpa-edē' nan kanaten sa pigpasulat Jérusalim na wala' paka-edē' sa nyangka-imō' na Tyumanem." **33** Aw dun ni udas yan, maksay adun na manga allaw yeiy!" **19** Aw pig-usip silan lyumiku' adti Jérusalim. Aw dun da nilan silan ni Jisus, "Unu ka' ya nyangka-imō'?" Aw kita-a ya sampulu' taggesya' ya umagakan ni tyumubag silan kanan, "Ya nya-imō' saba adti Jisus aw ya manga edep nilan na migkatipun. **34** kan Jisus na taga Nazarit! Propita sakanan na Aw miglong ya kadégi nilan adti duwa, "Nyataw migpakita' sa katulus na Tyumanem adti manga da saba ya kanaten Magpalna-uway! Migpakita' utaw magi sa manga pigpan-imō' nan aw sa sakanan adti kan Simon!" **35** Aw tigkas yan, manga pigpalna-u nan. **20** Manang ya manga pig-ubat-ubat uman na duwa adti manga edep mangkatas na magdadugsu-ay dun ni Témple, nilan ya nya-imō' dun ni dalam pasinan adti aw manga magdadumalaay, piglimanda nilan Émaus, aw ya pagpakilala kanilan ni Jisus dun baling sakanan aw pigtumbay adti taga Roma ni pagtenga' nan sa pan. **36** Aw sa talana pa pada ukuman aw pakalabu adti krus! **21** Pig- nilan migbalawbalaw sa kadégi na nya-imō', iman nami na si Jisus ya magpaluwa' sa nasud bigla' migpakita' si Jisus dun ni tengen' nilan aw na Isra-él. Manang katlu la baling na allaw adun miglong, "Ya kalinaw gayed magad kamayu!" lekat na pagkamatay nan. **22** Aw awun pa uman **37** Manang migteneb silan aw to-o nyallek kay nyakapabelengbeleng kanami. Kakyna na to- iman nilan aw kalaluwa ya kyinita' nilan. **38** o pa maselem, ya manga kāubayan na gayed Aw miglong si Jisus kanilan, "Ananga' kamu nyagad kanami, pigkadtuwan nilan ya ilib na mallek? Ananga' magduwaduwa ya kamayu piglebengan sa lawas ni Jisus, **23** manang wala' anenganeng? **39** Inunuwa mayu ya manga palad nilan kita-a ya lawas nan dun! Aw maksay silan ku aw kanak manga siki! Awidi aku mayu aw ka-lyumiku' adti kanami, aw pig-ubat-ubat na ede-an mayu na beke'aku saba na kalaluwa, kay awun kunu migpakita' kanilan na manga anghil ya kalaluwa wala' ya pesa' aw wala' ya unud." na miglong na nyataw da si Jisus! **24** Pagkatigkas **40** [Aw pigpakita' nan kanilan ya manga palad yan, awun pa uman manga edep nami na nyadtu nan aw siki nan.] **41** Pangkay to-o silan migleya ni ilib. Aw kyinita' nilan na matinaw ya piglong aw nya-enneng-enneng, manang kenne' na na manga kāubayan. Wala' saba nilan kita-a ya malug kanilan ya pagpangintu-u sa kyinita' lawas ni Jisus." **25** Pagkatigkas nilan magdandan nilan. Yanagaw pig-usip silan ni Jisus, "Unu, yan, miglong si Jisus kanilan, "Tay sa kadugay awun pa kakan mayu asini?" **42** Aw pig-atagan na wala' pa mayu kalabeti. Ananga' malug adti nilan sakanan na isda' na abus da pasagi, **43** aw kamayu ya pagpangintu-u sa pigsulat na manga pigdawat nan aw pigkan nan dun ni asdangan propita? **26** Unu ka', wala' pa mayu ka-edē-i nilan. **44** Pagkatigkas yan, miglong si Jisus na ka-ilangan una pati-isen ya Kristu sa dili' kanilan, "Idtu na migka-iyeped pa kitadun, yeiy pa liku' ya dengge nan?" **27** Aw pigpalabet ni ya piglong ku kamayu: Ka-ilangan matuman Jisus kanilan ya kadégi na pigpasulat sa pagka- ya kadégi na pigsulat sa pagkadi ku, dala ya utawun nan, lekat adti pigsulat ni Moysis aw pigsulat dun ni Uldin na pig-atag na Tyumanem ya manga propita. **28** Na, sa malapit da silan kan Moysis, aw ya pigsulat na manga propita aw adti baranggay na un nilan kadtuwan, iman dun ni Manga Salmo." **45** Aw pigbukasan ni Jisus nilan aw magpadeleg pa si Jisus adti panaw ya kanilan anenganeng pada kalabetan nilan nan. **29** Manang to-o silan nyanginayu' kanan, ya pigpasulat na Tyumanem, **46** aw miglong law nilan, "Asini la kaw ni tampid nami kay sakanan kanilan, "Ini saba ya pigpasulat asini ambung da to-o aw agpet da magabi." Aw muna: 'Ka-ilangan magti-is ya Kristu aw dun nyagad si Jisus syumeled adti balay. **30** Aw ni katlu na allaw mataw sakanan lekat adti sa un da silan kuman, kyumamang si Jisus sa pagkamatay.' **47** Aw dun ni kanak ngalan kapan aw pigpasalamatnan adti Tyumanem. ilangan ubat-ubat adti kadégi na manga nasud

na kun magselsel ya manga utaw sa kanilan manga sala', lanasen saba na Tyumanem ya kadég na sala' nilan. Aw ya pag-ubat-ubat yeiy, magpalekat asini Jérusalim. **48** Aw kamu ya magmatinaw adti kadég na manga utaw sa manga nyangka-imo'. **49** Pakanyegi mayu ya un ku paglongun: Un ku padala kamayu ya pigpakang na kanak Ama, manang katingen pa kamu asini Jérusalim menda' na madawat mayu ya katulus na lekat adti tas na langit." **50** Pagkatigkas yan, pigpa-agad silan ni Jisus adti Bétaniya. Pagdateng nilan dun, pigpatas nan ya kanan manga tullu' aw migsekat adti Tyumanem na atagan silan na manga kadyawan. **51** Talana pa nan nyanawagtawag, maya-maya' sakanan nya-engat lekat dun ni tampid nilan pasinan adti tas na langit. **52** Aw pigsimba nilan sakanan aw lyumiku' silan adti Jérusalim na to-o migleya. **53** Aw kada allaw adti Témple, gayed nilan pigdeyen ya Tyumanem.

John

1 Asini muna sa wala' pa na Tyumanem imo-a ya kadakula' na banwa, awun da gayed ya Tingeg. Aw ya Tingeg, dun da sakanan gayed ni Tyumanem. Aw ya Tingeg, Tyumanem saba sakanan. **2** Awun saba sakanan gayed ni Tyumanem lekat pa asini muna. **3** Magi kanan pig-imo' na Tyumanem ya kadakula'. Kun wala' ya Tingeg, wala' ya nya-imo' pangkay sambuk. **4** Yan ya lyekatan sa ginawa. Aw ya ginawa yeiy, kasiling na dakula' na saleng na mag-atag sa kalalamdag adti kadég na manga utaw. **5** Ya kalalamdag yeiy, yan ya nyaka-ilaw sa kadég na awun ni mangitngit, aw dili' mabatug na kangitngit degen ya kalalamdag. **6** Na, awun sambuk na utaw na pigsugu' na Tyumanem. Ya ngalan nan si Juan. **7** Aw yan ya pigpa-una na Tyumanem na un magmatinaw kun singalan ya kalalamdag yeiy, pada magi sa pagmatinaw nan, mangintu-u ya kadég na manga utaw. **8** Beke' ni Juan ya kalalamdag manang yan ya magmatinaw kun singalan ya kalalamdag. **9** Si Jisus, yan ya tengteng kalalamdag na nyadi asini tas na lupa' na un mag-ilaw sa anenganeng na kadég na utaw. **10** Aw pangkay nyeya' sakanan asini lupa' aw magi kanan nya-imo' ya kadakula' na banwa, manang wala' sakanan kilalāā na manga utaw. **11** Aw pangkay pigkadiyan nan ya kanan manga kadégan na manga Judiyu, manang madégn kanilan ya wala' dawat kanan. **12** Manang ya kadég na dumawat aw mangintu-u kanan, imo-un nan silan manga mangayse' na Tyumanem. **13** Aw ya pagka-imo' nilan mangayse' nan, dili' kasiling na utaw mag-ise', aw dili' uman asuntu sa pagkaliman na mangkatikadeng. Manang yan balig ya pagbaya' na Tyumanem na ma-imo' silan mangayse' nan. **14** Aw ya Tingeg yeiy, nya-imo' sakanan utaw aw nyeya' asini edep tadun. Nyatmu' sakanan na kallat, aw alag matinaw ya piglong nan. Aw kyinita' nami ya kadyaw na Tyumanem dun ni kanan Ise' na tamisa. **15** Aw si Juan na Magbautismuway ya migmatinaw kanan adti manga utaw magi sa mabagseg na tingeg, law nan: "Yeiy ya utaw na pig-ubat-ubat ku kamayu na un dumatemeng na matas pa kanak. Kay dun da sakanan dadan sa wala' pa aku kautaw!" **16** Asuntu sa kadakula' na kallat ni Jisus, gayed kitadun kya-untungan sa manga kadyawan aw migpadeleg na wala'

ya tyamanan. **17** Kay asini muna, pig-atag na Tyumanem ya kanan Uldin adti manga Judiyu magi kan Moysis. Manang adun, magi kan Jisu-Kristu pigpakita' nan ya kanan grasya aw katinawan. **18** Wala' ya utaw na kyumita' sa Tyumanem. Yan olo' ya kyumita' kanan ya kanan Ise' na tamisa. Aw yan ya migpa-edé' adti kadég tadun sa Ama nan kay gayed silan migiyeped. **19** Na, ya manga magdadumalaay sa manga Judiyu adti Jérusalim, migsugu' silan sa manga magdadugsu-ay aw manga buwadbuwad ni Libi adti kan Juan, pada usipen nilan kun singalan sakanan. **20** Aw wala' nan kanilan tagua ya matinaw, law nan, "Beke' ku saba ya Misiyas na kamayu pigtagadan!" **21** Nyusip pa silan kanan, "Na, kun beke' mu ya Misiyas, singalan kaw saba? Unu, ikaw si Éliyas?" Aw miglong si Juan, "Beke'aku ni Éliyas!" Tigkas yan, nyusip pa uman silan kanan, "Ikaw kadi' ya Propita na pigtagadan nami?" Manang tyumubag si Juan kanilan, "Beke' ku uman ya Propita!" **22** Aw miglong silan, "Ubatan kanami ya tengteng na matinaw kun singalan kaw pada awun mabut-ubat nami adti manga migsugu' kanami! Na, unu ya mapaglong miu sa kanmu pagkautawun?" **23** Aw tyumubag si Juan kanilan, "Aku saba ya magtatawag dun ni kaligbinan na pyalabet ni Propita Isayas asini muna. Aw yeiy ya paglongun ku: 'Pakadyawa mayu ya dalan na un agiyan na kanaten Tyumanem!'" **24** Na, ya manga migsugu' sa manga utaw na nyusip kan Juan, yan ya manga Parisiyo. **25** Aw nyusip pa silan kanan, "Kun beke' mu ya Misiyas, aw beke' mu uman si Éliyas, aw beke' mu uman ya Propita na kanami pigtagadan, na, ananga' kaw magbautismu sa manga utaw?" **26** Aw tyumubag si Juan kanilan, "Magbautismu aku sa manga utaw magi sa tubig, manang awun sambuk na nyindeg adun asini sayid tadun na wala' pa mayu kilalāā. **27** Nyakamoli sakanan kanak aw matas pa sakanan kanaken, aw dili' aku makatumbuk kanan. Pangkay ya pag-ubad sa eket na sandal nan dili' aku umba!." **28** Na, nya-imo' ya kadég yeiy adti baranggay na Bétaniya apit adti silatan na tubig na Jordan na pigbautismuwan ni Juan sa manga utaw. **29** Na, pagkasalut na allaw, pigkita' ni Juan si Jisus na migpasinan adti kanan, aw piglongan ni Juan ya manga utaw, "Tandawi mayu! Iyan da ya Nati na Karniro na Tyumanem na un pagdugsu' pada lanasen ya sala' na manga utaw!

30 Yan saba ya utaw na piglong ku kamayu kaw kanak.” 44 Na, taga lunsud na Bétsayda na un dumateng. Matas pa sakanan kanak, si Pilipi aw yan uman ya lunsud na pig-eyakay dun da sakanan dadan sa wala' pa aku an ni Andrés aw ni Pédro. 45 Aw pyaninaw ni kautaw. 31 Idtu muna, pangkay wala' ku kilalaa Pilipi si Natanyél aw piglongan nan, “Kay Lew, kun singalan sakanan, manang nyadi aku ni kyinita' da nami ya utaw na pigsulat ni Moysis tubig na un magbautismu sa manga utaw pada adti Uldin, aw pigsulat uman na manga propita kilalaen sakanan na manga taga Isra-él. 32 asini muna! Yan saba si Jisus na taga Nazarit na Makamatinaw aku kay kyinita' ku ya Ispiritu ise' ni José!” 46 Aw miglong si Natanyél, “Unu, Santo lekat adti tas na langit kasiling na kalupati awun ka' madyaw na lyumekat adti Nazarit?” na lyumugsad aw nyatingen adti kanan. 33 Manang tyumubag si Pilipi kanan, “Agad kaw Idtu muna pangkay wala' ku sakanan kilalaa, kanak aw tanawa!” 47 Sa pagkita' ni Jisus kan manang dun ni pagsugu' kanak na Tyumanem Natanyél na migpasinan adti kanan, miglong si magbautismu, miglong sakanan dadan kanaken, Jisus, “Inunuwa! Yan ya tengteng utaw na Isra- ‘Kun kita-en mu ya kanak Ispiritu na lumugsad él aw dili' sakanan magpan-akal.” 48 Aw nyusip adti sambuk na utaw aw matingen adti kanan, si Natanyél kanan, “Pig-unu mu ya pagpaka-yan ya utaw na un magbautismu magi sa Ispiritu ede' sa bet ku?” Aw tyumubag si Jisus kanan, Santo.’ 34 Kyinita' ku saba alag ya kadéy yeiy, “Sa wala' pa kaw tawaga ni Pilipi, kyinita' da yanagaw pigmatinaw ku sakanan na yan ya ta kaw dun ni dalem na kawuy na igira.” 49 Ise' na Tyumanem.” 35 Pagkasalut na allaw, Aw miglong si Natanyél, “Kay Magpalna-uway, lyumiku' da uman si Juan adti tubig na Jordan ikaw saba ya Ise' na Tyumanem! Ikaw ya Hari' eped nan ya duwa ya kanan umagakan. 36 Aw sa manga utaw na Isra-él!” 50 Aw miglong si sa pagkita' nan na lyumbabay si Jisus kanilan, Jisus kanan, “Unu, nyangintu-u la kaw kanak miglong si Juan, “Inunuwa! Iyan da saba ya Nati asuntu na miglong aku kanmu na kyinita' da na Karniro na Tyumanem!” 37 Aw sa pagdenggeg ta kaw dadan adti dalem na kawuy na igira? na duwa ya umagakan ni Juan sa piglong nan, To-o pa yan dun ya kita-en mu kagaya.” 51 Aw maksay silan dyumalug kan Jisus. 38 Paglingi' miglong si Jisus kanilan, “Matinaw saba ya un ni Jisus, kyinita' nan silan na dyumalug kanan. ku paglongun kamayu: Dumateng ya allaw na Yanagaw pig-usip nan silan, “Unu ya pyaninaw mabeka' ya langit aw kita-en mayu ya manga mayu?” Aw miglong silan kanan, “Kay Rabbi, anghil na Tyumanem na uman manog pasinan ayin ya balay na pigbantukan mu?” Na, ya adti tampilid na Ise' na Utaw aw uman manik kakawasan na tingeg ‘Rabbi’: Magpalna-uway. adti tas na langit.”

39 Aw piglongan silan ni Jisus, “Agad kamu aw tanawa ya kanak pigbantukan.” Yanagaw nyagad silan kanan. Na, manga alas kuwatru la na ambung ya pagdateng nilan adti pigbantukan nan, yanagaw nyatingen pa silan dun menda' na maselem. 40 Na, ya sambuk na dyumenggeg sa piglong ni Juan aw nyagad kan Jisus adti byantukan nan, yan si Andrés na inulug ni Simon Pédro. 41 Pagkamaselem da, pyaninaw ni Andrés si Simon aw piglongan nan, “Kay Lew! Pigkita' da nami ya Misiyas!” Na, ya kakawasan na Misiyas, yan ya Kristu. 42 Aw pigpa-agad nan si Simon adti kan Jisus. Pagdateng nilan dun, pigtengtengan ni Jisus si Simon aw law nan, “Ikaw si Simon na ise' ni Juan! Aw lekat adun, ngalanan da kaw na Kipas.” Na, ya Kipas aw ya Pédro, sambuk da ya kakawasan: batu. 43 Pagkasalut na allaw, yan ya pagbaya' ni Jisus na madtu ni probinsya na Galilya. Kyinita' nan si Pilipi aw piglongan nan sakanan, “Agad

2 Na, paglabay da na duwangallaw, awun kasal adti baranggay na Cana sakup na probinsya na Galilya. Aw nyadtu ya ina ni Jisus, 2 aw si Jisus sambuk uman na pyamilit aw ya kanan manga umagakan. 3 Sa pagkaabus da na bino, miglong kan Jisus ya ina nan, “Nyabus da ya bino nilan.” 4 Aw miglong si Jisus kanan, “Kay Ne', ananga' kaw maglong adi kanak na nyabus da ya bino nilan? Wala' pa saba dateng ya allaw na pakita' ku ya kanak katulus adti manga utaw.” 5 Manang miglong ya ina nan adti manga sugu-anen dun ni kasal, “Imo-a mayu ya pangkay unu ya paglongun nan kamayu.” 6 Na, dun ni balay yan, awun enim ya mangkabkla' na betanganan sa tubig na pag-unaw na manga Judiyu sa dili' pa silan kuman kay yan ya kanilan katanem. Ya manga betanganan yeiy alag batu, aw kun magpangkatmu' da, ya seled na tagsambuk kanilan tag kalawan kun beke'

yan katluwan ka galun. 7 Aw miglong si Jisus adti manga Judiyu sa pig-imó' nan, pig-usip nilan manga sugu-anen, "Pan-atmu-a mayu na tubig si Jisus, "Unu ya un mu kanami pakita' na ya manga betanganan ini." Aw dayaw nilan pangilala na magmatinaw na awun katundanan pigpan-atmu' ya kadégi na manga betanganan. mu mag-imó' seiy?" 19 Aw tyumubag si Jisus 8 Pagkatigkas yan, miglong si Jisus kanilan, kanilan, "Agba-a mayu ya Témplo ini aw seled "Na! Sagad da kamu aw dalaá adti pigsaligan na tulungallaw pa-indegen ku salut." 20 Aw sa pista." Aw syumagad silan aw pigdala nilan tyumubag silan, "Ya Témplo ini, pig-imó' na adti pigsaligan. 9 Aw pigtémtéman nan ya tubig manga panday seled na kapatian tag enim ya na nya-imó' da bino, manang wala' nan ka- umay, aw seled olo' na tulungallaw pa-indegen ede-i kun ayin lekat ya bino yeiy. Yan olo' ya mu salut?" 21 Manang ya pigpalabot ni Jisus nyaka-edé' ya manga sugu-anen na syumagad. na Témplo, yan ya kanan lawas. 22 Yanagaw Yanagaw pigpatawag na pigsaligan ya eseg na adti moli na allaw na nyataw sakanan lekat bagu nyangugnan 10 aw piglongan nan, "Ya adti pagkamatay, kya-anenganengan na manga katanem tadun pagpa-inem una ya madyaw na umagakan nan ya piglong nan idtu muna, aw bino, aw kun dakula' da ya ma-inem nilan, bagu pyangintu-uwan nilan ya pigpasulat dadan na la uman pa-inem ya dili' to-o madyaw. Manang Tyumanem asini muna aw ya manga piglong ikaw, bagu mu baling adun paluwa-en ya to- ni Jisus. 23 Na, sa adtu pa si Jisus ni Jérusalim o madyaw na bino." 11 Yeiy ya nya-imó' adti dun ni manga allaw na Pista na Paglabay na Cana, probinsya na Galilya aw yan ya tagna' na Anghil na Tyumanem, madégi ya nyangintu-u milagru na pig-imó' ni Jisus adti asdangan na kanan kay kyinita' nilan ya manga milagru na manga utaw. Aw magi sa milagru yeiy, dun kita- pigpan-imó' nan. 24 Manang wala' si Jisus salig a ni kanan ya katulus na pagka Tyumanem nan. sa pagpangintu-u nilan kanan, kay kya-edé-an Aw nyangintu-u kanan ya manga umagakan nan ya kadégi na awun ni anenganeng nilan. nan. 12 Pagkatigkas yan, tyumubang si Jisus 25 Aw wala' uman ya du-an na pa-edé' kanan pasinan adti lunsud na Kapiro-um eped nan ya bet na manga utaw kay kya-edé-an da nan ya kanan ina aw manga mangkangud nan, dadan silan.

aw manga umagakan nan. Aw nyatingen pa silan dun seled na pilangallaw. 13 Na, ya Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem un da magpalekat. Aw madégi ya manga Judiyu na nyadtu ni Jérusalim aw nyadtu uman si Jisus na un tumambung sa pista. 14 Pagdateng nan dun, syumeled sakanan adti dakula' na pamanag na Témplo. Aw pigkita' nan na awun manga utaw na migbaligya' sa manga baka aw karniro aw kalupati. Aw kyinita' nan uman ya manga maglaliwanay sa kuwalta dun ni manga lamisa nilan. 15 Yanagaw mig-imó' si Jisus sa lalabet na lubid, aw pigpalekat nan ya pag-alilin kanilan. Pig-alaw nan uman ya manga karniro aw manga baka pasinan adti luwa' na pamanag na Témplo. Pigpambélét nan ya kuwalta aw pigpantuwad nan ya manga lamisa. 16 Aw piglongan nan ya manga mamaligya-ay sa kalupati, "Kamanga mayu ya kadégi yeiy! Ya-i mayu pag-imó-a baligya-anan ya balay na kanaken Amal!" 17 Aw kya-anenganengan na manga umagakan nan ya pigpasulat na Tyumanem asini muna: "Asuntu na dakula' ya ginawa ku sa Balay na Tyumanem, yeiy saba ya un dumala kanak adti pagkamatay." 18 Na, sa pagkita' na manga magdadumalaáy sa

3 Na, awun utaw na Parisiyo na pigngalanan na si Nikodimo, aw sambuk uman sakanan na magdadumalaáy sa manga Judiyu. 2 Sambuk na gabi, nyadtu sakanan ni sayid ni Jisus aw piglongan nan, "Kay Magpalna-uway, kya-edé-an nami na sambuk kaw na magpalna-uway na pigpadala na Tyumanem. Kay awun manga milagru na pigpan-imó' mu na dili' mabatug na utaw kun wala' ya Tyumanem dun ni kanan." 3 Tyumubag si Jisus kanan, "Matinaw ya un ku paglongun kanmu: Dili' mabatug na utaw kita-en ya Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem kun dili' una sakanan mabagu." 4 Aw nyusip si Nikodimo kanan, "Unu ya imo-un na utaw pada mabagu ya kanan pagka-utawun? Kun unud da ya ginawa nan, unun nan ya pagliku' aw pagseled adti buntit na ina nan pada mautaw salut?" 5 Aw tyumubag si Jisus kanan, "Matinaw saba ya un ku kanmu paglongun: Wala' ya utaw na makaseled adti Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem kun dili' sakanan una mabagu magi sa tubig aw Ispiritu Santo. 6 Kay ya pigise' na utaw, utaw saba na awun sala', aw ya utaw na pigbagu na Ispiritu, pig-atagan saba

sakanan na bagu na pagka-utawun. 7 Dili' tas na lupa' na un mag-ilaw sa anenganeng na kaw magkabelengbeleng sa piglong ku kanmu manga utaw. Manang yan baling ya pigginawaan na ka-ilangan ya kadégi mayu mabagu. 8 Ya nilan ya kangitngitan aw beke' na kalalamdag samet tumambel pangkay ayin pasinan, aw kay malatay ya manga imo-unun nilan. 20 Kay dengegen tadun ya pagtambel nan manang ya kadégi na manga utaw na gayed mig-imo' sa dili' tadun ka-edé-an kun ayin lekat aw ayin malatay, pigkelean nilan ya kalalamdag pagaw uman pasinan. Kasilng uman na maynan, dili' kabukasan ya imo-unun nilan na malatay. 21 ka-edé-an kun pig-unu na Ispiritu Santo ya Manang ya manga utaw na gayed dyumalug sa pagbagu sa utaw." 9 Aw nyusip pa uman si tengteng matinaw, kaliman nilan magpalapit Nikodimo, "Unu ya pagkabatug na kadégi yeiy?" adti kalalamdag, pada kita-en ya manga imo- 10 Tyumubag si Jisus kanan, "Sambuk kaw saba unun nilan na madyaw kay nyabatug nilan yeiy na pigkilala na magpalna-uway sa Uldin asini magi sa tabang na Tyumanem. 22 Pagkatigkas banwa na Isra-él. Ananga' wala' mu ka-edé- yan, nyadtu si Jisus aw manga umagakan nan ni i ya kadégi yeiy? 11 Matinaw saba ya un ku probinsiya na Judiya. Aw sa talana pa nilan dun, kanmu paglongun: Pig-ubat nami ya kanami pigbautismuhan nilan ya manga utaw. 23 Aw si kya-edé-an aw pigmatinaw nami ya kanami Juan uman migbautismu adti Énum malapit adti kyinita', manang wala' mayu dawata. 12 Kun lunsud na Salim kay madégi tugbul na tubig wala' kamu pangintu-u sa piglong ku sa asini aw manga linaw dun ni banwa yan. Aw madégi ya tas na lupa', unun mayu ya pagpangintu-u kun nyangkadtu adti kanan na un magpabautismu, ubat ku kamayu ya adti tas na langit? 13 Wala' 24 kay dun ni manga allaw yan, wala' pa ya utaw na nyaka-edé' kun unu ya adti tas na kalabusua si Juan. 25 Na, migbalawbalaw ya langit kay wala' ya utaw na nyakakadtu. Yan sambuk na Judiyu aw manga umagakan ni olo' ya nyaka-edé' ya Ise' na Utaw kay lyumekat Juan, aw pigbilingbilingan nilan ya katanem na sakanan adti tas na langit." 14 "Ya un ma-imo' paglinis na manga Judiyu. 26 Yanagaw nyadtu kanaken, kasiling na nya-imo' sa inutaw na silan ni kan Juan aw pig-usip nilan sakanan, kamugung na galang na pigbetang ni Moysis "Kay Rabbi, kya-anenganeng mu ya utaw na adti aligi na pigpa-indeg nan adti kaligbinan, pigpakilala mu kanami adti dipag na Jordan? pada kita-en na manga utaw aw mataw silan. Migbautismu la uman sakanan! Tanawal! Nyadtu Ka-ilangan maynan uman ya ma-imo' sa Ise' la baling ni kanan ya kadégi na manga utaw!" na Utaw, un sakanan pakalabu adti krus, 15 27 Manang tyumubag si Juan kanilan, "Wala' pada pangkay singalan ya mangintu-u kanan, ya un mabatug na utaw pangkay sambuk kun makatagtun sa ginawa na wala' ya katigkasen." Yeiy ya piglong ni Jisus adti kan Nikodimo. (aiōnios g166) 16 Pigginawaan to-o na Tyumanem ya kadégi na manga utaw, aw yan ya du-an na pig-atag nan ya kanan Ise' na tamisa pada pangkay singalan ya gayed mangintu-u kanan dili' ka-eletan lekat adti Tyumanem aw dili' sakanan pa-emel-emelen, manang makatagtun baling sa ginawa na wala' ya katigkasen. (aiōnios g166) 17 Kay ya pagpadala na Tyumanem sa Ise' nan asini tas na lupa', beke' na kaliman nan na ukuman ya manga utaw asuntu sa manga sala' nilan, manang yan ya tud nan na paluwat-en silan magi sa Ise' nan. 18 Yanagaw, pangkay singalan ya mangintu-u kanan, dili' saba pa-emel-emelen. Manang pangkay singalan ya dili' asini tas na lupa', yan olo' ya pigkasampetan mangintu-u kanan, pig-ukuman da sakanan nan ya asini tas na lupa'. Manang ya lyumekat kay wala' nan pangintu-uwi na yan ya Ise' na adti tas na langit, matas pa kay sa kadégi. Tyumanem na tamisa. 19 Ini ya du-an na un 32 Aw ya manga kyinita' nan aw ya manga silan ukuman: Dyumateng ya kalalamdag asini dyenget nan adti tas na langit, pig-ubat nan,

manang tabay ya nyangintu-u sa piglong nan. ya tegbengan ini. Ayin kaw kamang sa tubig na 33 Manang pangkay singalan ya mangintu- maka-atag sa ginawa? 12 Unu, matas pa kaw u sa paglongun nan, yan ya magmatinaw sa ka' kay sa bakleg nami asini muna na si Jakub? kadég na pigpa-edé' kanan na Tyumanem. 34 Nyinem sakanan sa tubig ini aw nyinem uman Kay si Jisus ya Pigpadala na Tyumanem na un ya mangayse' nan, aw pigpa-inem nilan asini ya maglong sa manga tingeg nan, aw pig-atag kanilan manga ayep. Aw yeiy ya ayawanan nan kanan na Tyumanem ya Ispiritu Santo na wala' ya tyamanan. 35 Pigginawaan na Ama ya kanan Ise' aw pig-atag adti kanan ya kadég. 36 Pangkay singalan ya mangintu-u sa Ise' na Tyumanem, matagtun nan ya ginawa na wala' ya katigkasan. Manang kun singalan ya dili' dumalug sa Ise' nan, dili' nan matagtun ya ginawa na wala' ya katigkasan, aw awun baling gayed ni kanan ya kadaman na Tyumanem. (aiōnios g166)

4 Na, dyenget na manga Parisiyo na madég da ya utaw na migpabautismu aw dyumalug kan Jisus kay sa kan Juan, 2 manang ya tengteng matinaw, beke' ni Jisus ya migbautismu manang kanan manga umagakan. 3 Pagka-edé' da ni Jisus na dyenget da na manga Parisiyo, pig-indegan nan ya probinsiya na Judiya aw lyumiku' adti Galilya. 4 Sa pagpasinan ni Jisus adti Galilya, ka-ilangan sakanan magi adti Samariya. 5 Aw sa pagdateng nilan adti Samariya, nyaka-agililan adti lunsud na Sikar malapit adti lupa' na pig-atag ni Jakub sa ise' nan na si José. 6 Na, dun ni banwa yan awun to-o malalem na tegbengan na pigkutkutan ni Jakub asini muna. Aw nyinkud si Jisus dun ni kilid na salukanan kay to-o sakanan migkalug lekat adti panaw nan aw alas dosi la. 7 Sayda la nan olo' ya dun kay ya manga umagakan nan nyadtu silan ni lunsud na un mayad sa makan. Wala' kadugay, dyumateng ya sambuk na kaübayan na Samariyanen na un sumaluk. Aw miglong si Jisus kanan, "Pa-inema aku na tubig." 9 Aw miglong ya kaübayan, "Ananga' kaw magsekat adi kanak sa tubig? Judiyu kaw saba aw aku kaübayan na Samariyanen." Yan ya piglong na kaübayan kay dili' silan pagkasambukan na manga Judiyu. 10 Aw miglong si Jisus kanan, "Kun pigka-edé-an pa mu galu kun unu ya ma-atag na Tyumanem aw kun singalan aku na migsekat kanmu sa tubig, ikaw baling ya magsekat kanak aw atagan ta kaw sa to-o pa madyaw na tubig kasiling na selep na dili' magkati, aw yan ya maka-atag sa tengteng ginawa." 11 Aw miglong ya kaübayan kanan, "Kay Sir, wala' ya sasaluk mu aw to-o malalem

tyumubag si Jisus kanan, "Ya utaw na minem sa tubig ini, talaynemen pa salut, 14 manang pangkay singalan ya minem sa tubig na atag ku, dili' da sakanan salut talaynemen. Kay ya palangad tubig na un ku atag, masiling saba na selep na gayed nyiswak dun ni kanan anenganeng, aw matag kanan sa ginawa na wala' ya katigkasan." (aiōn g165, aiōnios g166) 15

Yanagaw miglong ya kaübayan, "Kay Sir, atagi aku na tubig yan pada dili' da aku talaynemen salut, aw dili' da aku magliku-liku' sumaluk!" 16 Miglong si Jisus kanan, "Angaya ya eseg mu aw liku' kaw adi." 17 Aw tyumubag ya kaübayan, "Wala' ya eseg ku." Aw miglong si Jisus, "Matinaw ya tubag mu na wala' ya kanmu eseg. 18 kay idtu muna awun lima ya eseg mu aw ya sambuk na pig-iyeped mu adun beke' na kanmu tengteng eseg. Matinaw saba ya piglong mu." 19 Miglong ya kaübayan, "Kay Sir, nya-edé'aku na propita kaw! 20 Asini buntud ini, yeiy ya banwa na pagsimbaān na kanami manga mangkabaklegay. Manang miglong kamu na manga Judiyu na adtu olo' ni Jérusalim ya umba' pagsimbaān sa Tyumanem." 21 Aw tyumubag si Jisus kanan, "Pakanyegi ya un ku kanmu paglongun: Dumateng ya allaw na simbaēn mayu ya Ama pangkay asini buntud ini aw adti Jérusalim. 22 Kamu na manga Samariyanen, wala' mayu ka-edé-i kun singalan ya pigsimba mayu. Manang kami na manga Judiyu, kya-edé-an nami kun singalan ya kanami pigsimba, kay ya Magpaluwa-ay sa manga utaw lyumekat saba adti manga utaw na Judiyu. 23 Manang dumateng ya udas aw migpalekat da saba na ya manga tengteng mananimbāay magkasambah ya kanilan anenganeng na un simbaēn ya Ama aw matibulluk ya kanilan anenganeng adti katinawan. Maynan ya umba' na mananimbāay na pigpaninaw na Tyumanem. 24 Ya Tyumanem, Ispiritu saba. Yanagaw pangkay singalan ya magsimba kanan, ka-ilangan simbaēn nilan dun ni kanilan ispiritu, aw matibulluk adti katinawan." 25 Miglong ya kaübayan kan Jisus, "Kya-edé-an ku na dumateng ya Misiyas na

pigtawag uman na Kristu. Aw sa pagdateng nyeya' pa sakanan dun seled na duwangallaw. nan, bangalen nan kanaten ya kadég." **26** **41** Aw asuntu sa pagpalna-u ni Jisus kanilan, Aw miglong si Jisus kanan, "Aku saba ya to-o pa madég ya nyangintu-u kanan. **42** Aw piglong mu na un dumateng." **27** Sa kenne' miglong silan adti kaubayan, "Nyangintu-u pa ni Jisus miglong, dyumateng ya manga la kami adun kanan beke' olo' na asuntu sa umagakan nan. Aw nyabelengbeleng silan kay piglong mu kanami manang asuntu na kami migbalawbalaw sakanan sa kaubayan. Manang la ya tengteng dyumeneg sa piglong nan. Aw wala' ya sambuk kanilan na nyusip sa kaubayan kya-edé-an da nami na yan saba ya Magpaluwakununu ya tud nan aw wala' silan uman usip ay sa kadég na manga utaw!" **43** Pagkatigkas da kan Jisus aw ananga' sakanan magbalawbalaw sa na duwangallaw, migpadeleg si Jisus sa panaw kaubayan yeiy. **28** Aw pig-ayawan na kaubayan nan pasinan adti Galilya. **44** Na, idtu muna ya betanganan nan sa tubig aw maksay lyumiku' miglong si Jisus na dili' pagdawaten ya propita adti lunsud. Aw pig-ubatan nan ya manga utaw dun ni kanan banwa. **45** Manang sa pagdateng na nyeya' dun, **29** law nan, "Panamal kamu! da ni Jisus adti banwa na Galilya, madég na Tanawa mayu ya utaw na mig-ubat kanak sa Galilyanen ya dyumawat kanan. Kay kyinita' kadég na nya-imo' ku! Pagaw yeiy da gya ya da na manga utaw yeiy ya pigpan-imo' ni Jisus Kristu?" **30** Yanagaw ya manga utaw lyumekat dun ni pista adti Jérusalim. **46** Aw lyumiku' adtu lunsud yan aw nyadtu silan adti kan Jisus. **31** uman si Jisus adti Cana sakup na Galilya na Sa wala' pa dateng ya manga utaw, miglong kan yan ya banwa na pig-imo-an nan sa milagru Jisus ya manga umagakan nan, "Kay Magpalna- na ya tubig migbaluy bino. Na, adti Kapirnauway, kan da kaw!" **32** Manang miglong si Jisus um awun sambuk na pagsaligan na gubirnu na kanilan, "Awun pagkanen ku na wala' mayu ka- nyeya' dun, aw to-o kyatigda-an ya ise' nan na ede-i." **33** Yanagaw mig-usip-usipay silan, law eseg. **47** Pagdenggeg nan na dyumateng si Jisus nilan, "Pagaw awun dyumala kanan sa kakan?" adti Galilya lekat adti Judiya, nyadtu sakanan **34** Manang miglong si Jisus kanilan, "Yan ya adti Cana aw nyanginayu' na magad kanan si kanak pagkanen, ya pagtuman sa pagkaliman na Jisus adti Kapirna-um aw guli-en nan ya ise' na migpadala kanak aw ya paglingeb sa imo-unun pakamatayenen da. **48** Miglong si Jisus kanan, na pya-imo' nan kanaken. **35** Enda', miglong "Kun wala' pa kamu kita' sa manga pangilala aw kamu na awun pa upatembulan bagu ya pag- milagru na pig-imo' ku, dili' kamu mangintu-u ani? Manang paglongun ta kamu, adun ya kanak." **49** Manang miglong ya pagsaligan, "Kay umba' na pag-ani. Inunuwa mayu ya madég Sir, mallat kaw beg kanak. Agad kaw kanake' na utaw na nyandateng! Kun sa aniyenen pa talana wala' pa kamatay ya ise' ku!" **50** Miglong yeiy, dayaw da nya-inug aw umba' da aniyen. **36** si Jisus kanan, "Uli' da kaw, kay kyaguli-an da ya Ya mag-aniyay, un saba dumawat sa tandan, ise' mu!" Aw pigpangintu-uwan na pagsaligan aw ya manga bunga na pig-ani la, yan ya ya piglong ni Jisus, aw nyaksay sakanan nyuli' manga utaw na makatagtun sa ginawa na wala' ya katigkasan. Yanagaw, ya manga utaw adti Kapirna-um. **51** Aw sa talana pa nan dun na migtanem aw ya manga utaw na mig-ani, ni dalan, pigsungun da sakanan na manga sugu-anen nan aw piglongan nilan na kyaguli-alag silan magleya. (*aionios g166*) **37** Matinaw ya an da ya ise' nan. **52** Yanagaw pig-usip nan paglongun: 'Awun migtanem, aw edep ya mig- silan kun unu udasa ya pagpakaguli' kanan. ani.' **38** Pigsugu' ta kamu na un mag-ani sa Aw tyumubag silan, "Kagabi ambung na manga wala' mayu kapagudi. Ya edep na manga utaw ala una ya pag-uwas sa kapasu-an nan." **53** Aw migtalabahu aw to-o dakula' ya pagud nilan. Aw kya-anenganengan na ama na ise' na yan ya kamu ya kya-untungan sa kanilan kyapagudan." udas na miglong si Jisus kanan na "Kyanguli- **39** Aw madég ya manga Samariyanen dun ni an da ya ise' mu!" Yanagaw ya pagsaligan aw lunsud yan na nyangintu-u la kan Jisus asuntu ya kadég na ka-epedanan nan dun ni balay sa pig-ubat kanilan na kaubayan. Law nan, alag silan nyangintu-u kan Jisus. **54** Na, yeiy "Piglong nan saba kanak ya kadég na pig-imo' ya kadwa na milagru na pig-imo' ni Jisus adti ku!" **40** Yanagaw sa pagdateng da na manga Galilya pagkatigkas nan adti Judiya. Samariyanen adti kan Jisus, nyanginayu' silan kanan na matingen pa adti tampid nilan. Aw

5 Pagkatigkas yan, tyumukud si Jisus adti ya palpa nilan na pamulayaman si Jisus. **17** Jérusalim na un tumambung sa Pista na Manang tyumubag si Jisus kanilan, “Migpadeleg manga Judiyu. **2** Na, adti syudad na Jérusalim, ya kanak Ama sa kanan imo-unun. Yanagaw awun linaw na pigngalanan adti tingeg na magdeleg aku uman.” **18** Aw asuntu sa piglong Hibriyu, Bétésda. Ya linaw yeiy malapit adti ni Jisus, to-o pa nilan kaliman na patayen suwangan na pag-agiyen na manga karniro, aw sakanan. Aw beke' olo' na kyalakadan nan ya kyaplibedan na lima ya silunganan. **3** Aw dun sugu' sa Allaw na Paglagdeng, manang yan ya ni manga silunganan yeiy, kyumulang ya madég to-o nilan kyadaman ya piglong ni Jisus na Ama na manga utaw na awun magkedel, kasiling nan ya Tyumanem, na ya kakawasan: migpana manga buta, aw manga pulid aw manga unawa sakanan sa Tyumanem. **19** Yanagaw kimay. **4** [Migtadag silan na mag-inang ya tubig, miglong si Jisus kanilan, “Matinaw saba ya un Kay awun kunu udas na magpanog ya anghil ku paglongun kamayu: Wala' ya un mabatug na na Tyumanem na un magpa-inang sa tubig. Ise' kun wala' ya katundanan nan na lekat adti Aw kun singalan ya maka-una magtingelem Ama. Yan olo' ya pig-imo' na Ise' ya kyinita' adti tubig na pigpa-inang na anghil, kaguli-an nan na pig-imo' na Ama. Kay kun unu ya pig-pangkay unu ya magkedel nan.] **5** Na, awun imo' na Ama, yan uman ya pig-imo' na Ise'. sambuk na eseg dun na awun magkedel nan na **20** Kay pigginaawaan na Ama ya kanan Ise', aw seled da na katluwan tag walu ya umay. **6** Aw pigpakita' nan adti Ise' nan ya kadég na kanan pigkita' ni Jisus na kyumulang sakanan dun, aw pigpan-imo'. Aw pangkay awun da kyinita' kya-edé-an nan uman na to-o la madugay ya mayu na pig-imo' nan, manang to-o pa dun magkedel nan. Yanagaw nyusip si Jisus kanan, dakula' ya un nan pakita' magi sa Ise' nan, “Unu, kaliman mu kaguli-an?” **7** Tyumubag pada to-o pa kamu ma-enneng-enneng. **21** Ya ya eseg, “Kay Sir, wala' beg ya utaw na malim Ama, magpакamataw sa manga nyangkamatay, dumala kanak adti linaw kun mag-inang da maynan uman ya Ise' maka-atag sa ginawa adti ya tubig. Talana pa ku migpasinan adtu, awun pangkay singalan ya kaliman nan atagan. **22** Aw da nyaka-una kanak na eped na utaw.” **8** Aw beke' na Ama ya mag-ukum sa manga utaw, kay miglong si Jisus kanan, “Pagbangun kaw! Dalaā pig-atag da nan adti kanan Ise' ya kadakula' na ya kamen mu aw panaw da kaw!” **9** Aw dayaw katundanan sa pag-ukum, **23** pada basaan na kyaguli-an ya eseg yan. Aw dyala nan ya kanan kamen aw panaw da. Na, nya-imo' yeiy dun ni Allaw na Paglagdeng. **10** Yanagaw miglong ya manga magdadumalaay sa manga Judiyu adti eseg na bagu kyaguli-an, law nilan, “Adun ya Allaw na Paglagdeng! Wala' saba tumbayan ya pagdala sa kamen!” **11** Manang pigtubag nan silan, “Ya utaw na migguli' kanaken, yan ya migsugu' kanak, law nan, ‘Dalaā ya kamen mu aw panaw da kaw.’” **12** Aw nyusip silan kanan, “Singalan ya utaw yan na miglong kanmu?” **13** Manang wala' na eseg yan kilalaā kun singalan ya migguli' kanan. Kay nyanaw da si Jisus silan, “Ya utaw na migguli' kanaken, yan ya migsugu' kanak, law nan, ‘Dalaā ya kamen mu aw panaw da kaw.’” **14** Aw nyusip silan kanan, “Singalan ya utaw yan na miglong kanmu?” **13** da ni kanan ya tengteng ginawa. (aiōnios g166) Matinaw saba uman ya un ku paglongun kamayu: Pangkay singalan ya migpakanyeg sa ubat-ubat ku aw nyangintu-sa migpadala kanak, yan ya utaw na nyakatagtun da sa ginawa na wala' ya katigkasan. Aw dili' sakanan ukuman na pa-emel-emelen kay wala' da sakanan ka-eleti adti Tyumanem aw awun kaw magpакasala' pagaw to-o pa malatay ya sa bagu na ginawa. **26** Kay ya Ama, yan ya dumeteng kanmu.” **15** Aw nyadtu ya eseg yan adti manga magdadumalaay sa manga Judiyu Ise' nan lekatan uman sa ginawa. **27** Aw pigaw piglongan nan silan na si Jisus ya migguli' atagan nan uman sakanan na katundanan sa kanan. **16** Yanagaw, asuntu sa pagguli' ni Jisus pag-ukum asuntu na yan ya Ise' na Utaw. **28** dun ni Allaw na Paglagdeng, dun da pagpalekat Dili' kamu magkabelengbeleng sa tingeg ku,

kay dumateng saba ya udas na dengegen na utawun, maksay mayu baling pigdawat. **44** Unun kadég na nyangkamatay ya tingeg na Ise' na mayu ya pagpangintu-u kanak, kun yan olo' Utaw **29** aw lumuwa' silan lekat adti kanilan ya pagkaliman mayu ya pagsaya' na eped na manga lebeng. Ya manga utaw na mig-imo' utaw, aw wala' mayu kalimi ya pagsaya' na sa madyaw, un silan matawun aw atagan sa lyumekat olo' adti Tyumanem? **45** Manang dili' ginawa na wala' ya katigkasen. Aw ya manga kamu mag-anenganeng na aku ya maglimanda utaw na mig-imo' sa malatay, matawun silan kamayu adti asdangan na Ama. Si Moysis na uman manang ukuman na pa-emel-emelen. gayed mayu pig-iman, yan ya maglimanda **30** "Wala' ya un ku mabatug kun aku olo'. kamayu. **46** Kay kun tengteng kamu nyangintu-Ya kanaken pag-ukum magi saba sa piglong u kan Moysis, mangintu-u kamu galu uman na Tyumanem, aw matinaw ya pag-ukum ku. kanak, kayaku saba ya pigpalabet nan dun ni Dili' aku makabaya' mag-ukum manang ya kanan pigsulat. **47** Manang kun wala' mayu migpadala kanak yan olo' ya magbaya'. **31** pangintu-uwu ya pigsulat nan, na, unun mayu Na, kun aku olo' ya magmatinaw adti manga ya pagpangintu-u sa piglong ku kamayu?"

6 Sa paglabay da na pilangallaw, syumakay si Jisus sa balangay aw tyumalipag sa Danaw na Galilya na pigngalanan uman na Danaw na Tibériyas. **2** Aw to-o madég ya manga utaw na dyumalug kan Jisus, kay kyinita' nilan ya manga milagru dun ni pagpangguli' nan sa manga pyangkedelan. **3** Aw tyumukud si Jisus aw ya kanan manga umagakan adti kabaludan, aw nyinkud silan dun. **4** Na, agpet da ya pista na manga Judiyu na yan ya Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem. **5** Aw sa pagkita' ni Jisus sa madég to-o na manga utaw na migpasinan adti kanan, piglongan nan si Pilipi, "Ayin kitadun bayad sa makan pada makakan ya kadég na manga utaw ini?" **6** Na, maynan ya usip nan kay kaliman nan tanda-en ya pagpangintu-u ni Pilipi. Manang kya-edé-an ni Jisus kun unu ya un nan imo-un. **7** Aw tyumbag si Pilipi kanan, "Pangkay ya walumbulan na utaw talabahuwan, dili' pa maka-umba' pagbayad sa makan na kadég na manga utaw ini, pangkay tagbi' olo' ya atag adti tagsambuksambuk kanilan." **8** Manang miglong ya inulug ni Simon Pédro na si Andrés na sambuk uman na umagakan ni Jisus, **9** "Awun ise' asini na eseg na awun limallapid ya pan aw duwambulus ya isda'. Manang unun nan ya pagpaka-umba' sa kadég na manga utaw ini?" **10** Miglong si Jisus adti manga umagakan nan, "Pa-ingkuda mayu ya manga utaw." Na, dun ni banwa yan to-o madég ya sakati aw nyinkud silan dun. Na, ya kadég na manga eseg dun, manga limammalalan silan. **11** Pagkatigkas yan, pigkamang ni Jisus ya pan, aw pigpasalamatnan adti Tyumanem, aw pyan-atped-atped adti kadég na nyan-ingkud dun. Aw maynan uman ya pig-imo' nan sa

manga isda'. Aw kyuman ya kadég nilan aw alag silan nyangkabiyag. **12** Pagkatigkas nilan kuman, miglong si Jisus adti manga umagakan nan, "Pan-imuna mayu ya nyangkasama' pada dili' masapad." **13** Yanagaw pigpan-imun nilan ya kadég na nyasama', aw sampulu' tag duwa ya be-en na dayaw nyangkatmu'. **14** Sa pagkita' na manga utaw sa milagru na pig-imo' ni Jisus, miglong silan, "Yeiy saba ya Propita na pigpadala na Tyumanem asini tas na lupa!" **15** Aw kya-edé-an ni Jisus na kaliman nilan kamangen umagakan ni Jisus pasinan adti ligad na danaw. **16** Na, Pangintu-uwan mayu ya Pigpadala nam." **17** Manang pagkagabi la, wala' pa dateng si Asini muna, talana na manga tyugbulan tadun Jisus, yanagaw syumakay silan sa balangay mglegeblegeb adti kaligbinan, yan ya pigkan aw tyumalipag pasinan adti Kapirna-um. **18** nilan ya pigngalan na 'mana'. Yanagaw ini Sa talana pa nilan adti danaw, dyumateng ya pigpasulat na Tyumanem: 'Pig-atagan nan ya to-o mabandes na samet aw migbaled ya silan na pagkanen na lekat adti langit.' **19** Na, ya kawat na pigbegsayan da nilan tyumubag si Jisus kanilan, "Matinaw saba ya sobla limangka kilomitro, aw kyinita' nilan un ku paglongun kamayu: Beke' ni Moysis ya si Jisus na nyanaw dun ni tas na tubig na nyatag kanilan sa pagkanen na lekat adti tas na migpasinan adti balangay. Aw to-o silan nyallek, langit, manang yan ya nyanog lekat adti tas na langit aw gayed pigkadtuwan nilan. **20** Pagkasalut da na allaw, nyatag sa tengteng ginawa adti manga utaw." **21** Aw migleya silan tengteng pagkanen na lekat adti tas na langit. migpasakay kan Jisus dun ni tampilid nilan aw **22** Pagkasalut da na allaw, nyatag sa tengteng ginawa adti manga utaw na migpatagak adti dipag na **23** Wala' kadugay, awun manga balangay lekat adti Tibériyas na nyakadanggay malapit adti uman talaynemen. **24** Yanagaw sa pagka-edé' da na imo' ku, manang wala' kamu pakalabet kun manga utaw na wala' da dun si Jisus aw ya manga umagakan nan, ya edep kanilan syumakay sa uwi. **25** Sa pagdateng singalan ya madi kanak dili' ku pabaya-an. **26** Na, aw kyinita' nilan si Jisus, aw Kay nyanog aku lekat adti tas na langit na un law nilan, "Kay Magpalna-uway, kanu kaw imo-un ya pagkaliman na migpadala kanak, dateng asini?" **27** Dili' mayu olo' pagtibagsegan ya pagkanen na maksay magkalat. Manang yan baling ya tibagsegi mayu ya palangad pagkanen na maka-atag sa ginawa na wala' ya katigkasan. Aw yeiy ya un atag na Ise' na Utaw adti kamayu. Kay pig-atag kanan na Tyumanem na Ama ya katulus mag-imo' sa manga milagru yeiy na un magmatinaw kun singalan sakanan." (aiōnios g166) **28** Yanagaw nyusip silan kanan, "Unu ya madyaw nami imo-un pada mabatug ya manga imo-unun na Tyumanem?" **29** Aw tyumubag si sakanan aw legesen imo-un hari'. Yanagaw Jisus kanilan, "Ini ya umba' mayu imo-un pada migpa-awat si Jisus kanilan aw tyumukud da mabatug ya manga imo-unun na Tyumanem: uman adti kabuludan na olo' nan sayda. **30** Na, Pangintu-uwan mayu ya Pigpadala nam." **31** Aw sa pagkamagsiklep da, tyumubang ya manga law nilan, "Unu ya milagru na un mu kanami pakita' pada pangintu-uwan kaw nami? **32** Aw tubig. **33** Kay ya pagkanen na lekat adti Tyumanem, maksay dyumateng ya balangay adti banwa na yan ya nyanog lekat adti tas na langit aw gayed pigkadtuwan nilan. **34** Aw law nilan, "Kay Pangulu, atagi kami gayed danaw, kya-edé-an nilan na sambuk da olo' na pagkanen yeiy!" **35** Aw miglong si Jisus ya balangay adti ligad na danaw. Aw kya-edé-kanilan, "Aku saba ya pagkanen na nyatag sa an nilan uman na olo' umagakan ni Jisus ya tengteng ginawa. Pangkay singalan ya madi syumakay aw wala' sakanan paka-agad kanilan. kanak, dili' da sakanan magetem. Aw pangkay **36** "Manang kasiling na pigpakanan na kanaten Pangulu sa madég na piglong da ku kamayu idtu muna: Pangkay utaw sa pan na pigpasalamatana da nan adti kyinita' da mayu ya manga milagru na pig-Tyumanem. **37** Ya kadég na manga utaw na pig-atag manga balangay aw syuminan adti Kapirna-kanak na Ama, un silan madi kanak, aw pangkay um na un paninawun si Jisus. **38** nilan adti dipag, kyinita' nilan si Jisus, aw Kay nyanog aku lekat adti tas na langit na un law nilan, "Kay Magpalna-uway, kanu kaw imo-un ya pagkaliman na migpadala kanak, dateng asini?" **39** Aw tyumubag si Jisus kanilan, aw beke' na kanak pagkaliman. **40** Kay ini saba

ya pagkaliman na Ama ku: Ya kadég na nyakade' kun singalan ya Ise' nan aw mangintu-u kanan, yan ya manga utaw na makatagtun sa ginawa na wala' ya katigkasan aw matawun ku silan adti kamoliyan na allaw." (aiōnios g166) 41 Na, migdiiklamu ya manga edep na Judiyu sa piglong nan na "Aku ya pagkanen na nyanog lekat adti tas na langit." 42 Aw miglong silan, "Enda', si Jesus saba olo' yeiy na ise' ni José! Kya-edean tadun ya ama nan aw ya ina nan. Ananga' sakanan makapaglong na nyanog kunu sakanan lekat adti tas na langit?" 43 Manang miglong si Jesus kanilan, "Dili' kamu maqdiklamu sa piglong ku. 44 Ya kanak Ama na awun ni tas na langit yan ya migpadala kanak asini. Yanagaw wala' ya utaw na makakadi kanak kun dili' sakanan paduludun na kanak Ama. Aw ya dyumalug kanak, matawun ku sakanan lekat adti nyangkamatay dun ni kamoliyan na allaw. 45 Awun pigsulat na propita asini muna: 'Palnuwan na Tyumanem ya kadég nilan.' Yanagaw ya kadég na migpakanyeg sa pigpasulat na Ama ku aw dyumalug sa piglong nan, silan ya dumulud kanak. 46 Beke' na kakawasan nan na awun kyumita' sa Ama. Wala' saba ya utaw na kyumita' kanan. Yan olo' ya kyumita' ya Pigpadala na Tyumanem na lyumekat adti tampilid nan. 47 "Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Pangkay singalan ya nyangintu-u kanak, nyakatagtun da sa ginawa na wala' ya katigkasan. (aiōnios g166) 48 Aku ya pagkanen na nyatag sa tengteng ginawa. 49 Ya tyugbulan mayu asini muna, kyuman silan sa mana adti kaligbinan manang alag da silan nyangkamatay. 50 Manang pangkay singalan ya kuman sa pagkanen na lyumekat adti tas na langit, dili' da sakanan ka-eletan adti Tyumanem na wala' ya tyamanan. 51 Aku saba ya pagkanen na lyumekat adti tas na langit na matag sa tengteng ginawa. Pangkay singalan ya kuman seiy, makatagtun sakanan sa ginawa na wala' ya katigkasan. Aw ya pagkanen na atag ku adti kadég na manga utaw, yan ya kanaken lawas." (aiōn g165) 52 Sa pagdengge na manga Judiyu sa piglong ni Jisus, mibilingbiling silan kun unu ya kakawasan na piglong nan, aw law nilan, "Unun na utaw yeiy ya pag-atag sa unud na lawas nan kanaten pada kanen tadun?" 53 Yanagaw miglong si Jisus kanilan, "Matinaw saba ya un ku paglongun lekat dun ni allaw yan, asuntu sa pigpalna-u kamayu: Kun dili' kamu kuman sa unud na ni Jisus, madég ya manga utaw na wala' da lawas na Ise' na Utaw aw minem sa dugu' dalug kanan.

(aiōnios g166) 54 Pangkay singalan ya kuman sa unud na lawas ku aw minem sa dugu' ku, yan ya utaw na makatagtun sa ginawa na wala' ya katigkasan, aw matawun ku sakanan adti kamoliyan na allaw. (aiōnios g166) 55 Kay ya kanaken unud, yan saba ya tengteng pagkanen, aw ya kanaken aw minem sa kanaken dugu', nyakasambuk da sakanan kanaken, aw aku awun uman ni uman ya tengteng ginawa magi kanak. 56 Aw pangkay singalan ya kuman sa kanaken unud tyugbulan mayu asini muna kyuman silan sa mana manang alag da silan nyangkamatay. Manang aku saba ya pagkanen na lyumekat adti tas na langit, aw pangkay singalan ya kuman sa pagkanen yeiy makatagtun sa ginawa na wala' ya katigkasan." (aiōn g165) 57 Ya Ama na migpadala kanak, yan ya lyekatan sa tengteng ginawa. Aw asuntu kanan, awun ginawa ku. Yanagaw pangkay singalan ya kuman sa unud na lawas ku, matagtun nan uman ya tengteng ginawa magi kanak. 58 Ya tyugbulan mayu asini muna kyuman silan sa mana manang alag da silan nyangkamatay. Manang aku saba ya pagkanen na lyumekat adti tas na langit, aw pangkay singalan ya kuman na sinagoga dun ni lunsud na Kapirna-um. 59 Na, pigpalna-u ni Jisus ya kadég yeiy talana nan adti seled na pig-uisip nan silan, "Unu, nyakapalumay ya 60 Madég ya manga utaw na gayed dyumalug kan Jisus. Sa pagdengge nilan sa piglong nan, migpan-usip-usipay ya edep kanilan, law nilan, "To-o malug ya kanan pigpalna-ul Singalan ya utaw na makalabet seiy?" 61 Manang kya-edean ni Jisus ya piggumudgumud nilan, yanagaw pig-uisip nan silan, "Unu, nyakapalumay ya ginawa mayu sa piglong ku? 62 Na, kun maynan, unu ya anenganeng mayu kun kita-en da mayu ya Ise' na Utaw na ma-engat adti tas na langit na piglekatan nan? 63 Ya Ispiritu Santo, yan ya nyatag sa ginawa na wala' ya katigkasan, aw dili' yeiy mabatug na utaw. Aw ya ubat-ubat ku na dyengge mayu, yan ya magbagu kamayu magi sa Ispiritu Santo aw matag sa tengteng ginawa na wala' ya katigkasan. 64 Manang awun manga edep kamayu na wala' pangintu-u sa piglong ku." Maynan ya piglong ni Jisus kay kya-edean da nan dadan kun singalan ya wala' pangintu-u si Jisus kanilan, "Yeiy ya du-an na miglong aku kamayu na wala' ya utaw na makakadi kanan kun dili' tumbay na kanak Ama." 65 Aw miglong pa uman ya un maglubid kanan. 66 Yanagaw kanilan, "Matinaw saba ya un ku paglongun lekat dun ni allaw yan, asuntu sa pigpalna-u kamayu: Kun dili' kamu kuman sa unud na ni Jisus, madég ya manga utaw na wala' da lawas na Ise' na Utaw aw minem sa dugu' dalug kanan. 67 Aw nyusip si Jisus adti sampulu'

tag duwa ya umagakan nan, "Unu, kaliman mayu uman mayaw kanak?" 68 Aw tyumubag si Simon Pédro kanan, "Kay Pangulu, kun ayawan kaw nami, ayin da kami pasinan? Ikaw olo' ya mig-ubat-ubat sa tengteng ginawa na wala' ya katigkasen. (aiōnios g166) 69 Nyangintu-u la kami kanmu, aw kya-edé-an da nami na ikaw ya wala' na Pigpadala na Tyumanem na lekat yan ya pigpalabet nan si Judas Iskaryoti na ise' Jisus kanilan, "Enda', kamu na sampulu' tag duwa, aku ya nyamalli' kamayu? Manang awun sambuk kamayu na piggagad ni Satanas!" 70 Pagkatigkas yan, miglong Pangkay sambuk sakanaan dun ni sampulu' tag yan ya pigpalabet nan si Judas Iskaryoti na ise' Judiyu sa palna-u nan, to-o silan nya-enneng-ni Simon na taga Kariyot probinsiya na Judiya. 71 Na, pagdenggeg na manga magdadumalaay sa manga yan ya pigpalabet nan si Judas Iskaryoti na ise' Judiyu sa palna-u ku, kun lyumekat adti Tyumanem aw kun lekat olo' adi kanake'. 72 Na, malapit da magpalekat ya Pista na Manga Layaglayag. 73 Aw piglongan si Jisus na mangkangud nan, "Panaw kaw asini aw kadtu kaw ni Judiya, pada kita-en na manga dyumalug kanmu ya manga milagru na pigpan-imo' mu. 74 Kay kun kaliman mu magkadenggeg, dili' mu pagtagu-un ya kanmu manga imo-unun manang pakitaan baling adti kadég na utaw!" 75 Maynan ya piglong na manga mangkangud nan kay pangkay silan wala' pangintu-u kan Jisus. 76 Yanagaw miglong si Jisus kanilan, "Wala' pa dateng ya allaw na umba' aku madtu. Manang panaw da kamu sa kamayu kay wala' ya kamayu salang. 77 Ya manga utaw na wala' pangintu-u kanak, pigdumutanaku nilan kay pigmatinaw ku na malatay ya imo-unun nilan. Manang kamu wala' nilan dumuti. 78 Kamu la ya kadtu ni pistal! Manang dili' aku sa kanak tumambung, kay wala' pa kalingeb ya manga allaw ku asini." 79 Yanagaw, pagkatigkas nan maglong seiy, nyatingen pa sakanaan dun ni Galilya. 80 Manang sa pagpanaw da na mangkangud ni Jisus na un tumambung sa Pista, nyindeng uman si Jisus aw dyumalug kanilan. Manang wala' sakanaan pagpa-edé' sa manga utaw kay dili' malim sakanaan kilalaen. 81 Na, dun ni Pista, pigpaninaw sakanaan na manga magdadumalaay sa manga Judiyu, aw pigpan-usip nilan ya manga utaw,

"Ayin yeiy sakanaan?" 12 Aw migtumantumanay ya manga utaw. Ya edep miglong, "Madyaw sakanaan na utaw." Manang miglong ya manga edep, "Beke' yan na matinaw! Pigpasuway nan baling ya manga utaw magi sa palna-u nan!" 13 Manang olo' silan migtumantumanay aw wala' silan paglong adti madég na utaw kay nyallek silan kadamanan na manga magdadumalaay sa manga Judiyu. 14 Na, sa pagkatenga-tenga' da na si Jisus kanilan, "Pista, nyadtu si Jisus adti pamanag na Témploduwa, aw pigpalekat nan ya pagpalna-u. 15 Aw sa sambuk kamayu na piggagad ni Satanas!" 16 Na, pagdenggeg na manga magdadumalaay sa manga yan ya pigpalabet nan si Judas Iskaryoti na ise' Judiyu sa palna-u nan, to-o silan nya-enneng-ni Simon na taga Kariyot probinsiya na Judiya. 17 Pangkay singalan ya malim mag-imo' sa pagkaliman na Tyumanem, makede' kun ayin lekat ya palna-u ku, kun lyumekat adti Tyumanem aw kun lekat olo' adi kanake'. 18 Ya utaw na migpalna-u na lekat adti kanan anenganeng, pigpakadenggeg nan olo' ya kanan pagka-utawun. Manang ya pigpakadenggeg sa migpadala kanan, yan ya tengteng pangintuwuhan kay wala' ya galu' dun ni kanan. 19 Enda', pig-atagan saba kamu ni Moysis na Uldin? Nyakasulat saba dun na 'Dili' kamu magpatay.' Manang wala' ya pangkay sambuk kamayu na nyakatumana sa kadég na manga sugu' dun. Kay kun pigtuman pa mayu, na, ananga' kaliman aku mayu patayen?" 20 Manang miglong ya manga utaw, "Pigseledan kaw gya na busaw! Singalan ka' ya un malim magpatay kanmu?" 21 Aw tyumubag si Jisus kanilan, "Migpaguli' aku sa utaw dun ni Allaw na Paglagdeng aw nyabelengbeleng kamu aw wala' kamu katutuki. 22 Manang kamu uman, pangkay Allaw na Paglagdeng migtalabahu kamu. Kay pigtuli' mayu ya kamayu mangayse' na eseg kasiling na pigpalna-u ni Moysis na pigsugu' na Tyumanem adti kanaten tyugbulan. 23 Kun pigpatuli' mayu ya kamayu manga mangayse' dun ni Allaw na Paglagdeng pada dili' mayu kalakadan ya sugu' na Uldin, na, ananga' kamu madaman kanak asuntu sa pagpaguli' ku sa sambuk na utaw dun ni Allaw na Paglagdeng? 24 Dili' kamu mag-ukum asuntu olo' sa pigkita' mayu! Anenganenga mayu una kun unu ya tengteng matinaw pada madyaw ya kamayu pag-ukum."

7 Pagkatigkas yan, piglegeb ni Jisus ya banwa na Galilya. Wala' sakanaan kalim kadtu ni probinsiya na Judiya kay kya-edé-an nan na ya manga magdadumalaay sa manga Judiyu nyaninaw kanan pada patayen sakanaan. 2 Na, malapit da magpalekat ya Pista na Manga Layaglayag. 3 Aw piglongan si Jisus na mangkangud nan, "Panaw kaw asini aw kadtu kaw ni Judiya, pada kita-en na manga dyumalug kanmu ya manga milagru na pigpan-imo' mu. 4 Kay kun kaliman mu magkadenggeg, dili' mu pagtagu-un ya kanmu manga imo-unun manang pakitaan baling adti kadég na utaw!" 5 Maynan ya piglong na manga mangkangud nan kay pangkay silan wala' pangintu-u kan Jisus. 6 Yanagaw miglong si Jisus kanilan, "Wala' pa dateng ya allaw na umba' aku madtu. Manang panaw da kamu sa kamayu kay wala' ya kamayu salang. 7 Ya manga utaw na wala' pangintu-u kanak, pigdumutanaku nilan kay pigmatinaw ku na malatay ya imo-unun nilan. Manang kamu wala' nilan dumuti. 8 Kamu la ya kadtu ni pistal! Manang dili' aku sa kanak tumambung, kay wala' pa kalingeb ya manga allaw ku asini." 9 Yanagaw, pagkatigkas nan maglong seiy, nyatingen pa sakanaan dun ni Galilya. 10 Manang sa pagpanaw da na mangkangud ni Jisus na un tumambung sa Pista, nyindeng uman si Jisus aw dyumalug kanilan. Manang wala' sakanaan pagpa-edé' sa manga utaw kay dili' malim sakanaan kilalaen. 11 Na, dun ni Pista, pigpaninaw sakanaan na manga magdadumalaay sa manga Judiyu, aw pigpan-usip nilan ya manga utaw,

25 Ya eped na manga utaw na nyeya' dun ni nan na 'Paninawun aku mayu manang dili' da Jérusalim miglong silan, "Enda', yeiy ya utaw na aku mayu kita-en, aw dili' kamu makakadtu un galu patayen na manga magdadumalaay sa adti kanaken kadtawan?" 37 Na, dyumateng ya manga Judiyu? 26 Manang ini baling sakanan! allaw na yan ya katigkasan na Pista na allaw na Aw mig-ubat-ubat adti asdangan na kadéng to-o matas. Aw nyindeg si Jisus aw miglong sa na utaw, aw wala' ya kanilan nyakapaglong mabagseg na tingeg adti asdangan na madéng kanan! Unu, pig-anenganeng nilan na yeiy ya to-o na manga utaw, "Pangkay singalan kamayu Misiyas? 27 Nya-edé' kitadun kun ayin lekat ya pigtalaynem, madi kanak aw minem. 38 ya utaw yeiy. Aw kun Misiyas ya dumateng, Kasiling na pigpasulat na Tyumanem asini wala' ya maka-edé' kun ayin sakanan lekat." muna: 'Pangkay singalan ya nyangintu-u kanan, 28 Yanagaw miglong si Jisus sa mabagseg na miswak adti seled nan ya tubig na matag sa tingeg adti manga utaw na pigpalna-uwan nan tengteng ginawa.'" 39 Na, ya pigpalabet ni dun ni pamanag na Témplo, "Mig-anenganeng Jisus, yan ya Ispiritu Santo na un pa dawaten kamu na kya-edé-an da mayu kun singalan aku na manga mangintu-uway. Wala' pa atagan aw kun ayin aku lekat. Manang ya tengteng ya Ispiritu kay wala' pa si Jisus ka-engat adti matinaw wala' mayu ka-edé-i kun ayin aku tas na langit na un dumawat sa dengeg na lekat. Aw beke' na kanak pagbaya' na nyadi aku. lekat adti Ama nan. 40 Pagdengeg na manga Ya migpadala kanak yan ya lyekatan sa kadéng utaw sa piglong ni Jisus, awun manga eped na na matinaw, aw wala' mayu sakanan ka-edé-i. miglong, "Ya utaw ini, yeiy saba ya Propita na 29 Manang kya-edé-an ku sakanan kay nyindeg pigtagadan tadun!" 41 Aw miglong uman ya aku lekat adti kanan, aw yan ya migpadala manga eped, "Yeiy saba ya Misiyas!" Manang kanak asini!" 30 Asuntu sa piglong ni Jisus, awun manga eped na miglong, "Beke' yan! kaliman da galu na manga magdadumalaay Kay ya Misiyas dili' lumekat adti Galilya. 42 sa manga Judiyu dakepen sakanan, manang Kay pigpasulat na Tyumanem na ya Kristu wala' ya utaw na migdakep kanan kay wala' lumekat adti buwadbuwad ni Dabid aw maútaw pa dateng ya kanan udas. 31 Pangkay maynan adti Bétlihém na pig-eya-an uman ni Dabid ya pig-anenganeng nilan, manang madéng pa asini muna." 43 Yanagaw nyatenga-tenga' ya ya utaw dun na migpakanyeg sa palna-u ni anenganeng na manga utaw kan Jisus. 44 Jisus aw nyangintu-u kanan, aw miglong silan, Awun manga eped kanilan na kaliman nilan "Yeiy da saba ya Misiyas, kay wala' ya pangkay dakepen sakanan manang wala' nilan ka-imó' singalan na maka-unawa sa kadéng na milagru ya pagdakep kanan. 45 Sa pagliku' na manga na pigpan-imó' nan." 32 Kyadenggan na manga magtatunggu-ay sa Témplo adti manga Parisiyo Parisiyo ya balawbalaw na manga utaw sa aw manga mangkatas na magdadugsu-ay, pig-manga piglong ni Jisus. Yanagaw migkasambuk usip silan na manga migsugu' kanilan: "Ananga' ya anenganeng nilan aw ya manga mangkatas na wala' mayu sakanan dakepa aw dalaa asini?" na manga magdadugsu-ay, aw pigsugu' nilan ya 46 Tyumubag kanilan ya manga magtatunggu-ay, manga magtatunggu-ay sa Témplo na dakepen "Wala' pa ya utaw na dyengg nami na kasiling nilan si Jisus. 33 Yeiy ya du-an na miglong si na maynan!" 47 Aw nyusip ya manga Parisiyo Jisus sa manga utaw na migkatipun dun, "Tagbi' kanilan, "Unu ka', pangkay kamu, kyagawayan dakman ya manga allaw ku asini tampil mayu, nan uman? 48 Sa kadéng na migdumala aw aw tigkas yan, lumiku' aku adti migpadala kadéng nami na manga Parisiyo, singalan ka' ya kanak. 34 Paninawun aku mayu manang dili' nyangintu-u sa piglong nan? 49 Ya manga utaw da aku mayu kita-en aw dili' kamu makakadtu asini katipun na migpakanyeg kanan, wala' silan adti kanaken kadtawan." 35 Yanagaw, mig-usip- paka-edé' sa Uldin tadun. Katullunan silan!" 50 usipay ya manga magdadumalaay sa manga Na, ya sambuk na Parisiyo na si Nikodimo, yan Judiyu, law nilan, "Ayin kadi' sakanan kadtu ya nyadtu ni kan Jisus idtu muna na migtenga' na dili' da naten sakanan kita-en? Unu ka', da ya gabi. Aw miglong si Nikodimo adti manga madtu sakanan ni banwa na manga Grigo na eped nan, 51 "Wala' tumbayan na Uldin tadun ya pig-eya-an na manga eped tadun na Judiyu, pag-ukum sa utaw na wala' pa ka-usayi." 52 Aw aw adtu sakanan pagpalna-u sa manga utaw tyumubag silan kanan, "Unu ka', taga Galilya na Grigo? 36 Unu ya kakawasan na piglong kaw uman? Tanawa aw sadsadi ya pigpasulat na

Tyumanem aw ka-edé-an mu na wala' ya propita nan na lumekat adti Galilyal!" 53 [Pagkatigkas yan, migsi-uli' ya kadég nilan.]

8 Aw lyumiku' si Jisus adti Buntud na Manga Olibo. 2 Manang sa pagkamaselem da, lyumiku' uman sakanan adti pamanag na Témple. Madég to-o ya manga utaw na migpalapit kanan. Yanagaw nyinkud sakanan aw pigpalna-uwan nan silan. 3 Talana nan migpalna-u, dyumulud kanan ya manga magpalna-uway sa Uldin aw manga Parisiyo na migpa-agad sa sambuk na kaubayan na kyadulaan na miglakadenen. Aw pigpa-indeg nilan adti tenga-tenga' na kadég na manga utaw. 4 Aw miglong silan kan Jisus, "Kay Magpalna-uway, ya kaubayan ini kyadulaan na miglakadenen. 5 Adti Uldin na pig-atag na Tyumanem kan Moysis, kun awun kaubayan na kyadulaan miglakadenen, umba' sakanan pamintuwun na batu menda' na matay. Na, unu ya kanmu mapaglong sa kaubayan yeiy?" 6 Maynan ya usip nilan kay kaliman nilan tandaen si Jisus pada kalitagan dun ni tubag nan aw awun kalimanda nilan kanan. Manang ya pig-imo' ni Jisus, miglingkotot baling sakanan aw migsulatsulat sa tullu' nan dun ni lupa'. 7 Manang asuntu na gayed silan gyumelgel nyusip kanan, nyinindeg si Jisus aw miglong adti kanilan, "Kun singalan kamayu ya wala' ya sala', yan ya muna mintu kanan sa batu." 8 Aw miglingkotot da uman sakanan aw migsulatsulat pa sa tullu' nan dun ni lupa'. 9 Aw sa pagdengeg nilan sa piglong nan, migbeklag ya tagsambuksambuk kanilan. Nyuna nyanaw ya manga bakleg menda' na nyabus silan nyanaw. Yan olo' ya nyasama' si Jisus aw ya kaubayan na kenne' pa nan nyindeg dun. 10 Aw nyinindeg si Jisus aw piglongan nan ya kaubayan, "Kay Dé', ayin da silan? Wala' kaw kadi' nilan ukumi na pa-emel-emelen?" 11 Tyumbag ya kaubayan, "Wala' kay Sir." Aw miglong si Jisus kanan, "Aku uman dili' maka-ukum kanmu na pa-emel-emelen. Uli' da kaw aw dili' da kaw salut magpakashala!." 12 Pagkatigkas yan, miglong pa si Jisus adti manga utaw, "Aku ya kalalamdag na maka-ilaw sa anenganeng na manga utaw. Pangkay singalan ya dumalug kanak, wala' da sakanan dun ni kangitngitan kay ka-ilawan da sakanan na kalalamdag na maka-atag sa tengteng ginawa." 13 Sa pagdengeg na manga

Parisiyo sa piglong ni Jisus, miglong silan, "Ikaw olo' ya migmatinaw sa kanmu pagka-utawun, yanagaw beke' na matinaw ya piglong mu!"

14 Aw law ni Jisus kanilan, "Pangkay kun yan ya piglong ku ya kanak pagka-utawun, alag saba matinaw ya kanak piglong. Kay kya-edé-an ku kun ayin aku lekat aw ayin aku pasinan. Manang kamu, wala' kamu paka-edé' kun ayin aku lekat aw ayin aku pasinan. 15 Ya indeganan na pag-ukum mayu sa utaw lekat olo' adti pigkita' mayu. Manang beke' na maynan ya kanak pag-ukum adti pangkay singalan. 16 Kun mag-ukum aku, alag saba matinaw ya pagbaya' ku. Kay beke' ku olo' ya mag-ukum manang ya eped ku ya Ama na migpadala kanak. 17 Enda', nyakasulat dun ni Uldin mayu na 'kun mig-unawa ya piglong na duwa ya utaw dun ni asdangan na mag-usayay, ya piglong nilan alag saba matinaw.' 18 Yanagaw pigmatinaw ku ya kanak pagka-utawun. Aw ya sambuk uman na migmatinaw kanak, yan ya Ama ku na migpadala kanak." 19 Aw nyusip ya manga Parisiyo kanan, "Ayin ka' ya Ama mu?" Aw tyumbag si Jisus kanilan, "Yeiy ya tengteng matinaw: Wala' kamu paka-edé' kanak aw wala' mayu uman ka-edé-i ya Ama ku. Kun kya-edé-an pa aku mayu, ka-edé-an mayu uman ya kanak Ama." 20 Ya kadég yeiy, piglong ni Jisus dun ni pagpalna-u nan adti pamanag na Témple malapit adti manga uluganan sa kuwalta. Manang wala' ya migdakep kanan kay wala' pa dateng ya allaw na dakepen sakanan. 21 Aw miglong pa si Jisus kanilan, "Manaw aku, aw dili' da aku asini sayid mayu. Paninawun aku mayu, aw kamatayan pa mayu ya pagpadeleg mag-imo' sa sala'. Dili' kamu makakadtu adti kanaken kadtuwan." 22 Yanagaw mig-usip-usipay ya manga magdadumalaay sa manga Judyu, law nilan, "Unu ya kakawasan na piglong nan na dili' kunu kitadun makakadtu adti kanan kadtuwan? Unu, tumuyu' sakanan?" 23 Aw miglong si Jisus kanilan, "Asini tas na lupa' ya kamayu pig-eya-an, manang aku lyumekat adti tas na langit. Aw ya anenganeng mayu asini olo' ni tas na lupa'. Manang aku dili' taga asini. 24 Yeiy ya du-an na piglong ku na kamatayan mayu ya pagpadeleg mag-imo' sa sala'. Kay kun dili' kamu mangintu-u na matinaw ya piglong ku na aku ya Pigpadala na Tyumanem, kamatayan mayu saba ya pagpadeleg mag-imo' sala'." 25 Miglong silan, "Singalan kaw ka'?"

Aw tyumubag si Jisus, "Piglongan da ta kamu Abraham! Ya pig-ubat-ubat ku, alag lyumekat saba lekat pa asini muna kun singalan aku. adti Tyumanem. **41** Manang ya kamayu pig-**26** Madég pa galu ya un ku diklamu kamayu. imo' kasiling uman na pig-imo' na kamayu Manang yan olo' ya pigpa-edé' ku adti manga ama." Aw law nilan, "Beké' kami na kasiling utaw ya dyenget ku adti migpadala kanak. na manga ise' adti luwa'! Sambuk da ya Ama Aw alag matinaw ya piglong nan." **27** Manang nami, aw yan ya Tyumanem!" **42** Aw miglong wala' nilan kalabéti na yan ya pigpalabet nan si Jisus kanilan, "Kun matinaw pa na tengteng ya kanan Ama. **28** Yanagaw miglong pa uman Ama mayu ya Tyumanem, ginawaān aku mayu si Jisus kanilan, "Pagdateng na allaw na pa- galu kay lekat aku adti sayid nan. Wala' aku indegen mayu ya Ise' na Utaw adti krus, dun da kadi asuntu sa kanak pagbaya', manang kanan mayu ka-edé-i kun singalan aku. Aw ka-edé- pagbaya'. **43** Ananga' dili' mayu pagkalabéti ya an da mayu na wala' ya pig-imo' ku na wala' kakawasan na piglong ku? Ya tengteng matinaw, lekat adti Ama, manang yan olo' ya piglong ku dili' mayu mati-is ya pagpakanyeg sa palna-u ya pigpalna-u nan kanak. **29** Aw ya migpadala ku. **44** Si Satanas ya kamayu ama, aw pangkay kanak, gayed sakanan nyagad kanaken. Wala' unu ya kanan pagkaliman, yan ya kamayu pig-aku nan pabaya-i. Kay kun unu ya makatutuk imo'. Migpatay sakanan lekat pa asini muna. kanan, yan ya gayed ku pig-imo'." **30** Aw sa Pagkelean nan ya matinaw kay wala' dun ni pagpakadengeg na manga utaw sa piglong ni kanan ya katinawan. Galu-un sakanan asuntu Jisus, madég kanilan ya nyangintu-u kanan. **31** na yan ya kanan bet aw yan ya lyekatan sa Yanagaw piglongan ni Jisus ya manga Judiyu na kadég na kagaluan. **45** Yanagaw asuntu na nyangintu-u la kunu kanan, "Kun padelegen alag matinaw ya piglong ku, yan baling ya mayu ya pagdalug sa palna-u ku, kamu saba du-an na wala' kamu pangintu-u kanak. **46** ya tengteng na umagakan ku, **32** aw ka-edé-an Na, singalan ka' kamayu ya makamatinaw na mayu ya tengteng matinaw, aw magi sa pagka- nyakasala' aku? Wala' sabal! Ananga' dili' kamu edé' mayu sa katinawan, paluwa-en kamu lekat mangintu-u na alag matinaw ya piglong ku? adti pagka-allang mayu." **33** Aw law nilan, **47** Pangkay singalan ya kana Tyumanem utaw, "Buwadbuwad kami ni Abraham! Wala' kami magpakanyeg aw mangintu-u sa ubat-ubat na allanga na pangkay singalan. Ananga' kaw lekat adti kanan. Manang kamu, wala' mayu maglong na paluwa-en kamu?" **34** Aw tyumubag kalabéti asuntu na beke' kamu na utaw na si Jisus kanilan, "Matinaw ya un ku paglongun Tyumanem." **48** Tyumubag ya manga eped na kamayu: Pangkay singalan ya migpaskasala', Judiyu kan Jisus, "Matinaw saba ya piglong nami allang saba na sala'". **35** Ya utaw na allang wala' na utaw kaw na Samariyanen aw syeledan kaw ya un nan matagtun, manang ya ise' na tagtun na busaw!" **49** Aw piglongan silan ni Jisus, "Wala' sa balay, yan ya tumagtun sa bagi' na ama nan na wala' ya tyamanan. (aiōn g165) **36** Yanagaw, kun ya Beke' na tud ku na magpakadengeg sa kanak ni pagka-allang mayu, makaluwa' kamu saba. **37** pagka-utawun. Manang ya Ama ku, yan ya Kya-edé-an da ku na manga buwadbuwad kamu magpakadengeg kanak, aw yan ya mag-ukumay. ni Abraham. Manang ya eped kamayu gayed **51** Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Ya migpalpa na patayen aku. Kay kyelean mayu na utaw na dyumalug sa palna-u ku, dili' da saba ya kanak palna-u. **38** Yan ya kanak pigpalna-u matay." (aiōn g165) **52** Pagkatigkas yan, miglong adti kamayu, ya pigkita' ku adti tampilid na Ama kanan ya manga Judiyu, "Adun tengteng na ku. Aw ya kamayu pig-imo', yan ya pigdengeg kyan ya manga propita, manang miglong mayu lekat adti kamayu ama." **39** Manang baling na kun singalan ya gayed dyumalug sa miglong silan, "Si Abraham ya kanami ama!" na manga buwadbuwad kamu ni Abraham, pig- palna-u mu dili' da matay. (aiōn g165) **53** Unu imo' mayu galu ya manga pigpan-imo' nan. **40** ka', mig-anenganeng kaw na matas pa kaw kay Manang adun, pigbetang da mayu adti kamayu sa tyugbulan tadun na si Abraham na nyatay ginawa ya pagpatay kanak asuntu na pig-ubat- da aw sa manga propita na nyangkamatay da ubat ku ya matinaw. Beke' na maynan ya bet ni uman? Singalan kaw ka'?" **54** Aw tyumubag si

Jesus kanilan, "Kun aku olo' ya migpakadengg kanan, miglong silan, "Enda', yan agaw ya utaw sa kanaken pagka-utawun, wala' ya guna na na gayed nyinkud aw magpangilalat magsekat dengg ku. Manang ya kanak Ama, yan ya sa kuwalta?" 9 Aw tyumubag ya manga edep, migpakadengg kanak. Aw piglong mayu na "E-e, yan saba sakanan!" Manang law na manga yan ya Tyumanem na kamayu pigpangintu- edep na utaw, "Beke' nan! Unawa olo' ya gya uwan." 55 Wala' mayu ka-edde-i kun singalan nilan." Tigkas yan, miglong uman ya utaw na sakanan. Manang aku, kya-edde-an ku sakanan. bagu kyumita', "Aku saba ya utaw yan!" 10 Kun maglong aku na wala' ku ka-edde-i kun Yanagaw pig-usip nilan sakanan, "Unu ya du-an singalan sakanan, na, ma-imo' aku baling galu- na kyumita' da kaw?" 11 Aw miglong sakanan, un kasiling mayu. Manang kya-edde-an ku ya "Ya utaw na pigngalan na si Jesus mig-imo' Tyumanem aw dayaw ku pigtuman ya piglong sa pasak aw pigdamus nan adi manga mata nan. 56 Ya kamayu tyugbulan na si Abraham, to- ku, aw pigsugu' aku nan adti linaw na Silo-o sakanan migleya kay pig-iman nan na kita-en am pada magkulamus. Yanagaw nyadtu aku pa nan ya pagkadi ku. Aw kyinita' da nan saba, aw sa pagkulamus ku, dayaw aku kyumita!" aw to-o sakanan migleya." 57 Aw miglong ya 12 Aw nyusip silan kanan, "Ayin da sakanan manga Judiyu, "Wala' pa kaw saba dateng adti adun?" Tyumubag ya utaw yan, "Enday. Wala' kalimaan ya umay! Pig-unu mu ka' ya pagkita' da ku ka-edde-i." 13 Pagkatigkas yan, pigpan-kan Abraham?" 58 Aw miglong si Jesus kanilan, agad nilan adti asdangan na manga Parisiyo "Matinaw saba ya un ku paglongun kamayu: ya utaw na buta idtu muna. 14 Na, ya pag-imo' Sa wala' pa si Abraham kautaw, awun daaku ni Jisus sa pasak na pigdamus nan adti manga saba dadan." 59 Aw asuntu sa piglong ni Jesus, mata na buta, yan ya Allaw na Paglagdeng. 15 nyamulut silan sa manga batu kay un nilan Yanagaw, pig-usip na manga Parisiyo ya utaw sakanan pamintuwun. Manang nyanaw si Jesus yan, "Ananga' magkita' da kaw?" Aw piglongan aw migpalagaklagak dun ni kadégan na utaw nan silan, "Pigdamusan na utaw na pasak aw lyumuwa' adti pamanag na Témplo.

9 Sa pagpanaw ni Jesus, pigkita' nan ya sambuk na utaw na buta lekat pa na pagkautaw nan.

2 Yanagaw nyusip ya manga umagakan nan, "Kay Magpalna-uway, ananga' yan mabuta? Kanyan sala' ya pagkabuta nan, kanan aw kana mangkatikadeng nan?" 3 Aw tyumubag si Jesus kanilan, "Ya kanan pagkabuta beke' na asuntu na nyakasala' sakanan aw mangkatikadeng nan. Manang magi dun ni pagkabuta nan, kita-en ya katulus na Tyumanem adti kanan. 4 Talana na allaw pa, ka-ilangan imo-un tadun ya imo-unun na Tyumanem na migpadala kanak. Kay dili' madugay, dumateng ya kangitngitan kasiling na gabi aw dili' da makatalabahu ya pangkay singalan. 5 Talana ini pa aku ni tas na lupa', aku saba ya kalalamdag na maka-ilaw sa anenganeng na manga utaw." 6 Tigkas ni Jesus maglong, pig-eleban nan ya kutu na lupa' aw pig-imo' nan pasak. Aw pigdamus nan adti manga mata na buta, 7 aw piglongan nan, "Kadtu kaw adti linaw na Silo-am aw pagkulamus kaw dun." Na, ya kakawasan na Silo-am: pigpadala. Yanagaw nyadtu ya utaw yan aw lyumiku' sakanan na dayaw da kyumita'. 8 Na, sa pagkita' da na manga sumbalay nan aw manga dadan da kyumila-

"Enda', yan agaw ya utaw na gayed nyinkud aw magpangilalat magsekat dengg ku. Manang ya kanan ama aw ina 19 aw pig-usip nilan, "Enda', ise' mayu ya utaw ini? Unu, matinaw na buta sakanan lekat pa na pagkautaw nan? Kun matinaw yeiy, ananga' magkita' da sakanan adun?" 20 Aw tyumubag kanilan ya kanan mangkatikadeng, "Tengteng saba na ise' nami sakanan aw kya-edde-an nami na buta sakanan lekat pa na pagkautaw nan, 21 manang wala' nami ka-edde-i du-an na

kyumita' da sakanan. Aw wala' nami uman ka- adti manga sinagoga nami!" 35 Sa pagdengeg ede-i kun singalan ya migpaguli' sa manga mata ni Jesus na dili' da paseleden ya utaw yan na nan. Usipa mayu baling sakanan! Kay unud da manga magdadumalaay sa manga Judiyu adti saba ya kanan ginawa aw mabatug da nan ya sinagoga nilan, yanagaw pyaninaw sakanan pagtubag kamayu." 22 Maynan ya piglong na ni Jesus. Aw sa pagkita' da nan, pig-usip nan, mangatikadeng nan kay nyallek silan sa manga "Unu, pyangintu-uwan da mu ya Ise' na Utaw?" magdadumalaay sa manga Judiyu. Kay dadan da 36 Aw tyumubag sakanan, "Ubatu aku kay Sir migsambuk ya anenganeng nilan aw pigpa-ed'e' kun singalan sakanan, pada mangintu-u aku da nilan adti manga utaw na dili' da paseleden kanan." 37 Aw miglong si Jesus, "Kyinita' da adti kanilan sinagoga kun singalan ya mag- mu saba sakanan aw yan ya migbalawbalaw ubat-ubat na si Jesus ya Misiyas. 23 Yan ya du-an na miglong silan, "Unud da saba ya ginawa nan, "Kay Pangulu, nyangintu-u la aku kanmu!" usipa mayu sakanan!" 24 Yanagaw pigpatawag Aw lyumuhud sakanan aw pigsimba nan si pa nilan salut ya utaw na kyumita' da, aw Jesus. 39 Aw miglong si Jesus kanan, "Nyadi aku law nilan, "Pagsapa' kaw adti asdangan na asini tas na lupa' na un mag-ukum sa manga Tyumanem na ubat mu ya matinaw. Kya-ed'e-an utaw. Kay ya manga utaw na wala' paka-ed'e' sa da nami na makasasala' ya utaw na migpaguli' Tyumanem, kasiling silan na buta, aw ilawan kanmu." 25 Aw tyumubag ya utaw yan, "Wala' ku ya anenganeng nilan. Manang ya manga ku ka-ed'e-i kun makasasala' sakanan aw dili'. utaw na iman nilan aw nyaka-ed'e' silan sa Yan olo' ya kya-ed'e-an ku, idtu muna buta aku Tyumanem, masiling silan baling na buta." 40 manang adun kyumita' daaku!" 26 Aw pig-usip Na, awun manga Parisiyo na malapit dun na pa nilan, "Unu ya pig-imo' nan kanmu? Pig- nyakadengeg sa piglong ni Jesus, aw pig-usip unu nan ya pagpaguli' sa kanmu manga mata?" nilan sakanan, "Unu ya kakawasan na piglong 27 Aw tyumubag ya utaw yan, "Pig-ubatan da ta kamul! Manang wala' mayu kadi' pangintu-uwi ya pig-ubat ku. Ananga' kamu gayed gumelgel musip kanak? Unu, kaliman mayu uman na ma- wala' galu ya un pagsala' kamayu. Manang imo' umagakan nan?" 28 To-o silan nyadaman miglong kamu na 'Dayaw nami kyalabetan ya kadég.' Yanagaw, kenne' pa na sala' mayu." kanan aw pigsupla nilan sakanan, law nilan, "Umagakan kaw nan saba! Manang kami, yan ya kanami pidgalug ya palna-u ni Moysis. 29 Kay kya-ed'e-an nami na si Moysis piglongan na Tyumanem asini muna. Manang ya utaw yeiy na migguli' kanmu, wala' nami ka-ed'e-i kun ayin sakanan lekat!" 30 Aw tyumubag ya utaw yan kanilan, "Nyabelengbeleng aku! Pigpaguli' nan ya manga mata ku manang wala' mayu ka-ed'e-i kun ayin sakanan lekat! 31 Nya-ed'e' kitadun na dili' pakanyegan na Tyumanem ya manga makasasala'. Manang pangkay singalan ya migsimba kanan aw mig-imo' sa pagkaliman nan, pakanyegan nan saba sakanan. 32 Lekat pa na pagka-imo' na kadakula' na banwa, wala' pa ya dyenggeg tadun na kasiling ku na kyumita' da. (aiōn g165) 33 Kun ya utaw yan wala' lekat adti Tyumanem, na, dili' nan galu mabatug ma-imo' ya kasiling na maynan!" 34 Manang tyumubag silan, "Unu ka', nyakaelles kaw migpalna-u kanami? Makasasala' kaw saba lekat pa na pagkautaw mu!" Aw tigkas yan, miglong pa silan kanan, "Dili' da kaw makaseledti manga sinagoga nami!" 35 Sa pagdengeg

10 Migpadeleg si Jesus miglong adti manga Parisiyo, law nan, "Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Kun awun utaw na sumeled adti pigtorilan sa manga karniro manang ya pagseled nan wala' sakanan agi adti gisakan manang nyanik baling adti alad, ya utaw yeiy matakaw aw tulisan sakanan. 2 Manang ya magi dun ni gisakan, yan ya magdadifyagaay sa manga karniro. 3 Asuntu na yan ya magdadifyagaay, uwangan kanan na magtatunggu-ay ya tatakep. Aw sa pagtawag nan sa ngalan na tagsambusambuk na karniro nan, kilalaen nilan ya kanan tingeg, aw dayaw nan silan alladan adti luwa' na toril. 4 Aw sa pagluwa' da na kadég na karniro nan, magmauna sakanan kanilan. Aw dumalug silan kanan kay kyilala nilan ya tingeg nan. 5 Manang dili' silan dumalug sa eped na utaw kay wala' nilan kilalaay tingeg. Mampamalaguy baling silan." 6 Yeiy ya pundinganan na piglong ni Jesus kanilan, manang wala' na manga Parisiyo kalabeta ya kakawasan. 7 Yanagaw miglong pa si Jesus

kanilan, "Matinaw ya un ku paglongun kamayu: kanak Ama na un ku tumanen." **19** Yanagaw Aku ya palangad gisakan dun ni pigtorilan sa asuntu sa piglong ni Jisus, nyatenga' da uman ya manga karniro. **8** Madég ya manga magpalna-anengeneng na manga Judiyu. **20** Madég kanilan uway sa galu' na nyuna kanak aw kasiling silan ya miglong, "Ya utaw yan, pigseledan saba na na manga mangkatakaw aw tulisan. Manang busaw! Migkameneng sakanan. Ananga' gayed ya kanaken manga karniro wala' pagpakanyeg pa kamu magpakanyeg kanan?" **21** Manang kanilan. **9** Aku ya gisakan. Ya taman na sumeled awun manga eped na miglong, "Ya palna-u magi kanak, paluwa-en na Tyumanem. Lumuwa' yeiy beke' na kana utaw na pigseledan na aw sumeled na wala' ya kakallekan nilan kay busaw. Unun na busaw ya pagpagul'i sa utaw malinaw ya banwa aw makakan silan dun ni na buta?" **22** Na, dyumateng da ya Pista na madyaw na panabtabanan. **10** Ya matakaw, yan Paglinis sa Témplo adti Jérusalim, aw yan ya olo' ya tud nan ya tumakaw aw kaliman nan timpu na maniki'. **23** Aw migpanawpanaw si magpatay aw magkalat. Manang yan baling ya Jisus adti Portiko ni Solomon dun ni pamanag kanak pigkadi asini tas na lupa' na atagan ya na Témplo. **24** Talana nan dun, nyaluduk adti manga utaw sa ginawa na wala' ya katigkasen aw kanan ya manga magdadumalaay sa manga sa manga kadyawan na wala' ya maka-unawa. Judiyu, aw miglong silan, "Kinunu pa kaw **11** "Aku ya madyaw na magdadiyagaay sa manga paglong kanami kun singalan kaw? Kun ikaw karniro. Kay ya madyaw na magdadiyagaay, ya Misiyas, bangala la adun adti kanami!" **25** gayed nan pagpan ya kanan pagka-utawun Aw tyumubag si Jisus kanilan, "Pig-ubat da ku pada katamengan ya manga karniro nan. **12** Ya kamayu manang wala' kamu pangintu-u. Ya magtatunggu-ay na pigtandan, dili' sakanan manga milagru na pig-imo' ku magi sa ngalan kasiling na magdadiyagaay na tagtun sa manga na kanak Ama, yan ya migmatinaw kun singalan karniro. Kay kun kita-en nan ya malyaw na idu' aku. **26** Manang wala' kamu pangintu-u kanak na to-o mabulut na magpasinan adti kanan, kay beke' kamu na kanak manga karniro. **27** Kay maksay sakanan malaguy aw ayawan nan ya ya kanak manga karniro magpakanyeg silan manga karniro. Aw belbelen na malyaw na idu' sa kanak tingeg, aw nya-edé' aku kanilan aw ya manga karniro, aw ya eped magpanbeklag dyumalug silan sa piglong ku. **28** Aw pig-atagan silan aw magpangkabuluy. **13** Malaguy ya ku silan na ginawa na wala' ya katigkasen. Aw pigtandan, kay beke' nan ya tagtun aw wala' dili' silan ka-eletan lekat adti kanak kay wala' ya kakaypengan nan sa manga karniro na ya sambuk na makakamang kanilan lekat adi pigtunggu-an nan. **14** Manang aku ya madyaw kanan. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Pig-atag da silan na magdadiyagaay sa manga karniro. Kya-edé-kanak na Ama ku, aw dakula' pa ya katulus nan an ku ya kanak manga karniro aw kya-edé-an kay sa kadég. Wala' ya pangkay singalan na aku nilan uman, **15** kasiling saba na nya-edé' makakamang kanilan lekat adti Ama. **30** Kay ya ya Ama kanak aw aku uman nya-edé' kanan. Ama awaku sambuk da saba." **31** Pagpakadengeg Aw gayed ku pigpan ya kanaken pagka-utawun na manga magdadumalaay sa manga Judiyu pada katamengan ku ya kanak manga karniro. sa piglong ni Jisus, to-o silan nyadaman aw **16** Na, awun pa uman manga eped na karniro nyampamulut silan sa manga batu na un galu ku na wala' pa asini toril ini. Ka-ilangan ku nilan pamintuwun menda' na matay sakanan. gagaden silan uman adti seled. Magpakanyeg **32** Manang miglong si Jisus kanilan, "Kyinita' silan kanak, aw ya kadég na magpakanyeg da mayu saba ya madég na pig-imo' ku na to-o kanak, ma-imo' silan sambuk na ubgungan na madyaw na lyumekat adti Ama. Ayin ya pigsambuk olo' ya magdadiyagaay kanilan. **17** "Aw imo' ku na du-an na un aku mayu bintuwun?" yan ya du-an na pigginawaan aku na Ama, kay **33** Aw miglong ya manga magdadumalaay sa pig-atag ku ya kanak pagka-utawun kanilan manga Judiyu, "Dili' kaw nami bintuwun sa pig-pada mataw aku lekat adti pagkamatay. **18** imo' mu na madyaw, manang asuntu na migpa-Wala' ya utaw na makabay'a sa pagkamatay ku. unawa kaw sa Tyumanem. Utaw kaw saba olo'!" Manang awun katundanan ku lekat adti Ama na **34** Aw miglong si Jisus kanilan, "Enda', nyasulat atag ku ya kanak pagka-utawun na un dugs', dun ni Uldin mayu na miglong ya Tyumanem aw awun uman kanak katundanan sa pagkataw na 'manga tyumanem kamu.' **35** Kya-edé-an ku lekat adti pagkamatay. Yeiy ya sugu' na tadun saba na ya pigpasulat na Tyumanem alag

matinaw. Kun miglong ya Tyumanem seiy adti si Jisus adti manga umagakan nan, "Lumiku' manga tyugbulan mayu, aw kun silan ya muna kitadun adti Judiya." 8 Manang law nilan, "Kay nyakadawat sa ubat-ubat nan, na, 36 unu ya Magpalna-uway, bagu pa kaw saba pigbantakan indeganan na diklamu mayu kanak na migpa- na manga magdadumalaay sa manga Judiyu unawa aku sa Tyumanem? Kun piglong na na bintuwun na batu. Aw kenne' pa nilan Tyumanem adti manga tyugbulan ya maynan, nyaninaw kanmu. Ananga' kaliman mu lumiku' na, ananga' migdiklamu kamu kanak asuntu adti Judiya?" 9 Aw miglong si Jisus kanilan, na miglong aku na 'Ise' aku na Tyumanem "Enda", sampulu tag duwa ya udas kada allaw? na pigtani nan aw pigpadala nan asini tas na Yanagaw kun ya utaw manaw na allaw, dili' lupa?" 37 Kun wala' ku imo-a ya manga imo- sakanan pagsungkul asuntu na malalamdag pa unun na kanake' Ama, dili' aku mayu umba' ya banwa. 10 Manang ya utaw na nyanaw na gabi, pangintu-awan. 38 Manang pig-imo' ku saba ya pagsungkul sakanan kay wala' ya kalalamdag imo-unun na Ama ku. Yanagaw, pangkay wala' na nyaka-ilaw kanan." 11 Pagkatigkas yan, kamu pangintu-u sa piglong ku, anenganengen piglongan pa nan silan, "Nyakatulug da ya mayu galu ya manga puliba na manga pigpan- ubaybay tadun na si Lazaro. Manang adtu aku imo' nan pada ka-edé-an aw kalabetañ mayu na kay un ku sakanan pukawun." 12 Aw miglong aku aw ya Ama sambuk da." 39 Sa pagdengeg ya manga umagakan nan, "Kay Magpalna-uway, nilan seiy, kaliman nilan uman dakepen sakanan kun nyakatulug sakanan, kaguli-an da." 13 manang wala' nilan sakanan kasalinapi. 40 Aw Na, iman nilan aw nyakatulug olo' si Lazaro lyumiku' salut si Jisus adti dipag na tubig na manang ya pyalabet ni Jisus na nyatay da Jordan adti banwa na pigbautismuwan ni Juan sakanan. 14 Yanagaw pigbangal ni Jisus kanilan, idtu muna. Aw dun pa sakanan katingen. 41 Aw law nan, "Nyatay da si Lazaro. 15 Manang nyangkadtu ni kanan ya madég na manga utaw. migleya aku asuntu kamayu na wala' aku dun ni Aw migbalawbalaw silan na maglong, "Wala' pagkamatay nan. Kay kaliman ku na pakasaligen pag-imo' si Juan sa manga milagru manang alag pa ya pagpangintu-u mayu. Na, kadtuwan tadun matinaw ya kadég na pig-ubat nan kanaten sa sakanan!" 16 Pagkatigkas yan, miglong si Tomas utaw yeiy na si Jisus." 42 Aw dun ni banwa yan, adti manga eped nan na umagakan, "Magad awun madég na manga utaw na nyangintu-u la kitadun kanan pangkay patayen kitadun eped kan Jisus.

11 Na, awun utaw na pigngalanán si Lazar. Nyeya' sakanan adti baranggay na Bétaniya, aw matigda' sakanan. Aw dun uman pag-eyá' ya manga bubay nan na si Maria aw si Marta. 2 Na, ya Maria yeiy, yan ya un mag-asag kagaya sa manimbo' adti manga siki ni Jisus aw galisan nan na kanan lugay. Aw ya kanan inulug na si Lazaro, yan ya to-o kyatigda-an. 3 Yanagaw pigpatugun na manga bubay nan si Jisus na maglong, "Kay Magpalna-uway, ya ubaybay mu na kanmu pigginaawaan to-o kyatigda-an." 4 Aw sa pagdengeg ni Jisus sa ubat-ubat yeiy, miglong sakanan, "Ya tengteng na sampetan na kanan magkedel beke' na matay sakanan manang dun baling kita-a ya katulus na Ama aw magi dun madeyen ya Ise'." 5 Na, alag pigginaawaan ni Jisus si Marta aw si Maria aw si Lazaro. 6 Yanagaw, pangkay dyenegg da ni Jisus na kyatigda-an si Lazaro, manang nyatingen pa sakanan adti pig-eyá-an nan seled na duwangallaw. 7 Pagkatigkas yan, miglong Na, pagdateng da ni Jisus adti Bétaniya, dyenegg nan na upatengallaw pa lekat na paglebeng kan Lazar. 8 Ya kawat na baranggay na Bétaniya lekat adti Jérusalim manga tulungka kilomitro, 19 aw madég ya nyawun na manga utaw na Judiyu pada maglala kan Marta aw si Maria asuntu sa pagkamatay na inulug nilan. 20 Aw sa pagdengeg ni Marta na migpasinan da dun si Jisus, pigsungun nan sakanan. Manang si Maria kenne' nan nyikingud dun ni balay nilan. 21 Aw sa pagkita' ni Marta kan Jisus, piglongan nan sakanan, "Kay Magpalna-uway, kun nyadi pa kaw beg galu, dili' matay ya inulug ku. 22 Manang nya-edé' aku na pangkay adun atag saba na Tyumanem kun unu ya sekaten mu adti kanan." 23 Aw miglong si Jisus kanan, "Mataw pa saba ya inulug mu." 24 Tyumubag si Marta, "Kya-edé-an ku na mataw sakanan adti kamoliyan na allaw sa pagmataw na Tyumanem sa kadég na nyangkamatay." 25 Pagkatigkas yan, miglong si Jisus kanan, "Aku ya magpakamataw sa utaw na nyatay, aw aku uman ya mag-atag sa

ginawa na wala' ya katigkasan. Kun singalan ya en mu ya katulus na Tyumanem." 41 Yanagaw mangintu-u kanak, pangkay matay pa sakanan pig-anggin nilan ya batu na pigtampeng sa manang mataw pa uman salut. 26 Aw pangkay gawang. Aw tigkas yan, lyumangad si Jisus singalan ya nyangintu-u aw syumalig kanak, adti langit aw nyanawagtawag adti Tyumanem, matagtun nan saba ya ginawa na wala' ya law nan, "Kay Ma', migpasalamat aku kanmu katigkasan. Unu, nyangintu-u kaw sa piglong kay pigpakyegan aku mu. 42 Nya-edé'aku ku yeiy?" (aiōn g165) 27 Aw tyumubag si Marta na gayed kaw migpakanyeg kanak. Manang kanan, "E-e, kay Magpalna-uway! Nyangintu-u piglong ku yeiy asuntu sa manga utaw na aku na ikaw ya Misiyas na Ise' na Tyumanem na nyakapalibed kanake' pada mangintu-u silan na pigpakkang na un dumateng asini tas na lupa!" ikaw ya migpadala kanak asini tas na lupa!". 28 Pagkatigkas ni Marta maglong seiy, lyumiku' 43 Pagkatigkas yan, pigtawag ni Jisus si Lazaro sakanan adti balay aw pigtumantumanan nan ya sa mabagseg na tingeg, "We....Lazarol Luwa' mangud nan na si Maria, law nan, "Ya Magpalna- kaw adil!" 44 Aw lyumuwa' ya nyatay lekat adti uway malapit da dumateng asini. Kaliman piglebengan kanan. Aw kenne' pa na bedbed nan magbalawbalaw kanmu." 29 Pagdengeg ni na téla dun ni manga bekten aw siki nan aw Maria, maksay sakanan nyindeg aw nyadtu ni ulu nan. Aw miglong si Jisus kanilan, "Kamanga kan Jisus. 30 Na, wala' pa si Jisus dateng adti mayu ya pigbedbed kanan aw papanawa mayul" baranggay manang kenne' pa nan adti banwa 45 Yanagaw, ya manga utaw na Judiyu na na pigsunganan kanan ni Marta. 31 Manang dyumalug kan Maria adti lebeng, kyinita' nilan ya manga Judiyu na miglala kan Maria, sa ya pig-imo' ni Jisus. Aw madég kanilan ya pagkita' nilan na nyindeg da sakanan aw maksay nyangintu-u kanan. 46 Manang awun eped lyumuwa', pigdalug nilan kay iman nilan aw kanilan na nyadtu adti manga Parisiyo aw madtu sakanan ni piglebengan kan Lazaro na un pigdandan nilan ya pig-imo' ni Jisus. 47 Yanagaw magsugaw. 32 Pagdateng ni Maria adti kan Jisus, ya mangkatas na manga magdadugsu-ay dun lyumuhud sakanan adti asdangan nan, aw law ni Témplo aw manga Parisiyo, pigpatawag nan, "Kay Magpalna-uway, kun asini pa kaw beg nilan ya eped nilan pada magkatipun dun galu, dili' matay ya inulug ku." 33 Aw sa pagkita' ni usayanan. Aw pigbalawbalawan nilan kun ni Jisus na to-o migsugaw si Maria aw migsugaw unu ya madyaw imo-un, law nilan, "Unu ya uman ya manga Judiyu na dyumalug kanan, imo-un tadun? Madég to-o ya manga milagru nyatangkeg ya anenganeng nan aw migkalat to- na pig-imo' na utaw yan! 48 Kun pabaya-an o ya ginawa nan. 34 Aw nyusip si Jisus kanilan, tadun sakanan, pagaw pangintu-uwan baling "Ayin mayu sakanan lebengan?" Aw tyumubag sakanan na manga utaw! Aw kun ma-imo' yeiy, silan kanan, "Kay Magpalna-uway, agad kaw sulungun kitadun na to-o madég na sundalu na kanami adti piglebengan kanan aw tanawa." 35 Romanen aw kalaten nilan ya kanaten Témplo Aw migsugaw si Jisus. 36 Yanagaw miglong ya aw ya banwa tadun!" 49 Manang miglong manga Judiyu na nyagad dun, "Inunuwa mayu ya sambuk kanilan na si Kaypas, "Wala' ya sa kadakula' na pagginawa nan kan Lazaro." kyatagaān mayu!" Na, dun ni umay yan, si 37 Manang miglong ya manga eped kanilan, Kaypas ya pangulu na manga magdadugsu-ay. "Pigguli" nan ya manga mata na utaw na buta, 50 Aw migpadeleg sakanan miglong, "Unu, wala' na, ananga' wala' nan katageni ya pagkamatay mayu anenganenga? Madyaw pa na sambuk ni Lazaro?" 38 Pagdateng ni Jisus adti ilib olo' kanaten ya matay asuntu sa manga Judiyu na piglebengan sa lawas ni Lazaro, to-o pa kay sa apnasen ya kadég na manga utaw asini migkalat ya ginawa nan. Na, awun dakula' nasud tadun!" 51 Na, ya piglong yeiy ni Kaypas na batu na pigtampeng sa gawang na ilib. 39 beke' na kanan pagbaya', manang nyakapaglong Yanagaw miglong si Jisus adti manga Judiyu dun, sakanan sa maynan kay pangulu sakanan na "Angginan mayu ya batu!" Manang miglong manga magdadugsu-ay dun ni umay yan. Aw si Marta, "Kay Magpalna-uway, upatenggabi yanagaw magi kanan pigpa-edé' na Tyumanem pa ya lawas nan dun ni seled na ilib! Kun na un matay si Jisus pada paluwa-en ya kanan uwangan nilan, malu' da." 40 Aw miglong si manga kadégan na Judiyu. 52 Aw beke' nilan Jisus, "Unu, kyalingawan da mu ya piglong ku olo' manang asuntu uman sa manga eped na kanmu kakayna? Kun sumalig kaw kanak, kita- un pa mangintu-u, pada sambukun ya kadégn

na ma-imo' utaw na Tyumanem na nyeya' adti manga umagakan ni Jisus manang gayed nan madég na manga eped na nasud. **53** Yanagaw pag-uwa-an. **7** Aw tyumbag si Jisus kan Judas, lekat dun ni allaw yan, pigbantakan si Jisus "Pabaya-i la sakanan. Padawayan da kanan ya na manga magdadumalaay sa manga Judiyu nyasama' na manimbo' pada pagtagilan dun ni na patayen. **54** Aw ya syampetan nan, wala' allaw na paglebeng kanak. **8** Ya manga utaw na da si Jisus pagpakita' dun ni madég na manga wala' ya pagkamangan gayed mayu pig-iyeped. utaw na Judiyu. Pig-indegan nan ya Jérusalim Manang aku dili' madugay asini sayid mayu." **9** aw nyadtu sakanan ni banwa na malapit adti Pagdengeg na madég to-o na manga utaw na kalibinan, dun ni lunsud na Éprayim. Aw Judiyu na nyawun si Jisus adti Bétaniya, nyadtu nyatingen pa dun eped nan ya kanan manga uman silan. Aw ya kanilan pagkadtu beke' olo' umagakan. **55** Na, agpet da ya Pista na Paglabay ni Jisus, manang peles nilan uman tanawun na Anghil na Tyumanem. Yanagaw madég ya si Lazaro na pigmataw ni Jisus lekat adti manga Judiyu na lekat adti kanilan manga pagkamatay. **10** Yanagaw migkatipun ya manga banwa na tyumukud pasinan adti Jérusalim, mangkatas na magdadugsu-ay adti Jérusalim pada linisan ya kanilan lawas kay yan ya aw pigbalawbalawan nilan na patayen uman kanilan katanem sa dili' pa dumateng ya gabi sa si Lazaro, **11** kay madég ya manga Judiyu na pagpalekat na Pista. **56** Pagdateng nilan, gayed wala' da dalug kanilan kay nyangintu-u la silan nilan pyaninaw si Jisus dun ni pamanag na kan Jisus asuntu na pigmataw nan si Lazaro. **12** Témple. Aw gayed silan mig-usip-usipay, law Na, madég to-o ya manga utaw na dyumateng nilan, "Unu ya kamayu anenganeng? Enda', dili' adti Jérusalim na un tumambung sa Pista na nya sakanan madi ni Pista?" **57** Na, ya manga Paglabay na Anghil na Tyumanem. Pagkasalut mangkatas na magdadugsu-ay dun ni Témple na allaw, dyenggeg nilan na migpasinan da si aw manga Parisiyo, kaliman nilan dakepen si Jisus, yanagaw dadan da silan mig-imo' sa bala- sa palwa na manga palma aw pigsungun nilan si Jisus. Migpansileya silan aw migpan-iyakiy na miglong, "Hosanna! Ini la ya Pigpadala na Tyumanem dun ni kanan ngalan. Yeiy ya Hari' na Isra-él aw umba' sakanan deyen!" **14**

12 Na, dakman enemengallaw magpalekat da ya Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem. Nyadtu si Jisus adti Bétaniya na pig-eya-an ni Lazaro na pigmataw nan lekat adti pagkamatay. **2** Aw pigtagilan nan silan si Jisus na pangiyambungay. Si Lazaro ya sambuk na kyuman dun ni sayid ni Jisus aw si Marta ya migsanggila' kanilan. **3** Aw kyumamang si Maria sa tenga' ya litro na manimbo' na wala' ya nyakadali' na pigngalan na nardo, aw dakula' to-o ya alaga'. Aw pig-asagan nan ya siki ni Jisus aw piggalianan na kanan lugay. Aw nyalegeb na kanimbo' ya seled na balay. **4** Aw dun uman ya sambuk na umagakan ni Jisus na si Judas Iskariyoti, na yan ya un maglubid kanan. Sa pagkita' nan sa pig-immo' ni Maria, miglong sakanan, **5** "Ananga' wala' baling galina ya manimbo' iyan aw ya kuwalta atag galu adti manga utaw na wala' ya pagkamangan? Ya alaga' nan maka-umba' saba sa sangkaumay na utaw talabahuwan!" **6** Piglong yeiy ni Judas beke' na asuntu na nyallat sakanan sa manga wala' ya pagkamangan, manang asuntu na matatilu' sakanan. Kay yan ya pigtaliguwan sa kuwalta na

Na, awun uman manga utaw na Grigo na dyumateng dun ni Jérusalim na un tumambah sa pista pada magsimba sa Tyumanem adti Témplo. 21 Aw dyumulud silan kan Pilipi na taga Bétsyda, sakup na Galilya. Aw miglong silan kanan, "Kay Sir, kaliman nami galu kilalaen si Jisus." 22 Piglongan ni Pilipi si Andrés sa tud nilan, aw migdengan silan nyadtu ni kan Jisus aw piglongan nilan sakanan. 23 Aw yanagaw miglong si Jisus, "Dyumateng da ya udas na patasen ya dengeg na Ise' na Utaw. 24 Matinaw saba ya piglong ku kamayu: Wala' ya un ma-untung adti sambuk na bini' na trigu kun dili' matanem. Manang kun matanem una dun ni lupa' aw malandak, dili' madugay gumiti' aw tumulin menda' na to-o mamunga. 25 Kun singalan ya gyuminawa sa kanan pagka-utawun asini tas na lupa', kalagakan baling sa ginawa nan. Manang kun singalan ya magtibulluk dumalug kanak pangkay pa adti pagkamatay, matagtun nan ya ginawa na wala' ya katigkasan. (aiōnios q166) 26 Aw pangkay singalan ya malim ma-imō' kanak sugu-anen, una sakanan dumalug kanak, kun ayin aku, adtu uman sakanan. Aw kun singalan ya magtuman sa manga sugu' ku, an na wala' nilan kabatug ya pagpangintu-u, pakadyawun uman na kanak Ama. 27 "Na, madég kasiling na pigpasulat uman kan Isayas, law ya kakaypengan ku. Manang unu, paglongun ku adti kanak pagti-is na un ku ka-agiyen? Dili' saba! Kay yeiy ya du-an na dyumateng aku asini udas ini, na un matuman ya pagkaliman nan." 28 Aw miglong pa si Jisus adti Ama nan, "Kay Ma', pakitaān beg ya kanmu pagka Tyumanem adti manga utaw." Aw awun tingeg na lyumekat adti tas na langit na miglong, "Abus da ku na pakitaān ya pagka Tyumanem ku, aw pakita' maynan ya piglong ni Isayas, manang awun pa ku uman salut." 29 Na, madég ya manga utaw na mig-indeg-indeg na malapit dun, aw dyenget nilan ya tingeg yan, aw law nilan, "Migdadaneeng!" Manang miglong ya manga saba ya pigpadenggan nan. 30 Mispalekat da ya pag-ukum sa manga utaw asini tas na lupa', aw degen da uman ya pagdumala ni Satanas sa kadakula' na banwa. 31 Aw sa pagkalabu la kanak adti krus, paduludun ku ya kadég na mangintu-u silan." 32 Aw kun singalan ya kyumita' kanak, kyinita' 33 Aw dun ni paglong ni Jisus, pigpa-edē' nan kun unu ya un nan ka-agiyen na pagti-is sa pagkamatay nan. 34 Yanagaw miglong ya madég na manga utaw, "Pigsulat dun ni Uldin tadun na wala' ya tyamanan na pagdumala na Misiyas. Ananga' kaw maglong na ka-ilangan matay ya Ise' na Utaw adti krus? Singalan ka' utawa ya pigpalabet mu na Ise' na Utaw?" (aiōn g165) 35 Aw miglong si Jisus kanilan, "Ini pa ni kamayu ya kalalamdag manang dili' da magkadugay. Talana na asini pa, pangintu-uwi mayu pagaw kasaban kamu na kangitngitan. Kay ya utaw na nyanaw dun ni mangitngit, wala' nan ka-edē-i kun ayin sakanan pasinan. 36 Yanagaw talana ini pa aku ni sayid mayu, pangintu-uwi mayu na aku ya kalalamdag pada ma-imo' kamu manga utaw na kalalamdag." Pagkatigkas ni Jisus maglong seiy, malakwat da sakanan pagkita-en adti madég na manga utaw. 37 Pangkay madég da ya milagru na pigpakita' nan kanilan, manang wala' silan pangintu-u kanan. 38 Yanagaw nyatuman da ya pigpasulat na Tyumanem magi sa propita nan na si Isayas, law nan, "Kay Tyumanem, singalan ka' ya nyangintu-u sa pag-ubat-ubat nami? Aw singalan manga utawa ya pigpakita-kanan, kun ayin aku, adtu uman sakanan. Aw an da mu sa kanmu katulus?" 39 Yan ya dukun singalan ya magtuman sa manga sugu' ku, an na wala' nilan kabatug ya pagpangintu-u, mata pada dili' nilan kita-en ya katinawan. 40 "Pigtampeng na Tyumanem ya kanilan ni Isayas asini muna kay dadan da pigpakita' adti manga utaw." Aw awun tingeg na lyumekat kanan ya katulus na pagka Tyumanem ni Jisus 41 Pangkay adti manga migdumala, dyenget nilan ya pigkasampetan nan. 42 Pangkay pakitaān ya pagka Tyumanem ku, aw pakita' maynan ya piglong ni Isayas, manang awun pa u kan Jisus. Pangkay adti manga migdumala, 43 Kay to-o pigpadenggan na Tyumanem sa tingeg nan, kamu nilan pigkaliman na saya' silan na manga utaw saba ya pigpadenggan nan. 44 Na, ya pag-ukum sa manga utaw asini tas na lupa', miglong si Jisus magi sa mabagseg na tingeg adti aw degen da uman ya pagdumala ni Satanas madég na manga utaw na migkatipun dun, law sa kadakula' na banwa. 45 Aw kun singalan ya kyumita' kanak, kyinita' 46 Nyadi aku kun unu ya un nan ka-agiyen na pagti-is sa nan uman ya migpadala kanak. 47 Nyadi aku asini tas na lupa' na un mag-ilaw sa anengeneng

na manga utaw. Aw ya utaw na mangintu-u ku!" Manang miglong si Jisus kanan, "Kun dili' kanak, wala' da sakanan adti kangitngitan. **47** kaw magpa-ugas kanake' sa manga siki mu, Kun awun nyakadenggeg sa ubat-ubat ku aw beke' kaw na umagakan ku." (aiōn g165) **9** Aw pigpalipaslipasan nan, dili' aku ya mag-ukum miglong si Simon Pédro, "Kun maynan, kay kanan. Yan saba ya kanak pigkadi ya pagpaliku' Magpalna-uway, beke' olo' na manga siki ku ya sa manga utaw adti Tyumanem. Aw beke' na ugasan mu manang dala uman ya kanak manga kanak tud ya pag-ukum. **48** Manang ya utaw tullu' aw ulu ku!" **10** Manang miglong si Jisus na gayed kyumele kanak aw dili' dumawat kanan, "Ya utaw na migsugbu la, dili' da ka-sa palna-u ku, ya manga tingeg na pig-ubat- ilangan mag-ugas, kay malinis da ya kadakula' ubat ku, yan ya mag-ukum kanilan kagaya adti kamoliyan na manga allaw. **49** Kay ya pigpalna-u ku, wala' lekat adi kanake', manang lyumekat na lawas nan. Yan olo' ya ugasan ya manga siki adti Ama na migpadala kanak. Aw yeiy ya migsugu' kanak kun unu ya un ku palna-u. **50** Aw kya-edé-an ku na ya palna-u na pigsugu' nan kanak, yan ya maggagad sa utaw adti ginawa na wala' ya katigkasen. Yanagaw ya kadég na piglong ku kamayu, alag yeiy lekat adti Ama." (aiōnios g166)

13 Sa wala' pa dateng ya Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem, nya-edé' si Jisus na malapit da ya allaw na pag-indeg nan asini tas na lupa' aw ya pagliku' nan adti tampid na Ama. To-o nan pigginawaan ya kanan manga umagakan aw pigpakita' nan kanilan ya kanan pagginawa na wala' ya tyamanan. **2** Pagkagabi yan, nyangiyambung si Jisus aw ya kanan manga umagakan. Na, pigbetang dadan ni Satanas adti anenganeng ni Judas Iskariyoti na ise' ni Simon na lubidan nan Jisus. **3** Nya-edé' si Jisus na pig-atag da na Ama kanan ya katundanan sa kadég. Nya-edé' uman na lekat sakanan adti Tyumanem aw un lumiku' adti Tyumanem. **4** Yanagaw, talana nilan nyangiyambung, nyindeg si Jisus aw pigluwas nan ya sa-ul nan na malawig aw kyumamang sa dakula' na tuwalya aw pangawakan nan. **5** Pagkatigkas yan, kyumamang si Jisus sa palanggana aw pigseledan nan na tubig. Aw pigpalekat nan ya pag-ugas sa manga siki na tagsambuksambuk na umagakan nan aw piggalisan nan uman na tuwalya na pigpangawak nan. **6** Aw sa pagdateng nan adti kan Simon Pédro, miglong si Pédro, "Kay Magpalna-uway, unu, ugasan mu uman ya kanak manga siki?" **7** Aw tyumbag si Jisus kanan, "Adun, dili' pa mu yeiy kalabeta ya pig-imo' ku. Manang dili' madugay, kalabeta da mu." **8** Aw miglong ni Pédro, "Kay Magpalna-uway, dili' aku malim na ikaw ya mag-ugas sa siki

ku!" Manang miglong si Jisus kanan, "Kun dili' kanak, wala' da sakanan adti kangitngitan. **47** kaw magpa-ugas kanake' sa manga siki mu, Kun awun nyakadenggeg sa ubat-ubat ku aw beke' kaw na umagakan ku." (aiōn g165) **9** Aw pigpalipaslipasan nan, dili' aku ya mag-ukum miglong si Simon Pédro, "Kun maynan, kay kanan. Yan saba ya kanak pigkadi ya pagpaliku' Magpalna-uway, beke' olo' na manga siki ku ya sa manga utaw adti Tyumanem. Aw beke' na ugasan mu manang dala uman ya kanak manga kanak tud ya pag-ukum. **48** Manang ya utaw tullu' aw ulu ku!" **10** Manang miglong si Jisus na gayed kyumele kanak aw dili' dumawat kanan, "Ya utaw na migsugbu la, dili' da ka-sa palna-u ku, ya manga tingeg na pig-ubat- ilangan mag-ugas, kay malinis da ya kadakula' ubat ku, yan ya mag-ukum kanilan kagaya adti kamoliyan na manga allaw. **49** Kay ya pigpalna-u ku, wala' lekat adi kanake', manang lyumekat na lawas nan. Yan olo' ya ugasan ya manga siki adti Ama na migpadala kanak. Aw yeiy ya migsugu' kanak kun unu ya un ku palna-u. **50** Aw kya-edé-an ku na ya palna-u na pigsugu' nan kanak, yan ya maggagad sa utaw adti ginawa na wala' ya katigkasen. Yanagaw ya kadég na piglong ku kamayu, alag yeiy lekat adti Ama." (aiōnios g166)

na lawas nan. Yan olo' ya ugasan ya manga siki adti Ama na migpadala kanak. Aw dayaw da kamu migkalinis asuntu sa pagpangintu-u mayu kanak, manang beke' na adti Ama na migpadala kanak. **51** Maynan ya piglong ni Jisus asuntu na kya-edé-an da nan kun singalan ya un maglubid kanan. **12** Pagkatigkas da ni Jisus ugasan ya manga siki nilan, pigsut da nan uman ya kanan sa-ul aw lyumiku' sakanan adti lamisa. Aw pig-usip nan silan, "Unu, kyalabetan mayu ya kakawasan na pig-imo' ku kamayu? **13** Pigbasaán aku mayu dun ni pagtawag mayu kanak na 'Magpalna-uway' aw 'Pangulu'. Aw umba' ya pagtawag mayu kanak. **14** Kun aku ya kamayu Pangulu aw Magpalna-uway na migugas sa manga siki mayu, umba' kamu uman mag-ugas-ugasay sa kamayu manga siki. **15** Pig-imo' ku yeiy pada imo-un mayu pundinganan. Yanagaw magpadalem kamu kasiling na suguanen, kasiling na pig-imo' ku kamayu. **16** Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Wala' ya sugu-anen na matas pa sa amu nan. Aw wala' ya pigsugu' na matas pa sa migsugu' kanan. **17** Na, asuntu na kya-edé-an da mayu yeiy, kun imo-un mayu, madyaw ya kamayu. **18** "Manang beke' na kadég mayu ya pigpalabet ku. Kya-edé-an ku ya anenganeng na tagsambuksambuk na kanak manga pigpamalli'. Aw matuman ya pigpasulat na Tyumanem asini muna na maglong, 'Ya ubaybay ku na syumambuk kanak kyuman, yan pa baling ya miglubid kanak.' **19** Pig-ubat ku yeiy dadan kamayu talana wala' pa ka-imo', pada kun ma-imo' da yeiy, ka-edé-an mayu na aku ya Misiyas. **20** Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Pangkay singalan ya dumawat sa utaw na pigsugu' ku, dun daaku nan uman dawata. Aw kun singalan ya dumawat kanak, dun da nan uman dawata ya Ama na migpadala kanak." **21** Pagkatigkas ni Jisus maglong seiy, to-o migkalat ya ginawa nan, aw miglong sakanan, "Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Awun sambuk kamayu na un maglubid kanak." **22** Aw migpaninunuway ya manga umagakan nan kay to-

nyasagunut ya anenganeng nilan kun singalan kanmu adun? Atag ku ya kanak pagka-utawun kanilan ya pigpalabet nan. **23** Na, awun sambuk pangkay adti pagkamatay asuntu kanmu!" **38** kanilan na pigginawaan ni Jisus na tyumangkil kanan. **24** Aw pigpulingenan sakanan ni Simon Pédro na usipen nan si Jisus kun singalan ya pigpalabet nan. **25** Yanagaw ya umagakan na Pédro na usipen nan si Jisus kun singalan ya pigpalabet nan. **26** Yanagaw ya umagakan na tyumangkil kanan, nyangunsalig dun aba ni

Jisus aw pig-usip nan sakanan, "Kay Magpalna-uway, singalan ya utaw yan?" **26** Tyumubag si Jisus, "Ya utaw na atagan ku sa pan na un ku tugmuk, yan ya maglubid kanak." Yanagaw kyumamang si Jisus sa pan aw pigtugmuk nan aw pig-atag nan kan Judas Iskariyoti na ise' ni Simon. **27** Sa pagpakadawat da nan sa pan, syeledan sakanan ni Satanas. Aw miglong si Jisus kan Judas, "Maksay da imo-a ya awun ni anenganeng mu." **28** Na, wala' ya pangkay sambuk dun ni lamisa na nya-ed'e' kun unu ya du-an na piglong yeiy ni Jisus kan Judas. **29** Iman na edep aw pigsugu' nan si Judas na un mayad sa makan pada sa Pista, aw kun beke' yan, matag adti manga utaw na wala' ya pagkamangan. Kay si Judas yan ya pigtaliguwan sa kuwalta. **30** Aw sa pagkatigkas da ni Judas kuman sa pan, nyaksay sakanan nyindeg aw lyumuwa', aw gabi la. **31** Sa adtu la si Judas ni luwa', miglong si Jisus, "Dyumateng da ya udas na pakita' da ya pagka Tyumanem na Ise' na Utaw, aw magi sa un ma-imo' kanak ka-ed-e-an na manga utaw ya kadyaw na Tyumanem. **32** Aw asuntu na ka-ed-e-an da nilan ya kadyaw na Tyumanem magi kanak, pakita' uman na Tyumanem ya kadyaw na Ise' nan. Aw un da nan imo-un. **33** Kamu na kanak palangad mangayse', dakman tagbi' ya manga udas na pag-iyagad tadun. Paninawun aku mayu. Manang paglongun ku adun salut ya piglong da ku adti magdadumalaay sa manga Judiyu: 'Dili' kamu makakadtu ni kanaken kadtuwan'. **34** Awun bagu na sugu' na un ku atag kamayu: Paggaginawaay kamu. Kasiling saba na pagginawa ku kamayu, maynan uman maggaginawaay ya kadégi mayu. **35** Kay kun maggaginawaay kamu, ka-ed-e-an na kadégi na manga utaw na kamu ya kanaken manga umagakan." **36** Pagkatigkas yan, nyusip si Simon Pédro kan Jisus, "Kay Magpalna-uway, ayin kaw kadtu?" Aw tyumubag si Jisus kanan, "Dili' pa kaw maka-agad kanak adti un ku kadtuwan, manang kagaya adti kamoliyan makadalug da kaw adtu." **37** Aw miglong si Pédro kanan, "Kay Magpalna-uway, ananga' dili' aku maka-agad

kanan? Matinaw ya un ku paglongun kanmu: Sa dili' pa tumaga-uk ya manuk, balyaw aku mu na makatlu."

14 Migpadeleg si Jisus miglong kanilan, "Dili' magkakamang ya ginawa mayu. Salig kamu sa Tyumanem, aw salig kamu uman kanak. **2** Adti balay na Ama ku, madég ya manga tambi'. Dili' aku maglong kamayu kun beke' pa yeiy na matinaw. Yanagaw muna aku madtu na un magtagilan sa eya-anan mayu. **3** Aw pagkatigkas ku tagilanen ya eya-anan mayu, lumiku' aku aw angayen ta kamu, aw dun da kamu gayed pag-eya' ni tampilid ku. **4** Aw kya-ed-e-an mayu ya agiyanan pasinan adti banwa na un ku kadtuwan." **5** Miglong si Tomas kan Jisus, "Kay Magpalna-uway, wala' kami paka-ed'e' kun ayin kaw kadtu, yanagaw unun nami ya pagka-ed'e' sa agiyanan yan?" **6** Aw tyumubag si Jisus kanan, "Aku ya agiyanan, aku ya katinawan, aw aku ya lyekatan sa ginawa na wala' ya katigkasan. Wala' ya pangkay sambuk na makakadtu ni Ama kun dili' magi kanak. **7** Kun tengteng na kya-ed-e-an aku mayu, ka-ed-e-an da mayu uman ya kanak Ama. Yanagaw lekat adun, kya-ed-e-an da mayu sakanan aw kyinita' da mayu uman." **8** Pagkatigkas yan, miglong si Pilipi kan Jisus, "Kay Magpalna-uway, pakitaan kanami ya Ama aw umba' da yan kanami." **9** Aw tyumubag si Jisus kanan, "Kadugay da naten mig-iyagad, wala' pa mu ka' ka-ed-e-i kun singalan aku? Ya kyumita' kanake', kyumita' uman sa Ama. Ananga' kaw makapaglong na 'Pakitaan kanami ya Ama'? **10** Unu, wala' pa kaw pangintu-u na aku awun ni Ama aw ya Ama asini kanak? Ya manga pig-ubat-ubat ku kamayu, wala' lekat adti kanak manang lyumekat adti Ama ku na asini kanak, aw magi kanak pig-imo' nan ya kanan manga imo-unun. **11** Yanagaw, pangintu-uwu mayu na aku awun ni Ama, aw ya Ama asini kanak. Manang kun dili' mayu yan pangintu-uwu, pangintu-uwu aku mayu baling asuntu sa manga puliba na pigpan-imo' ku. **12** Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Asuntu na lumiku' aku adti Ama, ya utaw na nyangintu-u kanak, mabatug nan imo-un ya manga pig-imo' ku aw to-o pa dun dakula' ya mabatug nan imo-

un. **13** Aw pangkay unu ya sekaten mayu magi piglong ku pada dili' mayu kalingawan. **27** sa kanak ngalan, imo-un ku pada madeyen ya "Dili' magkakamang ya kamayu ginawa aw Ama magi dun ni kanan Ise'. **14** Salutun ku dili' kamu magkallek, kay ayawan ku kamayu ya paglong: Kun magsekat kamu sa pangkay ya kanak kalinaw. Aw ya kalinaw na un ku unu magi sa kanak ngalan, imo-un ku saba. **15** atag kamayu beke' na kasiling na kalinaw na "Kun pigginawaan^{g165} aku mayu, daluga ya kanak manga sugu". **16** Aw sekaten ku adti Ama na padalaan kamu nan na sambuk na mag-apitay na magpalna-u kamayu kalyu kanak, aw agad-agadan kamu nan na wala' ya tyamanan. (aiōn) **17** Ya mag-apitay yeiy, yan ya Ispiritu Santo, aw alag matinaw ya paglongun nan. Ya manga wala' nilan ka-edé-i sakanan. Manang kamu awun da ya migdumala asini tas na lupa' na nya-edé' da kanan kay gayed sakanan awun si Satanas. Dili' aku degen na katulus nan, **31** ni kamayu, aw meya' pa dun ni anenganeng manang imo-un ku ya kaliman na kanak Ama mayu. **18** "Dili' ta kamu pabaya-an kasiling pada ka-edé-an na manga utaw na pigginawaan na manga manélu. Kay lumiku' aku saba asini ku ya Ama aw pigtuman ku ya kadég na pigsugu' kamayu. **19** Dakman tagbi' ya udas aw dili' da nan kanake'. Na, kitadun da!"

aku na manga utaw kita-en. Manang kamu, kumita' pa kanak. Aw asuntu na awun ginawa ku na wala' ya katigkasan, kamu uman awun ginawa na wala' ya katigkasan. **20** Yanagaw dun ni allaw na kita-en aku mayu salut, ka-edé-an da mayu na aku awun ni Ama. Aw ka-edé-an mayu uman na nyaka-akup kamu kanak, aw aku awun gayed ni kamayu. **21** Aw ya utaw na dayaw dyumalug sa manga sugu' ku, yan ya utaw na tengteng gyuminawa kanak. Aw ya utaw na gyuminawa kanak, ginawaan uman na kanaken Ama. Aw maynan uman, ginawaan ku sakanan aw pa-edé' ku kanan kun singalan aku." **22** Pagkatigkas yan, nyusip kan Jisus ya sambuk na umagakan nan na pigngalan na si Judas, beke' na Judas Iskariyoti. Miglong si Judas, "Kay Magpalna-uway, ananga' olo' kami ya pigpade'e mu aw beke' na kadég na manga utaw?" **23** Aw tyumubag si Jisus kanan, "Pangkay singalan ya gyuminawa kanak, dalugun nan ya palna-u ku. Aw ginawaan sakanan na kanak Ama, aw meya' kami ya Ama ku adti kanan. **24** Manang ya utaw na wala' ya pigginawa kanak, wala' nan uman daluga ya manga palna-u ku. Aw ya pigpalna-u ku na pigdengeg mayu, wala' lekat adti kanak manang lekat adti Ama na migpadala kanak. **25** "Piglong ku yeiy kamayu talana ini pa aku ni tampilid mayu. **26** Manang ya mag-apitay na un padala na Ama dun ni kanak ngalan, yan ya Ispiritu Santo na un magpalna-u aw magpa-anenganeng kamayu sa kadég na

15 Talana ni Jisus aw manga umagakan nan nyanaw, migpadeleg sakanan miglong adti kanilan, "Aku ya tengteng na punu-an na balagen na paras, aw ya Ama ku, yan ya magsanggila-ay. **2** Ya kadég na sanga ku na wala' pakabunga, utudun nan. Aw ya manga sanga na nyamunga, panalingsingan nan pada to-o pa mamunga. **3** Aw kamu, kyalinisan da magi sa palna-u ku na pigdawat da mayu. **4** Katingen kamu asini kanak kasiling uman na awun aku ni kamayu. Dili' makabunga ya sanga kun wala' dun ni punu-an. Maynan uman dili' kamu makabunga kun dili' kamu matingen asini kanak. **5** "Aku ya punu-an na balagen na paras, aw kamu ya manga sanga. Ya utaw na gayed nyatingen asini kanak aw aku uman awun ni kanan, yan ya utaw na to-o pa mamunga. Kay kun wala' aku, wala' ya mabatug mayu. **6** Manang kun awun utaw na wala' katingen adi kanak, kasiling sakanan na sanga na pig-utud aw pig-agbel adti ligad aw magdang da. Aw tigkas yan, panimunun aw agbel adti atulun. **7** Manang kun matingen kamu adi kanak, aw kun kenne' pa adti kamayu anenganeng ya pigpalna-u ku, na, pagsekat kamu sa pangkay unu ya kaliman mayu aw imo-un saba kamayu. **8** Aw magi sa pagpamunga mayu na to-o madég, madeyen ya Ama. Aw yeiy ya magmatinaw na kamu ya kanak manga umagakan. **9** Kasiling na pagginawa kanak na Ama, maynan uman

ya pagginawa ku kamayu. Yanagaw katingen pasala-en. Manang kyinita' da nilan ya manga kamu dun ni kanak pagginawa. **10** Kun dalugun pig-imo' ku, aw pigdumutan aku baling nilan mayu ya kanak manga sugu', tengteng na awun aw ya kanak Ama. **25** Aw adti pig-imo' nilan, kamu ni kanak pagginawa, kasing na dayaw ku nyatuman da ya nyakasulat adti kanilan Uldin: pigtuman ya manga sugu' na Ama ku, aw gayed 'Pigdumutan aku nilan na wala' ya indeganan.' aku awun ni kanan pagginawa. **11** "Piglong **26** "Manang padala ku kamayu ya mag-apitay ku yeiy adti kamayu pada ya kanak pagleya na yan ya Ispiritu Santo na lekat adti Ama. awun ni kamayu aw ya pagleya mayu dayaw Aw yan ya magpalna-u kamayu sa tengteng malingeb. **12** Ini ya kanak sugu': Paggaginawaay matinaw. Lekat sakanan adti Ama, aw yan ya kamu kasing na pagginawa ku kamayu. **13** Kun awun utaw na magtumbay na patayen magmatinaw kun singalan aku. **27** Aw kamu uman ya magmatinaw kun singalan aku, kay sakana asuntu sa manga ubaybay nan, yan ya nyaka-iyeped kamu saba kanak lekat pa adti pagginawa na wala' ya maka-unawa. **14** Kun imo-un mayu ya pigsugu' ku, kamu ya tengteng na ubaybay ku. **15** Dili' ta kamu tawagen na sugu-anen, kay ya sugu-anen dili' maka-edé' sa imo-unun na amu nan. Manang pigtawag da ta kamu na kanak tengteng manga ubaybay, kay pigpa-edé' ku kamayu ya kadég na piglong na kanak Ama. **16** Beke' mayu ya nyamalli' kanak. Aku saba ya nyamalli' kamayu. Aw pigtani ta kamu na un magpa-edé' sa palna-u ku adti manga utaw pada mangintu-u silan, aw yeiy ya palangad bunga mayu na dili' magkalat. Aw yanagaw pangkay unu ya sekaten mayu adti Ama magi sa kanak ngalan, atag nan kamayu. **17** Ini ya kanak sugu' kamayu: Gayed kamu paggaginawaay." **18** Miglong pa uman si Jisus, "Kun dumutan kamu na madég na manga utaw asuntu kanak, anenganenga mayu na aku ya muna nilan pigdumutan. **19** Kun kenne' pa mayu nyaka-akup sa manga utaw asini tas na lupa', ginawaan kamu galu nilan. Manang asuntu na pigpamalli' da ta kamu, wala' da kamu paka-akup dun ni kanilan. Yanagaw yan ya du-an na pigdumutan kamu nilan. **20** Anenganenga mayu ya piglong da ku kamayu: Wala' ya sugu-anen na matas pa sa amu nan. Kun pigpamulayaman aku nilan, kamu uman pamulayaman nilan. Kun pigdalug nilan ya palna-u ku, dalugun uman nilan ya palna-u mayu. **21** Manang ya du-an na pamulayaman kamu nilan, kay nyangintu-u kamu kanak, aw wala' nilan ka-edé-i ya migpadala kanak. **22** Kun wala'aku kadi asini tas na lupa' aw pagpalna-u kanilan, wala' galu ya tubagenen nilan. Manang adun, dili' da silan makapaglong na wala' ya sala' nilan. **23** Pangkay singalan ya migdumut kanak, pigdumutan nan uman ya Ama ku. **24** Kun wala' ya pigpan-imo' ku dun ni kanilan na milagr na dili' mabatug na edep, dili' galu silan pasala-en. Manang kyinita' da nilan ya manga kamu dun ni kanak pagginawa. **10** Kun dalugun pig-imo' ku, aw pigdumutan aku baling nilan mayu ya kanak manga sugu', tengteng na awun aw ya kanak Ama. **25** Aw adti pig-imo' nilan, kamu ni kanak pagginawa, kasing na dayaw ku nyatuman da ya nyakasulat adti kanilan Uldin: pigtuman ya manga sugu' na Ama ku, aw gayed 'Pigdumutan aku nilan na wala' ya indeganan.' aku awun ni kanan pagginawa. **11** "Piglong **26** "Manang padala ku kamayu ya mag-apitay ku yeiy adti kamayu pada dili' kamu makasuway sa paggangintu-u mayu kanak. **2** Alilinan kamu na manga magdadumalaay sa manga Judiyu dun ni manga sinagoga. Aw dumateng pa ya manga allaw na kun singalan ya magpatay kamayu iman nilan aw kyatutukan ya Tyumanem sa pig-imo' nilan. **3** Maynini ya imo-un nilan kamayu kay wala' nilan ka-edé-i kun singalan ya Ama aw kun singalan uman aku. **4** Manang piglong ku yeiy dadan pada kun ma-imo' ya maynan, kananenganengan mayu ya pigpa-edé' ku kamayu. "Idtu muna, wala' ku kamayu ubat-ubatan kay ini pa aku ni tampilid mayu. **5** Manang adun, agpet da aku lumiku' adti Ama na migpadala kanak, aw wala' ya pangkay sambuk kamayu na nyusip kun ayin aku kadtu. **6** Aw sa pagubat ku yeiy adti kamayu, migkalat da baling ya ginawa mayu. **7** Manang matinaw ya paglongun ku kamayu: To-o madyaw kamayu na indegan ta kamu. Kay kun dili' aku mindeg asini, dili' dumateng ya mag-apitay na yan ya Ispiritu Santo na magpalna-u kamayu. Manang kun mindeg aku, un ku padala sakanan adti kamayu. **8** Aw sa pagdateng da nan asini, pa-edé' nan sa manga utaw kun unu ya manga sala' nilan, aw pa-edé' nan uman kanilan na wala' ya sala' asini kanak, aw ya Tyumanem yan ya mag-ukum kanilan. **9** Bangalen nan adti kanilan na nyakasala' silan kay wala' aku nilan pangintu-uwii. **10** Aw bangalen nan uman adti kanilan na wala' ya sala' dun ni kanak, yanagaw lumiku' aku adti tampilid na Ama aw dili' da kamu kumita' kanak. **11** Aw bangalen nan uman kanilan na ya Tyumanem yan ya mag-ukum sa manga utaw kay pig-ukuman da nan ya migdumala asini tas na lupa' na si Satanas. **12** "Madég

pa galu ya un ku paglongun kamayu manang mayu adti Ama magi sa kanak ngalan, un nan malug pa mayu adun kalabetan. **13** Manang saba imo-un kamayu. **24** Taman adun, wala' pagdateng da na Ispiritu Santo, gagaden nan kamu pagsekat sa pangkay unu adti kanan ya anenganeng mayu adti pagka-edé' sa kadég magi sa kanak ngalan. Manang adun, pagsekat na matinaw. Aw ya palna-u nan kamayu dili' da kamu, aw atag nan saba pada malingeb ya lekat adti kanan manang yan olo' ya pa-edé' kamayu pagleya. **25** "Miglong aku kamayu adun nan ya kanan pigdengeg. Pa-edé' nan uman magi sa manga pundinganan, manang dumateng kamayu kun unu ya un dumateng. **14** Aw ya ya allaw na dili' da aku maglong kamayu magi Ispiritu, patasen nan ya kanak dengeg. Kay ubat sa manga pundinganan manang bangalen da ku nan ya pangkay unu na dengegen nan lekat adti kamayu ya kana Ama ku. **26** Dun ni allaw adti kanak, aw pa-edé' nan adti kamayu. **15** Ya yan, kamu la ya magsekat adti kanan dun ni kadég na adti anenganeng na Ama, yan uman pagpanawagtawag mayu magi sa kanak ngalan. ya kanak. Yanagaw pangkay unu ya dengegen Dili' da ka-ilangan na aku ya magsekat adti na Ispiritu lekat adti kanak, yan uman ya pa- Ama pada kamayu. **27** Pigginawaan kamu na edé' nan adti kamayu. **16** "Na, dakman tagbi' Ama asuntu na gyuminawa kamu kanak aw ya pagsambuk tadun aw dili' da aku mayu nyangintu-u kamu na aku lekat adti Ama. **28** kita-en, manang dili' madugay uman daaku Lyumekat aku adti Ama, aw nyadi aku asini tas mayu kita-en." **17** Asuntu sa piglong ni Jisus na lupa'. Manang adun, indegan da ku ya banwa kanilan, mig-usip-usipay ya manga umagakan ini aw lumiku' daaku adti Ama." **29** Aw miglong nan, "Unu ya kakawasan na piglong nan na ya manga umagakan nan, "Kyalabetan da nami 'Dakman tagbi' ya pagsambuk tadun aw dili' da adun ya piglong mu kay beke' da pundinganan aku mayu kita-en, manang dili' madugay uman ya piggamit mu! **30** Nya-edé' da kami na kya-daaku mayu kita-en?" Aw miglong pa uman ede-an mu ya kadég. Pangkay wala' pa kami sakanan, 'Lumiku' aku adti tampil na Ama." **18** usip kanmu, dadan da mu kya-edé-an ya kanami Aw gayed silan mig-usip-usipay na maglong, pig-anenganeng. Yanagaw nyangintu-u la kami "Unu ya pyalabet nan na 'dili' madugay"? na lekat kaw adti Tyumanem." **31** Aw nyusip si Wala' tadun ka-edé-i kun unu ya pyalabet Jisus kanilan, "Unu, tengteng kamu nyangintuhan." **19** Na, kya-edé-an ni Jisus na kaliman u kanak? **32** Manang dumateng ya udas aw nilan galu musip kanan, yanagaw piglongan adun dyumateng da saba na magpansibeklag nan silan, "Enda", mig-usip-usipay kamu kun kamu mampamalaguy pasinan adti kamayu unu ya kakawasan na piglong ku kakayna na manga balay. Aw pabaya-an aku mayu na olo' 'Dakman tagbi' ya pagsambuk tadun aw dili' ku sayda. Manang beke' na sayda ku olo' kay daaku mayu kita-en, manang dili' madugay gayed aku pig-agad-agadan na kanak Ama. **33** uman daaku mayu kita-en?" **20** Matinaw ya Ya kadég yeiyi, piglong da ku kamayu pada awun un ku paglongun kamayu: Magsugaw kamu kalinaw mayu asuntu na nyangintu-u kamu asuntu sa kakalatan na ginawa mayu, manang kanak. Asini tas na lupa', magti-is kamu sa ya manga utaw na wala' pangintu-u kanak, madég na kalugan. Manang dili' magkalumay magleya silan. Aw pangkay magkalat ya ginawa ya ginawa mayu, kay pigdeg da ku si Satanas na mayu, manang ya kakalatan yan kasayuan saba na pagleya. **21** Kasiling na kaubayan na migti-is pyetesan. Manang sa pagkáutaw da na ise' nan, kalingawan da nan ya pagti-is asuntu na magleya sakanan kay nyautaw da ya kanan ise'. **22** Maynan uman kamu. Migkalat ya ginawa mayu adun asuntu sa piglong ku kamayu, manang dili' madugay magkakitaay kitadun salut aw to-o kamu magleya. Aw wala' ya pangkay singalan na makakamang sa pagleya na awun ni kamayu. **23** "Dun ni allaw yan, beke' da ku ya sekatan mayu. Matinaw ya un ku paglongun kamayu: Pangkay unu ya sekaten

17 Pagkatigkas ni Jisus maglong adti manga umagakan nan, lyumangad sakanan adti langit aw nyanawagtawag adti Tyumanem, law nan, "Kay Ma', 1 dyumateng da ya udas na pakita' mu ya katulus na pagka Tyumanem na kanmu Ise'. **2** Kay pig-atag da mu kanak ya katundanan magdumala sa kadég na manga utaw, pada atag ku ya ginawa na wala' ya katigkasen adti manga utaw na pigtaligu mu kanan. (aiōnios g166) **3** Aw maynini ya pa-agi na matagtun nilan ya ginawa na wala' ya

katigkasan: Maka-edé' silan na ikaw olo' ya manang yan olo' ya sekaten ku adti kanmu tengteng Tyumanem aw ka-edé-an nilan uman na tamengan mu silan aw degen nilan ya na aku si Jisu-Kristu na pigpadala mu. (aiōnios manga kapandayan ni Satanas. 16 Beke' na g166) 4 Pigpatas ku ya kanmu dengeg asini tas asini tas na lupa' ya kanilan tengteng eya-anan, na lupa' magi sa pagtuman ku sa kadégnasiling ku uman na dili' taga asini tas na lupa'. imo-unun na pigtaligu mu kanak. 5 Yanagaw 17 Taniya silan magi sa palna-u mu na alag adun, kay Ma', uli-an ya dengeg ku kasiling matinaw. 18 Aw kasiling na pigpadala aku mu na idtu muna sa dun pa aku ni tampilid mu asini tas na lupa', maynan uman pigsugu' ku lekat pa asini muna sa wala' pa ka-imó' ya silan adti kadégnasiling ku manga utaw adti kadakula' kadakula' na banwa. 6 "Pigpa-edé' ta kaw na banwa. 19 Asuntu kanilan, tumbay ku ya adti manga utaw na pigtaligu mu kanak na kanak pagka-utawun na ma-imó' dugsu' adti asini tas na lupa'. Idtu muna, kanmu silan, aw kanmu pada mabatug da silan taniyen aw madadun pig-atag mu silan kanak. Aw pigdalug imo' kanmu manga utaw magi dun ni pagdalug nilan ya kanmu piglong. 7 Aw pigka-edé-an da nilan sa kanmu matinaw na palna-u. 20 "Na, nilan na ya kadégnasiling na pig-atag mu kanak alag beke' olo' nilan ya pyanawagtawagan ku adti lyumekat adti kanmu. 8 Kay ya piglong mu kanmu, manang kadégnasiling uman na manga utaw kanak, yan ya pigpalna-u ku kanilan, aw dayaw na un pa mangintu-u kanak adti kamoliyan nilan pigdawat. Kya-edé-an da nilan na aku magi sa pag-ubat-ubat na manga utaw na lekat saba adti kanmu, aw nyangintu-u silan na nyangintu-u kanak. 21 Kay Ma', nyanawagtawag ikaw ya migpadala kanak. 9 "Nyanawagtawag aku kanmu na magkasambuk galu ya kadégnasiling aku kanmu pada kanilan, manang beke' na nilan kasiling na ikaw asini kanak aw aku manga utaw na wala' pangintu-u kanak. Yan awun ni kanmu. Nyanawagtawag aku uman saba ya pigpanawagtawagan ku adti kanmu na maka-akup silan kanate' pada mangintu-u manga utaw na pigtaligu mu kanak, kay u ya manga utaw na asini tas na ikaw ya kanmu saba silan manga utaw. 10 Aw ya kadégnasiling migpadala kanak. 22 Ya dengeg na pig-atag na kanak, kanmu saba. Aw ya kadégnasiling na awun ni mu kanak asini muna, pig-atag da ku uman kanmu, kanak uman. Aw pigpatas ya dengeg adti kanilan, pada magkasambuk ya kanilan ku magi kanilan. 11 Dili' madugay lumiku' aku ginawa kasiling na kita sambuk da. 23 Ikaw asini adti kanmu kay Ma', aw dili' da aku meya' asini kanak, aw aku awun ni kanilan, pada dayaw sayid na manga utaw. Manang silan, kenne' pa malingeb ya pagkasambuk na ginawa nilan. Kun nilan asini. Kay Ma' na wala' ya sala', gayed maynan, ka-edé-an na manga utaw na ikaw ya silan tamengi magi sa katulus na kanmu ngalan migpadala kanak. Aw ka-edé-an nilan uman na na pig-atag mu kanak. Pakatanawi silan pada pigginawaan mu silan kasiling na pagginawa magkasambuk ya ginawa aw anenganeng nilan mu kanak. 24 "Kay Ma', ya manga utaw na pigkasiling na kita sambuk da. 12 Talana ini pa atag mu kanak, kaliman ku mag-iyeped kami aku ni sayid nilan, pigpakanawan ku silan adti tampilid mu. Aw kita-en nilan ya pig-atag aw pigtamengan ku magi sa katulus na kanmu mu kanak na katulus aw kalalamdag na pagka ngalan na pig-atag mu kanak. Aw wala' ya Tyumanem asuntu na pigginawaan mu kanak, nyalagak kanilan, sambuk da olo' aw yan ya lekat pa na pagka-imó' na kadakula' na banwa. pigpalpa mu dadan na malagak, manang magi 25 Kay Ma' na wala' ya sala', ya manga utaw, dun ni pig-imó' nan, matuman ya pigpasulat wala' silan paka-edé' kun singalan kaw. Manang mu asini muna. 13 Aw adun, lumiku' da aku aku nyaka-edé' kanmu. Aw ya manga edep ku adti kanmu. Aw dadan ku piglong ya kadégnasiling ini, kya-edé-an nilan na ikaw ya migpadala yeiy kanilan talana ini pa aku ni tampilid nilan, kanak. 26 Pigpa-edé' da ta kaw adti kanilan, pada malingeb da adti kanilan ya pagleya ku. aw padelegen pa ku ya pagpa-edé', pada ya 14 Pigpalna-u la ku kanilan ya kanmu piglong, pagginawa mu kanak awun ni kanilan, aw aku Aw pigdumutan silan na manga utaw na wala' ya pagpangintu-u kanmu, kasiling ku uman pigdumutan nilan kay wala' aku agad sa pagi nilan. 15 Dili' aku magsekat adti kanmu na kamangen mu silan lekat asini tas na lupa',

18 Pagkatigkas ni Jisus manawagtawag, nyanaw sakanan edep nan ya kanan manga umagakan. Tyumalipag silan sa ganga' na

Kidron aw tyumukud silan aw syumeled dun magdadugsu-ay, aw pyaseled nan adti kanan ni kakawuyan na manga olibo. **2** Na, si Judas balay edep ni Jisus. **16** Manang si Pédro kenne' Iskariyoti na miglubid kan Jisus, kya-edé-an nan mig-indeg-indeg adti luwa', malapit dun ni nan uman ya banwa yeiy kay malikit si Jisus suwangan na pamanag. Yanagaw lyumuwa' ya magkadtu aw ya kanan manga umagakan. **3** sambuk na umagakan na pigkilala na pangulu Aw dyumateng si Judas aw manga sundalu na manga magdadugsu-ay, aw migbalawbalaw na Romanen aw manga magtatunggu-ay sa silan ya sugu-anen na bubay na migtunggu' sa Témple, kay pigsugu' silan na manga mangkatas suwangan, aw pigpaseled nan si Pédro. **17** Aw na magdadugsu-ay aw manga Parisiyo. Aw miglong ya sugu-anen kan Pédro, "Enda', ikaw nyandala silan sa manga saleng aw manga kinis. agaw ya sambuk na umagakan na utaw yan?" **4** Na, kya-edé-an da ni Jisus dadan ya kadég na un Aw tyumubag si Pédro, "Beke' ku." **18** Na, to-o ma-imó' kanan. Yanagaw pigsungun nan silan maniki' ya gabi yan. Yanagaw migsipanalang ya aw nyusip sakanan, "Singalan ya pigpaninaw manga sugu-anen aw ya manga magtatunggu-mayu?" **5** Aw tyumubag silan, "Si Jisus na taga ay dun ni duluk nilan. Aw si Pédro, nyanalang Nazarit." Miglong si Jisus kanilan, "Aku saba uman adti sayid nilan. **19** Adti seled, pig-usip ya pyaninaw mayu." Na, dun ni sayid nilan si ni Anas si Jisus. Kaliman nan ka-edé-an kun Judas na yan ya miglubid kanan. **6** Sa paglong singalan ya manga umagakan nan aw unu ya ni Jisus kun singalan sakanan, nyaka-udul silan kanan pigpalna-u. **20** Aw tyumubag si Jisus aw nyangkalukad dun ni lupa'. **7** Pigsalut nan kanan, "Wala' ku tagu-a ya kanak pagpalna-pig-usip silan, "Singalan ya pyaninaw mayu?" u adti manga utaw. Kay dun aku pagpalna-u Aw law nilan, "Si Jisus saba na taga Nazarit." **8** adti manga sinagoga aw adti manga pamanag Aw miglong si Jisus kanilan, "Piglongan da ta na Témple na alag pagkatipunan na kadég kamu na aku saba si Jisus. Yanagaw kun aku na manga Judiyu. Aw wala' ya pigpalna-u ku olo' ya pigpaninaw mayu, pabaya-i la ya manga kanilan na tagu-tagu'." **21** Ananga'aku mayu edep ku ini na manaw silan." **9** Na, dun ni tubag usipen? Usipa mayu baling ya manga utaw ini nan, nyatuman ya piglong nan idtu muna na na nyakadengeng kanak kay nyaka-edé' silan kun wala' ya malagak pangkay sambuk na pigtaligu unu ya pigpalna-u ku kanilan." **22** Sa paglong kanan na Ama. **10** Aw pigtagnus ni Simon Pédro nan seiy, pigsampal sakanan na sambuk na ya kampilan nan aw pigtibas nan ya sugu- magtatunggu-ay na nyinindeg malapit dun ni anen na pangulu na manga magdadugsu-ay. kanan, law nan, "Maynan ka' ya pagtubag sa Aw dayaw nya-ilap ya kalintu na talinga nan. pangulu na manga magdadugsu-ay?" **23** Aw Ya ngalan na sugu-anen yeiy, si Malku. **11** Aw tyumubag si Jisus kanan, "Kun dili' matinaw piglong si Jisus kan Pédro, "Uli-an adti luma' ya ya piglong ku, matinawa la na dili' umba' ya kampilan mu! Pagaw mig-anenganeng kaw na piglong ku. Manang kun matinaw ya piglong dili' ku mabatug ti-isen ya un pa-agiyana kanak ku, ananga'aku mu sampalen?" **24** Pagkatigkas na Ama." **12** Aw pagkatigkas yan, pigdakep yan, pigpa-ated ni Anas si Jisus na kenne' si Jisus na manga sundalu na Romanen aw piggapus adti kan Kaypas na yan ya pangulu na kapitan nilan, aw manga Judiyu na migtunggu' manga magdadugsu-ay. **25** Na, sa kenne' pa ni sa Témple. Aw piggapus nilan si Jisus. **13** Pigpa- Pédro nyanalang, pig-usip sakanan na manga agad nilan una sakanan adti asdangan ni Anas utaw dun, law nilan, "Enda', ikaw ya sambuk na ugangan ni Kaypas. Na, si Kaypas ya pangulu na umagakan na utaw yan?" Aw pigbalyaw na manga magdadugsu-ay adti Témple dun ni da uman ni Pédro, law nan, "Beke' ku!" **26** umay yan. **14** Si Kaypas uman ya miglong idtu Awun uman sambuk na sugu-anen na pangulu muna adti manga edep nan na magdadumalaay na magdadugsu-ay dun. Ya sugu-anen yeiy sa manga Judiyu, law nan, "Madyaw pa na kadégan na utaw na nya-ilap ni Pédro ya talinga sambuk olo' kanaten ya matay asuntu sa manga nan. Aw piglongan nan si Pédro "Enda', ikaw ya Judiyu kay sa apnasen ya kadég na manga utaw na pigkita' ku edep nan dun ni kakawuyan utaw asini nasud tadun." **15** Na, dyumalug na manga olibo?" **27** Manang uman da si Pédro si Simon Pédro kanilan adti mawatawat. Aw migbalyaw. Aw tigkan tyumaga-uk ya manuk. dyumalug uman ya sambuk na umagakan ni **28** Na, to-o pa maselem, lekat adti balay ni Jisus na pigkilala la na pangulu na manga Kaypas pigpa-agad si Jisus pasinan adti palasyo

na gubirnador na si Pilato na taga Roma. Aw kamu sa sambuk na utaw na nyakalabusu na pigpaseled nilan si Jisus, manang wala' seled paluwa-en ku adti kamayu. Yanagaw unu ya ya manga Judiyu na migpa-agad kanan, kay kaliman mayu? Paluwa-en ku kamayu ya hari' kun sumeled silan kalakadan nilan ya kanilan na manga Judiyu?" **40** Manang nyamansag ya katanem na dili' sumambuk sa manga Héntil, manga utaw dun, miglong silan, "Beke' nan! Si yanagaw dili' da kanilan tumbay na sumambuk Barabas da!" Na, si Barabas sambuk na ribildi. kuman dun ni Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem. **29** Yanagaw lyumuwa' si Pilato aw nyusip kanilan, "Unu ya limanda mayu sa utaw ini?" **30** Aw tyumubag silan kanan, "Kun wala' pa ya pig-imo' nan na malatay, dili' galu nami dalaen asini kanmu!" **31** Aw miglong si Pilato kanilan, "Dalaā mayu adti kamayu usayanan aw kamu ya mag-ukum kanan magi sa kamayu Uldin." Tyumubag ya manga Judiyu, "Dun ni kamayu bala-ud na Roma, wala' saba ya katundanan nami maqpapatay sa utaw." **32** Aw dun ni piglong nilan kan Pilato, nyatuman ya piglong ni Jisus idtu muna kun unu ya kamatayen na un nan ka-agiyen. **33** Yanagaw lyumiku' si Pilato adti seled, aw pigpatawag nan si Jisus aw pig-usip nan, "Unu, ikaw ya hari' sa manga Judiyu?" **34** Aw tyumubag si Jisus kanan, "Unu, tengteng yeiy kanmu usip aw kun olo' kaw piglongan na manga utaw kun singalan aku?" **35** Aw miglong si Pilato kanan, "Unu ka' ya pagtandaw mu kanak, Judiyu? Ya manga edep mu na Judiyu aw ya kamayu manga mangkatas na magdadugsu-ay, silan ya dyumala kanmu asini kanake'." Na, unu ya tengteng na nya-imo' mu?" **36** Aw tyumubag si Jisus kanan, "Ya kanak pagkahari' wala' lekat asini tas na lupa'. Kun asini pa ni tas na lupa' ya pagkahari' ku, tyumanam da galu ya manga sakup ku na un magtameng kanak pada dili' aku tumbay adti manga magdadumalaay sa manga Judiyu. Manang ya kanak pagkahari' wala' lekat asini tas na lupa'." **37** Aw miglong si Pilato kanan, "Kun maynan, hari' kaw kadi!" Aw miglong si Jisus kanan, "Matinaw saba ya piglong mu na hari'aku. Aw ya du-an na nyautaw aku asini tas na lupa' pada ubat-ubat ku ya tengteng matinaw. Aw ya kadég na malim maka-edé' sa matinaw, silan ya gayed magpakanyeg kanak." **38** Aw nyusip si Pilato kanan, "Unu ka' ya tengteng na matinaw?" Pagkatigkas ni Pilato maglong seiy, uman da sakanan lyumuwa' aw piglongan nan salut ya manga Judiyu, "Wala' ya kyinita' ku na un pagsala' kanan. **39** Manang awun katanem mayu na kada umay dun ni Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem, magsekat

19 Pagkatigkas yan, pigpa-angay ni Pilato si Jisus aw palabetañan. **2** Aw mig-imo' silan sa korona na suksukun aw pigsangkub nilan adti ulu ni Jisus. Aw pigpasut nilan sakanan sa malawig na sa-ul na tapel ya batek kasiling na pagsutun na hari'. **3** Aw migsayusayu silan dyumulud kanan na maglong, "Kay Hari' na manga Judiyu, magkadugay pa galu ya pag-eya' mu asini tas na lupa'!" Aw syumampal uman silan kanan. **4** Lyumuwa' da uman si Pilato aw piglongan nan ya manga Judiyu, "Tandawi mayu, pakita' ku sakanan kamayu salut pada pa-edé' na wala' ya pigkita' ku na un pagsala' kanan." **5** Yanagaw lyumuwa' si Jisus na awun da korona na suksukun adti ulu nan aw malawig na sa-ul na tapel ya batek. Aw miglong si Pilato kanilan, "Inunuwa mayu, ini la sakanan!" **6** Sa pagkita' da na manga mangkatas na magdadugsu-ay aw manga magtatunggu-ay sa Témplo kan Jisus, nyamansag da uman silan na maglong, "Pakalabuhan sakanan! Pakalabuhan sakanan adti krus!" Aw miglong si Pilato kanilan, "Kamu la ya magbaya' kanan! Kamanga mayu aw kamu la ya pagpikalabu kanan adti krus. Kay wala' saba ya kyinita' ku na du-an na umba' sakanan patayen!" **7** Manang miglong kanan ya manga magdadumalaay sa manga Judiyu, "Awun kanami Uldin, aw pigsulat dun na umba' sakanan patayen asuntu sa piglong nan na Ise' kunu sakanan na Tyumanem." **8** Sa pagpaketengen ni Pilato sa piglong nilan, to-o pa sakanan nyallek. **9** Yanagaw syumeled pa sakanan adti palasyo aw pigpa-agad nan si Jisus. Aw pig-usip sakanan ni Pilato, "Taga ayin kaw?" Manang wala' si Jisus tubag kanan. **10** Yanagaw miglong pa si Pilato kanan, "Ananga' dili' aku mu pagtubagen? Unu, wala' mu ka' ka-edé-i na awun katundanan ku magpaluwa' kanmu? Aw awun uman katundanan ku magpikalabu kanmu adti krus." **11** Tyumubag si Jisus kanan, "Wala' ya katundanan mu kanak kun wala' kanmu atagan ya katundanan lekat adti tas na langit. Yanagaw ya utaw na miglimanda kanak, dakula' pa ya kanan sala' kay sa kanmu." **12** Sa pagpaketengen

ni Pilato sa piglong ni Jisus, mig-anenganeng si Jisus adti krus, pigkamang nilan ya manga sakanan kun unun nan ya pagpaluwa' kan kadékgadég nan aw pigtenga' nilan aw alag Jisus. Manang miglong pa uman ya manga silan pyangkatpedan. Manang ya piglapid nan magdadumalaay sa manga Judiyu, "Kun paluwa- adti seled, pigtani nilan kay tumalag inabelan en mu sakanan, beke' kaw na ubaybay ni lekat adti tas taman adti dalem aw wala' ya César! Pangkay singalan ya magpakahari', liwan pigté-an, aw dakula' ya alaga'. **24** Yanagaw na nyatu sakanan adti kanaten impirador na migbalawbalaw silan kun unu ya madyaw imosi César." **13** Sa pagpaketengen ni Pilato sa un sa piglapid nan, aw pigtande-an nilan, aw piglong nilan, pigpa-agad nan si Jisus adti miglong silan, "Dili' tadun késé-en. Madyaw luwa'. Aw nyingkud si Pilato adti ingkudanan pa na magbunutbunut kitadun kun singalan ya na pag-ukum dun ni pag-usayan na pigtawag makatagtun sa ini." Na, maynini ya nya-imo' na Gabbata. Na, ya kakawasan na Gabata adti pada matuman ya pigpasulat na Tyumanem tingge na Hibriyu: Balkun na Batu. **14** Na, ya asini muna, "Pigtenga' nilan ya kanaken manga allaw yeiy yan ya pagtagilan na manga utaw kadékgadég, aw pigbunutbunutan nilan ya sa Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem, kanaken piglapid." Yanagaw yeiy ya pig-imo' na aw manga alas dosi la. Aw miglong si Pilato manga sundalu. **25** Na, nyinindeg malapit adti adti manga magdadumalaay sa manga Judiyu, krus ni Jisus ya ina nan, aw ya kaylug na ina nan, "Ini la ya kamayu hari!" **15** Aw to-o baling aw si Maria na kaubayan ni Kliyopas, aw dun silan nyamansag na maglong, "Pakalabuhan uman si Maria na taga lunsud na Magdala. **26** Aw sakanan! Pakalabuhan adti krus!" Yanagaw pig- sa pagkita' ni Jisus sa ina nan aw sa umagakan usip silan ni Pilato, "Unu, pakalabu ku ya hari' nan na pigginaawaan na nyinindeg uman dun, mayu?" Aw tyumubag ya manga mangkatas piglongan ni Jisus ya ina nan, "Silinga la sakanan na magdadugsu-ay, "Wala' ya edep na hari' na ise' mu." **27** Pagkatigkas yan, piglongan ni nami, si Impirador César olo'!" **16** Yanagaw Jisus ya umagakan yan, "Silinga la sakanan pigtumbay ni Pilato si Jisus adti kanilan na na ina mu!" Aw lekat dun ni udas yan, pigpan pakalabu adti krus. Tigkas yan, pigdala si agad da na umagakan yeiy ya ina ni Jisus aw Jisus **17** na manga sundalu na Romanen aw adtu la nan pa-eya-a ni kanan balay. **28** Nyapigpapisan nilan sakanan sa krus. Aw lyumuwa' ede' si Jisus na nyalingeb da ya kadég. Aw silan lekat dun ni syudad aw syuminan adti miglong sakanan, "Pigtalaynem aku." Aw dun banwa na pigngalanan adti tingge na Hibriyu ni paglong nan, nyatuman ya pigpasulat na na Golgota, na, ya kakawasan: Banwa na Pesa' Tyumanem asini muna. **29** Na, malapit adti na Ulu. **18** Pagdateng nilan dun, pigkalabuhan krus awun seledanan na nyatmu' na bino na nilan si Jisus adti krus. Aw dun ni tampilan to-o malagsing. Yanagaw mig-elem ya manga awun duwa ya utaw na pigkalabuhan uman sundalu sa ispongha dun aw pigbetang nilan adti manga krus nilan, ya sambuk apit adti adti tuktuk na layi' aw pigsungit nilan kan kalintu aw ya sambuk apit adti kawala. **19** Jisus na un pasepsep kanan. **30** Aw sa abus da Aw migpasulat si Pilato adti tabla aw pigtapli' nan kasepsep, miglong si Jisus, "Nyalingeb da nilan adti krus ni Jisus. Aw ini ya pigpasulat ya kadég." Aw nyatungayngay ya ulu nan kay nan: "Si Jisus na taga Nazarit, ya Hari' na nyabugtu' da ya kanan ginawa. **31** Na, agpet da manga Judiyu." **20** Aw madég ya nyakabasa sumallep ya sega dun ni allaw na migsitagan seiy asuntu na malapit adti Jérusalim ya banwa ya manga Judiyu sa Allaw na Paglagdeng kay ya na pigpikalabuhan kan Jisus, aw pigsulat yeiy allaw yan nyakadengan sa Pista. Aw dili' malim adti tingge na Hibriyu, aw adti tingge na Latin, ya manga magdadumalaay nilan na kenne' pa aw adti tingge na Grigo. **21** Miglong ya manga na manga lawas dun ni krus. Yanagaw migsekat mangkatas na magdadugsu-ay adti kan Pilato, silan kan Pilato na panlepeden ya manga siki "Beke' galu na 'Hari' sa manga Judiyu' ya na tulu ya utaw na kenne' pa dun ni manga pigpasulat mu! Yan galu ya pigpasulat mu 'Ya krus, pada maksay silan matay aw kamangen utaw yeiy miglong na Hari' kunu sakanan na ya manga lawas nilan na un lebeng sa dili' manga Judiyu.'" **22** Manang miglong si Pilato pa sumallep ya sega. **32** Aw nyadtu ya manga kanilan, "Ya pigpasulat ku dili' da pag-umanen!" sundalu aw pigleped nilan ya manga bitis na **23** Pagkatigkas na manga sundalu kalabuhan manga utaw na pigkalabuhan edep ni Jisus. **33**

Manang pagdateng nilan adti kan Jisus, pigkita' betangan!" 3 Sa pagdengeg nilan sa ubat-ubat nilan na nyatay da sakanan. Yanagaw wala' da ni Maria, maksay si Pédro aw ya sambuk na nilan lepeda ya manga bitis nan. 4 Manang ya umagakan nyadtu ni ilib. 4 Alag silan nyalaguy, pig-imo' na sambuk na sundalu, pigdugsang manang ya sambuk na to-o masaling kay kan nan na dilek ya kilid ni Jisus. Aw maksay nyilig Pédro, nyaka-una sakanan dyumateng adti ya dugu' aw tubig adti pali' nan. 5 Na, ya lebeng. 5 Pagdateng nan dun, gyumukung kadég yeiy na nya-imo', kyinita' saba na utaw sakanan olo' aw syumilib adti seled, aw pigkita' na migsulat seiy. Aw alag matinaw ya pigsulat nan ya manga téla na linum manang wala' da asini pada dayaw kamu mangintu-u kan Jisus. sakanan seled. 6 Pagkatigkas yan, dyumateng 6 Aw nya-imo' ya kadég yeiy pada matuman da uman si Simon Pédro aw syumeled adti ilib. ya pigpasulat na Tyumanem asini muna, "Dili' Aw pigkita' nan ya manga téla na linum 7 aw ya sakanan kalepedan sa pesa' pangkay sambuk." panyu' na pigbedbed sa ulu ni Jisus. Manang ya 7 Aw awun pa uman pigpasulat asini muna, panyu' dayaw da nyapiku' aw nyatani lekat adti "Inunuwan nilan ya utaw na pigdugsang da edep na téla. 8 Pagkatigkas yan, ya umagakan nilan." 8 Pagkatigkas yan, si José na taga na nyaka-una dyumateng adti ilib, syumeled da lunsud na Arimatia, nyadtu ni kan Pilato na un uman. Aw sa pagkita' nan na wala' da ya lawas manabi pada tumbay kanan ya pagkamang sa dun, nyangintu-u sakanan na nyataw da si Jisus, lawas ni Jisus aw tyumande' si Pilato. Yanagaw 9 pangkay wala' pa nilan kalabeti ya kakawasan pigkamang ni José ya lawas ni Jisus. Na, si José, na pigpasulat na Tyumanem asini muna na kanyangintu-u sakanan kan Jisus na tagu-tagu' ilangan mataw si Jisus lekat adti nyangkamatay. kay nyallek sakanan sa manga edep nan na 10 Pagkatigkas yan, lyumiku' silan duwa adti manga magdadumalaay sa manga Judiyu. 10 pigbantukan nilan. 11 Manang si Maria, kenne' Aw nyagad uman kanan si Nikodimo na yan ya nan nyinindeg adti luwa' na ilib na gayed migbalawbalaw kan Jisus sambuk na gabi idtu migsugaw. Talana nan migsugaw, gyumukung na muna. Aw awun pigdala nan na manimbo' sakanan aw syumilib adti piglebengan. 12 Aw na pigdali-an na mirra aw albiora na ya kabegat kyinita' nan na awun duwa ya anghil na syumut na kadég yeiy katluwan tag lima ka kilo. 13 Aw sa maputi'. Aw dun silan ingkud ni kyabetangan pigkamang nilan ya lawas ni Jisus aw pig-asagan sa lawas ni Jisus, sambuk apit adti ulunan aw ya na manimbo' aw pigbedbedan nilan na manga sambuk apit adti tuwadan. 14 Aw nyusip silan téla na linum kay yeiy ya katanem na manga kan Maria, law nilan, "Ananga' kaw magsugaw?" Judiyu kun maglebeng silan sa nyatay. 15 Na, Aw tyumubag si Maria, "Pigkamang du-an nilan awun tanemanan na malapit dun ni banwa na ya lawas na kanaken Pangulu, aw wala' ku ka-pigkalabuhan kan Jisus, aw dun ni tanemanan ede-i kun ayin nilan betangan." 16 Pagkatigkas awun sambuk na ilib na bagu pigkutkutan dun ni Maria maglong, lyumingi' sakanan aw pigkita' ni kilid na pangpang. Aw wala' pa ya piglebeng nan si Jisus na nyinindeg adti luwa' manang dun. 17 Asuntu na dispiras da na manga Pista wala' nan kilalaā na si Jisus kadi' ya pigkita' na manga Judiyu, aw asuntu na malapit dun ya nan. 18 Aw nyusip si Jisus kanan, "Ananga' kaw ilib, yanagaw dun da nilan lebengan ya lawas ni magsugaw? Singalan ya pigpaninaw mu?" Na, Jisus.

20 Na, sa to-o pa maselem na Linggo na kenne' pa na gabi, nyadtu si Maria na taga Magdala adti piglebengan kan Jisus. Aw pagdateng nan dun, kyinita' nan na nyakanggin da ya dakula' na batu lekat adti baka' na ilib. 2 Yanagaw maksay sakanan dyumalagan aw kyadtuwan nan si Simon Pédro aw ya sambuk uman na umagakan na pigginaawaan ni Jisus. Aw miglong si Maria kanilan, "Pigkamang da nilan ya lawas na Pangulu tadun lekat adti ilib aw wala' nami ka-edé-i kun ayin da nilan

ya lawas na kanaken Pangulu, aw wala' ku ka-pigkalabuhan kan Jisus, aw dun ni tanemanan ede-i kun ayin nilan betangan." 19 Pagkatigkas ni Maria maglong, lyumingi' sakanan aw pigkita' ni kilalaā na si Jisus kadi' ya pigkita' na. 20 Aw nyusip si Jisus kanan, "Ananga' kaw magsugaw? Singalan ya pigpaninaw mu?" Na, iman ni Maria aw yeiy ya utaw na mig-atiman sa tanemanan, yanagaw miglong sakanan, "Kay Sir, kun ikaw ya migkamang sa lawas nan, ubatan beg kanak kun ayin mu betangan kay kamangen ku ya lawas nan." 21 Aw miglong si Jisus kanan, "Kay Maria." Aw nyatubang si Maria kan Jisus aw law nan, "Rabboni!" Na, ya kakawasan na Rabboni adti tingeg na Hibriyu: Magpalna-uway. 22 Aw miglong si Jisus kanan, "Dili' aku mu pag-awidan, kay wala' pa aku ka-engat adti tampilid na Ama. Manang kadtuwi baling ya manga inulug ku aw ubat-ubati silan na ma-engat aku adti kanaken Ama na kamayu

uman Ama. Yan ya kanaken Tyumanem aw kalabu, aw lungungan ya tullu' mu adi kilid ku na ya kamayu uman Tyumanem." **18** Yanagaw pigdugsang na sundalu. Dili' da kaw magduwanadyadtu si Maria na taga Magdala adti manga duwa, manang pangintu-uwi baling ya pigkita' umagakan ni Jisus, aw piglongan nan silan, mu." **28** Aw miglong si Tomas, "Kay Magpalana- "Pigkita' ku ya Pangulu tadun!" Aw pig-ubat uway! Ikaw saba ya kanak Pangulu aw ya kanak nan uman kanilan ya piglong ni Jisus kanan. **19** Tyumanem!" **29** Aw nyusip si Jisus kanan, "Unu, Na, sa pagkamagsiklep da na allaw na Linggo, nyangintu-u la kaw na nyataw da aku lekat kenne' na manga umagakan ni Jisus adti seled adti nyangkamatay asuntu na pigkita' aku mu? na pigbantukan nilan. Kay nyallek silan sa Madyaw ya kana manga utaw na nyangintu-u manga magdadumalaay sa manga Judiyu, aw kanak pangkay wala' aku nilan kita-a." **30** Na, pyambalagsangan nilan ya manga tatakep. Aw madég pa uman ya manga milagru na pig-imo' wala' nilan pag-imanmana nyaka-indeg si Jisus ni Jisus dun ni tampilan na manga umagakan dun ni tengen' nilan, aw miglong sakanan, "Ya nan na wala' kaabus pakasulat asini libru ini. kalinaw gayed magad kamayu!" **20** Pagkatigkas **31** Manang ya nyakasulat asini, pigsulat pada da nan maglong, pigpakita' nan kanilan ya mangintu-u kamu na si Jisus yan ya Kristu, ya manga pali' dun ni kanan manga palad aw Ise' na Tyumanem. Aw magi sa pagpangintu-dun ni kilid nan. Aw to-o migleya ya manga u mayu kanan, matagtun mayu ya ginawa na umagakan nan asuntu na kyinita' nilan ya wala' ya katigkasan.

kanilan Pangulu. **21** Aw miglong pa uman si Jisus adti kanilan, "Ya kalinaw gayed magad kamayu! Aw kasiling na pigpadala aku na Ama adti manga utaw asini lupa', kamu uman un ku padala adti manga utaw." **22** Aw pagkatigkas ni Jisus maglong seiyl, pig-eyepan nan na kanan ginawa ya kadéy nilan, aw miglong sakanan, "Dawata mayu ya Ispiritu Santo. **23** Aw adun, kun maglong kamu adti pangkay singalan na nyalanas da ya manga sala' nilan, piglanas da saba na Tyumanem. Manang kun dili' kamu maglong na malanas da ya manga sala' nilan, na kenne' pa na manga sala' nilan." **24** Na, si Tomas sambuk na umagakan ni Jisus na nyakakup dun ni sampulu' tag duwa. Aw pagtawagen sakanan na Pingin. Manang sa pagpakita' ni Jisus kanilan, wala' dun si Tomas. **25** Yanagaw pig-ubatan nilan sakanan, law nilan, "Pigkita' nami ya kanaten Pangulu!" Manang miglong si Tomas kanilan, "Kun dili' ku una kita-en aw madamdam ya manga pali' na kya-agiy'an na kalabu, aw kun dili' ku malungug ya tullu' ku adti kilid nan na pigdugsang na sundalu, dili' aku mangintu-u sa piglong mayu." **26** Aw sa paglabay da na walungallaw, migkatipun da uman ya manga umagakan ni Jisus dala uman si Tomas adti pigbantukan nilan. Pangkay pigbalagsangan nilan ya manga tatakep, manang bigla' da uman migpakita' si Jisus dun ni tengen' nilan aw miglong sakanan, "Ya kalinaw gayed magad kamayu!" **27** Pagkatigkas yan, piglongan ni Jisus si Tomas, "Kay Tomas, adi kaw. Damdama ya palad ku na kya-agiy'an na

21 Paglabay da na pilangallaw, migpakita' da uman si Jisus adti kanan manga umagakan dun ni ligad na Danaw na Tibériyas. Maynini ya nya-imo': **2** Migkatipun si Simon Pédro, aw si Tomas na pagtawagen uman na Pingin, aw si Natanyél na taga Cana sakup na Galilya, aw ya duwa ya ise' ni Zibidiyo na eseg, aw ya duwa pa uman na umagakan ni Jisus. **3** Aw miglong si Simon Pédro adti manga edep nan, "Un pa aku mamiyala." Aw law nilan, "Magad kami kanmu!" Aw syumakay silan sa balangay aw syuminan adti ltenga-tenga' na danaw. Aw sanggabi nilan ya nyamiyala manang wala' ya nyakamang nilan. **4** Na, sa to-o pa maselem, kyinita' nilan si Jisus nyinindeg adti baklayan dun ni ligad na danaw, manang wala' nilan kilalaa' kun singalan sakanan. **5** Aw migtatawag si Jisus kanilan, "We...Lew! Awun nyakamang mayu?" Aw tyumubag silan kanan, "Wala' kay Lew, pangkay sambuk." **6** Aw migtatawag pa uman si Jisus kanilan, "Agbelan ya biyala mayu apit adti kalintu aw awun makamang mayu." Yanagaw pig-agbel nilan ya kanilan biyala apit adti kalintu, aw to-o madég ya isda' na nyakamang nilan menda' na wala' da galu nilan kabatug engata. **7** Aw miglong kan Pédro ya sambuk kanilan na pigginawaan ni Jisus, "Wettay, ya migtatawag kadi' kanaten, yan ya Pangulu tadun!" Aw sa pagdenggeg ni Simon Pédro na si Jisus ya adti baklayan, maksay nan pigsut ya salul nan, aw tyumellek sakanan aw kyumapay pasinan adti kan Jisus. **8** Manang ya manga edep

na umagakan, kenne' pa nilan adti balangay aw eped na utaw ya magpasut kanmu, aw silan aw pigguyud nilan ya biyala na nyatmu' na ya magbaya' kanmu. Aw pa-agad kaw nilan adti isda'. Kay ya kawat lekat adti ligad na danaw, banwa na dili' mu kaliman kadtuwan." 19 Na, manga kalimaan ka depa. 9 Sa pagpakataklang maynan ya piglong ni Jisus pada pa-edé' kanan da nilan adti baklayan, awun kyinita' nilan na kun unu ya ka-agiyán na pagkamatay ni Pédro, manga baga na ulying aw isda' na pigpasagan, aw aw magi dun, un nan bassaan ya Tyumanem, awun uman pan. 10 Aw miglong si Jisus kanilan, Pagkatigkas yan, miglong si Jisus kan Pédro, "Dala kamu kanate' adi sa isda' na nyakamang "Dalug kaw kanak!" 20 Aw sa paglingi' ni Pédro, mayu!" 11 Yanagaw nyanik si Simon Pédro sa kyinita' nan na gyumuyud kanilan ya sambuk balangay aw pigbeklas nan ya biyala na kenne' na umagakan na pigginawaan ni Jisus. Yeiy ya pa nyatmu' na manga mangkabakla' na isda'. umagakan na nyangunsalig dun ni aba ni Jisus Sanggatus aw kalimaan tag tulu ya kadégnadti pagpangiyambung idtu muna aw nyusip isda' adti seled manang wala' kakésé' ya biyala. kan Jisus kun singalan ya un maglubid kanan. 12 Pagkatigkas yan, miglong si Jisus kanilan, 21 Sa pagkita' ni Pédro kanan, nyusip sakanaan "Kan da kamu adi!" Aw wala' ya pangkay kan Jisus, "Kay Pangulu, unu ya datengan na sambuk na manga umagakan nan na nyangusip utaw yeiy?" 22 Aw tyumubag si Jisus kanan, kun singalan sakanaan kay kya-edé-an da nilan "Kun kaliman ku na meya' pa sakanaan asini tas na yan ya Pangulu. 13 Aw pigkamang ni Jisus na lupa' menda' sa pagliku' ku, unu ya kanmu ya pan aw isda' na abus da nan pasagi aw labet? Gayed kaw sa kanmu dalug kanak!" 23 pigtenga-tenga' nan adti kanilan. 14 Na, yeiy ya Asuntu sa piglong nan yeiy, nyabekkal baling katlu na pagpaki' ni Jisus adti kanan manga adti manga mangintu-uway ya kasampetanen umagakan pagkatigkas na pagkataw nan lekat na dili' kunu matay ya sambuk na umagakan adti pagkamatay. 15 Pagkatigkas nilan kuman, na pigginawaan ni Jisus. Manang wala' si Jisus miglong si Jisus kan Simon Pédro, "Kay Simon paglong na dili' sakanaan matay. Yan olo' ya na ise' ni Juan, unu, dakula' ya pagginawa piglong nan, "Kun kaliman ku na meya' pa mu kanak kay sa pagginawa na manga eped sakanaan asini tas na lupa' menda' sa pagliku' ku, mu ini kanak?" Aw tyumubag si Pédro, "E- unu ya kanmu labet?" 24 Aw yeiy ya umagakan e, kay Pangulu. Kya-edé-an mu na to-o ta ni Jisus na migmatinaw sa kadégnadpisulat kaw pigginawaan." Aw miglong si Jisus kanan, nan asini, kay alag nan kyinita'. Aw kya-edé-an "Pakana ya kanak manga karniro." 16 Miglong tadun na alag matinaw ya piglong nan asini. 25 pa uman si Jisus, "Kay Simon na ise' ni Juan, Madégnadpa ya manga pig-imó' ni Jisus, aw kun unu, tengteng aku mu pigginawaan?" Aw law mabus sulaten adti libru, ya kadégnadmanga ni Pédro, "E-e, kay Pangulu, kya-edé-an da libru dili' masa asini kadakula' na banwa. mu saba na to-o ta kaw pigginawaan." Aw miglong pa uman si Jisus, "Diyagayi ya kanak manga karniro." 17 Dun ni katlu na usip ni Jisus, miglong sakanaan, "Kay Simon na ise' ni Juan, unu, tengteng aku mu pigginawaan?" Migkalat ya ginawa ni Pédro asuntu na pig-usip sakanaan ni Jisus na makatlu, "Unu, pigginawaan aku mu?" Yanagaw miglong si Pédro, "Kay Pangulu, nya-edé' kaw sa kadégnad. Kya-edé-an da mu saba na to-o ta kaw pigginawaan!" Aw miglong si Jisus, "Diyagayi ya kanak manga karniro." 18 Pagkatigkas yan, miglong pa uman si Jisus adti kan Pédro, "Matinaw ya un ku paglongun kanmu: Idtu na bagu pa ya ginawa mu, ikaw ya magbaya' sa kanmu pagka-utawun, kun unu ya un mu sutun aw kun ayin kaw pasinan. Manang pagkabakleg da mu, eped da na utaw ya mag-ulad sa kanmu manga beketen,

Pigpan-imó'

1 Kay Tyupilo: Dun ni tagna' na libru na pigsulat ku idtu muna, pigpa-edé' ku ya kadég na pigpan-imó' ni Jíus aw ya kadég na pigpalnau nan, lekat adti pagpalekat na imo-unun nan **2** taman na allaw na nya-engat sakanañ adti tas na langit. Na, pagkatigkas na pagkamatay nan, nyataw sakanañ aw migpakita' adti manga apostolés na dadan da nan pigpamalli'. Seled na kapatian ya allaw, pigmatinaw nan na nyataw sakanañ lekat adti pagkamatay, aw gayed nan pigpa-edé' kanilan ya Kasakupan na Pigharian na Tyumanem, aw piglongan nan silan magi sa katulus na Ispíritu Santo kun unu ya un nilan imo-un. **4** Sa kenne' pa ni Jíus adti tampil nilan, piglongan nan silan, "Dili' pa kamu magpanaw asini Jérusalim manang tagadi mayu una asini ya pigpakang na Ama na dyenegg mayu adi kanak. **5** Idtu muna sa utaw pa si Juan, pigbautismuhan kamu nan magi sa tubig, manang dili' madugay un kamu bautismuhan magi sa Ispíritu Santo." **6** Pagkatipun da uman nilan, nyusip silan kan Jíus, law nilan, "Kay Magpalna-uway, unu ka', paluwa-en da mu adun ya nasud na Israél lekat adti pagsakup na Roma aw ikaw da ya maghari?" **7** Aw tyumubag si Jíus, "Wala' tumbayan kamayu ya pagka-edé' kun kinunu yan ka-imó', kay ya Ama, yan ya magbaya' sa kadég. **8** Manang dun ni allaw na pagdateng na Ispíritu Santo adti kamayu, madawat mayu ya katulus na Tyumanem. Yanagaw kamu ya magmatinaw kanak asini Jérusalim, aw adti kadakula' na probinsya na Judiya aw banwa na Samarya, aw pangkay adti kadakula' na banwa." **9** Pagkatigkas ni Jíus maglong kanilan, nya-engat sakanañ adti langit aw gayed nilan pigtandawan menda' na kyasalibenán na labun aw wala' da nilan sakanañ kita-a. **10** Sa kenne' pa nilan lyumangad adti langit, bigla' nyaka-indeg dun ni sayid nilan ya duwa ya eseg na syumut sa kadékgadéng na alag maputi'. **11** Aw law nilan, "Kay manga taga Galilya, ananga' kenne' pa mayu mig-indeg-indeg asini aw lyumangad adti langit? Ya Jíus na nya-engat lekat adti kamayu pasinan adti tas na langit, dumateng ya allaw na lumiku' sakanañ, aw maynini uman ya ma-imó' dun ni pagliku' nan." **12** Na, ya kadég yeiy nya-imó' adti buntud na pigngalanán na

Olibo adti dipag na syudad na Jérusalim. Aw tigkas yan, lyumiku' ya manga apostolés adti Jérusalim, aw ya kawat na pigpanawan nilan sangka kilomitro. **13** Aw syumeled silan adti bantukanan aw nyanik adti gibalayan na awun ni kadwa na kansad. Aw migkatipun silan si Pédro, aw si Juan, aw si Santiago, aw si Andrés, aw si Pilipé, aw si Tomas, aw si Baltolomi, aw si Matiyo, aw si Santiago na ise' ni Alpiyo, aw si Simon na nyakasakup idtu muna adti partido na manga Zéloti, aw si Judas na ise' ni Santiago. **14** Aw gayed migsambuk ya ginawa nilan aw nyatibulluk adti pagpanawgatwag sa Tyumanem. Aw dun uman ya manga kaubayan na nya-imó' umagakan ni Jíus, aw si Maria na ina nan, aw ya manga mangud ni Jíus na eseg. **15** Sambuk na allaw yan, migkatipun ya manga sanggatus aw kaluwaán ya manga mangintu-uway kan Jíus. Aw nyindeg si Pédro aw piglongan nan ya kadég nilan, **16** "Kay manga inulug ku, nyatuman da ya pigpa-edé' dadan ni Dabid magi sa katulus na Ispíritu Santo, aw yeiy saba ya pag-allad ni Judas sa manga utaw na migdakep kan Jíus. **17** Si Judas, yan ya sambuk na edep nami na pigpamalli' ni Jíus na tyumabang sa manga imo-unun nan." **18** Na, yeiy ya nya-imó' kan Judas: Ya pigtandan kanan sa pig-imó' nan na malatay, pigbayad nan sa lupa'. Aw adti lupa' na pigbayadan nan, dun sakanañ kolug lekat adti kawuy na nyaka-una ya ulu nan aw nyakadakdak adti lupa' aw nyutu' ya buntit nan aw lyumuwa' ya tinay nan. **19** Pagdenggeg da na manga utaw na nyeya' dun ni Jérusalim sa kyagamakan ni Judas, pigngalanán nilan ya lupa' yan na Akéldama. Ya kakawasan: lupa' na pigbayadan na dugu'. **20** Migpadeleg pa si Pédro miglong, "Yeiy ya pigsulat asini muna dun ni Salmo: 'Pabaya-an da galu na kadég na manga utaw ya kanan eya-anan aw wala' da ya un pa-eya-en dun ni lupa' yan.' Aw pigsulat uman, 'Madyaw awun sumaya sa katundanan nan.'" **21** Miglong pa uman si Pédro, "Ka-ilangan awun sambuk uman na eseg na un ma-imó' apostol edep nami aw magmatinaw sa pagkataw ni Jíus na kanaten Pangulu lekat adti pagkamatay. Aw ya umba' pamalli-en, yan ya sambuk na utaw na nyaka-iyeped kanami lekat adti allaw na pagbautismu ni Juan kan Jíus taman na allaw na nya-engat si Jíus adti tas na langit." **22** Yanagaw awun duwa ya eseg na un nilan pamalli-an. Ya sambuk, yan si

José na pigngalan na uman na si Barsabas na Krita aw taga Arabiya. Alag tadun pigdengeg pagtawagen nilan na Justo. Aw ya sambuk, yan ya piglong nilan adti tagsambuksambuk na si Matiyas. **24** Pagkatigkas yan, nyanawagtawag kanaten tingeg. Aw yan ya pigkasampetan silan, law nilan, "Kay Tyumanem na awun ni nilan ya to-o mangkadyaw na pigpan-imo' na tas na langit: Kya-edé-an mu ya anenganeng Tyumanem magi sa katulus nan!" **12** Aw to-o na kadég na utaw. Pa-edé-an beg kanami kun silan nya-enneng-enneng aw nyabelengbeleng singalan kanilan ya pigpamalli' da mu **25** na sa nya-imo' dun. Aw mig-usip-usipay silan, ma-imo' apostol na un sumayu kan Judas. Kay "Unu ya kakawasan na kadég yeiy?" **13** Manang pig-ayawan ni Judas ya katundanan nan aw awun edep kanilan na mig-odoy-odoy sa manga adtu la sakanaan ni banwa na umba' kanan." **26** Pagkatigkas yan, migbunutbunut silan, aw kan Matiyas ngalan ya kyabunutan, aw nya-imo' sakanaan apostol edep na sampulu' taggesya'.

2 Na, dyumateng da ya Pista na Péntécostés, aw ya kadég na manga mangintu-uway kan Kristu dun ni Jérusalim, migsambuk silan adti dakula' na balay. **2** Aw tigkan awun dalagunut na lekat adti tas na langit kasiling na mabandes na samet aw nyatmu' na dalagunut ya balay na pigkatipunan nilan. **3** Awun uman migpakita' kanilan na manga laga na iman mu aw manga dila' na mig-atped-atped adti tagsambuksambuk kanilan. **4** Aw nyatmu' ya kadég nilan na Ispiritu Santo, aw migpalekat silan miglong sa madég na punganan na tingeg na wala' pa nilan lemena paglongan. Nyakapaglong silan sa manga tingeg yeiy magi sa katulus na Ispiritu na pig-atag kanilan na Tyumanem. **5** Na, asuntu sa manga pista, awun madég na utaw na Judiyu na dadan da dyumateng adti Jérusalim lekat adti madég na nasud kay to-o nyatibulluk ya kanilan ginawa sa pagdalug sa Uldin na Tyumanem. **6** Pagdengeg nilan sa kawayit lekat adti seled na balay yan, nyaksay silan migkatipun. Aw to-o silan nyabelengbeleng kay dyengg na tagsambuksambuk ya kanilan tengteng tingeg, **7** aw to-o silan nya-enneng-enneng. Aw mig-usip-usipay silan, "Wettay, wan yangadi? Ya manga utaw yeiy alag saba silan taga Galiliya! **8** Ananga' silan makapaglong sa kanaten manga tingeg na lekat adti manga banwa na pigkáutawan tadun? **9** Ya edep kanaten taga Partiya, aw taga Médiya aw taga Élam. Awun edep na lekat adti Mésopotamiya, aw Judiya, aw Capadocia aw Ponto aw Asia, **10** aw Pridya, aw Pampiliya. Awun uman lekat adti Ihiptu, aw lekat adti manga sakup na Libya na malapit adti syudad na Ciréné, aw pangkay manga taga Roma dala ya Judiyu aw manga Héntil na dyumalug da sa Uldin aw katanem na manga Judiyu. **11** Aw ya edep taga

Krita aw taga Arabiya. Alag tadun pigdengeg singalan kanilan ya pigpamalli' da mu **25** na sa nya-imo' dun. Aw mig-usip-usipay silan, ma-imo' apostol na un sumayu kan Judas. Kay "Unu ya kakawasan na kadég yeiy?" **13** Manang pig-ayawan ni Judas ya katundanan nan aw awun edep kanilan na mig-odoy-odoy sa manga adtu la sakanaan ni banwa na umba' kanan." **26** Pagkatigkas yan, migbunutbunut silan, aw kan Matiyas ngalan ya kyabunutan, aw nya-imo' sakanaan apostol edep na sampulu' taggesya' adti asdangan na kadég na manga utaw, aw miglong si Pédro adti kanilan magi sa mabagseg na tingeg. Law nan, "Kay manga kadégan ku na manga Judiyu aw kadég mayu na nyeya' asini Jérusalim, pakanyegi mayu ya un ku paglongun. **15** Ya manga utaw na dyengg mayu kakayna, iman mayu aw nyalangulangu silan na inemenen, manang beke' na maynan, kay bagu pa saba alas nibi na maselem! **16** Ya nya-imo' adun na allaw ini, katumanan yeiy sa pigsulat na propita na si Joél asini muna: **17** 'Ini ya piglong na Tyumanem. Dun ni manga kamoliyan na allaw, un ku atag ya kanak Ispiritu adti kadég na manga utaw. Ya manga buwadbuwad mayu na eseg aw bubay, un nilan ubat-ubat ya pa-edé' ku kanilan. Aw ya manga eseg na bagu pa ya ginawa, awun pakita' ku kanilan. Aw ya manga bakleg mayu, un ku silan patagaynepen. **18** Aw pangkay ya kanak manga sugu-anen na eseg aw bubay, atag ku kanilan ya kanak Ispiritu, aw un nilan ubat-ubat ya pa-edé' ku kanilan. **19** Magpakita' aku sa madég na pangilala adti langit aw manga milagru asini tas na lupa': Kita-en ya dugu' aw atulun aw madakmel na ebel. **20** Ya sega magkangitngit, aw ya bulan iman mu aw dugu'. Maynan alag ya un mangka-imo' sa dili' pa dumateng ya allaw na pagdateng na Tyumanem, aw yeiy ya allaw na to-o madyaw aw wala' ya makanunawa. **21** Aw pangkay singalan ya magtawag adti Tyumanem, paluwa-en saba sakanaan." **22** Migpadeleg si Pédro mig-ubat-ubat kanilan, law nan, "Kay manga kadégan ku na utaw na Israél, pakanyegi mayu ya tingeg ku! Ya Tyumanem ya migpa-edé' na si Jisus na taga Nasarit ya Pigpadala nan asini kanaten, aw kya-edé-an mayu kay pigmatinaw nan adti kamayu magi sa madég na manga pangilala aw milagru na pig-imo' ni Jisus. **23** Aw si Jisus yeiy, dadan da

na Tyumanem pigpalpa na un nan atag adti Pangulu, "Ingkud kaw apit adi kalintu ku 35 kamayu, aw kya-edé-an da nan dadan na un menda' na mabus ku degen ya kanmu manga mayu tumanen ya pigpalpa nan, kay pigtumbay po-on aw alag ku silan betang adti salad na mayu si Jisus adti manga utaw na mag-imo' sa siki mu." 36 Yanagaw kamu na buwadbuwad ni malatay, yanagaw kamu ya migpakalabu kanan Isra-él, ka-ilangan mayu kalabetan na si Jisus na adti krus. 24 Manang pigmataw sakanaan na pigpakalabu mayu adti krus, yan saba ya pig-Tyumanem aw pigpaluwa' lekat adti katulus imo' na Tyumanem Kristu na Magpaluwa-ay na kamatayen, kay dili' saba sakanaan mabatug kanaten aw Pangulu tadun." 37 Pagdenggeg da na tagenan na kamatayen. 25 Kay awun piglong ni manga utaw sa ubat-ubat ni Pédro, kyelegan ya Dabid asini muna na nyatuman dun ni kan Jisus: ginawa nilan, yanagaw nyusip silan kan Pédro 'Gayed ku pigkita' ya Tyumanem, kay dun da aw sa edep pa na manga apostolés, law nilan, sakanaan adti kalintu ku pada dili' aku ma-inang- "Kay manga inulug, unu ya madyaw nami imo-inang. 26 Yanagaw to-o aku migleya, aw dili' ku katagenan ya kanak pagdeyen kanan. Kya-edé- adi ku na pangkay matay pa ya lawas ku manang awun pa imanen. 27 Kay dili' mu pabaya-an ya kalaluwa ku adti banwa na Kaludukan. Aw aku na gayed migtuman sa pagkaliman mu, dili' mu tumbay na malandak ya kanak lawas adti lebeng. (Hadés g86) 28 Pigpa-edé' da mu kanak ya un ku agiyan pasinan adti ginawa na wala' ya katigkasen, aw to-o aku magleya kay awun kaw gayed ni sayid ku." 29 Miglong pa si Pédro kanilan, "Kay manga kadégan ku, matinaw saba ya piglong ku kamayu sa tyugbulan tadun asini muna na si Dabid. Nyatay da sakanaan aw piglebeng, aw kenne' pa na piglebengan kanan asini kanaten. 30 Yanagaw asuntu na si Dabid sambuk na propita, kya-edé-an da nan na pigsapa-an sakanaan na Tyumanem na ya sambuk na buwadbuwad nan un na Tyumanem pa-ingkudun adti trunu nan. 31 Aw asuntu na kya-edé-an ni Dabid ya un dumateng, pigsulat nan ya pagkataw na Kristu lekat adti pagkamatay. Aw matinaw saba ya pigsulat nan na wala' na Tyumanem pabaya-i ya kalaluwa ni Jisus adti banwa na Kaludukan, aw wala' kalandak ya lawas nan adti lebeng. (Hadés g86) 32 Si Jisus yeiy, pigmataw da saba na Tyumanem. Aw pagkatigkas na pagkataw nan, kyinita' na kadég nami. 33 Aw pigpatas da sakanaan dun ni ingkudanan na to-o dengganen apit adti kalintu na Tyumanem adti tas na langit. Aw kasiling na pigpakan na Ama, pig-atag nan kan Jisus ya kanan Ispiritu, aw pig-atag da uman ni Jisus adti manga utaw. Aw ya kadég na kyinita' aw dyenget mayu kakayna, alag yeiy nya-imo' magi sa katulus na Ispiritu nan. 34 Tyumanem, aw gayed silan migsambuk kyuman Kay beke' ni Dabid ya nya-engat adti tas na langit, manang yeiy ya pigsulat nan asini muna, 47 aw gayed nilan pigdeyen ya Tyumanem. Aw law nan, 'Miglong ya Tyumanem adti kanaken pigsaya' silan na kadég na utaw. Aw kada allaw

pigdugangan na Tyumanem ya manga utaw na si Isa-ak aw si Jakub. Aw pigpakita' da nan pagka Tyumanem na sugu-anen nan na si

piogpaluwa' da nan.

3 Sambuk na allaw, migpasinan si Pédro aw si Juan adti Témplo na manga alas trés na ambung kay yan ya udas na pagpanawgatwag na manga utaw na Judiyu sa Tyumanem. **2** Sa malapit da silan adti Témplo, awun eseg dun na kapig na lekat pa na pagkautaw nan. Aw dun pagbetang na manga utaw na magtingga kanan kada allaw na un magsekat sa limos adti manga utaw na sumeled adti suwangan na pigngalan na "Manenggaya." **3** Aw sa pagkita' nan kan Pédro aw kan Juan, migsekat sakanan sa kuwalta. **4** Manang pigtengtengan nilan ya utaw yan, aw law ni Pédro, "Inunuwa kami!" **5** Aw pigtengtengan nan uman ya duwa kay yan ya pig-iman nan na atagan nilan sakanan na kuwalta. **6** Manang miglong si Pédro, "Wala' ya kuwalta ku, manang ya ini kanak na nyatagtun ku, yan ya un ku atag kanmu. Na! Dun ni ngalan ni Jisu-Kristu na taga Nasarit, indeg kaw aw panaw kaw!" **7** Aw pig-awidan ni Pédro ya kalintu na bekten nan aw dayaw nan pa-indega. Aw tigkan migkabagseg ya siki nan **8** aw nyaka-indeg da aw nyanaw, aw nyagad kanilan adti seled na Témplo na gayed mig-ugpasen na migdelyn sa Tyumanem. **9** Aw kyinita' na kadég na manga utaw na nyakapanaw da sakanan aw migdelyn sa Tyumanem. **10** Kyilala nilan sakanan na yan ya eseg na nyingkud dun ni Suwangan na Manenggaya na gayed nyangilalat. Aw to-o silan nyabelengbeleng sa nya-imo' kanan. **11** Ya eseg na bagu makapanaw, wala' pakaluwat kan Pédro aw kan Juan dun ni agiyanan na pigngalan na Portiko ni Solomon na awun ni pamanag na Témplo. Aw migkagallat ya madég na manga utaw migpalapit kanilan kay to-o silan nya-enneng-enneng sa kyinita' nilan. **12** Aw sa pagkita' ni Pédro sa manga utaw, miglong sakanan kanilan, "Kay manga kadégan ku na manga utaw na Isra-él, ananga' kamu ma-enneng-enneng sa kyinita' mayu? Ananga' gayed kamu nyinunu kanami? Pagaw iman mayu aw awun katulus nami magpapanaw sa utaw yeiy. Aw iman mayu uman aw nyakapanaw da sakanan kay dyalug nami ya Uldin na Tyumanem?" **13** Manang beke' saba na maynan! Ya kyinita' mayu kakayna lyumekat saba adti kana Tyumanem na manga tyugbulan tadun na si Abraham aw

ya pagka Tyumanem na sugu-anen nan na si Jisus. Manang si Jisus yeiy, pigtumbay mayu baling na patayen, aw pigkelean mayu adti asdangan na gubirnador na si Pilato, pangkay kaliman ni Pilato na paluwa-en sakanan. **14**

Pigkelean mayu ya Pigpadala na Tyumanem na wala' ya sala!! Aw pigsekat mayu baling na paluwa-en ya sambuk na utaw na migpatay sa eped na utaw. **15** Aw pigpapatay mayu ya piglekatan sa ginawa, manang pigmataw na Tyumanem lekat adti pagkamatay nan, aw migmatinaw kami na nyataw da sakanan. **16** Aw ya utaw ini na pigkilala mayu, ya pagpangintuu nan sa ngalan ni Jisus, yan ya migpakabagseg sa siki nan. Si Jisus saba ya pyangintu-uwan nan aw yan ya nyatag sa pagkadyaw na lawas nan asini asdangan na kadég mayu. **17** "Na, kamu na manga kadégan ku, kya-edé-an da ku adun na idtu na pagpapatay mayu kan Jisus, wala' mayu kilalaan na yan ya Pigpadala na Tyumanem. Aw wala' uman sakanan kilalaan na manga migdumala kamayu. **18** Manang dun ni pig-imo' mayu kan Jisus, pigtuman na Tyumanem ya pigpa-edé' nan dadan magi sa manga propita nan asini muna na un magtisis ya Kristu aw matay. **19** Yanagaw pagselsel kamu sa manga sala' mayu aw kaágadi mayu ya Tyumanem pada lanasen nan ya manga sala' mayu. Kun imo-un mayu yeiy, dumateng ya manga allaw na pakagamen na Tyumanem ya ginawa mayu, **20** aw padala pa nan salut asini tas na lupa' ya Misiyas na un magdumala kamayu, na yan saba si Jisus. **21** Manang ka-ilangan pa sakanan matingen adti tas na langit taman na allaw na baguwun ya kadég, kay pigpa-edé' na Tyumanem dadan adti kanan manga propita na yan ya un nan imo-un. (aión **9165**) **22** Miglong si Moysis asini muna adti manga utaw na Isra-él, law nan, 'Un magpadala ya Tyumanem kamayu adti moli na allaw sa propita kasiling kanaken. Aw ya propita yan, un lumekat adti buwadbuwad ni Isra-él. Pakanyegi mayu ya kadég na un nan paglongun. **23** Aw pangkay singalan ya dili' dumalug sa piglong na propita yeiy, taniyen sakanan aw patayen.' **24** Aw si Samwél uman aw ya eped na manga propita na syumayu kanan, mig-ubat-ubat ya kadég nilan asini muna kun unu ya ma-imo' adun na manga allaw yeiy. **25** Aw kitadun saba na Judiyu ya dyumawat adun sa pigpakang na

Tyumanem adti tyugbulan tadun magi sa manga pigmataw sakanan na Tyumanem lekat adti muna propita. Kay miglong ya Tyumanem kan pagkamatay. **11** Si Jisus saba ya pigkasampetan Abraham asini muna, ‘Magi dun ni manga dun ni pigpasulat na Tyumanem na yan ya batu buwadbuwad mu, pakadyawun ku ya kadégn na sumalem na pigkelean na manga panday. na utaw na asini tas na lupa’. **26** Yanagaw Aw kamu saba ya manga panday na kyumele pigpadala na Tyumanem asini tas na lupa’ kanan. Manang yan baling ya batu na nya-imo’ ya kanan sugu-anen, aw kitadun na manga masalig na tullukanan sa balay. **12** Aw yan olo’ ya utaw na Isra-él ya muna nan pigpadalaan, pada makapaluwa’ kanaten lekat adti pa-emel-emel pakadyawun kitadun magi dun ni pagtabang na Tyumanem, kay wala’ ya eped na ngalan na nan sa tagsambuksambuk kanaten na un tadun talikudan ya pag-imo’ sa malatay.”

4 Sa wala’ pa katigkas ni Pédro aw ni Juan

ya pag-ubat-ubat adti manga utaw dun ni pamanag na Témple, dyumulud adti kanilan ya manga magdadugsu-ay, aw ya kapitan na manga magtatunggu-ay sa Témple, aw ya manga Sadusyo. **2** Aw nyadaman silan to-o kay pigpalna-uwan ni Pédro aw ni Juan ya manga utaw aw pig-ubat-ubat nilan ya pagkataw ni Jisus aw ya pagkataw uman na manga utaw lekat adti pagkamatay. **3** Yanagaw pigdakep nilan si Pédro aw si Juan. Aw asuntu na gabi la, pigpakalabusu nilan taman na maselem. **4** Manang ya manga utaw na migpakanyeg sa pig-ubat-ubat ni Pédro, madégn kanilan ya nyangintu-u. Aw limammalalan ya kadégn na manga eseg na nyangintu-u la kan Jisus. **5** Na, pagkamaselem da, migkatipun dun ni Jérusalim ya magdadumalaay sa manga Judiyu, aw manga magpalna-uway sa Uldin nilan, aw ya kanilan manga mangkalangkaw. **6** Aw dun uman si Anas na pangulu sa manga magdadugsu-ay, aw manga eped pa na kadégn nan dala si Kaypas aw si Juan aw si Aléjandro. **7** Pigpanangay nilan si Pédro aw si Juan aw pigpa-indeg nilan adti asdangan na manga mag-usayay. Aw pig-usip nilan, “Kanyan ngalan ya dyala mayu na migpaguli’ sa utaw na kapig? Ayin lekat ya katulus mayu yan?” **8** Aw si Pédro na nyatmu’ na Ispiritu Santo tyumubag kanilan, “Kamu na manga magdadumalaay kanami na manga Judiyu, aw manga mangkalangkaw, **9** kun usipen mayu kami sa du-an na pigkallatan nami ya utaw na kapig aw kun pig-unu ya pagpaguli’ kanan, **10** na, yeiy ya tubag nami kamayu aw adti kadégn na utaw na Isra-él: Ya eseg ini na nyindeng asini asdangan mayu adun na migkadyaw da ya lawas, pigkaguli-an sakanan magi sa katulus na ngalan ni Jisu-Kristu na taga Nasarit, na yan ya pigkalabu mayu adti krus manang

pigmataw sakanan na Tyumanem lekat adti muna propita. Kay miglong ya Tyumanem kan pagkamatay. **11** Si Jisus saba ya pigkasampetan Abraham asini muna, ‘Magi dun ni manga dun ni pigpasulat na Tyumanem na yan ya batu buwadbuwad mu, pakadyawun ku ya kadégn na sumalem na pigkelean na manga panday. na utaw na asini tas na lupa’. **26** Yanagaw Aw kamu saba ya manga panday na kyumele pigpadala na Tyumanem asini tas na lupa’ kanan. Manang yan baling ya batu na nya-imo’ ya kanan sugu-anen, aw kitadun na manga masalig na tullukanan sa balay. **12** Aw yan olo’ ya utaw na Isra-él ya muna nan pigpadalaan, pada makapaluwa’ kanaten lekat adti pa-emel-emel pakadyawun kitadun magi dun ni pagtabang na Tyumanem, kay wala’ ya eped na ngalan na pig-atag adti utaw na makapaluwa’ kanaten. Kan Jisus olo’ ngalan.” **13** Na, kyinita’ na manga magdadumalaay na wala’ ya kakallekan ni Pédro aw ni Juan miglong kanilan, aw to-o silan nya-enneng-enneng, kay kya-edé-an nilan na tagbi’ ya pig-iskwilaan ni Pédro aw ni Juan. Aw dun da nilan ka-edé-i na silan duwa ya gayed migiyeped kan Jisus idtu muna. **14** Aw sa pagkita’ nilan uman sa eseg na bagu pa pigkaguli-an na dun uman ni tampid nilan, wala’ silan pakapaglong sa malat adti pagpaguli’ kanan. **15** Yanagaw pigpalua’ nilan si Pédro aw si Juan, aw migbalawbalaw ya manga mag-usayay dun ni seled, **16** law nilan, “Unu ya imo-un naten kanilan? Kya-edé-an da saba asini Jérusalim ya pig-imo’ nilan na milagru, yanagaw dili’ kitadun makabalyaw. **17** Manang pagaw mabekkal adti kadégn na utaw ya pig-imo’ nilan, naten silan paglongan na dili’ da silan mag-ubat-ubat dun ni ngalan yan adti pangkay singalan utawa.” **18** Yanagaw pigpatawag nilan si Pédro aw si Juan aw pigpigilan nilan na dili’ da magpalnau sa pangkay sambuk na palna-u ni Jisus adti manga utaw. **19** Manang tyumubag si Pédro aw si Juan kanilan, law nilan, “Ayin ya madyaw adti anenganeng na Tyumanem, imo-un nami ya kamayu piglong aw kun tumanen nami ya kanan sugu’? **20** Dili’ nami mabatug tagenan ya pag-ubat-ubat adti manga utaw sa pigpanimo’ ni Jisus na pigkita’ nami idtu muna aw ya kadégn na dyenget nami adti kanan.” **21** Manang kenne’ nilan pigpigilan ya duwa na dili’ da silan mag-ubat-ubat. Aw tigkas yan, pigpalua’ da silan lekat adti kalabusuanan. Pangkay kaliman nilan pa-emel-emelen ya duwa yeiy manang dili’ nilan mabatug asuntu na nyallek silan pagaw mangkadaman ya manga utaw. Kay ya manga utaw, alag silan migdeyen sa Tyumanem asuntu sa nya-imo’ dun. **22** Ya eseg na kyaguli-an da, sobla kapatan ya umay nan. **23** Pagkatigkas ni Pédro aw ni Juan paluwa-en, nyadtu silan ni manga eped nilan na mangintu-

uway aw pig-ubat nilan ya kadég na piglong na sa kanilan lupa' aw balay, aw dyala nilan ya manga mangkatas na magdadugsu-ay aw manga kuwalta 35 aw pigbetang nilan adtiasdangan magdadumalaāy sa manga Judiyu. 24 Aw sa na manga apostolés, aw pig-atped-atped adti pagdengeg da na manga mangintu-uway sa pig- manga mangintu-uway na migkapelek. 36 Aw ubat nilan, migsambuk silan nyanawgatwag, maynan ya pig-imo' ni José na taga pulu' na law nilan, "We Tyumanem na migdumala sa Cipré. Si José yan ya sambuk na lekat adti kadég; ikaw ya mig-imo' sa langit aw lupa' aw buwadbuwad ni Libi, aw pigngalanakan sakanan dagat aw ya kadég na awun ni kanilan. 25 Ikaw na manga apostolés na Bérnabi, kay yan ya ya miglong asini muna adti matikadeng nami kakawasan na Bérnabi: utaw na magpakagān sa na si Dabid na kanmu sugu-anen. Aw magi sa Ispiritu mu, yeiy ya pigsulat nan: 'Unu ya du-an na to-o nyadaman ya manga utaw na Héntil? Aw ananga' ya manga buwadbuwad ni Israél mag-anenganeng sa manga palpa na wala' ya guna? 26 Ya manga hari' asini tas na lupa', migtagilan silan sa tanam, aw ya manga edep na utaw na migdumala, migkatipun silan na un atuwan ya Tyumanem aw ya paghari' na Misiyas na pigpadala nan.' 27 Aw yan saba ya nya-imo' idtu muna asini syudad. Si Hérodés aw si Ponsyo Pilato aw ya manga Héntil aw ya manga utaw na Israél, migsambuk ya kanilan anenganeng na un nilan bantakan ya kanmu Pigpadala na migtuman sa sugu' mu. 28 Asuntu sa katulus mu, ya pigpalpa mu asini muna yan ya pigpan-imo' nilan. 29 Aw adun da, kay Tyumanem, dyenggeg mu ya kanilan pagpigil kanami aw ya palpa nilan na malat adti kadég nami na maglong sa ngalan ni Jisus. Atagi beg na kabagseg na ginawa ya kanmu manga suguanen na maglong sa tingeg mu na wala' ya kakallekan. 30 Aw padelega beg ya pagpaguli' sa manga utaw na awun magkedel, aw pag-imo' pa kaw sa manga pangilala aw manga milagru magi sa ngalan ni Jisus na kanmu sugu-anen." 31 Pagkatigkas nilan manawgatwag, nya-eyeng ya pigkatipunan nilan, aw nyatmu' ya kadég nilan na Ispiritu Santo aw mig-ubat-ubat silan sa kanan tingeg na wala' ya kakallekan. 32 Na, ya kadég na mangintu-uway dun, migkasambuk ya ginawa nilan aw ya kanilan anenganeng. Aw gayed silan migtatabangay, aw wala' ya utaw na dyumemet sa kanan manga pametang aw ka-unan pangkay sambuk. 33 Aw ya manga apostolés uman, magi sa katulus na Tyumanem, pigmatinaw nilan na nyataw da lekat adti pagkamatay ya kanaten Pangulu na si Jisus. Aw to-o pig-atagan na Tyumanem na grasya ya kadég nilan. 34 Ya syampetan nan, wala' ya sambuk na utaw adti kanilan na migkapelek, kay pigtagisun na manga edep nilan ya paggalin

sa kanilan lupa' aw balay, aw dyala nilan ya manga mangkatas na magdadugsu-ay aw manga kuwalta 35 aw pigbetang nilan adtiasdangan magdadumalaāy sa manga Judiyu. 24 Aw sa na manga apostolés, aw pig-atped-atped adti pagdengeg da na manga mangintu-uway sa pig- manga mangintu-uway na migkapelek. 36 Aw ubat nilan, migsambuk silan nyanawgatwag, maynan ya pig-imo' ni José na taga pulu' na law nilan, "We Tyumanem na migdumala sa Cipré. Si José yan ya sambuk na lekat adti kadég; ikaw ya mig-imo' sa langit aw lupa' aw buwadbuwad ni Libi, aw pigngalanakan sakanan dagat aw ya kadég na awun ni kanilan. 25 Ikaw na manga apostolés na Bérnabi, kay yan ya ya miglong asini muna adti matikadeng nami kakawasan na Bérnabi: utaw na magpakagān sa na si Dabid na kanmu sugu-anen. Aw magi sa Ispiritu mu, yeiy ya pigsulat nan: 'Unu ya du-an na to-o nyadaman ya manga utaw na Héntil? Aw ananga' ya manga buwadbuwad ni Israél mag-anenganeng sa manga palpa na wala' ya guna? 26 Ya manga hari' asini tas na lupa', migtagilan silan sa tanam, aw ya manga edep na utaw na migdumala, migkatipun silan na un atuwan ya Tyumanem aw ya paghari' na Misiyas na pigpadala nan.' 27 Aw yan saba ya nya-imo' idtu muna asini syudad. Si Hérodés aw si Ponsyo Pilato aw ya manga Héntil aw ya manga utaw na Israél, migsambuk ya kanilan anenganeng na un nilan bantakan ya kanmu Pigpadala na migtuman sa sugu' mu. 28 Asuntu sa katulus mu, ya pigpalpa mu asini muna yan ya pigpan-imo' nilan. 29 Aw adun da, kay Tyumanem, dyenggeg mu ya kanilan pagpigil kanami aw ya palpa nilan na malat adti kadég nami na maglong sa ngalan ni Jisus. Atagi beg na kabagseg na ginawa ya kanmu manga suguanen na maglong sa tingeg mu na wala' ya kakallekan. 30 Aw padelega beg ya pagpaguli' sa manga utaw na awun magkedel, aw pag-imo' pa kaw sa manga pangilala aw manga milagru magi sa ngalan ni Jisus na kanmu sugu-anen." 31 Pagkatigkas nilan manawgatwag, nya-eyeng ya pigkatipunan nilan, aw nyatmu' ya kadég nilan na Ispiritu Santo aw mig-ubat-ubat silan sa kanan tingeg na wala' ya kakallekan. 32 Na, ya kadég na mangintu-uway dun, migkasambuk ya ginawa nilan aw ya kanilan anenganeng. Aw gayed silan migtatabangay, aw wala' ya utaw na dyumemet sa kanan manga pametang aw ka-unan pangkay sambuk. 33 Aw ya manga apostolés uman, magi sa katulus na Tyumanem, pigmatinaw nilan na nyataw da lekat adti pagkamatay ya kanaten Pangulu na si Jisus. Aw to-o pig-atagan na Tyumanem na grasya ya kadég nilan. 34 Ya syampetan nan, wala' ya sambuk na utaw adti kanilan na migkapelek, kay pigtagisun na manga edep nilan ya paggalin

5 Manang awun sambuk uman na eseg na si Ananiyas, aw ya kaubayan nan na si Sapira. Awun piggalin nilan na lupa', 2 aw migkasambuk ya ginawa nilan na balyaw ya tengteng na alaga' sa piggalin nilan na lupa' aw dili' ubusun atag adti manga apostolés, yanagaw pigtagu' nilan ya edep, aw ya sobla pigbetang ni Ananiyas adtiasdangan na manga apostolés. 3 Manang miglong si Pédro kanan, "Kay Ananiyas, ananga' pig-atmu' ni Satanas ya kanmu anenganeng na piggalu-an mu ya Ispiritu Santo? Kay yan ya piglong mu na yeiy da ya kadakula' na kuwalta adti paggalin mu sa lupa', manang awun baling pigtagu' mu. 4 Idtu muna ikaw ya tyumagtun sa lupa' mu, aw kun galinen da mu, ikaw ya magbaya' kun unun mu ya kuwalta. Manang mig-ubat kaw sa galu'. Paglongun ta kaw: Beke' saba na utaw ya piggalu-an mu, manang yan ya tengteng piggalu-an mu ya Tyumanem!" 5 Pagdengeg ni Ananiyas sa piglong ni Pédro, dayaw sakanan nyatuwad dun ni lupa' aw nyabugtu' ya ginawa nan. Aw dyumateng ya manga eseg, aw pigputus nilan ya lawas nan aw dyala adti un lebengan kanan. Aw ya kadég na dyumenggeg sa kyagamakan nan, to-o silan nyallek. 7 Na, manga tulungkudas pa ya lyumbabay, nyaka-ibwang uman ya kaubayan nan. Aw wala' nan ka-edé-i kun unu ya kyagamakan na eseg nan. 8 Aw miglong si Pédro kanan, "Kay Sapira, ubatan kanami. Unu, yeiy da ya kuwalta sa paggalin mayu sa kamayu lupa'?" Aw tyumubag si Sapira, "E-e, yan da." 9 Pagkatigkas yan, miglong si Pédro, "Ananga' migsambuk ya anenganeng mayu na un tandaen ya Ispiritu na Tyumanem? Inunuwa! Iyan da ya manga eseg na bagu pa miglebeng sa eseg mu. Aw maynan uman ya kagamakan mu." 10 Aw tigkan nyatuwad si Sapira dun ni

asdangan ni Pédro aw nyabugtu' ya ginawa apostolés adti kalabusuwanan. **22** Manang sa nan. Aw pagdateng na manga eseg, kyinita' pagdateng nilan adti kalabusuwanan, wala' da nilan na nyatay da. Aw uman da nilan pigdala dun ya manga apostolés. Yanagaw lyumiku' adti un lebengan kanan, aw pigbetang nilan silan aw pig-ubatan nilan ya kadég, law nilan, dun ni tangkil na eseg nan. **23** Aw to-o pa "Kyinita' nami na dayaw pigbalagsangan ya kyadugangan ya kakallekan na kadég na manga manga tatakep na kalabusuwanan aw kenne' mangintu-uway aw kadég na dyumengeg sa pa na manga magtatunggu-ay dun ni luwa', kyagamakan nilan. **24** Na, madég ya pangilala manang pag-uwang nami, wala' ya utaw dun aw milagru na pigpan-imo' na manga apostolés ni seled!" **25** Na, sa pagdengeg na kapitan na magi sa katulus na Tyumanem. Aw gayed manga magtatunggu-ay sa Témplo aw manga migsambuk ya kadég na manga mangintu-uway mangkatas na magdadugsu-ay sa pig-ubat nilan, adti agiyanan na pigngalan na Portico ni nyabelengbeleng silan kay wala' nilan kalabeti Solomon dun ni pamanag na Témplo. **26** Ya kun unu ya un sampetan na kadég yeiy. **27** manga utaw na wala' pangintu-u wala' silan Pagkatigkas yan, awun utaw na dyumateng paka-eles tambung manang pigbasāān nilan aw miglong kanilan, "Tanawa! Ya manga eseg ya manga mangintu-uway. **28** Aw madég pa na pigpakalabu mayu, awun saba silan ni uman ya manga eseg aw kaubayan na bagu pamanag na Témplo! Migpalna-u la uman nyangintu-u kan Jisus. **29** Yanagaw pigpandala silan!" **30** Yanagaw nyagad ya kapitan sa manga nilan ya manga pyangkedelan adti ligad na magtatunggu-ay aw pig-angay nilan ya manga dalan aw pigpakulang dun ni kanilan kamen. apostolés, manang wala' nilan gelgela pa-Kay yan ya pig-iman nilan na kun lumabay agadan kay nyallek silan pagaw pamintuwun dun si Pédro kalandungan silan na alung nan silan na manga utaw. **31** Pagdateng da nilan adti aw dayaw silan kaguli-an. **32** Aw dyumulud asdangan na manga mag-usayay, piglongan na uman adti manga apostolés ya madég to-o pangulu na manga magdadugsu-ay ya manga na manga utaw lekat adti manga lunsud na apostolés, **33** law nan, "Piggil da nami kamayu nyakapalibed sa syudad na Jérusalim. Aw dyala na dili' kamu magpalna-u dun ni ngalan yan, nilan uman ya manga pyangkedelan aw ya manang inunuwa ya pig-imo' mayu! To-o la manga utaw na pyamulayaman na manga busaw. baling dyenegg adti kadakula' na Jérusalim Aw nyabus silan pyangkaguli-an. **34** Na, ya ya pigpalna-u mayu! Aw kami pa ya pigdapel pangulu na manga magdadugsu-ay adti Témplo mayu na migpatay sa utaw yan!" **35** Manang na Tyumanem aw manga edep nan na nyaka- tyumubag kanilan si Pédro aw ya edep na akup adti sékta na manga Sadusyo, pagkita' manga apostolés, law nilan, "Ya Tyumanem, da nilan sa pigpan-imo' na manga apostolés, yan ya ka-ilangan nami kaāgadan, aw beke' na to-o silan nyinga'. **36** Yanagaw pigpadakep utaw. **37** Kay ya Tyumanem na pyangintu-uwan nilan ya manga apostolés aw pigseled adti na tyugbulan tadun, yan ya migmataw kan kalabusuwanan na syudad. **38** Manang dun ni Jisus na pigpapatay mayu magi sa pagkalabu gabi yan, dyumateng ya sambuk na anghil na adti krus. **39** Aw pigpatas nan si Jisus aw Tyumanem aw pig-uwangan nan ya manga pigpa-ingkud apit adti kanan kanlintu na un tatakep na kalabusuwanan, aw pigpa-agad nan magdumala sa kadég. Aw magi sa maynan na ya manga apostolés adti luwa', aw law nan, pa-agi, pig-imo' nan sakanan Magpaluwa-ay **40** "Na, kadtu kamu ni pamanag na Témplo sa kadég na utaw na Isra-él pada magselsel aw dayaw mayu palna-uwi ya manga utaw galu silan aw ayawan nilan ya kanilan manga sa pig-atag na Tyumanem na yan ya bagu na imo-unun na malatay aw lanasen ya manga ginawa." **41** Pagdengeg nilan sa piglong na sala' nilan. **42** Aw pigmatinaw nami ya kadég anghil, lyumiku' silan adti pamanag na Témplo yeiy na nyangka-imo', aw pigmatinaw uman na maselem da, aw migpalekat silan migpalna- na Ispiritu na pig-atag da na Tyumanem adti u sa manga utaw dun. Na, sa pagkatipun da na kadég na utaw na dyumalug sa manga sugu' pangulu na manga magdadugsu-ay aw manga nan." **43** Pagdengeg nilan sa tubag na manga edep nan, pigpatawag nilan ya kadég na manga apostolés, to-o silan nyadaman aw pigbetang mag-usayay na manga Judiyu. Aw pigsugu' nilan nilan adti kanilan ginawa na patayen ya manga ya manga magtatunggu-ay na angayen ya manga apostolés. **44** Manang nyindeg dun ya sambuk

kanilan na si Gamalyél. Na, Parisyo sakanan aw Aw miglong ya manga apostolés, law nilan, magpalna-uway sa Uldin na manga Judiyu, aw “Dili' madyaw kun kami ya man-atag sa tabang pigsaya' na kadég na manga utaw. Aw pigpaluwa' pagaw masalang ya pag-ubat-ubat nami sa nan ya manga apostolés dagawdagaw lekat tingeg na Tyumanem. 3 Yanagaw, kay manga adti usayanan. 35 Aw miglong si Gamalyél inulug, pamalli' kamu adti edep mayu sa pitu adti manga edep nari na mag-usayay, “Kay ya eseg na un tadun taliguwan sa manga imo-manga inulug na buwadbuwad ni Isra-él, dili' unun yeiy. Yan ya pamalli-en mayu ya madyaw tadun gallaten ya un tadun imo-un sa manga ya dengeg adti edep na utaw aw nyatmu' na utaw yeiy. 36 Kya-anenganengan mayu na idtu Ispiritu Santo aw nyatmu' uman na katadeng sa muna awun sambuk na eseg na si Tyudas na unu ya madyaw imo-un. 4 Manang ya kanami, migpatastas aw mig-imo' sa kasakupan nan na un nami tibullukun ya kanami anenganeng adti manga upatenggatus ya manga eseg. Manang pagpanawagtawag sa Tyumanem aw pag-ubat-pigpatay sakanan, aw ya kadég na edep nan ubat sa kanan tingeg.” 5 Pagdenggeg na manga nyabus migbeklag aw wala' da ya nyabatug mangintu-uway sa palpa na manga apostolés, nilan. 37 Pagkatigkas yan, dun ni manga allaw kyatutukan ya kadég nilan. Yanagaw pigpamalli' na pagsinsus, si Judas na taga Galiliya, mig- nilan si Éstéban na to-o masalig ya pagpangintu-imo' uman sa kasakupan nan. Manang pigpatay u aw nyatmu' na Ispiritu Santo, aw si Pilipi, sakanan uman, aw migbeklag ya manga edep aw si Prokoro, aw si Nicanor, aw si Timon, aw nan. 38 Yanagaw, paglongun ta kamu: Pabayá-i si Parménas, aw si Nikolas. Na, si Nikolas taga la mayu ya manga utaw yeiy! Paluwa-a la mayu syudad na Antiyokya aw beke' sakanan na Judiyu silan. Kay kun ya pagpalna-u nilan lyumekat adti manang nyagagad asini muna adti katanem utaw olo', aw kun ya palpa nilan lyumekat adti na manga Judiyu aw Uldin nilan. 6 Ya pitu na kanilan anenganeng, dili' saba yan magpadeleg, pigpamalli' da, pigpa-indeg silan adti asdangan 39 Manang kun lyumekat adti Tyumanem, na, na manga apostolés. Aw pigpandungan na dili' mayu silan katagenan, pagaw ka-atuwan manga apostolés na kanilan palad ya pitu yeiy mayu baling ya pagkaliman na Tyumanem!” aw pyanawagtawagan nilan adti Tyumanem Yanagaw tyumande' ya kadég na mag-usayay na tabangan nan silan sa kanilan manga imo-kan Gamalyél. 40 Aw pigpatawag nilan ya manga unun. 7 Aw gayed nyabekkal ya tingeg na apostolés adti seled na usayanan, aw byadasan Tyumanem. Aw to-o kyadugangan ya manga nilan pigpalabet. Tigkas yan, pigpigilan nilan nyangintu-u kan Jíesus dun ni Jérusalim. Aw na dili' da salutun ya pagpalha-u dun ni ngalan madég uman ya manga magdadugsu-ay adti ni Jíesus, aw pigpaluwa' da nilan. 41 Pag-indeg da Témple na nyagagad aw nyangintu-u la. 8 Aw si na manga apostolés, to-o silan migleya kay adti Éstéban, pigpakadyaw na Tyumanem aw pig-anenganeng na Tyumanem, umba' silan pati- atagan nan na katulus aw yanagaw mig-imo' isen sa pagmulamula kanilan asuntu kan Jíesus. sakanan sa madég na pangilala aw milágru dun 42 Aw kada allaw migpalna-u silan adti pamanag ni manga utaw. 9 Manang awun manga utaw na na Témple aw adti manga balay na mangintu- gayed nyanubbuk kanan sa ayil. Judiyu silan uway. Aw wala' silan teneng sa pagpa-edé' sa aw sakup na “Sinagoga na manga Libértino,” Madyaw na Ubat-ubat na si Jíesus yan ya Misiyas.

6 Dun ni manga allaw yan, gayed kyadugangan ya manga utaw na nyangintu-u kan Jíesus. Na, ya manga mangintu-uway na Judiyu na miglong sa tingeg na Grigo, migdiklamu silan adti edep nilan na Judiyu na miglong sa tingeg na Hibriyu. Migdiklamu silan kay kyalabayan baling ya kanilan manga balu dun ni pagpan- atag sa tabang kada allaw adti manga kaúbayan na nyabalu. 2 Yanagaw pagdenggeg na sampulu' tag duwa ya apostolés sa diklamu nilan, pigtipun nilan ya kadég na mangintu-uway.

Aw miglong ya manga apostolés, law nilan, Cilicia aw Asia. Aw migpalekat silan mig-ayil kan Éstéban. 10 Manang tyumabang kanan ya Ispiritu Santo kun unu ya madyaw nan tubag kanilan, aw wala' silan paka-atu kanan. 11 Yanagaw tyumandan silan sa manga eseg na tagu-tagu' na un magmatinaw sa galu' adti kan Éstéban. Aw pyamene-an nilan sa un nilan paglongun dun ni matas na usayanan: “Dyengeg nami ya paglong nan sa malatay adti kan Moysis aw adti Tyumanem.” 12 Yanagaw pigsutsutan nilan ya manga utaw aw ya magdadumalaay

sa manga Judiyu aw ya manga magpalna-uway ya pangilala sa pakang nan kanilan na dayaw sa Uldin, aw alag silan nyadtu ni kan Éstéban mig-igangget. Aw nyautaw ya ise' nan na eseg aw pigdakep nilan aw pigdala adti asdangan na si Isa-ak, aw paglabay da na walungallaw, na manga mag-usayay. **13** Aw ya manga utaw pigtuli' ni Abraham ya ise' nan. Aw si Isa-ak, na dyumawat sa kuwalta na tagu-tagu', silan nya-imo' ama ni Jakub, aw si Jakub nya-imo' ya migmatinaw sa galu', law nilan, "Ya utaw ama na sampulu' tag duwa ya ise' nan na eseg ini, gayed nan pigkasampetan na malatay ya na silan ya nya-imo' tyugbulan tadun. **9** "Aw Témple na Tyumanem aw ya Uldin tadun. **14** ya manga tyugbulan tadun, nyinga' silan sa Kay dyenget nami ya piglong nan na si Jisus na mangud nilan na si José. Yanagaw piggalin taga Nasarit, un nan kunu kalaten ya kadakula' nilan aw pigdala na manga utaw adti nasud na na Témple ini aw un nan sayawan ya manga Ihiptu aw nya-imo' sakanan allang. Manang katanem na pig-atag ni Moysis adti manga gayed sakanan pig-agad-agadan na Tyumanem tyugbulan tadun asini muna." **15** Aw ya kadég **10** aw pigpaluwa' nan lekat adti kadakula' na na manga mag-usayay, sa pag-inunu nilan, nya-uman ya gya ni Éstéban, iman mu aw gya na pamulayam. Aw pig-atagan nan na katadeng kun unu ya madyaw imo-un dun ni allaw na pigpatawag sakanan adti asdangan na para-un na yan ya hari' sa Ihiptu. Aw to-o migleya ya para-un kanan, yanagaw pig-imo' nan si José magdumala sa kadakula' na nasud na Ihiptu dala ya ka-edepenan na para-un. **11** Na, dyumateng ya dakula' na getem adti banwa na Ihiptu aw adti banwa na Canaan. Aw migkapelek ya manga utaw dala uman ya tyugbulan tadun dun ni Canaan. To-o silan migt-i-s kay wala' ya kyinita' nilan na kakamangan sa pagkan nilan.

7 Pagkatigkas yan, nyusip kan Éstéban ya pangulu na manga magdadugsu-ay, "Unu, matinaw ya piglong nilan kanmu?" **2** Aw tyumbag si Éstéban, "Kay manga kadégan ku na Judiyu aw manga kapatas nami, pakanyegi mayu ya un ku paglongun: Ya Tyumanem na umba' deyen, migpakita' adti kanaten tyugbulan na si Abraham talana pa sakanan nyeya' adti banwa na Mésopotamiya sa wala' pa pag-alin adti lunsud na Haran. **3** Miglong ya Tyumanem kanan, 'Indeg da kaw lekat asini banwa na kyautawan mu, aw ayawi ya kanmu manga kadégan, aw pag-alin kaw adti sambuk na banwa na un ku pakita' kanmu.' **4** Yanagaw pig-indegan nan ya banwa na manga utaw na Kaldiyahan aw mig-alin sakanan adti Haran. Aw pagkatigkas na pagkamatay na ama nan, pigpakadi na Tyumanem si Abraham asini banwa na pig-eyaan tadun. **5** Idtu na pagdateng nan, wala' pa na Tyumanem atagi na lupa' pangkay min na palad. Manang pigpakangan nan si Abraham na atag nan ya lupa' ini adti kanan aw manga buwadbuwad nan, pangkay wala' pa ya ise' nan. **6** Aw migpa-edé' ya Tyumanem na ya kanan manga buwadbuwad un ma-imo' dumadayu adti sambuk na banwa, aw un silan allangen aw pamulayaman seled na upatenggatus ya umay. **7** Manang miglong pa uman ya Tyumanem kan Abraham, 'Un ku ukuman ya nasud na mag-allang kanilan. Aw pagkatigkas yan, paluwa-en ku ya buwadbuwad mu lekat adti nasud yan pada liku-an nilan ya lupa' ini aw asini la aku nilan simbaa.' **8** Aw pigsugu' na Tyumanem si Abraham na pantuli-en ya manga eseg kay yan

da na madég na umay, ya manga pesa' nilan pigdala adti banwa na Canaan aw piglebang adti Shékim, dun ni ilib na pigbayadan ni Abraham na bulawan na maputi' asini muna lekat adti buwadbuwad ni Hamor dun ni Shékim. **17** "Na, sa malapit da ya allaw na tumanen na Tyumanem ya pigpakang nan kan Abraham asini muna, migkadég pa to-o ya manga buwadbuwad nan adti banwa na Ihiptu **18** menda' na nyingkud da ya sambuk na hari' na wala' nan ka-edé-i ya tabang ni José dun ni Ihiptu asini muna. **19** Yanagaw gayed sakanan mig-imo' sa manga

malat na kapandayan na un magpakuug sa ya Tyumanem na manga tyugbulan mayu na si manga tyugbulan tadun. Aw pigleges nan silan Abraham aw si Isa-ak aw si Jakub.' Pagdenggeg ni na ayawan ya mangayse' nilan na bagu nyautaw Moysis sa tingeg nan, to-o sakanan migteneb aw adti luwa' pada dili' da mataw. **20** Dun ni manga tyakigan aw wala' nan ka-inunu. **33** Aw miglong umay yan, nyautaw si Moysis aw to-o sakanan ya Tyumanem kanan, 'Luwasa ya sandal mu, matinaw na pagka-ise'. Seled na tulumbulan kay asini aku ni banwa ini na pig-indegan mu. pigkalmukan sakanan na ina nan na tagu-tagu' **34** Kyinita' ku saba ya pagpaket sa manga dun ni kanilan balay. **21** Pagdateng na allaw utaw ku adti nasud na Ihiptu, aw dyenegg ku na dili' da nilan mabatug tagu-un ya ise', pig- uman ya pag-agele nilan. Aw nyanog aku lekat ayawan sakanan adti luwa', aw wala' kadugay adti tas na langit kay un ku silan bawi-en lekat pigkamang sakanan na biya' na yan ya ise' na adti pagpamulayam na manga Ihiptuwanen. para-un, aw pig-ipat nan kasiling na kanan Yanagaw un ta kaw padala adti Ihiptu.' **35** "Si tengteng ise'. **22** Yanagaw si Moysis pigpalna- Moysis yeiy, pigkelean na manga tyugbulan uwan na manga Ihiptuwanen sa kadakula' na tadun asini muna aw miglong silan, 'Singalan ya kanilan katanem aw katadeng. Aw madyaw ya mig-imo' kanmu kapatas nami na un magbaya-denggeg nan asuntu sa katadeng nan maglong baya' kanami?' Manang yeiy baling ya utaw aw sa pigpan-imo' nan. **23** "Pagdateng ni na pigsugu' na Tyumanem aw pig-imo' nan Moysis adti kapatan ya umay nan, nyakabetang kanilan kapatas, aw yeiy ya migpaluwa' kanilan adti anenganeng nan na lumaba' adti manga lekat adti manga Ihiptuwanen magi sa anghil na kadegan nan na buwadbuwad ni Isra-él dun Tyumanem na migpakita' kanan dun ni tagbi' na ni Ihiptu. **24** Aw kyinita' nan dun ya sambuk kawuy na lyumaga. **36** Aw si Moysis ya miggagad na kadegan nan na pyamulayaman na utaw sa manga tyugbulan tadun lekat adti banwa na na Ihiptuwanen. Aw pigtabangan ni Moysis ya Ihiptu, manang sa wala' pa silan indeg, madég kadegan nan aw pigpatay nan ya Ihiptuwanen. ya pangilala aw milagru na pigpakita' nan dun **25** Na, iman ni Moysis aw kalabetan na manga ni banwa yan aw adti Dagat na Mapula, aw adtu kadegan nan na Isra-él ya tud nan adti kanilan, uman ni kaligbinan na alag laganasen seled na pigpamalli' sakanan na Tyumanem na un na kapatan ya umay. **37** Aw si Moysis saba ya magpaluwa' kanilan lekat adti pagpamulayam miglong adti manga buwadbuwad ni Isra-él, na manga Ihiptuwanen. Manang wala' nilan law nan, 'Un pa magpadala ya Tyumanem adti kalabetti. **26** Pagkasalut da na allaw, lyumiku' si kamayu sa sambuk na propita kasiling kanak na Moysis adti kadegan nan na Isra-él aw kyinita' lumekat adti buwadbuwad ni Isra-él.' **38** Aw si nan ya duwa na migtanam. Aw kaliman nan Moysis uman ya dyumala sa tingeg na anghil na galu usayen ya pagtanam nilan, law nan, 'Kay miglong kanan dun ni tas na buntud na Sinay Lew, ananga' kamu magtanam? Alag kamu saba na awun ni kaligbinan, aw pigpa-edé' nan uman mangkaylulg!' **27** Manang ya eseg na nyanubbuk adti manga tyugbulan tadun. Aw pigdawat nan sa tanam, pigtulud nan si Moysis aw piglongan ya pigsulat na Tyumanem na yan ya Uldin na nan, 'Singalan ya mig-imo' kanmu kapatas nami pig-ayawan sa kadég tadun aw yan ya nyatag na un magbaya-baya' kanami? **28** Unu ka', kanaten sa ginawa. **39** Manang ya tyugbulan silingen aku mu na Ihiptuwanen na pigpatay tadun, wala' silan kalim dalug kan Moysis, aw mu kagabi?' **29** Pagdenggeg ni Moysis sa piglong yan ya gayed nilan pig-anenganeng ya pag-eya' nan, nyaksay sakanan nyanaw lekat adti Ihiptu nilan adti Ihiptu. **40** Yanagaw miglong silan kan aw nyalaguy pasinan adti banwa na Midyan. Aaron, 'Imo-i kami sa manga inutaw na yan Aw dun da sakanan pangugnan, aw dun da da ya tyumanem na un maggagad kanami, kay uman kautaw ya duwa ya ise' nan na eseg. wala' da nami ka-edé-i kun ayin da adun ya utaw **30** "Paglabay da na kapatan ya umay, awun yan na si Moysis na miggagad kanami lekat adti anghil na migpakita' kanan adti kaligbinan dun Ihiptu.' **41** Aw mig-imo' silan sa inutaw kasiling ni buntud na Sinay. Migpakita' kanan dun ni na nati na baka, aw pigdugsu-an nilan ya inutaw tagbi' na kawuy na lyumaga. **31** Aw pagkita' ni yan aw pig-imo-an nilan sa pista kay kyatutukan Moysis, to-o sakanan nyabelengbeleng. Aw sa silan sa pig-imo' na kanilan manga tullu'. **42** pagpalapit nan adti kawuy, awun dyenegg nan Yanagaw pigpabaya-an da silan na Tyumanem na tingeg na lekat adti Tyumanem, **32** 'Aku saba na magsimba sa sega aw bulan aw manga

bitun. Aw ya kanilan bet pigsulat adti libru na sa pagkadi na sambuk na wala' ya sala' na manga propita: 'Kamu na buwadbuwad ni Isra- yan si Jisus! Aw sa pagdateng nan, pigtumbay él, seled na kapatan ya umay miglegeblegeb mayu baling adti kanan manga po-on aw kamu kamu adti kaligbinan, aw migpatay kamu sa saba ya migpapatay kanan! **53** Aw pangkay madég na manga ayep aw pigdugsu' mayu ya kamu ya nyakatagtun sa Uldin na pig-atag na manga lawas nilan, manang beke' ku baling ya Tyumanem magi sa manga anghil asini muna, pigdugsu-an mayu. **43** Aw yan saba ya gayed manang wala' mayu pagbetangan sa ginawa ya mayu pigsidala ya layaglayag na inabelan na pagdalug sa Uldin." **54** Pagdengeg na manga yan ya pag-eya-an na sambuk na inutaw mayu mag-usayay sa kadakula' na piglong ni Éstéban, na si Molok. Aw pigdala mayu uman ya inutaw to-o silan nyadaman aw nyampanguliteb ya na bitun na pigngalan mayu na Répan. Aw kanilan untu sa kabulut nilan. **55** Manang yeiy ya pig-imo' mayu manga tyumanem na un si Éstéban nyatmu' na Ispiritu Santo, aw mayu simbaén. Yanagaw un ta kamu alilinan lyumangad sakanañ adti langit aw kyinita' nan apit adti tadtu na banwa na Babiloniya.' **44** ya kalalamdag na Tyumanem na to-o syumiga "Na, ya tyugbulan tadun asini muna, mig- aw si Jisus na nyindeg apit adti kalintu nan. imo' silan uman sa palangad pag-eya-an na **56** Aw miglong sakanañ, "Inunuwa! Nyabeka' tengteng Tyumanem dun ni kaligbinan. Aw da ya langit. Kyinita' da ku ya Ise' na Utaw na dun ni pag-imo' nilan, dayaw nilan dyalug nyindeg apit adti kalintu na Tyumanem!" **57** ya pigpakita' na Tyumanem kan Moysis kun Manang pigsengseng na manga mag-usayay ya unu ya gya na pag-eya-an nan. **45** Aw pig- manga talinga nilan aw migpangkawayit silan, ayawan nilan adti kanilan manga buwadbuwad kay dili' silan malim magpakanyeg sa piglong aw pigsidala uman nilan menda' sa paggagad nan. Tigkas yan, pigdulus nilan si Éstéban, ni Josué kanilan asini banwa ini. Aw dun ni **58** aw pigdala nilan adti luwa' na syudad aw manga allaw yan, pig-alilinan na Tyumanem pigbadasan nilan na babintu. Aw ya manga ya manga muna utaw aw nyatagtun na manga utaw na migmatinaw sa galu' adti kan Éstéban, tyugbulan tadun ya lupa' yeiy, aw asini la talana nilan pyamintu sakanañ, pigtaligu nilan ni banwa tadun ya palangad pag-eya-an na ya kanilan manga sa-ul adti sambuk na eseg Tyumanem taman na manga allaw na paghari' na bagu pa ya ginawa na pigngalan na si ni Dabid. **46** Aw kyatutukan ya Tyumanem kan Saulo. **59** Talana pa nilan si Éstéban pyamintu, Dabid, aw migsekat si Dabid na tumbay kanan ya nyanawagtawag sakanañ adti Tyumanem, law pagtulluk sa dakula' na eya-anan na Tyumanem nan, "We.... Jisus na kanak Pangulu, dawata beg asini tas na lupa' na un pagsimbaan na manga ya ispiritu ku!" **60** Pagkatigkas yan, lyumuhud buwadbuwad ni Jakub sa Tyumanem. **47** Manang si Éstéban adti lupa' aw mig-ulangag, law nan, si Solomon baling ya pigtumbay na Tyumanem "Kay Pangulu, dili' mu silan pagpa-emel-emelen na un magtulluk sa balay nan. **48** "Manang ya asuntu sa pig-imo' nilan." Aw pagkatigkas nan Tyumanem na To-o Matas, dili' mabatug na maglong, nyabugtu' ya ginawa nan.

meya' sakanañ adti balay na pig-imo' na utaw, kasiling na pigsulat na propita asini muna, law na Tyumanem, **49** 'Ya adti tas na langit, yan ya trunu sa paghari' ku, aw ya lupa', yan ya gina-anan ku. Unu pa balaya ya un mayu imo-un kanak? Aw ayin aku na banwa pagladeng? **50** Unu ka', beke' ku ya mig-imo' sa kadég yeiy?'" **51** Aw miglong pa si Éstéban dun ni matas na usayanan, "Mangkategel kamu! Kasiling kamu na manga Héntil na wala' ya kalmagpakanyeg sa tinggeg na Tyumanem! Gayed kamu nyatu sa Ispiritu nan kasiling uman na tyugbulan mayu asini muna. **52** Nyabus pyamulayaman na kamayu tyugbulan ya manga propita! Aw pigpatay nilan ya manga mig-ubat-ubat dadan

8 Aw kyabantayan ni Saulo ya kadég na nya- imo' aw tyumande' sa manga utaw na migpatay kan Éstéban. Manang awun manga eseg dun na masalig to-o ya pagpangintuu aw dayaw nilan piglebeg ya lawas ni Éstéban. Aw to-o silan migmatay aw migsugaw. Aw lekat dun ni allaw yan, migpalekat ya dakula' na pagpamulayam sa manga mangintuuway kan Jisus dun ni Jérusalim. Aw ya syampetan nan, madég ya mangintu-uway na migbeklag nyamalaguy adti kadakula' na probinsya na Judiya aw adti banwa na Samariya. Yan dakman olo' ya nyasama' dun ni Jérusalim ya manga apostolés. **3** Aw si Saulo

migpadeleg nyamulayam sa manga mangintu- nilan ya Ispiritu nan, **16** kay wala' pa dateng adti uway aw kaliman nan apnasen ya kadég nilan. kanilan ya Ispiritu pangkay pigbautismuwan Pigpanseled nan ya manga balay nilan aw silan dun ni ngalan ni Jisus na Pangulu. **17** pyandakep nan ya manga eseg aw kaubayan Pagkatigkas yan, pigpandungan ni Pédro aw aw pigpabalabu nan silan. **4** Na, ya manga ni Juan na kanilan manga palad ya manga mangintu-uway na nyamalaguy lekat adti bagu pa nyangintu-u, aw nyadawat nilan ya Jérusalim, piglegeb nilan ya manga banwa na Ispiritu Santo. **18** Aw kyinita' ni Simon na dun ni dyatengan nilan, aw gayed nilan pigpa-edé' pagpandong na manga apostolés sa palad nilan adti manga utaw ya Madyaw na Ubat-ubat adti manga utaw, nyadawat nilan ya Ispiritu kan Jisus. **5** Ya sambuk kanilan na si Pilipi, Santo. Yanagaw pig-atagan nan galu na kuwalta nyadtu sakanan adti sambuk na lunsud na ya manga apostolés, **19** aw law nan, "Atagi sakup na Samariya, aw pig-ubat-ubatan nan aku na katulus yeiy pada ya pangkay singalan silan na si Jisus yan ya Kristu na pigpadala na pandungan ku na kanak palad makadawat na Tyumanem. **6** Pagdengge da na madég na uman sa Ispiritu Santo." **20** Manang miglong si utaw sa pig-ubat-ubat nan, aw pagkita' nilan sa Pédro kanan, "Maka-eped kanmu ya kuwalta manga milagru na pig-imo' nan magi sa katulus mu masangab adti atulun na dili' pagkapatayan! na Tyumanem, dayaw nilan pigpakanyegan ya Asuntu na mig-aneng-aneng kaw na mabatug piglong nan. **7** Kay madég ya manga busaw na mu bayadan ya katulus na Ispiritu Santo. **21** lyumuwa' da adti manga utaw na to-o mig- Wala' ya labet mu sa imo-unun na pigtaligu ulangag. Aw madég ya manga pulid aw kapig na Tyumanem kanami, kay kya-edé-an nan na kyaguli-an da silan. **8** Yanagaw to-o migleya kenne' pa na kalatay na anenganeng mu. **22** ya manga utaw adti lunsud yan. **9** Na, dun ni Yanagaw pagsel kaw sa malat na pigpalpa lunsud yan, awun anituan na pigngalan na mu. Aw panawagtawag kaw adti Tyumanem Simon. Aw madugay da nya-enneng-enneng pagaw kallatan kaw nan aw dili' da kaw pa- ya manga utaw dun ni kadakula' na Samariya emel-emelen asuntu sa anenganeng mu na sa nyangka-imo' na katulus nan, yanagaw malatay. **23** Kay kyinita' ku na to-o kaw nyinga' migpalibantug sakanan. **10** Aw idtu muna, alag kanami aw kyaliputan kaw dun ni imo-unun na migpakanyeg karan ya manga utaw, dala ya malatay." **24** Aw tyumubag si Simon kanilan, tagitu' aw ya manga dakula' na utaw. Aw gayed "Panginayu' kamu beg kanake' adti Tyumanem silan miglong, "Ya utaw yeiy, awun ni kanan na dili' dumateng adi kanak ya pangkay sambuk ya katulus na Tyumanem na pigtawag na 'To-o na piglong mayu." **25** Aw migpadeleg si Pédro Matulus." **11** Aw asuntu na madugay da silan aw si Juan migpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat nya-enneng-enneng sa manga nya-imo' nan, kan Kristu. Pagkatigkas yan, syuminan silan gayed nilan sakanan pigpakanyegan. **12** Manang adti Jérusalim. Aw dun ni panaw nilan, nyapit pagdateng ni Pilipi adti Samariya, pigpa-edé' silan adti madég na baranggay aw pigpa-edé' nan ya Madyaw na Ubat-ubat sa Kasakupan nilan adti manga taga Samariya ya Madyaw na Pighari-an na Tyumanem aw ya ngalan ni na Ubat-ubat kan Kristu na lekat adti tingeg Jisu-Kristu. Aw madég kanilan ya nyangintu- na Tyumanem. **26** Manang si Pilipi, pigsugu' u sa pig-ubat-ubat nan. Aw pigbautismuwan sakanan na anghil na Tyumanem na miglong, ya madég na manga eseg aw manga kaubayan. "Kadtu kaw adti dalan na lekat adti Jérusalim **13** Pangkay si Simon nyangintu-u uman. Aw pasinan adti Gasa." Na, dun ni kaligbinan pakapagkatigkas sakanan bautismuwan, nyagad da agi ya dalan yeiy. **27** Yanagaw nyindeg si Pilipi aw sakanan kan Pilipi aw kyinita' nan ya manga nyanaw dun ni dalan yan, aw kyinita' nan adti pangilala aw milagru, aw to-o si Simon nya- mawatawat ya sambuk na eseg na taga Étiyopya. enneng-enneng. **14** Na, ya manga apostolés na Na, ya utaw yeiy, pigsaligan ni Candasi na rayna awun ni Jérusalim, dyengge nilan na dyawat sa nasud na Étiyopya, aw pigtaliguwan sakanan na madég na utaw adti banwa na Samariya sa kadakula' na ka-unan aw kuwalta na rayna. ya tingeg na Tyumanem. Yanagaw pigpakadu Lyumekat sakanan adti Jérusalim kay migsimba nilan si Pédro aw si Juan. **15** Pagdateng da nilan sa Tyumanem **28** aw nyuli' da. Nyingkud dun ni dun, pyanawagtawagan nilan adti Tyumanem ya kalisa nan aw migbasa sa libru na pigsulat na manga utaw na bagu nyangintu-u na madawat propita na si Isayas. **29** Aw miglong ya Ispiritu

Santo adti kan Pilipi, "Daluga aw dengan kaw na manga magdadugsu-ay dun ni Témple na sa kalisa nan!" **30** Yanagaw dyumalagan si awun ni Jérusalim **2** aw migsekat sa manga Pilipi pasinan adti kalisa, aw dyengeg nan ya sulat na un pakita' adti magdadumalaay sa pagbasa na utaw yan na lekat adti pigsulat ni manga sinagoga na manga Judiyu adti syudad Isayas. Aw nyusip si Pilipi kanan, "Unu, kay Lew, na Damasko. Ya manga sulat yan, palangad kyalabetan mu ya kakawasan na pigbasa mu?" katundanan nan magdakep sa manga utaw **31** Aw tyumubag sakanan, "Wala' ku kalabeti. na nyangintu-u kan Jisus. Kadég na kita-en Unun ku ya pagpakalabet kun wala' ya utaw na nan na dun na nyangintu-u la, pangkay eseg magpalabet kanak?" Aw piglongan nan si Pilipi aw kaúbayan, alag nan dakepen aw pa-agad na tumangkil kanan sumakay adti kalisa. **32** Na, adti Jérusalim. **3** Na, sa malapit da si Saulo ini ya pigbasa nan: "Kasiling sakanan na karniro adti Damasko, bigla' awun kalalamdag na to-na pigdala adti iyawanahan, aw kasiling uman o masilang na lekat adti tas na langit na na ise' na karniro na un da gupitan, wala' ya nyakapalibed kanan, **4** aw dayaw sakanan tingeg na piglong nan. **33** Pigmulamula sakanan nyatuwad dun ni lupa', aw awun tingeg na na manga utaw, aw dili' matinaw ya pag-ukum dyengeg nan, "We Saulo! We Saulo! Ananga' nilan kanan. Singalan ka' ya un magtultul sa aku mu gayed pamulayaman?" **5** Aw tyumubag manga buwadbuwad nan adti moli na allaw? si Saulo, "Singalan kaw kay Sir?" Aw tyumubag Kay ya ginawa nan pigkamang da asini tas na ya tingeg, "Aku saba si Jisus na gayed mu lupa'!" **34** Aw miglong ya pigsaligan kan Pilipi, pigpamulayaman. **6** Manang pagbangun kaw "Ubatan kanak. Singalan utawa ya pigsulat na aw kadtuwi ya syudad. Pagdateng da mu dun, propita na si Isayas? Ya kanan pagka-utawun aw awun maglong kanmu sa unu ya un mu imokun edep na utaw?" **35** Aw pigpalekat ni Pilipi un." **7** Na, ya manga edep ni Saulo, wala' ya pag-ubat-ubat kanan, lekat adti pigsulat silan pakapaglong kay to-o silan kyabigla-an. ni Isayas menda' adti Madyaw na Ubat-ubat Kay dyengeg nilan ya tingeg manang wala' ya kan Jisus. **36** Aw sa talana silan syumakay adti kyinita' nilan na miglong. **8** Yanagaw migbangun kalisa, dyumateng silan adti tubig, aw miglong si Saulo lekat adti lupa', manang pagbeka' nan ya pigsaligan, "Tengtengi! Awun tubig iyan! sa kanan manga mata, dili' da sakanan magkita'. Ananga' dili' aku mu bautismuwan adun?" **37** Yanagaw pig-agak sakanan na manga edep nan [Aw tyumubag si Pilipi kanan, "E-e. Mabatug aw pig-ated nilan adti Damasko. **9** Aw seled kaw saba bautismuwan kun mangintu-u kaw na tulungallaw wala' sakanan kita', aw wala' kan Jisus sa kadakula' na ginawa mu." Aw law na uman sakanan kan aw wala' inem. **10** Na, dun pigsaligan, "Nyangintu-u la aku na si Jisu-Kristu, ni syudad na Damasko pag-eya' ya sambuk yan ya Ise' na Tyumanem."] **38** Aw pigsugu' nan na mangintu-uway kan Jisus na pigngalanan ya dyumala sa kalisa na tumeneng. Aw nyanog na Ananiyas. Aw migpakita' si Jisus kanan silan adti kalisa aw tyumala' sa tubig. Aw dun kasiling na migtagaynep, aw piglongan nan, "We da ni Pilipi bautismuwi ya pigsaligan na taga Ananiyas." Aw miglong si Ananiyas, "Ini aku, kay Étiyopiya. **39** Pagtaklang nilan lekat adti tubig, Pangulu." **11** Aw miglong si Jisus kanan, "Kadtu bigla' pigkamang na Ispiritu Santo si Pilipi aw kaw ni dalan na pigngalanan na 'Matulid,' aw dyala nan adti edep na banwa, aw wala' da na paninawa adti balay ni Judas ya sambuk na pigsaligan kita-a. Aw migpadeleg ya pigsaligan eseg na pigngalanan na si Saulo na taga syudad adti panaw nan na to-o migleya. **40** Aw si Pilipi na Tarso. Kay tolobo sakanan nyanawagtawag dun da pakabetang adti lunsud na Asoto. Aw adti Tyumanem **12** aw pigpakita' da ta kaw pigpa-edé' nan ya Madyaw na Ubat-ubat kan Jisus adti manga utaw na neye'a adti kadég na manga lunsud na pig-agiyán nan pasinan adti syudad na Césariya.

9 Manang dun ni manga allaw yan, kenne' pa ni Saulo pigpamulayaman ya manga mangintu-uway kan Jisus aw gayed nan silan byantakan na apnasan. Yanagaw nyadtu sakanan adti pangulu

kanan magi sa tagaynep na nyadtu kaw kunu adti pig-eya-an nan aw pigpandungan mu sakanan na kanmu palad pada kumita' sakanan salut." **13** Manang tyumubag si Ananiyas, "Kay Pangulu, pigdengeg ku adti madég na manga utaw na malatay ya bet na utaw yeiy. To-o nan pigpamulayaman ya madég na mangintu-uway kanmu dun ni Jérusalim, **14** aw adun, awun da katundanan nan lekat adti mangkatas na manga

magdadugsu-ay dun ni Jérusalim na magdakep syudad. **26** Aw lyumiku' si Saulo adti Jérusalim sa kadég na nyangintu-u kanmu." **15** Manang aw kaliman nan galu sumambuk adti manga miglong si Jisus kanan, "Kadtu kaw ni sayid mangintu-uway kan Jisus, manang nyallek silan nan, kay pigpamalli' ku dadan si Saulo na un kanan kay iman nilan aw wala' pa sakanan aku nan pa-edé' adti manga utaw na Héntil, aw pangintu-u kan Jisus. **27** Manang pig-alladan adti asdangan na manga hari', aw adti manga sakanan ni Bérnabi adti asdangan na manga utaw na buwadbuwad ni Isra-él. **16** Aw pa- apostolés. Aw pig-ubat ni Bérnabi kanilan ya edé' ku kanan ya kadég na ka-ilangan nan ti- pagpakita' ni Jisus kan Saulo adti dalam pasinan isan asuntu sa pagpangintu-u nan kanak." **17** dun ni Damasko aw ya piglong ni Jisus kanan, Yanagaw nyadtu si Ananiyas aw syumeled adti aw ya pag-ubat-ubat ni Saulo dun ni ngalan ni balay ni Judas. Aw pigpandungan nan na kanan Jisus adti manga utaw na awun ni Damasko na palad si Saulo, aw law nan, "Kay inulug Saulo, wala' ya kakallekan. **28** Yanagaw migka-iyeped pigsugu' aku ni Jisus na kanaten Pangulu, yan da si Saulo aw ya manga mangintu-uway dun. saba ya migpakita' kanmu dun ni dalam talana Aw pangkay ayin silan kadtu dun ni Jérusalim, mu migpasinan adi. Aw pigpakadi aku nan wala' si Saulo kallek mag-ubat-ubat dun ni pada salut kaw kumita' aw matmu' na Ispiritu ngalan ni Jisus. **29** Na, awun manga Judiyu na Santo." **18** Aw tigkan awun nyangkataktak yan ya kanilan tingeg ya Grigo. Aw ya palna-u lekat adti mata ni Saulo na kasiling na manga nilan gayed pigbilingbiling ni Saulo. Yanagaw imbis na isda', aw dayaw sakanan kyumita' byantakan nilan na patayen sakanan. **30** Aw salut. Pagkatigkas yan, nyindeg sakanan aw sa pagka-edé' na manga mangintu-uway na migpabautismu la. **19** Kyuman sakanan aw byantakan si Saulo, pig-ated nilan sakanan adti lyumiku' ya kabagseg na lawas nan. Na, seled syudad na Césariya aw pigpasakay nilan pasinan na pilangallaw nyeya' si Saulo adti sayid na adti banwa nan na Tarso. **31** Aw dun ni manga manga mangintu-uway dun ni Damasko. **20** allaw yan, tyumeneng da ya pagpamulayam sa Aw nyadtu sakanan ni manga sinagoga aw pig- manga mangintu-uway dun ni manga banwa na ubat-ubatan nan ya manga Judiyu, law nan, "Si Judiya aw Galiliya aw Samariya. Magi sa tabang Jisus, yan saba ya Ise' na Tyumanem." **21** Aw na Ispiritu Santo, migkadég silan aw gayed ya kadég na utaw na dyumengeg kanan, to- uman migkasalig ya kanilan pagpangintu-u o silan nyabelengbeleng. Aw mig-usip-usipay aw gayed silan nyallek sa Tyumanem. **32** Na, silan, "Ananga' ya utaw iyan? Idtu muna, si Pédro gayed nan pigkaduwanan ya manga pigpamulayaman nan ya manga mangintu- banwa na pig-eya-an na manga mangintu-uway. uway kan Jisus adti Jérusalim. Aw ya tud na Sambuk na allaw nyadtu sakanan ni manga pagkadi nan asini banwa yeiy, yan ya pagdakep mangintu-uway na awun ni lunsud na Lida. sa manga mangintu-uway pada pa-agad adti **33** Dun ni lunsud yan, kyinita' nan ya sambuk asdangan na mangatas na manga magdadugsu- na eseg na pigngalan na si Éniyas. Seled na ay dun ni Jérusalim." **22** Manang dun ni manga walungkaumay, dili' sakanan magpakabangun allaw yan, si Saulo to-o pa kyadugangan ya kay pulid sakanan. **34** Aw miglong si Pédro katulus na pagpalna-u nan, aw dun ni palna-u kanan, "Kay Éniyas, pagbangun kaw aw luluna nan pigmatinaw nan na si Jisus, yan ya Kristu. ya kamen mu, kay pigguli' da ni Jisu-Kristu Aw ya manga utaw na Judiyu dun ni Damasko, ya kanmu magkedel." Aw nyaksay si Éniyas dili' nilan mabatug tubagen ya pagmatinaw nan. migbangun. **35** Pagkita' na kadég na utaw dun **23** Paglabay da na madég na allaw, awun edep na ni Lida aw adti kalatagan na Syaron na kyagulimanga Judiyu dun ni Damasko na migkasambuk an da si Éniyas, nyangintu-u silan uman kan migpalpa na patayen si Saulo. **24** Kada allaw Jisus. **36** Na, adti lunsud na Jopa awun sambuk aw gabi, pigbanganan nilan si Saulo dun ni na kaubayan na nyangintu-u na pigngalan manga suwangan na inalad na syudad. Manang na Tabita. Ya ngalan nan adti tingeg na Grigo, awun migpa-edé' kanan sa pigpalpa nilan. **25** Dorkas. Madég ya pigpan-imo' nan na madyaw Aw pigtamengan sakanan na manga utaw na aw gayed sakanan tyumabang sa manga utaw na dyumalug sa palna-u nan. Pigpa-ingkud nilan si wala' ya pagkamangan. **37** Sa kenne' pa ni Pédro Saulo adti seled na dakula' to-o na be-en aw yan adti Lida, kyedelan si Tabita aw to-o kyatigda- na gabi pigtonton nilan adti luwa' na inalad na an, aw nyatay sakanan. Pig-ugasan na manga

ubaybay nan ya kanan lawas aw pigpakulang yan, kay Sir?" Aw tyumubag ya anghil, "Dyengge nilan dun ni tambi' adti kadwa na kansad na da na Tyumanem ya kanmu pagpanawgatwag balay nan. **38** Na, mig-ilapit ya lunsud na Jopa aw wala' nan kalingawi ya pagtabang mu sa ya lunsud na Lida. Aw sa pagdengeg na manga manga utaw na makalalat. **5** Na, pagsugu' kaw sa mangintu-uway dun ni Jopa na adtu pa si Pédro manga eseg adti Jopa aw pa-angayan si Simon na ni Lida, pigsugu' nilan ya duwa ya eseg pada pigngalan uman na Pédro. **6** Nyeya' sakanan angayen sakanan. Aw nyanginayu' silan kanan, dun ni balay na sambuk na Simon na mag-imolaw nilan, "Kaksay kaw beg agad kanami!" **39** Aw ay sa manga pametang lekat adti kindal na nyaksay si Pédro nyindeg aw nyagad kanilan. ayep. Apit adti ligad na dagat ya balay nan." **7** Pagdateng nilan dun ni balay, pig-alladan nilan Sa wala' da dun ya anghil, migtawag si Cornélyo si Pédro adti tambi' na kyakulangan na lawas sa duwa ya sugu-anen nan aw sambuk uman na ni Tabita. Pagseled nan adti tambi', piglibedan sundalu na kanan pagsaligan na nyatibulluk sakanan na manga balu na alag migsugaw, aw uman ya ginawa nan dyumalug sa Tyumanem. **8** pigpakita' nilan kanan ya manga kadékgadégi Aw pig-ubat nan kanilan ya kadégi nya-imo'. na pigté' ni Dorkas sa utaw pa sakanan. **40** Aw Aw tigkas yan, pigsugu' nan silan na madtu ni pigpaluwa' ni Pédro ya kadégi nilan adti tambi'. Jopa. **9** Pagkasalut na allaw na manga alas dosi Aw lyumuhud sakanan aw nyanawgatwag adti la, migkalapit da adti Jopa ya manga pigsugu' Tyumanem. Aw tigkas yan, pig-asdangan nan ni Cornélyo. Aw yan uman na udas, nyanik si ya lawas ni Tabita aw law nan, "Kay Tabita, Pédro adti atep na balay na un manawgatwag pagbangun kaw!" Aw pigbeká' nan ya kanan adti Tyumanem. **10** Aw wala' kadugay nyagetem manga mata. Pagkita' nan kan Pédro, dayaw si Pédro aw kaliman da nan kuman, manang sakanan nytingkul. **41** Pig-awidan ni Pédro ya talana nan tyumagad sa mag-imó-ay sa kakan, taklayan nan aw pigpa-indeg nan. Tigkas yan, awun pigpakita' kanan na Tyumanem. **11** pigpaseled ni Pédro ya manga balu aw eped na Nyabeka' ya langit aw awun kyinita' nan na mangintu-uway, aw pigpakita' nan kanilan na nyatonton dun ni asdangan nan na iman mu nyataw da si Tabita. **42** Aw nyabekkal ya ubat- aw dakula' na abul na nya-ulad na pig-eketan ubat kan Tabita adti kadakula' na lunsud na ya upat ya tuktuk. **12** Adti seled na abul yan, Jopa, aw ya syampetan yan madégi ya utaw na awun madégi na punganan na mannanap aw nyangintu-u kan Jisus. **43** Aw si Pédro, nyeya' ayep, dala ya manga magpanaw aw ya manga pa dun ni Jopa seled na madégi na allaw, adti magpananap aw ya manga langgam. **13** Aw balay na sambuk na eseg na mag-imó-ay sa awun tingeg na dyengge nan na miglong, pametang lekat adti kindal na ayep. Aw ya utaw "Kay Pédro, indeg kaw aw pag-iyaw kaw, aw yan pigngalan uman na si Simon. kana!" **14** Manang tyumubag si Pédro, "Dili' aku san magkan kay Pangulu! Taman adun wala' pa ya pigkan ku na malipa' na pigpigil adti Uldin na manga Judiyu." **15** Pagkatigkas yan, pigdengeg da nan uman ya tingeg na miglong, "Kun unu ya piglong na Tyumanem na malinis da, ka-ilangan na dili' da mu pagngalan na malipa'." **16** Makatlu yeiy ka-imó', aw tigkas yan, nya-engat ya dakula' na abul adti langit. **17** Talana nyabelengbeleng pa si Pédro kun unu ya kakawasan na kyinita' nan, nyaka-ibwang adti suwangan na inalad na balay ya manga eseg na pigsugu' ni Cornélyo kay nyangusip silan kun ayin ya balay ni Simon. **18** Aw migtawag silan aw nyusip, "Ayin asini bantuk si Simon na pigngalan na Pédro?" **19** Aw sa kenne' pa ni Pédro mig-anenganeng sa kyinita' nan, piglongan sakanan na Ispirito Santo, "Inunuwa! Awun tulu ya eseg na nyaninaw kanmu awun ni

10 Na, adti syudad na Césariya dun ni probinsya na Judiya, awun utaw dun na pigngalan na Cornélyo. Sambuk sakanan na kapitan na migdumala sa sangka batalyun ya sundalu na taga Italiya. **2** Aw pangkay Héntil sakanan, manang nyatibulluk ya ginawa nan dyumalug sa Tyumanem aw awun pagkallek nan kanan, dala uman ya manga ka-epedanan nan dun ni balay. Aw dakula' to-o ya tabang nan adti manga Judiyu na wala' ya pagkamangan. Aw malikit sakanan magpanawgatwag adti Tyumanem. **3** Sambuk na allaw, manga alas trés na ambung, awun anghil na Tyumanem na migpakita' kan Cornélyo kasiling na tagaynep. Symoled ya anghil adti balay nan aw miglong, "We Cornélyo!" **4** Aw to-o si Cornélyo migteneb aw nyakatengteng sa anghil. Aw law nan, "Unu

luwa'. **20** Indeg kaw aw panog kaw adti dalem. manga eseg adti Jopa, aw pa-angayan si Simon Aw dili' kaw magduwaduwa mag-agad kanilan na pigngalanan uman na Pédro. Nyeya' sakanan kay aku ya migsugu' kanilan." **21** Aw nyanog si dun ni balay na sambuk na Simon na mag-Pédro adti dalem aw piglagbet nan silan, aw imo-ay sa manga pametang lekat adti kindal piglongan nan silan, "Aku saba ya pyananaw na ayep. Apit adti dulug na dagat ya balay mayu. Na, unu ya tud mayu kanak?" **22** Aw nan.' **33** Yan ya piglong nan kanak. Aw yanagaw miglong silan kan Pédro, "Pigpakadi kami na maksay ta kaw pigpa-angay. Aw madyaw kay kapitan na si Cornélyo. Nyatibulluk ya ginawa nyadi kaw. Migkatipun da kami ini aw nya-edé' nan dyumalug sa Tyumanem, aw pigsaya' kami na asini sayid tadun ya Tyumanem, aw un sakanan na kadégi na manga Judiyu asuntu sa nami pakanyegan ya kadégi na pigpamene' nan kadyaw na bet nan. Aw yan ya migsugu' kanami kanmu." **34** Pagkatigkas ni Cornélyo maglong, adi tampid mu, kay ya sambuk na anghil na tyumubag si Pédro, "Tengteng da ku adun Tyumanem miglong kanan na angayen kaw nyabangal na wala' kadi' ya utaw na pigkibang nami pada magpakanyeg sakanan sa un mu na Tyumanem, **35** manang dawaten nan ya paglongun." **23** Yanagaw pigpaseled silan ni pangkay singalan utawa na mallek sa Tyumanem Pédro aw pigpakulang pa nan silan na gabi aw mag-imo' sa pagkaliman nan. **36** Dyenget da yan. Pagkamaselem da, migbangun si Pédro aw mayu ya Madyaw na Ubat-ubat na pigpa-edé' nyagad kanilan, aw awun uman nyagad kanan na Tyumanem adti kanami na buwadbuwad na manga inulug na nyangintu-u na taga Jopa. ni Isra-él, na mabatug da na manga utaw ya **24** Dyumateng silan adti Césariya salut da na pag-iyuli' adti Tyumanem magi sa pig-imo' allaw. Tyumagad kanilan si Cornélyo dala ya ni Jisu-Kristu na yan ya Pangulu na kadégi na manga ka-epedanan nan aw ya kanan manga utaw. **37** Aw kya-edé-an da mayu ya manga nya-ubaybay na dadan da nan pigtipun dun ni imo' dun ni kadakula' na Judiya. Migpalekat kanan balay. **25** Pagseled da ni Pédro adti balay, yeiy adti probinsya na Galilia pagkatigkas na pigsungun sakanan ni Cornélyo aw lyumuhud pagpalna-u ni Juan aw pagbautismu nan sa adti asdangan nan. **26** Manang miglong si Pédro, manga utaw na migselsel sa kanilan manga "Indeg kaw! Utaw aku saba olo' kasiling mu." Aw sala'. **38** Aw kya-edé-an da mayu uman na si pigpa-indeg nan si Cornélyo. **27** Aw migpadeleg Jisus na taga Nasarit pig-atagan na Tyumanem ya pagbalawbalaw nilan talana nilan migpasinan na katulus aw Ispiritu nan, aw pangkay ayin adti katipunanán dun ni balay, aw dun da ni sakanan panaw, pigpan-imo' nan ya madégi na Pédro kita-a ya madégi na utaw na migkatipun. madyaw na imo-unun aw pigpangguli' nan ya **28** Aw miglong si Pédro kanilan, "Kya-edé- manga utaw na syeledan na busaw, kay awun an da mayu ya Uldin nami na manga Judiyu, ni kanan ya Tyumanem. **39** Pigmatinaw nami na pigpigil kanami ya sumambuk sa manga ya kadégi na pigpan-imo' nan asini banwa na utaw na Héntil aw dili' kami uman makalaba' manga Judiyu aw adti Jérusalim. Manang baling adti sayid nilan. Manang pigpa-edé' da kanak nilan pigpatay magi sa pagkalabu nilan adti na Tyumanem na dili' da ku pagngalanan krus. **40** Manang pigmataw na Tyumanem dun na malipa' ya pangkay singalan utawa. **29** ni katlu na allaw aw pigtumbay sakanan na Yanagaw sa pagpa-angay mayu kanak, wala' magpakita' kanami. **41** Wala' sakanan pakita-aku pagduwaduwa na madi. Aw usipen ta kamu: an adti kadégi na utaw, manang kami olo' ya Unu ya tud mayu kanak?" **30** Aw tyumubag pigpakita-an nan, kay dadan kami nan saba si Cornélyo kanan, "Idtu na upatengallaw pa pigpamalli' na un magmatinaw sa kadégi na ya lyumabay na minangadi na udas, manga kyinita' nami kanan. Kay kyuman kami edep alas trés na ambung, nyanawagtawag aku adti nan pagkatigkas na pagkataw nan lekat adti Tyumanem asini balay ku. Aw tigkan awun pagkamatay. **42** Aw pigsugu' kami nan na magpadyumateng adti asdangan ku na sambuk na edé' sa Madyaw na Ubat-ubat adti manga utaw eseg na masilang ya kadégi kadégi nan, **31** aw aw magmatinaw uman na si Jíus ya pig-atagan piglongan aku nan, 'Kay Cornélyo, dyenget na Tyumanem na katundanan na un mag-ukum na Tyumanem ya pagpanawagtawag mu, aw sa kadégi na utaw, pangkay utaw pa silan aw wala' han kalingawi ya pagtabang mu sa manga pangkay nyatay da. **43** Aw si Jíus saba ya pigpatutaw na makalalat. **32** Yanagaw pagsugu' kaw sa edé' na kadégi na manga propita asini muna.

Miglong silan na ya kadég na utaw na mangintu-ya piglong da na Tyumanem na malinis, ka-u kanan, magi sa ngalan ni Jíus lanasen ya ilangan na dili' da mu pagngalanan na malipa'. manga sala' nilan." **44** Sa kenne' pa ni Pédro **10** Aw makatlu yeiy ka-imo', aw tigkas yan, nya-miglong seiy, dyumateng ya Ispiritu Santo adti engat ya dakula' na abul adti langit. **11** Aw kadég na utaw na migpakanyeg kanan. **45** Aw dun ni udas yan, awun nyaka-ibwang na tulu ya manga Judiyu na mangintu-uway na nyagad ya eseg na lekat adti Césariya adti balay na kan Pédro lekat adti Jopa, nya-enneng-enneng pigbantukan ku. Pigsugu' silan na un mangay to-o silan kay pangkay Héntil ya manga utaw kanak. **12** Aw miglong kanak ya Ispiritu Santo, dun ni balay ni Cornélyo, nyadawat nilan ya 'Dili' kaw magduwaduwa mag-agad kanilan Ispiritu Santo, **46** aw dyenget nilan si Cornélyo aw dili' mu silan pagkeleán asuntu na utaw aw manga ka-epedanan nan na miglong sa silan na Héntil.' Yanagaw nyagad aku kanilan, madég na punganan na tingeg na wala' pa nilan aw nyagad uman kanak ya enem ya eseg yeiy lemena paglongan, aw alag silan migsideyen na inulug tadun na mangintu-uway na taga sa Tyumanem. Tigkas yan, miglong si Pédro Jopa. Aw nyadtu kami adti balay ni Cornélyo na adti manga edep nan, **47** "Ya manga utaw ini, yan ya migsugu' kanilan. Aw pigpaseled nan nyadawat da nilan ya Ispiritu Santo kasiling kami, **13** aw pigdandan nan ya kadég na nyaten. Yanagaw singalan ka' ya makapigil imo' kanan, na awun kyinita' nan na anghil kanilan kun kaliman nilan magpabautismu?" adti seled na balay nan, aw law na anghil **48** Aw piglongan ni Pédro si Cornélyo aw ka-kanan, 'Pa-angayan ya sambuk na utaw na adti edepnan na na magpabautismu silan dun Jopa na si Simon na pinggalanan uman na ni ngalan ni Jisu-Kristu. Pagkatigkas da nilan Pédro. **14** Kay un nan ubat kanmu kun unun bautismuwan, nyanginayu' silan kan Pédro na meya' pa adti sayid nilan seled na pilangallaw. Pédro. **15** Yanagaw, pigpalekat ku ya kan Cornélyo. **15** Yanagaw, pigpalekat ku ya pag-ubat-ubat kanilan. Aw talana ku mig-ubat-ubat, dyumateng ya Ispiritu Santo adti kanilan, kasiling na kanaten idtu muna. **16** Aw dun da ku ka-anenganengi ya piglong ni Jíus idtu muna, law nan, 'Si Juan migbautismu kamayu magi sa tubig, manang dili' madugay bautismuwan kamu sa Ispiritu Santo.' **17** Yanagaw, ya manga utaw na Héntil, kasiling da silan kanaten, kay dun ni pagpangintu-u nilan kan Jisu-Kristu na Pangulu tadun, pig-atag uman na Tyumanem kanilan ya Ispiritu nan. Aw kun maynan ya pigimo' na Tyumanem, singalan aku na makatagen sa palpa nan?" **18** Pagdengeg da na manga mangintu-uway dun ni Jérusalim sa pigdandan ni Pédro, wala' da silan pagdiklamu kanan. To-o nilan baling pigdeyen ya Tyumanem, aw law nilan, "Yan kadi!! Pangkay ya manga utaw na Héntil, pig-atagan uman na Tyumanem na selat na magsel pada matagtun nilan ya ginawa na wala' ya katigkasan." **19** Na, lekat adti allaw na pagpatay kan Éstéban, mibeklag nyamalaguy ya manga mangintu-uway lekat adti Judiya asuntu sa pagpamulayam kanilan, aw awun eped kanilan na dyumateng adti banwa na Ponisia, aw ya eped adti pulu' na Cipré, aw ya eped adti syudad na Antiyokya sakup na Syria. Aw olo' manga utaw na Judiyu ya pigpa-

11 Na, ya manga apostolés aw manga mangintu-uway adti probinsya na Judiya, dyenget nilan na awun uman manga Héntil na nyangintu-u la sa tingeg na Tyumanem. **2** Yanagaw pagliku' ni Pédro adti Jérusalim, pigsala' sakanaan na manga Judiyu na nyangintu-u kan Jíus, **3** law nilan, "Ananga' kaw madtu ni manga utaw na Héntil? Aw ananga' kaw sumambuk kanilan kuman?" **4** Manang pigpalekat ni Pédro ya pagdandan adti kanilan sa kadég na nya-imo', law nan, **5** "Sa dun pa aku ni syudad na Jopa, talana ku nyanawgatawag adti Tyumanem, awun pigpakita' kanak na liwan na dakula' na abul na nya-ulad na pig-eketan ya upat ya tuktuk nan aw nyatonton lekat adti langit taman adti asdangan ku. **6** Pag-inunu ku sa awun ni seled na abul, kyinita' ku ya madég na punganan na mannanap aw ayep, dala ya manga magpanaw aw ya manga magpananap aw ya manga langgam. **7** Aw awun tingeg na dyenget ku na miglong, 'Kay Pédro, indeg kaw aw pag-iyaw kaw aw kana!' **8** Aw tyumubag aku, 'Dili' aku san magkan kay Pangulu! Taman adun wala' pa ya syumeled adti baka' ku na malipa' na pigpigel adti Uldin nami na manga Judiyu.' **9** Manang uman da tyumubag ya tingeg na lekat adti tas na langit, 'Kun unu

ede' nilan sa Madyaw na Ubat-ubat. **20** Manang awun manga mangintu-uway na lekat adti Cipré aw Ciriné na dyumateng dun ni Antiyokya, aw sa manga mangintu-uway kan Jésus. **21** Aw pigpa-pigpa-ed'e' nilan uman adti manga Héntil ya utud nan ya ulu ni Santiago na inulug ni Juan. Madyaw na Ubat-ubat sa Pangulu tadun na **22** Na, ya manga mangintu-uway adti sa pagpadakep da nan kan Pédro, pigpakkabusu Jérusalim, pagdengeg nilan sa manga Héntil na nan aw pigpasayu-sayu nan pigpatunggu-an sa bagu nyangintu-u adti Antiyokya, pigpakkadtu sampulu' tag enim ya sundalu na tag upat-upat. nilan si Bérnabi adti kanilan. **23** Pagdateng nan Kay yan ya palpa ni Hérodés na pagkatigkas dun ni sayid nilan, kyinita' nan na pigkallatan da na pista, pa-atubang nan si Pédro adti na Tyumanem ya manga Héntil aw to-o sakanaan asdangan na madég na manga Judiyu pada migleya. Aw pigpakkabagseg nan ya ginawa usayan aw ukuman. **5** Manang talana ni Pédro na kadég nilan na magpadeleg aw matibulluk adti seled na kalabusuwanan, madég ya manga adti pagpangintu-u kan Jisus pangkay unu pa mangintu-uway na nyatibulluk nyanawgatwag ya dumateng kanilan. **24** Kay madyaw ya bet adti Tyumanem pada kanan. **6** Dun ni gabi yan ni Bérnabi aw nyatmu' sakanaan na Ispiritu na tyumagad silan sa allaw na pag-ukum kan Santo aw masalig ya kanan pagpangintu-u Pédro, nyakatulug sakanaan dun ni elet na duwa kan Jisus. Aw asuntu sa pagpalna-u nan, to-o ya sundalu, aw dayaw sakanaan pigsangkali-pa kyadugangan ya kadég na manga utaw na an na duwa ya sangkali'. Aw gayed uman nyangintu-u kan Jisus. **25** Yanagaw nyadtu si pigtunggu-an na manga sundalu ya tatakep na Bérnabi ni syudad na Tarso aw pyaninaw nan si kalabusuwanan. **7** Aw wala' imanmana awun Saulo. **26** Pagkita' da nan kan Saulo, pigpa-agad migpakita' kan Pédro na anghil na Tyumanem nan adti Antiyokya. Aw seled na sangkaumay aw migkalalamdag to-o ya seled na tambi' na migsambuk silan sa manga mangintu-uway kalabusuwanan. Aw pigkablit na anghil ya kilid dun, aw pigpalna-uwan nilan ya to-o madég ni Pédro aw pukawa nan, aw piglongan nan, na utaw na bagu nyangintu-u kan Jisus. Aw ya "Na! Pagbangun da kaw!" Aw nyangkataktak manga utaw na nyangintu-u kan Kristu dun ni ya manga sangkali' adti manga bektan nan. **8** Antiyokya, silan ya tagna' na pigngalanan na Aw miglong ya anghil kanan, "Pangelen kaw Kristuwanen. **27** Na, dun ni manga allaw yan, aw dayaw pagsandal." Aw dyalug ni Pédro ya awun manga propita na lekat adti Jérusalim piglong kanan. Aw miglong pa uman ya anghil, na nyadtu ni Antiyokya. **28** Ya sambuk kanilan "Pagkulimutan ya kayab mu aw dalug kaw pigngalanan na Agabo. Aw sa pagkatipun da na kanak!" **9** Aw dyumalug si Pédro sa anghil manga mangintu-uway, nyindeg si Agabo adti pasinan adti luwa' na kalabusuwanan, manang asdangan nilan aw migpa-ed'e' kanilan magi sa wala' nan ka-ed'e-i na matinaw ya nya-imo' katulus na Ispiritu Santo na un dumateng ya kanan. Iman nan aw olo' tagaynep. **10** Lyabayan dakula' na getem adti kadakula' na banwa. Na, nilan ya tagna' na sundalu na migtunggu' adti nyatuman ya piglong nan adti manga umay tatakep na kalabusuwanan aw tigkas yan uman na migdumala si Claudiyo na inspirador sa nilan lyabayan ya kadwa, aw dyumateng silan kasakupan na Roma. **29** Yanagaw, ya manga adti dakula' na tatakep na alag putaw. Aw mangintu-uway adti Antiyokya, migkasambuk dayaw kya-uwangan ya tatakep na wala' ya ya ginawa nilan tumabang sa manga mangintu-uway na nyekya' adti Judiya, taman na mabatug adti syudad. Pagpakkabay da nilan sa kadwa na na tagsambuksambuk kanilan. **30** Aw pigpadala suwayan na dalan, bigla' nyalanas ya anghil. **11** nilan si Bérnabi aw si Saulo adti Jérusalim na Pagkalanas da na anghil, dun da ni Pédro ka-un mag-ated sa tabang adti manga migdumala ede-i na beke' na tagaynep ya nya-imo' kanan. sa manga mangintu-uway.

Miglong adti anenganeng nan, "Matinaw kadi' ya nya-imo' kanak. Pigsugu' na Tyumanem ya kanan anghil pada paluwa-en aku lekat adti

pagamak ni Hérodés aw manga utaw na Judiyu." hari', aw nyinkud adti trunu aw miglong adti 12 Pagka-edé' nan seiy, syuminan sakanan adti kadég na manga utaw na migkatipun dun ni balay ni Maria na ina ni Juan Markos. Madég ya asdangan nan. 22 Aw miglong ya manga utaw sa manga mangintu-uway na migkatipun dun pada mabagseg na tingeg, law nilan, "Beke' na utaw manawagtawag adti Tyumanem. 13 Pigtuktuk ya miglong, manang sambuk saba sakanan na ni Pédro ya tatakep aw migtatawag sakanan tyumanem!" 23 Aw asuntu na wala' silan ni lekat adti luwa' na inalad na balay. Aw nyadtu Hérodés pagsagdaan aw wala' nan padeyenan ya sambuk na sugu-anen na pigngalan na ya tengteng Tyumanem, bigla' sakanan na Roda, kay un nan galu uwangan. 14 Pagdengeg anghil na Tyumanem pigpakelegan na magkedel nan sa tingeg ni Pédro, to-o sakanan migleya. aw pig-ulud ya lawas nan aw wala' kadugay Manang wala' da nan baling ka-uwangi kay nyatay sakanan. 24 Aw migpadeleg nyabekkal ya maksay sakanan lyumiku' adti manga eped nan Madyaw na Ubat-ubat kan Jisus aw migkadég ya na un mag-ubat-ubat na awun si Pédro ni luwa'. manga utaw na nyangintu-u. 25 Na, si Bérnabi 15 Piglongan nilan si Roda, "Nyakasuway gya ya aw si Saulo, lyumiku' silan adti Antiyokya kay madyaw na anenganeng mu, kay Dé!" Manang nyabatug da ya kanilan tud adti Jérusalim. Aw gyumelgel sakanan miglong kanilan, "Matinaw pigpa-agad nilan si Juan na pigngalan uman ya pig-ubat ku!" Aw tyumbag silan, "Yan gya na Markos.

ya anghil na migtameng kanan." 16 Manang migpadeleg si Pédro migtuktuk sa tatakep. Yanagaw sa pag-uwang nilan, si Pédro agaw ya awun ni luwa'. Aw to-o silan nya-enneng-enneng. 17 Manang pigpulingenan silan ni Pédro pada matinep silan. Tigkas yan, pigdandan nan kanilan ya pagpaluwa' kanan na Tyumanem lekat adti kalabusuwanan aw law nan kanilan, "Ubatan mayu yeiy adti kan Santiago aw eped na manga inulug tadun." Pagkatigkas yan, nyindeg si Pédro syuminan adti sambuk na banwa. 18 Pagkamaselem da, ya manga sundalu na migitunggu' adti kalabusuwanan, wala' katingen ya kanilan anenganeng aw to-o silan nyallek kay wala' nilan ka-edé-i kun ayin da si Pédro pasinan. 19 Aw migsugu' si Hérodés na paninawun si Pédro, manang wala' nilan kita-a. Yanagaw pigsadsadan nan ya manga sundalu na migitunggu', aw migsugu' sakanan na alag silan pamatayen. Pagkatigkas yan, nyindeg si Hérodés adti Judiya, aw nyanaw pasinan adti syudad na Césarya aw dun pag-eya'. 20 Na, to-o nyadaman si Hérodés sa manga utaw adti manga lunsud na Tiro aw Sidon. Yanagaw migsambuk ya anenganeng nilan kun unu ya pagi na maka-uli' ya ginawa ni Hérodés kanilan. Kay ya banwa na pigtakmagan nan, yan uman ya pagkamangan nilan sa kanilan pagkanen. Yanagaw, nyadtu silan aw pig-ubaybay nilan una si Blasto na yan ya tengteng pagsaligan ni Herodés aw yan ya magpa-edé' kan Hérodés sa tud nilan. 21 Na, pagdateng da na allaw na un magpakita' si Hérodés adti manga utaw, syumut sakanan sa kadékgadég na pagsutun na

13 Na, dun ni Antiyokya awun manga propita na Tyumanem aw manga utaw na matadeng magpalna-u sa tingeg nan. Silan si Bérnabi, aw si Simyon na pagsagnayen na Négro, aw si Lucio na taga Ciréné, aw si Mana-in, aw si Saulo. Si Mana-in, migpan-itulin silan si Hérodés Antipas. 2 Talana na kadég nilan nyanimba sa Tyumanem aw migpuwasa, piglongan silan na Ispiritu Santo, "Taniya mayu kanak si Bérnabi aw si Saulo kay pigtawag da ku silan aw awun imo-unun na un ku atag kanilan." 3 Pagkatigkas nilan magpuwasa aw manawagtawag, pigpandungan nilan na kanilan manga palad si Bérnabi aw si Saulo aw nyanawagtawag silan salut adti Tyumanem na pakadyawun nan ya duwa yeiy. Aw tigkas yan, pigpapanaw da nilan. 4 Na, asuntu na pagsugu' na Ispiritu Santo si Bérnabi aw si Saulo, nyanaw silan pasinan adti pantalan na Séléyuciya. Lekat dun, syumakay silan sa barko pasinan adti pulu' na Cipré. 5 Aw nyagad kanilan si Juan na pigngalan uman na Markos na un tumabang kanilan. Pagdateng da nilan adti pantalan na Salamina dun ni pulu' na Cipré, nyadtu silan ni manga sinagoga na un pa-edé' adti manga Judiyu ya Madyaw na Ubat-ubat kan Jisus. 6 Pagkatigkas yan, piglegeb nilan ya kadakula' na pulu' aw nyakadateng silan adti lunsud na Papos. Dun ni banwa yan, awun pigkita' nilan na anituwan na sallong kunu propita na pigngalan na Bar-Jesus. Judiyu sakanan, 7 aw ubaybay uman na gubirnador na si Sérgio Paulo. Ya gubirnador yeiy, to-o sakanan

matadeng, yanagaw pigpatawag nan si Bérnabi da nan pigpamalli' ya manga tyugbulan tadun aw si Saulo kay kaliman nan magpakanyeg sa asini pa muna pada ma-imo' kanan manga utaw. tingeg na Tyumanem. **8** Manang dun uman si Seled na pag-eya' nilan adti banwa na Ihiptu, Bar-Jesus na pigngalanan adti tingeg na Grigo: migkadég silan aw pigtabangan nan silan. Tigkas Élimas. Aw sa talana ni Bérnabi aw ni Saulo yan, pigpakita' nan kanilan ya kanan katulus mig-ubat-ubat adti asdangan ni Sérgiyo, gayed dun ni pag-allad nan kanilan lekat adti banwa ni Élimas pig-ampangan ya palna-u nilan pada yan. **18** Aw seled na kapatian ya umay talana dili' mangintu-u si Sérgiyo. **9** Manang si Saulo nilan migeleblegeb adti kalingbinan, pigtagenan na pigngalanan uman na Pablo nyatmu' na na Tyumanem ya kadaman nan sa manga sala' katulus na Ispiritu Santo, aw pigtengtengan nilan. **19** Aw pagdateng da nilan adti banwa na nan si Élimas, **10** aw law nan, "Ise' kaw na Canaan, pigkalat nan ya pitu ya nasud dun ni busaw! Po-on kaw na kadég na pagkaliman na seled na Canaan dala ya manga utaw na nyan-Tyumanem! Gayed mu piggawayan ya manga eya' dun, pada tagtunun na kanan manga utaw eped mu aw pig-akalan mu silan. Wala' ya yabanwa yan na dadan da nan pigpakkang na atag katantanan na pag-imo' mu sa malatay kay adti manga tyugbulan tadun. **20** Na, lekat adti gayed mu pagsayuan na galu' ya tingeg na pagdateng nilan adti Ihiptu taman na nyatgutn Tyumanem! **11** Na! Un da kaw pa-emel-emelen nilan ya banwa na Canaan, upatenggatus na Tyumanem. Lekat adun, dili' kaw kumita' aw kalimaan ya umay. "Aw pagkatigkas yan, seled na pilangallaw, aw pangkay kalalamdag na nyamalli' ya Tyumanem sa manga mag-usay sega dili' mu kita-en." Aw dun da pagkangitngit kanilan na gayed migsayusayu migdumala, ya pag-inunu nan aw wala' da sakanan kita'. Aw taman na manga allaw ni Samwél na propita. **21** nyandamdam da sakanan aw gayed nyaninaw Pagkatigkas yan, migsekat silan adti Tyumanem sa utaw na un mag-agak kanan. **12** Pagkita' na na atagan silan na hari'. Yanagaw pig-atag gubirnador sa nya-imo' dun, to-o sakanan nya- nan kanilan si Sa-ul na ise' ni Kis na lekat enneng-enneng sa katulus na Tyumanem aw adti buwadbuwad ni Bénjamin, aw yan ya nyangintu-u kan Jesus na pigpalna-u nilan. **13** migdumala sa manga utaw na Isra-él seled Na, syumakay si Pablo aw ya manga eped nan sa na kapatian ya umay. **22** Aw sa pagkatigkas barko lekat adti Papos pasinan adti probinsya da na pag-alilin na Tyumanem kan Sa-ul, yan na Pampilya. Pagdateng nilan adti syudad ya pigsayu nan si Dabid na un magdumala na Pérga, pig-ayawan silan ni Juan Markos kanilan. Aw pigsaya' sakanan na Tyumanem, aw nyuli' sakanan adti Jérusalim. **14** Manang law nan, 'Si Dabid na ise' ni Jési na eseg, yan migpadeleg pa si Pablo aw si Bérnabi nyanaw ya utaw na to-o nyakatutuk kanak, aw un nan aw dyumateng silan adti lunsud na Antiyokya tumanen ya kadég na pagkaliman ku.' **23** Aw na awun ni banwa na Pisidya. Pagdateng da lekat adti kanan buwadbuwad ya Magpaluwan-na Allaw na Paglagdeng, syumeled silan adti ay sa manga utaw na Isra-él, kasiling na dadan sinagoga aw nytingkud dun ni sayid na manga da nan pigpakkang. Si Jesus saba ya Magpaluwa-utaw. **15** Aw pigbasa adti asdangan nilan ya ay yan. **24** Na, sa wala' pa dateng si Jesus, si Juan Uldin aw ya pigsulat na manga propita. Tigkas ya nyuna mig-ubat-ubat adti kadég na utaw ni yan, migsgu' ya manga magdadumalaay sa Isra-él na ayawan nilan ya kanilan manga sala' sinagoga na paglongun si Pablo aw si Bernabi, aw magselsel aw magpabautismu silan. **25** Aw law nilan, "Kay manga inulug, kun awun sa agpet da ni Juan matigkas ya imo-unun nan, palna-u mayu na magpakabagseg sa ginawa miglong sakanan adti madég na utaw, 'Iman na manga utaw, ubatan da mayu.'" **16** Yanagaw mayu aw aku ya magpaluwa-ay na pigpadala nyindeg si Pablo dun ni asdangan nilan aw na Tyumanem, manang beke' ku sabal! Un pa pigpulingenan nan silan pada matinep ya manga dumateng ya sambuk na matas pa kanak aw utaw. Aw migpalekat mig-ubat-ubat kanilan, dili' aku kanan makatumbuk, pangkay sa pag-law nan, "Kamu na manga buwadbuwad ni ubad sa etek na sandal nan dili' aku umba'" **26** Isra-él aw kamu uman na manga Héntil na "Na, kay manga kadégan ku na buwadbuwad gayed nyanimba sa Tyumanem, pakanyegi ni Abraham aw kamu uman na manga Héntil mayu ya un ku paglongun: **17** Ya Tyumanem na nyanimba sa Tyumanem, pigpa-edé' da na pigtumba na buwadbuwad ni Isra-él, dadan kanaten na Tyumanem na awun da pa-agé na

un kitadun paluwa-en lekat adti pa-emel-emel ku, pada ka-edé-an mayu adun na allaw yeiy nan. **27** Manang ya manga Judiyu na nyeya' adti kun unu ya tengteng matinaw, paglongun na Jérusalim aw ya manga migdumala kanilan, kamu na magi sa pigpan-imo' ni Jisus mabatug wala' nilan kilalaa na si Jisus yan ya Pigpadala da lanasen ya manga sala' tadun, **39** aw magi na Tyumanem. Aw wala' nilan kalabeti na si kan Jisus, pangkay singalan ya mangintu-u Jisus ya pigsulat na manga propita, pangkay kanan dawaten saba na Tyumanem kasiling gayed nilan pigbasa kada simana dun ni Allaw na wala' da ya sala'. Aw dili' yeiy mabatug na Paglagdeng. Aw pangkay wala' nilan ka-edé-magi dun ni pagtuman sa Uldin na pig-atag i manang dun ni kanilan katuman ya pigsulat kan Moysis. **40** Yanagaw, magpakatadeng kamu, asini muna, kay ya manga magdadumalaay ya pagaw dumateng kamayu ya pigpasulat na mig-ukum aw migpapatay kan Jisus. **28** Aw Tyumanem adti manga propita: **41** 'Pakanyegi pangkay kya-edé-an nilan na wala' ya sala' mayu, kamu na gayed mig-odoy-odoy. Kumega' na nya-imo' nan na umba' sakanan patayen, kamu, aw malatay ya un mayu datengan. Kay manang pigsekat nilan baling adti kan Pilato na dun ni manga allaw mayu, awun imo-un ku, aw patayen sakanan. **29** Aw sa nyatuman da nilan kita-en mayu manang dili' kamu mangintu-u, ya kadég na pigsulat dadan na manga propita, pangkay kun awun pa mag-ubad sa kakawasan awun da uman manga utaw na migkamang sa adti kamayu.' **42** Pagluwa' da ni Pablo aw ni lawas nan lekat adti krus aw pigbetang nilan Bérnabi lekat adti sinagoga, nyanganinay' ya adti ilib na lebenganan. **30** Manang pigmataw manga utaw kanilan na sugpatan aw padelegen sakanan na Tyumanem lekat adti pagkamatay, pa galu nilan ya palna-u pagkasalut na Allaw na **31** aw seled na madég na allaw, migpakita' Paglagdeng. **43** Aw pagkatigkas da na pagkatipun sakanan adti manga umagakan na nyagad nilan, madég ya utaw na nyagad kanilan, kanan idtu muna lekat adti Galiliya taman adti dala ya manga Judiyu aw manga Héntil na Jérusalim. Aw silan da ya migmatinaw adti dyumalug da sa manga katanem na manga kanaten na manga utaw na Isra-él sa kadég na Judiyu. Aw pigpakabagseg ni Pablo aw ni nya-imo' idtu muna. **32** Aw yan ya tud nami Bérnabi ya ginawa nilan na magpadeleg dun ni adun na pa-edé' nami kamayu ya Madyaw kallat na Tyumanem. **44** Pagkasalut na Allaw na Ubat-ubat sa pakang na Tyumanem adti na Paglagdeng, nyabus da galu migkatipun manga tyugbulan tadun, **33** kay pigtuman da adti sinagoga ya manga utaw na nyeya' dun nan kanaten na manga buwadbuwad nilan ni lunsud pada magpakanyeg sa tingeg na magi sa pagmataw nan kan Jisus. Aw yanagaw Tyumanem. **45** Manang dun ni manga utaw na nyatuman uman ya pigsulat dun ni kadwa na Judiyu, awun edep kanilan na wala' pangintu-u. Salmo, law na Tyumanem, 'Ikaw ya Ise' ku Aw sa pagkita' nilan na to-o la madég ya manga na eseg. Adun na allaw yeiy un ku pa-edé' utaw na migkatipun dun, to-o silan nyining'. na aku ya Ama mu.' **34** 'Aw yan uman ya Yanagaw pigsala' nilan ya palna-u ni Pablo aw pigpasulat asini muna na Tyumanem, na un pig-odoy-odoy nilan sakanan. **46** Manang to-nan matawun si Jisus lekat adti pagkamatay o baling migkabagseg ya ginawa ni Pablo aw aw dili' da salut matay, law nan, 'Un ku atag adti kamayu ya dadan da ku pigpakkang kan Dabid.' **35** 'Yanagaw si Jisus, yan ya migtuman sa pigpakkang na Tyumanem kay awun uman pigsulat ni Dabid dun ni Salmo, law nan, 'Ya Sugu-anen mu na un mu padala, dili' mu tumbay na malandak ya lawas nan adti lebeng.' **36** 'Na, si Dabid, pagkatigkas nan imo-un ya pigpa-imó' kanan na Tyumanem, nyatay sakanan aw piglebeng adti tampil na mangkatikadeng nan, aw nyalandak saba ya lawas nan. **37** Manang si Jisus, wala' kalandak ya kanan lawas, kay pigmataw sakanan na Tyumanem lekat adti pagkamatay. **38** Yanagaw, kay manga kadégan na utaw asini tas na lupa' makaluwa' lekat adti pagpa-emel-emel.' **48** Aw sa pagdenges na manga Héntil sa piglong ni Pablo, to-o silan migleya aw pigdeyen nilan ya tingeg

na Tyumanem. Aw nyangintu-u la ya manga pigpamalli' da dadan na Tyumanem na un makatagtun sa ginawa na wala' ya katigkasan. (aiōnios g166) 49 Aw nyabekkal ya Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu Jisus dun ni kadakula' na palibed na Antiyokya. 50 Manang ya manga Judiyu na kyumele sa palna-u yan, pigsutsutan nilan ya manga mangkalangkaw dun ni lunsud, dala ya manga kaübayan na madengge na nyatibulluk uman adti Tyumanem. Ya syampetan nan, tingeg na Licaoniyanen na maglong, "Ini ya pyamulayaman si Pablo aw si Bérnabi aw pig-alilinan silan lekat adti lunsud. 51 Yanagaw, pigtaptap nilan ya alikabuk dun ni kanilan siki kay yan ya pangilala na ukuman na Tyumanem ya manga utaw na kyumele sa palna-u nilan. 52 Manang ya manga bagu nyangintu-u na ikonyo. 53 Manang ya manga bagu nyangintu-u na pig-ayawan nilan adti Antiyokya, migpadeleg silan migleya aw nyatmu' silan na Ispiritu Santo.

14 Na, talana nilan adti ikonyo, syumeled silan adti sinagoga na manga Judiyu aw migpalna-u silan. Aw madég ya manga Judiyu aw Héntil na nyangintu-u kan Jisus. 2 Manang awun eped na manga Judiyu na kyumele sa palna-u nilan, aw pigsutsutan nilan ya manga Héntil na wala' pangintu-u, pada kadamanan nilan ya manga bagu nyangintu-u kan Jisus. 3 Madugay si Pablo aw si Bérnabi nyeya' dun ni lunsud yan aw pig-ubat-ubat nilan si Jisus na wala' ya kakallekan. Aw ya Tyumanem yan ya migmatinaw sa piglong nilan sa kanan kallat, magi sa manga pangilala aw manga milagru na pigpa-imo' nan kanilan. 4 Na, nyatenga' ya manga utaw na nyeya' dun ni ikonyo. Awun manga utaw na tyumande' sa palna-u ni Pablo aw ni Bérnabi, aw awun uman manga utaw na tyumande' sa manga Judiyu. 5 Wala' kadugay, migkasambuk ya manga Judiyu aw manga Héntil na wala' pangintu-u dala ya manga migdumala kanilan, aw migpalpa silan na pamulayaman nilan ya manga apostolés aw badasan nilan na babintu. 6 Manang pagka-edé' na manga apostolés sa palpa nilan, nyalaguy silan pasinan adti manga syudad na Listra aw Dérbi dun ni banwa na Licaoniya aw palibed nan. 7 Aw pigpa-edé' nilan dun ya Madyaw na Ubat-ubat kan Jisus. 8 Na, dun ni Listra awun sambuk na eseg na gayed nyingkud kay kapig ya manga siki nan. Lekat pa na pagkautaw nan,

wala' sakana pakapanaw. 9 Aw migpakanyeg sakana sa palna-u ni Pablo. Aw sa pag-inunu ni Pablo kanan, kya-edé-an nan na dakula' ya pagpangintu-u na utaw yeiy na kaguli-an sakana. 10 Yanagaw miglong si Pablo kanan sa na Antiyokya. 11 Pagkita' na manga utaw sa nya-imo' manga tyumanem na migtimbaluyan utaw na uman na Hérmés kay si Pablo yan ya matadeng maglong. 13 Na, ya témplo ni Séus awun ni luwa' na inalad na syudad, aw dun paniimba ya manga ikonyo. 14 Manang pagka-edé' ni Pablo aw ni Bérnabi na un da silan dugsu-an na manga utaw, pigkésé' nilan ya kanilan kadékgadé kay wala' silan katutuki sa pigpan-imo' na manga utaw. Aw maksay silan adti tengé' na katipun na manga utaw aw pigsagda nilan, law nilan, 15 "Ya-i mayu pag-imo-a yan! Utaw saba kami olo' kasiling mayu! Nyadi kami na un magpade' kamayu sa Madyaw na Ubat-ubat pada dili' da mayu dalugun ya manga tyumanem mayu na galu' na wala' ya guna, manang yan baling ya dalugun mayu ya Tyumanem na gayed awun na mig-imo' sa langit aw lupa' aw dagat aw sa kadéng na awun ni kanilan. 16 Asini muna, pigpabaya-an na Tyumanem ya manga tyugbulan na kadéng na manga utaw na mag-imo' sa pangkay unu ya kaliman nilan imo-un. 17 Manang madég ya manga puliba lekat adti kanan pada kilalaen sakana na manga utaw magi sa madég na pigpan-imo' nan na madyaw: Pig-atagan kamu nan na ulan, aw pigpatulin nan ya manga tanem mayu pada awun kanen mayu aw to-o kamu magleya." 18 Pangkay maynan ya manga piglong ni Pablo aw ni Bérnabi, wala' da galu nilan katageni ya manga utaw na magdugsu' kanilan. 19 Manang awun manga Judiyu na dyumateng dun na lekat adti Antiyokya sakup na Pisidya, aw lekat uman adti

Ikonyo. Aw piggagad nilan ya madég na manga Jisus. Aw migpalekat silan migpalna-u sa utaw, aw yan ya syampetan nan, byadasan nilan manga mangintu-uway dun. Miglong silan, si Pablo na babintu. Aw pigguyud nilan adti “Dili' kamu paluwa-en na Tyumanem kun dili' luwa' na lunsud, kay iman nilan aw nyatay da kamu una magpatuli', kay yan ya pagtuman sakanan. **20** Manang pigtabangan si Pablo na mayu sa sugu' na awun ni Uldin na pig-atag manga bagu mangintu-uway kan Kristu, aw nan kan Moysis.” **21** Manang gayed ni Pablo migbangun sakanan aw lyumiku' adti seled na aw ni Bérnabi pigbilingbilingan ya kanilan lunsud. Pagkasalut na allaw, nyagad da kan piglong menda' na nya-imo' ya dakula' na Bérnabi pasinan adti Dérbi. **21** Pagdateng da ayil. Yanagaw migkasambuk ya anenganeng ni Pablo aw ni Bérnabi adti syudad na Dérbi, na manga mangintu-uway dun ni Antiyokya pigpa-edé' nilan ya Madyaw na Ubat-ubat, aw na pakadtuwun nilan adti Jérusalim si Pablo madég ya utaw na nya-imo' mangintu-uway aw si Bérnabi aw manga edep na inulug na kan Jisus. Pagkatigkas yan, pigliku-an nilan taga Antiyokya. Kaliman nilan na magkita' ya kanilan pig-agian idtu muna adti Listra silan ya edep na manga apostolés aw ya aw Ikonyo aw Antiyokya sakup na Pisida. manga migdumala sa mangintu-uway, aw **22** Piggakabagseg nilan ya ginawa na manga balawbalawan kun ayin ya umba' na palna-u na mangintu-uway, law nilan, “Paggadeleg kamu un nilan dalugun. **3** Aw pigpapanaw da silan sa pagpangintu-u mayu pangkay dumateng ya na manga mangintu-uway. Aw sa pag-agí nilan madég na kalugan. Kay ka-ilangan saba ka- adti manga banwa na Ponisa aw Samarya, agiyan ya kadég yeiy na manga un sumeled gayed nilan pig-ubat-ubat ya pagpangintu-u na adti Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem madég na manga Héntil adti edep na manga na adti tas na langit.” **23** Aw adti manga banwa. Aw ya kadég na dyumeneg alag silan banwa yeiy na awun manga mangintu-uway na migleya. **4** Pagdateng da nilan adti Jérusalim, migsimba sa Tyumanem, nyamalli' si Pablo aw si pigdawat silan na manga mangintu-uway dun, Bérnabi sa manga utaw na un maggagad kanilan. dala ya manga migdumala kanilan aw ya manga Aw nyanawagtawag silan adti Tyumanem aw apostolés. Aw pigdandan nilan ya kadég na migpuwasa, aw pigtaligu nilan adti kan Jisus ya pigpan-imo' na Tyumanem magi kanilan. **5** manga bagu pigpamalli', kay si Jisus ya kanilan Manang awun manga Judiyu na kenne' pa na pyangintu-uwan. **24** Pagkatigkas yan, nyagi silan pagka Parisiyo nilan pangkay nyangintu-u la adti Pisida aw dyumateng adti probinsya na silan kan Jisus, aw nyindeg silan adti asdangan Pampilya. **25** Aw pagkatigkas nilan mag-ubat- na manga utaw aw miglong, “Kay manga ubat sa tingeg na Tyumanem dun ni syudad na inulug, pangkay beke' na Judiyu ya edep na Pérga, tyumubang silan adti pantalan na Atalya. nyangintu-u la, manang ka-ilangan magpatuli' **26** Aw syumakay silan sa barko pasinan adti silan aw palna-uwan silan na tumanen ya Antiyokya sakup na Sirya. Kay ya Antiyokya dun Uldin na pig-atag na Tyumanem kan Moysis.” silan panawagtawagi na manga mangintu-uway **6** Yanagaw migkatipun ya kadég na manga idtu muna, pada tabangan silan na Tyumanem apostolés aw manga migdumala sa manga dun ni manga imo-unun na pigtaligu kanilan. mangintu-uway na un nilan balawbalawan kun Aw adun da, nyatigkas da ya manga imo-unununu ya madyaw nilan imo-un. **7** Aw pagkatigkas yeiy. **27** Pagdateng da nilan dun, pigpartipun nilan magbilingbiling, nyindeg si Pédro adti nilan ya kadég na manga mangintu-uway, aw asdangan nilan aw miglong sakanan, “Kay pigdandan nilan ya kadég na pigpan-imo' na manga inulug ku, kya-edé-an da mayu na idtu Tyumanem magi kanilan aw ya pag-atag nan muna pigpamalli' aku na Tyumanem lekat adti sa selat adti manga Héntil pada mangintu-u kanaten pada magi kanak pa-edé-en ya manga silan kan Jisus. **28** Aw nyeya' pa silan dun na Héntil sa Madyaw na Ubat-ubat kan Jisus aw madugaydugay adti sayid na manga mangintu-uway kan Jisus.

15 Na, awun manga eseg lekat adti Judiya na dyumateng adti Antiyokya sakup na Sirya. Judiyu silan na nyangintu-u la kan

manga utaw. Aw pigpakita' da nan na pigdawat nan ya manga utaw na Héntil na nyangintu-u kan Jisus, kay pig-atag da na Tyumanem mangintu-u silan. **8** Aw ya Tyumanem yan ya nya-edé' kun unu ya awun ni anenganeng na manga utaw. Aw pigpakita' da nan na pigdawat nan ya manga utaw na Héntil na nyangintu-u kan Jisus, kay pig-atag da na Tyumanem kanilan ya kakanan Ispiritu kasiling na pag-atag

nan kanaten. **9** Kay mig-unawa la ya kadég sugu' yeiy na lekat adti Uldin na pig-atag na tadun adti Tyumanem. Aw kasiling na pig- Tyumanem kan Moysis. Kay lekat pa asini muna, imo' nan kanaten, piglinisan da nan uman ya kada simana dun ni Allaw na Paglagdeng, ya kanilan anenganeng asuntu sa pagpangintu- Uldin pigpa-edé' adti kadég na manga lunsud, u nilan kan Jisus. **10** Yanagaw, ananga' mayu aw kenne' pa adun pagbasaén adti manga tanda-en ya Tyumanem sa paglong mayu na sinagoga tadun." **22** Pagkatigkas yan, migkatipun dili' nan dawaten ya manga Héntil kun dili' ya manga apostolés aw ya kadég na manga nilan dalugun ya kanaten katanem? Kun wala' mangintu-uway dala ya manga migdumala kabatug na tyugbulan tadun ya pagtuman kanilan, aw pigbalawbalawan nilan ya kadakula' sa kadakula' na Uldin aw dili' tadun uman na kanilan pigdeneg, aw pigkasambukan na mabatug, na, ananga' tadun gelgelen ya manga ginawa nilan na mamalli' sa manga eseg lekat Héntil na dumalug sa kanaten katanem? **11** Kay adti kanilan na un magad kan Pablo aw kan manga inulug ku, dili' mayu pagkalingawan Bérnabi adti Antiyokya. Aw yan ya manga eseg ya kallat ni Jisus na Pangulu tadun, na yeiy na pigsugu' nilan si Judas na pigngalanan uman olo' ya du-an na nyangintu-u la kitadun aw na Barsabas, aw si Silas, na alag pigbasaán pigpaluwa' na Tyumanem. Aw maynan uman na manga mangintu-uway. **23** Aw yeiy ya ya kallat nan adti manga Héntil na nyangintu-u pigsumat na manga utaw dun ni katipun: "Kay kanan." **12** Pagdengeg nilan sa piglong ni Pédro, manga inulug, "Kami na manga apostolés aw nyatinep ya kadég nilan. Aw pigpakanyegan manga magdadumalaay sa mangintu-uway nilan uman si Bérnabi aw si Pablo sa pagdandan asini Jérusalim, nyangumusta sa kadég mayu nilan sa kadég na mangkadyaw na pangilala na manga Héntil na nyangintu-u la dun ni aw milagru na Tyumanem magi kanilan dun Antiyokya aw adti kadakula' na probinsya na ni pagpanaw nilan adti manga utaw na Héntil. Sirya aw Cilicia. **24** Dyenegg nami na awun **13** Pagkatigkas nilan magdandan, miglong si manga utaw na nyadtu ni kamayu lekat asini Santiago, "Kay manga inulug ku, pakanyegi na migsagunut sa anenganeng mayu magi mayu ya un ku paglongun. **14** Dyenegg da tadun sa sangkamulu' na palna-u nilan. Manang adun ya pigpa-edé' kanaten ni Simon Pédro pada ka-edé-an mayu, wala' nami silan sugusa imo-unun na pigpalekat na Tyumanem adti a adti kamayu, aw wala' nami silan atagi manga Héntil pada maka-akup uman silan adti na katundanan magpalna-u sa maynan. **25** kanan manga utaw. **15** Aw ya piglong ni Pédro Yanagaw pigkasambukan na ginawa nami na mig-unawa saba sa piglong na Tyumanem dun mamalli' kami sa manga utaw na un padala ni pigsulat na manga propita asini muna: **16** adti kamayu, edep ni Pablo aw si Bérnabi na 'Pagkatigkas yan, dumateng ya allaw na lumiku' kanaten pigginawaán **26** na gayed migpān sa aku, aw pa-indegen ku salut ya kasakupan ni kanilan pagka-utawun pangkay adti kalatayan Dabid na migkalat da. Dayaw ku pantipunun pada mabatug ya imo-unun na kanaten Pangulu ya nyangkabélét aw pa-indegen ku ya bagu. **17** na si Jesu-Kristu. **27** Aw pigpadala nami si Judas Yeiy ya un ku imo-un pada paninawun aku na aw si Silas na un magmatinaw adti kamayu asini edep na utaw dala ya manga Héntil na pigtawag sulat ini kununu ya pagbaya' nami. **28** Aw yan da ku na un ma-imo' kanak manga utaw. **18** saba ya pigpalna-u kanami na Isipiritu Santo aw Yeiy ya piglong na Tyumanem na dadan da pigtande' nami na dili' kamu nami pabegatan nan pigpa-edé' lekat pa na asini muna.' (**a10**) sa kadég na katanem na manga Judiyu. Manang **g165** **19** "Yanagaw ini ya anenganeng ku. Dili' ini ya ka-ilangan mayu dalugun: **29** Dili' mayu tadun pabegatan ya manga Héntil na malim pagkanen ya unud na pigdugsu' da adti manga mangintu-u sa Tyumanem. **20** Manang naten tyumanem na galu'. Aw dili' kamu magkan sa baling silan sulatan, aw yan olo' ya paglongun dugu' aw unud na wala' pakaluwa' ya dugu'. Aw tadun kanilan na dili' nilan pagkanen ya unud dili' kamu magkasala-enen. Kun tumanen mayu na pigdugsu' da adti manga tyumanem na yeiy, yan saba ya madyaw. Aw asini la taman ya galu'. Aw dili' silan uman magkasala-enen. sulat nami ini." **30** Yanagaw pigpapanaw da silan Aw dili' silan magkan sa dugu' aw unud na pasinan adti Antiyokya. Pagdateng nilan dun, wala' pakaluwa' ya dugu'. **21** Kya-edé-an da pigpantipun nilan ya madég na mangintu-uway na kadég na manga utaw na Judiyu ya manga aw pig-atag kanilan ya sulat. **31** Aw sa pagbasa

na manga mangintu-uway, migkabagseg ya aw Ikonyo. **3** Aw yan ya kaliman ni Pablo na ginawa nilan sa palna-u na pigsulat kanilan pa-agad nilan si Timotiyo. Yanagaw pigpatul' aw to-o silan migleya. **32** Na, si Judas aw si nan si Timotiyo pada dili' sakanan kelean na Silas manga propita silan na Tyumanem, aw manga Judiyu dun ni manga banwa yan, kay madég uman ya piglong nilan adti manga kya-edé-an nilan na ya ama nan utaw sakanan mangintu-uway na un magpakabagseg kanilan na Grigo. **4** Aw sa paglegeb ni Pablo aw si Silas aw magpakasalig sa pagpangintu-u nilan. **33** aw si Timotiyo sa manga lunsud, pigpa-edé' Pagkatigkas na pilangallaw na pag-eya' nilan nilan adti manga mangintu-uway na dalugun dun, nyuli' silan adti migsugu' kanilan na nilan ya pigkasambukan da na anenganeng awun ni Jérusalim. Sa wala' pa silan indeg, na manga apostolés aw manga migdumala sa pigpanawagtawagan silan na manga mangintu-uway na migkatipun adti uway na pakadyawun na Tyumanem ya panaw Jérusalim. **5** Yanagaw gayed pigpakasalig ya nilan. **34** [Manang si Silas migpatagak adti pagpangintu-u na manga utaw aw kada allaw Antiyokya.] **35** Aw kenne' pa ni Pablo aw ni kyadugangan ya manga mangintu-uway. **6** Aw Bérnabi nyatingen dun ni Antiyokya, aw madég migpadeleg silan adti probinsya na Galaciya, aw uman ya tyumabang kanilan migpalna-u aw adti banwa na Pridya. Yan da olo' ya piglegeb migpa-edé' sa tingeg na Tyumanem. **36** Na, nilan asuntu na wala' tumbayan kanilan na paglabay da na pilangallaw, miglong si Pablo Ispiritu Santo na magpa-edé' sa Madyaw na kan Bérnabi, "Nate' liku-an ya manga syudad na Ubat-ubat adti probinsya na Asia. **7** Pagdateng pigpa-edé-an ta idtu muna sa Madyaw na Ubat- nilan adti eletanan na Misya, kaliman nilan ubat kan Jisus, pada ka-edé-an nate' kun manu galu madtu ni probinsya na Bitinya, manang la ya kanilan pagpaketang." **37** Aw tyumande' wala' silan tumbayan na Ispiritu ni Jisus. **8** si Bérnabi, manang kaliman nan na pa-agad Yanagaw piglabayan nilan ya probinsya na nilan si Juan na pigngalanan uman na Markos, Misya aw tyumubang silan adti syudad na Troas. **38** manang si Pablo dili' malim, kay idtu muna **9** Sambuk na gabi talana nilan adti Troas, awun talana ni Pablo aw ni Bérnabi adti probinsya na pigpakita' na Tyumanem kan Pablo kasiling na Pampilya, pig-ayawan silan ni Markos aw wala' tagaynep: Nyindieg adti tampilan ya sambuk sakanan pagpadeleg agad kanilan dun ni imo- na utaw na taga Macédonya aw nyanginayu', unun nilan adti Pampilya. **39** Yanagaw to-o mig- law nan, "Talipag kamu adi kanami banwa na ayil si Pablo aw si Bérnabi, aw ya syampetan Macédonya aw tabangi kami beg." **10** Yanagaw, yan, migsuway silan. Pigpa-agad ni Bérnabi si maksay kami migtagilan sa panaw nami pasinan Markos aw syumakay silan sa barko pasinan adti Macédonya, kay kya-edé-an da nami na adti pulu' na Cipré. **40** Aw si Pablo, pigpamalli' pigtawag kami na Tyumanem pada magpanan si Silas na um magad kanan. Aw sa wala' edé' sa Madyaw na Ubat-ubat kan Jisus adti pa silan panaw, nyanawagtawag ya manga manga utaw dun. **11** Yanagaw, syumakay da mangintu-uway dun ni Antiyokya aw migsekat kami sa barko lekat adti pantalan na Troas. Aw adti Tyumanem na pakadyawun nan silan. nyapit kami adti pulu' na Samotraciya aw salut Aw nyanaw da silan. **41** Aw pyangkadtuwan na allaw dyumunggu' kami adti pantalan na nilan ya manga mangintu-uway na migkatipun Néapolis. **12** Lekat dun, migpadeleg ya panaw nyanimba adti manga probinsya na Sirya aw nami taman adti Pilipos na yan ya dakula' Ciliciya pada pakasaligen ya pagpangintu-u na syudad dun ni Macédonya, aw ya manga nilan kan Jisus.

16 Pagkatigkas na tud ni Pablo aw ni Silas adti Ciliciya, nyanaw silan adti manga syudad na Dérbi aw Listra. Aw dun ni Listra, awun sambuk na mangintu-uway kan Jisus na pigngalanan na si Timotiyo. Na, ya ina nan utaw na Judiyu na nyangintu-u la, manang ya ama nan utaw na Grigo. **2** Aw si Timotiyo pigsaya' na manga mangintu-uway na awun ni Listra

sambuk kanilan na migpakanyeg kanami na manga mag-usayay sa kadaman na manga pigngalanan na Lidya na taga lunsud na Tyatira. utaw, pigpakéssé' nilan ya kadékgadég ni Pablo Ya talabahu nan, magpanggalin sa manga aw ni Silas, aw migsugu' na badasan silan manggad na tapel ya batek aw to-o dakula' ya na lalabet na ulisi. 23 Aw pagkatigkas nilan alaga'. Aw pangkay beke' sakanaan na Judiyu, labeten, pigpikalabusu nilan. Aw pigsugu' nilan manang mananimbaay sakanaan sa Tyumanem. ya magtatunggu-ay sa kalabusuwanan na dayaw Pigbukasan na Tyumanem ya anenganeng ni nan tunggu-an na dili' silan makapalaguy. 24 Lidya aw pigdawat nan ya piglong ni Pablo, 15 Pagdengeg nan sa sugu' na manga mag-usayay, aw pigbautismuwan sakanaan dala ya kadég na pig-ated nan si Pablo aw si Silas adti tenga-ka-epedanan nan dun ni balay. Aw nyanganayu' teng'a na kalabusuwanan, aw piglunug nan ya si Lidya kanami, law nan, "Kun kya-edé-an manga siki nilan adti tabla na piggawangan. 25 da mayu na matinaw ya pagpangintu-u ku Na, pagkatenga-tenga' da na gabi, gayed si Pablo kan Jisus, na, adtu kamu bantuk ni balay ku." aw si Silas nyawanawgatwag aw migdalangan Aw dili' sakanaan malim na dili' kami maka- sa pagdeyen sa Tyumanem, aw migpakanyeg agad, yanagaw nyagad da kami kanan. 16 kanilan ya manga edep na nyakalabusu. 26 Na, sambuk na allaw sa pagpasinan da nami Aw tigkan awun mabagseg na linug aw nya-adti pagpanawgatwagan na manga Judiyu, eyeng ya kalabusuwanan, aw kya-uwangan ya syumungun kanami ya sambuk na dalaga kadég na manga tatakep, aw nyangkamang na allang na piseledan na busaw. Aw awun ya tabla na piglunugan sa manga siki nilan aw katadeng nan mag-ubat-ubat sa unu ya un nyangka-ubad ya manga sangkali' na piggapus dumateng, aw magi sa katadeng nan yeiy, sa manga bekten na kadég na nyakalabusu dakula' ya nyakuwalta na manga tagtun kanan. dun. 27 Aw nyakapagmata ya magtatunggu-ay. 17 Aw gayed sakanaan dyumalug kanami si Pablo Aw sa pagkita' nan na kya-uwangan ya kadég aw migtawag, law nan, "Ya manga utaw iyan na tatakep na kalabusuwanan, iman nan aw sugu-anen saba na Tyumanem na To-o Matas! nyakapalaguy da ya kadég na nyakalabusu. Aw silan ya mig-ubat-ubat kamayu sa pa-agé na Yanagaw pigtagnus nan ya kanan kampilan kay makaluwa' kamu!" 18 Aw seled na madég na un galu tumuyu'. 28 Manang pig-ulangan allaw, wala' ya katantanan nan gyumelgel sa sakanaan ni Pablo, "Dili' kaw magtuyu!" Kenne' maynan. Yanagaw pig-ilaban da si Pablo, aw pa na kadég nami ini!" 29 Aw migpakamang ya pig-atubang nan ya kaubayan yan aw piglongan magtatunggu-ay sa saleng aw nyaksay syumeled nan ya busaw na syumeled, "Magi dun ni ngalan adti tambi' na pigkalabusuan kan Pablo aw ni Jisu-Kristu, sugu-un ta kaw na luwa' kaw kan Silas, aw nyangillupung adti asdangan nilan lekat dun ni lawas nan!" Aw maksay lyumuwa' aw tyakigan kay to-o migteneb. 30 Pagkatigkas ya busaw. 19 Manang pagka-edé' da na manga yan, pigpa-agad nan silan adti luwa' aw law nan, tagtun na wala' da ya un nilan imanen na "Kay Sir, unu ya ka-ilangan ku imo-un pada makakuwalta, pigdakep nilan si Pablo aw si paluwa-en aku na Tyumanem?" 31 Aw tyumubag Silas aw piggakgak nilan adti palingki, kay dun silan, "Pangintu-u kaw kan Jisus na yan ya ingkud ya manga migdumala sa syudad. 20 Pangulu, aw makaluwa' kaw, dala ya manga Aw pagdateng nilan adti asdangan na manga ka-epedanan mu adti balay." 32 Aw pig-ubat-mag-usayay na taga Roma, miglimanda ya ubatan nilan sakanaan sa tingeg na Tyumanem manga tagtun sa dalaga, law nilan, "Ya manga dala ya kadég na nyeya' adti balay nan. 33 eseg ini, utaw silan na Judiyu aw silan ya du- Aw yan na udas na gabi yan, piglinisan nan an na nyagubut ya syudad tadun, 21 aw ya ya manga abed nilan. Aw pigbautismuwan ya manga palna-u nilan wala' pag-unawa sa bala- magtatunggu-ay dala ya kadég na ka-epedanan ud tadun. Aw asuntu na Romanen kitadun, dili' nan. 34 Aw pigpapanik nan silan adti balay, tadun madawat ya palna-u nilan aw dili' tadun aw pigsanggila' nan silan. Aw to-o migleya ya mabatug ya pagdalug sa kanilan katanem." 22 magtatunggu-ay aw ya kadég na ka-epedanan Madég ya manga utaw na migkatipun dun. nan asuntu na alag da silan nyangintu-u sa Aw sa pagdengeg nilan sa limanda, alag silan Tyumanem. 35 Pagkamaselem da, migsugu' ya nyadaman aw migdengan silan dyumulus kan manga mag-usayay na taga Roma sa manga pulis Pablo aw manga edep nan. Aw sa pagkita' adti magtatunggu-ay sa kalabusuwanan, aw

law nilan, "Paluwa-a ya manga eseg awun!" **36** aw madég ya eped na utaw na nyaka-akup Yanagaw pig-ubat na magtatunggu-ay kan Pablo kanilan, aw alag silan migpanggubut adti seled aw si Silas ya sugu' nilan, law nan, "Awun sugu' na syudad. Aw pigsulung nilan ya balay ni Jason lekat adti manga mag-usayay na paluwa-en da kay un nilan paninawun si Pablo aw si Silas kamu! Yanagaw luwa' da kamu, aw madyaw aw kaliman nilan pa-agad adti asdangan na galu ya pagpanaw mayu." **37** Manang miglong manga utaw. **6** Manang wala' nilan kita-a si si Pablo adti manga pulis, "Pigpalabet pa kami Pablo aw si Silas. Yan ya pigleges nilan pya-agad nilan na ulisi adti asdangan na manga utaw si Jason aw manga eped na mangintu-uway, pada mulamulaen kami aw wala' kami nilan una aw piggakgak nilan adti asdangan na manga sadsadi, aw tigkas yan, pigkalabusu kami nilan magdadumalaay sa syudad aw piglimanda nilan, pangkay Romanen kami. Aw adun da, kaliman "Ya manga utaw yeiy, migpanggubut silan nilan papanawun kami na tagu-tagu'. Beke' pangkay ayin na banwa, aw dyumateng da silan na maynan ya pa-agi! Pakadiya mayu baling asini kanaten, **7** aw dyawat ni Jason adti balay silan. Kay silan da ya magpaluwa' kanamili!" **38** nan. Gayed silan kunu miglong na awun sambuk Yanagaw lyumiku' ya manga pulis adti manga na hari' na yan kunu si Jisus, yanagaw gayed ya mag-usayay aw pig-ubat nilan ya piglong ni kadéng nilan nyatu sa manga sugu' ni Impirador Pablo. Aw nyallek ya manga mag-usayay sa César." **8** Pagdengeg na manga utaw aw manga pigdengeg nilan na Romanen kadi' silan, **39** aw magdadumalaay sa limanda nilan, nyagubut nyadtu silan ni kalabusuwanan aw migsekat sa silan. **9** Yanagaw dyumawat silan sa piyansa kan pasinsiya. Pagkatigkas yan, pigpa-agad nilan si Jason aw manga eped nan, aw pigpaluwa' da Pablo aw si Silas adti luwa', aw nyanginayu' na nilan. **10** Pagkagabi la, pigpapanaw na manga indegan nilan ya syudad. **40** Sa pagpakaluwa' da mangintu-uway dun ni Tésalonika si Pablo aw nilan lekat adti kalabusuwanan, nyadtu silan si Silas pasinan adti lunsud na Bérya. Pagdateng adti balay ni Lidya. Aw migbalawbalaw silan nilan dun, nyadtu silan ni sinagoga na manga ya manga mangintu-uway na migkatipun dun Judiyu. **11** Na, ya manga utaw na Judiyu adti aw pigpakashalig ya kanilan pagpangintu-u, aw Bérya maksay silan magdawat sa palna-u ni tigkas yan, pig-indegan ni Pablo aw ni Silas ya Pablo aw ni Silas kay sa manga Judiyu adtu ni Tésalonika, aw kada allaw pigsadsadan nilan kun matinaw aw kun galu' ya pigpalna-u nilan.

17 Na, pig-agiyen nilan ya manga syudad na Ampipolis aw Apolonya pasinan adti syudad na Tésalonika na awun sinagoga na manga Judiyu dun. **2** Pagdateng nilan, nyadtu si Pablo ni sinagoga aw syumeled dun ni katipun kay yan ya kanan kyanalamana. Aw seled na tulungkasimana, kada Allaw na Paglagdeng, pig-ubat-ubat nan sa manga Judiyu ya pigpasulat na Tyumanem, **3** aw pigpalabet nan kanilan na ya Kristu ka-ilangan magti-is aw mataw lekat adti pagkamatay. Aw miglong sakanaan, "Si Jisus na pig-ubat-ubat ku kamayu, yan saba ya Kristu na Misiyas na kamayu pigtagadan." **4** Aw awun manga Judiyu na migpakaneg kanan aw eped kanilan nyagagad ni Pablo aw ni Silas. Aw madég ya Héntil na dadan da nyanimba sa Tyumanem manang bagu silan mangintu-u kan Jisus, dala ya eped na mangkadengge na kaubayan dun ni syudad. **5** Manang awun manga utaw na Judiyu na nyinga' kan Pablo aw kan Silas. Yanagaw migtipun silan sa manga utaw dun ni palingki na malatay ya bet na wala' ya manga talabahu,

pada magbalawbalaw sa manga Judiyu aw sa manga Héntil na dadan nyanimba sa Tyumanem, silan taman na nya-imo' ya kadég na nasud. aw migbilingbiling eped nilan sa palna-u na Aw pigpalpa dadan na Tyumanem ya manga Tyumanem. Aw kada allaw maynan uman ya eletanan na manga nasud, aw kun sangunu pig-imo nan adti palingki. **18** Wala' kadugay, ya kadugay na pag-eya' na manga utaw dun. migkit'a si Pablo aw manga magpalna-uway na **27** Ya kadég yeiy pig-imo' na Tyumanem pada lekat adti iskwilahan na manga Épikuryo aw adti paninawun sakanan na manga utaw aw kita-en iskwilahan na manga Éstoyko, aw pigpalekat nilan, manang dili' to-o mawat ya Tyumanem nilan ya pagbilingbiling sa palna-u ni Pablo. adti tagsambusambuk kanaten. **28** Kasiling Ya eped kanilan miglong, "Pada-pada' da ya na paglongun na manga utaw asini muna: 'Ya piglong na utaw iyan!' Aw ya eped miglong, mig-atag kanaten sa ginawa, yan uman ya "Dun ni pag-ubat-ubat nan iman mu awun migdiyaga kanaten dun ni pag-eya' aw dun ni pa eped na manga tyumanem adti mawat na manga imo-unun tadun." Aw miglong uman banwa na wala' tadun ka-edé-i." Maynan ya asini muna ya sambuk na tyugbulan mayu na piglong nilan kay pig-ubat-ubat ni Pablo si matadeng mag-ubaten, law nan: 'Kitadun saba Jisus, aw pigpalna-u nan uman ya pagkataw na ya kanan manga buwadbuwad.' **29** "Yanagaw manga utaw lekat adti pagkamatay. **19** Yanagaw kun kitadun ya buwadbuwad na Tyumanem, pigpa-agad nilan si Pablo adti Ariyopago na yan dili' da kitadun mag-anenganeng na mig-unawa ya pigkatipunan dun ni tenga-tenga' na syudad. ya pagka Tyumanem nan aw ya manga inutaw Aw miglong silan kanan, "Kaliman nami galu na pig-imo' lekat adti bulawan, aw adti bulawan ka-edé-an ya bagu na palna-u na pig-ubat-ubat na maputi', aw adti batu, aw pangkay unu na mu. **20** Kay wala' pa nami dengega ya palna- pig-imo' na utaw na lyumekat adti katedeng u na maynan asini banwa ini. Yanagaw pa- nilan. **30** Asini muna, wala' na manga utaw ka-edé-an kanami aw unu ya kakawasan nan." ede-i ya Tyumanem, yanagaw pigpabaya-an **21** Na, ya manga utaw na taga Aténas aw ya pa nan silan. Manang adun, pigsugu' da nan manga dumadayu, gayed nilan pigbalawbalawan ya kadég na manga utaw adti kadég na banwa ya pangkay unu na palna-u na dyumateng na magselsel silan sa manga imo-unun nilan adti kanilan. **22** Yanagaw nyindeg si Pablo na malatay. **31** Kay un dumateng ya allaw na adti asdangan na manga utaw na mikatipun dadan da nan pigpamalli' na un nan ukuman dun ni Ariyopago, aw law nan, "Kay manga ya kadég na utaw magi sa sambuk na utaw utaw na taga Aténas, kyinita' ku na to-o kamu na pigsugu' da nan, aw matinaw ya kanan nyatibulluk miggimba sa manga tyumanem pagbaya'. Aw pigmatinaw da na Tyumanem mayu. **23** Kay sa paglegeb ku asini syudad mayu, adti kadég na utaw kun singalan ya pigsugu' kyinita' ku ya madég to-o na manga inutaw nan, kay pigmataw nan lekat adti pagkamatay." na manga tyumanem mayu. Awun pa kyinita' **32** Pagdengeg da na manga utaw sa ubat-ubat ku na sambuk na dugsu-anan na dadan da ni Pablo na awun pagkataw, awun eped dun pigsulatan sa tingeg ini: 'Yeiy ya dugsu-anan ni kanilan na mig-odoy-odoy kanan. Manang adti sambuk na tyumanem na wala' kilalāa.' awun manga eped kanilan uman na miglong Yanagaw, kay manga utaw na taga Aténas, un ta kanan, 'Lik' kaw salut adi kay kaliman pa nami kamu ubatan kun singalan ya Tyumanem yeiy magpakanyeg sa palna-u mu.' **33** Aw lyumuwa' na wala' pa mayu kilalāa. **24** Ya Tyumanem yeiy, si Pablo lekat adti katipun nilan, **34** manang yan ya pig-imo' sa kadakula' na banwa aw sa awun uman manga utaw na dyumalug kanan kadég na asini tas na lupa'. Aw asuntu na tagtun aw nyangintu-u la, dala si Dyonisyo na yan ya sakanan sa kadég na awun ni langit aw lupa', sambuk na mag-usayay adti Ariyopago, aw ya wala' sakanan pag-eya' adti seled na manga sambuk uman na kaubayan na si Damaris. Aw templo na pig-imo' olo' na manga utaw. **25** Wala' awun pa manga eped na nyangintu-u. sakanan pagsekat sa tabang na manga utaw kay yan saba ya lyekatan sa ginawa na kadég, aw yan uman ya nyatag sa kadakula' na kapelekan tadun. **26** Asini muna, pig-imo' nan ya tagna' na utaw na yan ya tyugbulan na kadég na pigpa-

18 Wala' kadugay, nyindeg si Pablo lekat adti Aténas aw nyanaw pasinan adti Corinto. **2** Aw dun ni Corinto, bagu nan pigkilala ya sambuk na utaw na Judiyu na pigngalan na Akila. Na,

si Akila taga probinsya na Ponto idtu muna, aw Pablo aw pigpa-agad nilan adti asdangan na madugay silan ya kaubayan nan na si Priscilla ingkudanan na pag-ukum na gubirnador, **13** nyeya' adti probinsya na Italiya. Manang awun aw law nilan, "Ya utaw ini, gayed miggagad sugu' na Impirador na si Cláudio na alilinan ya sa manga utaw adti sangkamulu' na pa-agi sa kadég na manga Judiyu lekat adti syudad na pagsimba sa Tyumanem, aw ya imo-unun nan Roma, sakup na Italiya. Yanagaw dyumateng si lyumakad baling sa bala-ud tadun." **14** Manang Akila aw si Priscilla adti syudad na Corinto. Aw sa un da galu maglong si Pablo, tyumubag nyadtu si Pablo adti sayid nilan. **3** Aw nyeya' pa si Galyon adti manga Judiyu, "Ya limanda dun aw syumambuk kanilan sa talabahu, kay mayu yeiy, kun tengteng kyalakadan nan ya alag silan magtaté-ay sa madakmel na manggad bala-ud tadun, aw kun malat ya pig-imo' nan, na pag-imo-un layaglayag. **4** Aw kada simana awun indeganan ku pakanyegan ya diklamu na Allaw na Paglagdeng, nyadtu si Pablo ni mayu. **15** Manang kun yan ya pig-ayilan mayu sinagoga aw migbalawbalaw sa manga Judiyu ya kakawasan na manga tingeg mayu aw ya aw manga Grigo aw migbilingbiling edep nilan, manga ngalan na utaw aw ya kamayu Uldin kay kaliman nan mangintu-u silan kan Kristu. na dyalug na manga Judiyu, wala' ya labet ku **5** Pagdateng ni Silas aw ni Timotiyo dun ni kamayu mag-usay. Kamu la ya pagbaya'!" **16** Corinto lekat adti Macédonya, nyatibulluk ya Aw pigpa-alilinan nan silan lekat adti asdangan ginawa ni Pablo adti pag-ubat-ubat sa manga na kanan ingkudanan na pag-ukum. **17** Aw Judiyu aw gayed nan pigmatinaw adti kanilan na asuntu na wala' pagbetangan sa ginawa na si Jisus, yan ya Kristu. **6** Manang pig-ampangan gubirnador ya limanda nilan, pig-agaw nilan si aw pigsupla baling nilan sakanan. Yanagaw Sosténés na yan ya sambuk na magdadumalaay pigtaptap nan ya alikabuk adti kadékgadéng sa sinagoga, aw byadasan nilan pyanumbag adti nan aw law nan kanilan, "Wala' da ya labet pamanag na usayanan na gubirnador. Manang ku kamayu! Kamayu la yan sala' kun pa-emel- pigpalipaslipasan ni Galyon ya pig-imo' nilan. emelen kamu na Tyumanem! Lekat adun adtu **18** Na, nyeya' pa na madugaydugay si Pablo dun la aku pagpalna-u adti manga utaw na Héntil." ni Corinto, aw tigkas yan, nyanabi sakanan sa **7** Yanagaw pig-ayawan nan ya manga Judiyu manga mangintu-uway dun aw nyanaw pasinan dun aw nyadtu ni balay ni Tito Justo aw dun adti pantalan na Cénkriya. Pagdateng nilan dun, pag-eya' adti sayid nan. Na, si Tito Justo, utaw migpabulu si Pablo asuntu sa sapa' nan adti sakanan na Héntil aw nyanimba sa Tyumanem, Tyumanem. Tigkas yan, syumakay sakanan sa aw dun ni tangkil na balay nan ya sinagoga. **8** barko pasinan adti Sirya. Aw nyagad si Akila aw Aw ya sambuk na magdadumalaay adti sinagoga ya kaubayan nan na si Priscilla. **19** Aw sa pagina si Crispô, nyangintu-u la sakanan kan Jisus apit nilan adti pantalan na Épésô, migpatagak dala ya kadéng na ka-edpedanan nan dun ni balay. si Akila aw si Priscilla dun. Aw nyadtu si Pablo Aw madéng pa uman ya manga utaw dun ni ni sinagoga aw migbalawbalaw sa manga Judiyu Corinto na migpakanyeg sa palna-u ni Pablo aw na nyanimba dun. **20** Aw pagkatigkas nan nyangintu-u uman aw migpabautismu silan. **9** magpalna-u kanilan, kaliman nilan na madugay Na, sambuk na gabi, migpakita' kan Pablo si pa galu si Pablo meya' adti sayid nilan. Manang Jisus na kasiling na tagaynep, law nan, "Dili' wala' sakanan kalim pagpatagen kanilan adti kaw magkallek! Dili' mu pagpatenengen ya panaw nan, **21** aw law nan, "Liku-an ta kamu paglong sa kanak tingeg adti kanilan. **10** Kay kun tumbay na Tyumanem." Aw nyanik si Pablo gayed ta kaw agad-agadan. Wala' ya utaw na sa barko aw syumakay pasinan adti Sirya. **22** un magpakalat kanmu. Kay madéng pa ya utaw Pagdateng ni Pablo adti pantalan na Césariya, asini syudad ini na un pa mangintu-u kanak." tyumukud sakanan pasinan adti Jérusalim aw **11** Yanagaw nyatingen pa si Pablo adti syudad nyapit adti manga mangintu-uway na nyanimba na Corinto seled na sangkaumay aw tenga', dun. Pagkatigkas na tud nan adti Jérusalim, aw gayed nan pigpalna-u adti manga utaw nyanaw da uman pasinan adti Antiyokya. **23** ya tingeg na Tyumanem. **12** Pag-ingkud da ni Pagkatigkas na pag-eya' nan dun na pilangallaw, Galyon na gubirnador sa probinsya na Akaya, nyindeg sakanan pasinan adti probinsya na migsambuk ya ginawa na manga Judiyu na wala' Galaciya aw banwa na Pridya, aw pigpaka salig pangintu-u dun ni Corinto na limanda nilan si nan ya pagpangintu-u na kadéng na manga

mangintu-uway dun ni manga banwa yan. **24** si Jisus.” **5** Pagdenggeg nilan sa piglong ni Pablo, Na, dyumateng adti Épéso ya sambuk na eseg yanagaw migpabautismu silan dun ni ngalan na Judiyu na pigngalanan na Apolos na taga na kanaten Pangulu na si Jisus. **6** Pagkatigkas syudad na Aléksandriya. Si Apolos to-o sakanan yan, pigpandungan silan ni Pablo na kanan matadeng maglong aw dakula' ya kya-edé-an palad, aw dyumateng kanilan ya Ispiritu Santo. nan sa pigpasulat na Tyumanem asini muna. Aw nyakapaglong silan sa madég na pungangan **25** Dadan da sakanan kyapalna-uwan kan Jisus, na manga tingeg na wala' pa nilan lemena yanagaw nyatibulluk ya ginawa nan mag-ubat- paglongan, aw mig-ubat-ubat silan sa pigpa- ubat, aw matulid ya palna-u nan kun singalan ede' kanilan na Tyumanem. **7** Aw ya kadég si Jisus. Manang ya bautismu na kya-edé-an nilan, manga sampulu' tag duwa na tumalag nan, yan olo' ya kan Juan. **26** Aw migpalekat si eseg. **8** Na, seled na tulumbulan, kada simana Apolos mig-ubat-ubat adti seled na sinagoga na na Allaw na Paglagdeng, syumeled si Pablo adti wala' ya kakallekan. Pagpakadenggeg ni Akila aw sinagoga dun ni Épéso. Aw wala' ya kakallekan ni Priscilla sa ubat-ubat nan, pigpa-agad nilan nan migpadeleg migpalna-u sa manga utaw kun sakanan adti kanilan balay. Aw dayaw nilan si unu ya kakawasan na Kasakupan na Pighari-an Apolos pigpalna-uwan, aw kyadugangan ya kya- na Tyumanem. Aw dun ni pagbilingbiling nilan ede-an nan sa manga pa-agí na Tyumanem. **27** sa palna-u nan, pigtibagsegan nan na makalabet Pagkatigkas yan, migpalpa si Apolos tumalipag silan pada magagad silan mangintu-u kan Jisus. sa dagat taman adti probinsya na Akaya. Aw **9** Manang awun eped kanilan na mangkategel pigpakabagseg na manga mangintu-uway dun ya anenganeng, aw wala' silan kalim pangintu- ni Épéso sa palpa nan, aw pigsulatan nilan u sa palna-u nan. Aw dun ni asdangan na kadég ya manga mangintu-uway adti Akaya pada na awun ni sinagoga, miglong silan sa malatay dawaten nilan si Apolos. Pagdateng nan dun, adti palna-u ni Pablo. Yanagaw pig-ayawan dakula' ya nyatabang nan sa manga utaw na silan ni Pablo aw pigpa-agad nan ya manga nyangintu-u la magi sa kallat na Tyumanem, **28** nyangintu-u la kan Kristu, aw mikatipun kay dun ni asdangan na manga utaw, pigdeg silan adti iskwilahan ni Tirano. Aw dun da nan ya manga Judiyu na migbilingbiling sa silan ni Pablo palna-uwi kada allaw. **10** Aw palna-u nan. Kay pigmatinaw nan lekat adti yeiy ya pig-imo' nan seled na duwangkaumay. pigpasulat na Tyumanem na si Jisus, yan ya Yanagaw nyabekkal ya palna-u kan Kristu lekat Kristu.

19 Na, talana ni Apolos adti Corinto, nyanaw si Pablo aw pig-agíyan nan ya manga kabuntudan na awun ni manga banwa na Pisidya aw Pridya, aw lyumos adti syudad na Épéso. Pagdateng nan dun, awun pigkita' nan na manga mangintu-uway kan Jisus, **2** aw pig-usip nan silan, law nan, “Sa pagpangintu-u mayu, nyadawat da mayu ya Ispiritu Santo?” Aw tyumubag silan, “Wala' pa nami dengega na awun kadi' Ispiritu Santo.” **3** Yanagaw nyusip si Pablo kanilan, “Na, kun maynan, unu ya kyalabetan mayu sa pagbautismu kamayu? Kanyan palna-u ya pigdalug mayu?” Aw tyumubag silan, “Kan Juan na Magbautismuway.” **4** Aw miglong si Pablo kanilan, “Madyaw saba ya palna-u ni Juan, kay gayed nan pig-ubat-ubatan ya manga utaw na magsesel silan aw magpabautismu silan. Aw pigpa-edé' nan uman na awun pa makamoli kanan aw yan ya umba' pangintu-uwan. Aw yan

adti tingeg na Tyumanem, aw dyenegg na kadég na utaw na nyeya' dun ni probinsya na Asia, pangkay Judiyu aw pangkay Héntil. **11** Madég ya pig-imo' na Tyumanem na manga milagru magi kan Pablo. **12** Pangkay ya manga panyo' aw manga tuwalya ni Pablo, pigdala adti pyangkedelan, aw dayaw pyangkagulian ya magkedel nilan, aw ya eped na manga utaw lyumuwa' lekat adti kanilan ya manga busaw. **13** Manang awun uman eped na manga Judiyu na gayed miglegeb sa banwa yan aw mig-alilin sa manga busaw. Aw adun pigdala la nilan ya ngalan na Pangulu na si Jisus dun ni pag-alilin nilan sa manga busaw, law nilan, “Pigsugu' ta kaw dun ni ngalan ni Jisus na pig- ubat-ubat ni Pablo, luwa' kaw!” **14** Aw maynan ya pig-imo' na pitu ya mangayse' ni Iskiba na eseg. Na, si Iskiba, sambuk kunu sakanan na mangkatas na magdadugsu-ay na manga Judiyu. **15** Manang tyumubag kanilan ya busaw, law nan, “Pigkilala ku si Jisus, aw kyilala ku uman si Pablo, manang wala' ta kamu kilalaa

kun singalan kamu!" 16 Aw pigkugpan silan talabahu tadun kun gayed nan paglongan na na utaw na syeledan na busaw, aw byadasan malat ya manga pametang na pig-imo' tadun? nan silan pigbenget menda' na wala' da ya Beke' na yeiy olo', manang malagak saba ya kadékgadéng nilan. Aw nyalaguy silan lekat adti kadenggeg na kanaten tyumanem na si Artémis balay yan na tumalag pali'. 17 Ya kadéng na nya- aw ya témplo nan! Dili' da madi ya madéng na imo' yeiy, dyenggeg na manga utaw na Judiyu aw utaw asini Asia aw kadakula' na banwa na un Héntil na nyeya' dun ni Épéso, aw alag nyallek magsimba kan Artémis, aw dili' da kita-en ya ya kadéng nilan, aw pigbasaan nilan ya ngalan kanan kanenggeya adti seled na témplo nan." na Pangulu na si Jisus. 18 Aw ya syampetan nan, 28 Pagkadenggeg na manga utaw sa piglong ni madéng ya mangintu-uway kan Jisus na migpa- Dimitriyo, to-o silan nyadaman, aw mig-iyak-edé' adti edep nilan sa manga imo-unun nilan iyak silan, law nilan, "To-o madyaw si Artémis! na tagu-tagu' aw pigselselan nilan. 19 Aw dun Deyen tadun na manga Épésuwanen si Artémis!" ni kanilan, madéng ya anituwan na nyandala sa 29 Aw wala' kadugay, nyagubut ya kadéng na utaw libréro na yan ya lyekatan sa kanilan katadeng dun ni Épéso. Aw pigdulus nilan ya edep ni Pablo aw pigluduk nilan dun ni asdangan na manga na si Gayo aw si Aristarko na taga Macédonya, utaw aw sangaba. Aw pig-iyap nilan ya alaga' na aw piggagkak nilan pasinan adti katipunan manga libréro na nyasangab, aw dyumateng adti dun ni syudad. 30 Pagdenggeg ni Pablo sa nya-kalimaan ka malalan ya drakma. 20 Yanagaw imo' adti syudad, kaliman nan galu maglong nyabekkal ya palna-u kan Kristu lekat adti tingeg adti manga utaw dun ni katipunan, manang na Tyumanem, aw to-o migkadéng ya manga pigtagenan sakanan na manga mangintu-uway. mangintu-uway. 21 Pagkatigkas yan, piggagad 31 Aw ya manga ubaybay uman ni Pablo na si Pablo na Ispiritu Santo na betang adti kanan mangkalangkaw dun ni probinsya na Asia, ginawa ya pagkadtu ni Jérusalim, manang un awun pigsugu' nilan adti kanan na dili' sakanan pa mapit adti manga probinsya na Macédonya pakaduwun. 32 Na, adtu ni katipunan to-o aw Akaya. Aw law nan, "Kun matigkas da ya migkawayit ya manga utaw. Ya manga edep, panaw ku adti Jérusalim, ka-ilangan madtu pa wala' kabangal ya pigkawayit nilan. Aw madéng aku uman ni syudad na Roma." 22 Aw pigpa- kanilan ya wala' paka-edé' kun unu ya tud na una nan ya duwa na tyumabang kanan na si pagkatipun nilan dun. 33 Manang awun manga Timotiyo aw si Érasto adti Macédonya, manang utaw na Judiyu dun ni katipun, aw kaliman nilan migpatagak pa sakanan adti probinsya na Asia. pa-atubang si Aléjandro adti kadéng na manga 23 Na, dun ni manga allaw na nyeya' pa si utaw kay yan kunu ya magpa-edé' na wala' ya Pablo adti Épéso, awun dakula' na gubut dun labet na manga Judiyu sa pig-imo' nan Pablo. ni syudad asuntu sa palna-u kan Jisus. 24 Kay Yanagaw migpulingen si Aléjandro na dili' da ya du-an nan awun eseg na si Dimitriyo na silan magkawayit. 34 Manang sa pagka-edé' na magtu-angay sa bulawan na maputi', aw pigtu- manga utaw na si Aléjandro utaw na Judiyu, ang nan ya manga mayantek na balaybálay mig-iyak-iyak silan, "To-o madyaw si Artémis! kasiling na témplo na tyumanem nilan na Deyen tadun na manga Épésuwanen si Artémis!" si Artémis. Pigtandan nan ya manga edep Aw wala' silan teneng seled na duwangka udas. nan na magtatu-angay aw pigbaligya' nilan 35 Manang ya magsulatay na syudad nyabatug ya kanilan manga pig-imo'. 25 Aw pigtipun ni nan ya pagpatinep sa kawayit na manga utaw, Dimitriyo ya manga utaw na pigpantandan law nan, "Kay manga ubaybay ku na taga nan aw manga edep na mag-imo-ay, aw law Épéso, singalan utawa asini ya wala' paka-edé' nan, "Kay manga inulug, kya-edé-an da mayu na kitadun ya pigtaliguwan sa pagtunggu' sa na dakula' ya nyakuwalta tadun asini kanaten témplo na kanaten tyumanem na si Artémis? talabahu. 26 Manang kyinita' aw dyenggeg da Kay ya kanaten banwa ya kyolugan na inutaw mayu ya utaw yan na si Pablo aw ya palna-u nan. nan lekat adti langit. 36 Singalan utawa ya Madéng ya utaw na nyagagad nan, beke' olo' na un magbalyaw sa piglong ku yeiy? Yanagaw asini Épéso, manang adti kadakula' na probinsya dili' kamu magkawayit aw dili' da kamu magna Asia. Aw yan ya pigpalna-u nan na beke' imo' sa gubut, 37 kay ya manga utaw na dyala kunu na tengteng Tyumanem ya manga inutaw mayu asini, wala' saba ya tyakaw nilan lekat na pig-imo' na utaw. 27 Unu ya un datengan na adti témplo tadun, aw wala' ya piglong nilan na

malatay adti kanaten tyumanem. **38** Yanagaw Yutiko, aw pigtudtud sakanan. Aw asuntu sa kun awun diklamu ni Dimitriyo aw manga kadugay na pagpalna-u ni Pablo, nyakatulug si eped nan na mag-imo-ay adti pangkay singalan Yutiko, aw tigkan yan kolug, aw tulungkansad utawa, kadtuwan nilan galu ya manga mag- ya katas na kyolugan nan taman adti lupa'. usayaw aw manga magdadumalaay sa syudad. Aw pig-engat nilan na wala' da ya ginawa. **10** Aw dun da nilan limandaān. **39** Aw kun awun Manang nyanog si Pablo aw piglebleban nan edep na diklamu na pangkay singalan kamayu, aw kepkepa. Aw miglong si Pablo, "Dili' kamu madyaw pa usayen dun ni allaw na pagkatipun magkallek kay nyataw da sakanan." **11** Pagliku' tadun, dili' da asini, **40** pagaw dengegen na ni Pablo adti tas, kyuman ya kadégnami. Tigkas manga migdumala adti Roma na awun gubut yan, migpadeleg pa sakanan mig-ubat-ubat asini kanaten aw pagaw kitadun baling ya menda' na migpakallawunun, aw pagkatigkas pasala-en nilan. Wala' ya indegan tadun saba nan magpalna-u, nyindeg sakanan. **12** Aw si maggubut." **41** Aw pagkatigkas nan maglong, Yutiko, pya-agad na manga utaw nyuli', aw pigpa-uli' nan ya manga utaw.

20 Pakatigkas da na gubut, pigpatawag ni Pablo ya manga mangintu-uway dun ni Épéso na un magkatipun, aw pigpakabagseg nan silan. Aw tigkas yan, nyanabi sakanan kanilan aw nyindeg da pasinan adti probinsya na Macédonya. **2** Aw lekat dun, madégya manga banwa na pigkaduwanan aw gayed nan pigpakabagseg ya manga mangintu-uway. Aw lyumos sakanan adti probinsya na Gréciya. **3** Aw nyeya' pa sakanan dun seled na tulumbulan. Tigkas yan, migpalpa si Pablo sumakay sa barko pasinan adti Sirya. Manang pagka-edé' nan na pigbantakan sakanan na manga utaw na Judiyu, yanagaw lyumiku' sakanan adti Macédonya. **4** Aw nyagad kanan si Sopater na ise' ni Pirro na taga Bérya, aw si Aristarko aw si Sérgido na alag taga Tésalonika, aw si Gayo na taga Dérbi, aw si Timotiyo, aw ya duwa uman na taga Asia na si Tikiko aw si Tropimo. **5** Aw pagdateng nami adti Pilipos, nyuna ya manga eped ni Pablo adti Troas aw adtu silan pagtagad kanami. **6** Pakatigkas da na Pista na Pan na Wala' Patulina, pig-indegan nami ya Pilipos, aw syumakay sa barko. Pakatigkas na limangallaw, dyumateng kami adti Troas, aw migkita' kami ya manga eped nami na nyaka-una, aw dun da kami pag-eya' seled na sangkasimana. **7** Pagdateng na allaw na Linggo, migkatipun kami ya manga mangintu-uway na un magsambuk kuman. Aw migpalekat si Pablo migpalna-u menda' na migtenga' ya gabi, kay pagkaallaw un sakanan manaw. **8** Na, adtu ni katlu na kansad awun madégya na saleng, aw kya-ilawan ya gibalayan na kyatipunan nami. **9** Aw talana ni Pablo mig-ubat-ubat, nyantaw adti bintana' ya sambuk na eseg na bagu pa ya ginawa na si

Manang nyanog si Pablo aw piglebleban nan edep na diklamu na pangkay singalan kamayu, aw kepkepa. Aw miglong si Pablo, "Dili' kamu madyaw pa usayen dun ni allaw na pagkatipun magkallek kay nyataw da sakanan." **11** Pagliku' ni Pablo adti tas, kyuman ya kadégnami. Tigkas manga migdumala adti Roma na awun gubut yan, migpadeleg pa sakanan mig-ubat-ubat asini kanaten aw pagaw kitadun baling ya menda' na migpakallawunun, aw pagkatigkas pasala-en nilan. Wala' ya indegan tadun saba nan magpalna-u, nyindeg sakanan. **12** Aw si maggubut." **41** Aw pagkatigkas nan maglong, Yutiko, pya-agad na manga utaw nyuli', aw to-o silan migleya kay nyataw da sakanan. **13** Yanagaw syumuway kanami si Pablo, aw nyuna kami kanan syumakay sa barko pasinan adti pantalan na Asos, kay ya palpa ni Pablo na manaw da sakanan pasinan adtu aw apiten da nami adti Asos. **14** Aw sa pagdateng da nami dun, nyanik sakanan sa barko aw syumakay edep nami pasinan adti pantalan na Mitiléné. **15** Pakatigkas nami mapit dun ni Mitiléné, syumakay da kami uman aw pagkasambuk na allaw pigdipagan da nami ya pulu' na Kiyo. Aw pagkasalut da na allaw nyapit da kami uman adti pulu' na Samos, aw pagkasalut pa uman na allaw dyumateng kami adti pantalan na Miléto. **16** Kay yan ya kaliman ni Pablo na dili' da mapit adti Épéso pagaw masalang sakanan dun ni probinsya na Asia, kay migkagallat sakanan adti Jérusalim pada tumambung sa Pista na Allaw na Pintékostés. **17** Sa bagu pa kami dyumateng adti Miléto, pigpatawag ni Pablo adti sayid na ya manga maggagaday sa manga mangintu-uway na awun ni Épéso. **18** Pagdateng nilan adti Miléto, miglong si Pablo kanilan, "Kay manga inulug, kya-edé-an da mayu ya kanak manga imo-unun idtu muna sa pag-eya' ku adti sayid mayu, lekat pa adti tagna' na pagdateng ku asini probinsya na Asia. **19** Dun ni kanak imo-unun na pig-atag na kanaten Pangulu, wala' aku pagpatastas pangkay ya manga luwa' ku gayed nyangkataktak. Pangkay pigpakalugan aku na manga kadégan ku na Judiyu aw byantakan aku nilan, manang gayed ku dyalug ya sugu' ni Jisus. **20** Aw kya-edé-an mayu uman na dun ni pag-ubat-ubat ku wala' ya pigtagu' ku pangkay sambuk, manang pigbukasan ku adti kamayu pada magkasalig ya pagpangintu-u mayu. Pigpalna-uwan ta kamu dun ni katipun mayu aw pangkay adti kamayu manga balay.

21 Alag ku pig-ubat-ubatan ya manga Judiyu manga utaw na pigtani la nan. **33** Na, wala' aw ya manga Héntil, na magselsel silan aw aku kaybeg sa kuwalta aw kadégkadé mayu, lumiku' adti Tyumanem aw pangintu-uwan **34** aw kya-edé-an mayu na migtalabahu aku nilan ya kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. **22** pada awun pagkamangan nami ya kanak manga Aw manaw daaku adun adti Jérusalim kay yan edep sa kanami manga kapelekan. **35** Aw sa ya sugu' kanak na Ispiritu Santo. Aw wala' ku kadég na pig-imo' ku, pigpakita' ku kamayu ya ka-edé-i kun unu ya un ku datengan dun. **23** kaseb na umba' mayu silingan kay ka-ilangan Yan olo' ya kya-edé-an ku na pangkay ayin makatabang kamu sa manga utaw na wala' ya na syudad aw lunsud ya kadtuwan ku, pigpa- pagkamangan. Aw dili' mayu pagkalingawan ya ede' aku dadan na Ispiritu Santo na madég piglong ni Jisus na Pangulu tadun, na 'Madyaw ya kalugan na dumateng pa kanak aw dala ya to-o ya kana utaw na nyatag kay sa pig-atagan.' pagkalabusu kanak. **24** Manang dili' ku demet **36** Pagkatigkas ni Pablo maglong, lyumuhud ya kanak pagka-utawun. Yan olo' ya kaliman ku sakanan edep nilan aw nyanawagtawag adti na tigkasen ya manga imo-unun na pigtaligu Tyumanem. **37** Aw to-o silan migsasugaway aw kanak na Pangulu tadun na si Jisus, na yan ya pigkepkep nilan si Pablo **38** kay to-o migkalat pagpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat sa kallat na ya ginawa nilan asuntu sa piglong nan na dili' Tyumanem. **25** "Na, ya kadég mayu na pigpalna- uwan da ku sa paghari' na Tyumanem, kya-edé- an ku adun na dili' da kitadun salut magkakitaay.

26 Yanagaw paglongun ta kamu adun, kun awun dun ni kamayu na dili' makaluwa' lekat adti pa-emel-emel na Tyumanem, na, beke' da yan na kanak sala'. **27** Kay wala' ya pigtagu' ku kamayu pangkay sambuk. Pigbangal da ku kamayu ya kadakula' na pagkaliman na Tyumanem aw ya kanan palpa. **28** Yanagaw pakatanawi mayu ya kamayu pagka-utawun aw ya kadég na manga mangintu-uway na pigtaligu kamayu na Ispiritu Santo, aw sanggila-a mayu ya kadég na nyangintu-u na pigbayadan da na Tyumanem magi sa dugu' na Ise' nan. **29** Kay kya-edé-an ku na kun wala' daaku asini sayid mayu, awun sumeled adti kamayu katipun na magpalna-u sa galu' pada pasuwayen kamu dala ya manga mangintu-uway na pigtaligu kamayu. Ya manga magpalna-uway yeiy, un kamu saba nilan kalaten na wala' ya pagkallat. **30** Aw beke' na yan olo', manang awun uman utaw na lekat dun ni kamayu na magpalna-u sa galu' na magpasuway sa manga mangintu-uway pada ya kanilan palna-u yan da ya dalugun. **31** Yanagaw gayed kamu magpaketadeng. Anenganenga mayu ya pag-eya' ku adti sayid mayu seled na tulungkaumay. Allaw aw gabi, wala' ku patenenga ya pagpalna-u adti kadég mayu pangkay to-o aku migti-is. **32** "Aw adun, taligu la ta kamu adti Tyumanem, aw tabangan kamu na kanan tingeg. Kay ya tingeg nan yan ya magpa-edé' sa kallat nan aw magpakabagseg sa pagpangintu-u mayu, aw dun da mayu ka-edé-i na atag nan saba ya kanan pigpakan adti

21 Aw pig-indegan da nami silan aw lyumaktec ya kanami pigsakayan adti pulu' na Kos. Aw pagkasalut na allaw nyadtu kami ni pulu' na Rodas, aw lekat dun syumakay kami pasinan adti pantalan na lunsud na Patara. **2** Dun ni Patara, awun pigkita' nami na barko na un magpasinan adti Ponisy, yanagaw syumakay kami. **3** Pigkita' nami ya pulu' na Cipré apit adti kawala, aw migpadeleg kami pasinan adti probinsya na Sirya. Nyanog kami adti pantalan na Tiro kay dun awasa ya dakula' na kalga nilan. **4** Aw pyaninaw nami ya manga mangintu-uway adti Tiro, aw adtu kami bantuk ni tampilid nilan seled na pitungallaw. Aw pig-ubatan nilan si Pablo na dili' sakanan lumos adti Jérusalim kay yan ya pigpa-edé' kanilan na Ispiritu Santo. **5** Manang pagkatigkas da na pitungallaw, nyindeg kami si Pablo aw pigated kami na kadég na manga mangintu-uway taman adti luwa' na syudad. Nyagad ya kanilan manga kaübayan aw ya manga mangayse' nilan. Aw migpansiluhud kami dun ni baklayan aw nyanawagtawag adti Tyumanem. **6** Aw nyanabi kami kanilan aw tigkas yan nyanik da uman kami sa barko. Aw nyan-uli' da ya manga mangintu-uway. **7** Migpadeleg ya pagsakay nami lekat adti Tiro aw dyumateng kami adti pantalan na Tolémayis. Pagpanog nami, nyadtu kami ni manga mangintu-uway aw mig-eya' pa kami dun seled na sangallaw. **8** Pagkamaselem da, migpadeleg ya panaw nami. Pagdateng

namí adti Césarya, dun kami bantuk ni balay ni matag pilammalalan ya Judiyu na nyangintu-u Pilipi na yan ya sambuk na mag-ubat-ubatay la kan Kristu. Aw ya kadég nilan alag nyatibulluk kan Kristu. Aw sambuk uman sakanan na ya kanilan anenganeng dyumalug sa Uldin nyakasakup sa pitu ya eseg na pigpamalli' na tadun. **21** Na, dyengetg nilan na pigpalna-uwan manga apostolés idtu muna. **9** Aw ya upat mu ya kadég na manga Judiyu na nye'a adti ya ise' nan na dalaga awun katedeng nilan manga banwa na manga Héntil. Aw yan kunu na lekat adti Tyumanem na mag-ubat-ubat ya palna-u mu kanilan, na dili' da dalugun ya sa un nan pa-edé' kanilan. **10** Talana namí Uldin na pig-atag kanaten na Tyumanem magi adti balay nilan seled na pilangallaw, awun kan Moysis, labi la ya sugu' na pantuli-en ya dyumateng na propita lekat adti Judiya na si mangayse', aw dili' da nilan dalugun ya manga Agabo. **11** Aw nyawun sakanan adti sayid namí. katanem tadun na manga Judiyu. **22** Na, unu Aw pigkamang nan ya elen ni Pablo aw banggeti ya un tadun imo-un pada ka-edé-an nilan na nan ya kanan siki aw bekten, aw law nan, "Ini ya beke' na maynan ya palna-u mu? Kay dengegen piglong na Ispirito Santo: 'Kasing na maynini, saba nilan na dyumateng da kaw asini. **23** un banggetan uman na manga Judiyu adti Yanagaw ini ya madyaw mu imo-un: Awun Jérusalim ya tagtun sa elen ini aw atag nilan adti upat ya eseg asini na mig-imo' sa sapa' adti manga Héntil.'" **12** Ya piglong ni Agabo, dyengetg Tyumanem. **24** Agad kaw kanilan adti Témple na kadég namí dala ya manga ka-epedanan dun, aw kaāgadan mu ya manga katanem na manga aw to-o kami nyanginayu' kan Pablo na dili' Judiyu dun ni un nilan imo-un sa paglinis sa da nan padelegen ya kanan palpa na madtu kanilan pagka-utawun. Aw ikaw ya magbayad ni Jérusalim. **13** Manang miglong si Pablo, pada umba' silan buluwun, kay nyalingeb da ya "Ananga' kamu magsugaw kanaken? Ananga' sapa' nilan adti Tyumanem. Kun matuman mu mayu pakalumayen ya kanak anenganeng? ya kadég yeiy, ka-edé-an na kadég na utaw na Nyatagilan da ya kanak ginawa sa unu ya un beke' na matinaw ya pigdengeg nilan kanmu. dumateng kanaken, pangkay kalabusuwun aku Ka-edé-an nilan na kenne' pa mu dyalug ya na manga utaw, aw pangkay patayen aku nilan Uldin na manga Judiyu. **25** Na, pigsulatan adti Jérusalim asuntu sa ngalan na Pangulu da nami ya manga Héntil na nyangintu-u la, tadun na si Jisus." **14** Aw pagka-edé' nami na aw yan olo' ya pigpa-edé' nami kanilan: Dili' dili' mabatug tagenan si Pablo, wala' da nami nilan pagkanen ya unud na pigdugsu' da adti sakanan tageni. Yan olo' ya piglong nami, "Ma- tyumanem na galu'. Aw dili' silan magkan sa imo' galu ya pagkaliman na Tyumanem." **15** dugu', aw dili' silan uman magkan sa unud na Pagkatigkas na manga allaw yan, migtagilan ayep na wala' pakaluwa' ya dugu' nan. Aw dili' kami na un magpasinan adti Jérusalim. **16** Aw silan magkasala-enen." **26** Yanagaw pagkasalut awun nyagad kanami na manga mangintu- na allaw pigpa-agad ni Pablo ya upat ya eseg uway na lekat adti Césarya, aw pig-ated kami aw migdengan silan sa pigpan-imo' nilan na un nilan taman adti balay ni Manason kay yan ya linisan ya kanilan pagka-utawun. Pagkatigkas un nami bantukan. Na, idtu muna taga Cipré nilan imo-un, nyadtu silan ni Témple, aw si Manason aw yan ya sambuk na utaw na migpa-edé' si Pablo adti manga magdadugsu-nyaka-una nyangintu-u kan Jisus. **17** Pagdateng ay kun kinunu ya pagkalingeb na sapa' na nami adti Jérusalim, ya manga inulug dun tagsambuksambuk kanilan adti Tyumanem. Aw na mangintu-uway migleya silan dyumawat dun nilan ka-edé-i kun kinunu silan pag-atag sa kanami. **18** Aw sa pagkamaselem da, nyadtu kanilan dugsu' adti Tyumanem. **27** Sa agpet da kami si Pablo adti kan Santiago, aw dun da kami malingeb ya pitungallaw na paglinis kanilan, si pagkakitaay ya kadég na manga migdumala Pablo kyinita' na manga Judiyu na taga Asia sa manga mangintu-uway. **19** Pagkatigkas ni adti Témple. Yanagaw pigsutsutan nilan ya Pablo mangumusta kanilan, pigdandan nan ya manga eped nilan na Judiyu pada kadamanan kadég na pigpan-imo' na Tyumanem adti manga si Pablo. Aw pigdulus nilan sakanan, **28** aw Héntil magi sa pag-ubat-ubat nan. **20** Pagdengeg mig-ulangag silan na maglong, "Tabangi kami! nilan sa piglong nan, alag silan migsidéyen sa Kadég mayu na utaw na Isra-él! Ya utaw ini, Tyumanem. Aw tigkas yan, piglongan nilan si pangkay ayin sakanan kadtu gayed maglong sa Pablo, law nilan, "Kya-edé-an mu, kay inulug, na malatay adti kanaten na manga Judiyu, dala ya

kanaten Uldin aw ya kanaten Témplo! Aw beke' yanagaw nyindeg si Pablo dun ni tas na agdan, na yan olo', manang pig-alladan nan uman aw migpulingen adti manga utaw na matinep ya manga utaw na Grigo asini pamanag na silan. Aw sa pagkatinep da nilan, migpalekat si Témplo na dili' nilan umba' seledan! Piglipa- Pablo miglong kanilan sa tingeg na Hibriyu na an nan ya Témplo!" 29 Yan ya du-an nan na kyalabetan na kadég nilan, law nan, maynan ya piglong nilan, kay kyinita' nilan idtu muna si Tropimo na taga Épésø na edep ni Pablo dun ni Jérusalim, aw iman nilan aw aw pigpa-agad sakanan ni Pablo adti pamanag na Témplo. 30 Wala' kadugay nyagubut ya kadég na utaw dun ni Jérusalim, aw migkagallat silan nyalaguy pasinan adti pamanag na Témplo. Aw pig-awidan nilan si Pablo aw pigpaluwa' nilan. Aw pigtakepan nilan ya manga suwangan na Témplo. 31 Sa un da nilan galu patayen si Pablo, pig-ubatan ya komandér na manga sundalu na taga Roma na nyagubut ya kadég na utaw dun ni Jérusalim. 32 Yanagaw, migpa-agad sakanan sa manga kapitan aw manga sundalu nilan aw maksay nyalaguy pasinan adti kadég na manga utaw na migkalingkaga'. Pagkita' na manga utaw sa komandér aw manga sundalu, pigbotonan nilan ya pagpanumbag kan Pablo. 33 Aw dyumulud ya komandér kan Pablo aw pigdakep nan. Aw migsugu' na pusasan si Pablo na duwa ya sangkali'. Tigkas yan, pig-usip na komandér ya manga utaw, "Singalan utawa yeiy? Unu ka' ya sala' nan?" 34 Manang wala' nan kabangal ya tubag asuntu sa kasélek na kadég na utaw. Aw wala' na komandér ka-edé-i kununu ya diklamu nilan, yanagaw pigsugu' nan ya manga sundalu na ated si Pablo adti seled na kampo. 35 Aw pagdateng nilan adti dalem na agdan na kampo, pigpa-ingkud sakanan adti abaga na duwa ya sundalu asuntu sa kabulut na manga utaw, 36 kay pigdalug nilan si Pablo aw mig-iyak-iyak silan na maglong, "Pataya sakanan!" 37 Sa un da si Pablo dalāen adti seled na kampo, nyakaselat sakanan miglong sa komandér, law nan, "Kay Sir, awun paglongun ku galu kanmu." Aw tyumubag ya komandér, "Matadeng kaw kadi' sa tingeg na Grigo! 38 Iman ku aw ikaw ya lhiptuwanen na nyatu sa gubirnu adun na bagu aw miggagad sa upatemmalalan ya ribildi adti kaligbinan." 39 Aw tyumubag si Pablo kanan, law nan, "Beke' aku na utaw yan. Judiyu aku na taga Tarso, probinsya na Ciliciya, aw matas ya dengeg na syudad yan. Manginayu' aku beg kanmu na tumbay mu kanak ya paglong adti manga utaw." 40 Aw pigtumbay na komandér kanan ya paglong,

22 "Kay manga inulug ku aw manga mangkatikadeng, pakanyegi mayu ya tingeg ku na yan ya un magtameng kanak." 2 Pagdenggeg nilan sa tingeg na Hibriyu na piglong nan, to-o pa silan nyatinep. Yanagaw migpadeleg si Pablo miglong, 3 "Judiyu aku uman na nyautaw adti Tarso, sakup na Ciliciya, manang asini aku ni Jérusalim tulin. Si Gamalyél ya migpalna-u kanak, aw dayaw aku nan pigpalna-uwan sa kadég na awun ni Uldin na kanaten tyugbulan. Nyatibulluk ya anenganeng ku dyumalug sa Tyumanem kasiling mayu adun. 4 Aw ya manga dyumalug sa palna-u ni Jisus, pigpamulayaman ku silan menda' adti pagkamatay nilan. Pigdakep ku silan aw pigpagapus pangkay eseg aw kaubayan, aw pigpakalabusu ku silan. 5 Usipa mayu ya pangulu na manga magdadugsu-ay aw manga mag-usayay. Silan ya magmatinaw na ya kanak piglong adun alag saba matinaw. Kay lekat adti kanilan dyawat ku ya manga sulat na un ku pakita' adti manga kadégan ku na Judiyu adti manga sinagoga na awun ni Damasko. Ya manga sulat yeiy, palangad pagtumbay kanak sa pagdakep sa manga utaw na dyumalug sa palna-u ni Jisus, pada gapusun silan aw pagad asini Jérusalim na un pa-emel-emelen. Yanagaw nyanaw aku adti Damasko na un magdakep kanilan. 6 "Sa malapit da aku adti Damasko na manga alas dosi la, bigla' awun kalalamdag na to-o masilang na lekat adti tas na langit na nyakapalibed kanak, 7 aw dayaw aku nyatuwad dun ni lupa', aw awun tingeg na dyenegg ku, 'We Saulo! We Saulo! Ananga' aku mu gayed pamulayaman?" 8 Aw nyusip aku kanan, 'Singalan kaw kay Sir?' Aw tyumubag sakanan, 'Aku saba si Jisus na taga Nasarit na gayed mu pigpamulayaman.' 9 Na, ya manga edep ku, kyinita' nilan ya kalalamdag manang wala' nilan kalabeti ya tingeg na miglong kanak. 10 Aw nyusip aku salut kanan, 'Kay Sir, unu ya madyaw ku imo-un?' Aw miglong si Jisus kanak, 'Pagbangun kaw aw kadtu kaw ni Damasko, aw dun da pa-edé-an kanmu ya kadég na pigpalpa ku dadan kun unu ya un mu imo-

un.' **11** Manang wala' da aku kita' asuntu sa kampo. Pagkatigkas yan, pigpalabet nan kanilan kasilang na kalalamdag, yanagaw pig-agak aku si Pablo menda' na ubat-ubat nan kun unu ya na kanak manga eped aw pig-ated aku nilan adti du-an na nyadaman kanan ya manga Judiyu. **25** Damasko. **12** "Na, awun eseg dun ni Damasko Manang sa talana nilan piglagket si Pablo adti na pigngalan na Ananiyas. Nyatibulluk ya aligi na un labeten, piglongan nan ya kapitan anenganeng nan dyumalug sa Uldin tadun aw na nyindeg dun ni tampilid nan, law nan, "Unu, pigsaya' sakanan na kadég na manga Judiyu na pigtumbay na bala-ud mayu ya paglabet sa utaw nyeya' dun. **13** Aw dyumulud si Ananiyas kanak na Romanen pangkay wala' pa sakanan usay?" aw nyindeg adti tampilid ku, law nan, 'Kay inulug **26** Pagdenggeg na kapitan sa usip ni Pablo, Saulo, kumita' da kaw! Aw dayaw aku kyumita' kyadtuwanan ya komandér aw piglongan nan, salut aw kyinita' da ku sakanan. **14** Aw piglongan "Magpakatanaw kita sa un ta imo-un sa utaw aku nan, 'Ya Tyumanem na pigsimba na kanaten yeiy kay Romanen kadi' sakanan!" **27** Yanagaw tyugbulan asini muna, yan ya nyamalli' kanmu kyadtuwanan na komandér si Pablo aw pig-pada ka-edé-an mu ya kanan pagkaliman aw usip nan, law nan, "Ubatan kanak, Romanen kita-en mu si Jisus na yan ya wala' ya sala' aw kaw?" Aw tyumubag si Pablo, "E-e." **28** Aw denggegen mu ya kanan tingeg. **15** Kay ikaw ya miglong ya komandér, "Dakula' ya pigbayad magmatinaw kanan adti kadég na manga utaw ku sa kanaken pagka Romanen." Aw tyumubag aw pa-edé' mu kanilan ya kyinita' mu aw ya uman si Pablo, law nan, "Romanen aku lekat pa kanmu pigdenggeg. **16** Na, unu pa ya tyagadan adti kanak pagkautaw." **29** Yanagaw, maksay si mu adun? Pagbangun da kaw aw pagpabautismu Pablo pig-ubadan na manga sundalu aw wala' la kaw, aw tawaga ya ngalan nan pada kalinisan da nilan labeta. Aw nyallek uman ya komandér kaw sa kanmu manga sala'.' **17** "Pagkatigkas kay kya-edé-an nan na Romanen kadi' ya utaw yan, lyumiku' aku asini Jérusalim, aw talana ku na pigpagapus nan. **30** Manang kaliman pa na nyanawgtawag dun ni Témple, awun pigkita' komandér ka-edé-an kun unu ya tengteng na ku na kasiling na tagaynep. **18** Kyinita' ku du-an na piglimanda na manga Judiyu si Pablo. si Jisus na miglong kanak, 'Maksay indegi ya Yanagaw pagkasalut na allaw, pigpatawag nan Jérusalim adun! Panamal da kaw! Kay ya manga ya manga mangkatas na magdadugsu-ay aw ya utaw asini, dili' silan dumawat sa pag-ubat-ubat kadég na manga mag-usayay. Aw pigsugu' nan mu na magmatinaw kanak.' **19** Aw tyumubag na pa-agad si Pablo adti asdangan nilan na un aku kanan, 'Kay Pangulu, kya-edé-an da nilan usayan.

ya pigpan-imo' ku idtu muna. Kyatpedan ku ya manga sinagoga pigdakepan sa manga utaw na nyangintu-u kanmu, aw pigpikalabusu ku silan aw byadasan ku pyamunalan. **20** Kya-edé-an da nilan uman na tyumande' aku sa pagpatay kan Éstéban kay yan ya sambuk na migmatinaw kanmu. Aku saba ya pigtaliguwan sa manga sa-ul na manga utaw na migpatay kanan.' **21** Manang miglong pa si Jisus kanak, 'Panaw da kaw. Kay un ta kaw padala adti manga Héntil na nyeya' adti mawat!" **22** Dun da taman ya pagpakyeg na manga utaw sa tingeg ni Pablo, kay to-o silan nyadaman asuntu sa moli na piglong nan. Aw pigpan-iyakiyak silan na maglong, "Pataya mayu sakanan! Ya-i la mayu pagmatawa ya utaw iyan!" **23** Aw migpadeleg silan mig-iyak-iyak kay to-o nyadaman. Aw pigluwas nilan ya kanilan manga sa-ul aw kyumamang sa kutu na lupa' aw pigsabug nilan adti tas. **24** Yanagaw migsugu' ya komandér na pa-agad si Pablo adti seled na

23 Aw pigtengtengen to-o ni Pablo ya manga mag-usayay aw law nan, "Kay manga inulug ku, sa kadég na pigpan-imo' ku taman adun, kyinita' na Tyumanem na malinis ya kanaken anenganeng aw wala' ya un pagsala' kanak." **2** Na, si Ananiyas ya pangulu na manga magdadugsu-ay. Aw sa pagdenggeg nan sa piglong ni Pablo, pigsugu' nan ya utaw na malapit kan Pablo na sampalen ya baka' nan. **3** Aw miglong si Pablo kan Ananiyas, "Sampalen kaw uman na Tyumanem! Kay migtallalingu' kaw! Nyingkud kaw adti ingkudanan na pagukum aw iman mu aw madalug mu ya Uldin na manga Judiyu adti pag-usay kanak, manang dun ni pagpasampal mu kanak, kyalakadan mu ya Uldin." **4** Aw miglong ya manga utaw na migbantay, "Pigsupla mu ya pangulu na manga magdadugsu-ay na Tyumanem!" **5** Aw miglong si Pablo, "Kay manga inulug ku, wala' ku ka-edé-i na yan kadi' ya pangulu na manga

magdadugsu-ay, kay kun kya-edé-an pa ku, kamayu pada sadsadan pa ya limanda kanan. wala'aku san paglong. Kay yan ya pigpasulat Aw sa dili' pa silan dumateng adi, banganan na Tyumanem asini muna, "Dili' kamu maglong nami aw patayen sakanan." **16** Manang ya sa malatay adti manga migdumala kamayu." bantak nilan dyenegg na anak ni Pablo na **6** Na, sa pagkita' ni Pablo na awun manga eseg na ise' na bubay nan. Yanagaw nyadtu Sadusyo aw manga Parisiyo dun ni katipun, sakanan ni kampo aw syumeled aw pig-ubatan yanagaw miglong sakanan sa mabagseg na nan si Pablo sa dyenegg nan. **17** Pagkatigkas tingeg dun ni matas na usayanan, "Kay manga yan, pigtawag ni Pablo ya sambuk na kapitan inulug ku, sambuk aku na Parisiyo, aw ya aw piglongan nan, "Pa-agadan beg kanak adti tyugbulan ku Parisiyo uman. Manang yan ya komandér ya ise' ini kay awun ubat-ubat nan." du-an nan na pig-usayan aku kay awun pig- **18** Yanagaw pya-agad na kapitan ya ise' adti sayid iman ku na matawun uman salut na Tyumanem na komandér, aw miglong ya kapitan kanan, ya nyangkamatay." **7** Paglong ni Pablo seiy, ya "Si Pablo, ya utaw na nyakalabusu, migtawag manga Parisiyo aw ya manga Sadusyo nya-imo' kanak aw migsekat na pa-agad ku kanmu ya ya dakula' na ayil, aw yan ya syampetan nan, ise' ini kay awun kunu ubat nan kanmu." **19** nyatenga' ya katipun dun ni usayanan. **8** Na, Aw pig-awidan na komandér ya bekten na ise', yan ya lyekatan na ayil kay ya manga Sadusyo aw pigpa-agad nan adti mawatawat aw pig-wala' silan pangintu-u na awun pagkataw na usip nan, "Unu kay To' ya un mu ubat-ubat utaw na lekat adti pagkamatay, aw wala' uman kanak?" **20** Aw tyumubag ya ise', law nan, silan pangintu-u sa manga dili' pagkita-en "Ya manga utaw na Judiyu migkasambuk ya pangkay manga anghil aw ispiritu. Manang ginawa nilan na sekaten kanmu na paliku-un ya manga Parisiyo nyangintu-u sa kadéyeiy. mu si Pablo kunallaw adti asdangan na manga **9** Yanagaw, mig-ipasu' pa ya kanilan ayil, aw mag-usayay na sallong kunu ya tud nilan na nyan-indeg ya manga maçpalna-uway sa Uldin sadsadan ya limanda kanan. **21** Manang dili' na nyaka-akup dadan sa manga Parisiyo, aw to- kaw magtande' kanilan! Kay sobla kapatian ya o silan syumelseg miglong, "Wala' ya malatay un mangan kanan. Aw yeiy ya sasapa-ay nilan na kyinita' nami na pig-imo' na utaw yeiy! Basi na dili' silan kuman aw minem kun dili' nilan awun dili' pagkita-en na miglong kanan, aw mapatay si Pablo. Aw yan olo' ya pigtagadan kun beke' na ispiritu, basi anghil ya miglong nilan na tumbay mu sakanan paliku-un adti kanan." **10** Aw tantanan nilan mag-ayil nyagubut usayanan." **22** Pagdenggeg na komandér sa pig- ya katipun nilan. Aw nyallek ya komandér ubat na ise', piglongan nan, law nan, "Dili' kaw pagaw kabentadan nilan si Pablo, yanagaw maglong adti pangkay singalan na nyadi kaw pigsugu' nan ya manga sundalu na kamangen aw migpa-edé' kanak sa dyenegg mu." Tigkas si Pablo lekat adti usayanan aw pa-agad adti yan, pigpapanaw da nan. **23** Pagkatigkas yan, kampo. **11** Pagkagabi yan, migpakita' si Jisus kan pigpatawag na komandér ya duwa ya kapitan Pablo aw miglong kanan, "Dili' kaw magkallek! aw piglongan nan, "Tagilana mayu ya duwang Pigmatinaw da aku mu asini Jérusalim. Aw ka- gatus ya sundalu na un mindeg na alas nibi ilangan matinawun aku mu uman adti syudad na gabi pasinan adti Césarya, aw dugangan na na Roma." **12** Pagkamaselem yan, awun manga kapituwan ya sundalu na manguda' aw duwang Judiyu na migkatipun aw byantakan nilan si gatus pa uman ya sundalu na alag magtagadilek. Pablo. Migsasapa-ay silan na dili' silan kuman **24** Aw pagtagilan kamu uman sa manga kuda' aw dili' uman minem menda' na mapatay nilan na un sakayan ni Pablo. Aw to-o mayu sakanan si Pablo. **13** Sobla silan kapatian ya migbantak. pakatanawi na makadateng sakanan adti kan **14** Pagkatigkas yan, nyadtu silan ni asdangan na Gubirnador Félix na wala' ya malat na ma-imo' manga mangkatas na magdadugsu-ay aw manga kanan." **25** Awun uman pigsulat na komandér magdadumalaāy sa manga Judiyu, aw law nilan, na un nan padala adti gubirnador, law nan, **26** "Migsasapa-ay kami na dili' kami kuman aw "Kay Gubirnador Félix na pagbasaān, aku si dili' uman minem kun dili' nami una mapatay Cláudiyo Lisiyas. Manu la ya kanmu pag-eya'? si Pablo. **15** Yanagaw madyaw kun kamu aw ya **27** "Pigpadalaān ta kaw na sulat asuntu sa utaw manga eped mayu na mag-usayay ya magsekat na pigpa-ated ku adti kanmu. Ya utaw yeiy adti komandér na paliku-un si Pablo asini pigdakep na manga Judiyu aw un da galu nilan

patayen. Manang pagka-edé' ku na Romanen Yanagaw dakula' ya kanami pagpasalamat kadi' sakanan, pigtabangan nami, eped ku ya kanmu. 4 Manang dili' aku malim magsalang manga sundalu. 28 Aw asuntu na kaliman ku kanmu. Yanagaw nyanginayu' aku kanmu katagaan kun unu ya limanda nilan kanan, na pakanyegan mu dagawdagaw ya kanami pigpa-agad ku sakanan adti matas na usayanan paglongun. 5 Ya utaw ini asdangan mu, yan nilan. 29 Aw wala' kadugay kya-edé-an ku na ya gayed paglekatan sa gubut. Pangkay ayin wala' ya nya-imo' nan na malatay na umba' ya kadtuwan nan na banwa, dyumala sakanan sakanan kalabusuwun aw patayen. Yan olo' ya sa kasamuk adti kadég na manga Judiyu. Aw limanda nilan kanan na wala' nan kunu daluga sambuk sakanan uman na maggagaday sa ya manga katanem na Uldin nilan. 30 Yanagaw manga utaw dun ni sékta na Nasaréno. 6 sa pagka-edé' ku na pigbantakan sakanan na Pangkay ya kanami Témple piglipa-an nan manga Judiyu na patayen, maksay ku pigpa- galu magi sa pagpa-agad nan sa utaw na ated dun ni kanmu. Aw piglongan ku silan na Héntil. Yanagaw pigdakep nami sakanan, 7 adtu la nilan padatenga ni kanmu ya kadég [manang dyumateng ya komandér na si Lisiyas na limanda nilan. Aw asini la olo' taman ya aw pigleges nilan pigkamang si Pablo lekat sulat ini." 31 Yanagaw pigtuman na manga adti kanami. 8 Aw pigsugu' kami nan na madi sundalu ya pigsugu' kanilan. Aw sa pagkagabi asdangan mu.] Magi sa kanmu pagsadsad sa yan, pigkamang nilan si Pablo adti seled na utaw ini, dun mu ka-edé-i na matinaw ya kota' aw pig-ated nilan taman adti Antipatris. kanami limanda kanan." 9 Aw ya kadég na 32 Pagkamaselem da, ya manga sundalu na piglong ni Tértulo kan Félix alag pigmatinaw nyanguda' lyumos mig-ated kan Pablo adti na manga Judiyu na migkatipun dun. 10 Césarya, manang ya nyasama' na manga sundalu Pagkatigkas yan, pigpulingenan na gubirnador lyumiku' da adti kota'. 33 Aw pagdateng da na si Pablo na yan da uman ya maglong, aw manga nyanguda' adti Césarya, pig-atag nilan tyumubag si Pablo, law nan: "Kay Gubirnador, sa gubirnador ya sulat aw pigtumbay nilan nya-edé' aku na madugay da ya pag-ukum kanan si Pablo. 34 Pagkatigkas na gubirnador mu asini nasud ini. Aw yanagaw, migleya aku basaén ya sulat, pig-usip nan si Pablo, "Ayin na mabatug ku tamengan ya kanak pagkakaw lekat na probinsya?" Aw pagka-edé' nan utawun asini asdangan mu. 11 Kun sadsadan na taga Cilicia si Pablo, 35 miglong sakanan, mu, ka-edé-an mu na bagu sampulu' tag duwa "Aku ya mag-usay kamayu, manang tagadan ya allaw na lyumabay lekat adti pagdateng pa tadun olo' ya pagdateng na manga utaw na ku dun ni Jérusalim na un manimba adti miglimanda kanmu." Aw migsugu' sakanan na patunggu-an si Pablo sa manga sundalu adti seled na palasyu na pigpa-imo' ni Hérodés asini muna.

24 Na, paglabay da na limangallaw, dyumateng dun ni Césarya lekat adti Jérusalim si Ananiyas na yan ya pangulu na manga magdadugsu-ay, aw si Tértulo na sambuk na talaglawung, aw manga magdadumalaáy sa manga Judiyu. Nyadtu silan adti asdangan ni Gubirnador Félix aw pigpadateng nilan ya kanilan limanda kan Pablo. 2 Pigpatawag ni Félix si Pablo, aw sa dun da silan alag ni asdangan nan, migpalekat si Tértulo migdandanen sa limanda nilan kan Pablo, law nan, "Kay Gubirnador Félix na pagbasaán: Asuntu sa kadyaw na pagdumala mu, migkadugay ya kalinaw asini nasud ini, aw madég ya pig-imo' mu na madyaw 3 na dili' nami kalingawan.

Na, pagkatigkas na pilangkaúmay, lyumiku'
12 Aw wala' aku nilan saba kita-a na migpa-ayil sa pangkay singalan dun ni seled na Témple aw wala' aku uman nilan kita-a na miggubut adti manga sinagoga aw pangkay adti kadakula' na Jérusalim. 13 Dili' nilan mabatug matinawun ya manga limanda nilan kanaken. 14 Iman nilan aw sékta kami, manang beke' na maynan. Pa-edé' ku kanmu na pigsimba ku ya Tyumanem na kanami tyugbulan aw pigdalug ku ya palna-u ni Jisus. Aw pyangintuwun ku ya kadakula' na Uldin na pig-atag kan Moysis aw ya pigsulat na manga propita. 15 Aw kasiling na madég na Judiyu, yan uman ya pig-iman ku na matawun na Tyumanem ya kadég na utaw na nyangkamatay, dala ya dyumalug sa pagkaliman nan aw dala uman ya wala' dalug. 16 Yanagaw pigtibagsegan ku na malinis ya kanak anenganeng na dili' aku pagsala-en na Tyumanem aw manga utaw. 17 "Na, pagkatigkas na pilangkaúmay, lyumiku'

aku adti Jérusalim na un mag-ated sa tabang katutukan kanan ya manga Judiyu, yanagaw na pig-amut na manga utaw adti sambuk na pigbabaya-an nan si Pablo aw wala' da nan banwa, aw yan uman ya sambuk na tud ku paluwa-a adti kalabusuwanan.

na madtu ni Témple na un matag sa dugsu' adti Tyumanem. **18** Aw talana ku adti Témple, kyumita' kanak ya manga utaw ini na nyatigkas da ku ya manga imo-unun na un tumanen dun ni kanami Uldin pada kalinisan aku. Tabay ya manga utaw dun ni Témple, aw wala' saba ya paggubut. **19** Manang awun edep na manga Judiyu dun ni Témple na lekat adti probinsya na Asia, aw kun awun diklamu nilan kanak, silan galu ya madi asdangan mu. **20** Manang asuntu na wala' silan asini, usipa ya manga utaw ini kun unu ya nya-imo' ku na sala' na kyinita' nilan idtu na pag-usay kanak adti matas na usayanan. **21** Yan olo' ya piglong ku sa mabagseg na tingeg dun ni asdangan nilan, na yan ya du-an nan na pig-usayan aku kay pigiman ku na un pa matawun ya nyangkamatay."

22 Aw asuntu na dakula' ya kya-edé-an ni Félix dadan sa manga utaw na dyumalug sa palna-u ni Jisus, pigpateneng pa nan ya pag-usay. Aw miglong sakanan kan Pablo, "Tagadan pa ku ya pagdateng ni Komandér Lisiyas. Tigkas yan, ka-edé-an da mu ya kanak pagbaya' sa piglimanda nilan kanmu." **23** Pagkatigkas yan, pigsugu' ni Félix ya kapitan na tunggu-an pa si Pablo manang tumbay kanan na makaluwa-luwa' na dagawdagaw. Aw pigtumbay nan uman na tanawun si Pablo na manga ubaybay nan aw dalaan nilan sakanan sa manga kapelekan nan. **24** Pagkatigkas na pilangallaw, lyumiku' si Félix aw nyagad kanan ya kaubayan nan na si Drusila. Na, si Drusila, Judiyu sakanan. Pigpatawag ni Félix si Pablo aw pigpakanyegan nan ya pag-ubat-ubat ni Pablo sa pagpangintu-u kan Kristu Jisus. **25** Piglongan nan si Félix kun unu ya madyaw imo-un na utaw adti anenganeng na Tyumanem, aw kun unun na utaw ya pagtagen sa pagkaliman na pagka-utawun nan, aw kun unu ya pag-ukum na un dumateng. Aw nyallek si Félix sa piglong nan. Yanagaw piglongan nan si Pablo, "Umba' pa dun! Kun awun selat ku, pakadiyen da ta kaw uman salut." **26** Aw pigiman uman ni Félix na atagan sakanan ni Pablo na kuwalta na tagu-tagu'. Yanagaw malikit nan pagpatawag si Pablo aw migbalawbalaw silan. **27** Manang pagkatigkas da na duwangkaumay, kyasayuan da si Félix ni Porsyo Féstó sa pagka gubirnador. Aw asuntu na kaliman ni Félix na

katutukan kanan ya manga Judiyu, yanagaw na pigbabaya-an nan si Pablo aw wala' da nan banwa, aw yan uman ya sambuk na tud ku paluwa-a adti kalabusuwanan.

25 Yanagaw dyumateng si Féstó adti syudad na Césarya na un magdumala sa probinsya na Judiya. Aw paglabay da na tulungallaw, nyanaw sakanan adti Jérusalim. **2** Pagdateng da nan dun, kyadtuwan sakanan na manga mangkatas na magdadugsu-ay aw manga mangkalangkaw na manga Judiyu, aw pigpadateng nilan adti kanan ya kanilan limanda kan Pablo, **3** aw pigsekat nilan adti kan Féstó na pa-ated nan galu si Pablo adti Jérusalim, kay ya palpa nilan na banganan si Pablo dun ni dalam aw patayen. **4** Manang tyumubag si Féstó kanilan, law nan, "Dili' madugay lumiku' aku adti Césarya. Aw asuntu na dun si Pablo tunggu-i, **5** yanagaw pagpa-agad kamu kanak sa manga mangkalangkaw mayu, aw kun awun sala' na utaw yan, adtu la mayu sakanan limandaan." **6** Paglabay da na sobla sangka simana ni Féstó adti Jérusalim, lyumiku' sakanan adti Césarya. Aw pagkasalut na allaw nyingkud sakanan dun ni usayanan aw migsugu' na pa-agad si Pablo dun ni asdangan nan. **7** Pagseled da ni Pablo, nyakapalibed kanan ya manga Judiyu na dyumateng lekat adti Jérusalim. Aw madég ya piglong nilan na to-o mangkabegat na limanda kan Pablo manang dili' nilan mabatug matinawun. **8** Manang pigtamengen ni Pablo ya kanan pagka-utawun sa manga limanda nilan, law nan, "Wala' ya kyalakadan ku na sugu' adti Uldin tadun, aw adti Témple, aw adti kan Impirador César." **9** Na, kaliman ni Féstó na katutukan ya manga Judiyu kanan, yanagaw law nan kan Pablo, "Usipen ta kaw, unu, kaliman mu madtu ni Jérusalim aw dun da ta kaw usayi sa limanda nilan kanmu?" **10** Manang tyumubag si Pablo kan Féstó, law nan, "Ini la aku ni usayanan mu kay ikaw ya pigtaliguwan ni Impirador César, aw asini aku umba' usayi. Aw kya-edé-an mu saba na wala' ya nya-imo' ku na sala' adti manga utaw na Judiyu. **11** Kun awun sala' ku na umba' aku patayen, dili' aku mangilalat kanmu. Manang kun wala' ya indeganan na umba' aku ukuman, dili' mabatug na utaw ya pagtumbay kanak adti kanilan. Yanagaw kaliman ku usayan ni César!" **12** Pagkatigkas ni Féstó magbalawbalaw adti manga pigsaligan nan, piglongan nan si Pablo,

"Asuntu na pigsekat mu na usayan ni César, pataded ta kaw adti kanan dun ni Roma!" 13 Na, mayu na ini adun: Ini la ya utaw na piglimanda paglabay da na pilangallaw, dyumateng adti Césarya ya hari' na si Agripa aw ya bubay nan na uman ni Césarya, aw mig-iyak-iyak silan na si Bérnicé kay kaliman nilan mamasa kan Féstó maglong, 'Umba' sakanan patayen!' 25 Manang na bagu na gubirnador. 14 Aw nyatingen pa silan sa kanak pagsadsad kanan, wala' ya kyinita' ku dun seled na madég na allaw. Aw talana nilan na sala' na umba' sakanan ukuman na patayen. dun, pigdandan ni Féstó sa hari' ya diklamu Manang asuntu sa pagsekat nan na usayan na manga Judiyu kan Pablo, law nan, "Awun na Impirador, yan ya pagbaya' ku na pa-ated utaw āsini na nyakalabusu na pig-ayawan kanak ku sakanan adti Roma. 26 Manang wala' ku ni Gubirnador Félix. Ya ngalan nan si Pablo. saba ka-edé-i kun unu ya un ku sulaten adti 15 Aw sa pagkadtu ku ni Jérusalim adun na Impirador sa limanda kanan, yanagaw pya-agad bagu, piglagbet aku na manga mangkatas na ku ya utaw yeiy asini asdangan mayu adun, magdadugsu-ay aw magdadumalaay sa manga aw labi la kanmu, kay Hari' Agripa. Kun abus Judiyu, aw pigdala nilan kanak ya limanda nilan da tadun sadsadi, awun sulaten ku galu adti sa utaw yeiy. Pigsekat nilan na ukuman ku Impirador. 27 Kay adti anenganeng ku, dili' sakanan. 16 Aw pigtubag ku silan na adti bala- madyaw ya pagtumbay sa nyakalabusu na un ud na Romanen, kun awun utaw na piglimanda, usayan na Impirador na dili' pa mabangal ya dili' tumbay na pa-emel-emelen sakanan kun limanda kanan."

dili' silan una mag-asdangen ya miglimanda kanan na un nan tubagen ya kadég na diklamu nilan. 17 Yanagaw nyagad silan kanak sa pagliku' ku asini Césarya, aw wala' ku pakadugaya ya paglimanda nilan, manang pagkasalut na allaw, nyingkud aku adti usayanan aw pigpa-angay ku si Pablo. 18 Aw sa pag-asdangen da nan aw ya manga miglimanda kanan, iman ku aw mabegat ya limanda. Manang sa paglong da nilan, wala' kadi' ya mabegat na pig-imo' nan na malatay na umba' ukuman. 19 Yan olo' ya pig-ayilan nilan ya pagpangintu-u na manga Judiyu aw ya sambuk na utaw na pigngalan na Jisus na pig-apitan ni Pablo na nyatow kunu lekat adti pagkamatay. 20 Yanagaw, wala' ku ka-edé-i kun unu ya madyaw ku imo-un sa limanda yeiy, aw pig-usip ku si Pablo kun malim sakanan madtu ni Jérusalim aw dun da usayi sa limanda na manga Judiyu kanan. 21 Manang dili' sakanan malim. Yan baling ya pigsekat nan na usayan na Impirador. Yanagaw migsugu' aku na tunggu-an sakanan menda' na pa-ated da ku adti kan César." 22 Aw piglongan ni Agripa si Féstó, "Kaliman ku pakanyegan ya tingeg na utaw yan." Aw miglong si Féstó, "Madyaw uman. Kunallaw pa-angay ku sakanan pada pakanyegan mu." 23 Yanagaw pagkasalut na allaw, dyumateng da si Agripa aw si Bérnicé adti usayanan. Dayaw silan pig-agadan na manga komandér na manga sundalu na taga Roma aw mangkalangkaw dun ni syudad na Césarya. Tigkas yan, pigpa-angay ni Féstó si Pablo. 24 Aw

miglong si Féstó, "Kay Hari' Agripa aw kadég kanak na manga Judiyu adti Jérusalim aw asini Césarya ya hari' na si Agripa aw ya bubay nan na uman ni Césarya, aw mig-iyak-iyak silan na si Bérnicé kay kaliman nilan mamasa kan Féstó maglong, 'Umba' sakanan patayen!' 25 Manang na bagu na gubirnador. 14 Aw nyatingen pa silan sa kanak pagsadsad kanan, wala' ya kyinita' ku dun seled na madég na allaw. Aw talana nilan na sala' na umba' sakanan ukuman na patayen. dun, pigdandan ni Féstó sa hari' ya diklamu Manang asuntu sa pagsekat nan na usayan na manga Judiyu kan Pablo, law nan, "Awun na Impirador, yan ya pagbaya' ku na pa-ated utaw āsini na nyakalabusu na pig-ayawan kanak ku sakanan adti Roma. 26 Manang wala' ku ni Gubirnador Félix. Ya ngalan nan si Pablo. saba ka-edé-i kun unu ya un ku sulaten adti 15 Aw sa pagkadtu ku ni Jérusalim adun na Impirador sa limanda kanan, yanagaw pya-agad bagu, piglagbet aku na manga mangkatas na ku ya utaw yeiy asini asdangan mayu adun, magdadugsu-ay aw magdadumalaay sa manga aw labi la kanmu, kay Hari' Agripa. Kun abus Judiyu, aw pigdala nilan kanak ya limanda nilan da tadun sadsadi, awun sulaten ku galu adti sa utaw yeiy. Pigsekat nilan na ukuman ku Impirador. 27 Kay adti anenganeng ku, dili' sakanan. 16 Aw pigtubag ku silan na adti bala- madyaw ya pagtumbay sa nyakalabusu na un ud na Romanen, kun awun utaw na piglimanda, usayan na Impirador na dili' pa mabangal ya dili' tumbay na pa-emel-emelen sakanan kun limanda kanan."

26 Pagkatigkas yan, miglong si Agripa kan Pablo, "Pigtumbay da ku kanmu ya paglong na tamengan mu ya kanmu pagka-utawun." Yanagaw pigpatas ni Pablo ya kanan bekten aw miglong: 2 "Kay Hari' Agripa, migleya aku na ikaw ya un magpakanyeg sa tubag ku sa kadég na limanda kanak na manga Judiyu, 3 kay ikaw ya to-o nya-edé' sa kadég na katanem na manga Judiyu aw ya manga pigpan-ayilan nilan. Yanagaw nyanginayu'aku na pakanyegan aku mu. 4 "Na, kya-edé-an da na kadég na Judiyu ya manga pigpan-imo' ku lekat pa na kanak pagka-ise' adti banwa ku aw adti Jérusalim. 5 Yanagaw madugay da nilan kya-edé-an na to-o ku pigdalug ya manga katanem nami na manga Judiyu asuntu na sakup aku na manga Parisiyo. Silan galu ya magmatinaw sa piglong ku yeiy. 6 Aw adun, ini aku ni asdangan mu pig-usayan asuntu olo' na pigtagadan ku ya pigpakang na Tyumanem adti kanami manga tyugbulan. 7 Aw maynan uman, ya kadég na buwadbuwad ni Isra-él, alag nilan pig-iman ya pigpakang yeiy. Yanagaw nyatibulluk ya kanilan anenganeng nyanimba sa Tyumanem kada allaw aw kada gabi. Maynan uman ya kanak pig-iman. Aw asuntu seiy, kay Hari', piglimanda aku baling na manga eped ku na Judiyu. 8 Aw kamu, ananga' malug dun ni anenganeng mayu ya pagpangintu-u na mabatug na Tyumanem ya pagmataw sa manga nyangkamatay? 9 "Idtu muna, mig-anenganeng aku na ka-ilangan ku

imo-un ya madég na maka-ampang sa ubat-ubat ya kadakula' na probinsya na Judiya. Aw tigkas sa ngalan ni Jisus na taga Nasarit. **10** Yeiy saba yan, pigkadtuwan ku uman ya manga Héntil, ya pig-imo' ku adti Jérusalim: Kyadtuwan ku ya aw piglongan ku silan na magselsel sa kanilan manga mangkatas na magdadugsu-ay na manga manga sala' aw mangintu-u sa Tyumanem aw Judiyu aw pig-atag nilan kanak ya katundanan mag-imo' sa mangkadyaw na imo-unun na yan sa pagkalabusu sa manga mangintu-uway kan ya magmatinaw na tengteng silan migselsel. **21** Jisus. Aw madég silan ya pigpakalabusu ku. Aw yeiy ya du-an na pigdakep aku na manga Aw sa pag-ukum da na manga Judiyu na Judiyu adti pamanag na Témple kay un aku patayen silan, sambuk aku na tyumande' na nilan patayen. **22** Manang pigtabangan aku patayen silan. **23** Malikit ku pyangkadtuwan ya na Tyumanem taman adun na allaw yeiy, manga sinagoga aw pigpaninaw ku ya manga yanagaw ini aku ni asdangan mayu. Aw piglong mangintu-uway kan Jisus. Pigpamulayaman ku ku kamayu ya matinaw, pangkay dengganen silan aw pigpapaglong sa malatay adti kanan. kamu aw pangkay tagitu' na utaw. Aw wala' Asuntu sa kabulut ku kanilan, pigdalug ku silan, ku dugangi ya pigsulat na manga propita aw pangkay adti mawat na manga lunsud aw dun ni Moysis sa un ma-imo': **23** na ya Kristu ku silan pamulayami. **24** "Aw maynan ya tud un saba magti-is aw matay, aw yan ya muna ku idtu muna sa pagpanaw ku adti syudad mataw lekat adti nyangkamatay pada ka-ilawan na Damasko. Dyumala aku sa manga sulat na nan ya anenganeng na manga utaw pangkay lekat adti mangkatas na magdadugsu-ay na Judiyu aw pangkay manga Héntil." **24** Aw sa palangad katundanan ku mamulayam sa manga kenne' pa ni Pablo miglong, pyamuligsa-an mangintu-uway kan Jisus. **13** Kay Hari', talana ni Fést, law nan, "We Pablo, migkameneng ku nyanaw pasinan adti Damasko na manga alas da kaw! Kyasoblaan ya kataeng mu, aw dosi la, bigla' awun pigkita' ku na dakula' na yan ya nyakapameneng kanmu!" **25** Manang kalalamdag na lekat adti tas na langit. To-o pa tyumubag si Pablo kanan, law nan, "Wala' malalamdag dun ni sega, aw nyakapalibed kanak aku pagkameneng, kay Gubirnador Fést. Ya dala ya manga eped ku. **14** Aw nyangkatusad kadég na piglong ku alag saba matinaw. **26** ya kadég nami dun ni lupa', aw awun dyenget Kyalabetan da na hari' ya kadég na piglong ku ku na tingeg na Hibriyu, law nan kanak, kakayna, aw yan ya du-an nan na piglongan 'We Saulo! We Saulo, ananga' aku mu gayed ku sakanan. Kya-edé-an ku na kyatagaan da pamulayaman? Liwan na pigga-emel-emel mu nan ya kadég yeiy na nya-imo' idtu muna, ya kanmu pagka-utawun.' **15** Aw nyusip aku, kay wala' saba katagu'. **27** Yanagaw kay Hari' 'Singalan kaw kay Sir?' Aw tyumubag sakanan, Agripa, usipen ta kaw: Pyangintu-uwan mu 'Aku saba si Jisus na gayed mu pigpamulayaman. ya pigsulat na manga propita? Nya-edé'aku **16** Manang pagbangun kaw aw dayaw kaw na nyangintu-u kaw sa piglong nilan." **28** Aw indeg! Migpaka'ku kanmu kay pigpamalli' tyumubag si Agripa kan Pablo, law nan, "Yan ta kaw na ma-imo' kanak sugu-anen pada gya ya kaliman mu na maksay aku mu magagad magmatinaw sa kyinita' da mu aw ya un pa mangintu-u kan Kristu!" **29** Aw miglong si Pablo ku pakita' kanmu. **17** Tamengan ta kaw lekat kanan, "Pangkay maksay aw madugay, ya kanak adti manga utaw na un mamulayam kanmu, pigsekad adti Tyumanem na ikaw aw ya kadég pangkay Judiyu aw pangkay Héntil. Manang na migpakaneg kanak adun na allaw yeiy, padala ta kaw saba adti manga utaw na Héntil mangintu-u uman kasiling ku, manang dili'ku **18** pada mabeka' ya kanilan mata, aw indegan malim na masiling kamu kanak na pigsangkalinan ya kangitngit aw katulus ni Satanas, aw an." **30** Pagkatigkas ni Pablo maglong, nyindieg mabatug da nilan ya dumulud sa kalalamdag na ya hari' aw ya gubirnador aw si Bérnice aw ya Tyumanem. Kay kun mangintu-u silan kanak, kadég na eped nilan, **31** aw lyumuwa' silan lekat lanasen ku ya manga sala' nilan, aw maka-akup adti usayanan. Aw migpambalawbalaw silan, silan sa manga utaw na dadan da pigtani.' **19** law nilan, "Wala' ya sala' na utaw iyan na umba' "Yanagaw, kay Hari' Agripa, kyaágadan ku ya kalabusuwun aw patayen." **32** Aw piglongan ni migpaka' kanak lekat adti tas na langit. **20** Agripa si Fést, "Kun wala' pa nan sekata na Pigpalekat ku adti Damasko ya pag-ubat-ubat usayan ni César, makaluwa' da galu sakanan." sa manga utaw aw adtu uman ni Jérusalim aw

27 Pagdateng da na allaw na un da kami umba' ebengan seled na manga bulan na to-sumakay sa barko pasinan adti Italia, o mabagseg ya samet. Yanagaw migkasambuk pigtumbay adti kan Julio si Pablo aw ya manga ya eped kanilan na padelegen ya pagpanaw na eped na nyakalabusu. Na, si Julio sambuk un pa galu datengen ya ebenganan na Fénisé sakanan na kapitan na manga sundalu na dun ni pulu' na Krita, kay yan ya madyaw na pigngalan na "Batalyun ni Agusto." **2** Aw pasalibenan sa samet. Aw yan ya pagbaya' nyagad kanami uman si Aristarko na taga ni Kapitan Julio na dalugun ya pagkaliman na Tésalonika, probinsya na Macédonya. Aw nyanik kapitan sa barko aw ya tagtun. **3** Na, pagtambel kami sa barko na lyumekat pa adti Adramitiyo da na tagbi' na samet lekat adti balabagan kay un da suminan adti manga pantalan na apit adti kawala, adti anenganeng na kapitan probinsya na Asia. **3** Pagkasalut na allaw, aw manga eped nan, mabatug da nilan ya dyumunggu' kami adti Sidon. Aw nyallat si pagpadeleg. Yanagaw pigbeklas nilan ya angkla Julio kan Pablo aw pigpapanog nan lekat aw migpaligad silan dun ni pulu' na Krita. **14** adti barko na un madtu ni manga ubaybay Manang wala' kadugay, to-o tyumambel ya nan dun ni syudad pada makatabang silan mabandes na samet lekat adti lupa' na apit adti kanan sa manga kapelekan nan. **4** Pagkatigkas kalintu. **15** Aw kyasaban ya pigsakayan nami aw yan, syumakay da kami uman, manang gayed dili' mabatug salumpaken ya samet, yanagaw pigsalumpak na pigsakayan nami ya mabandes pigdaladala gayed na samet ya barko. **16** Aw na samet. Yanagaw pig-aking ya barko adti nyakapanaliben kami adti tagbi' na pulu' na pulu' na Cipré kay yan ya salibenan sa samet. Cauda. Aw pangkay migkalug kami, manang **5** Aw migpaligad ya syakayan nami dun ni nyabatug nami pigbeklas ya tagbi' na balangay manga probinsya na Cilicia aw Pampilya aw **17** aw pigtibagsegan nilan pig-engat adti tas. dyumunggu' adti lunsud na Mira probinsya Tigkas yan, pigbanggetan nilan ya lawas na na Liciya. **6** Aw dun ni Mira, awun kyinita' barko pada dili' magkallat. Aw to-o silan nyallek ni Kapitan Julio na dakula' na barko na lekat pagaw danggay silan adti manga kapantadan adti syudad na Aléksandriya na un da manaw na Sirté na malapit adti ligad na Libya, yanagaw pasinan adti banwa na Italya. Yanagaw adtu piglulun nilan ya dakula' na kayab, aw nyabatug kami nan alina. **7** Na, seled na madég na allaw da pigtulud na samet. **18** Pagkasalut na allaw, malumbanat ya palaguy na barko kay gayed asuntu na to-o pa migkabandes ya samet, syumungsung kanami ya mabandes na samet. pigpalekat nilan pyan-agbel adti dagat ya eped Aw wala' kami paka-apit adti lunsud na Cinido na manga dala pada magkagaān ya barko. **19** asuntu sa samet, yanagaw piglabayan nami. Aw Aw pagkatlu na allaw, pigpan-agbel nilan ya pig-aking ya barko adti kawala pada kasalibenan manga pagkana' na barko. **20** Aw seled na madég kami na pulu' na Krita. Aw piglabayan nami na allaw, wala' nami kita-a ya sega aw manga ya séng' na lupa' na banwa na Salmon. **8** Aw bitun, aw wala' tangke' ya bagyu'. Aw wala' da migpaligad kami sa Krita, aw pangkay to-o kami iman na mataw pa kami. **21** Na, seled na malug ya pagpanaw nami, manang dyumateng pilangallaw wala' ya manga utaw kan. Yanagaw kami adti tagu-anan na malapit adti lunsud na dyumulud si Pablo adti kapitan sa barko aw Lasiya. Aw yan ya ngalan na tagu-anan yan: manga eped nan aw miglong sakanan kanilan, Madyaw na Ebenganan. **9** Na, nyasapad ya "Kay manga ubaybay, kun migpakanyeg pa madég na allaw, aw dyumateng da ya manga kamu galu kanak idtu na wala' pa kitadun bulan na dili' madyaw agiyan ya tas na dagat. indeg adti Krita, dili' tadun galu kagamakan Yanagaw piglongan ni Pablo ya kapitan sa ya maynini na kalugan aw dili' galu malagak barko aw ya manga eped nan, **10** law nan, ya manga dala tadun. **22** Manang sekaten ku "Kay Sir, kun padelegen tadun ya pagpanaw, adun na pakabagsega ya ginawa mayu, kay pagaw awun ma-imo' kanaten na malatay, aw wala' ya sambuk na un matay kamayu. Yan beke' olo' na barko aw kanaten manga dala ya olo' ya magkalat ya barko. **23** Kya-edé-an da ku masapad manang mabus pa kitadun mapnas." yeiy kay kumanggabi awun nyadi tampilid ku **11** Manang wala' nilan pakanyegi ya piglong na anghil na pigsugu' na Tyumanem na tagtun ni Pablo, kay adti anenganeng na kapitan aw kanak na pigsimba ku. **24** Aw piglongan aku ka-epedanan nan, ya pigka-eya-an nilan dili' nan, 'Kay Pablo, dili' kaw magkallek. Asuntu sa

kallat na Tyumanem kamayu, wala' ya matay sa trigu adti dagat pada magkagaān ya barko. **39** kadég mayu asini seled na barko. Ka-ilangan pa Na, pagkalalamdag da, wala' nilan ka-edé-i kün kaw usayan adti asdangan ni César.' **25** Maynan unu ya banwa na dyatengan nami, manang ya pigpa-edé' kanak na Tyumanem. Yanagaw, awun kyinita' nilan na ligad na dagat na awun pakabagsega ya ginawa mayu, kay dakula' ya baklayan. Aw kaliman nilan na makadanggay pagsalig ku sa Tyumanem na tumanen nan ya ya barko dun ni baklayan yan. **40** Yanagaw kanan piglong kanak! **26** Manang ka-ilangan pyan-utud nilan ya manga lubid na pig-eket danggay kitadun adti sambuk na pulu'." **27** sa manga angkla. Aw pig-ubad nilan uman ya Na, pagdateng da na sampulu' tag-upat ya manga pig-eket sa duwa ya begsay na palangad gabi, gayed pa pigtulud na samet ya barko pag-aking-aking sa barko, aw pig-ulad nilan na pigsakayan nami aw nyakatalipag sa Dagat ya tagbi' na kayab apit adti ma-una na barko. na Adra. Pagkatenga-tenga' da na gabi, adti Aw migpasinan ya barko adti baklayan. **41** anenganeng na manga magtalabahuway dun ni Manang nyakaladgad ya aba na barko dun ni barko, malapit da silan makadanggay adti ligad. kababawan yanagaw wala' da paka-esen. Aw **28** Yanagaw pigtanda' nilan ya kalalem na dagat, asuntu na gayed pigdaplakan na baled ya lawas aw manga kaluwāan ka depa ya kalalem. Wala' na barko, maya-maya' migkalat ya apit adti kadugay, uman da nilan pigtanda' aw dakman moli. **42** Na, un da galu pamatayen na manga sampulu' tag lima ka depa. **29** Aw nyallek silan sundalu ya manga utaw na nyakalabusu pagaw pagaw makaladgad ya aba na barko adti batu. awun mangkapay kanilan aw makapalaguy. **43** Yanagaw pig-ulug nilan ya upat ya angkla apit Manang pigtagenan silan ni Kapitan Julio kay adti moli na barko, aw pigtagadan nilan na kaliman nan tamengan si Pablo. Aw pigsugu' maksay galu mallaw. **30** Manang ya manga nan ya kadég na matadeng magkapay, law nan, magtalabahuway, kaliman nilan ayawan da ya "Kawas da kamu adti dagat aw kapay kamu barko aw pabaya-an ya edep na manga utaw, taman adti ligad." **44** Aw piglongan nan ya yanagaw pigtonton nilan ya balangay adti dagat nyasama', "Dalug kamu kanilan aw pan-awid sallong kunu mig-ulug silan sa manga angkla kamu sa manga tabla na lekat adti barko." Aw apit adti ma-una na barko. **31** Pagkita' ni Pablo yanagaw ya kadég nami alag nyakadateng adti sa pig-imo' nilan, piglongan nan si Kapitan ligad.

Julio aw ya kanan manga sundalu, law nan, "Ya manga utaw yan, kun dili' silan matingen asini barko, dili' kamu mangkataw!" **32** Yanagaw pig-utud na manga sundalu ya manga lubid na pig-eket sa balangay aw pigpabaya-an da nilan na manud. **33** Pagkapakallawunun da, nyanginayu' si Pablo sa kadég na manga utaw na kuman da galu silan, law nan, "Wala' kamu kan seled na sampulu' pa tag upat ya gabi kay gayed kamu migtagad kun kinunu teneng ya bagyu' ini. **34** Na, kan da kamu adun, pada magkabagseg ya lawas mayu. Kay mataw pa kamu saba, aw piglongan ta kamu na pangkay sambulus ya lugay mayu dili' makamang." **35** Pagkatigkas ni Pablo maglong seiy, kyumamang sakanan sa pan, aw migpasalamat adti Tyumanem dun ni asdangan na kadég. Tigkas yan, pigtenga-tenga' nan ya pan aw kyuman sakanan. **36** Pagkita' nilan kan Pablo na kyuman, migkabagseg ya ginawa na kadég nilan aw kyuman silan uman. **37** Na, ya kadég nami dun ni seled na barko, duwanggatus aw kapituwan tag-enem. **38** Aw sa nyangkabiyag da silan, pyan-ulug nilan ya

28 Pagdateng da nami adti ligad, dun da nami ka-edé-i na ya pulu' na dyatengan nami pigngalan na Malta. **2** Aw pigdawat kami na manga utaw na nyeya' dun. Migduluk silan sa atulun kay kyaniki-an kami asuntu na migpalekat da uman ya ulan. **3** Aw tyumabang uman si Pablo kanilan aw pig-panimun nan ya sampisan ya kawuy na sasugung. Manang pagbetang nan sa kawuy dun ni atulun, awun lyumuwa' na ulud asuntu sa kapasu' aw tigkan nan pigbanga' ya kamaw ni Pablo. **4** Aw ya manga utaw na nyeya' dun, pagkita' nilan sa ulud na nyatati' adti kamaw ni Pablo, miggumudgumud silan, law nilan, "Ya utaw iyan nyakabunu' sa edep nan. Aw pangkay nyakaluwa' sakanan adti dagat, manang dili' sakanan makaluwa' sa pamel-emel na manga dili' pagkita-en na asini kanaten." **5** Manang pyamilipili ni Pablo ya ulud aw nyaka-agbel adti atulun, aw wala' sakanan ka-unu. **6** Aw pyakatanawan nilan si Pablo kay iman nilan aw mabaga' ya kamaw nan, aw kun dili' yan, malukad aw matay sakanan.

Manang madugay ya pagtagad nilan aw wala' gayed migtunggu' kanan. **17** Paglabay da na ya nya-imo' kanan na malat, yanagaw nya- tulungallaw, pigpatawag ni Pablo ya manga uman ya kanilan anenganeng aw law nilan, mangkatas na manga Judiyu na awun ni Roma. "Sambuk sakanan na tyumanem!" **7** Na, ya Pagkatipun da nilan adti kanan, pigpalekat ni baklayan yan tangkil na lupa' ni Publiyo na Pablo ya pagdandan kanilan, law nan, "Kay yan ya malangkaw dun ni pulu'. Aw seled na manga inulug ku na Judiyu, yeiy ya kanak tulungallaw, pigsanggila' kami nan adti kanan kya-agiyen adti Jérusalim: Pangkay wala' ya balay. **8** Na, kyedelan ya ama ni Publiyo. Aw ya nya-imo' ku na sala' adti kanaten eped na magkedel nan yan ya gayed magkapasu' aw to-o manga Judiyu aw adti manga katanem na magkedel ya bunitit nan. Yanagaw pigkadtuwan kanaten tyugbulan, manang pigpadakep aku ni Pablo adti tambi' nan aw pigpandungan adti Jérusalim aw pigtumbay aku adti gubirnu nan na kanan palad aw nyanawagtawag adti na taga Roma. **18** Aw pagkatigkas aku sadsadan Tyumanem. Aw dayaw sakanan kyaguli-an. **9** na manga taga Roma, kaliman nilan paluwa-en Aw yanagaw ya kadéng na awun magkedel dun aku kay wala' ya puliba na umba' aku ukuman ni pulu' nyadtu silan. Aw ya kadéng nilan alag na patayen. **19** Manang wala' dawata na manga kyaguli-an. **10** Aw pyan-atagan kami nilan na Judiyu ya pagbaya' nilan. Yanagaw nyaleges madég na dalaénen. Aw pagdateng na allaw aku migsekat na usayan ni César ya limanda na un da kami sumakay sa barko, dayaw kami nilan kanak, pangkay wala' ya limanda ku nilan pyadalaán sa kanami kapelekan. **11** Seled sa kanak adti manga Judiyu. **20** Piggatawag na tulumbulan ya pag-eya' nami adti Malta, ta kamu adun pada magkakitaay kitadun aw aw tigkas yan, syumakay da kami uman sa paglongun ta kamu na ya du-an na pigsangkali-sambuk na barko na migpasaliben dun ni ligad an aku, asuntu olo' na pyangintu-uwan ku na pulu' seled na manga bulan na maniki'. ya pig-iman na manga utaw na Isra-él." **21** Na, ya barko yeiy, lekat adti Aléksandriya aw Manang miglong silan kan Pablo, "Wala' ya pyangilalaán apit adti ma-una na inutaw na nyadawat nami na sulat lekat adti banwa na pingin na tyumanem na manga Grigo. **12** Aw sa Judiya na migpa-edé' sa malatay na pig-imo' pagsakay da nami lekat adti Malta, dyumunggu' mu, aw wala' uman ya malatay na piglong kami adti syudad na Siracusa, aw nyapit kami kammu na manga inulug tadun na Judiyu na seled na tulungallaw. **13** Lekat dun, syumakay dyumateng asini Roma. **22** Manang kaliman da kami uman aw dyumateng adti pantalan nami dengegen ya kanmu tingeg pada ka-edena Régiyo, banwa na Italya. Aw pagkasalut na an nami ya kanmu anenganeng. Kay kya-edé-an allaw tyumambel ya samet lekat adti Aprika, nami na pangkay ayin kunu na banwa, madég aw nyabatug ya pagpadeleg nami, aw sa kadwa ya miglong sa malat adti sékta na kya-akupan na allaw nyakadateng kami adti pantalan na mu." **23** Yanagaw migpakang si Pablo aw ya syudad na Putéyoli aw dun da kami panog. **14** mangkatas na manga Judiyu dun ni Roma kun Adti Putéyoli awun pigkita' nami na manga unu allawa ya pagkatipun nilan. Aw pagdateng mangintu-uway aw nyanginayu' silan kanami na allaw yan, migkatipun da ya madég to-o na na meya' pa kami adti tampil nilan seled utaw dun ni pig-eya-an ni Pablo, aw migpalna-na pitungallaw, aw tigkas yan, migpasinan u sakanan kanilan lekat na maselem taman sa da kami adti dakula' na syudad na Roma. **15** gabi. Pig-ubat-ubat nan kanilan ya Kasakupan Pagdenggeg na manga mangintu-uway dun ni na Pighari-an na Tyumanem, aw kun singalan si Roma na migpasinan da kami adti kanilan, Jisus, dun ni sulat ni Moysis aw manga propita, awun syumungun kanami adti palingki dun pada mangintu-u silan kan Jisus. **24** Aw awun ni dalan na pinggalanan na Apiyo, aw eped eped kanilan na nyangintu-u sa piglong nan, kanilan syumungun kanami adti banwa na manang ya eped wala' pangintu-u. **25** Aw asuntu pigngalanan uman na Tulu ya Bantukanan. na wala' pag-unawa ya anenganeng nilan sa Pagkita' ni Pablo kanilan, pigpasalamatnan palha-u ni Pablo, yanagaw awun pa piglong ni ya Tyumanem aw migkabagseg ya ginawa nan. Pablo kanilan sa wala' pa silan uli', law nan, **16** Na, pagdateng da nami adti syudad na Roma, "Matinaw agaw ya piglong na Ispiritu Santo adti pigtumbay kan Pablo ya pag-eya' adti balay kanaten tyugbulan asini muna, kay pigpasulat na olo' nan sayda manang awun sundalu na nan kan Isayas na propita: **26** 'Kadtuwi ya

manga utaw yeiy aw paglonga silan: “Pangkay gayed mayu pyakanyegan, manang wala' mayu kalabeti, aw pangkay gayed mayu pyaminaw, manang dili' mayu kita-en. ²⁷ Mangkategel ya anenganeng na manga utaw yeiy. Pigsengseng da nilan ya kanilan manga talinga pada dili' silan makadengeg, aw pigpileng da nilan ya kanilan manga mata pagaw ka-edé-an nilan ya matinaw aw magselsel silan aw lanasen ya manga sala' nilan.”” ²⁸ “Yanagaw pada ka-edé-an mayu, pigsugu' na Tyumanem na ubat-ubatan da ya manga Héntil pada mabatug silan paluwa-en lekat adti pa-emel-emel nan. Kay silan saba ya magpakanyeg.” ²⁹ [Pagkatigkas da ni Pablo maglong, nyan-uli' ya manga Judiyu aw to-o silan mig-ayil sa piglong nan.] ³⁰ Seled na duwangkaumay, nyeya' si Pablo adti balay na kanan pagbayadan. Aw pangkay singalan ya mawun ni kanan, pagpapaniken nan ³¹ aw pig-ubat-ubat nan kanilan ya Kasakupan na Pigharian na Tyumanem aw pigpalna-u nan si Jisukristu na yan ya Pangulu. Wala' ya kakallekan ni Pablo mig-ubat-ubat kanilan, aw wala' ya nyaka-ampang sa pag-ubat-ubat nan.

Roma

1 Aku si Pablo ya migsulat adti kamayu. Suguanen aku ni Kristu Jisus aw pigpamalli' aku na Tyumanem na ma-imo' apostol, aw pigtani aku nan na un magpa-edé' adti manga utaw sa Madyaw na Ubat-ubat na lekat adti kanan **2** na dadan nan pigpakang magi sa kanan manga propita dun ni pigpasulat kanilan asini muna. **3** Ya Madyaw na Ubat-ubat yeiy, yan si Jisu-Kristu na Ise' na Tyumanem. Dun ni pagka-utaw nan, buwadbuwad sakanan ni Hari' Dabid. **4** Aw dun ni pagkataw ni Jisus lekat adti pagkamatay magi sa kadakula' na katulus na Ispiritu, pigmatinaw na Ise' sakanan na Tyumanem aw yan ya kanaten Pangulu. **5** Yanagaw magi kanan, pigkallatan kami na Tyumanem aw pigtawag kami nan na ma-imo' manga apostolés na un magpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu adti kadég na manga Héntil pada mangintu-u silan aw dumalug kanan. **6** Aw kamu uman pigtawag da na Tyumanem na un maka-akup adti kasakupan ni Jisu-Kristu. **7** Yanagaw pigsulatan ku ya kadég mayu na nyangintu-u kanan dun ni syudad na Roma. Alag kamu piggina wáán na Tyumanem, aw pigtawag da kamu nan na un ma-imo' kanan manga utaw. Padatengen galu kamayu ya grasya aw kalinaw na lyumekat adti Tyumanem na Ama tadun aw adti kan Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. **8** Na, ini ya muna ku paglongun adti kamayu: Pigpasalamaton ku ya Tyumanem magi kan Jisu-Kristu sa kadég mayu, kay pigdengeg da ya pagpangintu-u mayu adti kadakula' na banwa. **9** Aw ya Tyumanem, yan ya migmatinaw na gayed ta kamu pigpanawagtawagan adti kanan. Nyatibulluk ya kanak anenganeng dun ni manga imo-unun na pigtaligun nan kanak na yan ya pagpa-edé' adti manga utaw sa Madyaw na Ubat-ubat sa Ise' nan. Aw dun ni kanak pagpanawagtawag, **10** gayed aku migsekat adti kanan na tumbay nan galu na makakawun aku adti kamayu, **11** kay kaliman ku na kumita' kamayu pada ka-atagan kamu sa manga grasya na lekat adti Tyumanem na yan ya makapasalig sa kamayu pagpangintu-u. **12** Ya pyalabet ku na ya tagsambuksambuk kanaten magpakabagsegay kitadun sa kanaten ginawa dun ni pagpangintu-u tadun kan Kristu Jisus. **13** Na, kay manga inulug ku na nyangintu-

u kan Kristu, kaliman ku na ka-edé-an mayu na malikitaku migpalpa na mawun adti kamayu manang gayedaku nyasalang taman adun. Kay kaliman ku magpalna-u dun ni kamayu pada kadugangan pa ya manga mangintu-uway kan Kristu adti kamayu, kasiling na pig-imo' ku adti manga edep na banwa na pig-eyaan na manga Héntil. **14** Pigtaliguwan aku na Tyumanem na un magpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat adti kadég na manga utaw, pangkay ayin silan lekat na banwa, aw pangkay adti manga nyaka-iskwila aw adti manga wala' paka-iskwila. **15** Yanagaw to-o ku kaliman na makakawun dun ni kamayu, aw adti kadég na nyeya' dun ni syudad na Roma, pada mapade'e' ku kanilan ya Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu Jisus. **16** Dili' aku mamulamula magpade'e' sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. Kay ya ubat-ubat yeiy, yan ya katulus na Tyumanem magpaluwa' sa pangkay singalan ya mangintu-u. Pigidengeg yeiy una na manga Judiyu, aw tigkas yan adtu la uman ni manga Héntil. **17** Kay dun ni Madyaw na Ubat-ubat, pigbukasan na Tyumanem adti manga utaw kun unun nan ya pagdawat kanilan kasiling na wala' da ya sala', magi saba olo' sa kanilan pagpangintu-u kan Kristu. Pigmatinaw yeiy dun ni pigpasulat nan asini muna sa sambuk na propita, law nan, "Ya utaw na mangintu-u kanak, yan ya dawaten ku kasiling na wala' da ya sala', aw matagtun nan ya tengteng ginawa na wala' ya katigkasan." **18** Na, ya Tyumanem na awun ni tas na langit, pigbukasan nan ya kanan kadaman adti manga utaw na kyumele sa palnau-nan aw mig-imo' sa malatay. Aw magi sa imo-unun nilan, gayed nilan pig-ampangan ya katinawan na lekat adti Tyumanem. **19** Mabatug saba nilan ya pagka-edé' sa bet na Tyumanem kay pigbangal da nan adti kanilan aw wala' ya pigtagu' nan kanilan. **20** Ya Tyumanem dili' sakanan pagkita-en, manang lekat na pagimo' nan sa kadakula' na banwa, dun kita-a ya katulus nan na wala' ya tyamanan aw ya pagka Tyumanem nan. Yanagaw, wala' ya indeganan nilan maglong, "Wala' nami ka-edé-i kun singalan ya Tyumanem." (aidios g126) **21** Pangkay kya-edé-an da nilan na awun Tyumanem, manang wala' nilan baling sakanan basabasayi, aw wala' nilan uman sakanan pasalamati sa kadég na pig-atag nan kanilan. Kyangitngitan ya kanilan anenganeng aw nya-imo' baling na

wala' ya guna. 22 Aw migpalibantug silan, law nilan, "Dakula' ya kanami katabeng," manang na kanilan pagpaketang. Gayed silan mig-ya tengteng matinaw wala' ya kya-ed-an da nilan ya kadyawan na Tyumanem na dili' magkamatay, manang mig-imo' silan baling sa manga inutaw kasiling na utaw na magkamatay aw kasiling na langgam, aw manga ayep, aw manga ayep na iyulas, aw manga magpananap, aw alag yeiy na Tyumanem na kun singalan ya mig-imo' sa nilan pigsimba! 24 Yanagaw pigtumbay da silan na Tyumanem adti pagdalug sa pagkaliman na pagka-utawun nilan dun ni manga imo-unun na malatay. Mig-imo-imo-ay silan sa manga imo-unun na alag makamulamula kanilan. 25 Pigsayuhan nilan na galu' ya kadakula' na matinaw sa kana Tyumanem. Pigsimba nilan baling ya manga pig-imo' nan, manang wala' nilan simbaa ya tengteng Tyumanem na mig-imo' sa kadakula' na banwa na yan saba olo' ya umba' deyen na wala' ya tyamanan. Amén. (aiōn g165) 26 Asuntu sa pigpan-imo' nilan na malatay, pigpabaya-an da silan na Tyumanem na dalugun nilan ya pagkaliman na pagka-utawun nilan na makamulamulaay. Aw ya syampetan na pig-imo' nilan, pigtalikudan da baling na manga kaubayan ya katanem sa pagkalim sa eseg, aw migkakalimay da ya alag kaubayan. 27 Aw maynan uman ya manga eseg. Wala' da baling nilan daluga ya katanem sa pagkalim sa kaubayan, manang migkakalimay da ya alag eseg, aw mig-imo-imo-ay silan sa makamulamulaay adti kanilan lawas. Yanagaw pa-emel-emelen silan na Tyumanem umba' sa pig-imo' nilan na malatay. 28 Aw asuntu na wala' nilan kalimi ya pagka-ed'e' sa Tyumanem, pigpabaya-an nan silan adti baluk na anenganeng nilan aw ya pagdalug sa kanilan pagkaliman dun ni imo-unun na malatay. 29 Nyatru' ya anenganeng nilan sa madég na punganan na malatay, kasing na maynini: Gayed silan pig-imo' ya to-o malatay. Kaliman nilan tagtunun ya ka-unan aw pametang na manga edep nilan. Gayed silan pig-anengeneng kununu ya ma-imo' na malatay adti manga edep na utaw. Mati-inga-ay silan, aw magpatay, aw mati-ayil aw matigawayay silan. Pigbetang nilan adti kanilan anenganeng ya pagkalat sa edep na utaw. Gayed silan magsugpaten sa manga tingeg. 30 Aw pagkaliman nilan ya pagkalat sa dengge na edep. Pigkalatan nilan na ginawa ya Tyumanem. Wala' ya pagpamasa nilan sa kanilan manga ped. Magpatastas silan. Magpalibantug silan imo-imo' sa bagu na imo-unun na malatay. Mati-atu silan sa kanilan mangkatikadeng. 31 Pyangkebelan da ya anenganeng nilan, aw kadyawan na Tyumanem na kun singalan ya mig-imo' sa nilan pigsimba! 26 Yanagaw pigtumbay da silan na Tyumanem adti pagdalug sa pagkaliman na pagka-utawun nilan dun ni manga imo-unun na malatay. Mig-imo-imo-ay silan sa manga imo-unun na alag makamulamula kanilan. 25 Pigsayuhan nilan na galu' ya kadakula' na matinaw sa kana Tyumanem. Pigsimba nilan baling ya manga pig-imo' nan, manang wala' nilan simbaa ya tengteng Tyumanem na mig-imo' sa kadakula' na banwa na yan saba olo' ya umba' deyen na wala' ya tyamanan. Manang kenne' baling nilan mig-imo' sa manga sala'. Aw beke' olo' na maynan, pagleyaan nilan uman ya manga edep na mag-imo' sa kasing na kanilan pig-imo' na malatay.

2 Wala' ya du-an na mag-ukum kaw sa kanmu edep asuntu sa pig-imo' nilan na malatay. Dun ni pag-ukum mu kanilan, pig-ukuman mu uman ya kanmu pagka-utawun. Kay mig-imo' kaw uman sa manga malatay kasing na maynan! 2 Kya-ed-an da tadun na matinaw ya pagbaya' na Tyumanem sa pag-ukum nan sa manga utaw na mig-imo' sa malatay. 3 Kun mag-ukum kaw sa kanmu edep asuntu sa pig-imo' nilan, manang mig-imo' kaw uman sa kasing na pig-imo' nilan, dili' kaw saba makapalaguy sa pag-ukum na Tyumanem. 4 Pagaw mig-anenganeng kaw na to-o matas ya pasinsiya na Tyumanem aw dili' maksay magkadaman, yanagaw migpadeleg pa kaw dun ni pagpakashala'. Ya tengteng matinaw dakula' saba ya kanan kallat, aw pigtagadan kaw nan na magsesel sa manga sala' mu. 5 Manang asuntu na mategel ya kanmu anenganeng, wala' ya kalim mu magsesel. Yanagaw pigdugangan mu baling ya kadaman na Tyumanem adti kanmu. Aw dun ni allaw na pag-ukum, bukasan nan ya kanan pagbaya', aw ka-ed-an na manga utaw na matinaw ya kana Tyumanem pagbaya' adti manga utaw na nyakasala'. 6 Kay tandanan nan ya tagsambuksambuk na utaw sa umba' na pigpan-imo' nilan pangkay madyaw aw pangkay malat. 7 Awūn manga utaw na un nan tandanan sa ginawa na wala' ya katigkasan. Kay dun ni pag-eya' nilan asini tas na lupa', migpadeleg silan migtibagseg mig-imo' sa pangkay unu ya makatutuk sa Tyumanem pada saya' nan silan, kay kaliman nilan ya tengteng ginawa na wala' ya katigkasan. (aiōnios g166) 8 Manang ya manga edep, pag-unaen nilan ya kanilan pagka-utawun,

aw kyumele sa matinaw na pigdenggeg nilan aw mabatug mayu tuliden ya manga utaw na sa Tyumanem, aw dyumalug sa mangkalatay, wala' ya bet aw mabatug palna-uwan ya manga yeiy ya manga utaw na un nilan lemenen ya utaw na tagbi' ya kya-edé-an sa Tyumanem. **9** Aw iman mayu aw matadeng kamu maggagad Aw dakula' to-o ya pagti-is aw kalugan na kanilan adti katinawan asuntu na pig-atagan un nilan ka-agyan asuntu sa manga pigpan- kamu na Uldin. **21** Na, kun mabatug mayu alag imo' nilan na malatay. Ya tagna' na pa-emel- yan, ananga' dili' mayu dalugun ya Uldin na emelen yan ya manga Judiyu, aw dala uman ya pigpalna-u mayu kanilan? Pigpalna-uwan mayu manga Héntil. **10** Manang adti manga utaw na silan na "Dili' kamu magpanakaw," manang mig-imo' sa madyaw, awūn tandan kanilan na kamu tyumakaw baling! **22** Aw piglongan mayu kadyawan aw dengeg aw kalinaw. Ya tagna' na silan na "Dili' kamu maglakadenen," manang dumawat yan ya manga Judiyu, aw dala uman miglakadenen kamu. Aw pigpalna-uwan mayu ya manga Héntil. **11** Kay wala' ya pigkibang na silan na dumutan nilan ya manga inutaw na Tyumanem. **12** Na, ya kadég na manga Héntil pigsimba na manga Héntil, manang pyanakaw na nyakasala', pa-emel-emelen saba silan na mayu baling ya pigdugsu' nilan dun ni kanilan wala' ya tyamanan, pangkay wala' nilan ka- manga témplö! **23** Migpalibantug kamu na ede-i ya Uldin na pig-atag na Tyumanem. Aw awun ni kamayu ya Uldin manang wala' mayu ya manga Judiyu, pangkay silan olo' ya pig- baling basabasayi ya dengeg na Tyumanem kay atagan na Tyumanem sa Uldin na un nilan gayed mayu piglakadan ya manga sugu' nan. **24** dalugun, manang wala' nilan kabatug tumana Pigpasulat na Tyumanem asini muna, law nan, ya kadég na manga sugu' dun, yanagaw ukuman "Asuntu kamayu, piglongan baling na manga silan magi sa Uldin. **13** Kay ya manga utaw na Héntil ya Tyumanem sa malatay." **25** Na, kamu dyumengeg sa Uldin manang wala' nilan daluga, na manga Judiyu, awūn ma-untung dun ni dili' silan dawaten na Tyumanem kasiling na pagpatuli' mayu kun dalugun mayu ya manga wala' da ya sala'. Manang ya manga migtuman sugu' dun ni Uldin. Manang kun lakadan mayu sa Uldin, silan ya dawaten na Tyumanem. **14** ya manga sugu' dun, wala' ya ma-untung na Ya manga Héntil, pangkay wala' silan atagi kamayu pagpatuli' aw kasiling kamu baling na na Uldin na lekat adti Tyumanem, manang manga Héntil na wala' tuli-a. **26** Maynan uman kun pig-imo' nilan ya awun ni Uldin, dun kita- ya manga Héntil, pangkay wala' silan tuli-a a na kya-edé-an nilan ya madyaw aw malat. manang kun dalugun nilan ya manga sugu' dun **15** Yanagaw, dun ka-edé-i na nyasulat adti ni Uldin, dawaten saba silan na Tyumanem. **27** anenganeng nilan ya manga sugu' na awun ni Yanagaw ya manga utaw na wala' tuli-a manang Uldin. Aw pigmatinaw na kanilan anenganeng dyumalug sa manga sugu' dun ni Uldin, kita-en kun madyaw ya pig-imo' nilan aw kun malatay. dun ni kanilan bet na kamu na manga Judiyu **16** Aw dumateng saba ya allaw na bukasana umba' saba pa-emel-emelen asuntu na wala' Tyumanem ya kadég na manga pig-anenganeng mayu daluga ya manga sugu' dun ni Uldin nilan na tagu-tagu'. Aw magi kan Jisu-Kristu, pangkay pigtuli' da kamu. **28** Adti anenganeng ukuman nan ya kadég na utaw kasiling na na Tyumanem, ya tengteng pagka Judiyu wala' pigpa-edé' da ku dun ni Madyaw na Ubat-ubat. dun ni pagdalug sa katanem aw ya pagtuli' **17** Na, kamu na manga kadégan ku na Judiyu, kanilan. **29** Manang yan baling ya tengteng awun kaliman ku paglongun kamayu. Maglong Judiyu, ya utaw na pigbagu la na Ispiritu Santo kamu, "Jidiyu kami," aw pigsaligan mayu ya aw beke' na asuntu na pigtuli' sakanan. Aw Uldin pada paluwa-en kamu, aw pigpalibantug pangkay wala' sakanan saya-an na manga utaw, mayu na utaw kamu na Tyumanem. **18** Aw manang saya' sakanan na Tyumanem.

kya-edé-an da mayu ya pagkaliman nan. Aw tyumande' kamu kun unu ya to-o madyaw kay pigpalna-uwan da kamu sa pagsulat adti Uldin. **19** Iman mayu aw umba' da kamu mag-agak sa manga buta aw ma-imo' saleng na maka-ilaw sa anenganeng na manga utaw na kenne' pa dun ni kangitngitan. **20** Aw iman mayu uman

3 Pagaw awūn utaw na musip, law nan, "Kun maynan, unu ya ma-untung sa pagka Judiyu ku? Aw unu uman ya ma-untung sa kanak pagpatuli'?" **2** Ya tubag ku kanan, "Madég ya ma-untung sa kanaten pagka Judiyu. Ya tagna', pigtaligu na Tyumanem adti manga tyugbulan

tadun ya kanan manga tingeg aw ya kadég kamugung.” **14** “Yan ya gayed magluwa’ adti na pigpakang nan.” **3** Pagaw awun pa musip, manga baka’ nilan ya pagpanullun sa manga “Kun awun manga Judiyu na wala’ pagtuman eped. Aw gayed silan maglong sa malatay adti seiy, unu, dili’ uman na Tyumanem tumanen eped na utaw. **15** Pangkay tagbi’ da ya duya manga pakang nan?” **4** Ya tubag ku, “Dili’ an, maksay silan magpatay. **16** Aw pangkay saba na maynan! Ya Tyumanem pagtumanen ayin silan kadtu, pigkalat nilan ya madyaw na nan ya manga pigpakang nan, pangkay ya pagpaketang na manga eped. Aw kaliman kadég na utaw alag maggallu’. Kasiling na nilan na gayed magti-is ya kanilan manga eped. pigsulat ni Dabid asini muna: ‘Dun ni kanmu **17** Wala’ ya kya-edé-an nilan sa pag-isambuk paglong, kay Tyumanem, ka-edé-an na matinaw sa ginawa adti manga eped.” **18** “Aw wala’ ya ya pagbaya’ mu sa manga utaw. Aw degen pagkallek nilan sa Tyumanem.” **19** Na, kya-mu ya manga miglong na beke’ na matinaw ede-an da tadun na ya kadakula’ na pigpasulat ya pag-ukum mu.” **5** Manang pagaw awun dun ni Uldin, pig-atag adti manga Judiyu na maglong: “Kun magi sa kanami imo-unun na yan ya un nilan dalugun. Yanagaw wala’ ya malatay mabangal na matinaw ya pag-ukum utaw asini tas na lupa’ na makapaglong na dili’ na Tyumanem, yanagaw dili’ umba’ na pa- sakanan ukuman na Tyumanem. **20** Kay beke’ emel-emelen kami na Tyumanem!” Ya piglong na pagtuman sa Uldin ya du-an na dawaten yeiy, olo’ lyumekat adti anenganeng na utaw. **6** kitadun na Tyumanem kasiling na wala’ da ya Dili’ kitadun mag-anenganeng sa maynan! Kay sala’. Kay magi saba sa Uldin, dun ka-edé-i na kun dili’ matinaw ya pag-ukum na Tyumanem ya kadég tadun alag nyakasala’. **21** Manang kanaten, na, unun nan ya pag-ukum sa kadég adun, pigpakita’ da na Tyumanem ya bagu na na manga utaw asini tas na lupa’? **7** Pagaw pa-agé na dawaten nan ya manga utaw kasiling awun pa utaw na maglong, “Ananga’ pa aku na wala’ da ya sala’. Aw beke’ yeiy na pagdalug pa-emel-emelen sa pig-imo’ ku na malatay? sa Uldin. Manang pigmatinaw yeiy na Uldin aw Kay dun saba ni kanak paggallu’, kita-en na ya pigsulat na manga propita. **22** Dun ni bagu pagtumanen na Tyumanen ya kanan pigpakang na pa-agé, mabatug da dawaten na Tyumanem aw yan baling ya du-an na madeyen sakanan. **8** ya pangkay singalan na utaw kasiling na wala’ Yanagaw kun maynan, naten baling imo-un ya da ya sala’ magi sa pagpangintu-u nan kan malat pada kita-en na manga utaw ya kadyaw Jisu-Kristu, pangkay Judiyu silan aw pangkay na Tyumanem, aw deyen sakanan.” Yeiy ya Héntil. Kay adti Tyumanem, ya kadég alag da piglong na manga eped na utaw na yan kunu ya mig-unawa. **23** Asuntu na nyakasala’ ya kadég, kanami pigpalna-u. Ya manga utaw yeiy, umba’ dili’ na manga utaw kaapetan ya kadyawan silan pa-emel-emelen na Tyumanem. **9** Na, na Tyumanem. **24** Manang asuntu sa kallat kun awün manga Judiyu na musip, “Unu, to-o nan kanaten na wala’ ya bayad, pigdawat nan madyaw ya kanaten asuntu na pigpakadyaw kitadun kasiling na wala’ da ya sala’ magi sa kitadun na Tyumanem?” Aw tubagen ku silan, pagkamatay ni Kristu Jisus. Aw dun da nan “Beke’ sabai!” Kay pigpa-edé’ da ku kamayu na lekata ya kadég tadun lekat adti pag-allang na un pa-emel-emelen na Tyumanem ya kadég na sala’. **25** Kay pigpadala sakanan na Tyumanem manga utaw pangkay Judiyu silan aw pangkay na Ama na un ma-imo’ kalyu kanaten. Aw magi Héntil, kay alag kitadun pig-allang na sala’. **10** sa dugu’ ni Jisus malanas ya kanaten manga Pigpasulat na Tyumanem, law nan: “Wala’ ya sala’ kun mangintu-u kitadun kanan, aw dun pangkay sambuk na utaw na adti anenanganeng pakitaan na Tyumanem na matinaw ya kanan na Tyumanem wala’ ya sala’. **11** Aw wala’ ya pagbaya’ sa manga utaw na nyakasala’. Asini sambuk na nyakalabet sa Tyumanem. Aw wala’ muna, asuntu na magpaketagen ya Tyumanem ya malim maka-edé’ kanan. **12** Ya kadég na sa kadaman nan, pigpalabay pa nan ya sala’ manga utaw, alag tyumalikud kanan. Yanagaw na manga utaw. **26** Manang adun pigpakita’ da wala’ alag ya ma-untung kanilan. Wala’ ya nan kanaten na matinaw ya kanan pagbaya’, pangkay sambuk na mig-imo’ sa madyaw.” kay wala’ nan pabaya-i ya manga sala’ tadun. **13** “Ya tingeg nilan to-o malipa’ kasiling na Magi dun ni pagkamatay ni Jisus, piglekat nan lebeng na pig-uwangan na to-o malu!” “Aw ya kitadun. Aw pangkay singalan ya mangintu-u paglong nilan, alag galu’ kasiling na bisa na kan Jisus, dawaten na Tyumanem kasiling na

wala' da ya sala'. **27** Yanagaw, unu, mabatug madyaw. Migsulat si Dabid: **7** "Madyaw ya kana nami na manga Judiyu ya magpalibantug asuntu manga utaw na piglanas da na Tyumanem ya na dyumalug kami sa Uldin? Dili' saba! Aw manga sala' nilan aw pigkalingawan da nan unu, awūn indeganan na magpalibantug kami? ya paglakad nilan sa kanan manga sugu'. **8** Wala' saba! Kay ya pagdawat na Tyumanem Madyaw ya kana utaw na wala' da anenganenga kanaten, magi olo' sa pagpangintu-u tadun kan na Tyumanem ya manga sala' nan." **9** Na, ya Kristu aw beke' na imo-unun tadun na madyaw. pigkasampetan ni Dabid asini na pigpakadyaw, **28** Kay kya-edé-an da naten na pigdawat nan beke' olo' na Judiyu na awun pigdalug na kitadun kasiling na wala' da ya sala' magi sa katanem sa pagpatuli' manang dala uman ya pagpangintu-u tadun kan Kristu Jisus, aw beke' manga Héntil na wala' ya pigdalug na katanem na asuntu na pagtuman tadun sa kadéng na sa pagpatuli'. Kay kasiling na piglong da nami: sugu' na awun ni Uldin. **29** Na, pagaw iman "Magi sa pagpangintu-u ni Abraham, pigdawat mayu aw yan olo' ya dawaten na Tyumanem sakanan na Tyumanem kasiling na wala' ya ya manga Judiyu. Beke' saba na maynan, kay sala'." **10** Kanu si Abraham dawata na Tyumanem dawaten nan uman ya manga Héntil kay yan na wala' ya sala'? Sa abus da sakanan tuluman ya kanilan Tyumanem. **30** Kay sambuk da a aw sa wala' pa? Pigdawat saba si Abraham olo' ya Tyumanem. Aw pangkay Judiyu silan na Tyumanem sa wala' pa sakanan tulia. **11** aw pangkay Héntil, kun mangintu-u silan kan Aw pigtuli' si Abraham na yan ya pangilala na Jisus, dawaten silan na Tyumanem kasiling na pigdawat da sakanan na Tyumanem magi sa wala' da ya sala'. **31** Aw kun awun musip kanak, pagpangintu-u nan. Yanagaw nya-imo' sakanan "Unu, wala' da ya katukanan sa manga sugu' dun ni Uldin asuntu na awun da pagpangintu-u utaw na nyangintu-u sa Tyumanem pangkay tadun kan Jisus?" Ya tubag ku kanan, "Beke' na wala' silan tulia. Kay silan uman pigdawat na maynan! Dun ni kanaten baling pagpangintu-u, Tyumanem kasiling na wala' ya sala', magi sa pagpangintu-u nilan. **12** Aw si Abraham uman ya palangad ama na kadéng na manga Judiyu, beke' na asuntu na migpatuli' silan, manang asuntu baling sa kanilan pagpangintu-u na kasiling na kan Abraham sa wala' pa sakanan tulia. **13** Na, migpakang ya Tyumanem kan Abraham na tagtunun na manga buwadbuwad nan ya kadakula' na banwa, beke' na asuntu na pigtuman ni Abraham ya Uldin. Yan baling ya du-an, kay pigtuman na Tyumanem ya kanan pakang asuntu na nyangintu-u si Abraham, aw pigdawat sakanan na Tyumanem kasiling na wala' da ya sala'. **14** Manang kun yan olo' ya atagan sa manga pigpakang na Tyumanem ya manga dyumalug sa Uldin, wala' ya ma-untung na manga eped na nyangintu-u, aw wala' ya guna na manga pakang nan. **15** Kay ya Uldin, yan ya du-an na awun pagpa-emel-emel na lekat adti Tyumanem. Manang kun wala' ya Uldin, dili' ka-edé-an na nyakasala' ya utaw. **16** Yanagaw, magi sa pagpangintu-u, madawat tadun ya manga pigpakang na Tyumanem, pada ma-imo' yeiy kallat na lekat adti kanan. Ya manga pigpakang yeiy, tengteng saba dumateng adti manga utaw na awun pagpangintu kasiling na pagpangintu-u ni Abraham aw beke' olo' na manga dyumalug sa Uldin. Kay si Abraham

4 Na, unu ya mapaglong tadun kan Abraham na tyugbulan tadun na manga Judiyu? Unu ya du-an na dyawat sakanan na Tyumanem kasiling na wala' ya sala'? **2** Kun ya madyaw na manga imo-unun ni Abraham yan ya du-an na pigdawat sakanan na Tyumanem, umba' sakanan galu magpalibantug. Manang ya tengteng matinaw, wala' ya un nan mapalibantug adti Tyumanem. **3** Kya-edé-an tadun ya pigpasulat na Tyumanem asini muna, law nan, "Nyangintu-u si Abraham sa Tyumanem. Aw magi sa pangpangintu-u nan, pigdawat sakanan na Tyumanem kasiling na wala' ya sala'!" **4** Na, kun magtalabahu ya utaw, pagtandanakan sakanan aw ya tandan yeiy dili' anenganengen na kallat kanan. Pigtandanakan sakanan asuntu na pigtalabahuwan nan. **5** Manang beke' na maynan ya du-an na dawaten kitadun na Tyumanem na kasiling na wala' da ya sala'. Magi saba sa pagpangintu-u tadun kanan, dawaten kitadun nan aw beke' na asuntu sa manga imo-unun tadun na madyaw. **6** Yeiy uman ya pigsulat ni Dabid asini muna. Miglong sakanan na madyaw ya kana utaw na pigdawat na Tyumanem kasiling na wala' da ya sala', aw beke' na asuntu na pig-imo' nan ya manga

nya-imo' palangad ama na kadég na utaw na kagaya adti kadyawan na Tyumanem. 3 Aw nyangintu-u. 17 Kay pigpasulat na Tyumanem beke' olo' yeiy, migleya kitadun uman pangkay asini muna ya pakang nan kan Abraham, law madég ya pagti-is aw manga kaálugan. Kay nan, "Pig-imo' ta kaw ama sa madég na manga kya-edé-an tadun na magi sa pagti-is tadun nasud." Aw kya-edé-an nan na dili' sakanaan pigpakabagseg kitadun na Tyumanem pada bullugan na Tyumanem sa manga pigpakang mabatug tadun ya pagtanda' kanaten. 4 Aw kun kanan. Kay to-o nan kya-edé-an na mabatug mabatug tadun ya pagpadeleg pangkay awun na Tyumanem matawun ya utaw lekat adti pagtanda', magleya kanaten ya Tyumanem. pagkamatay aw mabatug nan imo-un ya wala' Aw kun magleya kanaten ya Tyumanem, awun pa ka-imo'. 18 Yanagaw, pangkay wala' da imanen tadun. 5 Aw dun ni kanaten pag-iman, ya pag-iman ni Abraham na ma-imo' ama na dili' saba kitadun kabullugan. Kay pigpa-edé' da madég na utaw asuntu na bakleg da sakanaan, nan kanaten na to-o kitadun nan pigginawaan. manang pyangintu-uwan nan ya pigpakang Pig-atag nan kanaten ya kanan Ispiritu pada kanan na Tyumanem: "Kasiling na manga bitun matmu' kitadun na kanan pagginawa. 6 To-o na dili' ma-iyap, maynan uman ya kadég na dakula' ya pagginawa kanaten na Tyumanem. manga buwadbuwad na un ku atag kanmu." Sa kenne' na wala' pa ya mabatug tadun sa 19 Yanagaw wala' pagkalumay ya ginawa ni pagpaluwa' sa pagka-utawun tadun, dun ni allaw Abraham na maka-ise' pa pangkay sanggatus na dadan da na Tyumanem pigpamalli', nyatay da ya umay nan aw pangkay ya kaúbayan nan si Kristu aw nya-imo' sakanaan kalyu kanaten na na si Sara dili' magpaka-ise'. Manang kenne' manga makasasala'. 7 Wala' ya malim patayen na kasalig na pagpangintu-u ni Abraham. 20 pada sa utaw na nyatibulluk dyumalug sa Uldin, Wala' sakanaan pagduwaduwa sa pigpakang na manang pagaw awun utaw na magtumbay sa Tyumanem kanan. Migkasalig baling ya kanan pagka-utawun nan na patayen sa madyaw na pagpangintu-u aw pigdeyen nan ya Tyumanem. utaw na awun pagkallat sa kanan eped. 8 Manang 21 Kay tengteng kya-edé-an ni Abraham na ya Tyumanem, pangkay makasasala' kitadun, pangkay unu ya pigpakang na Tyumanem, pigpakita' nan ya kadakula' na pagginawa nan mabatug nan saba imo-un. 22 Yanagaw magi magi dun ni pagkamatay ni Kristu adti krus sa pagpangintu-u ni Abraham, pigdawat na kalyu kanaten. 9 Magi sa dugu' ni Kristu, Tyumanem sakanaan kasiling na wala' ya sala'. pigdawat da kitadun na Tyumanem kasiling 23 Na, beke' olo' na sayda ni Abraham ya pigka- na wala' da ya sala'. Yanagaw, to-o naten kya-untungan sa piglong na Tyumanem, 24 manang ede-an na pigpaluwa' da kitadun nan. 10 Idtu dun ni piglong nan, kya-edé-an da tadun uman muna, po-on kitadun na Tyumanem, manang na dawaten kitadun nan kasiling na wala' da ya adun, nyakaliku' da kitadun adti kanan magi sa sala' kun mangintu-u kitadun sa Tyumanem pagkamatay na kanan Ise'. Aw nyabangal da na migmataw sa kanaten Pangulu na si Jisus na paluwa-en kitadun asuntu sa pagkataw ni lekat adti pagkamatay. 25 Pigtumbay si Jisus Jisus lekat adti pagkamatay. 11 Aw beke' olo' na na patayen adti krus asuntu sa manga sala' maynan, manang magleya uman kitadun asuntu tadun. Manang pigmataw sakanaan lekat adti sa pig-imo' na Tyumanem kanaten magi kan pagkamatay. Aw magi sa pig-imo' nan yeiy, Jisu-Kristu na kanaten Pangulu, kay nyakaliku' da kitadun adti kanan. 12 Yanagaw, asuntu sa sala' na dyumateng asini tas na lupa' magi sa sambuk na utaw na si Adan, dyumateng uman ya kamatayen. Yanagaw dyatengan na kamatayen ya kadég na manga utaw kay nyakasala' ya kadég. 13 Asini muna, sa wala' pa atagan na Tyumanem ya kanan Uldin adti manga utaw, dadan da silan nyakasala'. Manang asuntu na wala' pa ya manga sugu' na un kalakadan, wala' nan uman iyapa ya manga sala' nilan. 14 Manang lekat adti manga allaw ni Adan taman adti manga allaw ni Moysis, migdumala la ya

5 Yanagaw, asuntu na pigdawat da kitadun na Tyumanem kasiling na wala' da ya sala' magi sa pagpangintu-u tadun, nyakaliku' da kitadun adti kanan asuntu sa pig-imo' ni Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. 2 Aw magi sa pig-imo' ni Kristu aw sa pagpangintu-u tadun kanan, nyadawat tadun ya grasya na Tyumanem. Yanagaw, migleya kitadun dun ni kanaten pag-iman na makasambuk kitadun

kamatayen sa manga utaw pangkay wala' pag-unawa ya sala' na manga utaw sa sala' ni Adan. **6** Na, pagaw awūn utaw na baluk ya anenganeng na maglong, "Unu, magpadeleg Aw si Adan nya-imo' palangad alung sa sambuk kitadun magpakasala' pada magkadakula' pa na un dumateng na yan si Kristu. **15** Manang ya ya kallat na Tyumanem kanaten?" **2** Ya tubag sala' na manga utaw dili' maka-unawa sa kallat ku kanan, "Dili' saba! Kay kasiling kitadun na na Tyumanem. Asuntu na lyumakad ya sambuk nyatay da dun ni pag-imo' sa sala', aw wala' na utaw sa sugu' na Tyumanem, dyumateng da ya katulus na sala' adti kanaten. Yanagaw, adti kadég na utaw ya kamatayen. Manang to-o unun pa tadun ya pag-imo' sa sala'?" **3** Wala' pa dakula' ya kallat na Tyumanem na pig-atag mayu ka' ka-edé-i na ya pagbautismu kanaten, nan adti kadég na utaw magi kan Jisu-Kristu. **16** ya kakawasan yeiy, nyakasambuk da kitadun Aw wala' pag-unawa ya kallat na Tyumanem kan Kristu Jisus dun ni pagkamatay nan? **4** aw ya syampetan na sala' ni Adan. Ya sala' nan, Yanagaw dun ni pagbautismu kanaten, nyakan yan ya du-an na awun pagpa-emel-emel na agad da kitadun dun ni paglebeng kan Kristu Tyumanem. Manang ya kallat na Tyumanem pada maka-agad uman kitadun adti pagkataw adti kanaten na nyaka-imo' sa madég na sala', nan magi sa katulus na Ama, aw mabagu uman yan ya du-an na pigdawat nan kitadun kasiling ya kanaten anenganeng. **5** Aw kun nyakasambuk na wala' da ya sala'. **17** Asuntu sa sala' ni Adan, da kitadun kan Kristu dun ni pagkamatay migdumala la ya kamatayen sa kadég na manga nan, makasambuk saba uman kitadun dun utaw. Manang to-o pa dun dakula' ya nya-imo' ni pagkataw nan. **6** Kya-edé-an tadun na ya ni Jisus. Aw pangkay singalan ya dumawat sa dadan na pagka-utawun tadun nyaka-agad da kallat nan, magi kan Kristu dawaten sakanan dun ni pagkamatay ni Jisus adti krus pada na Tyumanem kasiling na wala' da ya sala' aw matay ya dadan na pagka-utawun tadun aw ya matagtun nan ya ginawa na wala' ya katigkasan sala' dili' da mag-allang kanaten. **7** Kay kun aw magdumala eped ni Kristu. **18** Yanagaw, singalan ya nyatay da dun ni dadan na pagkasuntu sa sala' ni Adan, pig-ukuman da ya utawun nan, pigpaluwa' da sakanan lekat adti kadég na utaw na awun da kamatayen. Manang sala'. **8** Na, kun nyaka-agad da kitadun dun ni asuntu sa pig-imo' ni Jisus na wala' ya sala', pagkamatay ni Kristu, pyangintu-uwan tadun mabatug da lanasen ya manga sala' na kadég uman na matawun kitadun aw maka-iyeped na utaw, aw dun da silan dawata na Tyumanem kitadun kanan. **9** Asuntu na nyatay si Kristu kasiling na wala' da ya sala'. Aw matagtun nilan lekat adti pagkamatay, kya-edé-an da tadun ya ginawa na wala' ya katigkasan. **19** Kay asuntu na dili' da sakanan matay salut kay wala' da sa sambuk na utaw na si Adan na wala' dalug sa ya katulus na kamatayen magdumala kanan. sugu' na Tyumanem, nya-imo' makasasala' ya **10** Kay minsan da ya pagkamatay nan pada kadég na utaw. Manang magi uman sa sambuk sa sala' na kadég na manga utaw. Aw nyatay na utaw na si Jisus na dyumalug sa sugu' na sakanan pada basaan ya Tyumanem. **11** Aw Tyumanem, yanagaw dawaten na Tyumanem maynan uman, silinga la mayu na nyatay da ya ya kadég na nyangintu-u kan Jisus kasiling na pagkalim mayu mag-imo' sa sala'. Aw dun ni wala' da ya sala'. **20** Na, pig-atag na Tyumanem kamayu pag-eya', daluga mayu ya pagkaliman kan Moysis ya Uldin pada ka-edé-an na manga na Tyumanem, kay nyakasambuk da kamu utaw na piglakadan nilan ya manga sugu' nan. kan Kristu Jisus. **12** Yanagaw, dili' da mayu Aw pangkay migkadég ya pigpan-imo' nilan pagtumbay na magdumala pa ya sala' dun na manga sala', manang to-o pa dun baling ni lawas mayu, pada dili' da mayu kaagadan migkadakula' ya kallat na Tyumanem kanilan. **21** Yanagaw, kasiling na pagdumala na sala' sa kadég na manga utaw aw dyatengan silan na kamatayen, maynan uman, magi sa pig-imo' ni Jisus migdumala la ya kanan kallat adti manga utaw, aw dawaten da silan na Tyumanem kasiling na wala' da ya sala' aw matagtun nilan ya ginawa na wala' ya katigkasan magi kan Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. (aiōnios g166)

Tyumanem. **14** Kay wala' da kamu dumalayi na sala', asuntu na beke' da na Uldin ya miggagad kamayu, manang ya migdumala kamayu adun yan da ya kallat na Tyumanem. **15** Na, pagaw awūn utaw na maglong, "Unu, magpadeleg kitadun magpkasala' asuntu na wala' da ya pagdumala na Uldin kanaten aw pigsayuwana da na kallat na Tyumanem?" Ya tubag ku kanan, "Dili' saba!" **16** Unu, wala' mayu kaede-i na pig-allang kitadun na pangkay unu na pigkaagadan tadun, aw yeiy ya nya-imo' tadun amu? Kun mag-imo' kitadun sa sala', yan ya mig-allang kanaten, aw ya sampetan yan pa-emel-emelen kitadun na Tyumanem na wala' ya tyamanan. Manang kun dalugun tadun sakanan, ya sampetan yan, katutukan ya Tyumanem kanaten. **17** Idtu muna pig-allang kamu na pagkaliman mayu mag-imo' sa sala', manang adun, migpasalamat aku sa Tyumanem, kay pigbetang da mayu adti kamayu anenganeng ya matinaw na palnau na Tyumanem na pigpa-ed'e' da kamayu. **18** Aw adun, pigpaluwa' da kamu lekat adti manga sala', aw nya-imo' da kamu allang dun ni pagdalug sa pagkaliman na Tyumanem. **19** Na, pigpundinganan ku ya pagpakabetang na allang pada maksay mayu kalabeta. Idtu muna, migpa-allang kamu sa kamayu lawas dun ni pag-imo' sa makamulamulaay aw sa pangkay unu na malatay. Aw wala' ya katantanan na manga sala' mayu. Manang adun, atagan da adti Tyumanem ya manga punganan na lawas mayu pada dumalug sa pagkaliman nan, yanagaw kalinisan ya kamayu anenganeng. **20** Idtu muna sa allang pa kamu na sala', wala' mayu pagbetangan sa ginawa ya pagdalug sa pagkaliman na Tyumanem. **21** Na, unu ka' ya nya-untung mayu sa pag-imo' mayu sa malatay idtu muna na pigkamulamulaan da mayu adun? Ya un datengan na mig-imo' sa maynan, pa-emel-emelen na wala' ya tyamanan. **22** Manang adun, pigpaluwa' da kamu lekat adti kamayu manga sala', aw nya-imo' da kamu adun allang dun ni pagdalug sa Tyumanem. Aw dakula' saba ya ma-untung mayu kay kalinisan ya kamayu anenganeng. Aw ya sampetan yeiy, matagtun mayu ya ginawa na wala' ya katigkasian. (aiōnios g166) **23** Kay ya tandan sa sala', yan ya pa-emel-emelen na Tyumanem na wala' ya tyamanan. Manang ya pig-atag na Tyumanem na wala' ya bayad, yan ya ginawa na wala' ya katigkasian

asuntu na nyakasambuk da kitadun kan Kristu Jisus na kanaten Pangulu. (aiōnios g166)

7 Kay manga inulug, kya-ed-e-an da mayu na awun bala-ud na magdumala sa utaw, aw kyalabeta mayu uman na kun matay da ya utaw, dili' da magdumala ya bala-ud kanan. **2** Alimbawa', ya kaubayan na awun da eseg, dili' sakana makaluwa' dun ni kapangugnanay nilan kun utaw pa ya kanan eseg. Manang kun matay da ya eseg nan, makaluwa' da sakana dun ni bala-ud na migpa-iganget sa kapangugnanay nilan. **3** Yanagaw kun utaw pa ya kanan eseg aw magpa-agaw sakana sa eped na eseg, na, tawagen sakana na kaubayan na miglakadenen. Manang kun matay da ya eseg nan, nyakaluwa' da sakana lekat adti bala-ud na mangugnanay, aw kun mangugnan sakana sa eped na eseg, wala' sakana paglakadenen. **4** Kay manga inulug ku, maynan uman ya pagpakabetang mayu. Nyakaluwa' da kamu lekat adti pagdumala na Uldin na manga Judiyu, kay nyaka-agad da kamu kan Kristu dun ni pagkamatay nan, aw nyakasambuk da kamu kanan dun ni pagkataw nan lekat adti pagkamatay. Yanagaw mabatug da tadun imo-un ya manga madyaw pada madeyen ya Tyumanem. **5** Idtu muna, sa wala' pa kitadun pangintu-u kan Kristu, gayed tadun pigdalug ya pagkaliman na pagka-utawun tadun adti manga imo-unun na malatay. Aw to-o pa baling migkadakula' ya pagkalim tadun mag-imo' sa malatay asuntu na pigka-ed-e-an tadun ya Uldin. Aw asuntu na pig-imo' tadun yeiy, yan ya un tadun datengan na pa-emel-emelen na Tyumanem na wala' ya tyamanan. **6** Manang adun, nyakaluwa' da kitadun adti pagdumala na Uldin kay nyaka-agad da kitadun kan Kristu adti pagkamatay nan. Yanagaw dili' da ka-ilangan na gelgelen pa kitadun dumalug sa Uldin na pigsulat asini muna. Kay pigbagu la kitadun na Ispiritu Santo pada mabatug tadun tumanen ya pagkaliman nan. **7** Na, pagaw awun utaw na maglong, "Malatay ya Uldin." Manang ya tubag ku kanan, "Dili' saba!" Kun wala' ya Uldin, dili' ku ka-ed-e-an ya sala'. Alimbawa', kun wala' pa sulata dun ni Uldin na "Dili' kamu magkaybeg," dili' ku ka-ed-e-an na sala' kadi' ya pagkaybeg. **8** Manang sa pagka-ed-e' ku na sala' kadi' adti Uldin ya pagkaybeg, nyakaselat baling dun ya sala' aw to-o pa migkadakula' ya pagkaybeg ku.

Ya kakawasan na piglong ku na kun wala' ya aw nya-imo' aku allang na sala'. 24 Aw to-manga sugu' dun ni Uldin, dili' kapukawan ya o migkabegat ya ginawa ku asuntu sa kanak pagkalim ku mag-imo' sa sala'. 9 Idtu muna, pagpakabetang. Kun yan ya kanak datengan wala' ya kyatagan ku sa Uldin. Manang sa ya pa-emel-emelen na Tyumanem na wala' ya pagka-edé' da ku sa manga sugu', dun da ku tyamanan, singalan ka' ya magpaluwa' kanak ka-edé-i na nyakasala' kadi' aku aw nyapukaw lekat adti pagdumala na sala' na aasini kanak? baling ya pagkalim ku mag-imo' sa sala'. 10 25 Manang pigpasalamatam ku ya Tyumanem Aw ya Uldin na mag-atag galu sa agiyanan kay magi sa pig-imó' ni Jisu-Kristu na kanaten pasinan adti ginawa na wala' ya katigkasan, Pangulu, pigpaluwa' da aku nan lekat adti kanak yeiy baling kadi' ya du-an na pa-emel-emelen dadan na pagpakabetang. Yanagaw ya kaliman aku na Tyumanem na wala' ya tyamanan. 11 Kay na kanak anenganeng, yan ya pagdalug sa Uldin nyakaselat ya pagkalim ku mag-imo' sa sala'. na Tyumanem, manang asuntu na pig-allang Aw magi sa sugu' na piglakadan ku, kyagawayan aku na sala', kyaágadan ku baling ya pagkaliman baling aku aw yeiy ya migpatay kanak. 12 na pagka-utawun ku na mag-imo' sa sala'.

Yanagaw, kyalabetan tadun na ya Uldin lekat saba adti Tyumanem aw ya manga sugu' dun alag matulid aw matinaw aw to-o madyaw. 13 Na, pagaw awūn utaw na musip, law nan, "Kun madyaw ya Uldin, unu, yan baling ya du-an na kya-eletan aku adti Tyumanem?" Aw ya kanak tubag kanan, "Dili saba!" Pigbukasan baling na Uldin ya manga sala' ku. Madyaw ya Uldin aw umba' aku pa-emel-emelen na Tyumanem. Yanagaw magi sa Uldin kya-edé-an da tadun na to-o malatay ya sala'. 14 Na, kya-edé-an da tadun na ya Uldin lyumekat adti Tyumanem. Manangaku utaw saba olo' na nya-allang na sala'. 15 Wala' ku kalabeti kun unu ya pig-imó' ku. Aw pangkay kya-edé-an ku kun unu ya madyaw imo-un manang dili' ku baling ma-imó'. Yan baling ya kanak pig-imó', ya manga imo-unun na wala' ku kalimi. 16 Manang kun pig-imó' ku ya malatay na dili' ku kaliman imo-un, na, tyumande'aku na madyaw ya Uldin. 17 Yanagaw beke' da ku ya mig-imó' sa malatay manang yan saba ya mig-imó' ya sala' na nyeya' aasini kanaken. 18 Kay kya-edé-an ku na wala' ya madyaw adi kanaken. Pangkay kaliman ku imo-un ya madyaw manang dili' ku mabatug ya pag-imó'. 19 Ya madyaw na kaliman ku imo-un, wala' ku baling ka-imó'. Yan baling ya pig-imó' ku ya malatay na wala' ku kalimi. 20 Na, kun imo-un ku ya dili' ku kaliman imo-un, beke' da ku ya mig-imó', manang yan baling ya mig-imó' ya sala' na nyeya' aasini kanak. 21 Yanagaw dun ku ka-edé-i na kun kaliman ku imo-un ya madyaw, magpalapit baling kanak ya malatay. 22 Adi kanak anenganeng to-o ku pigleyaan ya Uldin na Tyumanem, 23 manang awūn sangkamu' na gayed tyumanam adi kanak anenganeng. Aw pigdeg baling ya madyaw,

8 Na, ya kadég tadun na nyakasambuk da kan Kristu Jisus, dili' da pa-emel-emelen na Tyumanem. 2 Kay dun ni pagpakasambuk tadun kan Kristu Jisus, pigbagu la kitadun magi sa katulus na Ispiritu Santo, aw pigpaluwa' da kitadun nani lekat adti pag-allang na sala' aw adti pagdumala na kamatayen. 3 Ya Uldin dili' nan mabatug ya pagpaluwa' kanaten lekat adti pagdumala na sala', kay dili' tadun mabatug tumanen ya kadakula' na Uldin asuntu na olo' kitadun utaw. Manang mabatug saba na Tyumanem ya pagpaluwa' kanaten. Pigpadala nan asini tas na lupa' ya kanan Ise' pada yan ya magti-is sa kadaman na Tyumanem sa sala' tadun, magi sa lawas nan na pigkalabu adti krus. 4 Yanagaw magi sa pig-imó' nan, nyatuman ya kadakula' na Uldin na Tyumanem adti kanaten na wala' da dalug sa pagkaliman na pagka-utawun tadun adti imo-unun na malatay, kay dyumalug da kitadun sa Ispiritu Santo. 5 Na, ya manga utaw na piggagad na pagkaliman na kanilan pagka-utawun mag-imó' sa malatay, yan da olo' ya gayed nilan pig-anenganeng ya maynan. Manang ya manga utaw na nyagagad na Ispiritu Santo, nyatibulluk baling ya kanilan anenganeng adti pagdalug sa Ispiritu. 6 Kun ya anenganeng na utaw pigdumalaan na pagkaliman na pagka-utawun nan adti pag-imó' sa malatay, yan ya datengan nan ya pa-emel-emelen sakanan na Tyumanem na wala' ya tyamanan. Manang kun ya Ispiritu Santo ya magdumala sa anenganeng na utaw, matagtun nan ya ginawa na wala' ya katigkasan aw ya kalinaw. 7 Kay ya utaw na gayed piggagad na kanan anenganeng adti pagkaliman na pagka-utawun nan, po-on sakanan na Tyumanem kay

wala' nan daluga ya manga sugu' dun ni Uldin na langit edep nan. **18** Na, mig-anenganeng na Tyumanem, aw ya tengteng matinaw dili' aku na ya pagti-is tadun adun tagbi' yeiy, kay nan mabatug dalugun. **8** Yanagaw ya kadéng na to-o pa dakula' kagaya ya kadyawan na un utaw na kenne' pa nyagagad na pagkaliman na bukasan kanaten na Tyumanem. **19** Kay beke' pagka-utawun nilan, dili' silan makatutuk sa olo' na utaw manang dala uman ya kadéng na Tyumanem. **9** Manang kamu, wala' da dumalayi inimo-an nan, alag silan nyiman na maksay na pagkaliman na pagka-utawun mayu kay ya da bukasan na Tyumanem kun singalan ya Ispiritu Santo yan da ya miggagad kamayu, tengteng mangayse' nan. **20** Kay ya kadéng na kun tengteng nyeya' ya Ispiritu dun ni pagka- inimo-an nan, wala' nilan kaapeti ya tud nan. utawun mayu. Pangkay singalan utawa ya Aw yan saba ya pagbaya' na Tyumanem aw beke' wala' dun ni kanan ya Ispiritu ni Kristu, wala' na kanilan pagbaya'. Manang ya kadéng nilan **21** sakanan paka-akup kan Kristu. **10** Manang kun nyiman na dumateng ya allaw na mabagu silan awun si Kristu ni kamayu, pangkay matay ya aw makaluwa' lekat adti kanilan pagpakabetang lawas mayu asuntu na sala', manang magi sa na magkalat. Aw makasambuk silan dun ni Ispiritu na nyeya' dun ni tagsambuksambuk kadyawan na pagpakuwa' na mangayse' na kamayu, matagtun mayu ya ginawa na wala' Tyumanem. **22** Kya-edé-an tadun na taman ya katigkasan asuntu na pigdawat da kamu na adun ya kadakula' na inimo-an na Tyumanem Tyumanem kasiling na wala' da ya sala'. **11** Aw ya migpan-ägele silan kasiling na kabayan na Tyumanem na migmataw kan Kristu lekat adti migti-is na un da kautawan. **23** Aw beke' olo' pagkamatay magi sa katulus na Ispiritu nan na na inimo-an nan ya migti-is manang kadéng nyeya' dun ni kamayu, yan uman ya magmataw tadun uman na nyakadawat sa Ispiritu na yan sa kamayu lawas magi sa Ispiritu nan na awun ya muna pig-atag na Tyumanem. Mig-ägele ni kamayu. **12** Yanagaw, kay manga inulug kitadun talana tyumagad sa allaw na bukasan na nyangintu-u, ka-ilangan tadun dalugun ya na kitadun ya tengteng mangayse' nan aw pagkaliman na Tyumanem aw dili' da tadun atagan na bagu na lawas na dili' da magkamatay pagdalugun ya pagkaliman na pagka-utawun **24** Kay dun ni pag-iman yeiy, nyakuwa' da tadun adti pag-imo' sa manga sala'. **13** Kay kun kitadun. Na, ya pag-iman na kyinita' da, beke' kenne' pa tadun dalugun ya pagkaliman na yan na pag-iman. Kay singalan utawa ya migkanaten pagka-utawun, yan saba ya datengen iman sa kyinita' da nan? Wala' saba! **25** Manang tadun ya pa-emel-emel na Tyumanem na wala' kun pig-iman tadun ya wala' pa tadun kita-a, ya tyamanan. Manang kun tengteng tadun paddelegen tadun ya pagtagad sa un dumateng. **26** ayawan ya kanaten manga sala' aw manga imo- Maynan uman, ya Ispiritu Santo gayed kanaten unun na malatay magi sa tabang na Ispiritu tyumabang dun ni kalumay na ginawa tadun. Santo, matagtun tadun ya ginawa na wala' ya Kay wala' tadun ka-edé-i kun unu ya umba' katigkasan. **14** Kay ya kadéng na piggagad na sekaten adti Tyumanem, manang ya Ispiritu, Ispiritu Santo, silan ya manga mangayse' na yan ya magpatenga' kanaten adti kanan dun Tyumanem. **15** Idtu muna, kasiling kamu na ni pagpanawgatwag tadun, aw nyanginayu' allang na gayed nyallek sa pagpa-emel-emel na pada kanaten dun ni tingeg na beke' na kana tagtun kamayu. Manang adun, pigbagu la kamu utaw. **27** Ya Tyumanem, kya-edé-an da nan ya na Ispiritu aw nya-imo' da kamu mangayse' kadéng na awün ni anenganeng na manga utaw. na Tyumanem. Yanagaw wala' da kakallekan Aw kya-edé-an nan uman ya anenganeng na tadun magpalapit kanan, aw magi sa Ispiritu Ispiritu, kay yan ya magpanginayu' adti kanan nan mabatug da tadun ya pagpanawgatwag pada kanaten na manga mangintu-uway umba' adti kanan na maglong "Kay Ama." **16** Aw ya sa pagbaya' nan. **28** Kya-edé-an da tadun na Ispiritu nan, yan ya migmatinaw adti kanaten ya kadéng na kanaten kya-agiyau un sumampet na kitadun ya tengteng manga mangayse' na adti madyaw na tud na Tyumanem kay awun Tyumanem. **17** Aw asuntu na mangayse' da da dadan pigpalpa nan sa tagsambuksambuk kitadun nan, yanagaw madawat tadun ya manga kanaten, asuntu na pigtawag da kitadun nan pigpakang nan kanaten. Aw kun nyaka-agad da aw pigginaawaan tadun sakanan. **29** Kay lekat pa kitadun sa pagti-is ni Kristu, maka-agad kitadun asini muna pigpamall' da dadan na Tyumanem uman makatagtun sa kadyawan na awun ni tas ya manga mangintu-u kanan. Aw yanagaw

pigtani la nan silan na ma-imo' kanan mangayse' aw masiling ya bet nilan sa bet ni Jisus, pada ma-imo' sakanaan kamagulangan sa kadég tadun na nyangintu-u. **30** Aw kun singalan ya pigtani la nan na ma-imo' kanan mangayse', silan ya pigtawag da nan. Aw kun singalan ya pigtawag da nan, silan uman ya pigdawat nan kasiling na wala' da ya sala'. Aw kun singalan ya pigdawat da nan na wala' ya sala', patasen nan silan. **31** Yanagaw, anenganengen tadun ya kadég yeiy. Kun pig-apitan kitadun na Tyumanem, wala' saba ya pangkay sambuk na dumeg kanaten! **32** Wala' nan demetan ya kanan Ise' manang pigtumbay nan baling na patayen adti krus pada sa kadég tadun. Kun pig-atag nan ya kanan Ise', wala' saba ya dili' nan atag kanaten. **33** Singalan ka' ya makapaglong na makasasala' ya manga utaw na pigtani la na Tyumanem? Wala' saba! Kay pigdawat da kitadun na Tyumanem kasiling na wala' da ya sala'. **34** Aw singalan uman ya makapaglong kanaten na pa-emel-emelen kitadun na Tyumanem? Wala' saba! Kay si Kristu pigpatay da adti krus kalyu kanaten, aw pigmataw uman sakanaan lekat adti pagkamatay. Aw adun, nyingkud da apit adti kalintu na Tyumanem aw nyanginayu' sakanaan pada kanaten. **35** Wala' ya maka-elet kanaten lekat adti pagginaawa ni Kristu, pangkay pa apeten tadun ya pagti-is aw manga kalugan aw manga pagpamulayam aw getem, aw wala' ya un tadun pagkadékgadég, aw ya manga kallekanan na un ma-imo', aw pangkay kun patayen pa kitadun. **36** Awun pigsulat asini muna na maglong: "Kay Tyumanem, asuntu sa pagpangintu-u nami kanmu, gayed nyakabetang ya pagka-utawun nami adti kalatayan. Kasiling kami na manga karniro na un da tumbaén." **37** Pangkay maynan ya pagpaketang tadun, manang mabatug tadun saba degen ya kadég yeiy magi sa tabang ni Kristu na to-o gyuminawa kanaten. **38** Kay kya-edé-an da ku na wala' ya maka-elet kanaten lekat adti pagginaawa na Tyumanem. Pangkay pa ya pagkamatay aw ya pag-eya' tadun, aw manga anghil aw manga busaw. Aw beke' na kakaypengan tadun adun aw kakaypengan sa unu ya un pa dumateng. Aw beke' na katulus na dili' tadun pagkita-en, **39** dala ya awun ni balintenga-an, aw ya awun ni dalem na lupa', aw pangkay unu na pig-imó' na Tyumanem. Dili' yeiy maka-elet kanaten lekat adti dakula' na pagginaawa na pigpakita'

nan kanaten magi kan Kristu Jisus na kanaten Pangulu.

9 Na, awun paglongun ku kamayu aw tengteng yeiy matinaw kay nyakasambuk da aku kan Kristu aw beke' yeiy na galu'. Aw ya Ispiritu Santo, yan ya migmatinaw sa kanak anenganeng. **2** Migkalat to-o ya kanak ginawa kay gayed ku pig-anenganeng ya manga kadégan ku na manga Judiyu na wala' pangintu-u. **3** Kun mabatug pa galu na aku ya pa-emel-emelen na Tyumanem kalyu kanilan aw ka-eletan adti kan Kristu, yan saba ya imo-un ku pada makaluwa' silan. **4** Silan saba ya manga buwadbuwad ni Isra-él na pigpamalli' na Tyumanem na ma-imó' kanan mangayse'. Aw adti kanilan pigpakita' nan ya kanan kadyawan. Aw pig-imó' nan kanilan ya manga pakang na dayaw migigangget. Aw silan ya pig-atagan nan sa Uldin. Aw silan ya pigpalna-uwan nan kun unun nilan ya pagsimba kanan. Aw silan ya pigpakangan na Tyumanem sa madéng na grasya. **5** Silan ya manga buwadbuwad ni Abraham, aw ni Isaak, aw ni Jakub na pigpamalli' na Tyumanem asini muna. Aw dun ni kanilan buwadbuwad kautaw si Kristu na yan ya Tyumanem na migdumala sa kadég. Aw yan saba ya umba' deyen na wala' ya tyamanan. Amén. (**aīōn g165**) **6** Na, pangkay wala' pangintu-uwu na edep na manga Judiyu si Kristu, manang pigtuman saba na Tyumanem ya manga pigpakang nan adti manga buwadbuwad ni Isra-él. Kay dili' ya kadég na manga buwadbuwad ni Isra-él tengteng utaw na Tyumanem. **7** Aw maynan uman, pangkay awūn manga utaw na buwadbuwad ni Abraham, manang beke' na kadég nilan tengteng buwadbuwad nan. Kay pigpasulat na Tyumanem asini muna, law nan, "Magi kan Isa-ak ma-imó' kaw tyugbulan sa manga buwadbuwad na pigpakang da ku kanmu." **8** Aw ini ya kakawasan: Dili' ya kadég na ise' ni Abraham tengteng ise' na Tyumanem, manang idtu olo' na pigpakang na Tyumanem kanan. **9** Kay yan ya pigpakang na Tyumanem kanan, "Lumiku' aku adi tampid mayu salut na umay kasiling na maynini na bulan. Aw sa dili' pa aku lumiku' adi, kautawan da si Sara sa ise' nan na eseg." **10** Aw beke' na yan da olo', manang nya-imó' yeiy uman adti duwa ya ise ni Ribéka aw ni Isa-ak na kanaten tyugbulan. **11** Sa wala' pa kautawi si Ribéka sa ise' nan na pingin, miglong ya Tyumanem kanan, "Ya ise'

mu na magulang, dumalaan na mangud nan." dun ni allaw na dumadateng pa. **24** Aw maynan Aw dun da na Tyumanem pa-edé-an ya palpa ya kadég tadun na pigtawag nan na ma-imó' nan pangkay wala' pa silan kautaw. Yanagaw, kanan manga utaw, beke' olo' na lekat adti pigpamalli' nan ya sambuk, beke' na asuntu sa manga Judiyu, manang lekat uman adti manga pag-imó' nilan sa madyaw aw malatay, manang Héntil. **25** Kay pigpasulat na Tyumanem magi sa asuntu na yan ya pagbaya' na Tyumanem. kanan propita na si Osiyas asini muna, law nan: **13** Aw pigpasulat na Tyumanem asini muna, "Ya beke' na kanak manga utaw, tawagen da ku law nan, "Si Jakub, yan ya pigginawaan ku, silan adun na 'Kanak manga utaw'. Aw ya wala' manang si Isaw, pigkelean ku." **14** Na, kun ku ginawayi asini muna, ginawaan da ku silan maynan, makapaglong ka' kita na dili' matinaw adun. **26** "Aw adti manga banwa na piglongan ku ya pagbaya' na Tyumanem? Dili' saba! **15** Kay ya manga utaw na 'Kamu beke' na kanak manga miglong ya Tyumanem kan Moysis, "Kallatan ku utaw", tawagen da silan adun na 'Mangayse' ya pangkay singalan ya kaliman ku kallatan. Aw na Tyumanem na lyekatan sa ginawa..." **27** Aw pakadyawun ku ya pangkay singalan ya kaliman pigpasulat nan uman magi sa propita na si Isayas ku pakadyawun." **16** Yanagaw ya pagkallat na asini muna, law nan, "Pangkay ya kadég na Tyumanem, beke' na asuntu sa pag-imó' nilan buwadbuwad ni Isra-él kasiling na pantad dun sa madyaw aw beke' uman na asuntu sa kanilan ni baklayan na dagat, manang tabay olo' kanilan pagkaliman. Manang yan olo' ya du-an, kay ya paluwa-en na Tyumanem. **28** Kay awun allaw kyallatan nan silan. **17** Kay awun pigpasulat na pigtagilan nan na pa-emel-emelen ya manga na Tyumanem asini muna na piglong nan sa utaw, aw maksay nan saba yeiy imo-un." **29** Aw para-un na hari' sa nasud na Ihiptu, "Ini ya du- awun pa uman pigsulat ni Isayas, law nan: "Ya an na pig-atag ku kanmu ya katundanan asini Tyumanem na migdumala sa kadég, kun wala' banwa na Ihiptu, pada magi dun ni kanmu kita- pa kitadun nan atagi na buwadbuwad, wala' da en ya kanak katulus aw ma-imó' dengganen galu ya nyasama' kanaten. Masiling kitadun ya ngalan ku adti kadég na banwa asini tas na galu na manga utaw dun ni manga syudad lupa'." **18** Yanagaw, ya kallat na Tyumanem na Sodoma aw Gomora na pig-apnas nan." **30** pigpakita' nan adti pangkay singalan ya kaliman Yanagaw, naten anenganengen ya manga utaw nan kallatan, aw pigpakategel nan ya pangkay na Héntil. Wala' silan pagtibagseg na lanasen singalan ya kaliman nan pakategelen. **19** Na, ya kanilan manga sala'. Manang silan baling pagaw musip kamu kanak, "Ananga' pa nan ya pigdawat na Tyumanem kasiling na wala' pasala-en ya manga utaw? Singalan ka' ya ya sala' asuntu sa kanilan pagpangintu-u kan makatagen sa pagbaya' na Tyumanem?" **20** Kristu. **31** Manang ya manga utaw na Isra-él na Manang singalan kaw na magpa-ayil sa maynan migtibagseg dyumalug sa Uldin pada dawaten adti Tyumanem? Utaw kaw saba olo' na pig- galu silan na Tyumanem, wala' nilan kabatug imo' nan! Kasiling kitadun na kulun. Aw dili' tumana ya kadég na sugu' na awun ni Uldin. makapaglong ya kulun adti mag-imó-ay kanan, **32** Aw ananga' wala' nilan kabatug tumana? "Ananga' aku mu imo-un na maynini?" **21** Ya Kay ya kanilan pigsaligan, yan ya imo-unun mag-imó-ay sa kulun, yan ya magbaya' kun nilan na madyaw aw beke' na pagpangintu-unu ya imo-un nan adti libukul na lupa'. Kun u kan Jisus. Pigsungkul silan dun ni batu na kaliman nan imo-un duwa, ya sambuk imo- pagkasungkul. **33** Aw kasiling na pigpasulat un nan madyaw na seledanan aw ya sambuk na Tyumanem, law nan: "Pakanyegi mayu! dili' to-o madyaw na seledanan, mabatug nan Awün batu na pigbetang ku dun ni Zyon. Aw saba kay yan ya magbaya'. **22** Aw yeiy saba ya ya batu yeiy, magpakaungkul sa manga utaw pig-imó' na Tyumanem. Kun kaliman nan pa- aw magpakuwad kanilan. Manang ya kadég pada kita-en ya kadakula' na kadyawan na pig- na nyangintu-u kanan, dili' silan kabullugan." **23** emel-emelen ya kadég na nyakasala' aw pa- ede' ya kanan katulus, yeiy ya kanan pagbaya'. Manang pigtagenan pa nan ya kanan kadaman adti manga utaw na umba' pa-emel-emelen pada kita-en ya kadakula' na kadyawan na pig- **10** Kay manga inulug ku na nyangintu-u la, ya tengteng na kaliman ku aw ya gayed ku pyanawagtawagan adti Tyumanem na paluwa-en galu ya manga kadégan ku na Isra-él adti manga sala' nilan. **2** Makamatinaw aku na aw silan ya pigtagilan sa matas na denggeq

nyatibulluk silan dyumalug sa Tyumanem, wala' pa silan pangintu-u? Aw unun nilan uman manang wala' nilan kalabeti ya imo-unun na ya pagpangintu-u kanan kun wala' pa nilan tengteng makatutuk sa Tyumanem. **3** Asuntu dengega ya Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu? na migtibagseg silan mig-imo' sa pa-ag i na Aw unun nilan ya pagpaketeng sa Madyaw dawaten silan galu na Tyumanem, yanagaw na Ubat-ubat kun wala' ya mag-ubat-ubatay wala' nilan daluga ya pa-ag i na Tyumanem kun dun ni kanilan? **15** Aw unun nilan ya pagpanaw unun nan ya pagdawat kanilan kasiling na wala' na un mag-ubat-ubat kun wala' ya migpadala da ya sala'. **4** Manang si Kristu yan ya miglingeb kanilan? Kasiling na pigpasulat na Tyumanem: sa kadakula' na tud dun ni Uldin kay magi kanan "To-o madyaw kun awun utaw na dumateng dawaten na Tyumanem ya pangkay singalan na un magpa-ed e' sa madyaw na ubat-ubat." na mangintu-u kanan. **5** Na, kya-ed e-an da **16** Manang tabay olo' ya dyumalug sa Madyaw tadun ya piglong ni Moysis asini muna kun unu na Ubat-ubat. Kasiling na piglong ni Isayas ya pa-ag i na dawaten na Tyumanem ya utaw. asini muna, law nan, "Kay Tyumanem, singalan Aw yeiy ya pagtuman sa kadakula' na Uldin. ya nyangintu-u sa pig-ubat-ubat nami?" **17** Pigsulat ni Moysis: "Ya utaw na makatuman Pangkay maynan ya nya-imo', manang adun, sa kadé gna manga sugu' dun ni Uldin, yan makapaglong kita na mabatug da saba na ya utaw na makatagtun sa ginawa na wala' manga utaw ya pagpangintu-u kun dengegen ya katigkas an." **6** Manang ya manga utaw na nilan ya Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. Aw pigdawat na Tyumanem kasiling na wala' da ya dengegen nilan yeiy kun awun utaw na magpasa la' magi sa pagpangintu-u nilan, dili' silan ede' kanilan. **18** Pagaw awün utaw na musip, maka-usip sa maynini: "Singalan ya un manik law nan, "Unu ka', wala' pa dengegen na manga adti tas na langit?" (Ya kakawasan: un mangay utaw na Isra-él ya Madyaw na Ubat-ubat kan kan Kristu aw papanugun asini tas na lupa'). **7** Kristu?" Ya tubag ku kanan, "Dyengen da saba Aw "Singalan uman ya un manog adti banwa nilan! Kasiling na pigpasulat na Tyumanem na Kaludukan?" (Ya kakawasan: un angayen kan Dabid: "Ya piglong nilan, nyabekkal da si Kristu lekat adti manga nyangkamatay.) saba adti kadakula' na banwa aw dyengen da (*Abyssos g12*) **8** Manang awun pigpasulat asini na kadé gna utaw asini tas na lupa'. **19** Pagaw muna: "Ya tingeg na Tyumanem malapit dun awün pa uman utaw na maglong, "Basi wala' na ni kanmu, aw awun da ni anenganeng mu aw manga utaw na Isra-él kalabeti ya kakawasan molas da mu paglongun." Aw ya tingeg na na Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu." Ya tubag Tyumanem yeiy, gayed nami pigpa-ed e' adti ku kanan, "Kyalabetan da saba nilan. Pangkay madé gna utaw pada mangintu-u silan kan dun ni manga allaw ni Moysis, miglong ya Kristu. **9** Kay kun ubat-ubat mu adti eped na Tyumanem kanilan: 'Pakadawayen ku kamu sa utaw na si Jisus ya Pangulu aw kun mangintu- eped na manga utaw na wala' pa pakasambuk u kaw na pigmataw sakanaan na Tyumanem kanak. Aw pakadamanen ku kamu asuntu na lekat adti pagkamatay, na, makaluwa' kaw saba. pakadyawun ku ya manga utaw na wala' pa **10** Kay dawaten saba na Tyumanem ya utaw paka-ed e' kanan." **20** Aw wala' ni Isayas tagu-kasiling na wala' da ya sala' kun mangintu-u tagu-a ya piglong na Tyumanem adti manga sakanaan dun ni kadakula' na anenganeng nan. utaw: "Kyinita' aku na manga utaw na Héntil, Aw kun ubat-ubat nan ya kanan pagpangintu- pangkay wala' silan paninaw kanaken. Aw u, paluwa-en sakanaan na Tyumanem. **11** Kay migpakilalaaku kanilan, pangkay wala' silan pigpasulat na Tyumanem asini muna: "Ya kadé usip kun singalan aku." **21** Manang maynini na nyangintu-u kanan, dili' silan kabullagan." **12** ya pagkasampet na Tyumanem sa manga utaw Yanagaw, adti anenganeng na Tyumanem mig- na Isra-él: "Gayed aku tyumagad kanilan na unawa la ya manga Judiyu aw ya manga Héntil. lumiku' adi kanaken, manang wala' ya kalim Kay ya Tyumanem yan ya Pangulu sa kadé, aw nilan dumalug sa manga sugu' ku, aw kenne' na yan ya matag sa grasya adti kadé na mangintu- pangkategelan na anenganeng nilan."

13 Kay pigpasulat na Tyumanem asini muna: "Pangkay singalan ya magtawag adti Tyumanem, paluwa-en nan saba." **14** Manang unun nilan ya pagtawag kanan kun

11 Unu, kyelean na Tyumanem ya kanan manga utaw na yan ya Isra-él? Wala' saba! Dili' mayu pagkalingawan na aku utaw uman na

Isra-él. Si Abraham uman ya kanak tyugbulan yeiy, magkadaway ya manga Judiyu. 12 Manang aw sambuk aku na lyumekat adti buwadbuwad kun magi dun ni paglakad nilan ka-untungan ni Bénjamin. 2 Wala' saba kele ya Tyumanem sa ya kadég na utaw asini tas na lupa', aw kun kanan manga utaw na dadan da nan pyamalli' magi dun ni pagkele nilan sa pagpaluwa' na lekat pa asini muna. Anenganenga mayu ya Tyumanem ka-untungan ya manga Héntil, na, pigpasulat na Tyumanem sa pagpakabetang ni to-o pa dun madyaw kun malingeb da ya kadég Éliyas. Migdiklamu sakanan adti Tyumanem na Judiyu na mangintu-u. 13 Na, ini ya un ku sa manga utaw na Isra-él, law nan, 3 "Kay paglongun kamayu na manga Héntil: Pigsugu' Tyumanem, pigpamatay da nilan ya manga aku na Tyumanem na ma-imo' apostol adti propita mu. Aw pigkalat da nilan ya manga kamayu pada pa-edé' ya kanan tingeg, aw todugsu-anan adti kanmu. Aw dakman aku olo' o ku pigbetang sa ginawa ya imo-unun na ya nyasama' na nyangintu-u kanmu. Aw un pigtaligu nan kanak. 14 Pig-imo' ku yeiy pada aku nilan galu uman patayen!" 4 Manang ini magkadaway ya manga kadégan ku na manga saba ya tubag na Tyumanem kan Éliyas: "Awün Judiyu, aw magi dun ni pagkadaway nilan pa pitummalaran ya nyasama' na nyangintu-u makaluwa' baling ya edep kanilan. 15 Asuntu na kanak na wala' pagsimba sa inutaw ni Ba-al." pigpabaya-an silan na Tyumanem, ya edep na 5 Aw maynan uman adun, awün pa nyasama' manga utaw nyakaselat baling migpalapit adti na manga utaw na Isra-él na pigpamalli' na kanan. Yanagaw to-o pa madyaw kun dawaten Tyumanem magi sa kanan kallat. 6 Ya pagdawat salut na Tyumanem ya manga Judiyu, kay ya nan kanilan, beke' na asuntu sa manga imo- sampetan nan masiling silan na utaw na nyataw unun nilan, manang magi saba sa kallat na lekat adti pagkamatay. 16 Ya manga Judiyu Tyumanem. Kay kun pigpaluwa' nan ya manga pigpa-unawa sa harina na pigmasa. Kun taniyen utaw asuntu olo' sa pigpan-imo' nilan, ya adti Tyumanem ya sallapid na muna pigluti', ya kallat nan beke' yan na tengteng kallat. 7 kadakula' na nyasama' alag da kana Tyumanem. Na, unu ya mapaglong tadun adun? Ya manga Aw kasiling silan uman na kawuy, kun ya manga buwadbuwad ni Isra-él pangkay nyaninaw silan dalid pigtani la adti Tyumanem, ya manga sa agiyanan na un silan dawaten na Tyumanem sanga pigtani la uman adti Tyumanem. 17 Na, manang wala' nilan kita-a. Kay awün edep ya manga Judiyu pigpa-unawa uman sa kawuy kanilan na pigpangkebelan da ya anenganeng. na olibo na pig-utudan sa manga sanga. Aw Manang awün uman manga edep kanilan na kamu na manga Héntil kasiling kamu na manga pigpamalli' na Tyumanem kay nyangintu-u la sanga na olibo adti magalet na pigsugpat adti silan kan Kristu. 8 Pigpasulat na Tyumanem kawuy na pig-utudan. Yanagaw makasumbuk asini muna: "Pig-imo-an silan na Tyumanem da kamu adti manga Judiyu sa manga grasya na anenganeng na kasiling na utaw na to-o na pig-atag na Tyumanem adti kanilan. 18 nyakatulug. Awun mata nilan manang dili' silan Manang kamu na manga Héntil, dili' mayu pag-kumita' aw awun talinga nilan manang dili' silan anenganengen na to-o pa kamu madyaw sa dumengg taman adun na manga allaw yeiy." 9 manga Judiyu. Anenganenga ya manga sanga, Aw miglong si Dabid adti Tyumanem: "Dun ni dili' mataw kun wala' ya dalid. Ya manga dalid pagtambung nilan sa kanilan pista, kalitagan yan baling ya du-an na nyataw ya manga sanga. galu silan dun, aw yan ya du-an na pagsungkul Yanagaw ya manga utaw ni Isra-él, silan ya silan aw pa-emel-emelen asuntu sa pig-imo' palangad manga dalid na yan ya agiyanan nilan. 10 Tumbayan na magkangitngit ya pag- adti Tyumanem, aw beke' mayu na manga inunu nilan pada dili' silan kumita'. Aw gayed Héntil. 19 Pagaw awün dun ni kamayu na silan pakabegati na manga kalugan." 11 Aw maglong, "Awun edep na manga sanga na pig-musip aku: Sa pagpaksungkul na manga Judiyu, utud pada sugpat kami na manga Héntil." 20 Aw unu, dili' da silan makaliku' adti Tyumanem? ya tubag ku kanan, "Matinaw saba ya piglong Mabatug pa saba! Manang asuntu na piglakadan mu. Manang yan ya du-an na pig-utud silan kay nilan ya manga sugu' na Tyumanem, nyakaselat wala' nilan pangintu-uwí si Jisus. Aw dun ni baling ya manga Héntil migpakyeg, yanagaw pagpangintu-u mayu kanan, kasiling kamu na ya edep kanilan nyakaluwa' da lekat adti pa- manga sanga na kawuy na pigsugpat. Yanagaw emel-emel na Tyumanem. Aw ya un sampetan dili' kamu magpalibantug manang kalleki mayu

baling ya Tyumanem. **21** Kay kun wala' kallati kamu na manga Héntil, wala' kamu dalug sa na Tyumanem ya manga utaw na Isra-él na Tyumanem. Manang kyallatan da kamu nan palangad manga sanga, dili' kamu nan uman asuntu na wala' dalug ya manga utaw na Isra-kallatan na palangad manga sanga na pigsugpat él. **31** Maynan uman, pigtumbay na Tyumanem dun ni punu-an. **22** Anenganenga mayu ya kallat na dili' silan adun dumalug sa manga sugu' na Tyumanem aw ya pa-emel-emel nan. Adti manga utaw na wala' pangintu-u kan Kristu, pa-emel-emelen nan silan, manang adti manga nyangintu-u kanan, pigpakita' nan ya kanan kallat kun magpadeleg silan dun ni kanilan pagpangintu-u. Manang kun kamu na manga Héntil dili' magpadeleg dun ni pagpangintu-u ya kanan kallat. (**eleēsē g1653**) **33** To-o dakula' ya kadyaw na Tyumanem! Dili' kaapetan ya mayu kanan, utudun kamu nan uman. **23** Aw kanan katadeng aw ya kya-edé-an nan. Dili' ya manga utaw na Isra-él kun mangintu-u la tadun kalabetañ ya kanan manga pagbaya', silan kan Kristu, un silan uman liku' sugpat aw dili' tadun uman kalabetañ ya kanan pa-na Tyumanem adti kawuy na pig-utudan da agi, aw ya kanan manga pigpan-imo'. **34** Kay sa manga sanga nan idtu muna. Kay mabatug pigpasulat nan asini muna: "Singalan ya nyakasaba na Tyumanem ya pag-uli' kanilan. **24** ede' sa anenganeng na Tyumanem? Aw singalan Yanagaw idtu muna, kamu na manga Héntil, uman ya makapalna-u kanan kun unu ya un nan imo-un?" **35** "Singalan ya nyuna nyatag kanan na un nan uli' adti mig-atag?" **36** Kay ya Tyumanem, yan ya lyekatan sa kadakula'. Yan ya migdumala sa kadégn, aw pig-imo' nan silan na un magdeyen kanan. Aw yan olo' ya deyen na wala' ya tyamanan. Amén. (**aiōn g165**)

12 Yanagaw, kay manga inulug, asuntu sa kadakula' na kallat na Tyumanem, manginayu' aku na imo-un mayu ya kamayu pagka-utawun kasilng na dugsu' na yan ya tengteng pagsimba sa Tyumanem. Wala' aku paglong na patayen mayu ya kamayu pagka-utawun, manang tumbayan mayu baling adti kanan ya kadakula' na kamayu pagka-utawun pada taniyen na un makatutuk kanan. **2** Dili' mayu pagsilingan ya bet na manga utaw na wala' pangintu-u sa Tyumanem. Manang pabaguwan baling sa Tyumanem ya kamayu anenganeng pada ka-edé-an mayu ya tengteng pagkaliman nan, aw kalabetañ mayu kun unu ya madyaw aw ya makatutuk kanan, aw kun unu ya umba' imo-un. (**aiōn g165**) **3** Na, asuntu sa katundanan na pig-atag kanak na Tyumanem, paglongun ku ya kadégn mayu: Dili' kamu mag-anenganeng na to-o pa kaw madyaw kay sa eped mayu. Manang anenganengen mayu baling na ya tagsambuksambuk kamayu awun katadeng na pig-atag na Tyumanem na umba' sa kanan pagpangintu-u. **4** Kay kasilng na lawas na utaw, awün madégn na punganaw aw wala' pag-unawa ya manga imo-unun nilan. **5** Maynan uman aw pig-atagan nan sa grasya. **30** Idtu muna,

kitadun na manga mangintu-uway, pangkay manga utaw na madalem ya pagpakabetang, madégi kitadun, manang sambuk da kitadun Dili' kamu mag-anenganeng na matas pa ya na lawas dun ni pagpaksambuk tadun kan kamayu katadeng kay sa kamayu edep. 17 Kun Kristu. 6 Aw asuntu sa kallat na Tyumanem, pig- awūn utaw na mag-imo' sa malatay adti kamayu, atagan da nan ya tagsambuksambuk kanaten dili' kamu magbalus kanilan. Aw pangkay unu sa punganan na katadeng na wala' pag-unawa. ya madyaw na imo-unun na dili' pagsala-en, yan Yanagaw gamiten tadun ya pig-atag nan. Kun ya imo-a mayu. 18 Taman na mabatug mayu, pig-atagan kaw nan sa paglong sa un nan tibagsegi na awun kalinaw mayu adti kadég na pa-edé' kanmu, imo-a yan magi sa kanmu manga utaw. 19 Kay manga inulug ku na kanak pagpangintu-u. 7 Aw kun pig-atagan kaw pigginawaan, dili' kamu magmalit sa utaw na nan sa pagtabang sa manga edep na utaw, migpakalet kamayu. Manang tumbayan mayu pakadyawa ya pagtabang kanilan. Aw kun baling silan adti kadaman na Tyumanem. Kay pig-atagan kaw nan sa katadeng magpalna- awun pigpasulat na Tyumanem asini muna, law u sa tingeg nan, pakadyawa ya pagpalna-u sa nan: "Aku ya magmalit. Aku ya magpa-emel-manga utaw. 8 Kun pig-atagan kaw nan sa emel sa manga utaw na migpakalet kamayu." katadeng magpaketbagseg sa ginawa na manga 20 Manang ini baling ya madyaw mayu imo-un: edep, pakadyawa ya pagpaketbagseg kanilan. "Kun magetem ya po-on mu, pakana sakanan. Aw kun pig-atagan kaw nan sa bet na mag- Kun talaynemen, pa-inema sakanan. Aw magi atag adti manga utaw na tagitu', pagkanimbet sa pig-imo' mu, kamulamulaan nan ya pig-kaw kanilan na wala' ya edep na tud. Aw kun imo' nan na malatay kanmu." 21 Dili' mayu pig-atagan kaw nan sa paggagad sa edep na paggagaden ya ginawa mayu adti pagmalit na manga mangintu-uway, kasebi ya pigtaligu yan ya dumeg kamayu, manang pakadyawa kanmu na Tyumanem. Kun pig-atagan kaw mayu baling ya utaw na migpakalet kamayu nan sa pagkallat sa manga utaw na makalalat, pada degen mayu ya malatay.

imo-a yeiy na awun pagleya. 9 Dili' kamu magtallalingu dun ni kamayu paggaginawaay. Kelean mayu ya malatay. Aw gayed tibulluka ya pag-imo' sa madyaw. 10 Maggaginawaay ya kadég mayu kay mangkaylug kamu saba dun ni kan Kristu. Dili' mayu pag-olo-un ya kamayu pagka-utawun, manang pagbabasaay kamu baling. 11 Dili' kamu magkataka. Pagkaseb kamu aw tibulluka ya kamayu anenganeng dun ni imo-unun na Tyumanem. 12 Pagleya kamu talana mayu tyumagad sa kadég na pigpalpa na Tyumanem kamayu. Ti-isa mayu ya manga kalugan na dumateng kamayu. Aw panawagtawag kamu gayed adti Tyumanem. 13 Kun awūn kapelek na manga mangintu-uway, kamu ya magtabang kanilan. Aw kun awūn maka-ibwang adti kamayu, sanggila-a mayu silan. 14 Panawagtawag kamu sa Tyumanem na pakadyawun nan ya manga utaw na nyamulayam kamayu, aw dili' mayu pagpanawagtawagan na tullunun nan silan. 15 Kun awūn edep mayu na migleya, agad kamu sa pagleya nilan. Kun awūn edep mayu na migkalat ya ginawa, agad kamu uman dun ni pagkalat na ginawa nilan. 16 Pagsambuka ya anenganeng mayu. Dili' kamu magpatastas sa kamayu pagka-utawun manang pagpa-iyeped kamu baling sa

13 Ya kadég mayu na nyangintu-u kan Kristu, pagkaagadan mayu ya manga utaw na migdumala kamayu. Kay ya katundanan sa pagdumala, lekat saba olo' adti Tyumanem. Aw pigtaligu nan yeiy adti manga utaw na migdumala kamayu. 2 Yanagaw, pangkay singalan ya nyatu sa manga migdumala kanan, pig-atuwan nan uman ya Tyumanem. Aw ya manga utaw na nyatu', un saba dumawat sa pa-emel-emel. 3 Wala' ya indeganan na utaw mallek sa manga migdumala kun madyaw ya kanan pig-imo'. Ya utaw na mig-imo' sa malatay, yan ya umba' mallek. Kun kaliman mu na dili' kaw mallek kanilan, pag-imo' kaw sa madyaw aw saya' kaw saba nilan. 4 Ya manga migdumala kamayu, pigtaliguwan silan na Tyumanem pada madyaw ya kamayu pag-eya'. Manang kun awūn utaw adti kamayu na mig-imo' sa malatay, awūn indeganan nan mallek kanilan kay awūn saba katundanan nilan magpa-emel-emel sa utaw yan. Kay pig-atagan silan na Tyumanem sa katundanan. 5 Yanagaw, ka-ilangan mayu kaagadan ya manga migdumala kamayu, beke' olo' na asuntu na nyallek kamu sa pa-emel-emel na Tyumanem manang asuntu na kyaede-an mayu ya madyaw na umba' imo-un.

6 Yeiy uman ya du-an na magbayad kamu sa manga buwis. Kay ya manga awun katundanan, silan ya pigtaliguwan na Tyumanem sa manga u, manang dili' mayu silan pag-ayilen asuntu imo-unun yeiy. 7 Pangkay unu na buwis na sa anenganeng nilan na wala' pag-unawa sa umba' bayadan, bayadi mayu silan. Pagbasaān kamayu. 2 Awun edep na utaw na nyakadalid da mayu ya umba' basaan. 8 Kun awun utang aw ya pagpangintu-u na pigtumbay kunu kanilan beles tadun, maksay naten bayadan. Manang ya pagkan sa pangkay unu. Aw awun uman ya sambuk na utang na dili' kabayadan, yan ya edep na wala' pa to-o pakadalid ya kanilan paggaginawaāy na tagsambusambuk kanaten. pagpangintu-u na awun kunu pigpigel kanilan Kay ya gyuminawa sa edep nan nyakatumana sa na Tyumanem na dili' pagkanen, yanagaw olo' kadéng na sugu' na awun ni Uldin. 9 Kay ini ya gulayenen ya kanilan pigikan. 3 Ya utaw na manga sugu' na Tyumanem dun ni Uldin: "Dili' kyuman sa pangkay unu, dili' magsala' sa utaw kamu maglakadenen. Dili' kamu magpatay sa na kyuman olo' sa gulayenen. Aw maynan uman edep na utaw. Dili' kamu magtakaw. Dili' kamu ya utaw na adti anenganeng nan na olo' kuman magkaybeg sa pametang na edep." Ya kadéng sa gulayenen, dili' nan pag-ukuman ya utaw na na sugu' yeiy aw ya edep pa, nyaluduk da dun kyuman sa pangkay unu, kay alag da ya kadéng ni sambuk na sugu': "Ginawayi ya edep mu tadun pigdawat na Tyumanem. 4 Singalan kaw kasiling na pagginawa mu sa kanmu pagka- na un mag-ukum sa sugu'-anen na edep? Kay utawun." 10 Kay kun pigginaāan tadun ya ya Tyumanem na tyumagtun kanan, yan saba kanaten edep, dili' tadun imo-an sa malatay. olo' ya awun katundanan mag-ukum kun umba' Yanagaw, kun singalan ya gyuminawa sa edep ya pig-imo' nan aw kun malatay. Aw dawaten nan, yan ya utaw na nyakatumana da sa kadéng saba sakanaan kay tabangan na Tyumanem. 5 na sugu' dun ni Uldin. 11 Imo-a mayu ya kadéng Na, awun manga utaw dun ni kamayu na mig-na piglong ku kamayu, kay kya-edé-an mayu na anenganeng na awun manga allaw na to-o yeiy ya allaw na umba' da kamu magmata lekat madyaw na umba' magpista pada anenganengen adti kamayu pagpaketulug. Kay malapit da ya ya Tyumanem. Manang awun edep kamayu pagkalingeb na kanaten pagpakaluwa' kay sa na wala' pamalli' sa allaw na magpista kay dun na bagu pa kitadun nyangintu-u. 12 Malapit adti anenganeng nilan alag madyaw ya manga da matigkas ya pag-eya' tadun asini tas na lupa' allaw. Yanagaw ya tagsambusambuk kamayu kay malapit da ya pagdateng ni Kristu. Kasiling ya magbaya' sa unu ya umba' nan imo-un. 6 na gabi na un da dumateng ya pakaallawunun. Ya utaw na nyamalli' sa allaw, pig-imo' nan Yanagaw, botonan tadun ya manga imo-unun yan pada basaan ya kanaten Pangulu. Aw ya na malatay kasiling na pag-imo-un na manga utaw na kyuman sa pangkay unu na punganan utaw na awun ni kangitngitan. Aw naten sutun na makan, pigpaktita' nan na pigbasaān nan ya pagkana' na kalalamdag kasiling na pagkana' uman ya Pangulu. Kay pigpasalamatana da nan na sundalu pada mabatug tadun degen ya ya Tyumanem sa kadéng na kanan pigikan. Aw paggaway ni Satanas. 13 Yanagaw talana pa maynan uman ya utaw na dili' malim kuman tadun nyeya' asini tas na lupa', naten imo- sa edep na pagkanen, pigbasaān nan uman un ya manga madyaw na imo-unun na umba' ya Pangulu tadun aw pigpasalamatana da nan sa manga utaw na awun da ni kalalamdag, uman ya Tyumanem. 7 Ya kadéng tadun na Dili' tadun silingan ya pag-imo-un na utaw na mangintu-uway, ya pag-eya' tadun asini tas na pala-inem aw utaw na mig-imo' sa pangkay lupa' aw ya kanaten pagkamatay, beke' na tud unu na to-o malatay. Dili' kitadun magkasala- nilan ya katutukan ya kanaten pagka-utawun. enen aw mag-imo' sa makamulamulaay. Dili' 8 Kay sa talana pa tadun nyeya' asini tas na kitadun magpanubbuk sa ayil, aw dili' kitadun lupa', ya kanaten Pangulu, yan olo' ya tagtun mag-inga' sa edep. 14 Manang pagagadan kanaten. Yanagaw, pangkay utaw pa kitadun aw mayu baling ya kamayu pagka-utawun kan pangkay matay, si Kristu na kanaten Pangulu Jisu-Kristu na kanaten Pangulu, aw dili' da yan olo' ya tagtun kanaten. 9 Kay yeiy ya du-mayu pagbetang adti kamayu anenganeng ya an na nyatay si Kristu aw nyataw lekat adti pagdalug sa pagkaliman na pagka-utawun mayu pagkamatay pada ma-imo' sakanaan Pangulu adti pag-imo' sa malatay.

14 Dawata mayu ya manga utaw na wala' pa to-o pakadalid ya kanilan pagpangintu-silan ya pigtaliguwan na Tyumanem sa manga u, manang dili' mayu silan pag-ayilen asuntu imo-unun yeiy. 7 Pangkay unu na buwis na sa anenganeng nilan na wala' pag-unawa sa umba' bayadan, bayadi mayu silan. Pagbasaān kamayu. 2 Awun edep na utaw na nyakadalid da mayu ya umba' basaan. 8 Kun awun utang aw ya pagpangintu-u na pigtumbay kunu kanilan beles tadun, maksay naten bayadan. Manang ya pagkan sa pangkay unu. Aw awun uman ya sambuk na utang na dili' kabayadan, yan ya edep na wala' pa to-o pakadalid ya kanilan paggaginawaāy na tagsambusambuk kanaten. pagpangintu-u na awun kunu pigpigel kanilan Kay ya gyuminawa sa edep nan nyakatumana sa na Tyumanem na dili' pagkanen, yanagaw olo' kadéng na sugu' na awun ni Uldin. 9 Kay ini ya gulayenen ya kanilan pigikan. 3 Ya utaw na manga sugu' na Tyumanem dun ni Uldin: "Dili' kyuman sa pangkay unu, dili' magsala' sa utaw kamu maglakadenen. Dili' kamu magpatay sa na kyuman olo' sa gulayenen. Aw maynan uman edep na utaw. Dili' kamu magtakaw. Dili' kamu ya utaw na adti anenganeng nan na olo' kuman magkaybeg sa pametang na edep." Ya kadéng sa gulayenen, dili' nan pag-ukuman ya utaw na na sugu' yeiy aw ya edep pa, nyaluduk da dun kyuman sa pangkay unu, kay alag da ya kadéng ni sambuk na sugu': "Ginawayi ya edep mu tadun pigdawat na Tyumanem. 4 Singalan kaw kasiling na pagginawa mu sa kanmu pagka- na un mag-ukum sa sugu'-anen na edep? Kay utawun." 10 Kay kun pigginaāan tadun ya ya Tyumanem na tyumagtun kanan, yan saba kanaten edep, dili' tadun imo-an sa malatay. olo' ya awun katundanan mag-ukum kun umba' Yanagaw, kun singalan ya gyuminawa sa edep ya pig-imo' nan aw kun malatay. Aw dawaten nan, yan ya utaw na nyakatumana da sa kadéng saba sakanaan kay tabangan na Tyumanem. 5 na sugu' dun ni Uldin. 11 Imo-a mayu ya kadéng Na, awun manga utaw dun ni kamayu na mig-na piglong ku kamayu, kay kya-edé-an mayu na anenganeng na awun manga allaw na to-o yeiy ya allaw na umba' da kamu magmata lekat madyaw na umba' magpista pada anenganengen adti kamayu pagpaketulug. Kay malapit da ya ya Tyumanem. Manang awun edep kamayu pagkalingeb na kanaten pagpakaluwa' kay sa na wala' pamalli' sa allaw na magpista kay dun na bagu pa kitadun nyangintu-u. 12 Malapit adti anenganeng nilan alag madyaw ya manga da matigkas ya pag-eya' tadun asini tas na lupa' allaw. Yanagaw ya tagsambusambuk kamayu kay malapit da ya pagdateng ni Kristu. Kasiling ya magbaya' sa unu ya umba' nan imo-un. 6 na gabi na un da dumateng ya pakaallawunun. Ya utaw na nyamalli' sa allaw, pig-imo' nan Yanagaw, botonan tadun ya manga imo-unun yan pada basaan ya kanaten Pangulu. Aw ya na malatay kasiling na pag-imo-un na manga utaw na kyuman sa pangkay unu na punganan utaw na awun ni kangitngitan. Aw naten sutun na makan, pigpaktita' nan na pigbasaān nan ya pagkana' na kalalamdag kasiling na pagkana' uman ya Pangulu. Kay pigpasalamatana da nan na sundalu pada mabatug tadun degen ya ya Tyumanem sa kadéng na kanan pigikan. Aw paggaway ni Satanas. 13 Yanagaw talana pa maynan uman ya utaw na dili' malim kuman tadun nyeya' asini tas na lupa', naten imo- sa edep na pagkanen, pigbasaān nan uman un ya manga madyaw na imo-unun na umba' ya Pangulu tadun aw pigpasalamatana da nan sa manga utaw na awun da ni kalalamdag, uman ya Tyumanem. 7 Ya kadéng tadun na Dili' tadun silingan ya pag-imo-un na utaw na mangintu-uway, ya pag-eya' tadun asini tas na pala-inem aw utaw na mig-imo' sa pangkay lupa', ya kanaten Pangulu, yan olo' ya tagtun mag-inga' sa edep. 14 Manang pagagadan kanaten. Yanagaw, pangkay utaw pa kitadun aw mayu baling ya kamayu pagka-utawun kan pangkay matay, si Kristu na kanaten Pangulu Jisu-Kristu na kanaten Pangulu, aw dili' da yan olo' ya tagtun kanaten. 9 Kay yeiy ya du-mayu pagbetang adti kamayu anenganeng ya an na nyatay si Kristu aw nyataw lekat adti pagdalug sa pagkaliman na pagka-utawun mayu pagkamatay pada ma-imo' sakanaan Pangulu adti pag-imo' sa malatay.

nyatay da silan. **10** Yanagaw, dili' da kamu kakan alag pigtumbay na Tyumanem, manang mag-ukum aw magna-na' sa manga inulug dili' madyaw ya pagkan na makapasuway sa mayu na nyangintu-u. Kay ya kadég tadun pagpangintu-u na kanmu edep. **21** Madyaw pa un saba mindeg adti asdangan na Tyumanem baling na dili' kamu magkan sa unud na ayep dun ni allaw na pag-ukum. **11** Kay awun aw mag-inem sa bino aw mag-imo' sa imo-pigpasulat asini muna: "Miglong ya Tyumanem, unun na makapasungkul sa pagpangintu-u na 'Asuntu na aku ya Tyumanem na gayed awun, kamayu inulug. **22** Ya pyangintu-uwan mu na matinaw saba ya piglong ku ini. Lumuhud ya umba' adti kanmu anenganeng, kamu la olo' kadég na manga utaw adti asdangan ku, aw ya Tyumanem ya maka-edé' san. Madyaw ya ya kadég nilan magdeyer kanak." **12** Yeiy ya kana utaw na wala' pagduwaduwa sa pig-imo' du-an na ya tagsambuksambuk kanaten, un nan. **23** Manang ya utaw na awun pagduwaduwa tadun tubagen adti asdangan na Tyumanem sa pigkan nan, kya-edé-an nan saba na dili' ya kadég na kanaten pigpan-imo'. **13** Yanagaw, madyaw ya pig-imo' nan. Kay pangkay unu dili' da kitadun mag-ukum sa kanaten edep. ya pig-imo' na wala' lekat adti pagpangintu-u, Manang yan baling ya betang mayu adti sala' yan adti Tyumanem.

kamayu anenganeng na dili kamu mag-imo' sa makapasungkul sa pagpangintu-u na kamayu manga inulug. **14** Na, asuntu na nyakasambuk daaku sa kanaten Pangulu na si Jíus, kya-edé-an ku saba na wala' ya pagkanen na makapalipa' sa utaw. Manang kun awün utaw dun ni kamayu na malipa' adti kanan anenganeng ya edep na pagkanen, na, kalipa-an sakanan kun kanen nan yan. **15** Aw kun ya pagkan mu yan ya du-an na melled ya ginawa na kanmu inulug, na, dun kita-a na wala' mu sakanan ginawayi. Ya-i pagtumbayan na magkalat ya pagpangintu-u na inulug mu asuntu olo' sa kanmu pagkan, kay sambuk sakanan uman na pigpakamatayan ni Kristu. **16** Aw kun awun adti kanmu anenganeng na madyaw mu imo-un, manang adti anenganeng na inulug mu malatay yan, na, madyaw pa na dili' da mu yan pag-imo-un pada wala' ya paglongun nilan na malatay adti kanmu. **17** Kay ya pag-eya' tadun dun ni pagdumala na Tyumanem, dili' da tadun pagbetang sa ginawa kun unu ya pigkan aw ya pig-inem tadun. Manang yan baling ya tibagsegan tadun ya pagdalug sa pagkaliman nan, aw ya pagkasambuk na ginawa adti manga edep, aw ya pagleya na lekat adti Ispiritu Santo. **18** Aw pangkay singalan ya dumalug sa pagkaliman ni Kristu, katutukan ya Tyumanem kanan, aw saya' sakanan na manga utaw. **19** Yanagaw naten tibagsegan ya manga imo-unun na makapasambuk sa anenganeng tadun, aw ya manga imo-unun na makapasalig sa pagpangintu-u na tagsambuksambuk kanaten. **20** Aw dili' mayu pagkalaten ya imo-unun na Tyumanem asuntu olo' sa pagkan. Pangkay ya kadég na

15 Kitadun na masalig da ya pagpangintu-u, tabangan tadun ya manga utaw na wala' pa pakadalid ya pagpangintu-u, aw dili' tadun olo' pag-anenganengen ya makapaley sa kanaten pagka-utawun. **2** Manang anenganengen tadun uman ya makakadyaw kanilan, pada magkabagseg ya kanilan pagpangintu-u. **3** Kay si Kristu wala' nan anenganenga ya makatutuk sa pagka-utawun nan, manang kasiling na pigpasulat asini muna, "Kay Tyumanem, ya manga pagsupla kanmu, alag kanak nyakapisan." **4** Kay ya kadég na pigpasulat na Tyumanem asini muna, yeiy ya mig-atag kanaten sa kabagseg na ginawa na magpadeleg pada awun imanen tadun. **5** Na, ya Tyumanem yan ya tyumabang kanaten na mati-is tadun ya manga kalugan aw pigpakabagseg nan ya kanaten ginawa. Aw atagan kamu nan galu sa pag-isambuk na anenganeng magi dun ni pagdalug mayu kan Kristu Jíus, **6** pada magkasambuk kamu magdeyer sa Tyumanem na Ama na kanaten Pangulu na si Jísu-Kristu. **7** Asuntu na piggawat da kamu ni Kristu, yanagaw dawata uman ya manga edep mayu pada madeyen ya Tyumanem. **8** Kay paglongun ta kamu kun unu ya du-an na nya-imo' si Kristu sugu-anen adti manga utaw na Israél: Magi kanan, pigpakita' na Tyumanem na kasaligan sakanan dun ni pagtuman nan sa kanan pigpakang asini muna adti manga tyugbulan nilan. **9** Aw magi uman kan Kristu, pigkallatan na Tyumanem ya manga Héntil pada deyen nilan sakanan. Kay awun pigpasulat asini muna: "Magdeyer aku kanmu edep na manga Héntil, aw magdalangan aku sa pagdeyer

sa kanmu ngalan.” 10 Aw awun pa uman ede-an nilan sakanan. Aw ya manga wala' pa pigpasulat: “Pagleya kamu na manga Héntil, pakadenggek kanan, un nilan kalabutan ya ubat-edep na kanan manga utaw na yan ya manga ubat kanan.” 22 Na, ya du-an na wala' pa aku Judiyu.” 11 Aw awun uman pigpasulat: “Kadég pakakawun adti kamayu kay nyasalang aku mayu na manga Héntil, deyenan mayu ya migpa-edde' sa Madyaw na Ubat-ubat adti edep Tyumanem. Aw kadég mayu uman na manga na banwa. 23 Manang adun, asuntu na kya-ubat-utaw, deyenan mayu sakanan.” 12 Na, ini uman ubatan da ku ya manga banwa yeiy, yanagaw ya pigsulat ni Isayas: “Mawun adti kamayu ya wala' da ya un makatagen kanak sa pagkawun sambuk na lumekat adti buwadbuwad ni Jési. ku dun ni kamayu. Matag pilangkaumay pa Aw magdumala sakanan sa manga Héntil, aw na kaliman ku na madtu ni sayid mayu. 24 dun ni kanan, awun imanen nilan.” 13 Na, ya Aw migpalpa aku na mapit adti syudad na Tyumanem na lyekatan sa pag-iman, atmú-un Roma kun magpasinan da aku adti probinsiya kamu nan galu na pagleya aw kalinaw asuntu sa na Éspaña. Pagkatigkas tadun magkakitaay kamayu pagpangintu-u. Aw magi sa katulus na dagawdagaw, magpatabang aku galu kamayu sa Ispiritu, to-o pa magkadakula' ya kamayu pag-kanak panaw pasinan adti Éspaña. 25 Manang iman. 14 Kay manga inulug ku na nyangintu-adun sa dili' pa aku madtu ni kamayu, una aku u kan Kristu, nya-edde' aku na madyaw ya bet madtu ni Jérusalim pada mag-ated sa tabang sa mayu. Aw nya-edde' aku uman na madég da ya manga mangintu-uway dun. 26 Kay ya manga kya-edde-an mayu sa manga palna-u na lekat mangintu-uway na taga Macédonya aw Akaya adti Tyumanem aw mabatug da mayu palna-migsagipun silan sa kuwalta na un tabang sa uwan ya edep. 15 Manang asini sulat ku ini, manga mangintu-uway na awun ni Jérusalim wala' ku tageni ya pagpalna-u ku na yan ya na migkapelek. 27 Aw to-o silan migleya na pagpa-anenganeng kamayu. Magi sa kallat na tumabang, kay umba' saba nilan tabangan. Tyumanem kanak 16 nya-imo' aku sugu-anen ni Kay kun beke' pa na manga mangintu-uway Kristu Jisus adti manga utaw na Héntil. Kasiling na Judiyu dun ni Jérusalim, dili' mangintu-aku na magdadugsu-ay dun ni pagpa-edde' ku u ya manga Héntil na taga Macédonya aw kanilan sa Madyaw na Ubat-ubat na lekat adti Akaya. 28 Yanagaw, kun matigkas da ku ya Tyumanem, pada dawaten nan silan kasiling na pag-ated sa kuwalta, mapit aku adti Roma sa dugsu' na pigtani la na un makatutuk kanan pagpasinan ku adti probinsiya na Éspaña. 29 magi sa Ispiritu Santo. 17 Yanagaw, asuntu na Aw kya-edde-an ku na sa pagkawun ku dun nyakasambuk daaku kan Kristu Jisus, dili' aku ni kamayu, awun grasya na atag ni Kristu mamulamula magpalibantug kamayu sa kadég adti tagsambuksambuk kanaten. 30 Kay manga na imo-unun na pigtaligu kanak na Tyumanem. inulug ku na nyangintu-u la, asuntu kan Jisu- 18 Kay wala' ya edep na un ku palibantug, yan Kristu na kanaten Pangulu, aw asuntu uman olo' ya umba' ku palibantug ya manga imo- sa Ispiritu Santo na lyekatan sa pagginawa, unun na pig-imo' ni Kristu magi kanak. Aw sekaten ku adti kamayu na matibulluk kamu dun ni kanak pag-ubat-ubat, madég ya manga manawagtawag edep ku adti Tyumanem 31 Héntil na dyumalug da kanan magi dun ni na tamengan aku nan lekat adti manga utaw kanak paglong aw manga imo-unun ku, 19 aw na wala' pangintu-u na awun ni Judiya. Aw magi uman sa manga pangilala aw milagru panawagtawagi mayu uman na magleya ya na nya-imo' na katulus na Ispiritu Santo. Aw manga mangintu-uway na awun ni Jérunsalim nyabatug ku ya pagpa-edde' adti manga utaw sa un ku imo-un. 32 Aw pagkatigkas na imo-unun sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu, lekat ku, kun tumbay na Tyumanem, mawun aku dun ni Jérusalim taman adti probinsiya na adti kamayu na awun pagleya aw magkabagseg Ilirikum. 20 Aw ya tengteng kaliman ku, yan ya ginawa ku asuntu na magkakitaay kitadun, ya pag-ubat-ubat adti manga banwa na wala' 33 Na, ya Tyumanem na lyekatan sa kalinaw, pa pakadenggek sa Madyaw na Ubat-ubat kan gayed awun galu ni kadég mayu. Amén.

Kristu. Kay dili' aku malim magpadeleg sa imo-unun na pigpalekat da na edep na utaw. 21 Kasiling na pigpasulat na Tyumanem asini pa: “Ya manga wala' pa ka-ubat-ubati, ka-

16 Na, kaliman ku pakilala kamayu si Pibi na bubay tadun dun ni kan Kristu. Sambuk sakanan na dyakunu na manga mangintu-muna:

uway na awun ni syudad na Cénkriya. 2 sa kanaten Pangulu. Aw pangumustaan aku Manginayu' aku kamayu na dawaten mayu mayu uman sa ina nan, kay pigsiling aku nan sakanañ asuntu na nyangintu-u uman sakanañ na tengteng kanan ise'. 14 Pangumustaan aku sa kanaten Pangulu. Kay yan saba ya umba' mayu uman kan Asinkritos, aw kan Plégonté, aw imo-un na mangintu-uway. Aw kun awün kan Hérmés, aw kan Patrobas, aw kan Hérmas, kapelekan nan, tabangi mayu sakanañ kay aw sa kadégnā mangintu-uway na edep nilan. madégnā pigtabangan nan dala aku. 3 Aw 15 Pangumustaan aku mayu uman kan Pilologos, pangumustaan aku mayu kan Priscila aw sa aw kan Julia, aw kan Néréyo aw sa bubay nan, eseg nan na si Akila. Eped ku silan dun ni aw kan Olimpas, aw sa kadégnā mangintu-uway manga imo-unun na pigpa-imo' kanak ni Kristu na edep nilan. 16 Sa pagkatipun mayu manimba, Jisus, 4 aw pigpan nilan ya kanilan pagka- pagpangumustāay kamu na manga mangkaylуг utawun asuntu kanak. Aw beke' ku olo' ya dun ni kan Kristu. Aw ya kadégnā manga migpasalamat kanilan manang migpasalamat mangintu-uway na migkatipun nyanimba dun uman ya kadégnā manga mangintu-uway na ni kanilan manga banwa, nyangumusta uman Héntil na migkatipun nyanimba adti madégnā silan kamayu. 17 Na, kay manga inulug ku na banwa. 5 Pangumustaan aku mayu uman dun ni kan Kristu, manginayu' aku kamayu sa kadégnā mangintu-uway na migkatipun na magpakatanaw kamu sa manga utaw na dun ni kanilan balay. Aw pangumustaan aku paglekatan sa ayil aw magtenga-tenga' sa mayu uman kan Épénéto na kanak ubaybay na manga mangintu-uway magi sa palna-u nilan pigginawaan na yan ya tagna' na nyangintu- na wala' pag-unawa sa piggalna-u la kamayu. u kan Kristu dun ni probinsiya na Asia. 6 Paggakawat kamu kanilan! 18 Kay ya manga Pangumustaan aku mayu uman kan Maria utaw na mig-imo' sa maynan, wala' silan na to-o nyapagud kamayu. 7 Pangumustaan dalug sa pagkaliman ni Kristu na kanaten aku mayu uman sa kadégan ku na Judiyu na Pangulu, manang yan olo' ya kanilan pigdalug si Androniko aw si Juniya. Eped ku silan na ya pagkaliman na pagka-utawun nilan. Aw magi nyakalabusu idtu muna. Pigkilala silan to-o na sa kanilan katadeng magbulakbulak sa manga manga apostolés, aw nyaka-una silan kanak tingeg, pigpasuway nilan ya manga utaw na nyangintu-u kan Kristu. 8 Pangumustaan aku maksay magka-agad-agad. 19 Migleya aku na mayu uman sa kanak ubaybay na pigginawaan lyumuttu' adti manga utaw ya pagdalug mayu na yan si Ampliyato na nyangintu-u uman sa sa piggalna-u la kamayu. Manang ya kaliman Pangulu tadun. 9 Pangumustaan aku mayu ku na magkadakula' ya kya-edé-an mayu sa uman kan Urbano na yan ya edep ku dun unu ya madyaw aw magpakawat kamu dun ni ni manga imo-unun na pigpa-imo' kanak ni pag-imo' sa malatay. 20 Aw ya Tyumanem na Kristu, aw kan Éstakis na kanak ubaybay na lyekatan sa kalinaw, dili' madugay tabangan pigginawaan. 10 Pangumustaan aku mayu kan kamu nan na degen si Satanas. Ayin pa aku galu Apélés. Sambuk sakanañ na kyapulbaan na to-o na ya grasya ni Jisu-Kristu na kanaten Pangulu la masalig ya kanan pagpangintu-u kan Kristu. awun gayed ni kamayu. 21 Na, si Timotyo na Pangumustaan aku mayu uman sa kadégnā edep ku dun ni kanak imo-unun, nyangumusta ka-edepanan ni Aristobulo dun ni balay. 11 kamayu dala uman ya manga kadégan ku na Pangumustaan aku mayu uman kan Hérodyon Judiyu na si Lusijo, aw si Jason, aw si Sosipatro. na kadégan ku na Judiyu, aw sa kadégnā ka- 22 Aw aku si Térsio na magsulatay sa manga edepanan ni Narsiso dun ni balay na nyangintu- tingeg ni Pablo asini sulat ini, nyangumusta u sa Pangulu tadun. 12 Pangumustaan aku mayu uman kamayu kay nyakasambuk aku kan Kristu uman sa duwa ya kaubayan na si Tripéna aw na kanaten Pangulu. 23 Si Gayo nyangumusta si Triposa na alag maseb dun ni imo-unun uman kamayu. Sakanañ ya tagtun sa balay na Pangulu tadun. Pangumustaan aku mayu na pigbantukan ku, aw dun ni kanan balay uman sa sambuk na kaubayan na pigginawaan pagkatipun ya kadégnā manga mangintu-tadun na si Pérsida. Dakula' to-o ya pagud uway. Aw ya trisuriro na syudad na si Érastos nan dun ni imo-unun na Pangulu tadun. 13 nyangumusta uman kamayu, aw ya inulug tadun Pangumustaan aku mayu uman kan Rupo na na nyangintu-u la na si Kuwartos. 24 [Ayin pa sambuk na pigkilala na nyatibulluk dyumalug aku galu na ya grasya ni Jisu-Kristu na kanaten

Pangulu awun gayed ni kamayu. Amén.] 25
Na, mabatug na Tyumanem pakabagsegen ya
kamayu pagpangintu-u magi sa Madyaw na
Ubat-ubat kan Jisu-Kristu na pigpa-edé' ku. Ya
ubat-ubat yeiy, madugay na wala' bukasi, (aiōnios
g166) 26 manang adun ya Tyumanem na wala'
ya katigkasan, pigbukasan da nan adti kadég
na manga utaw magi sa pigpasulat nan adti
manga propita, pada ya kadég alag mangintu-u
kan Kristu aw dumalug silan sa palna-u nan.
(aiōnios g166) 27 Magi kan Jisu-Kristu, deyen galu
na wala' ya tyamanan ya Tyumanem kay yan
olo' ya awun katadeng sa kadég. Amén. (aiōn g165)

1 Corinto

1 Aku si Pablo ya migsulat adti kamayu, edep ku ya kanaten inulug na si Sosténés. Nyaimo' aku apostol ni Kristu Jisus asuntu na pigpamalli' aku na Tyumanem, kay yan saba ya kanan pagbaya'. **2** Kay manga inulug ku na awun ni syudad na Corinto na nyangintuu la aw pigtani la na Tyumanem, pigtawag da kamu nan pada makasambuk adti kanan, kasiling na manga edep na mangintu-uway adti madég na banwa na nyanawgtawag adti Tyumanem dun ni ngalan ni Jisu-Kristu na Pangulu na kadégnadun. **3** Ayin pa aku galu na dumateng adti kamayu ya grasya aw kalinaw na lyumekat adti Tyumanem na yan ya Ama tadun aw adti kan Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. **4** Gayed ku pigpasalamatay na Tyumanem asuntu sa manga kadyawan na pig-atag nan kamayu magi kan Kristu Jisus. **5** Aw asuntu na nyakasambuk da kamu adti kanan, pig-atagan kamu na Tyumanem na manga kadyawan, dala ya katadeng na un mayu kalabutan ya palna-u yeiyi aw ya katadeng na un maglong sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu adti manga utaw. **6** Aw asuntu na to-o mayu pigpangintu-uwan si Kristu na yan ya pigpalna-u nami kamayu, **7** yanagaw awun da alag ni kamayu ya kadégnadun na mangkadyaw na lyumekat adti Tyumanem talana mayu migtagad sa pagliku' na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. **8** Pakabagsegen nan uman ya pagpangintu-u mayu pada wala' ya un nan pagsala' kamayu dun ni allaw na pagliku' nan. **9** Kasaligan saba ya Tyumanem na yan ya migtagad kamayu pada makasambuk kamu sa Ise'nan na si Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. **10** Kay manga inulug ku, to-o aku nyanganayu' adti kamayu dun ni ngalan ni Jisu-Kristu na kanaten Pangulu na magkasambuk ya kadégnadun, aw dili' da kamu matenga-tenga'. Aw pagsambuka uman ya tud na anenganeng mayu. **11** Kya-edean ku yeiyi kay pig-ubatan kamu na manga ka-edepnan ni Cloe na awun pag-ayil dun ni kamayu na kanak manga inulug. **12** Kay ya edep kamayu miglong kunu, "Ya kanak dyalug ya kan Pablo." Aw ya edep uman miglong, "Ya kanak dyalug yan ya kan Apolos." Aw ya sambuk uman miglong, "Ya kanak pigdalug yan si Pédro." Aw ya sambuk uman miglong, "Ya kanak pigdalug yan olo' ya kan Kristu." **13** Na, walau ya piglong

mayu yeiy? Unu, nyatenga-tenga' ka' si Kristu? Wala' saba! Beke' ku ya pigkalabuhan adti krus asuntu sa manga sala' mayu! Aw beke' na kanak ngalan ya pigbautismu kamayu! **14** Migpasalamatay aku sa Tyumanem na olo' si Krispo aw si Gayo ya pigbautismuhan ku dun ni kamayu. **15** Yanagaw wala' ya makapaglong na pigbautismuhan ta kamu dun ni kanak ngalan. **16** Pigbautismuhan ku uman si Éstipanas aw ya ka-edepnan nan adti balay, manang makalabay kanilan, wala' da ya edep na kya-anenganengen ku na pigbautismuhan ku dun ni kamayu. **17** Kay beke' na tud na pagpadala kanak ni Kristu ya pagbautismu, manang yan baling ya pagpade' sa Madyaw na Ubat-ubat adti manga utaw. Aw dun ni kanak paglong, wala' ku silingi ya manga utaw na awun kapandayan mag-imo' sa manga tingeg magi sa katadeng nilan. Pagaw saya' na manga utaw ya katadeng ku maglong aw malagak baling adti kanilan ya untung na pagkamatay ni Kristu adti krus. **18** Sa manga utaw na kya-eletan pa adti Tyumanem, wala ya ma-untung sa ubat-ubat sa pagkamatay ni Kristu adti krus. Manang adti kadégnadun na pigpaluwa' da nan, yan saba ya migmatinaw sa katulus na Tyumanem. **19** Kay yan ya pigpasulat na Tyumanem asini muna: "Kalaten ku ya katadeng na manga utaw na migpalibantug sa kya-edean nilan. Aw un ku saba pakita' na wala' ya guna na katadeng na kyatagaan nilan." **20** Yanagaw ayin da saba ya dengeg na manga utaw na awun katadeng? Aw ayin da saba ya manga magpalna-uway sa Uldin na manga Judiyu na iman nilan aw kya-edean nilan ya anenganeng na Tyumanem? Aw ayin da uman ya matadeng maglong magi sa kapandayan nan mag-imo' sa manga tingeg? Pigpakita' da na Tyumanem na wala' ya ma-untung sa katadeng na lekat asini tas na lupa'. (aiōn g165) **21** Kay wala' saba ya maka-unawa sa katadeng na Tyumanem. Aw kanan dadan pagbaya' na ya katadeng na manga utaw asini tas na lupa' dili' makapet sa pagka-edean kanan. Manang yan baling ya kaliman na Tyumanem na magi sa pagpa-edean sa Madyaw na Ubat-ubat, paluwanen ya kadégnadun na awun pagpangintu-u kanan, pangkay pigkeleán na manga edep kay iman nilan aw wala' ya ma-untung dun. **22** Ya manga Judiyu, dili' silan mangintu-u kun dili' silan kumita' sa milagru na un magmatinaw sa palna-u na dyengeteng nilan. Aw ya manga utaw

na Grigo, kaliman nilan magpakanyeg sa palna-**2** Kay manga inulug ku, sa tagna' na pagkawun u na manga utaw na matadeng magtalagtag ku dun ni kamayu, pig-ubat-ubat ku ya palpa sa manga tingeg. **23** Manang ya kanami pig- na Tyumanem na pigtagu' asini muna, manang ubat-ubat, yan si Kristu na pigkalabuan adti wala' aku kamayu paglong magi sa malalem krus. Adti manga Judiyu na wala' pangintu-u, na manga tingeg. Aw wala' ku paglongan ya yeiy baling ya magpaksungkul sa anenganeng manga tingeg na utaw na matas ya kyadenilau. Aw adti manga Héntil na wala' pangintu-an. **2** Kay talana ku dun ni kamayu, gayed ku u, wala' ya ma-untung. **24** Manang adti kadég pigbetang adti kanak ginawa na yan olo' ya padatun na pigtawag da na Tyumanem pangkay ede' ku kamayu si Jisu-Kristu aw ya kakawasan Judiyu aw pangkay Héntil, magi dun ni pigpan- na pagkalabu kanan adti krus. **3** Sa pagdateng imo' ni Kristu, pigpakita' na Tyumanem ya ku dun ni kamayu, wala' aku makapaglong sa kanan katulus aw ya kanan katadeng. **25** Kay ya adi anenganeng ku kay nyallek aku pagaw dili' pagkalabu kan Kristu adti krus na pig-ubat-ubat ku mabatug imo-un ya pagkaliman ni Kristu nami, adti anenganeng manga utaw na wala' adti kamayu. **4** Aw adti pagpalna-u ku kamayu, pangintu-u, wala' ya ma-untung seiy. Manang wala' aku pag-imo-imo' sa manga tingeg pada magi dun, pigpakita' na Tyumanem na ya madala ta kamu. Manang ya kadég na piglong katadeng na utaw dili' maka-unawa sa katadeng ku kamayu, alag saba pigmatinaw na katulus na nan. Aw mig-anenganeng uman ya manga utaw Ispiritu Santo, **5** pada mangintu-u kamu asuntu na wala' pangintu-u na wala' ya katulus na Tyumanem, manang ya kanan katulus to-o pa dakula' kay sa katulus na lyumekat asini tas na lupa'. **26** Kay manga inulug ku, anenganenga mayu ya idtu muna sa wala' pa kamu pangintu-u sa Tyumanem. Dun ni kamayu tabay olo' ya awun kya-edé-an magi sa pag-iskuwila, aw tabay kamayu ya mangkalangkaw, aw tabay uman kamayu ya nyautaw lekat adti manga pamilya na dengganen. **27** Manang yan baling ya pigpamalli' na Tyumanem ya manga utaw na tagbi' ya kya-edé-an, pada mulamulaen ya manga utaw na migpalibantug sa katadeng nilan. Aw pigpamalli' nan uman ya manga wala' ya katundanan pada mulamulaen ya manga utaw na migpalibantug sa katundanan nilan. **28** Aw pigpamalli' nan ya manga utaw na madalem aw ya manga pigna-na', pada pakita' na Tyumanem na ya manga wala' ya ma-untung adti anenganeng na manga utaw na wala' pangintu-u, dakula' saba ya ma-untung adti Tyumanem. **29** Pig-imo' nan yeiy pada wala' ya indeganan na utaw magpalibantug adti asdangan na Tyumanem. **30** Asuntu sa pagbaya' na Tyumanem, nyakasambuk kamu adti kan na Tyumanem, pigpasulat na Tyumanem asini muna: "Ya dili' kaapetan na mata aw dili' dengegen na talinga aw ya wala' pakabetang Tyumanem sa kadég na gyuminawa kanan." **10** Aw alag yeiy pigpa-edé' na Tyumanem adti kanaten magi sa Ispiritu nan. Kay ya Ispiritu, yan ya nya-edé' sa kadég, dala ya pigtagu' na Tyumanem asini muna. **11** Kasiling na utaw, da katadeng tadun. Aw ya syampetan na manga wala' ya nyaka-edé' sa anenganeng na sambuk pigpan-imo' ni Kristu adti krus, piglanas da na utaw, yan olo' ya nyaka-edé' sa kanan ya manga sala' tadun, aw pigtani la kitadun, anenganeng. Maynan uman ya Tyumanem, aw piglekat da nan. **31** Yanagaw kasiling na wala' ya utaw na nyaka-edé' sa anenganeng pigpasulat na Tyumanem asini muna: "Kun nan. Kanan olo' Ispiritu ya nyaka-edé'. **12** Aw awun magpalibantug, yan olo' ya umba' nan wala' tadun dawata ya palna-u na manga utaw palibantug ya pig-imo' na kanaten Pangulu." na wala' pangintu-u sa Tyumanem, manang

yan baling ya pigdawat tadun ya Ispiritu Santo, Unu ka' adti kamayu si Apolos? Aw unu ka' pada ka-edé-an tadun ya kadég na pig-atag da uman si Pablo? Ananga' mayu kami ayilan? na Tyumanem kanaten na wala' ya bayad. **13** Olo' saba kami sugu-anen na Tyumanem pada Yanagaw, ya kadég na pigpalna-u nami kamayu, dumala adti kamayu sa Madyaw na Ubat-ubat, alag saba lyumekat adti Ispiritu Santo aw aw magi sa palna-u nami nyangintu-u kamu. Ya wala' lekat adti katabeng na manga utaw. Aw tagsambuksambuk kanami pig-imo' nami olo' pigpalabets nami ya matinaw na palna-u na ya pigtaligu nan kanami. **6** Kasiling na bini', aku lyumekat adti Tyumanem adti manga utaw na ya migtanem aw si Apolos ya migtubig, manang piggagad na Ispiritu ya anenganeng nilan. **14** ya Tyumanem yan ya migpatulin. **7** Yanagaw Manang pangkay singalan ya wala' ya Ispiritu dili' galu say'a' ya utaw na migtanem aw ya utaw Santo dun ni kanan, dili' sakanan makadawat na migtubig, manang ya madyaw deyen yan ya sa pigpa-edé' na Ispiritu, kay adti ananganeng Tyumanem kay sakanan ya migpatulin. **8** Na, ya nan wala' ya un ma-untung dun. Aw dili' nan utaw na miglong sa Madyaw na Ubat-ubat aw ya kalabetan ya kakawasan kay magi saba olo' sa utaw na migpalna-u sa kakawasan, sambuk da Ispiritu Santo kalabetan nan. **15** Ya utaw na ya tud nilan. Aw ya tagsambuksambuk kanilan gayed piggagad na Ispiritu Santo, mabatug da un atagan na Tyumanem sa tandan umba' nan ya magbaya' sa pangkay unu, kun awun sa pigpan-imo' nilan. **9** Kay kami na manga ma-untung aw ya wala'. Manang dili' sakanan magpalna-uway, alag kami magtalabahuway kalabetan na manga utaw na wala' ya Ispiritu dun ni imo-unun na Tyumanem. Aw kasiling Santo. **16** Pigpasulat saba na Tyumanem asini kamu na pawa' na pigpatalabahu nan kanami. muna: "Wala' ya nyaka-edé' sa ananganeng na Tyumanem, aw wala' uman ya makapalna-u kanan." Manang kitadun na nyangintu-u la kan Kristu, asini kanaten ya ananganeng nan.

3 Kay manga inulug, idtu na muna sa adtu pa aku ni tampilid mayu, wala' ku paglongan kamayu ya malalem na kakawasan kasiling na piglong ku adti manga utaw na gayed piggagad na Ispiritu Santo. Manang pigpalna-uwan ta kamu baling kasiling na manga utaw na kenne' pa dyumalug sa manga asini tas na lupa'. Kay dun ni kamayu pagpangintu-u kan Kristu kasiling kamu na manga tagbi' na ise' **2** na magsusu pa na pigpatulin olo' na gatas kay dili' pa nilan mabatug kanen ya mabagseg. Yan ya du-an na migpalna-u aku kamayu sa molas mayu kalabetan, kay idtu na manga allaw yan wala' pa katagilan ya kamayu ananganeng. Aw pangkay adun kenne' pa na wala' mayu kalabeti. **3** Ya kamayu ananganeng gayed pa nyagagad na pagkaliman na pagka-utawun mayu, kay awun pa ni kamayu ya pag-inga-inga-ay aw ya pag-ayil-ayil. Ananga' kenne' pa mayu pigdalug ya imo-unun na manga utaw na wala' pangintu-u? **4** Awun dyenget ku dun ni kamayu na maglong, "Ya kanak dyalug ya kan Pablo." Aw ya edep uman miglong, "Ya kanak pyakanyegan ya kan Apolos." Kun maynan ya ananganeng mayu, nyasiling da kamu na manga utaw na wala' pangintu-u. **5** Na, awun manga usip ku kamayu: Kasiling kamu uman na balay na pigpa-indeg na Tyumanem. **10** Aw asuntu sa kadyawan na pig-atag nan kanak, nya-imo' aku kasiling na panday na matadeng magtulluk. Awun da nyatulluk ku dun ni madyaw na tullukanan na to-o masalig. Aw pigpadeleg da na manga edep ya pagpatal. Yanagaw, ya tagsambuksambuk kanilan, pakadyawun nilan ya pagpadeleg sa pag-imo' sei. **11** Kay sambuk da olo' ya tullukanan na pigtgilan da, aw yeiy saba si Jisu-Kristu, aw wala' da ya edep. **12** Na, kun magpa-imo' ya manga utaw sa balay dun ni tullukanan, dili' mag-unawa ya pagkana' na balay. Awun edep na dili' magkasangab, kasiling na bulawan, aw bulawan na maputi', aw manga batu na dakula' ya alaga'. Ya edep uman maksay magkasangab, kasiling na kawuy aw akus aw kugun. **13** Manang pagdateng na allaw na pag-ukum, tanda-en magi sa atulun ya pig-imo' na tagsambuksambuk na utaw. **14** Kun dili' masangab ya pigtulluk nan, ka-edé-an da na matas ya alaga' na pigdapat nan dun ni balay, aw un sakanan tandanan. **15** Manang kun masangab ya balay na pigtulluk nan, dakula' ya malagak sa utaw yan, aw makaluwa' olo' ya kanan pagka-utawun dun ni laga na atulun. **16** Unu, wala' mayu ka-edé-i na témplo kamu na Tyumanem aw ya kanan Ispiritu nyeya' dun ni seled mayu? **17** Yanagaw ya kadég tadun na mangintu-uway témplo saba na Tyumanem, aw pangkay singalan utawa ya magkalat sa pag-

isambuk na manga mangintu-uway, kalaten yan, ya tagsambuksambuk na utaw un saya' sakanan uman na Tyumanem. Kay pigtani la na Tyumanem sa umba' kanan. **6** Sa pagpalna-kamu nan na ma-imo' kanan manga utaw. Aw kamu ya eya-anan nan. **18** Dili' mayu paggawayan ya kamayu pagka-utawun magi sa pagsalig mayu sa kamayu katadeng. Kun awun utaw dun ni kamayu na miglong na dakula' ya katadeng nan asini tas na lupa', ayawan da nan ya katadeng na maynan pada magkataadeng sakanan sa kana Tyumanem. (aiōn g165) **19** Kay adti anenganeng na Tyumanem wala' ya ma-untung na katadeng na maynan. Pigpasulat nan asini muna: "Ya manga utaw na awun kunu kun alag yan lekat adti kanan, ananga' kamu katadeng, pigkalitagan silan na Tyumanem magpalibantug kasiling na kamu ya tagtun? **8** magi sa kanilan katadeng." **20** Aw awun pa Iman mayu aw nyatagtun da mayu ya kadég uman pigpasulat nan asini muna: "Nya-edé' da kay mayaman da kamu aw iman mu aw hari' ya Tyumanem sa manga utaw na awun kunu da kamu! Manang kami na manga apostolés, katadeng, aw kya-edé-an nan uman na wala' ya pig-ayawan da mayu baling na wala' da ya untung na katadeng nilan." **21** Yanagaw dili' dengeg. Nal Pagkahari' da kamu pada makamayu pagpalibantug ya katadeng na sambuk iyeped da kami kamayu magdumala! **9** Kay adi kanami, kay alag kamu kya-untungan sa palna-u nami, **22** pangkay aku si Pablo aw pangkay pigbetang na Tyumanem adti moli na kadég, si Apolos aw si Pédro. Pig-atag kamayu na Kasiling kami na manga utaw na patayenen Tyumanem ya kadég, pangkay ya kadakula' na da na pigpaketleg adti asdangan na kadég na banwa, aw ya kamayu ginawa, aw ya pagkamatay utaw. Aw pigbantayan na manga anghil ya mayu, aw ya nya-imo' adun aw ya un ma-imo' kadég yeiy. **10** Asuntu na si Kristu ya kanami adti manga allaw na dumadateng pa, alag yeiy pigpalna-u, maglong ya madég na utaw na pig-atag kamayu na Tyumanem. **23** Yanagaw wala' kunu ya katadeng nami. Manang kamu si Kristu olo' ya umba' mayu palibantug, kay mig-anenganeng na to-o kamu matadeng kay kasakupan da kamu ni Kristu, aw si Kristu awun nyakasumbuk da kamu kan Kristu. Aw maglong uman ya manga utaw na tagbi' kunu ya kanami katundanan. Manang kamu mig-anenganeng na dakula' ya kamayu katundanan! Aw pigbasaan kamu na manga utaw, manang ya kanami, wala' kami baling nilan basabasayi. **11** Pangkay adun, nyagetem kami aw pigtalaynem, aw to-o la dadan ya kadékgadégnami. Byadasan kami na lalabet aw pyanumbag, aw wala' ya balay na un nami kabantukan. **12** Migtibagseg kami migtalabahu pada awun pagkamangan nami. Aw sa pagsupla kanami na manga utaw, pigpakyaw nami ya kanami pagtubag kanilan. Aw pigti-is nami uman ya pagpamulayam nilan kanami. **13** Pangkay pigtanemtaneman kami na malat, tyubag nami silan na madyaw. Aw menda' adun, adti anenganeng na manga utaw na wala' pangintu-u, wala' ya ma-untung kanami, aw kasiling kami na daget na to-o malipa' na pigsalabel da. **14** Na, wala' aku pagsulat kamayu na un ta kamu mulamulaen. Beke' yan na tud ku. Manang kaliman ku na kapalna-

4 Yanagaw, anenganenga mayu na olo' kami si Apolos aw si Pédro sugu-anen ni Kristu, aw pigtaliguwan kami na Tyumanem na magpade'e adti kamayu sa manga pigtagu' nan asini muna. **2** Aw ya utaw na pigtaliguwan, pakita' nan adti amu nan na kasaligan sakanan. **3** Manang dili' aku mallek kun unu ya anenganeng mayu kanak, pangkay kun dalaen aku mayu adti asdangan na mag-ukumay. Aw dili' aku uman maka-ukum sa kanak pagka-utawun. **4** Kay wala' ya kya-edé-an ku na un pagsala' kanak, manang dili' aku makapaglong na wala' ya kanak sala'. Ya kanaten Pangulu, yan olo' ya mag-ukum kanak. **5** Yanagaw, sa wala' pa dateng ya allaw na pigpamalli' da na Tyumanem, dili' kamu mag-ukum sa edep mayu. Tagadi mayu baling ya pagliku' na Pangulu tadun. Aw dun da nan bukasi ya kadég na pigtagu' dun ni anenganeng na manga utaw. Aw dun ni allaw

uwan kamu, kay pigsiling ku kamu na kanak sayid mayu, eped na katulus na Pangulu tadun mangayse' na pigginawaan. **15** Kay pangkay na si Jisus, **5** aw tumbayan da mayu adti kan pa pilammalalan ya magpalna-uway kamayu, Satanas ya utaw yan na un nan pa-emel-emelen manang aku ya nya-imo' kasiling na ama mayu aw kalaten ya lawas nan, pada paluwa-en pa kay magi kanak nyakadengge kamu sa Madyaw uman na Tyumanem ya kanan ispiritu dun na Ubat-ubat kan Kristu. Aw ya pagpalna-u ni allaw na pagliku' na Pangulu tadun. **6** Dili' ku kamayu kasiling na pagpalna-u na ama saba madyaw na magpalibantug kamu. Unu, adti ise' nan. **16** Yanagaw piggakabagseg ku ya wala' mayu ka-edé-i na kun pigdali' ya tagbi' ginawa mayu na silingan aku mayu. **17** Yeiy na patulinay adti harina, na, dili' madugay ya du-an na pigpakkawun ku si Timotiyo dun tumulin ya kadakula' na harina na pigmasa? ni kamayu. Si Timotiyo ya palangad ise' ku na **7** Yanagaw, ayawi mayu ya bet na malatay na pigginawaan asuntu sa pagpangintu-u nami sa kasiling na patulinay, pada magkalinis kamu. Pangulu tadun, aw kasaligan sakanan. Aw yan Kun imo-un mayu yeiy, masiling kamu na bagu ya magpa-anenganeng kamayu kanaken kay na pan na pig-imó' na wala' dali-i na patulinay, pig-imó' aku nan pundinganan aw nyatibulluk Kay pigdugsu' saba si Kristu pada paluwa-en uman sakanan dyumalug kan Kristu, kay si kitadun lekat adti pag-allang na sala', kasiling na Kristu ya pigpalna-u ku adti manga mangintu- manga nati na karniro na pigdugsu' na manga uway pangkay ayin na banwa. **18** Na, awun eped Judiyu asini muna dun ni allaw na lyumabay dun ni kamayu na migpalibantug kay iman nilan ya anghil na Tyumanem. **8** Dun ni Pista na aw dili' da aku makakawun dun ni kamayu na Paglabay na Anghil na Tyumanem, pagka-un magsagda kanilan. **19** Manang kun tumbay anenganganeng na manga Judiyu ya pagpaluwa' na kanaten Pangulu, maksay aku mawun. Aw kanilan na Tyumanem dun ni pag-allang kanilan tanawun ku kun tengteng na matinaw na awun adti banwa na Ihiptu. Maynan uman, naten ni kanilan ya katulus na Tyumanem aw kun olo' anenganganeng ya pagpaluwa' na Tyumanem silan baling migpalibantug. **20** Kay kun tengteng kanaten lekat adti pag-allang na sala', aw na matinaw na asini kanaten ya Kasakupan pagbetangan mayu sa ginawa na dili' kamu na Pighari-an na Tyumanem, ka-edé-an yeiy katapunan na malatay. Imo-a mayu ya madyaw dili' olo' dun ni tingeg tadun manang pagkita- aw paglongan mayu ya matinaw. **9** Dun ni sulat en adti kanaten ya katulus na Tyumanem. **21** na pigpadala ku kamayu idtu muna, miglong Na, ayin ya kaliman mayu? Unu, kawunan ta aku na dili' kamu magpa-iyeped sa manga kamu aw badasan na lalabet asuntu na wala' utaw na migkasala-enen. **10** Ya pigpalabet ku ka-uman ya anenganeng mayu? Aw kun beke' beke' na manga utaw na wala' pangintu- yan, pakadyawun ku ya kanak tingeg na dakula' sa Tyumanem na dyumalug pa sa asini tas ya pagginawa ku kamayu asuntu na pigdalug na lupa' aw mig-imó' sa malatay kasiling na magkasala-enen, aw magkaybeg sa pangkay unu na beke' na kanilan, aw magpan-kal sa manga eped, aw magdugsu' adti manga tyumanem nilan na galu. Kay dili' tadun saba mabatug aliwesen ya manga utaw yeiy kantaw indegan tadun ya kadakula' na banwa. **11** Manang ini baling ya kakawasan na pigsulat ku idtu: Yan ya dili' mayu pag-iyepeden ya utaw na sallong kunu nyangintu-u la manang kenne' nan mig-imó' sa malatay kasiling na magkasala-enen, aw magkaybeg sa pangkay unu na beke' na kanan, aw magsimba sa tyumanem na galu', aw maglong sa malatay adti eped na utaw, aw pala-inem sa magpakalangulang, aw magpan-akal sa manga eped nan. Yanagaw ya palna-u ku kamayu: Dili' kamu magpa-iyeped sa manga utaw yeiy pangkay sa pagsalu kanilan kuman!

5 Na, pig-ubatan aku na awun kunu sambuk na eseg adti kamayu na pig-ipidan nan ya kadwa na kaubayan na ama nan. Ya pig-imó' nan yeiy to-o malatay, pangkay ya manga Héntil na wala' pangintu-u, wala' nilan imo-a ya maynan! **2** Aw pangkay awun utaw na mig-imó' sa maynan dun ni kamayu manang kenne' mayu baling migpalibantug. Ananga' dili' magkalat ya ginawa mayu? Alilini mayu saba ya utaw yan lekat dun ni katipun mayu! **3** Kay yan ya kanak pagbaya' magi sa ngalan na kanaten Pangulu na si Jisus. Pangkay wala' da aku dun ni kamayu adun, manang gayed ta kamu kya-anenganeng. **4** Yanagaw salut mayu magkatipun, silinga mayu na awun aku ni

12 Wala' ya katundanan ku mag-ukum sa manga eseg na syumut sa kadékgadéng na pagsutun utaw na wala' pangintu-u. Ya Tyumanem, yan na kaübayan, aw ya manga magkakalimay na olo' ya mag-ukum kanilan. Manang kamu saba alag eseg aw maynan uman ya alag bubay, ya umba' magsagda sa manga mangintu-uway. **10** aw ya manga mag-imo' sa kapandayan Yanagaw alilini mayu lekat adti kamayu katipun pada makamang ya pagkaybegan nilan, aw ya ya utaw na gayed mag-imo' sa malatay.

6 Kun awun sambuk dun ni kamayu na maglimanda sa edep nan na manigntu-uway, unu, madtu ka' sakana ni asdangan na mag-usayay na wala' dalug sa pagkaliman na Tyumanem? Ananga' dili' nan baling dalaen adti asdangan na manga mangintu-uway? **2** Pagaw wala' mayu ka-edé-i na kagaya na kamoliyan na allaw, kitadun na manga mangintu-uway ya mag-ukum sa kadéng na manga utaw na wala' pangintu-u sa Tyumanem. Yanagaw kun kamu ya un mag-ukum kanilan, ananga' dili' mayu mabatug usayan ya manga tagbi' na usayenen? **3** Unu, wala' mayu ka-edé-i na kitadun saba ya mag-ukum sa manga anghil? Yanagaw kun kamu ya mag-ukum kanilan, mabatug saba mayu usayan ya mangkayantek na limanda dun ni pag-eya' mayu adun asini tas na lupa'. **4** Yanagaw kun awun manga lalimandaay dun ni kamayu, madyaw pa na mamalli' kamu sa manga utaw lekat adti manga mangintu-uway na matadeng mag-usay, pangkay kun madalem silan na utaw adti kamayu. **5** Miglong aku sa maynini pada mamulamula kamu. Unu ka', wala' ya manga utaw dun ni kamayu na matadeng mag-usay pangkay sambuk? **6** Manang kamu la baling na alag mangintu-uway ya miglalimandaay, aw adtu pa mayu pa-usayan ni beke' na manga mangintu-uway, aw pigkatipunan na madégl! **7** Yeiy saba ya migmatinaw na pigdeg da kamu pangkay kun wala' pa kamu usayi, kay yeiy ya makapagkalat sa dengeg ni Kristu dun ni kamayu banwa. Madyaw pa na ti-isen da mayu ya pagpikalat kamayu aw madyaw pa na kamu ya limbungan. **8** Manang kamu la baling ya mig-imo' sa malatay aw miglimbung sa kamayu manga inulug na nyangintu-u! **9** Unu, wala' mayu ka-edé-i? Ya manga utaw na mig-imo' sa malatay, dili' silan maka-akup adti manga kadyawan na awun ni Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. Yanagaw dili' mayu paggawayan ya kamayu pagka-utawun. Ya manga magkasala-enen, aw ya manga utaw na magsimba sa tyumanem na galu', aw ya manga maglakadenen, aw ya manga

eseg na syumut sa kadékgadéng na pagsutun na kaübayan, aw ya manga magkakalimay na maynan uman ya alag bubay, ya umba' magsagda sa manga mangintu-uway. **10** aw ya manga mag-imo' sa kapandayan pada makamang ya pagkaybegan nilan, aw ya manga pala-inem sa magpakalangulang, aw ya manga migpalpa sa malatay, aw ya manga matilimbungay sa manga edep na utaw. Ya manga utaw na mig-imo' sa maynan, dili' silan maka-akup adti Kasakupan na Pighari-an na Tyumanem. **11** Aw ya edep kamayu idtu muna kasiling na maynan ya imo-unun. Manang piglinisan da kamu sa manga sala' mayu aw pigtani la kamu na Tyumanem. Aw pigdawat da kamu nan kasiling na wala' da ya sala' magi sa ngalan na kanaten Pangulu na si Jisus Kristu aw magi sa pigpan-imo' na Ispiritu Santo dun ni kamayu anenganeng. **12** Pagaw awun utaw dun ni kamayu na maglong, "Pigtumbay kanak ya pag-imo' sa pangkay unu." Manang tumubag aku kanan, "Matinaw yan, manang dili' ya kadéng na pig-imo' mu alag makakadyaw kanmu." Pangkay pigtumbay kanak ya pag-imo' sa pangkay unu, manang dili' aku magpa-allang sa pangkay unu na asini tas na lupa'. **13** Miglong ya utaw, "Ya kakan pig-imo' pada seled adti buntit, aw ya buntit pada seledan na kakan." Matinaw yan, manang beke' kitadun na allang na pagkaliman na pagka-utawun tadun. Kay dumateng ya allaw na lanasen na Tyumanem ya pagkaliman na lawas aw buntit. Aw ya tud na lawas na utaw, beke' na pagkasala-enen, manang pig-imo' ya lawas mayu pada imo-un mayu ya makatutuk sa Pangulu tadun, aw yan ya Pangulu na lawas. **14** Aw ya Pangulu tadun na si Kristu nyataw magi sa katulus na Tyumanem, aw maynan uman matawun kitadun nan adti kamoliyan na allaw. **15** Unu, wala' mayu ka-edé-i na ya kamayu lawas sugpat saba na lawas ni Kristu? Aw kun nyatagtun da ni Kristu ya kanaten lawas, dili' saba tumbay adti eseg na atag nan ya kanan lawas adti bubay na miggalin sa pagka kaübayan nan. **16** Aw wala' ka' mayu uman ka-edé-i na ya utaw na mipid sa kaübayan na maynan, ma-imo' da sambuk ya lawas nilan? Kay yan ya pigpasulat na Tyumanem asini muna, "ya duwa silan ma-imo' sambuk da." **17** Manang ya utaw na nyakasambuk da adti Pangulu tadun na si Kristu, ya ispiritu na utaw yan nyakasambuk da uman adti Ispiritu ni Kristu. **18** Yanagaw pagpaketan kamu adti

pagkasala-enen! Ya eped na manga sala' na utawun, pangugnan da baling kamu. Madyaw pa pig-imó' na utaw, wala' ya labet na kadakula' na mangugnan ya utaw kay sa makasuway adti na lawas nan, manang kun magkasala-enen ya utaw, beke' olo' na nyakasala' adti kanan lawas manang dala uman adti kanan pagka-utawun. **19** Unu, wala' mayu ka-edé-i na ya saba adti kanaten Pangulu: Ya kaubayan dili' kamayu lawas, témplo saba na Ispiritu Santo na nan pag-ayawan ya kanan eseg. **20** Manang nyeya' dun ni seled mayu? Aw ya Ispiritu pig- atag kamayu na Tyumanem. Aw beke' mayu pigbayadan da kamu nan. Yanagaw pagbasaán mayu ya Tyumanem dun ni kamayu lawas.

7 Na, kaliman ku tubagen ya kamayu manga usip na pigpadala mayu kanake' adti kamayu sulat. Ya sambuk na usip mayu: "Unu, matinaw ya palna-u na dyenegg nami na dili' mag-ipid ya eseg aw ya kaubayan nan?" **2** Ini ya tubag ku: Asuntu na awun madég na utaw na migkasala- enen, madyaw kun ya tagsambuksambuk na eseg awun kaubayan nan aw yan da olo' ya ipidan nan. Aw maynan uman ya tagsambuksambuk na kaubayan mipid olo' sa kanan eseg. **3** Ya eseg na nyangugnan da, atag nan adti kaubayan nan ya kanan pagka-utawun, aw maynan uman ya kaubayan na nyangugnan da, atag nan adti eseg nan ya kanan pagka kaubayan. **4** Aw ya kaubayan beke' nan ya tagtun sa kanan lawas manang yan saba ya tagtun ya eseg nan. Aw maynan uman ya eseg, beke' nan ya tagtun sa kanan lawas manang yan ya tagtun ya kaubayan nan. **5** Yanagaw paglongun ta kamu: Dun ni kamayu kapangugnanay, ya-i mayu pagdemetan ya pagka-utawun mayu kantaw kun awun pakang mayu na dili' pa kamu mag-ipid pada matibulluk ya pagpanawgtawag mayu adti Tyumanem, manang dili' to-o madugay. Pagkatigkas yan, bagu la kamu uman mag-ipid pagaw magagad kamu ni Satanas adti imo-unun na malatay asuntu na dili' mayu katagenan ya pagkaliman na kamayu pagka-utawun. **6** Ini ya kanak mapaglong kamayu kun unu ya madyaw imo-un, aw beke' yeiy na sugu' na Tyumanem. **7** Kaliman ku galu na masiling kamu kanak na wala' da pangugnan. Manang wala' pag-unawa ya pig- atag na Tyumanem adti tagsambuksambuk kanaten. **8** Na, awun paglongun ku kamayu na wala' pa pangugnan aw sa manga nyabalu la. Madyaw pa na dili' da kamu salut mangugnan, kasiling na kanaken. **9** Manang kun dili' mayu katagenan ya pagkaliman na kamayu pagka-

utawun, pangugnan da baling kamu. Madyaw pa pagpaketala'. **10** Na, yeiy ya kanak paglongun adti manga mangugnanay na nyangintu-u la, aw beke' yeiy na kanak palna-u manang lyumekat na mag-uli-ay silan ya eseg nan. Aw maynan uman, ya eseg dili' nan pag-ayawan ya kaubayan nan. Yanagaw, dili' madyaw na mag-ayaw ya manga mangugnanay. **12** Na, ini pa uman ya kanak paglongun adti edep. Wala' ku ka- ede-i kun awun palna-u na kanaten Pangulu, manang ini ya kanak anenganeng magi sa Ispiritu Santo: Kun awun eseg na nyangintu-u la manang ya kaubayan nan wala' pangintu-u, aw kun kaliman na kaubayan na magsambuk pa silan, na, dili' pag-ayawan na eseg ya kaubayan nan. **13** Aw maynan uman, kun awun kaubayan na nyangintu-u la manang ya eseg na wala' pangintu-u, aw kun kaliman na eseg na magsambuk pa silan, na, dili' pag-ayawan na kaubayan ya eseg nan. **14** Kay asuntu sa kaubayan nan na nyangintu-u la, ya eseg nan uman magkalapit da sakanan adti Tyumanem na un pa galu mangintu-u. Aw maynan uman, ya kaubayan na wala' pangintu-u magkalapit da sakanan adti Tyumanem asuntu sa eseg na nyangintu-u la. Yanagaw magkalapit da uman ya mangaye' nilan adti Tyumanem kay pigtani la nan silan. **15** Na, dun ni mangugnanay, kun ya sambuk kanilan wala' pangintu-u aw kun kaliman nan mag-ayaw, pabaya-i la silan mag-ayaw. Kun yeiy ya nya-imo', makaluwa' da ya eped nan adti kapangugnanay nilan. Ya tengteng pagkaliman na Tyumanem ya awun kalinaw na pag-eya' tadun. **16** Kay wala' mu ka-edé-i, ikaw na kaubayan, pagaw mangintu-u pa ya eseg mu aw makaluwa' adti pa-emel- emel na Tyumanem. Aw maynan uman, ikaw na eseg, wala' mu ka-edé-i na mangintu-u pa ya kaubayan mu aw makaluwa' uman sakanan. **17** Na, ya tagsambuksambuk kamayu na nyangintu-u la kan Kristu, padelega mayu kun unu ya pigtaligu kamayu na Tyumanem kay pigtawag kamu nan. Yeiy ya piglong ku adti kadégn na manga mangintu-uway pangkay ayin na banwa. **18** Alimbawa', kun awun eseg dun ni kamayu na pigtuli' da dadan sa wala' pa sakanan tawaga na

Tyumanem, dili' da nan umanen ya pangilala sa adti kamayu kapangugnanay. **30** Aw kamu na pagpatuli' nan. Aw idtu uman na wala' pa katuli' migkalat ya ginawa, silinga mayu na wala' ya sa pagtawag kanan na Tyumanem, dili' da ka- kakalatan na kamayu ginawa. Aw kamu na ilangan na magpatuli pa sakanan. **19** Kay adti migleya, silinga mayu na wala' kamu pagleya. anenganeng na Tyumanem, pangkay pigtuli' Aw kamu na nyampamayad, silinga mayu na dakaw aw wala' kaw tuli-a mig-unawa la kitadun wala' ya kamayu nyatagtun. **31** Aw kamu na alag adti kanan. Manang ya dakula' na ma- nyatibulluk sa asini tas na lupa', silinga mayu untung tadun, yan saba ya pagdalug sa manga na wala' ya ma-untung mayu dun. Kay ya kadég sugu' nan. **20** Yanagaw ya tagsambuksambuk na pagpakabetang tadun asini tas na lupa', alag kamayu, padelega mayu kun unu ya pigtaligu ma-uman adti kamoliyan na allaw. **32** Kaliman kamayu na Tyumanem kay pigtawag kamu nan. ku galu na wala' ya kakaypengan mayu asini **21** Aw kamu na manga allang na nyangintu-u tas na lupa'. Na, ya utaw na wala' ya kaubayan, la, dili' da magkalat ya ginawa mayu. Manang mabatug nan tibullukun ya anenganeng nan madyaw pa galu kun paluwa-en kamu lekat adti imo-unun na Pangulu tadun aw kun unu ya adti pagka-allang mayu. Aw kun paluwa-en da makatutuk kanan. **33** Manang ya eseg na awun kamu, magpadeleg kamu dun ni manga imo- kaubayan nan, dakula' ya kanan kakaypengan unun na Tyumanem. **22** Kay dun ni anenganeng sa pagpakabetang nan asini tas na lupa', aw na Tyumanem, ya allang na pigtawag da na kun unu ya makatutuk sa kaubayan nan, **34** Pangulu tadun, wala' da sakanan ka-allang. Aw aw gayed matenga' ya kanan anenganeng adti maynan uman, pangkay ya utaw na beke' na manga edep na imo-unun. Na, ya kaubayan na allang, manang kun pigtawag da na Pangulu wala' da ya eseg, aw ya dalaga na wala' pa ya tadun, nyatagtun da sakanan ni Kristu. **23** Kay eseg nan, mabatug nilan tibullukun ya kanilan pigbayadan da kamu ni Kristu, yanagaw dili' anenganeng adti imo-unun na Pangulu tadun. da kamu ma'gpa-allang adti sangkamu' na Pigtni la silan adti imo-unun na Pangulu tadun. palna-u asini tas na lupa'. **24** Yanagaw, kay Manang ya kaubayan na awun da eseg, dakula' manga inulug, ya tagsambuksambuk kamayu ya kanan kakaypengan sa pagpakabetang nilan na nyangintu-u la kan Kristu, katingen kamu asini tas na lupa', aw kun unu ya makatutuk sa dun ni kyabetangan mayu aw padelega ya eseg nan. **35** Piglong ku yeiy pada makatabang pagdalug sa pagkaliman na Tyumanem kay kamayu, aw beke' na tud ku ya pagtagen pigtawag da kamu nan saba. **25** Na, nyusip kamayu. Kay kaliman ku na awun kalinaw na kamu uman kanak sa manga dalaga na wala' pa kamayu pag-eya' aw wala' ya makabalabag sa pangugnan. Wala' ya sugu' na Pangulu tadun kamayu pagpangintu-u sa kanaten Pangulu. seiy, manang palna-uwan ta kamu magi dun **36** Na, kun awun eseg na nyaypeng na pagaw ni kanan kallat kay adti kanan kasaligan aku. dili' maksay matuman ya pakang nan adti Aw ini ya kanak anenganeng: **26** Asuntu na kanan tawas, aw dili' da nan katagenan ya madég ya kalugan adun na manga allaw yeiy, kanan ginawa na mangugnan, na, madyaw kun unu ya kyabetangan mu, madyaw pa na pa na mangugnan da silan. Kun mangugnan padelegen mu. **27** Ikaw na eseg, kun awun silan, beke' saba na sala'. **37** Manang ya eseg da tawas mu, ya-i pagbugtu-a ya pakang mu na masalig ya anenganeng nan, kun wala' pa kanan. Kun wala' pa ya tawas mu, madyaw ya pakang adti mangkatikadeng na dalaga na pa na dili' da kaw magpangugnan. **28** Manang pigginawaan nan, yanagaw yan ya magbaya' beke' saba na sala' ya pagpangugnan. Aw beke' kun mangugnan aw dili', aw madyaw pa na uman na sala' kun mangeseg ya dalaga. Manang dili' da mangugnan. **38** Yanagaw ya eseg na madyaw pa na dili' da kamu magpangugnan kay mangugnan sa tawas nan, madyaw ya pigkaliman ku na dili' mayu ka-agiyen ya malug na imo' nan. Aw ya eseg na dili' mangugnan, to-pagpakabetang asini tas na lupa'. **29** Na, piglong o pa madyaw ya kanan pig-imo'. **39** Na, ya ku yeiy, kay manga inulug, asuntu na tagbi' kaubayan na utaw pa ya kanan eseg, kenne' dakman ya manga allaw na nyasama' sa dili' nan saba kya-eketan na kapangugnanay nilan pa dumateng ya Pangulu tadun. Yanagaw lekat ya eseg nan. Manang kun matay da ya eseg nan, adun, pangkay singalan ya awun kaubayan, makapangugnan da sakanan adti edep na eseg dili' olo' pagtibullukun ya anenganeng mayu na pigkaliman nan, aw ka-ilangan na mangintu-

uway sa Pangulu tadun ya eseg na kaliman nan. kanilan anenganeng. **8** Manang paglongun ta **40** Manang kun aku ya pabaya-en, madyaw pa ya kamu na ya pagkan wala' ya labet sa pagpalapit kana kaubayan na nyabalu kun dili' da sakanan tadun adti Tyumanem. Kun kuman kitadun sa salut mangugnan. Aw ya kadég na pigpalna-u pigdugsu' aw kun dili', dili' saba ma-uman ya ku yeiy, kya-edé-an ku na piggagad na Ispiritu pagginawa na Tyumanem kanaten. **9** Manang miglong aku kamayu na magpakatanaw kamu sa pagkan mayu sa pigdugsu'. Pagaw yan ya duan na pagsungkul baling ya manga edep na utaw na wala' pa pakadalid ya kanilan pagpangintu-. **10** Alimbawa', kun awun utaw na wala' pa pakadalid ya pagpangintu-u nan, aw ikaw na nyakadalid da ya pagpangintu-u, kyinita' kaw nan adti kakananan dun ni seled na témplo na pagsimbaan na manga utaw sa tyumanem na galu', na, unu ka' ya anenganeng nan? Pagaw magagad baling sakanan kuman, pangkay adti kanan anenganeng sala' yan adti tengteng Tyumanem. **11** Dili' mayu pagkalingawan na nyatay uman si Kristu asuntu sa utaw yan. Aw pagaw magkalumay baling ya pagpangintu-u nan asuntu na kyuman kaw sa pigdugsu' kay adti anenganeng mu beke' na sala' adti Tyumanem. **12** Aw yanagaw, nyakasala' kaw adti inulug mu kay nya-uman mu ya anenganeng nan aw miduwanuwa la baling sakanan. Kun imo-un mayu yeiy, nyakasala' kamu uman adti kan Kristu! **13** Yanagaw, kun ya kanak pagkan, yan ya asuntu na makasala' aw makasuway ya kanaken inulug, madyaw pa na dili' aku kuman sa unud na pigdugsu' da adti tyumanem na galu pada dili' makasala' ya kanak inulug. (aión g165)

8 Na, tubagen ku uman ya sambuk na usip na pigpadala mayu kanake'. Nyusip kamu: "Unu, tumbay kanami ya pagkan sa unud na ayep na pigdugsu' na edep na utaw adti kanilan tyumanem na galu'?" Na, matinaw saba na awun kya-edé-an tadun seiy asuntu na nyangintu-u la kitadun kan Kristu. Manang awun dun ni kamayu na iman nilan aw dakula' pa ya kya-edé-an nilan kay sa kanilan manga edep, yanagaw gayed silan migpatastas. Manang ya paggaginawaay, yan saba ya tengteng migpaganget sa kadég tadun. **2** Aw kun awun utaw na iman nan aw dakula' ya kya-edé-an nan, yan ya utaw na dili' pa umba' ya kanan kyatagaan. **3** Manang ya utaw na dakula' ya pagginawa nan sa Tyumanem, yan ya migmatinaw na utaw sakanan na Tyumanem. **4** Yanagaw ya usip mayu kun tumbay kamayu ya pagkan sa pigdugsu' na edep na utaw adti kanilan tyumanem na galu', ini ya palna-u ku kamayu: Kya-edé-an da tadun na ya manga inutaw dili' saba tengteng tyumanem kay pig-imo' olo' na utaw. Aw kya-edé-an da tadun uman na sambuk da olo' ya Tyumanem aw wala' da ya edep. **5** Pangkay pigsaligan na edep na manga utaw ya madég kunu na manga tyumanem aw manga dili' pagkita-en na awun ni balintenga-an aw asini kadakula' na banwa, aw pagsimba nilan. **6** Manang kanaten na nyangintu-u la, sambuk da olo' ya Tyumanem. Aw yeiy ya Ama na mig-imo' sa kadég, aw yeiy ya umba' tadun basaan aw deyen. Aw sambuk da olo' ya kanaten Pangulu, na yan si Jisu-Kristu. Aw magi kanan nya-imo' ya kadég, aw magi pigpadala adti kamayu. Aw kamu ya puliba uman kanan awun ginawa na kadég tadun. **7** naaku apostol, kay magi kanak nyangintu-Manang awun manga mangintu-uway na wala' pa paka-edé' kun tumbay kanilan ya kuman sa unud na pigdugsu' adti tyumanem na galu'. Aw asuntu na madég ya nyanalam sa pagsimba sa tyumanem na galu' idtu muna, yanagaw kun kuman pa silan sa pigdugsu', adti anenganeng nilan liwan na kenne' pa nilan migsimba sa tyumanem na galu'. Yanagaw adti anenganeng nilan nyakasala' silan aw kyalipa-an uman ya

9 Aku sambuk na apostol na kyumita' kan Jisu na kanaten Pangulu. Aw ya pagpangintu u mayu kanan, bunga saba na imo-unun na pigtaligu nan kanak idtu na muna. Aw asuntu na apostol aku nan, wala' ya makabaya' kanak sa umba' ku imo-un. **2** Aw pangkay kun awun manga edep na mig-anenganeng na beke' aku na apostol, manang aku saba ya apostol na Aw magi kanan nya-imo' ya kadég, aw magi pigpadala adti kamayu. Aw kamu ya puliba uman kanan awun ginawa na kadég tadun. **7** naaku apostol, kay magi kanak nyangintu-u la kamu sa kanaten Pangulu. **3** Yanagaw, ini ya kanak tubag adti pangkay singalan ya mag-usip kanak: **4** Ya kadég nami na manga apostol, awun saba katagtunan nami dumawat sa makan aw ma-inem lekat adti manga utaw na dyumawat sa palna-u nami. **5** Aw sa pagpanaw nami, pigtumbay sa edep nami na magpa-agad sa kanilan kaubayan, kasiling na pig-imo' ni Pédro aw manga edep na apostolés aw manga

inulug na Pangulu tadun. **6** Yanagaw, ananga' ede' ya Madyaw na Ubat-ubat, malatay ya un kami olo' si Bérnabi ya magtalabahu pada ku datengan. **7** Kay kun aku pa ya migbaya' awun pagkamangan nami sa pagkan? **8** Awun sa imo-unun ku yeiy, magtagad aku galu sa pa manga usip ku: Singalan ka' sundaluwa tandan. Manang ya tengteng matinaw, pig-imo' ya magtandan sa kanan pagka-utawun? Wala' ku olo' ya imo-unun na Tyumanem kay yeiy saba. Aw singalan utawa ya migtanem adti saba ya pigtaligu nan kanak. **18** Yanagaw unu parasan na dili' kuman sa bunga na pigtanem ka' ya tandan kanak? Yan ya kanak pagleyaan nan? Wala' saba! Aw singalan ya mig-ipat sa na palangad tandan, ya pagpa-ede' sa Madyaw karniro aw kambing na dili' uman bagi-an na na Ubat-ubat pangkay wala' ya imanen ku na gatas? Wala' uman. Aw wala' ya dili' tenga- tandan. **19** Na, beke' aku na allang na pangkay an sa kanan pigkalugan. **8** Ya piglong ku yeiy, singalan utawa, manang nya-imo' aku kasiling wala' olo' lekat adti anengeneng na manga utaw na allang adti kadég pada madég pa ya madala manang lekat saba adti Uldin. **9** Kay pigpasulat ku adti kan Kristu. **20** Adti kadégan ku na na Tyumanem adti Uldin na pig-atag nan magi manga Judiyu, pigdalug ku ya manga katanem kan Moysis, law nan, "Kun pataguna' mayu sa na manga Judiyu pada madala ku silan adti baka ya pig-ani, ya-i mayu pagpungusa ya baka' kan Kristu. Wala' aku pagpa-allang sa kadég na nan." Na, unu ka', baka olo' ya pigkaypengan manga sugu' na pig-imo' na manga eped ku na na Tyumanem? Beke' nan saba. **10** Kay dala Judiyu manang kenne' ku pigdalug ya Uldin kitadun uman piglongan na Tyumanem seiy. Ya na pig-atag na Tyumanem magi kan Moysis utaw na nyapagud migdaru aw mig-ani, pig- asini muna. Pig-imo' ku yeiy pada mangintu-iman nan na ka-atagan sa kyapagudan nan. u pa ya manga kadégan ku na Judiyu. **21** **11** Sa paglong nami sa Madyaw na Ubat-ubat Maynan uman, kun adtu aku ni manga Héntil adti kamayu, kasiling kami na nyananem sa na wala' atagi na Tyumanem na Uldin, wala' bini' dun ni kamayu anengeneng. Yanagaw, ku gelgelan adti kanilan ya manga sugu' na unu, mabegat kamayu ya pag-atag sa kapelekan manga Judiyu manang pigdalug ku ya palna-u nami? **12** Kun ya eped na manga magpalna- ni Kristu pada madala ku silan adti kanan. **22** uway awun katagtunan nilan na atagan mayu Aw kun adtu aku ni tampilid na manga madalem sa kapelekan nilan, na, dakula' pa dun galu ya na utaw, migpadalem aku uman pada madala kanami katagtunan na atagan mayu. Manang ku silan adti kan Kristu. Yanagaw, pangkay ayin wala' kami salig sa manga katagtunan nami aku pag-eya', pigsilingan ku ya pagpakabetang na dumawat sa atag mayu. Pigli-isan nami ya nilan pada madala ku silan adti kan Kristu. **23** kadég pada dili' kabalabagan ya pagpa-ede' Pig-imo' ku ya kadég yeiy asuntu sa Madyaw nami sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. **13** na Ubat-ubat kan Kristu pada makasambuk Unu, wala' mayu ka-edé-i na ya manga utaw kitadun sa manga kadyawan na lekat adti na migtalabahu adti manga témplo, pigtumbay Tyumanem. **24** Na, kya-edé-an da mayu na kanilan ya pagkamang sa pagkan nilan dun ni madég ya manga utaw na mig-abay nyalaguy, seled na témplo? Aw ya manga magdadugsu- manang sambuk da olo' ya makadawat sa ay awun uman kanilan katagtunan, yanagaw tandan. Yanagaw dun ni kanaten pag-abay, kyumamang uman silan dun ni pigdugsu'. **14** Aw tibagsegi mayu ya pagpalaguy pada makamang maynan uman, migsugu' ya kanaten Pangulu na mayu ya tandan. **25** Ya tagsambuksambuk na ya manga migpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat, utaw na mag-abay, matadeng sakanan magtagen umba' silan atagan sa kanilan manga kapelekan. sa pagka-utawun nan aw pagpakabagsegen nan **15** Manang wala' aku pagsalig kamayu aw ya kanan lawas pada makamang nan ya tandan, wala'aku paglong na awun katagtunan ku sa pangkay maksay magkalat ya palangad korona atag mayu. Aw asini pigsulat ku, wala'aku na pig-imo' olo' na utaw. Aw kitadun na manga uman pagsekat kamayu sa kanaken kapelekan. mangintu-uway, pigtibagsegen tadun uman ya Palabiyen pa ku ya matay kay sa kaliputan aku pagdalug sa Tyumanem, pada madawat tadun na manga utaw na matag kanak sa kuwalta. **16** ya tandan na dili' magkalat. **26** Sa pagdalug Aw kun pa-edé' ku adti manga utaw ya Madyaw ku uman kan Kristu, kasiling aku na mig-abay na Ubat-ubat kan Kristu, wala' ya indeganay nyalaguy na wala' ya lingi-lingi' pasinan adti ku magpalibantug. Manang kun dili' ku pa- sangku-anan. Aw kasiling aku uman na utaw na

migbaksing, dili' aku sumumbag na dili' aku kumeleg. 27 Yanagaw pigtagilan da ku ya kanak lawas adti pangkay unu, kay pagaw matigkas da ku ya kanak pag-ubat-ubat adti madég na utaw, aku baling ya dili' makadawat sa tandan na lekat adti Tyumanem.

10 Kay manga inulug, kaliman ku na ka-edé-an mayu ya nyangka-imo' sa manga tyugbulan tadun na yan ya manga Judiyu. Alag silan pig-alladan na Tyumanem aw pigtamengan dun ni kanilan pagpanaw magi sa labun na nyalibun bun na migma-una kanilan, aw pigtabangan nan ya kadég nilan dun ni pagtalipag nilan sa Dagat na Mapula. 2 Aw magi sa labun na mig-allad kanilan, aw magi uman sa dagat na pigtalipag nilan, liwan na kyabautismuwan da ya kadég nilan aw dun da silan ka-imo' kasakupan na Tyumanem na dyumalug kan Moysis. 3 Ya kadég nilan alag kyuman sa kakan na lekat adti Tyumanem, 4 aw alag silan uman nyinem sa tubig na to-o nyiswak adti batu na gayed mig-agad-agad kanilan magi sa katulus na Tyumanem, aw ya Batu yeiy, yan saba si Kristu. 5 Pangkay pigtabangan silan na Tyumanem, manang madég kanilan ya gayed mig-imo' sa malatay na dili' makatutuk kanan. Aw asuntu seiy, nyangkamatay silan aw nyangkabélét ya lawas nilan dun ni kaligbinan. 6 Na, ya kadég na nya-imo' kanilan asini muna, alag yeiy pigpa-edé' na Tyumanem kanaten pada dili' kitadun magsiling kanilan na magkalim mag-imo' sa malatay. 7 Dili' mayu pagdalugun ya pig-imo' nilan na magsimba sa tyumanem na galu'. Kay awun pigpasulat na Tyumanem asini muna: "Nyingkud ya manga utaw aw kyuman silan, aw migpan-ineman, aw nyandindeg na un silan sumayaw." 8 Dili' kamu magkasala-enen kasiling na pig-imo' na manga eped kanilan. Kay asuntu sa manga pigpan-imo' nilan, pigpa-emel-emel silan na Tyumanem, aw manga kaluwan tag tulu kamalalan ya nyangkamatay seled olo' na sangallaw. 9 Dili' mayu pagtanda-en si Kristu. Yeiy ya pig-imo' na eped na manga tyugbulan tadun, yanagaw pigpamanga' silan na ulud aw nyangkamatay silan. 10 Aw dili' kamu uman magdiklamu kasiling na manga eped kanilan. Yeiy ya du-an nan na pigsugu' ya Anghil na pamatayen ya eped kanilan. 11 Ya kadég na kyagamakan nilan, nya-imo' yeiy pundinganan kanaten, aw pigpasulat

asini muna pada magpa-edé' kanaten na dili' kitadun mag-imo' sa maynan. Kay malapit da dumateng ya katigkasan. (aiōn g165) 12 Yanagaw kun awun utaw na maglong, "To-o la masalig ya kanak pagpangintu-u," magpakatadeng sakanan pagaw magagad baling dun ni pag-imo' sa sala'.

13 Ya kadég na pagtanda' na kya-agiyen mayu, kya-agiyen uman na kadég na utaw. Manang tumanen saba na Tyumanem ya kadég na pigpakkang nan kay kasaligan sakanan. Yanagaw dili' nan tumbay na magti-is kamu na dili' mayu mabatug. Manang kun dumateng kamayu ya pagtanda', atagan kamu nan na pa-agi na makaluwa' kamu lekat dun ni pagtanda' pada dili' kamu makasuway. 14 Yanagaw, kamu na kanak pigginawaan, pagpaket kamu lekat adti pagsimba sa manga tyumanem na galu'.

15 Piglong ku yeiy adti kamayu kay mabatug saba mayu kalabetan. Yanagaw kamu la ya pag-anenganeng sa piglong ku kamayu. 16 Adti pagkatipun tadun na un mag-anenganeng sa pagkamatay ni Kristu, sa pag-inem tadun dun ni tabu' na pigpasalamaton da adti Tyumanem, kya-untungan kitadun sa manga kadyawan na dugu' ni Kristu. Aw sa pagkan tadun sa pan na pigtenga-tenga', yan ya pangilala na nyaka-akup da kitadun sa kasakupan ni Kristu na yan ya kanan lawas. 17 Aw pangkay madég kitadun dun ni kasakupan ni Kristu, manang sambuk da kitadun kay kyuman kitadun sa sambuk na pan.

18 Anenganenga mayu ya katanem na manga utaw na Isra-él: Dun ni pagkan nilan sa abus da dugsu-an adti Tyumanem, nyaka-akup da silan sa pagsimba kanan. 19 Kaliman ku na kalabetan mayu na wala' ya ginawa na manga tyumanem na galu'. Yanagaw,unu ka', awun ma-untung na utaw dun ni pagdugsu' seiy? 20 Wala' saba! Kaliman ku palabet kamayu na kun dugsu-an na utaw na Héntil ya tyumanem nilan na galu', yan ya pigdugsu-an nilan ya manga busaw aw beke' na tengteng Tyumanem! Aw dili' aku malim na sumambuk kamu sa manga busaw. 21 Dili' mayu mabatug pagdenganen ineman ya tabu' na Pangulu tadun aw ya tabu' na manga busaw. Aw dili' mayu uman mabatug pagdenganen ya pagkan adti kakananan na Pangulu tadun aw ya kakananan na manga busaw. 22 Na,unu ka', kaliman mayu pakadawayen ya Pangulu tadun na un kitadun nan pa-emel-emelen? Unu ka', dakula' pa ya kya-edé-an tadun aw ya mabatug tadun kay sa kana Tyumanem?

23 Na, miglong kamu, "Pigpabaya' kanak ya an mayu na ya kadég na eseg lyumekat saba pag-imo' sa pangkayunu!" Aw tyumubag adti kan Kristu, aw ya kaübayan lyumekat adti kamayu na matinaw yan, manang dili' ya eseg, aw si Kristu lyumekat adti Tyumanem. **4** kadég makakadyaw kanaten aw makapasalig Aw dun ni pagkatipun mayu na un magsimba, sa kanaten pagpangintu-u. **24** Dili' mayu pag- kamu na manga eseg, sa pagpanawgatwag olo-un ya kamayu pagka-utawun manang mayu aw sa pag-ubat-ubat mayu sa un panenganenga mayu uman ya makakadyaw sa ede' na Tyumanem, dili' mayu pagtampengen eped na manga utaw. **25** Yanagaw pigpabaya' ya kamayu ulu. Kay kun imo-un mayu ya kamayu na mayad sa pangkayunu ya unud na maynan, pigmulamula mayu baling ya kamayu pigbaligya' dun ni palingki, aw dili' da kamu pagka-utawun aw ya dengeg ni Kristu na yan mag-usipenen kun ayin yan lekat pada dili' ya migdumala kamayu. **5** Manang kamu na kamu magduwaduwa kun kanen mayu aw ya manga kaübayan, kun manawgatwag kamu dili'. **26** Kay pigpasulat na Tyumanem asini adti katipun aw mag-ubat-ubat sa manga tingeg muna, law nan, "Tyumanem saba ya tagtun na lekat adti Tyumanem, pagtulung kamu. Kay sa kadakula' na banwa aw sa kadég na asini kun dili' kamu magtulung, pigmulamula mayu tas na lupa!". **27** Aw kun awun utaw na wala' ya kamayu pagka-utawun aw ya dengeg ni pangintu-u kan Kristu na migpilit kamayu na Kristu aw kasiling na pigkigidan ya ulu mayu. **6** kuman adti tampilan, aw kun kaliman mayu Kun awun kaübayan na dili' malim magtulung madtu, kana la mayu ya pangkayunu ya pakan sa ulu nan, madyaw pa na pakigid da nan ya nan kamayu, aw dili' da kamu mag-usipenen lugay nan. Manang asuntu na makamulamula kun pigdugsu' yeiy adti manga tyumanem sa kaübayan na wala' da ya lugay, na, madyaw na galu' aw ya wala', pada dili' malinggal ya pa na magtulung sakanan. **7** Kamu na manga kamayu anenganeng. **28** Manang pagaw awun eseg, kun manawgatwag kamu aw mag-ubat-utaw na maglong kamayu, "Nyadugsu' da yeiy." ubat sa manga tingeg na lekat adti Tyumanem, Na, kun maynan ya piglong nan, dili' kamu dili' mayu pagtampengen ya kamayu ulu. Kay san magkan, asuntu na pigpa-ed'e' kaw nan, pig-imo' na Tyumanem ya eseg kasiling nan **29** pada dili' malinggal ya anenganeng nan. pada dun kita-a ya kanan kadyaw aw ya kanan Manang pagaw maglong kamu kanak, "Ananga' dengeg. Manang ya kaübayan, pig-imo' nan na utaw tagenan ya pagkaliman nan asuntu pada sa dengeg na eseg. **8** Kay sa pag-imo' na olo' sa ananganeng na eped? **30** Aw ananga' Tyumanem sa utaw, ya eseg wala' lekat adti pa aku pasala-en sa pigkan ku kun abus da kaübayan manang lyumekat baling ya kaübayan ku pasalamati adti Tyumanem?" **31** Yanagaw adti eseg. **9** Aw wala' imo-a ya eseg asuntu sa paglongun ta kamu: Pangkay kuman kamu aw kaübayan manang pig-imo' ya kaübayan asuntu minem, aw pangkayunu ya imo-un mayu, imo- sa eseg. **10** Yeiy ya du-an na dun ni kamayu a na madeyen ya Tyumanem. **32** Dili' mayu pag- pagkatipun, ka-ilangan na awun tatulung adti imo-un ya pangkayunu na makapasungkul sa ulu na kaübayan na yan ya pangilala na pigmanga Judiyu aw manga Héntil na dili' da silan atagan sakanan na katundanan manawgatwag, malim mangintu-u, aw maynan uman sa manga Kay ya manga anghil gayed mibantay. **11** eped mayu na mangintu-uway kan Kristu. Kaliman ku na ka-ed-e-an mayu na dun ni **33** Daluga mayu ya kanaken pig-imo': Wala' kasakupan ni Kristu, dakula' ya katukanan na ku olo-a ya kanaken pagka-utawun manang manga kaübayan sa eseg, aw dakula' uman pigtibagsegan ku na ka-untungan ya kadég na ya katukanan na manga eseg sa kaübayan. utaw pada mabatug silan paluwa-en lekat adti **12** Kay ya tagna' na kaübayan lyumekat adti pa-emel-emel na Tyumanem.

11 Yanagaw daluga mayu ya kanak palna-aw pig-imo' ku kasiling uman na pigdalug ku si Kristu. **2** Na, to-o aku migleya asuntu na gayed aku mayu kya-ananganeng aw kenne' mayu pigdalug ya manga pigpalna-ku kamayu. **3** Manang kaliman ku na ka-ed-

lawas na eseg, aw pagkatigkas yan, nyautaw ya kadég na manga eseg adti manga kaübayan. Aw ya Tyumanem, yan ya lyekatan sa kadég. **13** Yanagaw kamu ya magbaya': Adti kamayu pagkatipun sa pagsimba, umba' ka' sa kaübayan ya manawgatwag adti Tyumanem na dili' magtulung? **14** Enda', makamulamulaay saba sa eseg ya magpatas sa lugay nan. **15** Manang

kun malawig ya lugay na kaubayan, yan ya na bino, dun da mayu kabekkal adti edep sambuk na kanenggeyaan nan. Kay pig-atagan na manga utaw ya pagkamatay na kanaten sakanan na Tyumanem na malawig na lugay na Pangulu taman na pagliku' nan. **27** Yanagaw un pagtampeng sa ulu nan. **16** Aw kun awun pangkay singalan ya sumambuk kuman na wala' utaw na mag-ayil sa piglong ku yeiy, pa-edé-pakatgilan ya kanan anenganeng, aw minem en mayu sakanan na yan ya katanem nami. Aw lekat adti tabu' na kanaten Pangulu, makasala' maynan uman ya pigdalug na manga mangintu-uway sa Tyumanem pangkay ayin na banwa. na palangad lawas nan. Aw makasala' sakanan **17** Na, awun kaliman ku paglongun kamayu, uman adti dugu' na kanaten Pangulu na yan aw asini kanak paglongun dili' ta kamu saya' ya migpa-iganget sa pakang na Tyumanem kay dyenget ku na dili' madyaw ya syampetan adti manga utaw nan. **28** Yan ya du-an na na pagkatipun mayu. **18** Ya muna dyenget ku ka-ilangan na tagsambuksambuk kamayu na na awun kunu pagkatenga-tenga' na manga tagilanen nan una ya kanan anenganeng sa mangintu-uway dun ni kamayu pagkatipun. Aw dili' pa sakanan kuman sa pan aw minem sa pangkay dili' aku malim mangintu-u sa dyenget bino dun ni tabu'. **29** Kay kun kuman sakanan ku, manang pagaw awun katinawan dun. **19** sa pan aw minem sa bino yeiy na wala' nan Manang ka-ilangan na ma-imo' ya maynan pada anenganeng ya tengteng kakawasan, aw wala' kilalaen kun singalan ya tengteng nyangintu-uway dun ni kamayu pagkatipun liwan na pigsekat nan baling ya pa-emel-emel mayu kyuman pada tumanen ya sugu' na na Tyumanem. **30** Yeiy ya du-an na madég kanaten Pangulu, kyalakadan mayu baling ya sugu' nan, kay wala' mayu basabasayi ya tud aw ya edep kamayu nyangkamatay. **31** Manang na pangiyambung yeiy na un anenganengen kun tagilanen tadun ya kanaten anenganeng sa ya pagkamatay nan. **21** Kay dun ni kamayu dili' pa kuman, dili' kitadun pa-emel-emelen na pagkan, wala' mayu tagadi ya kamayu edep pada Tyumanem. **32** Manang kun pitulun kitadun na magdengan kamu kuman aw yanagaw awun kanaten Pangulu, yan ya palangad pagsagda manga edep kamayu na wala' baling pakakan, nan kanaten pada dili' kitadun pa-emel-emelen aw ya manga edep to-o nyaka-inem menda' adti kamoliyan na allaw edep na manga utaw na nyalangulangu silan. **22** Yanagaw ananga' na wala' ya pagpangintu-u kanan. **33** Yanagaw, wala' kamu una kan aw inem adti manga kay manga inulug ku, pangkay kinunu kamu balay mayu? Pagaw kaliman mayu kalaten pagkatipun na un kuman, tagadi mayu ya ya dengeg na kadég na manga mangintu-uway, aw mulamulaen ya manga utaw na wala' pagdateng na manga edep aw tigkas yan pagkamangan. Unu ka', saya' ta kamu sa pigpan-imo' mayu yeiy? Dili' saba! **23** Na, ini ya adti balay nan pada dili' sumampet ya kamayu pigpalna-u na Pangulu tadun, aw yeiy uman katipun adti pa-emel-emel na Tyumanem. ya pigpalna-u ku kamayu: Ya kanaten Pangulu Aw sa manga edep pa na puluglima mayu, na si Jisus, idtu na gabi na piglubidan sakanan, balawbalawan tadun sa pagdateng ku dun ni mikamang sakanan sa pan **24** aw sa abus da nan kamayu.

pasalamati adti Tyumanem, pigtenga-tenga' nan ya pan, aw law nan, "Yeiy ya kanak lawas na pig-atag kamayu. Imo-a mayu ya maynini kay yeiy ya magpa-anenganeng kamayu kanak." **25** Pagkatigkas nilan mangiyambung, pig-awidan nan uman ya tabu' na pigseledan sa bino aw law nan, "Yeiy ya kanak dugu', aw maigi sa dugu' ku matuman ya bagu na pakang na Tyumanem na dayaw mag-iganget. Sa kada inem mayu seiy, dun da aku mayu ka-anenganengi." **26** Yanagaw sa kada pagkan mayu sa pan aw pag-inem mayu dun ni tabu' na awun seled

12 Na, migsulat kamu kanak idtu na muna aw nyusip kamu kun unu ya imo-unun na utaw na gayed piggagad na Ispiritu Santo. Aw kaliman ku kay manga inulug na to-o mayu kalabutan. **2** Idtu muna kamu na manga Héntil, piggawayan kamu aw nyagagad adti pagsimba sa manga inutaw na dili' magpakapaglong. Manang adun, asuntu na nyangintu-u la kamu kan Kristu, **3** yanagaw paglongun ta kamu: Ya utaw na piggagad da na Ispiritu Santo, dili' sakanan matakullun kan Jisus. Aw ya utaw

na wala' ya Ispiritu Santo dun ni kanan, dili' imo-unun dun ni lawas ni Kristu. **13** Kay adti sakanan makapaglong na si Jisus ya Pangulu. pagbautismu kanaten dun ni Ispiritu Santo, **4** Na, ya Ispiritu Santo, yan ya lyekatan sa migkasambuk da kitadun aw nya-imo' lawas madég na punganan na kataideng na pig- ni Kristu, pangkay Judiyu kitadun aw pangkay atped-atped adti kadéng na manga mangintu- Héntil, pangkay allang aw beke' na allang. Aw uway. Manang wala' pag-unawa ya pig-atag ya kadéng tadun, nyakadawat da sa Ispiritu Santo nan adti tagsambuksambuk kanaten. **5** Aw na gayed nyatag sa kabagseg na pagpangintu-u awun madég na punganan na imo-unun na tadun, aw migpakagan sa kanaten anenganeng, pigtaligu na Tyumanem adti manga mangintu- **14** Ya lawas na utaw sambuk da manang madég uway. Aw wala' pag-unawa ya pigtaligu nan saba ya punganan. **15** Alimbawa', kun maglong adti tagsambuksambuk kanaten. Manang si ya siki, "Beke' aku na tullu' aw yanagaw wala' Kristu, yan ya migtawag sa kadéng tadun adti ya labet ku sa lawas," unu ka', wala' ya labet manga imo-unun nan. **6** Aw awun madég na nan dun ni lawas? Awun saba labet nan! **16** punganan na pigpa-imo' kanaten na Tyumanem. Aw maynan uman, pangkay kun maglong ya Wala' pag-unawa ya pigpan-imo' nan magi adti talinga, "Beke' aku na mata aw yanagaw wala' tagsambuksambuk kanaten. Manang sambuk ya labet ku sa lawas," unu ka', wala' ya labet da ya Tyumanem aw yan olo' ya mig-imo' sa nan dun ni lawas? **17** Beke' na maynan! Kun ya kadéng yeiy. **7** Na, pagkita-en ya pigpan-imo' na kadakula' na lawas mu alag mata, na, unun nan Ispiritu Santo dun ni pig-atag nan na kataideng ya pagpaketenggeg? Aw kun ya kadakula' uman adti tagsambuksambuk kanaten. Aw pig-atag na lawas mu alag da talinga aw wala' ya ilung, nan yeiy kamayu pada ka-untungan ya kadéng. **8** na, unun nan ya pagpakabo'? **18** Manang beke' Ya sambuk, pig-atagan na Ispiritu na mabatug na maynan ya pag-imo' na Tyumanem sa lawas nan ubat-ubat ya kakawasan na kataideng na tadun. Kay kanan pagbaya' ya pagtapidtapid lekat adti Tyumanem. Aw ya sambuk uman, pig- sa tagsambuksambuk na punganan dun ni atagan na mabatug nan maglong adti manga kanaten lawas. **19** Kun sambuk da olo' ya eped sa pigpa-ed'e' kanan na Ispiritu. **9** Aw ya punganan dun ni lawas, beke' saba na lawas! sambuk, pig-atagan na Ispiritu na madég ya ma- **20** Yanagaw pangkay madég ya punganan na imo' nan asuntu na dakula' ya pagpangintu-u lawas manang nya-imo' silan sambuk da na nan. Aw adti sambuk, pig-atagan na katulus na lawas. **21** Dili' makapaglong ya mata adti tullu', un magpaguli' sa manga utaw na kyedelan. **10** "Wala' ya katukanan ku sa tullu'," aw dili' Aw ya sambuk, pig-atagan na Ispiritu sa katulus uman makapaglong ya ulu adti siki, "Wala' ya sa pag-imo' sa manga milagru. Aw adti sambuk katukanan ku sa siki." **22** Beke' saba na maynan. uman, pig-atag ya kataideng sa pag-ubat-ubat Pagaw iman tadun aw tagbi' ya ma-untung sa un pa-ed'e' na Tyumanem. Aw adti sambuk, adti eped na manga punganan na lawas tadun, pig-atag ya kataideng kun ayin lekat ya piglong manang dakula' uman ya katukanan kanilan na eped na utaw, kun lekat adti Ispiritu Santo dun ni lawas. **23** Awun manga punganan na lawas aw kun lekat adti manga busaw aw kun lekat tadun na adti kanaten anenganeng wala' abay ya olo' adti anenganeng na utaw. Aw adti sambuk katukanan aw yeiy ya to-o tadun pigpakyaw na utaw, pig-atag ya paglong sa sangkapungan aw pigtampeng, aw ya eped na punganan na na tingeg na wala' pa nan lemena paglongan, lawas na dili' pagpakita, **24** manang awun uman Aw pig-atag uman na Ispiritu Santo adti eped punganan na lawas na pagkita-en aw yeiy ya ya kataideng mag-ubad sa kakawasan na tingeg dili' da ka-ilangan na pakadyawun. Maynan na piglong na utaw yan. **11** Manang sambuk ya pagtapid na Tyumanem sa kanaten lawas da ya Ispiritu na nyatag sa kadéng yeiy. Aw pada ka-atagan na dengeg ya eped na punganan yan ya mig-atped-atped adti tagsambuksambuk na lawas na wala' abay ya katukanan. **25** Pig-kanaten magi sakanan pagbaya'. **12** Dun ni imo' na Tyumanem ya manga punganan na lawas na utaw awun madég na punganan. Aw ya lawas tadun pada awun alag ma-untung aw dili' tagsambuksambuk yeiy awun imo-unun manang matenga-tenga'. **26** Yanagaw kun awun sambuk wala' pag-unawa. Maynan uman kitadun na na punganan na lawas na magti-is, ya kadakula' manga mangintu-uway na palangad lawas ni na punganan na lawas alag uman magti-is. Kristu. Ya tagsambuksambuk kanaten awun Aw kun ya sambuk na punganan na lawas

atagan na denggeg, ya kadakula' na punganan kun wala' ku ginawayi ya eped na utaw, wala' na lawas alag magleya. **27** Maynan uman ya uman ya ma-untung kanak. **4** Maynini ya bet kadégi tadun na mangintu-uway. Kitadun saba ya na utaw na awun pagginawa nan sakanan palangad lawas ni Kristu, aw tagsambuksambuk eped: Matadeng magtagen sa kadaman nan kanaten, nyakasambuk da dun ni lawas nan. aw magpakatagad sakanan. Magkallat sa eped **28** Aw dun ni palangad lawas ni Kristu, awun magi sa kanibet nan. Dili' mati-inga' sa manga utaw na pigpamalli' na Tyumanem: eped nan. Aw ya utaw na awun pagginawa Ya tagna' na manga pigpadala adti eped na sa eped, dili' sakanan magpalibantug, aw dili' banwa yan ya manga apostolés, aw ya kadwa uman sakanan magpatastas. **5** Dili' malatay manga propita, aw ya katlu manga magpalna- ya bet nan adti manga eped, aw dili' nan uway. Pagkatigkas yan, pigpamalli' nan uman ya pag-olo-un ya kanan kadyawan, aw dili' nan manga eped pada maka-imo' sa milagru magi sa pagleges ya kanan pagkaliman, aw dili' nan katulus na Tyumanem, aw ya manga eped uman gayed anenganengen ya manga sala' na eped magpaguli' sa manga kyedelan, aw ya manga adti kanan. **6** Aw dili' sakanan pagkatutukan sa eped magtabang sa manga utaw, aw ya manga malatay manang pagleyaan nan ya matinaw. eped maggagad sa manga utaw aw ya manga **7** Kun pigginaaāna na utaw ya eped nan, dili' eped makapaglong sa sangkapungan na tingeg nan paglukasan pangkay unu ya kalugan na na wala' pa nilan lemena paglongan. **29** Na, dumateng, aw imanen nan na matulid ya imobeke' na kadégi tadun alag apostolés, aw beke' unun na eped, aw gayed nan ti-isen pangkay uman na kadégi tadun propita aw magpalna- unu ya dumateng aw awun gayed pagsalig uway, aw utaw na maka-imo' sa milagru magi nan. **8** Ya tengteng na paggaginawaay wala' sa katulus na Tyumanem. **30** Aw beke' uman ya tyamanan. Manang ya pag-ubat-ubat sa un na kadégi tadun ya nyakatagtun sa katulus pa-edē' na Tyumanem, dumateng ya allaw na na magpaguli' sa kyedelan. Aw beke' uman wala' da ya katukanan. Aw tumeneng uman ya na kadégi tadun ya pig-atagan sa paglong sa paglong sa sangkapungan na tingeg na wala' sangkapungan na tingeg. Aw beke' uman na pa na utaw lemena paglongan. Aw pangkay ya kadégi tadun ya pig-atagan na katadeng sa pag- pigpa-edē' kanaten na Ispiritu Santo, dumateng ubad sa piglong na utaw na nyakapaglong sa ya allaw na ya kadégi yeiy wala' da ya katukanan. sangkapungan na tingeg. **31** Yanagaw tibagsegi **9** Kay adun na manga allaw, wala' pa kalingeb ya mayu na ka-atagan kamu na to-o madyaw na kya-edē-an tadun, aw wala' pa uman kalingeb manga pig-atag na Ispiritu Santo. Manang awun ya pag-ubat-ubat sa un pa-edē' na Tyumanem. to-o pa madyaw na pa-agé na paglongun ku **10** Manang pagdateng da na kamoliyan na allaw, kamayu.

13 Kun makapaglong aku sa madégi na punganan na tingeg na manga utaw aw pangkay tingeg na manga anghil manang kun wala' ya pagginawa ku sa eped na utaw, kasilng aku na agung na pyaleman da olo' sa uni aw babat na to-o magkalaging. **2** Aw kun atag pa kanak ya katadeng na mag-ubat-ubat sa un pa-edē' na Tyumanem, aw pangkay unu ya katadeng na pig-atag kanak na un maka-edē' sa kadégi na pigtagu' asini muna, aw kun mabatug ku ya pag-alin sa manga buntud asuntu sa kadakula' na pagpangintu-u ku, manang kun wala' ya pagginawa ku sa eped na utaw, na, wala' ya ma-untung kanak. **3** Aw pangkay kun mabus ku atag ya kadégi na kanak kauanan adti manga wala' ya pagkamangan, aw pangkay sangaben pa ya lawas ku, manang

malingeb da ya kadégi, aw malanas ya wala' pa kalingeb. **11** Alimbawa', idtu na muna sa ise' pa aku, ya paglong ku kasiling na ise', aw ya anenganeng ku kasiling uman na ise', aw ya pagpikalabet ku kasiling saba uman na ise'. Manang sa pagkadakula' da ku, pig-ayawan da ku ya bet na pagka-ise'. **12** Kay kasiling kitadun na nyinunu sa palunganan na dili' da to-o magkabangal ya alung. Manang adti kamoliyan na allaw to-o la tadun mabangal ya kadégi yeiy. Ya kadégi na kya-edē-an ku adun wala' pa kalingeb, manang adti kamoliyan na allaw, kae-de-an ku ya kadakula' kasiling na kya-edē-an aku na Tyumanem. **13** Na, migpadeleg ya tulu ini: ya pagpangintu-u tadun, aw ya pag-iman tadun sa pakang na Tyumanem, aw ya kanaten paggaginawaay, manang sa tulu yeiy, yan ya to-o matas ya paggaginawaay.

14 Yanagaw tibagsegi mayu ya maglong kamu sa tingeg na wala' kalabeti, paggaginawaay, aw tibagsegi mayu uman unun na manga utaw ya pagpaka-ed'e' sa ya paggamit sa manga punganan na katadeng piglong mu? Kasiling kaw olo' na miglong na pig-atag na Ispiritu Santo, labi la ya pag- adti samet na lyumabay. **10** Awun saba madég ubat-ubat sa un pa-ed'e' na Tyumanem. **2** na punganan na tingeg asini tas na lupa' na Na, kun awun utaw na nyakapaglong sa piglong na manga tribu na manga utaw. Aw sangkapungan na tingeg na dili' kalabetan na dun ni tagsambusambuk na tribu, kyalabetan manga utaw, Tyumanem da olo' ya nyakalabet nilan ya kanilan tingeg. **11** Manang kun wala' sa piglong nan kay wala' ya makalabet kanan. ku ka-ed'e-i ya piglong na sambuk na utaw, Magi saba sa Ispiritu na nyeya' dun ni kanan, kasiling aku adti kanan na dumadayu lekat nyakapaglong ya utaw yan sa tingeg na adti mawat na banwa, aw ya utaw yan kasiling kyalabetan olo' na Tyumanem. **3** Manang uman na dumadayu adi kanak. **12** Maynan ya utaw na mig-ubat-ubat sa un pa-ed'e' uman dun ni kamayu. Asuntu na gayed mayu na Tyumanem, yan ya piglongan nan ya pigtibagsegan ya paggamit sa kata deng na pig-manga mangintu-uway pada pakasaligen ya atag na Ispiritu Santo, yan ya to-o pa mayu pagpangintu-u nilan, aw pakagbagsegen ya tibagsegi ya pagpakabagseg sa edep mayu na kanilan ginawa, aw magleya silan. **4** Ya utaw manga mangintu-uway. **13** Yanagaw ya utaw na uman na miglong sa sangkapungan na tingeg nyakapaglong sa sangkapungan na tingeg na na lekat adti Tyumanem na dili' kalabetan na lekat adti Tyumanem, manawagtawag sakana n manga utaw, yan olo' ya pigpakabagseg nan aw magsekat sa kata deng mag-ubad sa kadéng na ya kanan pagpangintu-u. Manang ya utaw na pigpapaglong kanan. **14** Kay kun manawagtawag mig-ubat-ubat sa un pa-ed'e' na Tyumanem, aku magi sa sangkapungan na tingeg na lekat pigpakabagseg nan ya pagpangintu-u na edep adti Tyumanem, nyanawagtawag saba aku dun nan na manga mangintu-uway. **5** Yanagaw ni kanak paglong aw adti kanak uman ginawa. kaliman ku galu na alag kamu makapaglong Manang adi kanak anenganeng wala' ku ka-sa sangkapungan na tingeg na wala' pa mayu ede-i kun unu ya piglong ku. **15** Yanagaw unu lemena paglongan, manang to-o pa madyaw ya umba' ku imo-un? Yan saba ya imo-un ku kun mag-ubat-ubat kamu sa un pa-ed'e' na na manawagtawag aku dun ni kanak ginawa Tyumanem. Kay dakula' pa dun ya ma-untung magi sa tingeg na wala' ku lemena paglongan na manga mangintu-uway kay sa tingeg na aw magi uman sa tingeg na kyalabetan ku. Aw wala' kalabeti kantaw mabatug nan ubaden adti pagdalangan ku uman, magdalanga aku ya kakawasan adti asdangan na katipun na na kalabetan na kanak anenganeng. **16** Kun manga mangintu-uway pada pakasaligen uman pigdeyen mu ya Tyumanem dun olo' ni kanmu ya pagpangintu-u na kadéng nilan. **6** Pagaw anenganeng, aw wala' kalabeti na manga edep makakawun aku dun ni kamayu, kay manga dun ni katipun, unun nilan ya paglong sa inulug, aw maglong aku sa sangkapungan na "Amén" sa pagpasalamat mayu? **17** Pangkay tingeg na lekat adti Tyumanem na dili' mayu madyaw ya pagpasalamat mu adti Tyumanem, kalabetan, unu ya un mayu ma-untung adti manang kun dili' kalabetan na manga edep, na, paglong ku? Wala' saba! Yan baling ya awun wala' ya ma-untung dun ni pagpasalamat mu. ma-untung mayu kun maglong aku kamayu **18** Pigpasalamat ku ya Tyumanem kay pig-sa pigbukasan na Tyumanem, aw ya un mayu atag nan kanak ya paglong sa sangkapungan na ka-ed'e-an, aw manga tingeg na pigpa-ed'e' manga tingeg na wala' ku lemena paglongan, nan kanak, aw ya palna-u sa unu ya madyaw aw madég pa ya kanak piglong kay sa kamayu. imo-un. **7** Pangkay ya manga pagtugtuggun **19** Manang dun ni pagkatipun na manga kasiling na plawta kun dili' madyaw ya pagka- mangintu-uway, madyaw pa na maglong aku eyep, dili' madyaw ya uni. Aw ya kitada kun pangkay lima la olo' ya tingeg na kalabetan dili' madyaw ya pagka-angay, dili' madyaw na kadéng pada kapalna-uwan ku silan, kay sa pakanyegan ya uni. **8** Aw pangkay ya trumpita, maglong aku sa pilammalalan ya tingeg na kun dili' mabangal ya kakawasan na uni nan, dili' nilan kalabetan. **20** Kay manga inulug, unun na manga sundalu ya pagka-ed'e' na dili' kamu mag-anenganeng kasiling na pag-awun da tanam? **9** Maynan uman kamu. Kun anenganeng na tagbi' na ise'. Yan olo' ya

silingan mayu adti kanilan na wala' silan olo' na duwa kun tulu ya maglong, manang pag-anenganeng sa malatay. Manang dun ni dili' silan magdengan. Aw ka-ilangan na awun pagpakalabet mayu, pakitaan na unud da ya utaw dun ni katipun mayu na awun katadeng kamayu anenganeng. **21** Awun pigpasulat na lekat adti Ispiritu mag-ubad sa kakawasan Tyumanem asini muna dun ni Uldin, law na piglong nilan. **28** Manang kun wala' ya nan, "Magi sa edep na punganan na manga maka-ubad sa piglong nilan, madyaw pa na tingeg, aw magi sa manga dila' na manga dili' da silan papaglongun, aw maglong da dumadayu, un ku paglongun ya manga utaw baling silan adti kanilan anenganeng aw adti yeiy, manang dili' silan magpakanyeg kanake!" Tyumanem. **29** Aw kun awun adti kamayu na Yeiy ya piglong na Tyumanem kanilan." **22** maka-ubat-ubat sa un pa-edé' na Tyumanem, Yanagaw kun makapaglong ya mangintu-uway tumbayan mayu olo' na duwa aw kun tulu ya sa sangkapungan na manga tingeg na lekat adti maglong. Aw ya manga edep magpakanyeg Tyumanem na wala pa lemena paglongan, yan aw to-o nilan anenganengen kun matinaw ya ya umba' sa manga wala pagbetang sa ginawa pig-ubat-ubat aw dili'. **30** Manang kun awun nilan sa piglong kanilan na Tyumanem aw yan sambuk na utaw na nyinkud dun na awun ya pangilala na wala silan pangintu-u. Manang bagu pigpa-edé' kanan na Tyumanem, madyaw ya pag-ubat-ubat sa manga tingeg na pigpa-edé' pa na patenengen da ya nyaka-una miglong. **31** na Tyumanem, yan ya piggamit na Tyumanem Kun maynan ya imo-un mayu, madég kamayu kun awun kaliman nan pa-edé' sa manga utaw ya magsayusayu mag-ubat-ubat sa un pa-edé' na dyumalug kanan aw yeiy ya pangilala na na Tyumanem pada kapalna-uwan ya kadég kyatutukan ya Tyumanem sa pagpangintu-u aw magkabagseg ya kanilan ginawa. **32** Aw nilan. **23** Alimbawa', kun magkatipun kamu ya manga utaw na maka-ubat-ubat sa un pa-na manga mangintu-uway na un manimba sa edé' na Tyumanem, magpaketadag silan aw Tyumanem, aw kun makapaglong ya kadég tumbay nilan ya edep maglong. **33** Kay ya mayu sa sangkapungan na manga tingeg na Tyumanem dili' paglekatan sa kasélék, manang wala' pa mayu lemena paglongan, aw kun awun yan baling ya paglekatan sa kalinaw. Awun makaseled dun na utaw na wala' pangintu- galu kalinaw na kamayu pagkatipun kasiling u aw wala' paka-edé' sa unu ya pigpa-imó' na manga katipun na mangintu-uway adti mayu, pagaw makapaglong baling sakanan, kadakula' na banwa. **34** Aw ya kadég na manga "Ya manga utaw yeiy migpangkameneng da kaubayan adti kamayu, dili' magkasélék dun ni silan!" **24** Manang kun makaseled dun sakanan katipun mayu manang magpakanyeg baling aw yan ya dengegen nan ya tingeg na pig- silan sa pag-ubat-ubat. Kay awun pigpasulat ubat-ubat mayu na lekat adti Tyumanem na dun ni Uldin kun unu ya umba' imo-un na kyalabetan nan, na, kelegan da ya ginawa nan kaubayan dun ni katipun. **35** Kun awun kaliman **25** kay kabukasan ya manga sala' na pigtagu' na kaubayan ka-edé-an, usipen da nan ya kanan dun ni anenganeng nan. Aw to-o sakanan eseg adti balay nilan. Kay dili' madyaw sa magsesel aw mangillupung aw simbaén nan manga kaubayan na magkasélék dun ni katipun ya Tyumanem aw makapaglong sakanan, na manga mangintu-uway. **36** Anenganenga "Matinaw saba na awun ya Tyumanem ni mayu na beke' mayu olo' saba ya pigdatengen kanilan!" **26** Yanagaw, kay manga inulug, sa Madyaw na Ubat-ubat aw beke' mayu uman maynini ya umba' mayu imo-un dun ni kamayu ya piglekatan. **37** Na, kun awun utaw na mig-pagkatipun: Ya edep magdalangan, aw ya edep anenganeng na awun katadeng nan mag-ubat-magpalna-u. Aw ya edep mag-ubat-ubat sa ubat sa un pa-edé' na Tyumanem aw pangkay bagu na pigpa-edé' kanan na Tyumanem. Aw ya kun sambuk uman na punganan na katadeng edep kamayu maglong sa sangkapungan na na pig-atag na Ispiritu Santo, ka-ilangan nan manga tingeg na lekat adti Tyumanem, aw ya kalabutan na ya katundanan ku migsulat seiy edep mag-ubad sa kakawasan. Imo-a mayu lekat saba adti kanaten Pangulu. **38** Kun dili' ya kadég yeiy pada magkasalig ya kamayu dalugun na utaw ya piglong ku yeiy, dili' da pagpangintu-u. **27** Kun awun adti kamayu na mayu sakanan pagpakanyegan. **39** Yanagaw, makapaglong sa sangkapungan na tingeg na kay manga inulug, to-o betangan adti kamayu wala' pa nan lemena paglongan, na, tumbay ginawa na maka-ubat-ubat sa un pa-edé' na

Tyumanem. Manang ya-i mayu pagtageni ya matawa si Kristu. **14** Aw kun wala' matawa si utaw na makapaglong sa sangkapungan na Kristu, syapadan ya kanami pagud migpa-ed'e' tingeg na wala' pa nan lemena paglongan. **40** sa Madyaw na Ubat-ubat, aw syapadan uman Manang imo-a mayu ya kadég yeiy na dayaw ya kamayu pagpangintu-u. **15** Aw katinawan matapid ya kamayu pagsimba sa Tyumanem.

15 Na, kay manga inulug, kaliman ku na pa-anenganeng kamayu ya Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu na pigpa-ed'e' ku kamayu idtu na muna, aw pigdawat mayu yeiy, aw yan ya masalig na tullukanan sa pagpangintu-u mayu taman adun. **2** Kun padelegen mayu ya pagdalug sa Madyaw na Ubat-ubat yeiy, paluwan-en kamu na Tyumanem. Manang kun dili' yeiy mayu padelegen ya pagdalug, masapad baling ya pagpangintu-u mayu. **3** Kay pigpalna-u ku kamayu ya nyadawat ku idtu muna aw ini ya kaliman ku na to-o mayu ka-ed'e-an: Nyatay si Kristu asuntu sa manga sala' tadun kasiling na pigpasulat dadan na Tyumanem asini muna. **4** Piglebing sakanan manang pagkatlu na allaw nyataw da kasiling na pigpasulat na Tyumanem sa un ma-imo' kanan. **5** Aw migpakita' sakanan kan Pédro, aw tigkas yan, adti edep na manga apostolés. **6** Pagkatigkas yan, migpakita' da uman adti sobla limanggatus ya mangintu-uway na migkatipun. Ya edep kanilan nyangkamatay da, manang madég pa uman kanilan ya utaw pa taman adun. **7** Migpakita' sakanan uman adti kan Santiago, aw tigkas yan adti kadég na manga apostolés. **8** Aw aku ya moli na pigpakita-an nan, aw kasiling aku na ise' na nyaleges nyautaw **9** Aku ya madalem sa kadég na manga apostolés. Aw asuntu na to-o ku pigpamulayaman ya manga mangintu-uway kan Kristu idtu muna, dili' aku galu umba' ngalanan na apostol. **10** Manang asuntu na kyallatan aku na Tyumanem, nya-imo'aku na maynini, aw wala' kasapad ya kallat nan kanak. Pangkay aku ya to-o nyapagud kay sa manga edep na apostolés, manang beke' na kanak kabagseg. Nya-imo' ya kadég yeiy asuntu saba sa kallat na Tyumanem kanak. **11** Yanagaw, pangkay aku aw manga edep na apsolotés ya migpalna-u sa Madyaw na Ubat-ubat, asal nan migunawa ya pig-ubat-ubat nami aw nyangintu-u kamu. **12** Na, kun migpalna-u kami na nyataw da si Kristu lekat adti nyangkamatay, ananga' awun edep dun ni kamayu na maglong na wala' ya pagkataw? **13** Kun wala' ya pagkataw na manga nyangkamatay, wala' galu uman

matawa si Kristu. **14** Aw kun wala' matawa si Madyaw na Ubat-ubat, aw syapadan uman ya kamayu pagpangintu-u. **15** Aw katinawan kami baling na galu' ya pigmatinaw nami na pigmataw na Tyumanem si Kristu lekat adti nyangkamatay. **16** Kay kun wala' ya pagkataw na manga utaw na nyangkamatay, na, wala' galu uman matawa si Kristu. **17** Aw kun wala' si Kristu matawa, syapadan ya kamayu pagpangintu-u aw wala' galu lanasa ya manga sala' mayu. **18** Aw ya manga nyangkamatay na nyangintu-u kan Kristu, wala' galu ya imanen nilan kay kenne' pa nilan kya-eletan adti Tyumanem na wala' ya tyamanan. **19** Kun ya pag-iman tadun kan Kristu taman olo' na kanaten pag-eya' asini tas na lupa', kitadun ya to-o makalalat. **20** Manang ya tengteng na matinaw: Pigmataw si Kristu lekat adti pagkamatay, aw yeiy ya migmatinaw na matawun saba ya manga nyangkamatay, aw si Kristu, yan ya nyuna nyataw sa kadég. **21** Kay ya sala' ni Adan asini muna, yan ya du-an na dyatengan ya kadég na utaw na pagkamatay. Manang mađi uman kan Kristu, un matawun ya manga nyangkamatay. **22** Ya du-an na matay kitadun kay asuntu na alag kitadun buwadbuwad ni Adan. Manang ya kadég na manga nyakasambuk da kan Kristu alag silan matawun. **23** Aw maynini ya pagmataw: Si Kristu, yan ya nyuna nyataw. Aw sa pagliku' nan kagaya asini tas na lupa', panmatawun ya kadég na utaw na nyangintu-u kanan. **24** Pagkatigkas yan, dumateng ya tengteng na kamoliyan, aw patenengen ni Kristu ya katundanan na kadég na manga migdumala adti balintenga-an aw asini tas na lupa' na nyagagad na manga busaw. Aw tigkas yan, atag nan ya kasakupan nan adti Tyumanem na Ama. **25** Kay maynan ya pigpalpa dadan na Tyumanem na ka-ilangan si Kristu ya maghari' menda' na mabus nan degen ya kadég na kanan manga po-on aw alag nan silan betang adti salad na siki nan. **26** Aw ya to-o kamoliyan na po-on na un nan degen, yan ya pagkamatay. **27** Kay ini ya pigpasulat asini muna, "Pigbetang na Tyumanem ya kadég yeiy adti salad na siki nan." Manang ya Tyumanem olo' ya wala' pakakup adti kadég na pigdumalaan ni Kristu. Kay ya Tyumanem, yan saba ya migtumbay kan Kristu na un maghari' sa kadég. **28** Aw pagkatigkas na Tyumanem atag adti Ise' nan ya katundanan sa kadég, magpasakup ya Ise'

nan adti Ama nan. Kay yan saba ya mig-atag punganan na tanem. **38** Manang pagbaya' dadan kan Kristu sa paghari', yanagaw ya Tyumanem na Tyumanem kun unu tanema ya gumiti' lekat ya magdumala sa kadég. **29** Na, anenganenga adti bini' yan. **39** Maynan uman ya lawas na mayu ya ini: Ya manga utaw na nyangintu- manga awun ginawa, kay wala' pag-unawa ya u la kan Jisus, pigbautismuwan silan kay yan lawas na kadég. Alimbawa', sangkapungan ya ya pangilala na nyaka-edep da silan kanan lawas na utaw aw sangkapungan uman ya lawas nyatay aw un pa matawun kasiling uman ni na manga ayep aw ya lawas na manga langgam Kristu. Manang kun wala' ya pagkataw na aw ya lawas na manga isda'. **40** Wala' pag-manga nyangkamatay, na, wala' kadi' ya ma- unawa ya manga punganan na manga pig-imo' untung na pagpabautismu tadun. **30** Aw kun na Tyumanem na awun ni tas na langit aw wala' ya pagkataw na manga utaw lekat adti ya manga asini tas na lupa'. Pig-imo' nan ya pagkamatay, ananga' ka' gayed nami pigsolok kadég na alag manenggeya, manang wala' pag-ya kalatayan kada allaw aw kada udas kun wala' unawa ya kanenggeya nilan. Sangkapungan ya ya ma-untung nami dun? **31** Piglongan ta kamu, kanenggeya na manga pig-imo' nan adti tas kay manga inulug, na kada allaw pigsolok ku na langit aw sa manga pig-imo' nan asini tas ya kalatayan. Manang kamu saba ya dengeg na lupa'. **41** Aw sangkapungan ya kanenggeya ku, aw migleya aku asuntu sa manga pigpan- na sega aw ya kana bulan aw ya kana manga imo' ni Kristu Jisus na kanaten Pangulu dun ni bitun. Aw wala' pag-unawa ya kanenggeya na kadég mayu. **32** Aw unu ya un ku ma-untung sa manga bitun. **42** Na, ya lawas tadun uman adun, malug na pagpaketang ku asini Épéso kun dili' kasiling sa lawas na utaw na matawun dili' matawun ya manga nyangkamatay? Unu kagaya na Tyumanem. Kay ya lawas tadun adun ka' ya du-an ku magti-is sa manga utaw na mig- matay saba aw malandak, manang ya lawas na ampang sa paglong ku sa Madyaw na Ubat- utaw na matawun kagaya, dili' da matay. **43** Ya ubat? Kasiling silan na manga mannanap na to- lawas na utaw na nyatay da, to-o matenggeya o mangkabulut. Aw kun dili' matawun ya manga tandawan aw wala' da ya guna. Manang sa nyangkamatay, na, madyaw pa na dalugun pagkataw da, to-o la manenggeya. Kay baguwun tadun ya paglongun, "Naten pangintamanen saba magi sa katulus na Tyumanem. **44** Ya lawas ya kuman aw badasan tadun ya minem, pagaw tadun kun matay, asini la olo' taman ni tas na matay da kitadun kunallaw!" **33** Manang dili' lupa, manang kun matawun da, ya lawas yan mayu pagpangintu-uwan ya piglong nilan, kay meya' da adti tas na langit. Kay awun lawas na olo' yan pagpasuway kamayu! Ini baling ya asini olo' taman ni tas na lupa' aw awun uman tengteng matinaw: "Kun sumambuk kaw adti lawas na adtu kagaya ni tas na langit. **45** Aw manga utaw na malatay ya bet, dili' madugay pigpasulat asini muna na ya tagna' na utaw, yan katapunan kaw na bet nilan." **34** Yanagaw una si Adan, pig-imo' sakanan na Tyumanem na mayu anenganenga ya madyaw aw ya matinaw, awun ginawa. Manang ya Adan na nyakamoli, aw botoni mayu ya pag-imo' sa manga sala'. yan si Kristu na nyataw lekat adti pagkamatay Piglong ku yeiy kay kya-edé-an ku na awun aw mig-atag sa bagu na ginawa. **46** Pakanyegi manga utaw dun ni kamayu na syumambuk mayu: Ya utaw na si Adan, yan ya muna pig- adti katipun mayu na sallong kunu nyangintu- imo' na Tyumanem na utaw olo'. Manang ya la manang wala' nilan ka-edé-i ya Tyumanem. nyakamoli na si Kristu, yan ya nyuna nyataw sa Piglong ku yeiy pada mamulamula kamu. **35** kadég tadun na pig-eya-an na Isipiritu Santo. **47** Pagaw awun utaw na musip, "Unu ya pagkataw Ya tagna' na utaw na si Adan, pig-imo' lekat na manga utaw na nyatay da? Aw unu lawasa adti kutu na lupa'. Manang ya kadwa na utaw, ya un pagsayu dun ni kanilan pagbangun?" **36** yan si Kristu na lyumekat adti tas na langit. **48** Ayin ka' pakabetang ya ananganeng na utaw na Aw lyumekat saba ya kadég tadun adti tagna' miglong sa maynan? Unu, wala' nan ka-edé- na utaw na pig-imo' lekat adti kutu na lupa' i na kun magtanem ya utaw sa bini' dun ni aw nyasiling uman kitadun kanan. Manang ya lupa', una malandak ya bini' aw pagkatigkas kadég tadun na dyumalug kan Kristu, atagan gumiti' da? **37** Aw ya pigtanem mayu dun ni saba kitadun na bagu na lawas na umba' meya' lupa' beke' saba na lawwas manang olo' bini' adti tas na langit. **49** Aw asuntu na ya lawas kasiling na bini' na trigu aw manga edep pa na tadun kasiling na lawas ni Adan na pig-imo'

lekat dun ni kutu na lupa', dumateng uman dadan magtani sa kuwalta na lekat adti manga ya allaw na ya lawas tadun masiling (uman) pagkamangan mayu. Tipuna mayu yan pada na lawas ni Kristu. **50** Yanagaw, kay manga sa pagdateng kun dun ni kamayu dadan da inulug, ya lawas tadun na magkamatay, dili' matagilan. **3** Pagkatigkas yan, sa pagdateng ku makaseled adti Kasakupan na Pighari-an na adti kamayu, pangkay singalan ya pigpamalli' Tyumanem kun dili' una sayawan na lawas na mayu na un mag-ated sa atag mayu na kuwalta dili' da magkamatay. **51** To-o mayu pakanyegi adti Jérusalim, padalaan ku silan na manga sulat ya un ku paglongun: Pigbukasan kanak ya palpa na magpakilala kanilan adti manga maggagaday na Tyumanem na pigtagu' nan asini muna. Dili' sa manga mangintu-uway dun ni Jérusalim. **4** ya kadégtadun mabus mangkamatay kay ya Manang kun tengteng ka-ilangan na madtu aku eped kanaten kasaban na pagliku' ni Kristu, ni Jérusalem, na, dumengan da silan kanak. **5** aw ya kadégtadun na nyangintu-u kanan, un Manang sa dili' pa aku madtu ni tampil mayu, baguwun na Tyumanem ya kanaten lawas. **52** agiyan ku una ya probinsiya na Macédonya. Aw bigla' na ma-imo' yeiy na dili' mu pag- **6** Aw ya kanak palpa, basi madugaydugay pa imanmanen, kasiling na pagpilek na mata, kay aku meya' dun ni tampil mayu. Kay un pa ku dun ni moli na uni na trumpita, ya kadégtadun na palabayen ya manga bulan na to-o maniki', manga nyangkamatay un matawun. Aw kitadun aw magpatabang uman aku kamayu sa kanak na nyangintu-u kan Kristu, mabagu la ya lawas kapelekan pangkay ayin ya banwa na un ku tadun. **53** Kay ya kanaten lawas na magkamatay, kadtuwan. **7** Kay dili' aku malim na dagawdagaw ka-ilangan saba sayawan na bagu na lawas aku olo' dun ni sayid mayu. Kaliman ku na na dili' da magkamatay. **54** Yanagaw kun ya meya' pa dun ni kamayu na madugaydugay lawas tadun na magkamatay kasayawan da na kun tumbay na kanaten Pangulu. **8** Manang bagu na lawas na dili' da magkamatay, dun adun, asini pa aku pag-eyá' ni Épéso taman na da katuman ya pigpasulat na Tyumanem asini Pista na Péntekostés, **9** kay pig-uwangan da na muna, law nan, "Pigdeg da ya kamatayen, aw Tyumanem ya dakula' na selat na un aku magpawala' da ya katulus nani!" **55** Aw pigpasulat pa ede' sa Madyaw na Ubat-ubat asini syudad na Tyumanem asini muna, law nan, "Ayin da pangkay madég ya manga utaw na kenne' mig-ya katulus na kamatayen? Aw ayin da ya bisa ampang kanak. **10** Aw kun dumateng da si nan?" (*Hadés g86*) **56** Ya sala' kasiling na bisa na Timotiyo dun ni kamayu, basayi mayu sakanan sumampet adti pagkamatay. Aw magi sa Uldin pada dili' sakanan magde' kamayu. Kay sambuk na Tyumanem, kya-edé-an tadun na nyakasala' uman sakanan na mig-imo' sa imo-unun na kitadun. Yanagaw ya Uldin awun katundanan kanaten Pangulu kasiling ku. **11** Yanagaw dili' mag-ukum sa manga utaw na nyakasala'. **57** mayu pagtumbay na awun magna-na' kanan Manang pigpasalamatan tadun ya Tyumanem dun ni kamayu. Pakadyawa mayu aw tabangi kay pigdeg da nan ya sala' aw ya kamatayen, mayu sakanan pada awun kalinaw na kanan aw pig-atag nan kanaten na mabatug da tadun pagliku' adi kanak. Kay pigtagadan ku sakanan uman degen ya kadégtadun yeiy magi sa kanaten edep na manga inulug tadun. **12** Na, si Apolos Pangulu na si Jisu-Kristu. **58** Yanagaw, kay uman na kanaten inulug, to-o aku nyanginayu' manga inulug na kanak pigginawaan, pakasaliga kanan na magad sakanan sa manga inulug to-o ya kamayu pagpangintu-u aw tibagsegi na tadun na mawun dun ni kamayu. Manang wala' dili' kamu makasaway adti pangkay unu. Aw kunu ya palpa nan na madtu adun. Yanagaw gayed mayu kaaasebi ya manga imo-unun na mawun da kunu sakanan kun aw awun da pigtaligu kamayu na Pangulu tadun, kay kya-edé-an mayu na dili' saba masapad ya kamayu selat nan. **13** Magpakatanaw kamu! Gayed mayu pakasaliga ya kamayu pagpangintu-u kan Jisu! Dili' kamu magkallek aw pagtibagseg kamu. **14** Aw pangkay unu ya imo-un mayu, paggaginawaay kamu. **15** Na, kay manga inulug ku, nya-edé' kamu na ya tagna' na mangintu-uway dun ni probinsiya na Akaya yan si Estépanas aw ya kanan manga ka-epedanan dun ni balay. Aw kya-edé-an tadun na pigtibulluk

16 Na, tubagen ku ya usip mayu sa atag mayu na kuwalta adti manga mangintu-uway na awun ni Jérusalim. Daluga mayu ya piglong ku adti manga mangintu-uway na awun ni Galacia: **2** Kada Linggo, ya tagsambuksambuk kamayu

nilan ya kanilan anenganeng sa pagtabang adti manga mangintu-uway. **16** Nyanginayu' aku na magpasakup kamu sa manga utaw na kasiling na bet nilan aw sa kadég uman na nyatibulluk adti imo-unun na Tyumanem. **17** Aw dakula' ya pagleya ku na dyumateng adi si Éstépanas aw si Fortunato aw si Akayko kay silan ya syumayu kamayu migtabang kanak asuntu na wala' kamu pakakadi. **18** To-o nilan pigpakagaān ya ginawa ku kasiling na pig-imo' nilan adti kamayu idtu muna. Ya manga utaw yeiy umba' silan basaan. **19** Na, ya manga mangintu-uway na nyeya' asini probinsya na Asia, nyangumusta silan kamayu. Maynan uman si Akila aw si Priscilla aw ya kadég na manga mangintu-uway na migkatipun adti kanilan balay na nyanimba sa Pangulu tadun. **20** Aw ya kadég na inulug tadun asini Épésø na nyangintu-u kan Kristu, nyangumusta silan adti kamayu. Aw dili' mayu pagkalingawan ya pagpangumustahay kay mangkaylug ya kadég mayu adti kan Kristu. **21** Aku si Pablo ya migsulat sa pangumusta yeiy. **22** Pangkay singalan na wala' ya pagginawa sa kanaten Pangulu, katullunan saba sakanan. Ayin pa aku galu na lumiku' da ya kanaten Pangulu! **23** Ayin pa aku galu na awun gayed ni kamayu ya grasya ni Jisus na Pangulu tadun. **24** Aw pigginawaan ku ya kadég mayu kay nyakasambuk da kitadun dun ni kan Kristu Jisus. Amén.

2 Corinto

1 Aku si Pablo na nya-imo' apostol ni Kristu Jesus magi sa pagbaya' na Tyumanem. Aw si Timotyo na kanaten inulug, idi sakanan ni sayid ku. Pigsulatan ta kamu na manga mangintu-uway kan Kristu Jesus dun ni syudad na Corinto, dala ya kadég na mangintu-uway dun ni probinsiya na Akaya: **2** Padatengen galu adti kamayu ya grasya aw kalinaw na lyumekat adti Tyumanem na Ama tadun aw adti kan Jisu-Kristu na Pangulu tadun. **3** Naten deyen ya Tyumanem na Ama na Pangulu tadun na si Jisu-Kristu. Kay ya Ama, yan ya lyekatan sa kadakula' na kallat, aw migpakabagseg sa ginawa tadun. **4** Gayed nan saba pigpakabagseg ya kanaten ginawa dun ni kadég na kalugan tadun, pada mabatug naten uman pakabagsegen ya ginawa na manga edep na migti-is sa pangkay unu na kalugan. Mabatug tadun yeiy magi sa kabagseg na lekat adti Tyumanem. **5** Kay pangkay madég ya manga pagti-is na kya-agiyana tadun asuntu sa pagpaketambuk tadun kan Kristu, manang to-o pa uman madég ya pagpaketambuk ni Kristu sa kanaten ginawa. **6** Na, ya kanami pagti-is dakula' ya ma-untung mayu dun, pada pakabagsegen kamu aw matagtun mayu ya ginawa na wala' ya katigkasen. Kun pigpakabagseg ya kanami ginawa, mabatug kamu nami uman pakabagsegen pada mati-is mayu ya manga kalugan kasiling na kanami kya-agiyana. **7** Yanagaw dakula' ya pag-iman nami kamayu. Kay kya-edean nami na mabatug saba mayu tisen ya manga kalugan kasiling na kanami, aw pakabagsegen uman na Tyumanem ya kamayu ginawa. **8** Kay manga inulug, kaliman nami na ka-edean mayu na malug to-o ya kanami kya-agiyana dun ni kanami pagpanaw adti probinsiya na Asia. Dili' da galu nami mati-is, aw wala' da ya pag-iman nami na mataw pa dun ni manga allaw yan. **9** Aw nyakapaglong kami na yan da galu ya kanami tyamanan. Manang pigtumbay yan kadi' na Tyumanem pada dili' nami saligan ya kanami pagka-utawun. Kay yan olo' ya umba' saligan ya Tyumanem na magpaketambuk sa manga nyangkamatay. **10** Agpet da galu kami mangkamatay, manang pigtabangan kami nan. Yanagaw asuntu sa pig-imo' na Tyumanem kanami idtu muna, pig-iman nami na tabangan kami nan uman salut **11** magi sa kamayu

pagpanawgatwag kanami adti Tyumanem. Kay yan saba ya dakula' na tabang mayu kanami. Aw asuntu sa tubag na Tyumanem sa panawgatwag mayu, yanagaw madég ya magpasalamat kanan. **12** Dili' kami mabekenbeken maglong seiy: Wala' ya pagsala' sa bet nami, labi la adti kamayu banwa. Matinaw saba ya kanami anenganeng aw wala' kami paglong sa galu'. Wala' ya edep na tud nami dun ni kamayu, aw wala' nami uman daluga ya katadeng na lyumekat olo' asini tas na lupa'. Manang pigdalug nami ya bet na Tyumanem. Asuntu sa kallat nan, piggagad nan ya anenganeng nami dun ni kadég na kanami imo-unun. **13** Aw asini kanami pigsulat, wala' ya pigbetang nami na dili' mayu mabasa aw dili' mayu kalabetan. Aw dumateng pa ya allaw na kalabetan da mayu ya kadakula' yeiy **14** pangkay dili' pa mayu adun kalabetan. Yanagaw dun ni allaw na pagliku' na kanaten Pangulu na si Jisus, saya' kami mayu adti asdangan nan kasiling na pagsaya' nami kamayu. **15** Aw asuntu na kya-edean da ku ya kadég yeiy, migpalpa aku idtu muna na una ta kamu agiyana pada to-o pa kamu ka-untungan. **16** Ya tagna' na palpa ku, na madtu aku ni Macédoniya aw mapit pa aku galu dun ni sayid mayu, aw lekat uman adti Macédoniya lumiku' aku salut dun ni kamayu pada makatabang kamu kanak aw manawgatwag sa pagpanaw ku pasinan adti Judiya. **17** Aw asuntu na wala' pakalos ya palpa ku, pagaw awun mag-anenganeng adti kamayu na ananga'aku magduwaduwa sa pagkadtu ku dun ni kamayu, aw ananga' wala' ku tuluya ya muna palpa ku? Manang dili'aku kasiling na manga utaw na galu-un na maksay magpaketambuk aw dili' nilan pagtumanen ya kanilan piglong. **18** Manang asuntu na to-o kasaligan ya Tyumanem, yanagaw kasaligan uman ya kadég na piglong nami kamayu. **19** Ya Ise' na Tyumanem na si Jisu-Kristu, yan olo' ya pig-ubat-ubat nami si Silas aw si Timotyo dun ni kamayu. Aw kya-edean mayu na kasaligan saba si Jisus sa kadég na piglong nan aw tengteng nan yeiy imo-un ya pigpaketambuk nan. **20** Kay dun ni kan Jisus, nyatuman saba ya kadég na pigpaketambuk na Tyumanem. Yanagaw maglong kitadun "Amén," kay dun da kitadun tande' na alag matinaw ya piglong nan. Aw dun ni kanaten paglong, nyadeyen tadun ya Tyumanem. **21** Aw ya Tyumanem, yan ya migpaketambuk kan Kristu. Aw yan

uman ya mig-atag kanami sa katundanan sa pagka-apostol aw katulus na un mag-ubat-tingeg nan adti manga utaw. **22** Aw pigpasinsiyaān mayu, ubat sa tingeg nan adti kanan Ispiritu adti kanaten anenganeng na yan ya palangad pangilala na ni Kristu aw awun uman ma-untung mayu madawat tadun ya kadéng na pigpakkang nani dun. **11** Kay kun magpasinsiyaay kitadun, dili' kanaten. **23** Na, migsapa' aku adti asdangan na kitadun kagawayan ni Satanas aw dili' na Tyumanem na matinaw ya kanaken piglong. uman degen. Kay kya-edé-an da saba tadun Yan ya du-an na wala' da aku liku' dun ni ya kanan kapandayan. **12** Na, sa pagdateng Corinto, kay kaliman ku na awun selat mayu magselsel sa manga sala' mayu. Dili' aku malim na kumedel ya ginawa mayu magi sa pagsagda ku kamayu salut. **24** Aw dili' kami uman malim magbaya-baya' kamayu kay kya-edé-an nami na masalig da ya pagpangintu-u mayu. Kaliman nami na magsambuk kitadun adti imo-unun na Tyumanem pada magleya kamu.

2 Yanagaw pig-anenganeng ku na dili' pa aku
 mawun dun ni kamayu pagaw kadugangan
 balung ya kakalatan na ginawa mayu. **2** Kay kun
 ka-atagan ta kamu na kakalatan na ginawa,
 na, singalan pa ya magpaleyakanen? Kamu
 saba olo'. **3** Aw yan ya du-an na migsulat
 aku kamayu idtu muna, pada kun makakawun
 aku dun, dili' kamu maka-atag kanak sa kakalatan
 na ginawa. Kay kamu galu ya magpaleyakanak.
 Aw kya-edé-an ku na kun magleya kamu, magleya
 kamu uman. **4** Sa pagsulat ku kamayu idtu
 munu, wala' katingen ya anenganeng ku aw
 nyangkataktak ya luwa' ku asuntu na to-o
 migkalat ya kanak ginawa. Aw beke' na tud ku
 na atagan ta kamu na kakalatan na ginawa,
 manang ya kanak kaliman na ka-edé-an mayu
 na to-o ku kamu pigginawaān. **5** Na, kun
 awun utaw dun ni kamayu na nyakasala', beke'
 ku olo' ya kya-atagan nan na kakalatan na
 ginawa manang dala uman ya kadéng mayu.
 Manang dili' aku malim na kadugangan ya
 puluglima mayu. **6** Idtu muna, pigkasambukan
 na anenganeng mayu na pitulun ya utaw yan.
 Manang umba' da ya pagpitul mayu kanan.
7 Aw adun madyaw kun pasinsiyaān mayu
 sakanan aw pakabagsegen ya kanan ginawa,
 pagaw to-o magkadakula' ya kakalatan na
 kanan ginawa aw dili' da balung magpadeleg sa
 pagpangintu-u nan. **8** Yanagaw nyanginayu' aku
 adti kamayu na pakita' mayu kanan na kenne'
 pa mayu sakanan pigginawaān. **9** Aw ini uman
 ya sambuk na du-an na pigsulatan ta kamu idtu
 munu, kay kaliman ku kapulbaān kun pigdalug

mayu ya kadéng na pigpalna-u ku kamayu. **10**
 Yanagaw kun singalan ya pigpasinsiyaān mayu,
 aku magpasinsiya, kay yeiy saba ya pagkaliman
 ni Kristu aw awun uman ma-untung mayu
 madawat tadun ya kadéng na pigpakkang nani dun.
11 Kay kun magpasinsiyaay kitadun, dili'
 kanaten. **12** Na, sa pagdateng Corinto, kay
 kya-edé-an da saba tadun Yan ya du-an na
 wala' da aku liku' dun ni ya kanan kapandayan.
13 Manang wala' katingen ya kanak anenganeng
 kay wala' ku kita-a ya kanaten inulug na si Tito.
 Yanagaw nyanabi aku sa manga mangintu-uway
 dun aw migpadeleg aku sa kanak pagpanaw
 pasinan adti Macédoniya. **14** Na, pigpasalamatan
 ku ya Tyumanem na yan ya migma-una kanaten
 asuntu na nyakasambuk kitadun kan Kristu
 sa pagdeg nan kan Satanas. Aw magi kanami,
 migpadeleg ya pagpa-edé' sa Madyaw na Ubat-
 ubat kan Kristu adti kadéng na manga utaw
 pangkay ayin na banwa, kasiling na manimbo'
 na lyumegeb ya bo' nan. **15** Asuntu sa pagpalna-
 u nami sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu,
 kasiling kami na insinso na pigsunug na to-
 o manimbo' na magpakatutuk sa Tyumanem.
 Kabo-an yeiy na manga utaw na pigpalwa' da
 nan, aw ya manga utaw uman na un pa ka-
 eletan adti Tyumanem. **16** Adti manga utaw na
 wala' pangintu-u, kasiling kami na matumbo'
 na makamatay, manang adti manga utaw na
 nyangintu-u la, kasiling kami na manimbo' na
 maka-atag sa ginawa. Singalan ka' ya umba' na
 makabatug sa imo-unun yeiy? **17** Aw dili' kami
 kasiling na eped na pig-imo' nilan panguwalta
 olo' ya pag-ubat-ubat sa tingeg na Tyumanem.
 Manang yan saba ya kanami tengteng tud ya
 pigsugu' kami na Tyumanem na yan ya pag-
 ubat-ubat sa kanan tingeg. Aw ya paglong nami
 adti manga utaw magi sa katundanan ni Kristu,
 kyinita' saba yeiy alag na Tyumanem.

3 Pagaw mag-anenganeng kamu na uman
 da nami pigsaya' ya kanami pagka-utawun
 pada dawaten kami mayu. Manang wala' kami
 pagdala sa manga sulat na un magmatinaw sa
 tud nami pada dawaten kami mayu. Aw wala'
 uman ya sulat na dyala nami lekat adti kamayu
 pada dawaten kami na manga eped na manga

mangintu-uway. Maynan saba ya pig-imó' na manang nyalagak ya kadyaw nan asuntu na manga edep, manang kami wala' ya katukanan dyumateng ya bagu na pakang na to-o pa nami sa manga sulat. 2 Kamu saba ya palangad madyaw. 11 Aw ya kadyaw na muna pakang na sulat na mabasa na kadéng na manga utaw. awun tyamanan, dili' maka-unawa sa kadyaw Magi sa pigpan-imó' mayu na madyaw, yan ya na bagu na pakang na wala' ya tyamanan. 12 magmatinaw adti kanilan sa bet nami aw sa Asuntu na awun pag-iman nami seiý, wala' ya kanami manga pigpalna-u. 3 Kasilng kamu na kakallekan nami magpa-edé' sa Madyaw na sulat ni Kristu. Kay dun ni kamayu kita-a ya Ubat-ubat kan Kristu. 13 Dili' kami kasilng bunga na pagpalna-u nami. Aw ya sulat yeiy, ni Moysis na pigtampeng nan ya kanan gya beke' na pagkasulat magi sa tinta adti papél pada dili' kita-en na manga utaw na Isra-aw beke' uman na pigsulat adti lapid na batu, él ya pagkalagak na kalalamdag dun ni gya manang magi sa Ispiritu na tengteng Tyumanem nan. 14 Kay dun ni manga allaw yan, wala' na awun ni seled na tagsambusambuk kamayu. kabukasi ya kanilan anenganeng sa pigpakang 4 Na, nyakapaglong kami sa maynan asuntu na Tyumanem kanilan. Aw taman adun kenne' na dakula' ya pagsalig nami sa Tyumanem na kategelan na manga utaw na Isra-él. Pigbasa magi sa pig-imó' ni Kristu. 5 Kun kanami olo' nilan ya muna pakang, manang kasilng na pagka-utawun ya kanami pigsaligan, dili' nami kyatampengen pa ya kanilan anenganeng kay mabatug ya manga imo-unun yeiy. Manang wala' nilan kalabeti ya palpa na Tyumanem. Si nyabatug nami ya kadakula' asuntu sa tabang Kristu olo' ya makakamang sa nyakatampeng na Tyumanem. 6 Aw yan ya mig-imó' kanami sa anenganeng nilan. 15 Yanagaw, taman adun, magpalna-uway sa bagu na pakang nan. Na, pangkay kinunu silan pagbasa sa Uldin na pig-ya muna pakang, yan ya Uldin na pig-atag na atag na Tyumanem magi kan Moysis, kenne' Tyumanem kan Moysis asini muna na pigsulat na wala' nilan kalabeti kay kyatampeng adti lapid na batu. Aw ya manga lyumakad sa pa ya kanilan anenganeng. 16 Manang kun Uldin na muna pakang, ka-eletan silan adti mangintu-u ya utaw sa kanaten Pangulu na si Tyumanem na wala' ya tyamanan. Manang Jisu-Kristu, makamang da ya nyakatampeng adti bagu na pakang, pig-atag na Tyumanem sa anenganeng nilan. 17 Na, ya Pangulu uman ya kanan Ispiritu na un maggagad sa kanaten na pigkasampetan asini, yan ya Ispiritu Santo. anenganeng pada matagtun tadun ya ginawa Aw magi sa pig-imó' na Ispiritu adti manga na wala' ya katigkasen. 7 Na, ya Uldin na muna utaw, makaluwa' da silan lekat adti pag-allang pakang na Tyumanem, pigsulat nan adti manga kanilan na sala' aw lekat adti pagdalug sa Uldin. lapid na batu. Manang wala' kabatug na manga 18 Yanagaw, ya kadéng tadun na nyangintu-u kan utaw tumana ya kadéng na sugu' dun, aw ya Kristu, wala' da ya nyakatampeng sa kanaten syampetan, kya-eletan silan adti Tyumanem. anenganeng. Kyinita' da tadun ya kadyaw na Pangkay maynan ya Uldin, manang kenne' pagka Tyumanem nan. Aw magi sa Ispiritu na awun ma-untung dun. Aw sa pagtubang nan, maya-maya' mabagu ya anenganeng tadun ni Moysis lekat adti buntud na Sinay, nyinag menda' na dayaw uman kita-en adti kanaten ya ya gya nan asuntu na kya-ilawan sakanan na kadyaw ni Jisu-Kristu.

kalalamdag na Tyumanem aw dili' ma-inunu na manga utaw na Isra-él, pangkay maya-maya' nyalagak ya kalalamdag dun ni gya nan. 8 Aw ya bagu na pakang, to-o pa dun dakula' ya kadyaw na Tyumanem, magi sa kanan Ispiritu na gayed miggagad sa kanaten anenganeng. 9 Na, kun pigpakita' ya kadyaw na Tyumanem dun ni muna pakang pangkay kya-eletan ya manga utaw adti kanan asuntu sa manga sala' nilan, to-o pa dun dakula' ya kadyaw na bagu na pakang, kay dawaten saba na Tyumanem ya manga utaw kasilng na wala' da ya sala'. 10 Ya tengteng matinaw, madyaw ya muna pakang,

4 Asuntu sa kallat na Tyumanem, pig-atag nan kanami ya pagpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat adti manga utaw. Yanagaw wala' pagkalumay ya kanami ginawa sa imo-unun yeiy. 2 Aw pigkelean nami ya manga makamulamulaay na pig-imó' na manga utaw na tagu-tagu'. Aw wala' ya piggawayan nami na manga utaw magi sa manga kapandayan. Aw wala' nami uman baluka ya tingeg na Tyumanem, yanagaw kya-edé-an na manga utaw na kasaligan ya pig-ubat-ubat nami. Aw Tyumanem saba ya magmatinaw na ya kanami pig-ubat-ubat alag

matinaw. **3** Manang kun awun manga utaw ini saba ya kya-edé-an nami: Ya migmataw na wala' pakalabet sa pigpa-edé' nami na sa kanaten Pangulu na si Jisus lekat adti Madyaw na Ubat-ubat, yan saba olo' ya dili' pagkamatay, yan uman ya magmataw kanami. makalabet ya manga utaw na un pa-emel-emelen na wala' ya tyamanan. **4** Ya kanilan anenganeng pigbuta ni Satanas na palangad tyumanem nilan asini tas na lupa', pada dili' silan ka-ilawan na kalalamdag na Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. Dun olo' ni kan Kristu pagkita-en ya kadyaw na Tyumanem na Ama. (aiōn g165) **5** Aw beke' na kanami pagka-utawun ya pig-ubat-ubat nami, manang ya kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. Asuntu kan Jisus, nya-imo' kami kasiling na sugu-anen mayu. **6** Kay dun ni pag-imo' na Tyumanem sa kadég, miglong sakanan "Ka-ilawan na kalalamdag ya mangitngit." Maynan uman kya-ilawan nan ya anenganeng tadun. Aw dun da tadun ka-edé-i ya kadyaw na Tyumanem na pigkita' dun ni kan Kristu. **7** Na, ya pag-ubat-ubat na pig-atag kanami, to-o dakula' ya alaga'. Manang kami na dyumawat seiy kasiling kami olo' na kulun na pigseledan sa pametang na dakula' ya alaga, pada ka-edé-an na manga utaw na ya katulus na wala' ya maka-unawa na asini kanami, lekat saba adti Tyumanem aw wala' lekat adi kanami. **8** Pangkay madég ya kalugan nami, manang wala' nami patenenga ya manga imounun na pigtaligu kanami na kanaten Pangulu. Makasela' awun madég na pagkasagunan na kanami anenganeng, manang dakula' ya kanami pag-iman na tabangan kami na Tyumanem. **9** Aw pangkay pigpamulayaman kami, manang wala' kami na Tyumanem pabaya-i. Pangkay migkalumay ya kanami ginawa, manang kenne' nami migpadeleg. **10** Dun ni kanami kya-agayan, gayed nami pigsolok ya kamatayen kasiling ni Jisus, asuntu sa pagpa-edé' nami sa Madyaw na Ubat-ubat. Manang kenne' na migka-utaw pa kami magi sa tabang nan, pada dun ni kanami kita-a na manga utaw ya katulus na pagkataw ni Jisus lekat adti pagkamatay. **12** Yanagaw pangkay gayed nami byabang ya kutkut, manang ya syampetan na kadég yeiy, nyatagtun mayu ya ginawa na wala' ya katigkasan. **13** Na, awun pigsulat asini muna dun ni Salmo: "Nyangintu-u aku sa Tyumanem, yanagaw wala' ku katageni ya pag-ubat-ubat ku." Maynan uman ya kanami pagpangintu-u. Yanagaw wala' nami uman katageni ya pag-ubat-ubat sa kanami pigpangintu-uwan. **14** Kay

(aiōnios g166)

g166

5 Kay kya-edé-an da tadun na kun matay ya kanaten lawas, sayuwani saba na Tyumanem na bagu na lawas kagaya adti tas na langit na dili' da magkamatay aw wala' imo-a na utaw. (aiōnios g166) **2** Manang talana pa tadun nyeya' asini tas na lupa', gayed pa kitadun kyabegatan aw kaliman da galu tadun na maksay sutun ya bagu na lawas na pigtgilan na Tyumanem. **3** Kay kun pasut da nan kanaten ya bagu na lawas, dili' da kitadun kalaluwa na wala' ya lawas. **4** Yanagaw sa asini pa kitadun ni tas na lupa', kenne' pa tadun mig-agele sa kasakit. Wala' aku paglong na kaliman da tadun matay ya lawas tadun, manang yan ya tengteng kaliman tadun na sutun da ya bagu na lawas na dili' da magkamatay. **5** Aw ya Tyumanem, yan ya migtagilan kanaten sa kadég yeiy, aw pig-atagan kitadun nan na kanan Ispiritu na palangad eket sa kadég na pigpakkang nan. **6** Yanagaw gayed kitadun sumalig sa Tyumanem pangkay unu ya manga kalugan na dumateng, pangkay nyeya'

pa kitadun asini tas na lupa' aw mawat pa wala' da nami anenganenga ya pigkita' nami kitadun adti eya-anan na Pangulu tadun na si olo'. **17** Kay pangkay singalan ya nyakasambuk Kristu Jisus. **7** Kay pangkay wala' pa tadun kita- da dun ni kan Kristu, nyabagu la sakanan, a ya manga pigpakang kanaten na Tyumanem, aw wala' da ya dadan na bet nan. **18** Aw ya manang gayed kitadun migpadeleg nyangintu- kadég yeiy, Tyumanem olo' ya nyaka-imō'. Kay u kanan na atag nan ya kadég yeiy. **8** Matinaw pigpaliku' kitadun nan magi kan Kristu. Aw pig-saba ya piglong nami na gayed kami syumalig atag kanami uman na Tyumanem ya pagpaliku' sa pigpakang nan kanaten, aw kaliman nami sa manga utaw adti kanan. **19** Ini ya kanami indegan ya lawas yeiy aw meya' adti sayid na pig-ubat-ubat: Magi sa pig-imō' ni Kristu adti kanaten Pangulu na si Kristu Jisus. **9** Yanagaw krus, mabatug da nan paliku-un ya manga utaw pangkay asini pa kami ni tas na lupa' aw kun na mangintu-u kanan, aw adti anenganeng adtu la ni tampilid nan, gayed pa nami tibullukun na Tyumanem wala' da ya kanilan sala'. Aw ya kanami anenganeng adti makatutuk sa pig-atag nan kanami ya pag-ubat-ubat pada Tyumanem. **10** Kay ya kadég tadun ka-ilangan makaliku' ya manga utaw adti kanan. **20** Aw mindeg adti asdangan ni Kristu pada ukuman pigpadala kami ni Kristu na un maggagad sa nan. Aw ya tagsambuksambuk kanaten un manga utaw adti Tyumanem. Yanagaw magi dumawat umba' sa pig-imō' tadun na madyaw sa katundanan na pig-atag kanami ni Kristu, aw malat. **11** Yanagaw asuntu na awun pagkallek kasiling na Tyumanem ya nyanginayu' na nami sa Tyumanem, pigtibagsegan nami na lumiku' kamu adti kanan. **21** Si Kristu, wala' ya gagaden ya manga utaw pada mangintu-u sala' dun ni kanan. Manang asuntu sa pagbaya' kanan. Kya-edé-an nan saba na matinaw ya na Tyumanem, nyakapisan baling adti kananmi anenganeng, aw nyiman kami na kya-edé-an mayu uman. **12** Beke' na tud nami na Kristu ya kadég na sala' na manga utaw pada dawaten kitadun na Tyumanem kasiling na sayá' mayu kami salut. Manang yan baling ya wala' da ya sala'.

kaliman nami na ka-edé-an mayu na matinaw ya kanami tud, pada awun mapaglong mayu uman adti manga utaw na migpalibantug na madyaw kunu ya imo-unun nilan manang sangkamulu' ya adti kanilan anenganeng. **13** Pagaw awun utaw na maglong na migkamenengmeneng kami. Manang ya kanami pig-imō' asuntu saba na pigpatas nami ya dengeg na Tyumanem. Madyaw ya kanami anenganeng, aw dakula' ya ma-untung mayu dun. **14** Aw asuntu sa kadakula' na pagginawa ni Kristu kanaten, yeiy ya du-an na dili' nami katagenan ya pagtuman sa manga sugu' nan. Kay wala' kami pagduwaduwa na nyatay si Kristu asuntu sa kadég na utaw. Aw ya kadég tadun na nyangintu-u kanan, kasiling na nyaka-agad da kitadun dun ni pagkamatay nan. **15** Aw yan ya du-an na nyatay sakanan asuntu sa kadég na utaw, pada sa pag-eya' pa tadun asini tas na lupa' dili' da kitadun maa-allang na pagkaliman na kanaten pagka-utawan. Manang dalugun tadun baling ya pagkaliman ni Kristu kay yan ya nyatay aw nyataw lekat adti pagkamatay asuntu sa kadég tadun. **16** Idtu na muna, ya pag-anenganeng nami sa eped na manga utaw taman olo' dun ni pigkita' nami adti kanilan. Pangkay si Kristu maynan uman ya pag-anenganeng nami kanan. Manang adun,

6 Yanagaw asuntu na tyumabang kami sa manga imo-unun na Tyumanem, nyanginayu' kami kamayu na dili' mayu pagpalipasipasan ya kanan grasya na nyadawat mayu magi kan Kristu, pada dili' masapad ya kanan grasya adti kamayu. **2** Kay pigpasulat na Tyumanem asini muna, law nan: "Dun ni umba' na allaw na pigpamalli' ku, pyakanyegan ta kaw, aw pigpaluwa' ta kaw asuntu sa kallat ku kanmu." Yanagaw pagpakanyeg kamu! Adun ya umba' na allaw na pigpamalli' nan. Aw yeiy da ya allaw na paluwa-en kamu na Tyumanem. **3** Na, wala' ya pig-imō' nami na makapabalabag sa pagpangintu na manga utaw, pada wala' ya pagsala' dun ni kanami imo-unun. **4** Manang dun ni kadég na kanami pigpan-imō', pigpakita' nami ya bet na umba' sa sugu-anen na Tyumanem. Pangkay unu ya manga kalugan aw pamulayam na kanami kya-agiyán, pigti-is nami ya kadég. **5** Piglemen nami ya piglabet aw pigpakalabusu. Aw dun ni kanami pag-ubat-ubat, gayed migpanggubut ya manga utaw. To-o kami uman migkalug dun ni kanami talabahu, aw nyapulaw kami na gabi, aw to-o kami nyagetem. **6** Manang pigpakita' nami adti manga utaw na wala' ya

pagsala' sa kanami bet, aw dun kabangal na na magsambuk ya utaw na nyangintu-u kan kya-edé-an nami ya kakawasan na tingeg na Kristu aw ya wala' dalug sa manga sugu' na Tyumanem. Pagkita-en dun ni kanami na pigti- Tyumanem. **15** Tengteng saba na dili' mabatug is nami ya bet na manga utaw aw pigkallatan magkasambuk ya anenganeng ni Kristu aw ya nami silan. Pigdalug nami ya pagkaliman na anenganeng ni Satanas. Yanagaw, dili' mag-Ispiritu Santo, aw ya kanami pagginawa sa unawa ya anenganeng na mangintu-uway kan manga utaw tengteng saba na matinaw. **7** Aw Kristu aw ya wala' pangintu-u kanan. **16** Kasiling ya kanami pigpalna-u, yan saba ya katinawan kitadun saba na Témplo na pig-eya-an na na lekat adti Tyumanem, aw nyabatug uman tengteng Tyumanem na nyatag sa ginawa. magi sa katulus nan. Aw ya kanami pagdalug sa Aw adti Témplo yeiy, dili' mabatug na dun pagkaliman na Tyumanem, yan ya un magdeg uman ya manga palangad tyumanem. Kay dili' sa malatay, kasiling na sundalu na nyawid sa mabatug pagsambukun silan. Aw miglong ya kampilan dun ni kalintu nan aw kalasag dun Tyumanem asini muna: "Meya' aku dun edep ni kawala nan. **8** Pangkay madyaw ya dengeg nilan aw gayed ku silan agad-agadan. Aku ya nami aw pigsaya' kami na manga edep, manang un nilan imo-un kanilan Tyumanem, aw imo-awun uman migmulamula kanami aw wala' un ku uman silan kanak manga utaw." Aw kami nilan basabasayi. Ya edep miglong kanami miglong pa ya Tyumanem kanilan, **17** "Yanagaw sa malat, manang awun uman manga edep na dili' kamu magpasambuk sa manga utaw na miglong kanami sa madyaw. Awun manga utaw wala' ya pagpangintu-u kanake', aw dili' kamu na mitganemtanem kanami na piggawayan uman magpadaladala kanilan. Dili' mayu pag-nami kunu ya manga edep magi sa palna-u, awidan ya malatay na makapalipa' kamayu. Kun manang alag saba matinaw ya kanami piglong. dalugun mayu ya kanak manga sugu', dawaten **9** Awun manga edep kanilan na migpalipaslipas ta kamu. **18** Aw aku ma-imo' ama mayu, aw kanami manang nya-edé' ya Tyumanem sa kamu uman ma-imo' kanaken manga mangayse' kanami anenganeng. Aw pangkay gayed nami na eseg aw manga mangayse' na bubay." Yeiy ya syolok ya kalatayan aw byabang da nami ya piglong na Tyumanem na migdumala sa kadég. kutkut, manang kenne' na utaw pa kami! Aw **7** Kay manga inulug na kanak pigginawaān, asuntu sa manga pigpakang na Tyumanem kanaten, yanagaw linisan tadun ya kanaten anenganeng aw lawas adti kadég na makapalipa' kanaten. Aw tibullukun tadun ya pagdalug sa pagkaliman na Tyumanem, asuntu na pigginawaān aw pigkallekan tadun sakanan. **2** Kay manga inulug, pakitaān ya kamayu pagginawa kanami. Wala' saba ya pig-imo' nami na malatay adti pangkay singalan. Aw wala' nami pasuwaya ya edep na utaw. Aw wala' uman ya piglimbungan nami. **3** Na, nyakapaglong aku sa maynini, beke' yan na pigpasala' ta kamu. Kay kasiling na piglong da ku kamayu idtu muna, to-o kamu nami pigginawaān. Yanagaw pangkay unu pa ya ma-imo' aw unu ya kanaten datengan, dili' manuman ya pagginawa nami kamayu aw dili' kitadun mag-ayaw-ayaway. **4** Dakula' ya pagsalig ku kamayu, yanagaw wala' aku kabekenbeken paglong adti manga edep sa pagpangintu-u mayu na to-o la masalig. Aw pangkay madég ya kalugan na kya-agiyen nami, manang asuntu kamayu to-o dakula' ya kanak pagleya. **5** Idtu

na pagdateng nami adti Macédoniya, wala' na asuntu sa utaw na mig-imo' sa malatay, aw pakalagdeng ya kanami lawas. Pangkay ayin beke' uman sa utaw na pig-imo-an sa malatay, kami kadtu, awun manga pagti-is aw manga manang pada mabangal adti kamayu na adti kalugan. Madég ya migbalabag sa kanami Tyumanem tengteng mayu kami pigginawaan. pag-ubat-ubat. Aw madég ya kakallekan aw 13 Yanagaw migkabagseg ya kanami ginawa. kakaypengan nami. 6 Manang ya Tyumanem, Aw beke' na yan da olo', to-o pa uman kami yan ya migpakabagseg sa manga migkalumay migleya asuntu na pigpaleya mayu si Tito aw ya ginawa. Aw pigpakabagseg nan kami magi sa pigpakanan mayu ya kanan ginawa. 14 Idtu pagdateng ni Tito. 7 Aw beke' olo' na pagdateng muna, pigsaya' ta kamu adti kan Tito. Aw wala' nan ya nyakapaleyka kanami, manang dala uman aku kabullugi kay kya-edde-an da nan na alag ya piglong nan na pigpakabagseg mayu sakanan. matinaw ya piglong ku adti kanan, kasiling na Aw piglong nan na to-o mayu kaliman na piglong ku kamayu ya matinaw. 15 Aw to-o pa magkakitaay kitadun. Miglong uman sakanan na migkalat ya ginawa mayu sa nyangka-imo' migkadakula' ya pagginawa ni Tito kamayu sa dun na pagka-anenganangan nan na to-o mayu sakanan pigbasan aw pigdalug mayu ya palnayappeng kamu kanak. Aw asuntu seiy to-o pa u nan. 16 Migleya aku to-o kay tengteng kamu aku migleya. 8 Aw pangkay kun migkalat ya kasaligan.

ginawa mayu asuntu sa sulat ku kamayu idtu muna, manang wala' ku selseli na pigsulat ku yan. Yan olo' ya pigselselan ku na ya kanak sulat nyakapagkalat sa ginawa mayu dagawdagaw. 9 Manang adun, dakula' ya kanak pagleya, beke' na asuntu sa pagkalat na ginawa mayu, manang asuntu na yan baling ya indeganan na migselsel kamu. Ya pagkalat na ginawa mayu lekat saba adti Tyumanem pada madyaw ya sampetan. Aw wala' kamu uman pakalata kay kaliman nan na ka-untungan kamu magi sa sulat na pyadala ku kamayu. 10 Kay ya pagpakalat na Tyumanem sa ginawa na utaw awun saba ma-untung, kay dun silan lekat pagselsel aw paluwa-en silan na Tyumanem adti kanilan manga sala'. Manang ya pagkalat na ginawa na manga utaw na wala' pangintu-u, dili' sumampet adti pagselsel sa manga sala' nilan, aw ya datengan nilan ya pa-emel-melen silan na Tyumanem na wala' ya tyamanan. 11 Tanawa ya syampetan na manga pig-imo' na Tyumanem adti kamayu asuntu sa pagkalat na ginawa mayu: To-o mayu pigbetang sa ginawa ya pagpitul sa manga mangintu-uway na mig-imo' sa malatay dun ni kamayu. Aw to-o kamu nyadaman kanilan. Pigtibagsegan mayu ya kadég yeiy pada dili' kamu selselen. Aw kyapulbaan da na awun tengteng pagkallek mayu sa pa-emel-emel na Tyumanem. Kaliman mayu to-o na magkakitaay pa uman kitadun. Aw nyatibulluk ya ginawa mayu dun ni manga imo-unun na awun ni kamayu dala ya pag-ulili-ay na kadég. Aw sa kadég yeiy, dun da kae-de-i na wala' ya tengteng na pagsala' kamayu. 12 Ya pagsulat ku kamayu idtu na muna, beke'

8 Kay manga inulug na nyangintu-u kan Kristu, kaliman nami na ka-edde-an mayu ya pig-imo' na manga mangintu-uway adti probinsiya na Macédoniya. Magi kanilan, pigpakita' na Tyumanem ya kanan grasya. 2 Pangkay madég ya kalugan na kya-agiyana nilan manang to-o silan migleya tyumbang sa manga eped na mangintu-uway. Aw pangkay wala' ya pagkamangan nilan, manang to-o silan manimbet. 3 Kay makamatinaw aku na ya pig-atag nilan beke' na taman olo' na mabatug nilan manang dakula' pa dun. Aw yan saba ya kanilan pagbaya' na matag silan. 4 Ya tengteng matinaw, nyanginayu' silan kanami na tumbay kanilan na tumabang uman sa manga inulug tadun adti probinsiya na Judiya, kay dyenegg nilan na to-o malug ya pagpakabetang na manga mangintu-uway dun. 5 Aw to-o pa dakula' ya pig-atag nilan kay sa pig-iman nami. Kay beke' olo' na kuwalta ya pig-atag nilan, manang pigtumbay nilan una ya kanilan pagka-utawun adti kan Kristu na Pangulu tadun aw adti kanami uman. Kay kya-edde-an nilan na yan ya pagkaliman na Tyumanem. 6 Yanagaw nyanginayu' kami kan Tito na lumiku' sakanan adti kamayu. Kay kaliman nami na tigkasen nan ya kanan imo-unun idtu muna na yan ya pagsagipun sa kuwalta na un mayu pagtabang sa manga mangintu-uway adti Judiya. 7 Na, kamu na manga mangintu-uway dun ni Corinto, to-o kamu pigpakadyaw na Tyumanem. Masalig da ya pagpangintu-u mayu kan Kristu. Aw awun manga utaw dun ni kamayu na matadeng da

mag-ubat-ubat aw nyaka-edé' sa kakawasan na tingeg na Tyumanem. To-o kamu maseb dun ni imo-unun na Tyumanem. Aw pigpakita' mayu kanami na to-o kami mayu pigginawaan. Yanagaw kaliman nami na to-o mayu uman pagbetang sa ginawa ya pagtabang sa edep. 8 Aw beke' na sugu' ku na matag kamu, manang kaliman ku tanda-en kun tengteng matinaw ya pagginawa mayu sa manga edep. Aw kun to-o kamu manimbit kasiling na manga mangintu-uway na mig-atag, dun da kapulbayi na matinaw ya pagginawa mayu. 9 Kay nya-edé' da kamu sa grasya ni Jisu-Kristu na Pangulu tadun. Pangkay mayaman sakanan adti tas na langit, manang asuntu kanaten migpakatagitu' sakanan magi dun ni pagpaka-utaw nan. Pig-imo' nan yeiy pada ma-imo' kitadun mayaman dun ni pagpangintu-u tadun kanan. 10 Aw ini ya palna- u ku kamayu: Madyaw na padelegen mayu ya pagsagipun sa kuwalta na un mayu tabang. Idtu na nyagi na umay, yan ya pigkaliman mayu ya pagtabang, aw kamu saba ya nyaka- una nyaka-anenganeng na imo-un yeiy. 11 Yanagaw padelega mayu yeiy. Tibagsegi mayu na matigkas ya pigpalpa mayu dadan na matag kamu, aw pag-atag kamu kutub na kamayu mabatug. 12 Kay kun yan ya pagkaliman mayu ya matag, dawaten saba na Tyumanem ya mabatug mayu atag, aw dili' sakanan mag-iman sa dili' mayu mabatug. 13 Kay dili'aku malim na to-o kamu magkapelek asuntu sa pagtabang mayu sa edep na manga utaw. 14 Manang asuntu na madyaw ya pagpakabetang mayu adun, yanagaw kamu ya tumabang sa manga utaw na umba' tabangan. Pagaw kun dumateng ya allaw na magkapelek kamu, silan da uman ya tumabang kamayu. Sa maynan na pa-ag, masambat ya kapelekan na tagsambuksambuk kamayu. 15 Pigpasulat na Tyumanem asini muna, law nan, "Ya utaw na migtipun sa dakula', wala' saba ya nyasama' na pigtipun nan, aw ya migtipun sa tagbi', umba' saba kanan." 16 Na, migpasalamat kami sa Tyumanem na pigbetang nan adti anenganeng ni Tito na to-o tumabang kamayu kasiling na kanami kalin pagtabang kamayu. 17 Yanagaw maksay sakanan tyumande' sa palpa na padala nami sakanan adti kamayu. Kay yan ya dadan nan pigkaliman na madtu pangkay sa wala' pa nami sakanan paglonga. 18 Aw pa-agad nami kanan ya sambuk na inulug tadun na to-o pigsaya' na manga mangintu-uway adti kadég na banwa asuntu sa pagpa-edé' nan sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. 19 Pigpamalli' nilan sakanaan na yan ya un magad uman kanami sa pag-ated sa tabang adti manga mangintu-uway na awun ni Judiya. Aw magi sa imo-unun yeiy, madeyen ya kanaten Pangulu, aw pa-edé' adti kanilan na to-o nami kaliman na tumabang kanilan. 20 To-o kami migpakatanaw dun ni kanami pagtipun aw pagpadala sa dakula' na kuwalta pada wala' ya un pagsala' kanami. 21 Kay ya tengteng pagkaliman nami, yan ya pag- imo' sa madyaw, beke' olo' na adti asdangan na Tyumanem manang dala uman adti manga Pangkay mayaman sakanan adti tas na langit, utaw. 22 Aw awun pa uman sambuk na inulug manang asuntu kanaten migpakatagitu' sakanan tadun na un nami pa-agad kanilan. Maseb sakanaan aw kyapulbaan da dun ni madégo' na imo-unun. Aw adun, to-o nan kaliman magad kay dakula' saba ya pagsalig nan kamayu. 23 Na, kun awun musip kamayu kun singalan si Tito, paglonga silan na si Tito, yan ya edep ku dun ni imo-unun na Tyumanem adti kamayu. Aw ya duwa na un magad kanan adti kamayu, silan ya pigpamalli' na manga mangintu-uway dun ni kanilan manga banwa. Kay magi kanilan patasen ya dengeg ni Kristu. 24 Yanagaw pakitaan mayu kanilan na to-o mayu silan pigginawaan, aw dun da ka-edé-i na kadégo' na mangintu-uway na matinaw ya pagsaya' nami kamayu.

9 Na, dili' da ka-ilangan na sulatan pa ta kamu kun unu ya umba' mayu imo-un sa pagtabang sa manga mangintu-uway na awun ni Judiya. 2 Kay kya-edé-an ku na kaliman mayu saba tumabang, aw yeiy ya du-an na to-o ta kamu pigsaya' adti manga mangintu-uway adti Macédoniya. Aw piglongan ku silan na kamu na taga probinsiya na Akaya nyakatagilan da dadan sa un mayu tabang, lekat pa idtu na nyagi na umay. Aw sa pagpaka-edé' na manga mangintu-uway na awun ni Macédoniya, to-o uman migkabagseg ya ginawa nilan na tumabang. 3 Manang pigpa-una ku si Tito aw ya duwa ya edep nan adti kamayu pada matinawun kun tengteng na nyakatagilan da kamu. Dili' kami malim na kabullungan ya pagsaya' nami kamayu. 4 Aw kun awun magad kanaken na manga mangintu-uway lekat adti Macédoniya aw kun kita-en nilan na wala' pa kamu pakatagilan sa pigpangkay mayu, na, mamulamula kami baling kay piglongan nami silan na mabatug mayu. Aw kamu uman to-o pa mamulamula asuntu

43

2 Corinto

na wala' mayu yeiy imo-a. 5 Yanagaw mig-anenganeng aku na ka-ilangan pa-unāen ku si Tito aw manga eped nan pada maggagad kamayu magtipun sa un mayu tabang kay yeiy saba ya dadan mayu pigpakang. Yanagaw, sa dili' pa aku dumateng dun ni kamayu, ya kadégiyeiy nyatagilan da mayu alag, aw yan ya magmatinaw na tengteng kaliman mayu tumabang aw beke' na kyalegesan kamu. 6 Anenganenga mayu ya pundinganan ini: Kun tagbi' ya kanmu tanemen, tagbi' uman ya kanmu aniyen. Kun dakula' ya kanmu tanemen, dakula' uman ya kanmu aniyen. 7 Yanagaw ya tagsambusambuk kamayu matag magi sa kaganan na kanan ginawa. Dili' na kyalegesan aw mabegat adti anenganeng nan ya pag-atag. Kay pagkatutukan ya Tyumanem sa utaw na mag-atag na lekat adti kanan ginawa. 8 Aw ya Tyumanem, mabatug nan sambaten ya kadégi na kamayu kapelekan, aw to-o pa dakula' ya manga kadyawan na un nan atag kamayu, pada makatabang pa kamu uman sa edep aw mabatug mayu ya kadégi na imo-unun na madyaw. 9 Kasiling na pigpasulat asini muna: "Ya utaw na matag adti manga eped na wala' ya pagkamangan, kasiling sakanan na utaw na migsabug sa bini' adti mataba' na lupa', aw dili' kalingawan ya kadyaw na pig-imo' nan pangkay adun aw pangkay adti manga allaw na dumadateng pa." (aiōn g165) 10 Ya Tyumanem, yan ya nyatag sa manga bini' na un tanemen pada awun makan na manga utaw. Maynan uman, mabatug nan dugangan ya aniyenen mayu pada katabangan mayu ya manga eped, aw magkadakula' uman ya kamayu imo-unun na madyaw. 11 Pakadakula-en pa to-o na Tyumanem ya kanan manga kadyawan adti kamayu pada gayed kamu makatabang sa edep. Aw magi sa kadégi yeiy, madégiya magpasalamat sa Tyumanem. 12 Kay ya sampetan na manga imo-unun mayu yeiy dili' olo' na masambat ya kapelekan na manga mangintu-uway, manang madégi uman ya magpasalamat sa Tyumanem asuntu sa pagtabang mayu. 13 Kay magi sa kamayu pagtabang, yan ya magmatinaw na pigdalug mayu ya Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. Aw dun ni pig-imo' mayu aw sa kanimbet mayu kanilan, ya sampetan nan madégiya magdeyen sa Tyumanem. 14 Aw panawagtawagan kamu nilan adti Tyumanem asuntu na pigginawaan kamu nilan, kay kita-en nilan ya grasya na Tyumanem dun ni kamayu. 15 Yanagaw naten pasalamatan ya Tyumanem asuntu sa manga kadyawan na pig-atag nan na wala' ya maka-unawa.

10 Na, awun kunu dun ni kamayu na manga mangintu-uway na miglong na magpadalem aku talana ku dun ni kamayu manang adti mawat mabulut kunu aku adti kanak sulat. Manang adun, aku si Pablo nyanginayu' kamayu kasiling ni Kristu na migpadalem, na pakanyegan aku mayu. 2 Aw yeiy ya pigsekat ku, na kun makakawun aku dun ni kamayu, ya-i mayu paglegesa na magkabulut aku. Manang dili' aku mallek magsagda sa manga utaw na migtanemtanem kanami na maglong: "Pigdalug nilan ya kanilan pagkaliman na lyumekat olo' asini tas na lupa'." 3 Pangkay utaw kami manang ya kanami pagtanam beke' na kasiling na pagtanam na utaw asini tas na lupa'. 4 Kay ya kinis na kanami piggamat beke' na kinis na pig-imo' na utaw manang yan baling ya katulus na lyumekat adti Tyumanem, pada degen ya manga utaw na migtanemtanem kanami. 5 Magi sa katulus na Tyumanem, mabatug nami degen ya kadégi na anenganeng na manga utaw na migpatastas, aw ya pangkay unu na un magbalabag sa pagpake-de' sa Tyumanem, pada ma-uman ya kanilan anenganeng na baluk aw madalug nilan ya palna-u ni Kristu. 6 Aw kun ka-edea-nami na pigdalug da mayu ya kanami palna-u, manang kun awun pa dun ni kamayu na kenne' pa nyatu aw gayed mig-imo' sa malatay, pitulun pa nami silan. 7 Ya puluglima dun ni kamayu, yan olo' ya pigtandawan mayu ya katadeng na utaw aw kabatug nan aw beke' na awun ni anenganeng nan! Manang pangkay singalan ya miglong na nyakasambuk da sakanan kan Kristu, madyaw pa na ananganengen nan na kami uman nyakasambuk kan Kristu. 8 Pagaw kyasoblaan baling ya pagpatastas ku sa kanak katundanan, manang dili' ku yan kamulamulaan. Kay ya katundanan yeiy lekat saba adti Pangulu tadun na si Jisus, aw pig-atag nan kanami pada ya pagpangintu-u mayu kanan to-o pa magkasalig aw beke' na pagkalat kamayu. 9 Yanagaw dili' kamu mag-anenganeng na pig-allek ta kamu magi sa sulat ku. 10 Kay awun eped dun ni kamayu na miglong kanak, "Dun ni kan Pablo sulat, mabegat to-

o ya kanan tingeg. Manang kun adi sakanan, aw pigdawat mayu baling ya baluk na palna-u dili' magkeleg ya kanan tingeg aw wala' ya ma- nilan kun singalan si Jisus. Ya kanilan palna-u untung dun ni kanan paglong." **11** Manang ya wala' pag-unawa sa pigpalna-u nami kamayu na manga utaw na miglong seiy, kalabetañ nilan matinaw, manang miglong baling silan na yan galu ya ini: Kun unu ya kanami piglong adti ya Madyaw na Ubat-ubat. Aw pigpalna-uwan sulat, yan uman ya pig-imo' nami kun dun kamu nilan sa sangkamulu' na ispiritu na beke' kami ni sayid mayu. **12** Dili' kami kasiling na na Isipiritu Santo na pigdawat da mayu idtu manga magpalna-uway na migsaya' sa pagka- muna. Na, ananga' mayu silan pakanyegan? **5** Ya utawun nilan. Gayed silan migpa-unawaay kun manga sallong kunu apostolés yeiy, iman nilan singalan kanilan ya to-o dakula' ya kya-edé-an. aw to-o dakula' ya kanilan kya-edé-an aw matas Manang dun da baling nilan pakita-an na wala' ya kanilan katundanan. Unu ka', matas pa silan ya kanilan tengteng kya-edé-an. **13** Manang dili' kanak? **6** Pangkay dili' aku abay matadeng mag-kami magpalibantug sa beke' na kanami imo- ubat-ubat kasiling kanilan, manang madég ya unun. Yan olo' ya piglong nami ya imo-unun na kya-edé-an ku sa kana Tyumanem. Aw gayed pig-atag kanami na Tyumanem, dala uman ya ku yan pigmatinaw aw dili' saba matagu' adti imo-unun nami adti kamayu. **14** Kun wala' kami pagpalna-u ku kamayu. **7** Wala' aku pagsekat pakakawun dun ni kamayu, awun makapaglong adti kamayu sa tandan dun ni kanak pagpa-na kyasoblaan ya kanami pagpatastas. Manang ede' kamayu sa Madyaw na Ubat-ubat na lekat ya tengteng matinaw, kami saba ya tagna' na adti Tyumanem. Migpadalem aku baling aw nyawun dun ni Corinto aw migpa-edé' adti migtalabahu pada mabatug padelegen ya imo- kamayu sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. **15** unun na Tyumanem aw kamu saba ya to-o Aw wala' nami palibantugan ya imo-unun na ka-untungan. Na unu, malatay ya pig-imo' kyapagudan na eped na utaw, manang pig-iman ku yan? **8** Awun pigdawat ku na tabang na nami na kun tumulin ya kamayu pagpangintu- lekat adti manga mangintu-uway adti eped na u magkadakula' uman ya kanami imo-unun manga banwa, kasiling na tyumakaw aku adti magi kamayu, **16** aw yanagaw mapa-edé' uman kanilan pada makapadeleg ya imo-unun ku nami ya manga utaw adti mawat na banwa dun ni kamayu. **9** Aw talana pa ku adti sayid na wala' pa paka-edé' sa Madyaw na Ubat- mayu idtu muna, sa dun na migkapelek aku, ubat. Kay dili' kami malim magpalibantug sa wala' saba aku pagsekat sa tabang adti pangkay kyapagudan na eped na utaw adti eped na singalan, kay awun tabang na manga mangintu- banwa. **17** Kay pigpasulat na Tyumanem asini uway na dyumateng lekat adti Macédoniya. muna, law nan, "Kun awun magpalibantug, yan Yanagaw taman na mabatug ku, dili' aku malim ya umba' nan palibantug ya pig-imo' kanan na maglinggal kamayu aw gayed ku yeiy imo-un. kanaten Pangulu." **18** Kay ya Tyumanem dili' **10** Aw asuntu na asini kanak ya katinawan ni magleya sa utaw na gayed magsaya' sa kanan Kristu, yanagaw wala' ya taña probinsiya na pagka-utawun, manang magleya ya Tyumanem Akaya na nyakapaglong na wala' ku tumana ya sa utaw na pigsaya' nan.

11 Na, ya kaliman ku galu na ti-isen pa mayu tagbi' ya pigsulat ku, pangkay kun dun ni kanak paglong kasiling na utaw na migkamenengmeneng. **2** Kay to-o ta kamu pigdemet pagaw makasuway kamu. Kasiling kamu saba na dalaga na wala' pa ka-ilabeti na pigpakang da ku adti eseg na un nan pangugnanen na yan si Kristu. **3** Nyatibulluk da ya anenganeng mayu adti kan Kristu, manang nyallek aku pagaw kagawayan kamu baling kasiling na paggaway na ulud kan Iba asini muna. **4** Kay pigdawat mayu ya manga eped na magpalna-uway na sallong kunu apostolés,

nilan kun singalan si Jisus. Ya kanilan palna-uuntung dun ni kanan paglong." **11** Manang ya wala' pag-unawa sa pigpalna-u nami kamayu na manga utaw na miglong seiy, kalabetañ nilan matinaw, manang miglong baling silan na yan galu ya ini: Kun unu ya kanami piglong adti ya Madyaw na Ubat-ubat. Aw pigpalna-uwan sulat, yan uman ya pig-imo' nami kun dun kamu nilan sa sangkamulu' na ispiritu na beke' kami ni sayid mayu. **12** Dili' kami kasiling na na Isipiritu Santo na pigdawat da mayu idtu manga magpalna-uway na migsaya' sa pagka- muna. Na, ananga' mayu silan pakanyegan? **5** Ya utawun nilan. Gayed silan migpa-unawaay kun manga sallong kunu apostolés yeiy, iman nilan singalan kanilan ya to-o dakula' ya kya-edé-an. aw to-o dakula' ya kanilan kya-edé-an aw matas Manang dun da baling nilan pakita-an na wala' ya kanilan katundanan. Unu ka', matas pa silan ya kanilan tengteng kya-edé-an. **13** Manang dili' kanak? **6** Pangkay dili' aku abay matadeng mag-kami magpalibantug sa beke' na kanami imo- ubat-ubat kasiling kanilan, manang madég ya unun. Yan olo' ya piglong nami ya imo-unun na kya-edé-an ku sa kana Tyumanem. Aw gayed pig-atag kanami na Tyumanem, dala uman ya ku yan pigmatinaw aw dili' saba matagu' adti imo-unun nami adti kamayu. **14** Kun wala' kami pagpalna-u ku kamayu. **7** Wala' aku pagsekat pakakawun dun ni kamayu, awun makapaglong adti kamayu sa tandan dun ni kanak pagpa-na kyasoblaan ya kanami pagpatastas. Manang ede' kamayu sa Madyaw na Ubat-ubat na lekat ya tengteng matinaw, kami saba ya tagna' na adti Tyumanem. Migpadalem aku baling aw nyawun dun ni Corinto aw migpa-edé' adti migtalabahu pada mabatug padelegen ya imo- kamayu sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. **15** unun na Tyumanem aw kamu saba ya to-o Aw wala' nami palibantugan ya imo-unun na ka-untungan. Na unu, malatay ya pig-imo' kyapagudan na eped na utaw, manang pig-iman ku yan? **8** Awun pigdawat ku na tabang na nami na kun tumulin ya kamayu pagpangintu- lekat adti manga mangintu-uway adti eped na u magkadakula' uman ya kanami imo-unun manga banwa, kasiling na tyumakaw aku adti magi kamayu, **16** aw yanagaw mapa-edé' uman kanilan pada makapadeleg ya imo-unun ku nami ya manga utaw adti mawat na banwa dun ni kamayu. **9** Aw talana pa ku adti sayid na wala' pa paka-edé' sa Madyaw na Ubat- mayu idtu muna, sa dun na migkapelek aku, ubat. Kay dili' kami malim magpalibantug sa wala' saba aku pagsekat sa tabang adti pangkay kyapagudan na eped na utaw adti eped na singalan, kay awun tabang na manga mangintu- banwa. **17** Kay pigpasulat na Tyumanem asini uway na dyumateng lekat adti Macédoniya. muna, law nan, "Kun awun magpalibantug, yan Yanagaw taman na mabatug ku, dili' aku malim ya umba' nan palibantug ya pig-imo' kanan na maglinggal kamayu aw gayed ku yeiy imo-un. kanaten Pangulu." **18** Kay ya Tyumanem dili' **10** Aw asuntu na asini kanak ya katinawan ni magleya sa utaw na gayed magsaya' sa kanan Kristu, yanagaw wala' ya taña probinsiya na pagka-utawun, manang magleya ya Tyumanem Akaya na nyakapaglong na wala' ku tumana ya sa utaw na pigsaya' nan.

anghil sakanan na to-o madyaw na pigsugu' da aku galu matay. **24** Makalima aku labeta na lekat adti tas na langit. **15** Yanagaw dili' da manga eped ku na Judiyu. Aw kada labet nilan, uman kabelengbelengan na ya manga sakup katluwan tag siyam ka labet. **25** Makatlu aku nan migtallalingu na sallong dyumalug sa uman labeta na ulisi na manga eped na utaw. Aw pagkaliman na Tyumanem. Manang dumateng piglemen ku na pigbintu na batu. Aw sa kadég ya allaw na pa-emel-emel silan umba' sa na barko na pigsakayan ku, tulu ya nyaleden, aw kanilan manga pigpan-imo'. **16** Salutun ku ya piglemen ku ya miglutowlutaw adti tas na dagat kanaken piglong: Dili' kamu mag-anenganeng seled na sanggabi aw sangallaw. **26** Aw madég na migkamenengmeneng aku. Manang pangkay ya kallekanan adti manga banwa na kanak kun yan ya adti anenganeng mayu, sekaten pigkadtuwan, aw mangkasleg ya tubig na manga ku na pakanyegan pa mayu ya tin tagbi' ganga' na pigpantalipag ku. Nyallek aku na na palibantug ku, kasiling na pagpakanyeg banganan na manga mangatakaw. Aw miglama mayu sa pagpalibantug na manga sallong aku uman sa manga kadégan ku na Judiyu, aw kunu apostolés. **17** Ya palangad pagpalibantug sa manga utaw na Héntil. Nyallek aku dun ni ku, wala' yeiy lekat adti Pangulu tadun na syudad aw adti kaligbinan aw adti tas uman na si Jisus manang kasiling baling na utaw na dagat. Aw miglama aku uman sa manga sallong migkamenengmeneng. **18** Manang asuntu na kunu mangintu-uway. **27** To-o aku migkalug madég ya awun ni kamayu na migpalibantug asuntu sa manga talabahu ku. Awun manga sa kanilan nya-imo' asini tas na lupa', un aku gabi na nyapulaw aku aw to-o aku nyagetem aw uman sa kanak magpalibantug. **19** Adti kamayu pigitalaynem aw to-o uman kyaniki-an. **28** Aw anenganeng, dakula' ya katadeng mayu, manang madég pa uman ya kakaypengan ku. Kada allaw migleya kamu baling migpakanyeg sa manga to-o aku nyapeng sa manga mangintu-uway utaw na baluk ya anenganeng. **20** Aw yan ya pangkay ayin na manga banwa. **29** Kun awun syampetan nan, pig-allang kamu baling na eped sambuk na wala' pa pakadalid ya pagpangintuna manga utaw. Pigt-i is mayu uman ya kanilan u nan, magkalat ya ginawa ku. Aw kun awun paggaway aw ya pagpanguwalta nilan kamayu. sambuk na magpasuway sa eped nan adti Migpatastas silan dun ni asdangan mayu, aw pagpasaki', to-o saba aku madaman sa utaw pigmulamula nilan ya pangkay singalan na na migpasuway. **30** Yanagaw kun maleges aku matu kanilan. Pangkay maynan ya pig-imo' magpalibantug, yan olo' ya palibantug ku na nilan, manang pigpabaya-an mayu baling silan. wala' ku kabatug ya manga imo-unun kun **21** Wala' ya kanami kayseg mag-imo' sa maynan. beke' na tabang na Tyumanem kanak. **31** Ya Mamulamula saba kami maglong na dili' nami Tyumanem na Ama na Pangulu tadun na si mabatug imo-un ya maynan? Na, kun awun Jisus, yan ya umba' deyen na wala' ya tyamanan. utaw dun ni kamayu na magpalibantug sa **32** Idtu muna sa talana pa manga pigpan-imo' nilan,aku uman mabatug piglong. (**aion g165**) **32** Idtu muna sa talana pa ku ya magpalibantug. Manang ya piglong ku ku dun ni syudad na Damasko. Pigpabantayan kasiling na utaw na migkamenengmeneng. na gubirnador ya manga suwangan na syudad **22** Migpalibantug silan na Hibruwanen silan. pada padakep aku kay yan ya sugu' na kanilan Aku uman Hibruwanen. Migpalibantug silan hari' na si Arétas. **33** Manang pigpasede aku na buwadbuwad silan ni Isra-él. Aku uman na manga ubaybay ku adti seled na dakula' to-buwadbuwad saba ni Isra-él. Aw miglong silan o na be-en, aw pigtonton aku nilan adti luwa' na si Abraham ya kanilan tyugbulan. Yan uman na inalad na syudad. Yanagaw nyakaluwa' aku ya kanak tyugbulan. **23** Miglong silan na suguanen silan ni Kristu. Manang to-o pa aku madyaw na sugu-anen ni Kristu kay kanilan. Nya-edé' aku na dun ni kanak paglong kasiling aku na utaw na migkamenengmeneng. To-o pa aku nyapagud kay kanilan. Makapila ku apeta ya pigpabalabu asuntu sa pagdalug ku kan Kristu, aw to-o aku byadasan na lalabet. Aw madég ya kya-agiyán ku na kalatayan aw agpet

12 Pangkay wala' ya guna na magpalibantug, manang padelegen ku ya pag-ubat-ubat sa manga pigpaka' kanak kasiling na tagaynep aw ya pigpa-edé' kanak na kanaten Pangulu na si Jisus: **2** Idtu na sampulu' tag upat ya umay na lyumabay, awun nya-imo' kanaken na nya-engat aku adti Para-iso na adti tas na

langit. Wala' ku ka-edé-i kun dyala olo' ya kanak madyaw dun kamayu, yan saba uman ya pig-kalaluwa aw kun dyala ya lawas ku. Tyumanem imo' ku adti eped na manga banwa. Yan olo' ya da olo' ya nya-edé'. 4 Manang nya-edé' aku wala' ku imo-a dun ni kamayu, ya paglinggal na pigdala aku adti Para-iso. Aw awun manga magi sa pagsekat sa kanaken manga kapelekan. dyenggeg ku na dili' mabatug ubaden adti kana Kun yan ya sayep ku adti kamayu, pasinsiyai utaw tingeg, aw wala' tumbayan na paglongun aku mayu! 14 Na, nyakatgilan da aku sa katlu na utaw. 5 Ya maynan na kya-agiyen, yan ya na pagkawun ku dun ni kamayu. Aw dili'aku umba' palibantug. Manang dili' ku palibantug magsekak kamayu sa tabang sa kanaken manga ya kanak pagka-utawun. Kaliman ku olo' pa- kapelekan. Beke' na kuwalta mayu ya kaliman ede' na wala' ya kanaken tengteng mabatug. 6 ku, manang kamu saba ya kaliman ku. Kay Aw pangkay kun kaliman ku magpalibantug, kasiling kamu na kanak manga mangayse' manang beke' aku na menengmeneng kay dun ni pagpangintu-u mayu kan Kristu. Aw piglong ku ya matinaw. Manang tagenan ku beke' saba na manga mangayse' ya mag-ya kanak pagpalibantug, kay kaliman ku na atag sa kapelekan na mangatikadeng nilan, ya manga utaw ya mag-anenganeng sa unu manang mangatikadeng baling ya mag-atag ya kanilan kyinita' aw pigdeneg nilan adi sa kapelekan na mangayse' nilan. 15 Yanagaw kanak, aw dili' na aku ya mag-ubat-ubat sa magleya aku magtabang sa pagpakashalig sa kanak manga kya-agiyen. 7 Madég ya pigpa- kamayu pagpangintu-u, pangkay mabus pa ede' kanak na Tyumanem na wala' ya maka- ya awun ni kanak dala ya pagka-utawun ku. unawa, yanagaw pigtumbay nan uman kanak Na, kun to-o ta kamu pigginawaan, ananga' ya malug pada dili' aku magpatastas asuntu na migkatagbi' da baling ya pagginawa mayu sa pigpakita' nan kanak. Aw pigtumbay nan kanaken? 16 Na, nya-edé' kamu saba na kan Satanas na pati-isen aku, aw ya pagti- wala' aku pagsekat adti kamayu sa kanaken is yeiy kasiling na suksuk adti lawas ku na kapelekan. Manang pagaw awun dun ni kamayu un galu magbalabag kanak. 8 Aw makatlu na maglong na piggawayan ta kamu magi sa aku panginayu' adti Tyumanem na kamangen kanak kapandayan. 17 Manang pig-unu ku nan yeiy lekat adi kanake', 9 manang wala' ka' ya paggaway kamayu? Nya-edé' kamu na nan kamanga. Miglong baling sakanan kanak, wala' ta kamu panguwaltayi magi sa manga "Umba' saba ya kanak grasya kanmu. Kay pig- utaw na pigsugu' ku dun ni kamayu. 18 Idtu apet da mu ya kanak katulus pangkay wala' ya muna, sa pagpaketu ku kan Tito adti kamayu, mabatug mu." Yanagaw magleya aku maglong awun pigpa-agad ku kanan na inulug tadun na wala' ya kanak mabatug, pada meya' asini dun ni kan Kristu. Na, unu ka', nyanguwalta kanaken ya katulus ni Kristu. 10 Yanagaw si Tito kamayu? Wala' saba! Kya-edé-an da pagleyaan ku baling ya manga dili' ku mabatug, mayu na mig-unawa ya kanami anenganeng dala ya pagsupla na manga po-on, aw ya manga aw sambuk da ya tud nami. 19 Pagaw mig-pagpamulayam, aw eped pa na manga kalugan anenganeng kamu na pig-apitan nami ya asuntu sa pagdalug ku kan Kristu. Kay kun kanami pagka-utawun. Beke' saba na maynan! awun dili' ku mabatug, pigpaketseg saba aku Piglong nami yeiy magi sa katundanan ni na Tyumanem. 11 Na, kasiling aku na utaw Kristu. Aw ya Tyumanem, yan ya migmatinaw na menengmeneng kay pigleges aku mayu sa kanami piglong. Kay manga inulug na kanak magpalibantug. Kamu galu ya umba' magsaya' pigginawaan, yan olo' ya tud na kanami pigpan-kanak. Matinaw saba na dili' aku dengganen imo', na pakabagsegen ya kamayu pagpangintu-na utaw manang dili' aku kabintaha-an na u. 20 Manang nyallek aku na dili' aku katutukan manga sallong kunu apostolés na migpatastas sa pagdateng ku dun ni kamayu pagaw wala' sa kanilan pagka-utawun. 12 Sa dun pa aku ni mayu daluga ya manga palna-u ku kamayu sayid mayu, madég saba ya manga pangilala idtu muna. Aw kun maynan, dili' kamu uman aw milagru na nya-imo' magi sa katulus na katutukan sa pagsagda ku kamayu. Pagaw Tyumanem. Pangkay awun manga kalugan na awun pa ni kamayu ya pag-ayil-ayil, aw ya kya-agiyen ku manang migpadeleg aku. Aw pag-inga-inga-ay, aw ya pagkadamayan. Aw ya ya kadég yeiy, yan ya migmatinaw na apostol tagsambuksambuk pag-olo-un nan ya kanan aku ni Kristu. 13 Ya manga pig-imo' ku na pagka-utawun. Aw pagaw awun manga utaw

na kenne' pa miglong sa makapagkalat sa katundanan magi sa pagpitul kamayu. Pangkay dengeg na edep, aw matitanemtanemay sa dili' mayu kami pagbetang sa ginawa asal nan tingeg na galu', aw magpatastas sa kanilan pig-imo' mayu ya makatutuk sa Tyumanem. pagka-utawun, aw matipanubbukay sa tanam. **8** Dili' nami mabatug atuwan ya katinawan. **21** Nyallek aku pagaw sa pagkawun ku dun ni Yan olo' ya mabatug nami, ya pagdalug sa kamayu, mamulamula aku adti asdangan na matinaw. **9** Pangkay wala' ya mabatug nami, Tyumanem asuntu sa manga sala' mayu. Aw to- manang migleya kami na nyakadalid da ya o magkalat baling ya ginawa ku kun wala' pa na kamayu pagpangintu-u aw pigpanawagtawagan edep mayu selseli ya manga sala' nilan kasiling nami na to-o pa mayu imo-un ya makatutuk sa na pagkasala-enen, aw ya pag-atag sa kanilan Tyumanem. **10** Aw yeiy ya du-an na migsulat lawas adti kadéng na malatay na imo-unun na kamu kamayu talana idi pa aku ni mawat. Kay kun makamulamulaáy.

13 Na, yeiy ya katlu na pagkawun ku dun ni kamayu. Aw talana ku dun, kun awun utaw na maglimanda sa edep, dili' mayu pagkalingawan ya pigpasulat na Tyumanem asini muna, "Kun maglimanda ya sambuk na utaw adti edep, ka-ilangan awun duwa kun tulu ya magmatinaw." **2** Idtu na kadwa na pagkawun ku dun ni kamayu, pigsagda ku ya manga utaw na mig-imo' sa sala'. Aw adun, salutun ku ya piglong ku kanilan idtu muna aw dala ya kadéng mayu na kun dili' nilan patenengen ya pagpkasala', pitulun ku silan aw dili' ku silan kallatan. **3** Kay kaliman mayu na matinawun ku na si Kristu yan ya miglong magi kanak. Aw pakita' ku kamayu ya tengteng matinaw kun dumateng aku dun, kay pitulun ku ya manga mangintu-uway na kenne' pa mig-imo' sa malatay. Lekat saba adti kan Kristu ya kanak katundanan aw wala' ya dili' nan mabatug. **4** Idtu muna sa pagkalabu kan Kristu adti krus, iman mu aw wala' da ya mabatug nan. Manang magi sa katulus na Tyumanem, nyataw sakanan lekat adti pagkamatay. Maynan uman, iman mayu aw wala' ya mabatug nami na manga sugu-anen ni Kristu, kay matas ya pasinsiya nami kamayu. Manang kita-en mayu na mabagseg kami magpitul kamayu magi sa katulus na Tyumanem na asini kanami. **5** Yanagaw matinawa ya kamayu anenganeng kun tengteng kamu nyangintu-u kan Kristu. Kun nyangintu-u la kamu, nyade'e' da kamu na nyeya' si Jisu-Kristu dun ni kamayu. Manang kun wala' mayu yeiy ka-edé-i, pagduwaan aw tengteng kamu nyangintu-u kanan. **6** Aw pig-iman ku na ka-edé-an mayu uman na tengteng kami apostolés ni Kristu. **7** Na, nyanawagtawag kami sa Tyumanem na dili' mayu imo-un ya malatay, pada wala' ya indeganan na pakita' nami ya kanami

ta kamu magi sa masakit na manga tingeg. Wala' aku atagi na Tyumanem na katundanan pada pakalumayen ya kamayu pagpangintu-u, manang pakabagsegen pa baling. **11** Na, kay manga inulug ku, sa dili' pa ku tigkasen ya kanaken sulat ini, awun pa paglongun ku kamayu: Pakadyawa ya pagdalug mayu sa Tyumanem. Daluga uman ya kanaken pigpalnu-u. Pagsambuka ya kamayu anenganeng. Aw kun imo-un mayu yeiy, agadan kamu na Tyumanem na yan ya lyekatan sa paggaginawaáy aw kalinaw. **12** Pagpangumustaay kamu kay mangkaylug kamu dun ni kan Kristu. **13** Aw ya kadéng na mangintu-uway na idi sayid ku, nyangumusta uman silan kamayu. **14** Gayed awun ni kamayu ya grasya ni Jisu-Kristu na kanaten Pangulu, aw ya pagginawa na Tyumanem, aw ya pagpkasambuk mayu adti Ispiritu Santo.

Galasya

1 Aku si Pablo ya sambuk na apostol na migsulat adti kamayu. Ya kanak pagkapostol wala' lekat adti utaw aw beke' uman na utaw ya nyamalli' kanak, manang yan baling ya nyamalli' kanak si Jisu-Kristu aw ya Tyumanem na Ama na migmataw kan Kristu lekat adti pagkamatay. **2** Ya kadéng na mangintu-uway na ini sayid ku, migpadala kami sa sulat na un basaen adti kadéng mayu na migkatipun nyanimba adti kamayu manga banwa na awun ni probinsya na Galasya. **3** Padatengen galu adti kamayu ya grasya aw kalinaw na lyumekat adti Tyumanem na Ama tadun aw adti kan Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. **4** Pig-atag nan ya kanan pagka-utawun pada sa kanaten manga sala' na un kitadun paluwa-en lekat adti pagdumala na malatay asini tas na lupa' adun na manga allaw yeiy. Kay yan ya pagbaya' dadan na Tyumanem na Ama tadun (**aiōn g165**) **5** aw yanagaw umba' sakanan deyen na wala' ya tyamanan. Amén. (**aiōn g165**) **6** Kyumega' aku kun ananga' mayu maksay talikudan ya Tyumanem na yan ya migtawag kamayu asuntu sa kallat ni Kristu, aw dyumalug kamu baling sa sangkamulu' na palna-u. **7** Wala' ya eped na matinaw na palna-u, olo' saba kan Kristu. Manang awun manga utaw na nyawun dun ni kamayu na migpabelengbeleng sa pagpangintu'u mayu, aw kaliman nilan balukun ya Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. **8** Manang pangkay singalan ya mag-ubat-ubat sa galu', pangkay kami aw kun anghil na lekat adti tas na langit, kun wala' pag-unawa sa kanami pigpalna-u adti kamayu idtu muna, na, ya utaw yan umba' pa-emel-emelen na Tyumanen na wala' ya tyamanan! **9** Salutun pa ku ya piglong nami kamayu idtu muna: Pangkay singalan ya mag-ubat-ubat sa palna-u na wala' pag-unawa sa pigdawat da mayu idtu muna, umba' saba pa-emel-emelen na Tyumanen ya utaw yan na wala ya tyamanan! **10** Asuntu sa piglong ku yeiy, dili kamu mag-anenganeng na pigkaliman ku na saya'aku na manga utaw. Beke' saba na maynan! Yan saba olo' ya kaliman ku na katutukan ya Tyumanem kanak. Kay kun yan ya tud ku na saya' na manga utaw, na, beke' aku na tengteng sugu-anen ni Kristu. **11** Kay manga inulug ku na nyangintu-u, kaliman

ku ka-edé-an mayu na ya Madyaw na Ubat-ubat na pigpa-edé' ku kamayu, wala' lekat adti anenganeng na manga utaw. **12** Wala' ku yeiy kadawat lekat adti utaw, aw beke' na utaw ya migpalna-u kanak, manang si Jisu-Kristu olo' ya migpa-edé' dun ni pagpakita' nan kanak. **13** Kay dyenggeg da mayu ya dadan na manga pigpan-imó' ku idtu muna sa pagdalug pa ku sa katanem nami na manga Judiyu. To-o ku pigpamulayaman ya manga utaw na Tyumanem na nyangintu-u la kan Kristu, aw pigtibagsegan ku na apnasen silan. **14** Sa kadéng na manga pa-unawa ku na Judiyu, aku ya dakula' ya kya-edé-an sa pagdalug sa katanem nami na manga Judiyu kay pigbetang ku adti kanak ginawa ya pagdalug sa manga katanem na tyugbulan nami. **15** Manang asuntu sa dakula' na kallat na Tyumanem kanak, sa wala' pa aku kautaw, dadan da aku nan pigtani aw pigtawag aku nan na un ma-imó' kanan sugu-anen. **16** Aw dun ni pagpakita' nan kanak sa Ise' nan na si Jisus na un ku pa-edé' adti manga Héntil, wala' aku paninaw sa utaw na un magtulada' kanak. **17** Wala' aku uman kadtu ni Jérusalim pada magsekat sa palna-u na manga apostolés ni Jisus na nyaka-una kanak. Manang nyadtu aku baling ni probinsya na Arabiya aw dun da aku pag-eya' taman sa allaw na lyumiku' aku adti lunsud na Damasko. **18** Pagkatigkas da na tulungkaumay lekat na allaw na pagpangintu'u ku, nyanaw aku adti Jérusalim kay kaliman ku na magkakilalaay kami si Pédro. Aw nyeya' aku adti sayid nan seled na sampulu' tag lima ka allaw. **19** Manang talana ku dun, wala' ya eped na manga apostolés na pigkita' ku, olo' si Santiago na mangud ni Jisus. **20** Nya-edé' ya Tyumanem na beke' na galu' ya pagsulat ku kamayu. **21** Pagkatigkas yan, nyadtu aku ni manga probinsiya na Sirya aw Cilicia. **22** Na, idtu na manga allaw yan, wala' pa kami pagkakilalaay ya manga mangintu-uway kan Kristu na migkatipun nyanimba adti probinsya na Judiya. **23** Dyenggeg olo' nilan na nya-uman da aku, aw law nilan, "Yan saba ya utaw na nyandakep aw nyamulayam sa manga eped tadun idtu muna. Manang adun, mig-ubat-ubat da sakanan sa palna-u na pyangintu'uwan tadun na pigtibagsegan nan galu idtu muna kalaten!" **24** Aw to-o nilan pigdeyen ya Tyumanem asuntu na nyangintu-u la aku kan Kristu.

2 Paglabay da na sampulu' tag upat ya umay, pagkawun ni Pédro adti syudad na Antiyokya, lyumiku' aku adti Jérusalim eped ku si pigsagda ku sakanan, kay dili' madyaw ya pig-Bérnabi aw pigpa-agad ku uman si Tito. **2** Ya imo' nan. **12** Kay idtu muna, madyaw ya bet nan du-an na lyumiku' aku kay awun pigpa-edé' adti manga mangintu-uway na Héntil pangkay kanak na Tyumanem na ka-ilangan na madtu wala' silan tuli-a, aw gayed sakanan syumambuk aku. Talana ku dun, migbalawbalaw kami ya kanilan kyuman. Manang sa pagka-edé' da manga magdadumalaay sa manga mangintu- ni Pédro na dyumateng da ya manga utaw uway na olo' kami. Aw pigpa-edé' ku kanilan na pigsugu' ni Santiago lekat adti Jérusalim, kun unu ya Madyaw na Ubat-ubat na pigpalna- wala' da sakanan sambuk sa manga Héntil u ku adti manga Héntil. Pig-imo' ku yeiy pada kyuman. Kay nyallek sakanan sa manga Judiyu dili' masapad ya pigpalna-u ku lekat pa idtu na lyumege sa manga eped nilan na mangintu-muna taman adun. **3** Aw ya eped ku na si uway na dalugun ya manga sugu' dun ni Uldin. Tito, pangkay Héntil sakanan na nyangintu- **13** Aw wala' kadugay migsiling uman kan Pédro u kan Kristu, wala' nilan legesa na dumalug ya madég na Judiyu na nyangintu-u, pangkay sa katanem na manga Judiyu na pagtuli-en. **4** kya-edé-an nilan na dili' malat ya sumambuk Manang awun manga Judiyu na sallong kunu kuman sa manga Héntil. Pangkay si Bérnabi nyangintu-u la kan Kristu. Aw ya tud nilan, nyagagad uman sa pig-imo' nilan. **14** Sa pagkayan olo' ya manilib dun ni katipun na manga ede' ku na wala' da nilan daluga ya matinaw mangintu-uway. Kay kaliman nilan kita-en kun na palna-u dun ni Madyaw na Ubat-ubat kan matinaw na pigpalua' da kitadun ni Kristu Kristu, piglongan ku si Pédro adti asdangan Jisus lekat adti pagdumala na Uldin na manga na kadég nilan, "Kay Lew, ananga' wala' da Judiyu. Aw kaliman nilan na ma-allang kitadun kaw sambuk sa manga Héntil? Kasiling na na kanilan Uldin. **5** Manang wala' nami kaágadi pigleges mu baling silan na dumalug sa manga ya kanilan pigpalna-u pangkay sambuk, pada katanem tadun na manga Judiyu! Pangkay ikaw, wala' ya makadali' adti matinaw na pigpalna-u wala' da mu daluga ya manga katanem na nami kamayu na yan ya Madyaw na Ubat-ubat manga Judiyu, aw kasiling da kaw adun na kan Kristu. **6** Aw ya manga magdadumalaay Héntil." **15** Judiyu ya tengteng na tyugbulan sa manga mangintu-uway, pangkay to-o silan nami, beke' kami na manga Héntil na wala' pigkilala, manang wala' aku kabekenbeken paka-edé' sa Uldin na Tyumanem. **16** Nya-edé' paglong kanilan. Kay adti Tyumanem mig- kitadun na beke' na pagdalug sa Uldin ya du-unawa la ya kadég nami. Aw wala' ya pigdugang an na dawaten kitadun na Tyumanem kasiling nilan adti pigpalna-u ku. **7** Manang dun da na wala' da ya sala', manang magi saba olo' sa baling nilan ka-edé-i na aku ya pigtaliguwan pagpangintu-u kan Kristu. Yanagaw kami na na Tyumanem na un magpalna-u sa Madyaw manga Judiyu, nyangintu-u uman kan Kristu na Ubat-ubat kan Kristu adti manga Héntil, Jisus pada dawaten kami na Tyumanem kasiling ni Pédro na pigtaliguwan nan uman na wala' da ya sala'. Kay wala' ya utaw na sa pagpalna-u adti manga Judiyu. **8** Kay ya dawaten na Tyumanem magi sa pagdalug nan sa Tyumanem na mig-imo' kan Pédro apostol Uldin. **17** Manang kun tibullukun nami na ma-adti manga Judiyu, yan uman ya mig-imo' imo' na wala' ya sala' asuntu na nyakasambuk kanak apostol adti manga Héntil. **9** Yanagaw, da kami kan Kristu, dun da baling kami ka-imo' sa pagdenggeg ni Santiago aw ni Pédro aw ni makasarasa' adti anenganeng na manga eped Juan sa piglong ku, dun da nilan ka-edé-i na nami na Judiyu. Kun maynan, liwan na si Kristu pigpakyaw na Tyumanem ya kanak pigpan- baling ya mig-imo' kanami makasarasa'. Manang imo'. Silan ya salig dun ni manga mangintu- beke' saba na maynan! **18** Manang kun liku-an uway, aw pig-alimanu kami nilan si Bérnabi. Aw ku ya manga katanem na manga Judiyu na pig-pigka-unawaān da nami na kami si Bérnabi ya ayawan da ku, na, dun da ka-edé-i na piglakadan magpadeleg magpalna-u adti manga Héntil, aw ku ya Uldin. **19** Kyalabetan da ku na dili' ku silan ya magpalna-u adti manga Judiyu. **10** Yan mabatug tumanen ya kadakula' na Uldin pada olo' ya pigsekat nilan kanami, na tabangan ya dawaten na Tyumanem, aw yan ya du-an na nya-manga utaw na to-o migkapelek. Aw maynan imo' aku kasiling na nyatay da dun ni pagdalug uman ya kanak pagkaliman imo-un. **11** Na, sa ku sa Uldin kay wala' da aku dumalayi na Uldin.

Pig-ayawan da ku yeiy aw kasiling na nyawat na Ubat-ubat, law nan, "Magi dun ni kanmu, da aku adun pada tumanen ya pagkaliman na atagan ku ya kadéng na manga utaw asini tas Tyumanem. 20 Aw asuntu na nyaka-agad da aku na lupa' na manga kadyawan." 9 Yanagaw, ya sa pagkamatay ni Kristu adti krus, yanagaw dili' kadéng na nyangintu-u kan Kristu, pakadyawun da ku tumanen ya pagkaliman na pagka-utawun uman silan kasiling ni Abraham asini muna, ku, manang yan da baling ya tumanen ku ya 10 Manang ya kadéng na syumalig sa manga pagkaliman ni Kristu na nyeya' asini kanak. sugu' dun ni Uldin na manga Judiyu, pa-emel-Aw yan da ya pigsaligan ku adun si Jisus na emelen silan baling. Kay pigpasulat asini muna, Ise' na Tyumanem, kay pigginawaānan aku nan "Pa-emel-emelen na Tyumanem ya utaw na aw pig-atag nan ya kanan pagka-utawun kalyu dili' magtuman sa kadéng na sugu' nan dun ni kanaken. 21 Yanagaw wala' ku talikudi ya kallat Uldin." 11 Na, pigbangal da uman na Tyumanem na Tyumanem, kay kun dawaten nan ya manga na wala' ya utaw na un nan dawaten asuntu utaw asuntu sa pagdalug nilan sa Uldin, na, sa pagdalug nilan sa Uldin, kay pigpasulat da wala' ya untung na pagkamatay ni Kristu! na wala' ya utaw na mangintu-u kanak, yan ya

3 Kay manga inulug ku dun ni probinsiya na Galasya, ayin pakabetang ya anenganeng mayu? Singalan ya migpabelengbeleng kamayu? Kay mabangal saba ya pigpa-edé' kamayu idtu muna sa kakawasan na pagkalabu kan Jisu-Kristu adti krus na yan ya kalyu kamayu. **2** Na, awun olo' usip ku kamayu. Ayin mayu kadawat ya Ispiritu Santo: dun ni pagdalug mayu sa Uldin, aw kun beke' nan, dun ni pagdenggeg mayu sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu na pigpangintu-uwan mayu? **3** Ayin ka' pakabetang ya anenganeng mayu? Idtu muna, sa bagu pa kamu nyangintu-u, gayed kamu syumalig sa tabang na Ispiritu Santo, manang adun, yan da baling ya pigsaligan mayu ya kamayu pagka-utawun. **4** Kun maynan, unu, wala' kadi' ya guna na kadég na kamayu kya-agiyen sa pagpangintu-u mayu kan Kristu? **5** Usipen pa ta kamu uman: Unu ya du-an na pig-atagan kamu na Tyumanem na kanan Ispiritu aw ya pag-imo' nan sa manga milagru dun ni kamayu? Asuntu ka' na dyumalug kamu sa manga sugu' dun ni Uldin, aw kun beke' yan asuntu sa pagpakyeg mayu aw pagpangintu-u mayu kan Kristu? **6** Kasiling saba ni Abraham. "Nyangintu-u sakanan sa Tyumanem. Aw magi sa pagpangintu-u nan, pigdawat sakanan na Tyumanem kasiling na wala' ya sala'." **7** Yanagaw dun mayu ka-edé-i na ya manga utaw na awun pagpangintu-u sa Tyumanem, silan ya pagtawagen na manga buwadbuwad ni Abraham. **8** Aw miglong ya Tyumanem dun ni pigpasulat nan asini muna pangkay ya manga Héntil un nan saba silan dawaten kun mangintu-u silan kanan. Kay dadan da nan piglong kan Abraham ya Madyaw datawan ku kasiling na wala' da ya sala', aw matagtun nan ya tengteng ginawa na wala' ya katigkasan." **12** Manang kun awun utaw na makatumana sa kadég na sugu' dun ni Uldin, dili' da nan ka-ilangan ya mangintu-u. Kay pigpasulat da na Tyumanem asini muna: "Ya utaw na makatumana sa kadég na sugu' dun ni Uldin, yan ya utaw na atagan sa ginawa na wala' ya katigkasan." **13** Manang asuntu na wala' tadun katuman ya kadég na awun ni Uldin, umba' galu kitadun pa-emel-emelen na Tyumanem. Yanagaw nyatay si Jisus adti krus kalyu kanaten. Kay pigpasulat na Tyumanem asini muna, "Kun awun utaw na pigpatay magi sa paglagket adti kawuy, yan ya pangilala na pigpa-emel-emel da sakanan na Tyumanem." **14** Aw dun ni pig-imo' ni Kristu Jisus adti krus, dyumateng adti manga Héntil ya manga kadyawan na pigpakkang na Tyumanem kan Abraham asini muna. Aw magi sa pagpangintu-u tadun kan Kristu madawat tadun uman ya Ispiritu na pigpakkang nan. **15** Kay manga inulug ku na nyangintu-u, anenganenga mayu ya katanem na utaw. Alimbawa', kun awun duwa ya utaw na mig-imo' sa pakang aw dayaw da nilan pigpirmaan, wala' da ya un maka-uman aw makadugang san. **16** Aw maynan uman ya pakang na Tyumanem asini muna kan Abraham aw sa buwadbuwad nan. Kya-edé-an tadun dun ni pigpasulat na Tyumanem na beke' na madég na buwadbuwad nan ya pigpakkangan, manang sambuk da olo', aw yan si Kristu. **17** Yeiy ya kaliman ku na kalabutan mayu: Mig-imo' ya Tyumanem sa pakang kan Abraham na dayaw mig-igangget. Pagkatigkas yan, lyumabay ya upateng gatus aw katluwan ka umay taman adti allaw na pig-atag na Tyumanem ya Uldin

Yanagaw wala' kabatug na Uldin ya pag-uman sa eseg aw kāubayan asuntu na ya kadég mayu pakang na Tyumanem kan Abraham. **18** Kay kun nyakasambuk da dun ni kan Kristu. **19** Aw ya pagdawat tadun sa pigpakkang na Tyumanem kun kasakupan da kamu ni Kristu, nya-imo' da magi olo' sa pagdalug sa Uldin, wala' saba ya kamu buwadbuwad ni Abraham aw un kamu ma-untung sa pakang nan, manang pig-atagan uman atagan sa pigpakkang na Tyumanem kan nan si Abraham asuntu na pigpakkangan nan. **19** Abraham.

Pagaw awun utaw na musip, "Kun wala' ya labet na Uldin dun ni pagpakyaw na Tyumanem kan Abraham, na, unu saba ya tud na Uldin?"

Tumubag aku kanan, "Pig-atag na Tyumanem ya Uldin pada ka-edé-an ya sala' na manga utaw." Manang migdumala ya Uldin sa manga utaw taman olo' na allaw na dyumateng si Kristu na yan ya buwadbuwad ni Abraham na pigpakkangan na Tyumanem asini muna. Aw ya Uldin, pig-atag nan magi sa manga anghil aw si Moysis na yan ya migpatenga' sa manga utaw adti Tyumanem. **20** Manang ya pakang beke' na maynan. Dun ni pagpakkang na Tyumanem kan Abraham, wala' ya migpatenga' kanilan, sayda la nan olo' ya mig-atag sa pakang. **21**

Pagaw iman mayu aw wala' pag-unawa ya tud na Uldin aw ya tud na manga pakang na Tyumanem. Beke' saba na maynan! Kay kun mabatug pa na Uldin atag adti manga utaw ya tengteng ginawa na wala' ya katigkasan, yan galu ya pa-agé na dawaten na Tyumanem ya manga utaw kasiling na wala' ya sala'. **22**

Manang pigpasulat da dadan na Tyumanem na pigdumalaan da na sala' ya kadég na utaw. Yanagaw ya kadég na pigpakkang na Tyumanem asini muna, yan olo' ya un nan atagan ya manga utaw na mangintu-u kan Jisu-Kristu. **23** Sa wala' pa dateng si Kristu aw wala' pa dadun pangintu-uwí, pigdumalaan kitadun na Uldin menda' na pigbukasan ya pa-agé na yan ya pagpangintu-u dadun kanan. **24** Yanagaw ya Uldin, yan

ya kasiling na maggagatay kanaten menda' na dyumateng si Kristu. Aw adun, magi sa pagpangintu-u kan Kristu, mabatug da kitadun dawaten na Tyumanem. **25** Manang adun na nyangintu-u la kitadun kan Kristu, wala' da ya katundanan na Uldin kanaten. **26** Kay magi dun ni pagpangintu-u mayu kan Kristu Jisus, nya-imo' da ya kadég mayu ise' na Tyumanem.

27 Ya kadég mayu na pigbaūtismuwan dun ni kan Kristu, ya kakawasan yeiy, nyakasambuk da kamu kanan, aw piggagad da nan ya kamayu anenganeng. **28** Aw adun, mig-unawa la ya manga Judiyu aw ya manga Héntil, aw pangkay allang aw beke' na allang, aw pangkay

4 Yeiy ya kaliman ku palabet: Alimbawa', kun awun ayawan na ama sa ise' nan na tagbi' pa, dili' pa na ise' matagtun. Yanagaw kasiling pa sakanan na allang, **2** kay pagkaagadan nan ya sugu' na manga utaw na pigtaliguwan kanan menda' sa allaw na pigpamalli' dadan na ama nan na atag da kanan ya ayawan. **3** Maynan uman ya pagpaketang tadun asini muna sa wala' pa kitadun pangintu-u kan Kristu. Pig-allang kitadun na pa-agé na pigdalug tadun idtu muna. **4** Manang pagdateng na allaw na dadan da na Tyumanem pigpamalli', pigpadala nan ya kanan Ise' na un mautaw adti sambuk na kāubayan. Aw pigdalug na Ise' nan ya Uldin na manga Judiyu **5** na un lekaten ya kadég na nya-allang na Uldin, pada ma-imo' silan mangayse' na Tyumanem. **6** Aw asuntu na nya-imo' da kamu ise' na Tyumanem, pigpadala nan ya Ispiritu na kanan Ise' na un meya' adti kamayu anenganeng. Yanagaw mabatug da dadun tawagen ya Tyumanem na "Ama!" **7** Yanagaw beke' da kitadun na allang manang mangayse' da na Tyumanem, aw un kitadun nan uman atagan sa manga pigpakkang nan kanaten. **8** Na, idtu muna sa wala' pa kamu paka-edé' sa tengteng Tyumanem, pig-allang kamu na kamayu manga pyangintu-uwán na tyumanem na galu'. **9** Manang adun, kya-edé-an da mayu ya tengteng Tyumanem. Aw ya Tyumanem nya-ede' uman kamayu. Yanagaw, ananga' kaliman pa mayu lumiku' adti manga katanem na wala' ya guna? Ananga' na kaliman pa mayu magpa-allang salut? **10** Aw kenne' pa mayu pigdalug ya manga katanem na manga Judiyu dun ni pagtani mayu sa manga matas na allaw aw sa manga bulan, aw manga pista nilan dun ni seled na sangkaumay, aw sa manga matas na umay. **11** Nyaypeng aku pagaw masapad baling ya kadég na pigpalna-u ku kamayu. **12** Kay manga inulug, to-o aku nyanginayu' kamayu na silingen aku mayu dun ni pag-ayaw ku sa Uldin na manga Judiyu. Pangkay Judiyu aku manang liwan aku na Héntil. Idtu muna sa pagkawun ku dun ni kamayu wala' aku mayu

pakalata. **13** Kya-anenganengan pa gya mayu ya Arabiya. Kay silan ya manga buwadbuwad nan, tagna' na pagkawun ku adti sayid mayu na to-o alag silan nya-allang kasiling na manga Judiyu aku kyatigida-an. Talana mayu kanak mig-ipat, na nyeya' adti Jérusalim na nyatibulluk adti nyakaselat aku kamayu migpa-edé' sa Madyaw pagdalug sa Uldin. **26** Manang si Sara na beke' na Ubat-ubat kan Kristu. **14** Aw pangkay to-o na allang, nya-imó' sakanan pundinganan sa nyakapabegat kamayu ya kanak pagpaketang bagu na Jérusalim na awun ni tas na langit. Aw manang wala' kamu kele kanak. Pigdawat aku yan ya palangad ina na kadég tadun kay wala' mayu baling kasiling na anghil na Tyumanem, kitadun ka-allang na Uldin. **27** Kay pigpasulat aw ya pagpamasa mayu kanak kasiling uman na Tyumanem asini muna: "Pagleya kaw, ikaw na si Kristu Jíus ya pigbasaán mayu. **15** Idtu na na kaubayan na dili' magpaka-ise'. Pag-iyak-manga allaw yan, to-o kamu migleya. Manang iyak kaw na to-o magleya, ikaw na wala' lemen adun, migkanu la kamu seiy? Dun ni manga petesi. Kay pangkay pig-ayawan kaw na eseg allaw yan, makamatinaw aku na pangkay ya mu, manang magkadég pa ya buwadbuwad mu kamayu mata lugiten mayu galu aw atag kanak. kay sa kaubayan na awun eseg." **28** Na, kay **16** Manang nya-uman da ya ginawa mayu kanak. manga inulug ku na nyangintu-u, nya-imó' da Unu ka', pig-imó' da aku mayu po-on asuntu kamu ise' na Tyumanem asuntu na nyatuman olo' na piglong ku kamayu ya matinaw? **17** Na, da ya pigpakang nan, kasiling ni Isa-ak na kya-edé-an da ku na awun manga magpalan- ise' ni Sara na pigpakang na Tyumanem. **29** uway dun ni kamayu na sallong kunu nyaypeng Manang dun ni manga allaw yan, si Isma-él na kamayu. Manang ya matinaw, dili' madyaw nyáutaw kasiling na katanem na manga utaw ya tud nilan. Kay kaliman nilan talikudan aku na mag-ise', pigpamulayaman nan si Isa-ak na mayu aw silan da ya dalugun mayu. **18** Dili' saba nyáutaw magi sa katulus na Ispiritu Santo. Aw malat kun maypeng ya sambuk na utaw, asal nan maynan uman ya nya-imó' adti kadég tadun na madyaw ya kanan tud, pangkay wala' aku dun pigbagu la na Ispiritu Santo, pigpamulayaman ni sayid mayu. **19** Kay manga inulug, pigsiling kitadun na manga utaw na syumalig sa Uldin. **30** ta kamu na kanak tengteng mangayse'. Migti-is Manang yeiy ya pigpasulat na Tyumanem asini aku asuntu kamayu kasiling na kaubayan na muna: "Ya kaubayan ini na allang, papanawa pyetesan, aw magpadeleg aku magti-is menda' la sakanan aw ya ise' nan na eseg! Kay ya na kita-en si Kristu dun ni pagka-utawun mayu. ise' na allang dili' saba bagi-an sa ayawanan **20** Madyaw galu kun awun aku ni tampil mayu na un tagtunun na ise' na kaubayan na beke' pada dili' to-o masakit ya kanak tingeg, kay to- na allang." **31** Yanagaw, kay manga inulug, o aku nyaypeng kamayu. **21** Na, awun usip ku sa beke' kitadun na ise' na kaubayan na allang, manga utaw na malim dumalug sa manga sugu' manang manga buwadbuwad kitadun baling na dun ni Uldin na manga Judiyu. Unu, kya-edé-an kaubayan na beke' na allang.

mayu ya kakawasan na piglong dun ni Uldin? **22**

Pigsulat dun na awun duwa ya ise' ni Abraham na eseg. Ya sambuk nyáutaw adti allang na si Hagar, aw ya sambuk nyáutaw adti kaubayan nan na si Sara. **23** Ya pagkautaw na ise' nan adti allang kasiling olo' na katanem na utaw mag-ise'. Manang ya pagkautaw na ise' adti tengteng kaubayan nan, yan ya pagtuman na Tyumanem sa pigpakang nan. **24** Na, ya duwa ya kaubayan yeiy nya-imó' pundinganan sa duwa ya pakang na Tyumanem na dayaw mig-iganget. Ya allang na si Hagar, kasiling sakanan na Uldin na pig-atag na Tyumanem adti manga utaw na Isra-él dun ni Buntud na Sinay, kay ya manga utaw na gayed syumalig sa Uldin kasiling saba na allang. **25** Aw si Hagar nya-imó' alung sa Uldin na pig-atag dun ni Buntud na Sinay adti banwa na

5 Asuntu na pigpaluwa' da kitadun ni Kristu lekat adti pag-allang na Uldin, yanagaw pakasaligen tadun ya kanaten pagpangintu-u kanan, aw dili' da kitadun magpa-allang salut sa Uldin. **2** Aku si Pablo ya miglong adti kamayu: Kun magpatuli' kamu pada dawaten kamu na Tyumanem, kasiling na wala' ya un mayu ma-untung sa pagkamatay ni Kristu adti krus! **3** Salutun ku uman ya paglong kamayu: Ya manga utaw na magpatuli' pada dawaten silan na Tyumanem, ka-ilangan ubusun nilan uman tumanen ya kadakula' na Uldin. **4** Aw kun pigbetang mayu adti ginawa ya pagdalug sa Uldin pada dawaten kamu na Tyumanem, kya-eletan da kamu adti kan Kristu aw pigtalikudan mayu baling ya kanan kallat. **5** Manang adi

kanaten, to-o dakula' ya pag-iman tadun magi sa gayed nyatu ya pagkaliman na pagka-utawun Ispiritu Santos na dawaten nan kitadun asuntu tadun adti pagkaliman na Ispiritu Santo. Aw ya sa pagpangintu-u tadun kan Kristu. **6** Kay kun Ispiritu nyatu uman sa pagkaliman na kanaten nyakasambuk da kitadun kan Kristu Jisus, wala' pagka-utawun. Aw ya duwa yeiy gayed silan da ya labet kun magpatuli' kitadun aw dili'. Yan migtanam adti anenganeng tadun. Yanagaw saba olo' ya ka-ilangan ya kanaten pagpangintu- malug kanaten ya pag-imo' sa madyaw. **18** u na mabatug kita-en dun ni pagginawa tadun Manang kun piggagad da kamu na Ispiritu sa manga utaw. **7** Idtu na muna, madyaw to-o ya Santo, nyakaluwa' da kamu adti pagdumala na pagdalug mayu sa palna-u ni Kristu. Singalan Uldin. **19** Na, kun dalugun na manga utaw ya ka' ya migbalabag kamayu sa pagdalug mayu pagkaliman na kanilan pagka-utawun, maynini sa matinaw na palna-u? **8** Ya pagbalabag yeiy, ya imo-unun nilan: Magkasala-enen silan aw wala' saba lekat adti Tyumanem na migtawag gayed malatay ya nyakabetang adti anenganeng kamayu. **9** Ya palna-u na galu' kasiling na nilan. Aw pigpan-imo' nilan ya manga imo-tagbi' na patulinay na pigdai' adti harina. Dili' unun na makamulamulaay. **20** Magsimba silan madugay, tumulin da ya kadakula' na harina. **10** sa manga tyumanem na galu'. Mag-imo' silan Manang asuntu na nyakasambuk da kamu kan sa malatay adti edep na utaw magi sa katulus Kristu, kya-edé-an ku na yan saba ya dalugun na busaw. Gayed nilan pagdumutan ya edep na mayu ya pigpalna-u ku kamayu idtu muna. utaw, mati-ayil silan, aw matikadaway silan. Aw ya utaw na migpabelengbeleng kamayu, Maksay silan magkadaman, aw pag-olo-un un sakanan pa-emel-emelen na Tyumanem. nilan ya kanilan pagka-utawun, aw gayed **11** Kay manga inulug ku, kun kenne' pa aku mag-atu sa edep na utaw, aw yan olo' ya migpalna-u na ka-ilangan magpatuli' ya utaw ubaybayen nilan ya utaw na magkaagad kanilan. pada dawaten na Tyumanem, na, ananga' pa **21** Aw mati-inga-ay silan. Pala-inem silan sa aku gayed pamulayaman na manga edep ku magpakalangulang, aw magpa-iyeped silan sa na Judiyu? Yan ya du-an, kay pigpalna-u ku manga utaw na mig-imo' sa malatay. Aw madég na dawaten na Tyumanem ya manga utaw pa ya kanilan pag-imo-un na dili' madyaw. asuntu sa pagkamatay ni Kristu adti krus, aw Salutun ku ya piglong ku kamayu idtu muna: yan baling ya magpaketungkul kanilan. **12** Aw Ya manga utaw na mig-imo' sa maynan, dili' ya manga utaw na migpabelengbeleng kamayu saba maka-akup adti Kasakupan na Pighari-magi sa palna-u nilan na galu', madyaw pa an na Tyumanem. **22** Manang maynini ya baling na dili' silan olo' magpatuli' manang bunga na Ispiritu Santo na kita-en dun ni kapunun nilan ya kanilan pagka-utawun! **13** pagka-utawun tadun: Awun pagginawa tadun Na, kay manga inulug ku, pigtawag da kamu sa Tyumanem aw sa edep na utaw. Magleya na Tyumanem aw nyakaluwa' da lekat adti kitadun pangkay unu ya dumateng. Awun pagdumala na Uldin. Manang dili' kamu mag- kalinaw na kanaten anenganeng. Matas ya anenganeng na pigtumbay pa nan kamayu pasinsiya tadun sa kanaten edep aw pagkallatan ya pagdalug sa pagkaliman na pagka-utawun tadun silan. Madyaw ya bet tadun adti edep mayu adti pag-imo' sa malatay. Madyaw pa aw magtabang kitadun kanilan. Aw kasaligan baling na gayed kamu maggaginawaay aw kitadun. **23** Pagpakadyawun tadun ya kadég na magtatabangay. **14** Kay ya kadég na sugu' na utaw. Aw magpakatagen kitadun sa pagkaliman Tyumanem dun ni Uldin, alag da nyaluduk dun na kanaten pagka-utawun. Kun imo-un tadun ni sambuk na sugu': Ginawayi ya edep mu na ya kadég yeiy, wala' ya manga sugu' dun ni utaw kasiling na pagginawa mu sa kanmu pagka- Uldin na kalakadan tadun. **24** Aw ya manga utaw utawun. **15** Manang kun gayed kamu magtanam na nyakasambuk da kan Kristu Jisus, nyaka-kasiling na manga ayep na mangkabulut, na, agad da pigkalabuhan adti krus ya pagkaliman magpakatadeng kamu na dili' mayu kalaten na pagka-utawun nilan. **25** Asuntu na pigbagu ya pagpangintu-u na edep. **16** Manang ini la kitadun na Ispiritu Santo, yanagaw dalugun ya paglongun ku kamayu: Dun ni kadég na tadun ya kanan pagkaliman. **26** Dili' kitadun imo-un mayu, pagpagagad kamu sa Ispiritu magpatastas, aw dili' gayed magkadaman sa Santo pada dili' mayu ma-imo' ya malatay na edep tadun, aw dili' kitadun mag-inga-inga-ay. pagkaliman na pagka-utawun mayu. **17** Kay

6 Kay manga inulug ku na nyangintu-u la, kun silan na dawaten na Tyumanem ya manga utaw awun sambuk na inulug mayu na kyinita' na magi olo' sa pagkamatay ni Kristu adti krus. mig-imō' sa sala', kamu na piggagad na Isipiritu **13** Pangkay ya manga utaw yeiy na migpatuli', Santo ya umba' tumabang kanan pada makaliku' wala' nilan kadalug ya kadég na sugu' dun ni sakanan adti Tyumanem. Manang pakadyawa ya Uldin. Yan ya du-an na piggelgel kamu nilan tingeg mayu kanan. Aw magpaketadeng kamu magpatuli' kay kaliman nilan magpalibantug pagaw kamu uman mabuyu adti pagpakasala'. adti kanilan edep na manga Judiyu. **14** Manang **2** Gayed kamu pagtatabangay pangkay unu adi kanak, yan olo' ya pigpalibantug ku ya ya manga puluglima na nyakapisān kamayu. pagkamatay na kanaten Pangulu na si Jisu-Kun imo-un mayu yeiy, dun da mayu katuman Kristu adti krus. Asuntu sa pagkamatay nan, ya sugu' ni Kristu. **3** Kay kun awun sambuk wala' da aku ka-allang na pagkaliman na manga adti kamayu na mig-anenganeng na matas utaw asini tas na lupa' aw wala' da ya ma-pa sakanan kay sa edep pangkay ya tengteng untung nilan adi kanak. **15** Kay dun ni kan matinaw wala' ya mabatug nan, na, piggawayan Kristu, pangkay migpatuli' kitadun aw wala', nan baling ya kanan pagka-utawun. **4** Madyaw yan ya dakula' na ma-untung tadun, ya pagbagu pa ya tagsambuksambuk kamayu anenganengen kanaten na Isipiritu Santo. **16** Ya kadég na nan ya kanan imo-unun. Aw tigkas yan, kun dumalug sa palna-u ku yeiy, silan ya tengteng ka-edē-an nan na madyaw ya kanan imo-unun, manga utaw na Tyumanem. Aw awun ni kanilan magleya sakanan, aw dili' nan pagpa-unawa ya kalinaw na Tyumanem aw ya kanan kallat. ya kanan pagka-utawun adti manga edep nan. **17** Yanagaw lekat adun, dili' aku malim na **5** Kay awun tubagenen na tagsambuksambuk linggalen na pangkay singalan. Kay kyapulbaan na utaw sa manga pig-imō' nan. **6** Ya utaw na da magi sa manga ulat na kanak kindal, na si pigpalna-uwan sa tingeg na Tyumanem, ka- Kristu, yan da ya kanak pigdalug. **18** Kay manga ilangan tumabang sakanan sa manga kapelekan inulug ku na nyangintu-u, ayin pa aku galu na na migpalna-u kanan. **7** Dili' mayu pag-akalan awun gayed ni kamayu ya grasya ni Jisu-Kristu ya pagka-utawun mayu. Ya Tyumanem dili' na kanaten Pangulu. Amén.

mabatug gawayan. Kay pangkay unu ya tanemen na utaw, yan uman ya un nan aniyen. **8** Maynan uman, kun dalugun na utaw ya pagkaliman na pagka-utawun nan adti pag-imō' sa sala', yan ya ma-ani nan ya pa-emel-emelen na wala' ya tyamanan. Manang ya utaw na dumalug sa pagkaliman na Isipiritu Santo, yan ya ma-ani nan ya ginawa na wala' ya katigkasana. (aiōnios g166) **9** Dili' tadun pag-ilaban ya pag-imō' sa manga imo-unun na madyaw. Kay kun magpadeleg kitadun mag-imō' sa madyaw, dumateng ya allaw na awun aniyen tadun na lekat adti Tyumanem, kun dili' magkalumay ya ginawa tadun. **10** Yanagaw pangkay kinunu na awun selat tadun, naten imo-an na madyaw ya kadég na manga utaw, labi la ya manga edep tadun na manga mangintu-uway. **11** Na, tengtengi mayu ya mangkabakla' na litra asini katigkasana na sulat ku ini. Kanak da tengteng tullu' ya migsulat seiij. **12** Ya manga utaw na gayed gyumelgel kamayu magpatuli', kaliman nilan na saya' na manga edep na Judiyu asuntu sa pagtuman nilan sa katanem yan. Pig-imō' nilan yeiy kay nyallek silan pagaw pamulayaman na manga edep na Judiyu kun mag-ubat-ubat

Épeso

1 Kay manga inulug ku na awun ni syudad na Épeso na nyatibulluk uman sa pagpangintuu kan Kristu Jisus aw nya-imo' kana Tyumanem manga utaw. Aku si Pablo ya migsulat adti kamayu. Nya-imo' aku apostol ni Kristu Jisus magi sa pagbaya' na Tyumanem. **2** Padatengen galu adti kamayu ya grasya aw kalinaw na lyumekat adti Tyumanem na Ama tadun aw adti kan Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. **3** Naten deyen ya Tyumanem na yan ya Ama na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. Kay magi sa pagpaskasambuk tadun kan Kristu, pig-atagan kitadun na Tyumanem na madég na kadyawan dun ni Ispiritu nan, aw alag saba yeiy lekat adti tas na langit. **4** Sa wala' pa na Tyumanem imo-a ya kadakula' na banwa, dadan da kitadun nan pigpamalli' na un taniyen na ma-imo' kanan manga utaw. Aw wala' ya pagsala' kanaten dun ni asdangan nan. Asuntu na pagginawa nan kanaten, **5** dadan da kitadun nan pigpamalli' na un ma-imo' kanan manga mangayse' magi kan Jisu-Kristu, kay yan saba ya makatutuk sa Tyumanem aw yeiy ya kanan pagbaya'. **6** Deyen tadun sakanan kay dakula' ya kanan grasya na pig-atag nan kanaten magi dun ni kanan Ise' na to-o nan pigginawaan. **7** Pangkay piglakadan tadun ya manga sugu' na Tyumanem, manang magi sa pagkamatay na Ise' nan dun ni krus, piglekat da kitadun na dugu' nan aw piglanas da ya kadég na manga sala' tadun. Wala' ya maka-unawa sa kadakula' na kallat na Tyumanem **8** kanaten na pig-atagan nan kitadun na katadeng na makalabet aw makede' sa kadég na palpa nan. **9** Kay pigbukasan da nan adti kadég tadun ya kanan palpa na pigtagu' asini muna. Aw imo-un nan yeiy magi dun ni kan Kristu. **10** Aw kun dumateng da ya allaw na pigpamalli' nan dadan, magi dun ni pigpalpa nan, un nan pagsambukun ya kadég na awun ni langit aw ya asini tas na lupa', aw ya kadég yeiy si Kristu alag ya magdumala. **11** Pigpamalli' kami dadan na Tyumanem na un ma-imo' kanan manga utaw magi dun ni pagpaskasambuk nami kan Kristu. Kay lekat pa asini muna alag nan pig-imo' ya kadég pada malingeb ya kanan palpa aw pagbaya'. **12** Pig-imo' nan yeiy pada kami na nyuna nyangintu-u kan Kristu magdeyer sa kadyaw

na Tyumanem. **13** Aw maynan uman kamu, sa pagpaketengen mayu sa tengteng matinaw na yan ya Madyaw na Ubat-ubat na makapaluwa' kamayu, nyangintu-u kamu kan Kristu. Aw pigbetang na Tyumanem dun ni seled mayu ya kanan Ispiritu na pigpakang nan, aw yeiy ya pangilala na nya-imo' da kamu kanan manga utaw. **14** Ya Ispiritu Santo, yan ya pangilala na magmatinaw na tengteng tadun madawat ya kadég na pigpakang kanaten na Tyumanem. Yanagaw deyen tadun sakanan kay un tadun saba tagtunun ya kanan manga pigpakang dun ni allaw na malingeb da ya paglekat nan sa kadég tadun na kanan manga utaw. **15** Yanagaw lekat dun ni allaw na dyenget ku ya kamayu pagpangintu-u sa kanaten Pangulu na si Jisus aw ya pagginawa mayu sa kadég na mangintu-way, **16** yeiy ya du-an na wala' aku teneng sa pagpasalamat adti Tyumanem asuntu kamayu. Aw gayed ta kamu pigngalanan dun ni kanak pagpanawagtawag **17** adti Tyumanem na Ama na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. Migsekat aku adti kanan na magi sa Ispiritu nan atagan kamu na katadeng, aw buksaan adti kamayu ya matinaw sa kana Tyumanem, pada to-o pa mayu ka-edé-an sakanan. **18** Aw pigsekat ku uman adti kanan na ka-ilawan ya anenganeng mayu pada ka-edé-an mayu kun unu ya un mayu imanen asuntu na pigtawag da kamu na Tyumanem. Aw ka-edé-an mayu uman ya alaga' na atag nan na to-o madyaw, aw kamu saba na manga mangintu-way ya un makatagtun. **19** Kaliman ku uman na ka-edé-an mayu ya kadakula' na katulus nan na wala' ya maka-unawa na āsini kanaten na manga mangintu-way. Aw pigpaka' nan ya pagtalabahu na kanan katulus magi **20** dun ni pagmataw nan kan Kristu lekat adti pagkamatay aw dun ni pagpa-ingkud nan kan Kristu adti kalintu nan adti ingkudanan na pagdumala adti tas na langit. **21** Aw ya pagdumala ni Kristu matas pa kay sa kadég na awun kutulus magdumala aw sa manga pangulu adti balintenga-an aw asini tas na lupa'. Ya katundanan na pig-atag na Tyumanem kanan matas pa saba kay sa kadég na manga migdumala pangkay adun na allaw aw pangkay sa dumadateng pa. (aión g165) **22** Ya kadég yeiy alag pigpadumala na Tyumanem kan Kristu. Aw si Kristu pig-imo' nan ulu sa kadég na manga mangintu-way, **23** aw silan ya kalingeban sa lawas ni Kristu aw pig-atmu'

ni Kristu na kanan katulus ya kadég na manga mangintu-uway.

2 Idtu na muna, adti anenganeng na Tyumanem, kasiling kamu na utaw na nyatay da asuntu sa kamayu manga sala' aw sa paglakad mayu sa manga sugu' nan. **2** Kay yan baling ya pigdalug mayu ya bet na manga utaw na wala' pangintu-u sa Tyumanem. Aw pigdalug mayu uman ya pangulu na manga ispiritua na nyeya' dun ni balintenga-an na yan ya miggagad sa anenganeng na manga utaw na wala' dalug sa Tyumanem. (aiōn g165) **3** Aw maynan uman ya pigpan-imo' na kadég tadun idtu muna. Pigdalug tadun ya pagkaliman na kanaten pagka-utawun dun ni pag-imo' sa malatay aw gayed tadun pigdalug ya pagkaliman na kanaten lawas aw anenganeng. Aw yan galu ya un tadun datengan ya pa-emel-emel na Tyumanem eped na manga utaw na umba' pa-emel-emelen. **4** Manang ya Tyumanem, dakula' ya kanan kallat aw to-o kitadun nan pigginawaan. **5** Pangkay kasiling kitadun idtu muna na utaw na nyatay da, asuntu sa paglakad tadun sa manga sugu' na Tyumanem, manang adun, pigmataw kitadun nan eped ni Kristu. Yanagaw magi sa kallat na Tyumanem nyakaluwa' kitadun. **6** Aw sa pagmataw na Tyumanem kan Kristu, nyakagagad kitadun uman, aw asuntu na nyakasambuk da kitadun kan Kristu pa-ingkudun kitadun eped nan dun ni ingkudanan na kanan paghari' adti tas na langit. **7** Pig-imo' nan yeiy pada sa manga allaw na dumadateng pa, pakita' nan adti kadég ya kanan kallat na to-o madyaw na wala' ya maka-unawa, na yan ya kallat nan adti kadég tadun na nyakasambuk da kan Kristu Jisus. (aiōn g165) **8** Asuntu saba sa kallat na Tyumanem, pigpaluwa' kamu nan magi sa pagpangintu-u mayu kan Kristu Jisus. Beke' na asuntu sa manga pigpan-imo' mayu, manang asuntu baling na yan ya pig-atag na Tyumanem na wala' ya bayad. **9** Ya pig-atag nan beke' saba na tandan kamayu asuntu sa pagtibagseg mayu mig-imo' sa madyaw, yanagaw wala' ya utaw na magpalibantug sa pigpan-imo' nan. **10** Kay ya Tyumanem, yan saba ya migbagu kanaten. Pig-imo' nan yeiy magi dun ni pagpaketabung tadun kan Kristu Jisus, pada imo-un tadun ya manga madyaw na imo-unun na pigtagilan dadan kanaten na Tyumanem. **11** Yanagaw ananganenga mayu ya

kamayu pagpaketabung idtu muna. Kamu na manga Héntil, pigsupla kamu na manga utaw na Judiyu kay wala' kamu pagpatuli'. Manang ya pagpatuli' yan olo' ya pangilala dun ni lawas na utaw. **12** Anenganenga mayu uman na idtu muna wala' kamu pakasambuk adti kan Kristu kay wala' mayu ka-edé-i kun singalan sakanan. Aw wala' uman ya labet mayu dun ni manga utaw na Isra-él. Kasiling kamu na dumadayu kay wala' pa mayu ka-edé-i ya manga pakang na Tyumanem kanilan. Yanagaw sa pag-eya' mayu asini tas na lupa', wala' ya pag-iman mayu na paluwa-en kamu adti pa-emel-emel na Tyumanem kay wala' pa kamu pangintu-u kanan. **13** Manang adun, nyakasambuk da kamu kan Kristu. Pangkay idtu muna mawat kamu adti Tyumanem, manang adun migkalapit da kamu magi sa dugu' ni Kristu dun ni krus. **14** Kay si Kristu ya kanaten kalinaw. Pigsambuk da nan ya ginawa na kadég tadun na nyangintu-u kanan, pangkay manga Judiyu aw manga Héntil. Aw magi sa pagkamatay nan dun ni krus, pig-agba' da nan ya nyaka-elet kanaten idtu muna. **15** Aw pig-imo' ni Kristu na wala' da ya katukanan na kadég na manga sugu' dun ni Uldin kay yan baling ya nyaka-elet kanaten. Pig-imo' nan yeiy pada ya kadég tadun na nyangintu-u kanan ma-imo' da sambuk na bagu na kasakupan. Aw awun da kalinaw adti kadég tadun na nyangintu-u kan Kristu. **16** Yanagaw, asuntu na migkasambuk da ya manga Héntil aw manga Judiyu dun ni palangad lawas ni Kristu magi sa pagkamatay nan adti Krus, pigkamang da nan ya pagkamatlapo-on tadun aw pigpa-iyuli' da nan kitadun adti Tyumanem. **17** Yan saba ya pigkadi ni Kristu ya pagpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat na yan ya mig-atag sa kalinaw adti manga Héntil na mawat sa Tyumanem idtu muna, aw sa manga Judiyu na malapit adti kanan. **18** Kay magi sa pig-imo' ni Kristu kanaten, ya kadég tadun na nyangintu-u kanan pangkay Judiyu aw pangkay Héntil alag da kitadun makapalapit sa Ama magi sa Ispiritu Santo. **19** Yanagaw kamu na manga Héntil, beke' da kamu na dumadayu aw lumalaba', manang nyaka-akup da kamu dun ni kasakupan na manga utaw na Tyumanem. Ya kasakupan yeiy na manga mangintu-uway, kasiling na pamilya dun ni seled na balay. **20** Kitadun na manga mangintu-uway kasiling kitadun na balay. Si Kristu Jisus, yan ya tullukanan na to-o masalig,

aw ya manga apostolés aw manga propita na Tyumanem, kasiling silan na manga aligi. **21** Aw ya kadég tadun na nyangintu-u kan Kristu, kasiling kitadun na manga pagkana' na balay na dayaw mig-idapat aw nya-imo' kitadun témplo na pigtani la adti kan Kristu. **22** Aw kamu na manga Héntil, dun ni pagpakasambuk mayu kan Kristu, nyakasugpat da kamu uman dun ni balay yeiy na pig-imo' témplo na pig-eya-an da na Tyumanem magi sa kanan Ispiritu.

3 Aw asuntu na kadég yeiy, aku si Pablo nyanawagtawag kamayu adti Tyumanem, pangkay nyakalabusu pa aku asuntu na pigpalna-u ku si Kristu Jisus adti kamayu na manga Héntil. **2** Pagaw pigdenggeg da mayu idtu muna na pigtagluwan aku na Tyumanem sa pagpalna-u adti kamayu sa kallat nan. **3** Kay pigpa-edé' nan kanak ya kanan palpa na pigtagu' asini muna na yan ya piglong da ku asini sultat ini. **4** Aw sa pagbasa mayu sa pigsulat ku ini, ka-edé-an mayu na to-o ku kyalabetan kun unu ya palpa na Tyumanem kamayu magi kan Kristu. **5** Asini muna, wala' pa yeiy na Tyumanem bukasi adti manga utaw, manang adun, pigpa-edé' da nan magi sa Ispiritu nan adti kanan manga apostolés aw manga propita. **6** Aw ini ya kanan palpa na pigbukasan da: Kamu na manga Héntil, magi sa Madyaw na Ubat-ubat, pigdawat mayu uman ya manga pakang na pig-atag na Tyumanem kasiling na nyadawat na manga Judiyu. Aw nyaka-akup da kamu uman dun ni palangad lawas ni Kristu, kay nyakasambuk da kamu adti kanan. **7** Asuntu sa kallat na Tyumanem aw kanan katulus na pig-atag nan kanak, pig-imo' aku nan suguanen pada magpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. **8** Pangkay aku ya madalem sa kadég na mangintu-uway, manang asuntu sa kallat na pig-atag kanak na Tyumanem, aku ya pagtagluwan nan mag-ubat-ubat adti manga Héntil sa manga kadyawan ni Kristu na wala' ya maka-unawa. **9** Ya Tyumanem na mig-imo' sa kadég, yan ya migtaglu kanak na ilawan ya anenganeng na kadég na utaw pada ka-edé-an nilan kun unun ya pigtuman sa palpa na pigtagu' nan asini muna. (aiōn g165) **10** Aw magi sa kadég na manga mangintu-uway, un pa-edé' ya kalalem na katadeng na Tyumanem adti kadég na manga awun katulus aw manga migdumala awun ni balintenga-an. **11** Kay yeiy ya pigpalpa

nan dadan asini muna, aw pigtuman nan yeiy magi kan Kristu Jisus na kanaten Pangulu. (aiōn g165) **12** Aw asuntu na nyakasambuk da kitadun kanan, dili' kitadun mallek aw mabekenbeken magpalapit adti Tyumanem. Mabatug da yeiy asuntu na nyangintu-u la kitadun kan Kristu. **13** Yanagaw, asuntu sa kadég yeiy, sekaten ku adti kamayu na dili' mayu pagpikalumayen ya ginawa mayu asuntu sa pagti-is ku sa pagpalna-u kamayu, kay yan saba ya makakadyaw kamayu. **14** Aw sa pag-anenganeng ku sa palpa na Tyumanem, lymuhud aku aw nyanawagtawag adti asdangan na Ama tadun **15** na yan ya lyekatan sa kadég na kasakupan asini tas na lupa' aw adti tas na langit na pigsiling nan na kanan pamilya. **16** Asuntu sa kadakula' na kadyaw na pagka Tyumanem nan, nyanginayu' aku kanan na un magpakabagseg kamayu magi sa tabang na Ispiritu nan na nyeya' dun ni seled mayu. **17** Aw meya' si Kristu dun ni ginawa mayu asuntu sa pagpangintu-u mayu kanan. Pigsekat ku uman adti Tyumanem na ya kamayu pagginawa kanan aw sa kamayu manga edep, to-o pa magkasalig. **18** Pigsekat ku uman na mabatug mayu kalabetan ya pagginawa ni Kristu kanaten, kun sangunu ya kadakula' aw ya kalalem na pagginawa nan na wala' ya maka-unawa, aw kalabetan uman na kadég na manga utaw ya Tyumanem. Kalabetan mayu galu ya kanan pagginawa pangkay malug yeiy kalabetan, pada matmu' kamu na kanan bet aw katulus aw kadyaw nan. **20** Deyen tadun ya Tyumanem! Kay magi sa katulus na kanan Ispiritu na migtaglabahu dun ni seled tadun, mabatug nan imo-un ya to-o pa dakula' kay sa kadég na pigsekat tadun aw sa kanaten pig-anenganeng. **21** Kadég tadun na manga mangintu-uway, naten deyen ya Tyumanem na wala' ya tyamanan asuntu sa kadég na pig-imo' ni Kristu Jisus kanaten. Amén. (aiōn g165)

4 Yanagaw, aku na nyakalabusu pa asuntu na pigpalna-u ku si Kristu, pakabasegen ku ya ginawa na kadég mayu na siligan mayu gayed ya bet na umba' sa manga utaw na pigtagwag da na Tyumanem. **2** Maynini ya bet na siligan mayu: Dili' kamu magpatastas sa kamayu pagka-utawun, aw dayaw mayu uman pakadyawa ya edep mayu. Tageni ya kamayu na kamayu pagka-utawun, aw magtati-isay ya tagsambusambuk kamayu asuntu na miggaginawaay kamu. **3**

Tibagsegi mayu to-o na awun kalinaw dun pada tumulin pa kitadun taman na kasilingan ni kadég mayu pada ma-ilagket ya pag- da tadun ya bet ni Kristu na yan ya ulu sa kasambuk na kamayu ginawa na pig-atag na kadég tadun na palangad lawas nan. **16** Aw Isipiritu Santo. **4** Sambuk da olo' ya lawas dun ni kadég tadun na mangintu-uway dayaw na yan ya kadég na manga mangintu-uway. nan pig-isugpatsugpat ya kadég tadun, aw Sambuk da ya Isipiritu Santo na nyeya' dun mig-atag sakanan sa imo-unun na umba' sa ni tagsambuksambuk kanaten. Sambuk da ya tagsambuksambuk kanaten. Aw kun pigtalabahu pig-iman tadun asuntu na pigtawag da kitadun na tagsambuksambuk kanaten ya pigtaligu na Tyumanem. **5** Sambuk da olo' ya matas na ni Kristu, tumulin pa ya kadég na manga Pangulu, sambuk da ya pyangintu-uwan, aw mangintu-uway na yan ya palangad lawas nan sambuk da olo' ya kakawasan na pagbaūtismu aw magkabagseg asuntu sa paggaginawaāy kanaten. **6** Sambuk da olo' ya Tyumanem na tadun. **17** Yanagaw dun ni ngalan na kanaten yan saba ya Ama na kadég tadun. Aw yan Pangulu, paglongun ta kamu na dili' da mayu ya migdumala aw migtalabahu dun ni kadég pagsilingan ya bet na manga eped na Héntil na manga mangintu-uway, aw nyeya' sakanan na wala pangintu-u sa Tyumanem. Kay alag adti seled na tagsambuksambuk kanaten. **7** malatay ya adti anenganeng nilan. **18** Gayed Manang magi sa kallat ni Kristu, pig-atagan kyangitngitan ya kanilan anenganeng kay wala' nan ya tagsambuksambuk kanaten na katadeng nilan ka-edē-i ya matinaw aw alag yeiy nilan na mabatug imo-un ya manga imo-unun na pig-imō' asuntu na mangategel ya anenganeng pigtaligu nan kanaten magi sa kanan pagbaya'. nilan. Yanagaw kya-eletan silan adti Tyumanem **8** Kasiling na pigpasulat asini muna: "Pagka- aw dili' silan makatagtun sa ginawa na wala' engat da nan adti tas, madég to-o ya nyabawi' ya katigkasan. **19** Pyangkebelan da saba ya nan, aw awun pig-atag nan na katadeng adti kanilan anenganeng sa manga pigpan-imō' manga utaw." **9** Na, unu ya kakawasan na pagka- nilan na malatay. Yanagaw pig-atag nilan ya engat nan? Ya kakawasan yeiy, nyanog una si kanilan lawas adti kadég na imo-unun na Kristu adti dalem na lupa'. **10** Aw sakanan ya makamulamula'. **20** Manang beke' na maynan nyanog, aw yan uman ya nya-engat adti tas na ya kyasilingan mayu sa pagpangintu-u mayu langit pada matmu' ya kadakula' na banwa na kan Kristu. **21** Pigdenggeg da mayu saba sakanan, pagdumala nan. **11** Aw ini ya katadeng na pig- aw asuntu na nyakasambuk da kamu kanan, atag nan kanaten na manga mangintu-uway: pigpalna-uwan kamu sa katinawan na awun ni Ya eped nya-imō' manga apostolés, ya manga kan Jíus. **22** Yanagaw, luwasa mayu ya dadan eped nya-imō' propita na Tyumanem, ya manga na pagka-utawun mayu, kay yeiy ya gayed eped nya-imō' mag-ubat-ubatay sa Madyaw na miggaway kamayu aw yeiy uman ya lyekatan sa Ubat-ubat kan Kristu, ya manga eped nya-imō' madég na malatay na makapagkalat kamayu. magdadiyagaāy sa manga nyangintu-u aw ya **23** Pabaguwan mayu baling sa Tyumanem ya eped magpalna-uway. **12** Pig-atag nan yeiy na kamayu anenganeng. **24** Aw sutu mayu ya bagu un matagilan ya manga mangintu-uway sa pag- na pagka-utawun na pig-imō' na Tyumanem imo' sa manga imo-unun na Tyumanem aw kasiling na kanan na wala' ya sala', pada pada pakasaligen ya kasakupan na palangad magkalinis ya bet mayu aw keleān mayu ya lawas ni Kristu, **13** menda' na ya kadég tadun malatay. **25** Yanagaw dili' da kamu maglong sa magkasambuk dun ni pagpangintu-u kan Kristu, galu', manang yan baling ya paglongun mayu aw to-o tadun ka-edē-an ya Ise' na Tyumanem adti manga eped ya tengteng na matinaw. Kay ya aw ma-unud ya pagpangintu-u tadun, taman tagsambuksambuk kanaten alag da nyaka-akup na maka-unawa ya bet tadun kan Kristu, **14** adti kasakupan na palangad lawas ni Kristu. pada dili' kitadun magkasiling na tagbi' na **26** Kun awun kadaman mayu, magpakatadeng mangayse' na maksay magka-agad-agad sa kamu na dili' kamu makasala'. Maksay kamu pangkay unu na palna-u na manga utaw na pag-iyuli' sa dili' pa sumallep ya sega, **27** aw matadeng mag-imō' sa galu' aw manga utaw na dili' mayu pagtumbay na makaselat si Satanas. nyabaluk ya anenganeng. **15** Paglongun tadun **28** Ya matakaw, dili' da magtakawunun, manang baling ya matinaw na palna-u adti kanaten magtibagseg baling sakanan magtalabahu pada manga eped asuntu na pigginawaāan tadun silan, makatabang pa uman sa manga eped na wala' ya

pagkamangan. **29** Dili' kamu maglong sa malatay dili' kamu magpa-iyeped kanilan. **8** Pangkay adti edped na utaw. Manang yan baling ya ka- idtu muna awun kamu ni kangitngitan, manang ilangan mayu paglongun ya tingeg na awun adun kya-ilawan da ya anenganeng mayu kay ma-untung na makakadyaw sa manga utaw na nyakasambuk da kamu kan Kristu. Yanagaw, migpakanyeg. **30** Aw dili' mayu pagpikalaten daluga mayu ya bet na umba' sa mangayse' ya Ispiritu Santo, kay ya Ispiritu nan, yan ya na Tyumanem na awun da ni kalalamdag. **9** pangilala na nyatagtun da kamu na Tyumanem Kay kun awun da kamu ni kalalamdag, kita-en aw yan ya magmatinaw na paluwa-en kamu ya imo-unun mayu na madyaw aw matulid aw dun ni allaw na pag-ukum. **31** Dili' mayu pag- elledan na ginawa ya pangkay singalan. Aw ede-an kun unu ya pagkaliman na Tyumanem. dili' kamu maksay magsulu adti kanilan, aw **11** Dili' kamu magsambuk dun ni imo-unun na dili' kamu magkagagad na kamayu kadaman, wala' ya guna na pigpan-imo' na manga utaw aw dili' kamu magpamuligsa-ay. Aw dili' kamu na awun ni kangitngitan. Manang pa-edde-an magtanemtanem sa malat na tingeg adti edped mayu baling kanilan na malatay ya pig-immo' na utaw aw dili mayu pagkalatan na ginawa ya nilan. **12** Kay ya manga imo-unun nilan na edped. Alag mayu yeiy kamanga adti kamayu. tagu-tagu', makamulamula yeiy, pangkay olo' **32** Aw pakadyawa ya manga edped mayu, aw balawbalawan. **13** Manang kun pa-edde' mayu pagkakkallatay kamu, aw magpasinsiyaay ya adti kanilan ya pig-mo' nilan, dun na nilan katalogsambuksambuk kamayu, kasing na paglanas ede-i na malatay kadi' ya kanilan pig-immo'. **14** na Tyumanem sa manga sala' mayu magi kan Aw ya utaw na nyakasala', makaliku' da adti Kristu.

5 Yanagaw, asuntu na manga mangayse' da kamu na Tyumanem na kanan pigginaawaan, silingi mayu ya bet nan. **2** Aw gayed mayu ginawayi ya manga edped mayu, kasing na pagginawa ni Kristu kanaten. Kay pig-atag nan ya kanan pagka-utawun pada kanaten na yan ya palangad dugsu' na to-o manimbo' adti Tyumanem. **3** Aw asuntu na mangayse' da kamu na Tyumanem, dili' madyaw na kasampetan kamu na migkasala-enen aw mig-immo' kamu sa kadég na malatay aw ya pagkaybeg sa pangkay unu na kamayu pagkaliman. Kay dili' yeiy umba' adti manga mangintu-uway. **4** Dili' da kamu maglong sa tingeg na makamulamulay, aw manga kasampetanen na wala' ya guna aw malat na gagelalay. Yan baling ya madyaw mayu imo-un ya magpasalamat sa Tyumanem. **5** Kay kya-edde-an da mayu saba na pangkay singalan utawa ya magkasala-enen aw mag-immo' sa malatay, dili' maka-akup dun ni Kasakupan na Pighari-an ni Kristu aw Tyumanem na Ama. Aw maynan uman ya utaw na magkaybeg sa pangkay unu ya pagkaliman nan, kay yeiy baling ya nya-imo' palangad manga tyumanem nan. **6** Dili' kamu magka-agad-agad sa manga utaw na maglong sa wala' ya ma-untung, kay asuntu sa kadég yeiy un saba dumateng ya kadaman na Tyumanem adti manga utaw na gayed lyumakad sa manga sugu' nan. **7** Yanagaw

dili' kamu magpa-iyeped kanilan. **8** Pangkay adti edped na utaw. Manang yan baling ya ka- idtu muna awun kamu ni kangitngitan, manang ilangan mayu paglongun ya tingeg na awun adun kya-ilawan da ya anenganeng mayu kay ma-untung na makakadyaw sa manga utaw na nyakasambuk da kamu kan Kristu. Yanagaw, migpakanyeg. **9** pangilala na nyatagtun da kamu na Tyumanem Kay kun awun da kamu ni kalalamdag, kita-en aw yan ya magmatinaw na paluwa-en kamu ya imo-unun mayu na madyaw aw matulid aw dun ni allaw na pag-ukum. **10** Aw tibagsegi na dayaw mayu ka- elledan na ginawa ya pangkay singalan. Aw ede-an kun unu ya pagkaliman na Tyumanem. dili' kamu maksay magsulu adti kanilan, aw **11** Dili' kamu magsambuk dun ni imo-unun na dili' kamu magkagagad na kamayu kadaman, wala' ya guna na pigpan-imo' na manga utaw aw dili' kamu magpamuligsa-ay. Aw dili' kamu na awun ni kangitngitan. Manang pa-edde-an magtanemtanem sa malat na tingeg adti edped mayu baling kanilan na malatay ya pig-immo' na utaw aw dili mayu pagkalatan na ginawa ya nilan. **12** Kay ya manga imo-unun nilan na edped. Alag mayu yeiy kamanga adti kamayu. tagu-tagu', makamulamula yeiy, pangkay olo' **13** Aw pakadyawa ya manga edped mayu, aw balawbalawan. **14** Manang kun pa-edde' mayu pagkakkallatay kamu, aw magpasinsiyaay ya adti kanilan ya pig-mo' nilan, dun na nilan katalogsambuksambuk kamayu, kasing na paglanas ede-i na malatay kadi' ya kanilan pig-immo'. **15** Yanagaw magpaketadeng kamu sa kamayu bet. Dili' mayu pagsilingan ya manga utaw na wala' paka-edde' sa Tyumanem, manang yan baling ya silingan mayu ya manga utaw na nyaka-edde' sa pagkaliman nan. **16** Dili' mayu pagpasadan ya selat mayu kada allaw, manang ya selat mayu, imo-a mayu baling adti pagimo' sa madyaw, kay adun na manga allaw yeiy, madég ya mig-immo' sa malatay. **17** Yanagaw dili' mayu pagsilingan ya manga utaw na wala' ya kya-edde-an. Manang tibagsegi na dayaw mayu ka-edde-an kun unu ya pagkaliman ni Kristu. **18** Aw dili' kamu mag-inem sa bino menda' na to-o kamu malangulang kay yan ya makapagkalat sa kamayu pag-eya'. Manang tumbayan baling na ya Ispiritu Santo yan ya magdumala kamayu. **19** Gayed mag-ubat-ubatay ya tagsambuksambuk kamayu sa manga Salmo aw manga edped na tingeg na Tyumanem na pig-immo' da dalangan. Aw magdeyen kamu kan Kristu magi sa manga pag-ubaten aw pagdalangan na nyatibulluk ya kamayu anenganeng sa pagdeyen kanan. **20** Gayed kamu magpasalamat adti Tyumanem na Ama magi sa ngalan ni Jisu-Kristu na kanaten Pangulu asuntu sa kadég na nyadawat mayu, **21** aw magbabasaay ya tagsambuksambuk kamayu asuntu na pigbasaan mayu si Kristu. **22** Kamu

na manga kaubayan, magpasakup kamu sa Aw yeiy ya pakang nan: 3 “Kun basaan mu silan, kamayu eseg kasiling na pagpasakup mayu kan magkadyaw ya kanmu pag-eya' aw magkadugay Kristu. 23 Kay ya eseg, yan ya palangad ulu na ya pag-eya' mu asini tas na lupa!” 4 Aw kamu kaubayan kasiling ni Kristu na palangad ulu uman na manga ama, dili' mayu pagpasoblaan na kadéng na manga mangintu-uway na yan ya ya pagpitul sa kamayu mangayse' taman na kanan lawas. Aw si Kristu uman ya magpaluwakalatan kamu nilan na ginawa, manang dun ay kanilan. 24 Ya pagpasakup na kadéng na ni pagpatulin mayu kanilan, palna-uwi mayu manga mangintu-uway kan Kristu, maynan baling silan na dalugun nilan ya palna-u na uman ya pagpasakup na manga kaubayan adti lekat adti kan Kristu. 5 Aw kamu na manga manga eseg nilan. 25 Kamu na manga eseg, allang, pagkaagadan mayu ya kamayu manga ginawayi ya kamayu manga kaubayan kasiling amu asini tas na lupa'. Pagbasaan mayu silan na pagginawa ni Kristu sa manga mangintu-uway aw pagkallekan. Tibulluka mayu ya pagdalug uway. Aw asuntu sa pagginawa nan kanaten, sa pigsugu' nilan kay kun pig-imo' mayu yeiy, pigtumbay nan ya kanan pagka-utawun na masingding na pigbasaan mayu si Kristu. 6 Dili' imo' dugsu' dun ni pagkamatay, 26 pada masingding kamu olo' magkaseb sa udas na bantayan kamu imo' kitadun kanan utaw na piglinisan magi sa na amu mayu pada saya' kamu nan. Manang pagbautismu kanaten aw sakanan tingeg. 27 asuntu na sugu-ananen da kamu ni Kristu, Pig-imo nan yeiy pada mabatug kitadun nan pagbetangan balig adti ginawa mayu ya pagpa-indegen dun ni kanan asdangan na wala ya imo' sa pagkaliman na Tyumanem. 7 Yanagaw, pagsala' aw taniyen na un ma-imo kanan manga imo-a mayu ya kamayu imo-unun na awun utaw, kasiling na dalaga na pig-atag da adti kagan na ginawa, liwan na si Kristu ya amu kanan tawas. To-o sakanan manenggeya, wala' mayu aw beke' na utaw. 8 Kay kya-edean da ya tapping aw wala ya se-ey. 28 Yanagaw, kamu mayu na kun pig-imo' na pangkay singalan ya na manga eseg, to-o mayu ginawayi ya kamayu madyaw na imo-unun, un sakanan makadawat manga kaubayan kasiling na pagginawa mayu sa sa tandan adti kan Kristu pangkay allang aw kamayu pagka-utawun. Kay ya mangugnanay, beke' na allang. 9 Aw kamu na manga amu, sambuk da silan, kun pigginaawaan mu ya kanmu pakadyawa mayu uman ya pagdala sa kamayu kaubayan, pigginaawaan mu uman ya kanmu manga allang, aw dili' mayu silan pag-alleken. pagka-utawun. 29 Kay wala' saba ya utaw na Kay kya-edean da mayu na si Kristu na awun magpakalat sa lawas nan. Yan baling ya imo-un ni tas na langit, yan saba ya tengteng tagtun nan ya pakanen aw ipaten. Aw maynan uman si sa kamayu manga allang aw kamayu. Aw wala' Kristu adti kadéng tadun na manga mangintu-uway kanan ya pigkibang nan. 10 Sa dili' pa ku tigkasen uwak, 30 kay ya tagsambuksambuk ya sulat ini, yeiy ya paglongun ku kamayu: kanaten nyakasambuk da dun ni kanan lawas. Asuntu na nyakasambuk da kamu kan Kristu, 31 Pigpasulat saba na Tyumanem asini muna, gayed kamu pagpakabagseg dun ni Tyumanem “Yeiy ya du-an na indegan na eseg ya kanan amu aw ina, aw pa-egketen da silan ya kaubayan nan, aw ya duwa silan ma-imo' da sambuk.” 32 Ya ya kakawasan, aw yan ya pyalabet ku si Kristu aw ya manga nyagintu-u kanan. 33 Yanagaw, ya tagsambuksambuk na eseg, ginawaan na ya kanan kaubayan kasiling na pagginawa nan sakanan pagka-utawun. Aw kamu na manga kaubayan, basayi ya kamayu manga eseg.

6 Kamu na manga mangayse', pagkaagadan mayu ya kamayu mangatikadeng, kay yeiy ya umba' imo-un na makatutuk kan Kristu. 2 “Basaan mu ya kanmu ama aw ina.” Yeiy saba ya muna sugu' na Tyumanem na awun pakang.

elen na yan ya katinawan na Tyumanem. Aw daluga mayu ya bet na Tyumanem na wala' ya sala', na yan ya palangad pagtampeng sa aba mayu. **15** Aw ruta mayu ya palangad sapatus na yan ya pagpaka-edé' mayu sa Madyaw na Ubat-ubat sa kalinaw na Tyumanem. **16** Aw tagilana ya kalasag na yan ya pagpangintu-u mayu kan Kristu pada mabatug kapatayan ya atulun na awun ni tuktuk na papana' na busaw. **17** Aw maksay mayu kamanga ya pagsangkub sa ulu, na yan ya pagpaka-edé' na pigpaluwa' da kamu ni Kristu. Aw tagnusa ya kampilan na pigatag kamayu na Ispiritu, na yan ya tingeg na Tyumanem. **18** Aw gayed kamu panawagtawag adti Tyumanem na tabangan kamu nan magi sa katulus na kanan Ispiritu. Aw pag-inap kamu aw padelega mayu ya panawagtawag aw pagsekat kamu kanan na tabangan nan ya kadég na manga mangintu-uway. **19** Aw panawagtawagi aku mayu uman adti Tyumanem na atag nan kanak ya manga tingeg na umba' ku paglongun adti manga Héntil. Pagsekat kamu na wala' ya kakallekan ku maglong sa Madyaw na Ubat-ubat na pigtagu' asini munna. **20** Kay pigpadala aku na Tyumanem na un magpadeé' sa Madyaw na Ubat-ubat aw yeiy du-an na nyakalabusu aku. Yanagaw panawagtawagi aku mayu adti Tyumanem na dili' aku mallek mag-ubat-ubat. **21** Na, kaliman ku na ka-edé-an mayu ya pagpaketang ku asini Roma aw kununu ya manga pigpan-imo' ku idi, aw si Tikiko da ya magpa-edé' adti kadég mayu. Inulug tadun sakanan na pigginawaan, aw kasaligan na mitabang sa imo-unun dun ni kan Kristu. **22** Aw yeiy ya du-an na pigpadala ku sakanan dun ni kamayu, aw yan ya magpa-edé' kamayu kununu ya pagpaketang nami adi pada magkabagseg ya ginawa mayu. **23** Kay manga inulug, gayed awun ni kamayu ya kalinaw aw ya paggaginawaay aw ya pagpangintu-u na lyumekat adti Tyumanem na Ama aw kan si Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. **24** Ayin pa aku galu na ya grasya na Tyumanem awun gayed ni kadég na manga utaw na gyuminawa sa kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu.

Pilipos

1 Aku si Pablo aw si Timotiyo na alag sugu-anen ni Kristu Jisus ya migsulat adti kadég mayu na awun ni Pilipos na mangintu-uway kan Kristu Jisus, dala ya manga maggagaday aw manga dyakunu. **2** Padatengen galu kamayu ya grasya aw kalinaw na lyumekat adti kana Tyumanem na Ama tadun aw adti kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. **3** Kada pag-anenganeng ku kamayu, pigpasalamatam ku ya Tyumanem. **4** Aw to-o aku migleya dun ni kanak pagpanawgatwag sa kadég mayu. **5** Pigpasalamatam ku ya Tyumanem kay lekat adti allaw na bagu kamu nyangintu-u taman adun, sambuk kamu na nyakatabang sa pagpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. **6** Aw wala' aku pagduwaduwa na padelegen pa na Tyumanem ya madyaw na pigpalekat da nan dun ni kadég mayu aw un nan saba lingeben dun ni allaw na dumateng da si Kristu Jisus. **7** Maynan ya kanak pag-anenganeng sa kadég mayu kay to-o ta kamu pigginawaan. Kay dun ni pagtabang mayu sa imo-unun na pigtaligu kanak na Tyumanem, alag kitadun kya-untungan sa grasya na pig-atag nan. Pangkay adun na pigkalabusu aku, maynan uman ya pagtabang mayu kanak pada apitan ku ya Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu aw padelegen ku ya pagpa-edé' adti manga utaw asini banwa ini. **8** Aw ya Tyumanem yan ya magmatinaw na to-o aku malim kumita' kamayu, kay pigginawaan ta kamu kasiling na pagginawa ni Kristu Jisus kamayu. **9** Aw yan ya pigsekat ku adti Tyumanem na to-o pa kadugangan ya pagginawa mayu kanan aw ya pagginawa mayu sa edep na manga utaw. Nyanawgatwag aku uman na kadugangan ya kya-edé-an mayu sa Tyumanem aw atagan kamu nan na katadeng **10** pada mabatug mayu pamallien ya to-o madyaw imo-un aw dili' pagsala-en ya kamayu bet taman na allaw na pagliku' ni Kristu. **11** Aw dun ni allaw yan, magi kan Jisu-Kristu, kita-en na madég ya bunga na pagdalug mayu sa pagkaliman na Tyumanem. Aw ya un sampetan na kadég yeiy, deyen na manga utaw ya Tyumanem. **12** Kay manga inulug ku dun ni kan Kristu, kaliman ku na ka-edé-an mayu na alag madyaw ya syampetan na kadég na nya-imo' kanak, kay madég ya selat ku magpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat. **13** Aw yanagaw kya-

ede-an da na kadég na manga magtatunggu-ay na Impirador aw edep pa na manga utaw asini syudad na Roma na nyakalabusu aku asuntu olo' na pig-ubat-ubat ku si Kristu. **14** Aw asuntu sa pagkalabusu nilan kanak, to-o pa baling migkasalig ya pagpangintu-u na manga inulug tadun sa kanaten Pangulu. Aw to-o pa silan mig-ubat-ubat sa tingeg na Tyumanem na wala' ya kakallekan. **15** Matinaw awun manga utaw na pig-ubat-ubat nilan si Kristu asuntu sa pag-inga' nilan, aw kaliman nilan olo' ya magpa-ayil. Manang awun edep na madyaw ya kanilan tud sa kanilan pag-ubat-ubat **16** kay pigginawaan aku nilan, aw kya-edé-an nilan na nyakalabusu aku pada makaselat aku mag-apit sa Madyaw na Ubat-ubat adti pag-usay kanak. **17** Na, silan na gayed nyinga', pangkay pig-ubat-ubat nilan si Kristu, manang kaliman nilan olo' magpatastas sa kanilan pagka-utawun. Aw kaliman nilan na kadugangan ya pagti-is ku adi kalabusuwanan magi sa pig-imo' nilan, **18** manang wala' ku yeiy pagbetangan sa ginawa. Pangkay kun madyaw ya tud nilan aw pangkay dili' madyaw, migleya aku na nyabekkal ya ubat-ubat kan Kristu. Aw magpadeleg ya kanak pagleya, **19** kay nya-edé' aku na ya kadég na nya-imo' kanak un pa sumampet adti pagpakaluwa' ku asini, magi sa kamayu pagpanawgatwag aw magi uman sa tabang na Ispiritu ni Jisu-Kristu. **20** Yan ya to-o ku pig-iman na dili' ku bullugan ya Tyumanem aw wala' ya indeganan na mulamulaen aku adti asdangan nan kagaya, manang kasiling na idtu muna, magpadeleg aku mag-ubat-ubat na wala' ya kakallekan. Aw magi dun ni kadég na pigpan-imo' ku, patasen ya ngalan ni Kristu, pangkay utaw pa aku aw pangkay pa kamatayan ku. **21** Kay adi kanak, ya du-an na kaliman pa ku meya' asini tas na lupa' pada makapadeleg pa aku mag-imo' sa manga imo-unun na makatutuk kan Kristu, manang kun matay aku, yan saba ya madyaw kay un aku madtu ni sayid nan. **22** Manang kun kenne' pa aku mag-eya' asini tas na lupa', madég pa ya mabatug ku na imo-unun ni Kristu. Kunaku ya pabaya-en, magduwaduwa pa aku. **23** Wala' ku ka-edé-i kun áyin ya un ku galu pamallien. Kaliman ku galu na madtu la ni sayid ni Kristu, kay yan ya to-o pa madyaw. **24** Manang kya-edé-an ku na madyaw pa kun kenne' pa aku asini tas na lupa' na un magtabang kamayu. **25** Asuntu seiy nya-edé' aku na dili' pa aku matay,

aw magpadeleg aku magtabang sa kadég mayu migpadalem sakanan na un matuman ya kadég pada tumulin ya kamayu pagpangintu-u aw to- na tud na Tyumanem kanan dala ya pagkalabu o pa kadugangan ya kamayu pagleya. **26** Aw kun kanan adti krus na yan ya pagkamatay na makaliku' da aku adti kamayu, dakula' pa to- to-o makamulamulaay. **9** Yanagaw pigpatas o ya indeganan na pagdeyen mayu kan Kristu sakanan na Tyumanem aw pig-atag kanan ya Jisus. **27** Pangkay unu ya datengan ku, to-o ngalan na to-o matas kay sa kadég na manga mayu pakadyawa ya bet mayu na dayaw mayu ngalan, **10** pada deyen sakanan na kadég na madalug ya Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. utaw. Kay ya kadég na awun ni tas na langit Yanagaw, kun makakadtu aku ni kamayu aw aw ya kadég na asini tas na lupa', aw pangkay kun dili', asal nan ka-edé-an ku na ya kamayu ya manga nyangkamatay, alag silan lumuhud pagkasambuk na ginawa to-o la migkabagseg aw dun ni asdangan nan na un magsimba kanan. maynan uman ya pagbekkal mayu sa Madyaw na **11** Aw ya kadég nilan alag maglong na si Jisu- Ubat-ubat kan Kristu. **28** Dili' kamu magkallek Kristu ya Pangulu, aw dun da nilan deyenan ya sa manga utaw na mig-ampang kamayu. Kay Tyumanem na Ama. **12** Na, kay manga inulug kun kita-en nilan na wala' kamu kallek, yeiy ya na kanak pigginawaān, kya-anenganganeng ku puliba kanilan na un silan pa-emel-emelen na ya idtu muna na dun pa aku ni tampilid mayu, na Tyumanem manang kamu paluwa-en nan saba. gayed mayu pigdalug ya pigpalna-u ku kamayu. Aw ya kadég yeiy pigtumbay na Tyumanem, **29** Yanagaw, to-o mayu tibagsegi ya pagdalug kay pig-atag da kamayu na un kamu mangintu- seiy, labi la na wala' da aku dun ni sayid u kan Kristu aw pigtumbay uman kamayu ya mayu. Padelega mayu ya manga imo-unun na magti-is asuntu kanan. **30** Yanagaw migsambuk madyaw na awun pagkallek sa Tyumanem, da kitadun dun ni pagti-is, kay kya-agiyana da kay yan ya umba' sa utaw na pigpaluwa' da mayu ya kasiling na kanak kya-agiyana na pagti- nan. **13** Kay ya Tyumanem, yan ya nyeya' is idtu muna, aw dyeneng da mayu na kenne' adti ginawa mayu, aw gayed nan pig-uman pa nan adun. ya kamayu anenganganeng pada madalug mayu

2 Na, kya-edé-an ku na pigpakabagseg da ya kamayu ginawa asuntu sa pagpkasambuk da mayu kan Kristu, aw piglala kamu na dakula' na pagginawa nan, aw pigsambuk da na Ispiritu Santo ya anenganeng na kadég mayu, aw migkakallatay ya tagsambuksambuk kamayu.

2 Yanagaw, lingeba mayu ya kanak pagleya magi sa kamayu paggaginawaay aw ya pag-isambuk na kamayu ginawa. Aw pa-unawaa ya tud na kadég mayu. **3** Dili' mayu pag-imo-un ya pangkay unu na makapagkalat sa kamayu paggaginawaay asuntu olo' sa pagpatastas mayu sa kamayu pagka-utawun. Manang pagpadalem kamu baling aw yan ya unaén mayu ya edep na utaw. **4** Aw ya tagsambuksambuk kamayu, dili' mayu pag-loo-un ya kamayu pagkaliman, manang pagbetangan uman adti anenganeng mayu ya pagpakabetang na kamayu manga edep.

5 Tibagsegi mayu na kasilingan ya anenganeng ni Kristu Jisus. **6** Pangkay tengteng Tyumanem sakanan, manang wala' nan anenganenga ya kanan pagka Tyumanem. **7** Piggadalem nan baling ya kanan pagka-utawun aw pigsilingan nan ya bet na sugu-anen. Migka-utaw sakanan kasiling naten. **8** Aw sa pagka-imó' nan utaw,

migpadalem sakanan na un matuman ya kadég na tud na Tyumanem kanan dala ya pagkalabu kanan adti krus na yan ya pagkamatay na to-o makamulamulaay. 9 Yanagaw pigpatas sakanan na Tyumanem aw pig-atag kanan ya ngalan na to-o matas kay sa kadég na manga ngalan, 10 pada deyen sakanan na kadég na utaw. Kay ya kadég na awun ni tas na langit aw ya kadég na asini tas na lupa', aw pangkay ya manga nyangkamatay, alag silan lumuhud dun ni asdangan nan na un magsimba kanan. 11 Aw ya kadég nilan alag maglong na si Jisu-Kristu ya Pangulu, aw dun da nilan deyenan ya Tyumanem na Ama. 12 Na, kay manga inulug na kanak pigginawaan, kya-anenganengan ku ya idtu muna na dun pa aku ni tampil mayu, na gayed mayu pigdalug ya pigpalna'-ku kamayu. Yanagaw, to-o mayu tibagsegi ya pagdalug seiy, labi la na wala' da aku dun ni sayid mayu. Padelega mayu ya manga imo-unun na madyaw na awun pagkallek sa Tyumanem, kay yan ya umba' sa utaw na pigpaluwa' da nan. 13 Kay ya Tyumanem, yan ya nyeya' adti ginawa mayu, aw gayed nan pig-uman ya kamayu anenganeng pada madalug mayu ya kanan pagkaliman. 14 Aw dun ni kadég na imo-un mayu, dili' kamu maggumudgumud, aw dili' kamu mag-ayil, 15 pada wala' ya pagsala' kamayu na manga utaw aw ya bet mayu alag madyaw. Kay kamu ya mangayse' na Tyumanem aw malinis da ya anenganeng mayu pangkay nyeya' kamu dun ni manga utaw na baluk ya anenganeng aw malatay ya kanilan pigpanimo'. Masiling kamu na kalalamdag na saleng na mag-ilaw sa kadég na asini tas na lupa', 16 kay dayaw da mayu pigdalug ya tingeg na Tyumanem na yan ya nyatag sa ginawa na wala' ya katigkasan. Aw kun maynan ya pig-imo' mayu, awun kapalibantug ku kagaya dun ni allaw na pagliku' ni Kristu kay wala' kasapad ya kanak pagud dun ni kamayu. 17 Ya kamayu pagpangintu-u kasiling na palangad dugsu' adti Tyumanem. Aw kun pa-iligen ya kanak dugu' pada magkasalig ya kamayu pagpangintu-u, magleya aku aw magad sa kamayu pagleya. 18 Maynan uman, pagleya kamu na magad sa kanak pagleya. 19 Na, kun tumbay na kanaten Pangulu na si Jisus, dili' madugay padala ku galu adti kamayu si Timotiyo, pada pagliku' nan asini, magleya aku magpakaneg sa pagubat nan sa kamayu pag-eya'. 20 Kay dun ni

kadég na manga eped ku, wala' ya maka-unawa matulid na palna-u. **2** Magpaketadeng kamu kanan, kay si Timotiyo olo' ya nyaypeng kamayu kay awun eped na manga Judiyu na nyangintukasingku. **21** Ya manga eped, yan olo' ya pig- u la kan Kristu manang gyumelgel pa sa palna-anenganeng nilan ya kanilan pagka-utawun u nilan na dili' kunu dawaten na Tyumanem aw ya kanilan pagpaketabang, aw wala' nilan ya utaw kun wala' una tul-i-a. Ya manga utaw betangan adti ginawa nilan ya pagkaliman ni yeiy, kasiling silan na manga idu' na mabulut. Jisu-Kristu. **22** Manang si Timotiyo, kya-eded Malatay ya pigpan-imo' nilan. **3** Kay kitadun ya an da mayu na madyaw ya bet nan. Kasiling pigdawat na Tyumanem, asuntu na nyangintusakanan na kanak tengteng ise' kay dakula' ya u la kitadun kan Kristu Jíus. Pigsimba tadun ya nyatabang nan kanak adi sayid ku sa pagpa-Tyumanem magi sa Ispiritu nan aw pigdeyeden ede' sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. tadun si Kristu Jíus aw yan ya pigpalibantug **23** Yanagaw kun ka-eded-an da ku ya kanilan tadun, aw wala' kitadun salig sa madyaw na pagbaya' kanak, na, maksay ku sakanan galu imo-unun dalā ya pagpatuli' dun ni kanaten padala adti kamayu. **24** Aw pig-iman ku na lawas pada makaluwa' kitadun. **4** Matinaw dili' madugay tumbay aku uman na Tyumanem saba na awun indeganan ku maglong na aku na makakawun adti sayid mayu. **25** Na, yan tengteng Judiyu. Kun awun utaw na migsālig na ya pagbaya' ku na ka-ilangan na pa-uli-en ku nyakaluwa' da sakanan asuntu sa pagka Judiyu adti kamayu si Épaproditon inulug tadun. nan, to-o pa aku dun sa kanak. **5** Kay dun ni Madyaw ya pagsugu' mayu kanan adi kanak idtu kawalu na allaw lekat na pagkautaw ku, pigtuli' muna, aw madyaw ya pagsanggila' nan kanaken. daaku. Awaku ya sambuk na utaw na Isra-él na Migka-ubaybay kami aw nyaka-eped sakanan buwadbuwad ni Bénjamin, tengteng aku na utaw dun ni imo-unun ni Kristu. Kasiling kami si na Judiyu. Parisiyo aku aw dayaw ku pigdalug Épaproditon duwa ya sundalu dun ni dakula' ya Uldin. **6** Aw asuntu na pigtuman ku ya kadég na tanam, kay migsambuk kami adti pagt-yeiy, yan ya du-an na pyamulayaman ku idtu is. **26** Manang adun, to-o la sakanan nyaypeng muna ya manga mangintu-uway kan Kristu. sa kadég mayu aw kaliman da nan kumita' Adti kanak anenganeng, wala' ya un pagsala' kamayu. Kay wala' katingen ya anenganeng kanake' kay nyatibulluk aku sa pagdalug sa nan idu asuntu na dyenggeg mayu na pigkedelan manga sugu' dun ni Uldin. **7** Ya kadég yeiy sakanan. **27** Aw matinaw saba ya dyenggeg mayu pig-anenganeng ku idtu muna na dakula' ya na kyedelan sakanan idtu muna aw agpet da ma-untung, manang adun kya-eded-an da ku galu matay, manang pigkallatan sakanan na na wala' kadi' ya guna, kay si Kristu la olo' ya Tyumanem, awaku uman, pagaw kadugangan pigsaligan ku. **8** Aw yeiy saba ya matinaw. Ya pa ya kakalatan na ginawa ku. **28** Yanagaw matas na denggeg ku idtu muna, wala' da ku kaliman ku pa-uli-en sakanan dun ni kamayu yan anenganenga. Yan baling ya dakula' na mapada magleya kamu uman sa pagkita' mayu untung ku adun ya pagka-eded' ku kan Kristu kanan aw dili' daaku maypeng. **29** Yanagaw Jíus na kanak Pangulu. Asuntu kanan, pigsa pagdateng nan dun, dawata mayu sakanan ayawan da ku ya kadég na idtu muna na wala' na awun dakula' na pagleya asuntu na inulug ya ma-untung pada madalug ku si Kristu **9** aw mayu sakanan dun ni kan Jíus. Aw basayi mayu makasambuk aku kanan. Wala' da ku saligi ya ya utaw na kasiling nan. **30** Kay agpet da galu manga imo-unun ku na matulid aw ya pigdalug sakanan matay asuntu sa imo-unun nan dun ni ku sa Uldin. Manang syumalig daaku adun kan kan Kristu. Pigpan nan saba ya kanan pagka- Kristu. Aw ya pagpangintu-u ku kanan, yan utawun dun ni pagtabang nan kanak kay wala' ya du-an na pigdawat daaku na Tyumanem. mayu kabatug asuntu na mawat kamu.

3 Na, kay manga inulug ku, pagleya kamu asuntu na nyakasambuk da kamu sa kanaten Pangulu na si Kristu. Wala' aku ilab na salutun ya palna-u yeiy adti pagsulat ku kamayu. Yeiy saba ya un magtameng sa kamayu pagpangintu-u, pada dili' kamu makasuway lekat adti manga

maka-untung pada madalug ku si Kristu **10** Yan ya kaliman ku na to-o ku ka-eded-an si Kristu aw ya katulus na pagkataw nan lekat adti pagkamatay. Aw kaliman ku agiyan ya pagtis na kya-agiyan ni Kristu, aw masiling kanan dun ni pagkamatay nan. **11** Kay yan ya pig-iman ku na matawun aku na Tyumanem adti kamoliyan na allaw. **12** Wala' aku paglong na nyatagtun da ku ya kadég yeiy. Manang

pigtibagsegan ku na alag ku yeiy matagtun, kay iyuli' ya ginawa nilan kay sambuk da silan pigtatgun da aku ni Kristu. **13** Kay manga inulug dun ni kan Kristu. **3** Aw awun sambuk dun ku, wala' aku pag-anenganeng na pigdatengan ni kamayu na un ku sekaten adti kanan na da ku ya kadég yeiy. Manang pigkalingawan magpatenga' sa duwa ya kaübayan yeiy. Kay da ku ya manga kya-agiy'an ku idtu muna aw maseb du-an silan migtabang kanak dun ni pigtribulluk da ku ya kanak anenganeng adti pagpa-ed'e' sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu, datenganan. **14** Yanagaw to-o ku pigbetang adti dala uman si Kléménti aw kadég na edep ku. kanak ginawa na tagtunun ya manga pigpakang Kay ya kanilan ngalan alag nyakasulat adti da kanak na Tyumanem idtu na pagtawag nan listahan na Tyumanem sa manga utaw na pig-kanak aw pagpakasambuk da ku kan Kristu atagan da na ginawa na wala' ya katigkasen. **4** Jisus. Beke' olo' na adun manang adtu pa uman Pagleya kamu gayed asuntu na nyakasambuk kagaya ni tas na langit. **15** Maynan galu ya da kamu kan Jisus. Salutun pa ku uman ya anenganeng na kadég tadun na nyakadalid da paglong kamayu na pagleya kamu! **5** Pakadyawa ya pagpangintu-u. Aw kun awun utaw na dili' mayu ya kadég na utaw. Kay malapit da ya maynan ya anenganeng nilan, buksan saba pagliku' na kanaten Pangulu na si Jisus. **6** Dili' kanilan na Tyumanem ya pagpikalabet kun magkakamang ya ginawa mayu sa pangkay unu ya matinaw. **16** Manang padelegen tadun unu. Manang panawgtagwagi mayu baling adti ya pagdalug sa katinawan na kya-ed'e-an da Tyumanem ya kadég yeiy, aw pagsekat kamu sa tadun sa Tyumanem. **17** Kay manga inulug ku, tabang nan. Aw pasalamati mayu sakanan. **7** pagsiling kamu kanak aw silingi mayu uman ya Kun imo-un mayu yeiy, un atag na Tyumanem manga edep na utaw na dyumalug sa pigpan- kamayu ya kalinaw. Aw ya kalinaw na lekat adti imo' nami. **18** Malikit aku miglong kamayu kanan dili' tadun mabatug kalabetan, manang na awun madég na sallong kunu dyumalug yan ya magtameng sa ginawa aw anenganeng kan Kristu, manang magi sa kanilan pigpan- mayu kay nyakasambuk da kamu kan Kristu imo', kya-ed'e-an da tadun na pigkelean nilan Jisus. **8** Na, kay manga inulug ku, yan ya gayed ya pagkamatay ni Kristu adti krus. Migsugaw mayu anenganenga ya matinaw aw ya dili' paaku beg kun pagka-anenganengen ku silan. pagsala-en aw ya matulid. Anenganenga mayu **19** Ya datengan na manga utaw yeiy, yan ya ya malinis na wala' ya dali', aw pangkay unu pa-emel-emelen na wala' ya tyamanan, kay na to-o madyaw, aw ya umba' saya'. **9** Imo-pigpaka tyumanem nilan ya pagkaliman na a mayu ya kadég na pigpalna-u ku kamayu. pagka-utawun nilan. Pigpalibantug nilan ya Aw silingi mayu ya kadég na kyinita' mayu manga makamulamula kanilan, aw yan olo' ya adi kanak. Aw ya Tyumanem na lyekatan sa pigbetang nilan sa ginawa ya asini tas na lupa'. kalinaw, gayed awun ni sayid mayu. **10** Dakula' **20** Manang kitadun ya sakup na Tyumanem, aw to-o ya pagleya ku aw ya pagpasalamat ku yan ya tengteng eya-anan tadun ya adti tas adti Tyumanem kay kya-anenganengen aku na langit. Aw lekat adti tas na langit un saba mayu salut magi sa pigpadala mayu kanak na dumatemeng ya kanaten magpaluwa-ay na yan ya tabang. Kya-ed'e-an ku na gayed kamu mig-Pangulu tadun na si Jisu-Kristu. Aw yan ya to-o anenganeng kanak manang wala' ya selat mayu tadun pigtagadan. **21** Aw magi sa katulus nan, magpadala. **11** Ya piglong ku yeiy beke' na un nan baguwun ya lawas tadun kasiling na asuntu na migkapelek aku, kay kyanalaman kanan lawas na dili' da magkamatay. Kay to-o da ku ya pangkay unu na pagpaketabang. **12** saba dakula' ya kanan katulus na un kaagadan Pangkay malat aw madyaw, matadeng da aku na kadég.

4 Kay manga inulug na kanak pigginawaan, kaliman ku galu na magkakitaay kitadun. To-o aku migleya kamayu, aw kamu saba ya pigpalibantug ku. Yanagaw, nyanganayu' aku kamayu na gayed mayu pakasaligen ya kamayu pagpangintu-u kan Jisus. **2** Aw nyanganayu' aku uman kan Yodiya aw si Sintiki na magka-

maga allaw na migkapelek aku aw pangkay uman dun ni manga allaw na migsinobla ya kanak kapelekan. Kay kya-agiy'an da ku ya pagkabiyag aw ya pagkagetem. **13** Mabatug ku ya kadakula' magi sa tabang ni Kristu kay yan ya magpakabagseg kanake'. **14** Manang madyaw beg ya tabang mayu kanaken dun ni kya-agiy'an ku na manga kakalugan. **15** Aw kya-

ede-an da mayu, kay manga inulug ku dun ni Pilipos, idtu muna na bagu pa aku migpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat adti kamayu banwa, olo' kamu ya tyumabang kanak sa kuwalta. Pangkay madég ya manga mangintu-uway na migkatipun adti edep na manga banwa, manang wala' ya edep na tyumabang kanak dun ni pag-indeg ku dun ni probinsiya na Macédonya. **16** Aw pangkay adtu aku ni Tésalonika, migpadeleg kamu tyumabang kanak. Dili' olo' minsan ya pagpadala mayu kanak sa kuwalta. **17** Manang beke' na tud ku na magsekat pa uman sa tabang lekat adti kamayu. Yan baling ya kaliman ku na makadawat kamu uman sa un atag na Tyumanem asuntu sa kanimbet mayu. **18** Pada ka-edé-an mayu, nyadawat da ku ya kadakula' na pigpadala mayu kanak. Nyasambat da ya kanak kapelekan aw migsobla pa baling, asuntu na dakula' ya pigpadala mayu kan Épaprodit. Ya pigtabang mayu kanak, kasiling na dugsu' na manimbo' na pigdawat da na Tyumanem aw to-o sakanan kyatutukan. **19** Aw un pa nan uman sambaten alag ya kapelekan mayu lekat adti kadég na awun ni kanan asuntu na nyakasambuk da kamu kan Kristu Jíus. **20** Yanagaw naten patasen na wala' ya tyamanan ya dengeg na Tyumanem na yan ya kanaten Ama. Amén. (*aión g165*) **21** Pangumustaān kami sa kadég na manga inulug na nyangintu-ukan Kristu Jíus. Aw nyangumusta uman ya manga edep ku asini sa kadég mayu. **22** Aw ya kadég na manga mangintu-uway asini Roma nyangumusta kamayu, labi la ya manga utaw na nyangintu-ukan na migtalabahu adti balay na Impirador. **23** Ayin pa aku galu na gayed awun ni kamayu ginawa ya grasya na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu.

Kolosas

1 Aku si Pablo ya migsulat adti kamayu. Nya-imo' aku apostol ni Kristu Jisus kay yan saba ya pagbaya' na Tyumanem. Aku aw ya inulug tadun na si Timotiyo, **2** nyangumusta adti manga mangintu-uway aw manga inulug tadun na nyatibulluk dun ni pagpangintu-u kan Kristu na awun ni Kolossas. Padatengen galu adti kamayu ya grasya aw kalinaw na lyumekat adti Tyumanem na Ama tadun. **3** Kada pagpanawagtawag nami kamayu adti kanan, gayed nami pigpasalamatyan ya Tyumanem na Ama na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu, **4** kay dyenget nami ya pagpangintu-u mayu kan Kristu Jisus aw ya pagginawa mayu sa kadégnan mangintu-uway. **5** Nya-imo' mayu ya maynan asuntu na pig-iman mayu na awun pigtagilan kamayu na Tyumanem adti tas na langit. Aw pigdenggeg da mayu yeiy idtu muna dun ni pagpa-edey kamayu sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu **6** na dyumateng adti kamayu. Aw ya ubat-ubat yeiy pigpa-edey uman adti kadakula' na banwa aw madégnay manga utaw na nyabagu la ya anenganeng nilan. Maynan uman ya nya-imo' adti kamayu lekat dun ni na allaw na bagu pa kamu nyakadenggeg sa ubat-ubat kan Kristu aw kyalabetan mayu ya kallat na Tyumanem. **7** Aw yeiy ya pigpalna-u kamayu ni Épapras na kanaten pigginawaān na sugu-anen ni Kristu na edep nami dun ni imo-unun na Tyumanem. Yan ya pyakawun nami dun ni kamayu na yan syumayu kanami asuntu na kasaligan sakanan. **8** Aw yan ya mig-ubat-ubat kanami sa paggaginawaay mayu. Aw ya paggaginawaay yeiy pig-atag saba kamayu na Ispiritu Santo. **9** Yanagaw lekat na allaw na dyenget nami ya kamayu pagpangintu-u, wala' kami teneng sa pagpanawagtawag kamayu adti Tyumanem. Gayed nami pigsekat na atagan kamu na katadeng na lyumekat adti kanan Ispiritu pada kalabetan mayu kununu ya pagkaliman na Tyumanem, **10** pada kasilingan mayu ya bet na Tyumanem aw makatutuk kamu kanan, aw magkadakula' ya bunga na imo-unun mayu na madyaw, aw kadugangan pa ya kya-edey-an mayu sa kana Tyumanem. **11** Pigsekat nami uman na to-o kamu nan pakabagsegen magi sa kabagseg na kanan katulus, pada pangkay unu ya dumateng, mabatug mayu ya

papgadeleg sa kamayu pagpangintu-u na awun pagleya. **12** Aw pasalamat mayu ya Tyumanem na Ama tadun, kay yan ya mig-imo' kamayu umba' na makatagtun sa pigtagilan da nan sa mangintu-uway na awun ni kasakupan na kalalamdag. **13** Kay pigpaluwa' da kitadun nan lekat adti pagdumala ni Satanas, aw dayaw nan pigpaligena' adti kasakupan na kanan Ise' na si Jisus na to-o nan pigginawaān. **14** Magi sa Ise' nan, piglekat da kitadun lekat adti pagpamel-emel na Tyumanem, aw piglanas da nan ya manga sala' tadun. **15** Na, dili' pagkita-en ya Tyumanem, manang dun ni kanan Ise' na si Kristu ka-ade-i ya bet na Tyumanem na dili' pagkita-en. Sa wala' pa imo-a ya kadakula' na banwa, dun da dadan si Kristu. Yanagaw yan ya to-o matulus sa kadégnay. **16** Kay magi saba kanan pig-imo' na Tyumanem ya kadégnay na awun ni langit aw ya asini tas na lupa, dalāya manga pagkita-en aw ya dili' pagkita-en, pangkay ya manga anghil aw ya manga kasakupan nilan aw manga migdumala dun ni kanilan, alag nan pig-imo' pada deyen na kadégnay si Kristu. **17** Sa wala' pa ka-imo' ya kadégnay, dun da dadan si Kristu. Aw magi kanan, dayaw nyatapid aw nyapaligena' ya kadégnay. **18** Si Kristu ya palangad ulu na manga mangintu-uway, aw silan ya palangad lawas nan. Si Kristu ya lyekatan sa bagu na ginawa tadun kay yan ya muna nyataw lekat adti nyangkamatay, pada ka-edey-an na yan ya matas sa kadégnay. **19** Kay kaliman na Tyumanem na dun ni kan Kristu kita-a ya kadakula' na pagka Tyumanem nan, **20** aw magi kan Kristu pigpa-iyuli' na Tyumanem ya kadégnay pangkay adti langit aw pangkay asini tas na lupa'. Pig-imo' nan yeiy magi sa dugu' ni Kristu dun ni pagkamatay nan adti krus. **21** Idtu muna mawat kamu adti Tyumanem asuntu na malatay ya kamayu anenganeng aw ya pigpanimo' mayu. **22** Manang adun, pigpaliku' da kamu na Tyumanem adti kanan magi sa pagkamatay na Ise' nan. Pig-imo' nan yeiy pada mabatug da mayu ya pagpalapit adti kanan na wala' ya sala', malinis aw wala' ya pagsala' dun ni pag-indeg mayu adti asdangan nan. **23** Kun magpadeleg kamu dun ni kasalig na kamayu pagpangintu-u aw dili' ma-inang-inang, aw dili' mag-ayaw sa pag-iman na dyenget mayu idtu muna dun ni Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu na pigpade' adti kadégnay na manga utaw. Aku si Pablo ya sambuk na pigtaliguwan na Tyumanem na

magpa-edé' adti kanilan. **24** Na, migleya aku Kristu Jisus na kanaten Pangulu, padelega pangkay madég ya manga kalugan na kya- mayu ya pagdalug kanan. **7** Aw ya kamayu agiyan ku dun ni pagpa-edé' ku kan Kristu adti pagpangintu-u kanan, kasiling galu na kawuy kadég mayu, kay kya-untungan kamu. Aw magi na to-o tyumelled ya dalid, aw kasiling uman dun ni pagti-is ku, yan ya maglingeb sa manga na aligi na balay na nyatulluk dun ni to-o pagpamulayam kan Kristu, pada ka-untungan masalig na tullukanan. Aw padelega mayu ya ya kadég na manga mangintu-uway na yan ya pagdalug sa kadég na pigpalna-u kamayu pada palangad lawas nan. **25** Nya-imo' aku sugu- magkasalig ya pagpangintu-u mayu kanan, aw anen adti kadég mayu na manga mangintu- gayed kamu pagpasalamat adti Tyumanem. **8** uway kay yan ya pigtaligu kanak na Tyumanem pada malingeb ku ya pagpa-edé' adti kamayu sakanan tingeg. **26** Kay pigtagu' nan ya kanan tingeg asini muna, manang adun, pigbukasan da nan adti manga mangintu-uway. (**aión g165**) **27** Kay kaliman nan na ka-edé-an nilan ya kanan palpa na pigtagilan nan adti manga Héntil. Ya palpa nan yeiy na pigtagu', na si Kristu awun da ni kamayu. Aw asuntu na awun da kamu ni kan Kristu, pig-iman da mayu na makasambuk kamu adti kadakula' na kadyawan na Tyumanem. **28** Yanagaw si Kristu ya pigpa-edé' nami adti kadég pada malingeb ya pagpangintu-u nilan kan Kristu aw mabatug da nami silan pa-indegen dun ni asdangan na Tyumanem. **29** Yeiy ya pagtuli' na manga du-an na nyapagud aku kay pig-imo' ku ya kanak na kydawan na Tyumanem. **30** Pig-imo' ku yeiy na un pakabagsegen ya ginawa na kadég mayu pada gayed kamu magggaginawaay. Aw to-o mayu uman kalabutan ya kadakula' na palpa na Tyumanem na pigtagu' asini muna na yan si Kristu, **31** kay si Kristu yan ya lyekatan sa kadakula' na pagka-edé' aw katadeng. **32** Piglong ku ya kadég yeiy pada dili' kamu makasuway magi sa tingeg na manga utaw na madyaw pakanyegan aw mabuyu kamu baling. **33** Aw pangkay wala' aku dun ni kamayu, manang gayed ta kamu kya-anenganengan, aw dakula' ya kanak pagleya asuntu na migsambuk ya kamayu anenganeng dun ni pagdalug sa palna-u ni Kristu aw to-o la masalig ya pagpangintu-u mayu kanan. **34** Yanagaw asuntu na pigdawat da mayu si

2 Na, kaliman ku na ka-edé-an mayu na to-o dakula' ya pagud ku kamayu aw sa kadég na manga mangintu-uway dala ya manga taga Laodiciya, aw sa eped pa na wala' pakakita' kanak. **2** Pig-imo' ku yeiy na un pakabagsegen ya ginawa na kadég mayu pada gayed kamu magggaginawaay. Aw to-o mayu uman kalabutan ya kadakula' na palpa na Tyumanem na pigtagu' asini muna na yan si Kristu, **3** kay si Kristu yan ya lyekatan sa kadakula' na pagka-edé' aw katadeng. **4** Piglong ku ya kadég yeiy pada dili' kamu makasuway magi sa tingeg na manga utaw na madyaw pakanyegan aw mabuyu kamu baling. **5** Aw pangkay wala' aku dun ni kamayu, manang gayed ta kamu kya-anenganengan, aw dakula' ya kanak pagleya asuntu na migsambuk ya kamayu anenganeng dun ni pagdalug sa palna-u ni Kristu aw to-o la masalig ya pagpangintu-u mayu kanan. **6** Yanagaw asuntu na pigdawat da mayu si

Mayu ya pagdalug kanan. **7** Aw ya kamayu agiyan ku dun ni pagpa-edé' ku kan Kristu adti pagpangintu-u kanan, kasiling galu na kawuy kadég mayu, kay kya-untungan kamu. Aw magi na to-o tyumelled ya dalid, aw kasiling uman dun ni pagti-is ku, yan ya maglingeb sa manga na aligi na balay na nyatulluk dun ni to-o pagpamulayam kan Kristu, pada ka-untungan masalig na tullukanan. Aw padelega mayu ya ya kadég na manga mangintu-uway na yan ya pagdalug sa kadég na pigpalna-u kamayu pada palangad lawas nan. **8** Nya-imo' aku sugu- magkasalig ya pagpangintu-u mayu kanan, aw anen adti kadég mayu na manga mangintu- gayed kamu pagpasalamat adti Tyumanem. **9** Magpaketadeng kamu pagaw madala kamu na manga utaw na awun katadeng magpalna-u sa galu'. Kay ya palna-u nilan, alag yeiy olo' lyumekat adti katanem na manga utaw, aw adti manga busaw na nyeya' adti balintenga-an aw asini tas na lupa', aw wala' yeiy lekat adti palpa na pigtagilan nan adti manga Héntil. Ya kan Kristu. **10** Kay dun ni kan Kristu kita-a ya palpa nan yeiy na pigtagu', na si Kristu awun da kadakula' na pagka Tyumanem. **11** Aw asuntu ni kamayu. Aw asuntu na awun da kamu ni kan Kristu, pig-iman da mayu na makasambuk kamu adti kadakula' na kadyawan na Tyumanem. **12** Na, na nyakasambuk da kamu kanan, nyatagtun da mayu ya kadég na awun ni kanan. Kay si Kristu aw mabatug da nami silan pa-indegen Pangulu sa kadég. **13** Asuntu na nyakasambuk pada malingeb ya pagpangintu-u nilan kan da kamu kan Kristu, kasiling na nyatuli' da ya Kristu aw mabatug da nami silan pa-indegen kamayu pagka-utawun, manang dili' kasiling na dun ni asdangan na Tyumanem. **14** Yeiy ya pagtuli' na manga Judiyu na awun pagkamangen du-an na nyapagud aku kay pig-imo' ku ya kanak na kydawan na Tyumanem. **15** Pig-imo' ku yeiy na un pakabagsegen ya ginawa na kadég mayu pada gayed kamu magggaginawaay. Aw to-o mayu uman kalabutan ya kadakula' na palpa na Tyumanem na pigtagu' asini muna na yan si Kristu, **16** pig-imo' ku yeiy na un pakabagsegen ya ginawa na kadék mayu ya pagdalug sa palna-u ni Kristu adti katadeng, kasiling na nyatay da kamu kay piglakadan mayu ya manga sugu' na Tyumanem. Manang adun, nyaka-agad da kamu kan Kristu dun ni pagkataw nan asuntu na piglanas da na Tyumanem ya kadég na manga sala' mayu. **17** Aw dun ni pagkalabu kan Kristu adti krus, pigkamang da nan ya manga pigsulatan sa manga sala' tadun, yanagaw wala' da ya tubagenen naten dun ni allaw na kanan pag-ukum. **18** Magi uman sa pagkamatay ni Kristu adti Krus, pigkamang da na Tyumanem ya katundanan na manga migdumala na awun katulus na dili' pagkita-en aw pigbukasan nan adti kadég na dyeg da nan silan. **19** Yanagaw, ya i mayu pagtumbayan na awun magsala' kamayu asuntu olo' sa pagkan aw pag-inem mayu sa

pigpigel nilan, kay wala' kamu tambung sa nyaka-agad da kamu sa pagkamatay ni Kristu, manga pista nilan dalā ya pagpista dun ni bagu aw ya bagu na ginawa mayu pigtagu' da eped pagsilat na bulan aw dun ni kanilan allaw na ni Kristu adti Tyumanem. 4 Aw dun ni allaw paglagdeng. 17 Ya manga katanem yeiy kasiling na pakita' da si Kristu na yan ya ginawa mayu olo' na alung na un dumateng. Manang si Kristu na wala' ya katigkasan, kamu uman maka-saba ya tengteng na matinaw. 18 Awun manga agad pakita' eped nan dun ni kalalaman dag na utaw na sallong migpadalem sa kanilan pagka- kanan pagka Tyumanem. 5 Yanagaw pataya utawun, aw gyumelgel adti eped na simbaen ya mayu ya pagkaliman na kamayu pagka-utawun manga anghil, kay awun kunu manga piggakita' kasiling na pagkasala-enen, ya malatay na kanilan na kasiling na tagaynep. Yanagaw dili' anenganeng, ya pag-imo' sa makamulamula sa mayu pagtumbay na baya-baya-an kamu nilan. lawas, ya pag-imo' sa malatay, ya pagkaybeg Migpatastas yan olo' silan sa kanilan pagka- sa manga pametang aw ka-unan na eped na utawun kay ya anenganeng nilan nyatmu' na utaw. Kay kun dalugun mayu yeiy, yan baling malatay. 19 Ya manga utaw yeiy wala' silan ya ma-imo' manga tyumanem mayu. 6 Aw pakasugpat adti kan Kristu na palangad ulu na asuntu sa manga imo-unun na maynan, un kadégtadun na manga mangintu-uway na kanan saba dumateng ya kadaman na Tyumanem adti palangad lawas. Kay dun ni lawas nan, dayaw manga utaw na gayed mig-imo' sa malatay. 7 ni Kristu pigpaligena' ya manga mangintu- Maynan uman ya kamayu pig-imo' idtu muna uway aw dayaw nan uman pig-isugpatsugpat sa wala' pa kamu pangintu-u kan Kristu. 8 ya kadégtadun, aw mig-atag sa imo-unun Manang adun, ayawi la mayu ya kadégtadun na imo-na umba' sa tagsambuksambuk pada tumulin unun na malatay kasiling na maynini: Dili' pa ya pagpangintu-u na manga mangintu- mayu pag-elledan na ginawa ya eped, aw dili' uway magi sa pagbaya' na Tyumanem. 20 kamu maksay magsulu. Dili' mayu pagkalatan Na, dun ni pagpakasambuk da mayu kan na ginawa ya eped na utaw, aw dili' mayu uman Kristu, kasiling na nyaka-agad da kamu adti silan pagtanemtaneman sa malat. Aw dili' kamu pagkamatay nan, aw pigpaluwa' da kamu lekat maglong sa malatay na tingeg. 9 Dili' da kamu adti manga migdumala asini tas na lupa'. maggagalay ya tagsambuksambuk kamayu, Yanagaw ananga' pa mayu silingan ya bet na kay pigluwas da mayu ya kamayu dadan na manga utaw asini tas na lupa' na wala' dalug pagka-utawun dala ya kadégtadun na imo-unun na sa pagkaliman na Tyumanem? Ananga' pa malatay, 10 aw pigsut da mayu ya bagu na pagka- mayu dalugun ya katanem na manga utaw na utawun na gayed pigbagu na Tyumanem pada gyumelgel na miglong: 21 "Dili' mayu pag- gayed mayu kasilingan ya kanan bet menda' na awidan! Dili' mayu pagtémtéman! Dili mayu to-o mayu sakanan kilalaen. 11 Yanagaw dun pagdamdamen!" 22 Kay ya manga katanem yeiy ni bagu na pagka-utawun yeiy, mig-unawa la na pigpalna-u nilan, pig-imo-imo' olo' na utaw. ya Héntil aw Judiyu, pangkay kun pigtuli' aw Aw ya pagkanen aw ya kadégtadun na pigpigel nilan, wala', pangkay kun nyaka-iskwila aw wala', aw alag saba magkalat. 23 Kun anenganengen, pangkay allang aw beke' na allang. Mig-unawa iman mu aw matinaw ya pigpalna-u nilan kay la ya kadégtadun kay nyakasambuk da kitadun nyatibulluk silan dyumalug aw migpadalem adti kan Kristu. Aw sakanan saba ya nyeya' silan aw byadasan nilan pya-emel-emel ya adti seled na kadégtadun. 12 Pigpamalli' da kanilan lawas. Manang ya tengteng matinaw, kamu na Tyumanem, aw pigtani la kamu nan ya pig-imo' nilan yeiy dili' makatabang sa aw pigginawaan. Yanagaw, sutu mayu ya bet na pagtagen sa pagkaliman na pagka-utawun.

3 Na, kun nyaka-agad da kamu sa pagkataw ni Kristu, yan ya to-o mayu tibagsegi pagbetangan sa ginawa ya manga adti tas na langit kay adtu la si Kristu nyinkud adti kalintu na Tyumanem. 2 Gayed mayu tibulluka ya kamayu anenganeng sa kadégtadun na adti ni tas na langit, aw beke' na asini tas na lupa'. 3 Kay

maynini: Pagkallatan mayu ya kamayu manga eped, aw pagtabangan mayu silan. Pagpadalem kamu sa kamayu pagka-utawun aw pakadyawa ya eped mayu. Tageni ya kamayu kadaman adti eped na utaw, 13 aw magtati-isay ya tagsambuksambuk kamayu. Kun awun diklamu mayu sa kamayu eped, magpasinsiyay kamu baling. Kay piglanas da ni Kristu ya manga sala' mayu, yanagaw pasinsiyayi uman ya kamayu

ped. **14** Aw dun ni kadég yeiy, dugangan mayu ede-an da mayu na awun uman amu mayu ya paggaginawaay kay yan ya magpa-iganganet adti tas na langit. **2** Na, tibulluka mayu gayed sa kadég mayu pada gayed magkasambuk ya ya kamayu ginawa dun ni pagpanawagtawag, kamayu anenganeng. **15** Ya kalinaw na pig-atag aw pagpakatanaw kamu pagaw makasuway ya ni Kristu kamayu yan ya gayed maggagad sa kamayu anenganeng. Aw pagpasalamat kamu kamayu anenganeng. Kay pigtawag da kamu uman adti Tyumanem. **3** Aw panawagtawagi nan aw nya-imo' kanan manga utaw na yan kami uman adti Tyumanem na atagan pa ya palangad kanan lawas. Aw gayed kamu kami nan na dakula' na selat magpa-edé' adti pagpasalamat adti kanan. **16** Tumbayan na meya' kadég na manga Héntil kan Kristu na yan ya adti kamayu anenganeng ya tingeg ni Kristu. Ya pigtagu' asini muna. Yeiy saba ya du-an nan tagsambusabuk kamayu palna-uwan nan ya na nyakalabusu aku. **4** Panawagtawagi mayu kanan edep aw pakabagsegen ya ginawa magi uman na to-o mabangal ya pagpa-edé' ku adti sa kataadeng na pig-atag kamayu na Tyumanem. manga utaw sa Madyaw na Ubat-ubat kan Deyenan mayu ya Tyumanem aw pasalamat Kristu na pigtaligu kanak na Tyumanem. **5** mayu sakanaan lekat adti kamayu anenganeng Pakadyawa ya bet mayu na dili' kamu pagsalamagi sa manga salmo, aw sa manga dalangan en na manga utaw na wala' pangintu-u. Aw aw ubaten, aw sa edep pa na manga tingeg na maksay mayu uman selatan ya pag-ubat-ubat Tyumanem na pig-imó' da dalangan. **17** Aw sa kamayu pagpangintu-u. **6** Pakadyawa ya pangkay unu ya imo-un mayu aw paglong mayu, kamayu paglong kanilan pada magán ya ginawa imo-a yan dun ni ngalan na kanaten Pangulu nilan dumawat sa kamayu paglongun aw umba' na si Jésu-Kristu. Magi kan kanan, pasalamat uman ya tubag mayu sa pangkay singalan ya mayu ya Tyumanem na Ama. **18** Kamu na musip sa pagpangintu-u mayu. **7** Na, si Tikiko ya manga kaubayan, magpasakup kamu sa kamayu magpa-edé' kamayu sa pagpaketang ku asini manga eseg kay yeiy ya umba' imo-un na manga Roma. Inulug tadun sakanaan na pigginawaan aw mangintu-uway kan Kristu. **19** Kamu na manga kasaligan dun ni imo-unun na Tyumanem edep eseg, ginawayi ya kamayu manga kaubayan, nami, aw sugu-anen ni Kristu na migtabang aw dili' mayu silan pagpaketanen. **20** Kamu kanak. **8** Yan ya du-an nan na pigpaketu ku na manga mangaye', pagkaagadan mayu ya sakanaan dun ni kamayu na un magpa-edé' kamayu mangkatikadeng kay yan ya makatutuk kamayu kun unu ya pagpaketang nami adi, sa Tyumanem. **21** Kamu uman na manga ama, pada dili' kamu maypeng aw magkabagseg ya dili' mayu pagpasoblaan ya pagpitul sa kamayu ginawa mayu. **9** Aw nyagad kanan si Onésimo mangaye' pagaw magkalumay ya ginawa nilan. na yan ya sambuk na inulug tadun na kasaligan **22** Na, kamu na manga allang, dun ni kadég aw pigginawaan. Duwa silan ya magpa-edé' na kamayu imo-unun, pagkaagadan mayu ya kamayu kun unu alag ya nya-imo' adi. **10** kamayu amu asini tas na lupa'. Dili' na magkaseb Si Aristarko ya edep ku idi kalabusuanan kamu olo' sa udas na bantayan kamu na amu na tyumabang kanak. Nyangumusta sakanaan mayu pada saya' kamu nilan. Manang tibulluka kamayu. Nyangumusta uman kamayu si Markos baling mayu ya pagtuman sa pigsugu' nilan na kaylуг ni Bérnabi. Na, piglongan da ta kay kun imo-un mayu yeiy, pigbasan mayu si kamu dadan na kun dumateng si Markos adti Kristu. **23** Yanagaw pangkay unu ya kamayu kamayu, dawata mayu sakanaan. **11** Nyangumusta imo-un, betangan adti kamayu ginawa, na si kamayu uman si Josué na pinggalanan uman Kristu ya tengteng na amu mayu aw beke' na na Justo. Ya tulu yeiy, silan olo' ya Judiyu utaw. **24** Kya-edé-an da mayu na awun saba atag adti manga edep ku na migtabang kanak adi ni Kristu na palangad tandan kamayu, kay si migpa-edé' sa Kasakupan na Pighari-an na Kristu ya tengteng na pigtalabuhwan mayu. **25** Tyumanem. Aw to-o nilan pigpaketanen ya Kay pangkay singalan ya mig-imó' sa malat, pa- ginawa ku. **12** Si Épaprás na taga dun ni kamayu, emel-emelen sakanaan umba' sa pig-imó' nan na sambuk uman na sugu-anen ni Kristu Jisus, malatay, kay wala' ya pigkibang na Tyumanem. nyangumusta uman kamayu. Gayed sakanaan

4 Na, kamu na manga amu, pakadayawa ya pagdala sa kamayu manga allang. Kay kya-

271

Kolosas

pagkaliman na Tyumanem. **13** Makamatinaw
aku na to-o dakula' ya pagud ni Épapras kamayu
aw sa manga mangintu-uway na nyeya' dun
ni manga lunsud na Laodiciya aw Hérapolis.
14 Si Lukas na doktor na pigginawaan tadun,
aw si Démas uman, alag silan nyangumusta
kamayu. **15** Padatengan mayu ya kanami
pagpangumusta adti manga inulug tadun na
nyeya' adti Laodiciya, dala si Nimpá aw manga
mangintu-uway na migkatipun dun ni balay
nan. **16** Pagkatigkas basaén ya sulat ini adti
kamayu, pabasaan mayu uman adti manga
mangintu-uway na migkatipun adti Laodiciya.
Aw maynan uman, basaen mayu ya sulat na
pigpadala ku adti Laodiciya. **17** Aw paglonga
mayu kanak si Arkipo na tigkasen nan ya imo-
unun na pigtaligu kanan ni Kristu. **18** Aku si
Pablo ya migsulat sa pangumusta ini. Dun ni
kamayu pagpanawagtawag adti Tyumanem,
dili' aku mayu pagkalingawan na nyakalabusu
pa aku. Ayin pa aku galu na gayed awun ni
kamayu ya grasya na Tyumanem.

1 Tésalonika

1 Aku si Pablo aw ya kanak manga eped na si Silas aw si Timotiyo un magpadala sa sulat ini adti kamayu na awun ni syudad na Tésalonika na gayed migkatipun nyanimba sa Tyumanem na kanaten Ama aw kan Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. Padatengen galu na Tyumanem adti kamayu ya kanan grasya aw kalinaw. **2** Pigpasalamatn nami ya Tyumanem asuntu sa kadég mayu. Aw gayed kamu nami pigpa-edep dun ni kanami pagpanawgatwag **3** adti Tyumanem na kanaten Ama. Kay kya-anenganengan nami ya pagpangintu-u mayu aw ya kamayu pagginawa kanan na alag kyinita' dun ni manga imo-unun mayu. Aw wala' nami uman kalingawi ya pagpadeleg mayu pangkay madég ya pagti-is kay pig-iman mayu ya pagliku' ni Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. **4** Kay manga inulug na pigginaawaan na Tyumanem, kya-edean nami na pigpamalli' da kamu nan. **5** Kay dun ni pagpa-edea' nami kamayu sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu, beke' olo' na tingeg manang pigmatinaw uman na Ispiritu Santo magi sa katulus nan, aw wala' kami pagduwaduwa na yan ya tengteng matinaw. Kyinita' mayu uman ya bunga na kanami pagpangintu-u talana nami nyeya' adti sayid mayu, aw nya-edea' kamu na ya kadég na pigpan-imo' nami alag yeiy pada kamayu. **6** Aw migsiling kamu kanami aw sa kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu, aw pangkay to-o kamu pigpamulayaman na manga eped na utaw asuntu sa pagpangintu-u mayu, manang dakula' ya pagleya mayu dyumawat sa tingeg na Tyumanem, aw lekat saba adti Ispiritu nan ya kamayu pagleya. **7** Yanagaw nya-imo' da kamu pundinganan adti kadég na mangintu-uway dun ni probinsya na Macédonya aw asini probinsya na Akaya. **8** Asuntu kamayu, nyabekkal ya Madyaw na Ubat-ubat kan Jisus, aw beke' olo' adti Macédonya aw Akaya, manang kya-edean uman adti kadég na manga banwa ya kamayu pagpangintu-u. Yanagaw wala' da ya mapaglong nami adti kanilan sa kamayu pagpangintu-u. **9** Kay gayed nilan pigkasampetan ya pagdawat mayu kanami aw ya pag-ayaw mayu sa manga tyumanem na galu' aw yan da ya pigdalug mayu ya tengteng Tyumanem na awun ginawa. **10** Pig-ubat nilan uman ya pagtagad mayu sa pagliku' na Ise' na Tyumanem lekat adti tas na

langit na yan si Jisus na pigmataw nan lekat adti pagkamatay, aw yan ya migpaluwa' kanaten lekat adti pa-emel-emel na Tyumanem adti kamoliyan na allaw.

2 Na, kay manga inulug, kya-edea-an mayu na wala' kasapad ya kanami pagkadtu dun ni kamayu. **2** Pangkay sa wala' pa kami adti kamayu, dadan da kami pigmulamula aw pigpamulayaman adti syudad na Pilipos. Aw pangkay awun dakula' na pag-ampang kanami dun ni kamayu banwa, manang pigpakabagseg na Tyumanem ya kanami ginawa sa pagpade'e' kamayu sa Madyaw na Ubat-ubat na lekat adti Tyumanem. **3** Aw dun ni kanami pag-ubat-ubat, beke' na tud nami ya pagpalna-u sa baluk, aw wala' kami pag-imo' sa malatay, aw wala' saba nami akali ya manga utaw. **4** Kyapulbaan da saba kami na Tyumanem, yanagaw pigtaligu nan kanami ya pagpa-edea' sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. Aw beke' na tud nami na katutukan ya manga utaw, manang yan baling ya pagkaliman nami na katutukan ya Tyumanem, aw yan olo' ya nyaka-edea' sa kanami anenganeng. **5** Aw kya-edea-an mayu na wala' nami bulakbulaki ya kanami palna-u pada magagad kamu, aw wala' ya pigtagu' nami na malat na tud pada manguwalta kamayu. Ya Tyumanem yan ya magmatinaw. **6** Aw wala' kami pagtagad na deyen mayu kami aw deyen na eped na utaw, **7** pangkay apostolés kami ni Kristu na umba' galu basaan. Manang pigpakatas nami ya kanami pasinsiya adti kamayu kasiling na ina na migkalmukan sa ise' nan. **8** Aw asuntu sa pagginawa nami kamayu, migleya kami migpade'e' adti kamayu sa Madyaw na Ubat-ubat na lekat adti Tyumanem, aw beke' nan olo', manang wala' nami uman demetan adti kamayu ya kanami pagka-utawun, kay to-o kamu nami pigginaawaan. **9** Kya-anenganengan gya mayu, kay manga inulug, ya kadakula' na pagud nami dun ni sayid mayu. Wala' kami salig kamayu sa kapelekan nami, manang migtalabahu kami gabi aw allaw pada dili' kabegatan ya pangkay singalan kamayu talana nami migpa-edea' adti kamayu sa Madyaw na Ubat-ubat. **10** Makamatinaw kamu aw ya Tyumanem na migpakawat kami adti kadég na punganinan na malatay, aw dyalug nami ya pagkaliman nan, aw ya bet nami wala' ya pagsala' adti kadég mayu na mangintu-uway. **11** Kya-edea-an mayu ya

kanami pagdala sa tagsambuksambuk kamayu na kasingling na ama adti manga mangayse' nan, **12** kay gayed nami pigpakabagseg ya ginawa mayu pada makapadeleg kamu sa kamayu pagpangintu-u, aw gayed kamu nami pigtulada-an kun unu ya umba' imo-un na utaw pada katutukan ya Tyumanem kanan. Kay ya Tyumanem yan ya migtawag kamayu na un makasambuk adti kanan kadyawan aw adti Kasakupan na Pighari-an nan. **13** Yan uman ya du-an na gayed nami pigpasalamatay ya Tyumanem, kay sa pagdenggeg mayu sa kanan tingeg na pigpalna-u nami, pigdawat mayu, kay kya-edé-an mayu na wala' lekat adti utaw manang tengteng saba lyumekat adti Tyumanem. Aw ya kanan tingeg yan ya maguman sa anenganeng mayu na nyangintu-u la. **14** Aw dyenget nami, kay manga inulug, na asuntu sa pagpangintu-u mayu pigpamulayaman kamu baling na manga edep mayu dun ni kamayu banwa. Aw yanagaw, nyasilng kamu na manga mangintu-uway sa Tyumanem adti probinsiya na Judiya na nyakasambuk da kan Jisu-Kristu, kay pyamulayaman silan uman na manga edep nilan na Judiyu. **15** Ya manga utaw na Judiyu, silan ya migpatay sa manga propita, aw pangkay si Jisus na kanaten Pangulu, pigpapatay nilan uman. Aw ya edep kanilan mig-alilin kanami adti syudad mayu. Wala' silan pakatutuk sa Tyumanem, aw kasingling silan na po-on na kadéng na utaw, **16** kay gayed nilan pig-ampangan ya pagpa-edé' nami adti manga Héntil sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu na yan ya makapaluwa' kanilan. Aw magi sa kanilan pigpan-imo', gayed baling nilan pigdugangan ya manga sala' nilan adti Tyumanem. Aw pig-ukuman da nan silan na pa-emel-emelen kagaya adti kamoliyan na allaw. **17** Na, kay manga inulug, pangkay bagu pa kami lekat adti kamayu, manang kaliman nami na magkakitaay kitadun uman salut. Migiyawat kitadun manang kenne' mayu awun ni anenganeng nami. Aw pigtibagsegan nami ya makaliku' adti kamayu. **18** Yan galu ya kaliman nami, manang gayed ni Satanas pig-ampangan ya palpa nami. Labi la aku si Pablo, kay malikit da aku migtagilan sa pagliku' ku adti sayid mayu. **19** Aw yan ya du-an na lumiku' kami dun, kay kamu ya magpakabagseg sa pag-iman nami, aw to-o dakula' ya kanami pagleya. Aw adti moli na allaw sa pagliku' ni Jisus na kanaten Pangulu, kamu ya libantug nami adti asdangan nan. **20**

Kay kamu saba ya kanami pagleyaan aw ya du-an na makalibantug kami.

3 Wala' da kami pakatagad sa utaw na un mag-ubat-ubat kanami kun manu la ya pagpaketang mayu. Yanagaw yan ya pagbaya' nami na magpatagak da kami si Silas asini syudad na Aténas **2** aw si Timotiyo ya pigpakadtu nami adti kamayu. Kay si Timotiyo inulug tadun aw sugu-anen na Tyumanem na gayed uman migpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. Pigsugu' nami sakanaan adti kamayu na un nan pakabagsegen ya kamayu ginawa aw pakasaligen ya kamayu pagpangintu-u, **3** pada dili' magkalumay ya ginawa mayu asuntu sa madég na manga kalugan. Kay kya-edé-an da mayu na dumateng saba ya manga kalugan adti manga mangintu-uway. **4** Yan ya piglong nami kamayu talana pa nami adti sayid mayu na un dumateng kanaten ya manga kalugan, aw nyaka-edé' kamu na nya-imo' da saba yeiy. **5** Yanagaw, wala' da aku pakatagad pada ka-edé-an kun masalig pa ya pagpangintu-u mayu. Aw yan ya du-an na pigpakadtu ku si Timotiyo, kay nyaypeng aku kamayu pagaw makasuway kamu asuntu sa pagtanda' ni Satanas aw syapadan baling ya pagud nami dun ni sayid mayu. **6** Manang adun, pagdateng da ni Timotiyo lekat adti kamayu, to-o madyaw ya pig-ubat nan kanami. Pigpa-edé' nan na kenne' na kasalig na pagpangintu-u mayu aw ya kamayu pagginawa sa Tyumanem aw manga ka-epedanan mayu. Aw piglong nan uman na madyaw ya ginawa mayu kanami aw yan ya kaliman mayu na magkakitaay kitadun, kasingling na kanami na malim uman kumita' kamayu. **7** Yanagaw, kay manga inulug, pangkay dakula' to-o ya kalugan aw pagti-is nami, manang migkagaan ya kanami ginawa kay pig-ubatan da kami sa kamayu pagpangintu-u. **8** Matingen da ya ginawa nami adun kay migpadeleg kamu dun ni kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. **9** Dakula' to-o ya pagpasalamat nami adti Tyumanem sa pagleya na pig-atag nan kanami asuntu kamayu. **10** Gabi aw allaw nyatibulluk kami nyanawagtawag adti Tyumanem na dumateng pa ya allaw na magkakitaay kitadun salut pada kadugangan nami ya wala' pa kalingeb adti pangintu-u mayu. **11** Na, migsekat kami adti Tyumanem na kanaten Ama aw kan Jisus na kanaten Pangulu, na wala' da galu ya makabalabag sa kanami

pagliku' dun ni kamayu. 12 Aw to-o pa nan awun gayed kalinaw adti kamayu, aw dili' galu dugangan ya pagginawa mayu sa kamayu kamu magpangilabet sa manga imo-unun na manga inulug na nyangintu-u aw sa kadég na eped na utaw, manang madyaw pa baling na utaw, kasiling na pagginawa nami kamayu. 13 magkaseb kamu dun ni kamayu talabahu. Alag Kay kun yeiy ya imo-un nan, magkasalig ya nami yeiy pigpalna-u kamayu sa adtu pa kami pagpangintu-u mayu, aw matani la kamu adti ni sayid mayu, 12 pada madyaw ya kamayu kanaten Tyumanem na Ama. Yanagaw, wala' da dengeg adti manga utaw na wala' pangintuya pagsala' kamayu dun ni allaw na dumateng u aw dili' kamu sumalig adti eped na utaw ya kanaten Pangulu na si Jisus, eped nan ya sa kapelekan mayu. 13 Na, kay manga inulug, kadég na mangintu-uway kanan.

4 Na, kay manga inulug, pigpalna-uwan da kamu nami sa bet na makatutuk sa Tyumanem, aw pangkay adun, yeiy ya pigimo' mayu. Manang manginayu' kami magi sa katundanan na pig-atag kanami na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu, na to-o pa kadugangan ya kadyaw na bet mayu. 2 Kya-edé-an da mayu saba ya pigpalna-u nami kamayu na lekat adti kanaten Pangulu na si Jisus. 3 Kay yan ya kaliman na Tyumanem na malinis ya kamayu pagka-utawun. Yanagaw, pagpakawat kamu adti kadég na punganan na malatay, labi la ya pagkasala-enen, 4 aw ya tagsambusambuk kamayu pakadyawun nan galu ya pagpangugnan na dili' makasala' adti Tyumanem aw dili' pagsala-en na manga utaw. 5 Aw dili' mayu pagdalugun ya pagkaliman na kamayu pagka-utawun kasiling na pigimo' na manga utaw na wala' paka-edé' sa Tyumanem, 6 pada dili' mayu kalakadan ya sugu' na Tyumanem aw dili' mayu uman pakalaten ya eped mayu na nyangintu-u. Kay kun singalan ya mag-imo' sa maynan na malatay, piglong da nami kamayu na pa-emel-emelen saba silan na Tyumanem. 7 Kay pigtawag kitadun na Tyumanem na un mag-imo' sa pagkaliman nan aw dili' sa pag-imo' sa malatay. 8 Yanagaw pangkay singalan ya kumele sa palnu-yeiy, beke' nami ya tengteng pigkeléan nan, manang kyeléan nan baling ya Tyumanem na nyatag sa Ispiritu nan adti kamayu. 9 Na, dili' nami salutun ya pagpalna-u na maggaginawaay ya kadég mayu na mangintu-uway, kay pigpalna-uwan da kamu na Tyumanem kun unun mayu ya pagginawa sa kamayu manga eped na mangintu-uway, 10 aw pigginawaan da mayu saba ya kadég na mangintu-uway adti kadakula' na probinsiya na Macédonya. Manang pigpakabagseg nami ya ginawa mayu na to-o pa mayu pakadakula-en ya kamayu paggaginawaay, 11 aw pagbetangan mayu sa anenganeng na

kaliman nami magpa-edé' kamayu kun unu ya datengen na manga mangintu-uway na nyataya da, pada dili' to-o magkalat ya ginawa mayu kasiling na manga utaw na wala' ya imanen nilan. 14 Kay pyangintu-uwan tadun na pangkay nyatay si Jisus manang nyataw sakanan, aw yeiy saba ya indeganan sa pagpangintu-u tadun na matawun na Tyumanem ya manga mangintu-uway lekat adti pagkamatay aw pa-agad nan silan. 15 Kay yan saba ya piglong ni Jisus idtu muna, na kitadun na utaw pa dun ni pagliku' nan, dili' kitadun muna sa manga mangintu-uway na nyatay da. 16 Kay manog ya kanaten Pangulu na si Jisus lekat adti tas na langit ka-epedan na dakula' na tingeg na migsugu', aw ya tatawag na kapitan na manga anghil, aw ya oni na trumpita na Tyumanem. Aw ya manga mangintu-uway na nyatay da, muna silan matawun. 17 Pagkatigkas yan, magdengan ya kadég tadun na mangintu-uway ma-engat, dala ya bagu nyataw aw kitadun uman na utaw pa. Aw dun ni balintenga-an kitadun pagkita' si Jisus aw magad kitadun kanan aw meya' adti sayid nan na wala' ya tyamanan. 18 Yanagaw, magi sa piglong nami, pakabagsega ya ginawa na tagsambusambuk kamayu.

5 Na, kay manga inulug, wala' da ya du-an na sulatan pa kamu nami kun kinunu ya pagkatuman na kadég yeiy aw unu alag ya un ma-imo' kun malapit da ya allaw yan, 2 kay kya-edé-an da mayu na dili' imanmanen ya allaw na pagliku' ni Jisus, kasiling na matakaw na dili' mu imanmanen na dumateng sakanan na gabi. 3 Maglong ya manga utaw, "Malinaw da! Wala' da ya un tadun kallekan!" Manang bigla' dumateng kanilan ya pa-emel-emel, kasiling na kaubayan na bigla' pyetesan, aw pangkay sambuk wala' ya makapalaguy. 4 Manang kamu, kay manga inulug, beke' kamu na utaw dun ni kangitngitan, kay kya-edé-an da mayu ya un dumateng, yanagaw dili'

kamu kabigla-an pangkay ya pagdateng na baling pakadyawa ya manga eped mayu aw allaw yan kasiling na matakaw. **5** Kay ya kadég kadég na utaw. **16** Na, gayed kamu pagleya. **17** Aw tadun na nyangintu-u kan Kristu awun da ni ya-i mayu pagbotoni ya pagpanawgtawag adti kalalamdag aw wala' da dun ni kangitngit. **6** Tyumanem, **18** aw pasalamati mayu sakanan Yanagaw dili' da tadun pagsilingan ya manga pangkay unu ya un dumateng. Kay yeiy alag ya utaw na wala' ya pagpangintu-u, kay kasiling pagkaliman na Tyumanem na imo-un mayu, silan na utaw na nyakatulug na wala' nilan pag- asuntu na nyakasambuk da kamu kan Kristu imanmana ya un dumateng. Manang mag-inap Jisus. **19** Dili' mayu pagbalabagan ya imo-unun aw magpakatanaw baling kitadun. **7** Kay ya na Ispiritu Santo adti kamayu. **20** Aw dili' gabi, yan ya udas na pagpaketulug na manga mayu pagpalipaslipasan ya pag-ubat-ubat na utaw aw yan uman ya udas na pagkalangulangutaw na pigsugu' na Tyumanem. **21** Manang na manga mag-inemay. **8** Manang asuntu na pagtanda-en mayu ya kadég na piglong nilan, kya-ilawan da kitadun na tingeg na Tyumanem, kun lyumekat adti Tyumanem aw wala'. Kun magpakatanaw kitadun kasiling na sundalu unu ya madyaw, yan ya daluga mayu, **22** aw na syumut sa manga pagkana' na pigtampeng pagpaketulug kamayu sa kadég na punganana sa aba aw ulu nan. Maynan uman naten malatay. **23** Na, ya Tyumanem na lyekatan tamengan ya kanaten pagka-utawun magi sa sa kalinaw, yan ya gayed maglinis kamayu. pagpadeleg sa kanaten pagpangintu-u, aw ya Aw tunggu-an nan ya kadakula' na pagkappaginawa tadun sa manga eped na utaw, aw ya utawun mayu, dalā ya anenganeng mayu aw pag-awid sa kanaten pag-iman na paluwa-en ya kamayu kalaluwa aw lawas, pada wala' kitadun. **9** Kay pigtawag kitadun na Tyumanem. ya pagsala' kamayu dun ni allaw na pagliku' Aw ya pagtawag nan kanaten, beke' na pa- na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. **24** Ya emel-emelen kitadun adti kamoliyan na allaw, Tyumanem na migtawag kanaten, kasaligan manang yan baling ya tud nan na paluwa-en sakanan aw un nan saba yeiy tumanen. **25** Kay kitadun magi sa kanaten Pangulu na si Jisu- manga inulug, panawgtawagi kami gayed adti Kristu. **10** Dun ni pagkamatay nan, yan da Tyumanem. **26** Aw pangumustaan kami adti ya dyumawat sa pagpa-emel-emel asuntu sa kadég na inulug tadun na mangintu-uway. **27** manga sala' tadun. Yanagaw, pangkay kun utaw Aw magi sa katundanan na pig-atag kanak na pa kitadun sa pagdateng nan aw pangkay kun kanaten Pangulu, paglongun ta kamu na dili' nyatay da, mabatug kitadun pa-eya-en adti mayu pagkalingawan ya pagbasa sa sulat ini tampilan nan. **11** Yanagaw padelega mayu ya adti asdangan na kadég na mangintu-uway. **28** pagpaketulug sa ginawa na tagsambuksambuk Ayin pa aku galu na awun gayed ni kamayu ya kamayu aw ya pagpaketulug sa pagpangintu-u grasya na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. na kadég mayu, kasiling na pig-imo' da mayu adun. **12** Kay manga inulug, manginayu' kami kamayu na basaan mayu ya manga nyapagud dun ni imo-unun na Tyumanem na awun ni kamayu. Silan ya miggagad aw migkulada' kamayu dun ni pagdalug mayu sa kanaten Pangulu na si Jisus. **13** Aw ginawaayi mayu silan asuntu sa kadyaw na manga pigpan-imo' nilan. Aw pagsambuka ya ginawa na kadég mayu. **14** Aw pigpaketulug nami ya ginawa mayu, kay manga inulug, na palna-uwan mayu ya manga mangkataka na magkaseb galu silan. Aw paketulug ya kamayu manga eped na malumay da ya ginawa. Aw tabangi mayu ya manga nyampakasungkul dun ni pagpangintu-u nilan. Aw paketulug ya kamayu pasinsiya adti kadég na utaw. **15** Dili' mayu pagpaketulug ya manga migpaketulug kamayu, manang gayed

2 Tésalonika

1 Aku si Pablo aw ya kanak manga eped na si Silas aw si Timotiyo un magpadala sa sulat ini adti kamayu na awun ni syudad na Tésalonika na gayed migkatipun nyanimba sa Tyumanem na kanaten Ama aw kan Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. **2** Padatengen galu kamayu ya grasya aw kalinaw na lyumekat adti Tyumanem na Ama tadun aw adti kan Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. **3** Kay manga inulug na nyangintu-u kan Kristu, dili' mabatug na dili' kami gayed magpasalamat sa Tyumanem asuntu kamayu.

Yan ya umba' nami imo-un kay tyumulin ya kamayu pagpangintu-u aw migkadakula' ya paggaginawaay na kadég mayu. 4 Yanagaw pigsaya' kamu nami adti manga mangintu-uway na migkatipun nyanimba sa Tyumanem adti edep na manga banwa, asuntu na nyati-is mayu ya kadég na manga kalugan aw manga pagpamulayam aw nyakapadeleg kamu dun ni kamayu pagpangintu-u. 5 Aw yeiy ya puliba na matinaw ya pagbaya' na Tyumanem sa pag-ukum nan sa manga utaw. Madég ya nyati-is mayu dun ni pagdalug mayu sa Tyumanem, yanagaw adti anenganeng nan umba' kamu maka-akup dun ni Kasakupan na Pighari-an nan. 6 Kya-edé-an tadun na matinaw saba ya kanan pag-ukum dun ni pagpamulayam nan sa manga utaw na nyamulayam kamayu. 7 Aw kamu na gayed pigpamulayaman, un kamu nan palagdengen edep nami. Ma-imó' yeiy kagaya dun ni allaw na lumiku' da ya kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu edep nan ya kanan matulus na manga anghil. 8 Dumateng sakanan na ka-edpedan na laga aw un nan pa-emel-emelen ya manga utaw na migpalipaslipas sa Tyumanem aw ya manga utaw na wala' dulug sa Madyaw na Ubat-ubat kan Jisus na kanaten Pangulu. 9 Magti-is silan sa pa-emel-emel na wala' ya tyamanan, aw ka-eletan silan adti Tyumanem, aw dili' da nilan uman kita-en ya dakula' na kadyawan na katulus nan. (*aiónios g166*) 10 Aw dun ni allaw na pagliku' ni Jisus, to-o sakanan deyen na manga mangintu-uway aw to-o silan ma-enneng-enneng asuntu sa kadakula' na kadyawan na pagka Tyumanem nan. Aw makaped kamu saba kanilan kay nyangintu-u la kamu sa tingeg na Tyumanem na pigpalna-u nami kamayu. 11 Aw yeiy ya du-an na gayed

kamu nami pyanawagtagwagan adti Tyumanem na imo-un kamu nan manga utaw na umba' sa pagtawag nan kamayu lekat pa asini muna. Aw migsekat kami kanan na gagaden kamu nan magi sa kanan katulus na un mayu tumanen ya kadég na kamayu pagkaliman na madyaw aw mabus mayu matigkas ya kadég na imo-unun na lekat adti kamayu pagpangintu-u, 12 pada magi kamayu deyen na manga utaw ya ngalan na kanaten Pangulu na si Jisus, aw kamu uman madeyen asuntu kanan. Aw ma-imo' ya kadég yeiy asuntu sa kallat na kanaten Tyumanem aw sa kallat ni Jisu-Kristu na kanaten Pangulu.

2 Na, kay manga inulug, kaliman nama na to-o pa mayu mabanggal ya pagliku' na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu aw ya pagtipun nan kanaten dun ni balintenga-an. Migsekat kami na **2** dili' magkasagunut ya anenganeng mayu kun awun utaw na maglong na dyumateng da kunu ya allaw na pagliku' ni Jisus. Dili' mayu pagbetang adti kamayu ginawa ya piglong nilan, pangkay pigpa-ed'e kunu silan na Ispiritu Santo, aw pangkay miglong silan na yan kunu ya kanami pigpalna-u aw pigsulat. **3** Dili' kamu magka-agad-agad sa paglongun nilan. Pa-ed'e' ku kamayu ya tengteng matinaw: Sa dili' pa lumiku' si Jisus, madég ya mayaw sa kanilan pagpangintu-usa Tyumanem. Aw dun da kabukasi ya sambuk na utaw na to-o malatay na gayed mag-atu sa kadég na manga sugu' na Tyumanem, aw ya un nan datengan ya pa-emel-emelen na wala' ya tyamanan. **4** Ampangan nan ya kadég na pigsimba na utaw aw patasen nan ya kanan pagka-utawun. Mingkud sakanan adti seled na Témplo na Tyumanem pada kita-en na kadég na utaw, aw maglong sakanan, "Aku ya Tyumanem." **5** Kay manga inulug ku, wala' pa gya mayu kalingawi ya kadég yeiy na piglong ku kamayu sa adtu pa aku ni sayid mayu dun ni Tésalonika. **6** Kya-ed'e-an da mayu kun unu ya nyakatagen sa utaw yan taman adun na wala' pa dateng ya allaw na bukasan sakanan. **7** Pangkay adun migpalekat da na tagu-tagu' ya malatay na imo-unun na utaw yeiy. Aw magpadeleg na dili' ka-ed'e-an menda' sa allaw na makamang da ya nyakatagen kanan. **8** Aw pagkatigkas yan, bukasan da ya utaw yan na gayed lyumakad sa manga sugu' na Tyumanem. Manang sa pagliku' na Pangulu tadun na si Jisus, degen nan ya utaw yan aw

patayen nan magi dun ni kanan pag-eyep. 9 saba ya kanaten Pangulu. Pakabagsegen nan ya Na, pada ka-edé-an mayu, sa dili' pa sakanan pagpangintu-u mayu, aw tamengan kamu nan degen ya utaw yan, una sakanan mag-imo' sa lekat adti manga kapandayan ni Satanas. 4 Aw madég na sallong kunu na milagru aw manga syumalig kami sa kanaten Pangulu na pigdalug pangilala magi sa katulus ni Satanas. 10 Aw mayu ya kadég na pigsugu' nami kamayu aw imo-un nan ya kadég na purgangan na malatay paddelegen pa mayu ya pag-imo' seiy. 5 Gagaden pada kagawayan ya manga utaw na agpet da galu na Tyumanem ya kamayu anenganeng pa-emel-emelen asuntu na wala' nilan ginawayai pada kalabetan mayu ya kadakula' na pagginawa ya katinawan na makapaluwa' galu kanilan. 11 nan aw tabangan kamu nan na mati-is mayu ya Yanagaw pabaya-an da silan na Tyumanem na manga kalugan kasiling na kan Kristu. 6 Na, kagawayan silan pada pangintu-uwan baling kay manga inulug, magi sa katundanan na pig-nilan ya galu'. 12 Aw ya sampetan yeiy, pa-emel- atag kanami na kanaten Pangulu na si Jisu-emelen silan na Tyumanem kay pigkeleán nilan Kristu, awun sugu' nami na dalugun mayu: Kun ya matinaw aw pagkatutukan silan sa manga awun manga mangintu-uway na dili' malim imo-unun na malatay. 13 Kay manga inulug magtalabahu aw dili' dumalug sa palna-u nami na pigginawaan na Tyumanem, gayed kami kamayu, pagpa-awat kamu kanilan. 7 Kya-edemigpasalamat kanan asuntu kamayu. Kay lekat an da mayu saba kun unu ya madyaw imo-un pa asini muna, dadan da kamu nan pigpamalli' kay nya-imo' kami pundinganan adti kamayu na un kamu paluwa-en magi dun ni paglinis talana pa nami adti sayid mayu idtu na muna. na Ispiritu sa kamayu anenganeng aw magi Migtalabahu kami 8 aw wala' kami pagsekat sa pagpangintu-u mayu sa katinawan na lekat sa makan na wala' nami bayadi adti kamayu. adti Tyumanem. 14 Aw pigtawag kamu nan Gabi aw allaw migtalabahu kami aw to-o kami magi sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu na nyapagud kay dili' kami malim na kabegatan pigpa-edé' nami kamayu, pada makasambuk kamu asuntu kanami. 9 Pig-imo' nami yeiy pada kamu dun ni kadyawan na kanaten Pangulu na silingan mayu kami, pangkay awun katundanan si Jisu-Kristu. 15 Yanagaw, kay manga inulug, nami lekat adti kan Kristu na umba' kami pakasaliga mayu ya kamayu pagpangintu-u galu atagan sa manga pigkapelek nami. 10 aw pagbetangan mayu sa ginawa ya kadég na Kay talana nami adti sayid mayu, maynini pigdeneg nami na pigpalna-u nami kamayu, ya pigsugu' nami kamayu: Pangkay singalan pangkay piglong da nami dun ni sayid mayu ya dili' magtalabahu, dili' sakanan pakanen. aw pangkay adti manga sulat na pigpadala 11 Pigpa-anenganeng nami yeiy kamayu kay nami. 16 Na, nyanawagtawag kami adti kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu aw Tyumanem na kanaten Ama, kay yan ya gyuminawa kanaten aw migpakabseg sa kanaten ginawa na wala' ya tyamanan aw nyatag sa dakula' to-o na pag-iman. (aiōnios g166) 17 Pakaganen galu na Tyumanem ya kamayu ginawa aw pakabagsegen kamu nan dun ni kadég na pigpan-imo' mayu na madyaw aw kadég uman na piglong mayu.

3 Na, sa dili' pa nami tigkasen ya sulat ini, awun sekaten nami kamayu. Kay manga inulug, panawagtawagi beg kami adti Tyumanem na maksay mapa-edé' ya Madyaw na Ubat-ubat kan Jíus adti madég pa na manga utaw aw dawaten nilan, kasiling na pagdawat mayu idtu muna. 2 Aw panawagtawagi kami uman adti Tyumanem na tamengan kami nan adti manga utaw na mangkalatay, kay dili' ya kadég na utaw alag nyangintu-u kan Kristu. 3 Manang kasaligan

pigdeneg nami na awun kunu manga utaw dun ni kamayu na dili' magtalabahu. Kaliman nilan olo' ya mangilabet adti manga imo-unun na eped na manga utaw. 12 Yanagaw, asuntu na awun katundanan nami lekat adti kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu, sumugi' kami sa manga utaw yan na magtibulluk silan magtalabahu pada awun kakamangan nilan sa kanilan kapelekan. 13 Manang kamu, kay manga inulug, dili' kamu magkalumay dun ni imo-unun mayu na madyaw. 14 Kun awun utaw adti kamayu na dili' dumalug sa palna-u nami asini sulat ini, bantayi mayu sakanan aw dili' kamu magpa-iyeped kanan, pada mamulamula sakanan. 15 Dili' mayu sakanan pag-imo-un pon, manang palna-uwu mayu baling, kay inulug mayu sakanan dun ni pagpangintu. 16 Na, atagan kamu galu na Pangulu tadun sa kalinaw, pangkay unu ya dumateng adti kamayu, kay yan saba ya lyekatan sa kalinaw. Gayed kamu

nan agad-agadan. **17** Aku si Pablo ya migpirma asini katigkasan na sulat ini, kay yan ya kanak katanem adti kadég na sulat ku pada ka-edé-an mayu na ya sulat yeiy tengteng lekat adi kanak. **18** Ayin pa aku galu na awun gayed ni kadég mayu ya grasya na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu.

1 Timotiyo

1 Kay Timotiyo, aku si Pablo ya migsulat adti kanmu. Nya-imo' aku apostol ni Kristu Jisus asuntu sa sugu' na Tyumanem na kanaten Magpaluwa-ay aw ni Kristu Jisus na kanaten pig-iman. **2** Pigsulatan ta kaw na pigsiling ku na kanak tengteng ise' kay migsambuk da kita dun ni pagpangintu-u kan Jisus. Padatengen galu kanmu ya grasya aw kallat aw kalinaw na lyumekat adti Tyumanem na Ama aw adti kan Kristu Jisus na kanaten Pangulu. **3** Idtu muna sa pagpanaw ku pasinan adti probinsiya na Macédonya, migsekat aku kanmu na magpatagak pa kaw dun ni syudad na Épéso. Aw adun, salutun ku ya paglong kanmu na padelegen mu ya kanmu imo-unun dun. Kay awun manga utaw na migpalna-u sa sangkamulu', yanagaw ikaw ya maglong kanilan na patenengen nilan ya maynan na palna-u. **4** Aw paglonga uman silan na dili' nilan pagsapadan ya kanilan udas adti manga kasampetanen na pig-imo-imo' idtu pa muna na manga mangkatikadeng aw sa tultulanen na wala' ya katigkasen, kay yeiy baling ya du-an na awun pag-ayil. Aw dili' yeiy makatabang sa manga utaw sa pagdalug sa palpa na Tyumanem, kay ya pagka-ed'e' aw ya pagdalug sa palpa nan magi saba olo' dun ni kanaten pagpangintu-u. **5** Yan ya du-an na pigpalna-u ku yeiy kay kaliman ku na ya kadég mayu na mangintu-uway tengteng maggaginawaay. Aw mabatug ya paggaginawaay yeiy kun malinis ya kamayu anenganeng, aw kun kya-ed'e-an mayu na wala' ya nya-imo' mayu na malatay adti Tyumanem, aw kun ya pagpangintu-u mayu kanan wala' ya pagtallalingu. **6** Manang awun edep na manga utaw dun ni kamayu na wala' da nilan daluga ya maynan na anenganeng. Pigsapadan nilan baling ya kanilan manga allaw dun ni pagbalawbalaw sa wala' ya un ma-untung. **7** Yan ya kaliman nilan ya ma-imo' magpalna-uway sa Uldin na Tyumanem. Manang wala' nilan kalabeti kun unu ya pigpalna-u nilan pangkay gayed silan gyumelgel adti asdangan na manga mangintu-uway na matinaw kunu ya kanilan palna-u. **8** Na, kya-ed'e-an da tadun na madyaw ya Uldin na pig-atag na Tyumanem kan Moysis kun umba' ya paggamit na manga utaw. **9** Kay kya-ed'e-an tadun na ya Uldin wala' imo-a sa

manga utaw na wala' ya sala'. Yan baling ya pigimo-an sa Uldin ya manga mig-imo' sa malatay aw manga utaw na wala' dalug sa bala-ud na migdumala kanilan. Pig-imo' saba ya Uldin sa manga utaw na wala' pagsimba sa Tyumanem aw sa manga makasasala', aw sa manga utaw na wala' pamasa sa Tyumanem aw miglong sa malat adti kanan, aw sa manga utaw na migpatay sa edep na utaw pangkay kanilan ama aw ina. **10** Aw ya Uldin pig-imo' uman sa manga magkasala-enen, aw sa manga migkakalimay na tumalag eseg, aw sa manga magpandampsas sa utaw, aw sa manga galu-un, aw sa manga migmatinaw sa galu' adti asdangan na magukumay, aw adti pangkay singalan na nyatu sa matinaw na palna-u na Tyumanem. **11** Pigpalnu-u ku yeiy magi sa Madyaw na Ubat-ubat sa kadyawan na Tyumanem na umba' deyen. Aw yeiy ya palna-u na pigtaligu nan kanak na un ku ubat-ubat adti manga utaw. **12** Migpasalamat aku kan Kristu Jisus na kanaten Pangulu na nyatag kanaken sa kabagseg pada mabatug ku ya manga imo-unun nan. Kay adti kanan kasaligan aku, yanagaw asuntu sa kallat nan kanak, pigtaliguwan aku nan sa manga imo-unun, **13** pangkay idtu muna piglongan ku na malatay ya ngalan ni Jisus. Pigpamulayaman ku uman ya manga mangintu-uway aw pigmulamula ku silan. Manang pigkallatan aku nan baling, asuntu na wala' pa aku pangintu-u kanan aw wala' ku uman ka-ed'e-i na malat kadi' ya pigimo' ku. **14** Dakula' to-o ya kallat nan kanak, yanagaw nyabatug ku ya pagpangintu-u aw ya pagginawa kanan aw sa edep na manga utaw. Ma-imo' tadun ya maynan kay nyakasambuk da kitadun kan Kristu. **15** Na, ya un ku paglungan tengteng yeiy matinaw aw umba' pangintu-uwan na kadég na utaw: Nyadi si Kristu Jisus asini tas na lupa' pada magpaluwa' sa manga utaw na makasasala'. Awaku ya to-o makasasala' sa kadég. **16** Manang yeiy saba ya du-an na kyallatan aku nan, pada kita-en ya pagtagen ni Kristu Jisus sa kadaman nan adi kanak, pangkay aku ya to-o makasasala'. Aw yanagaw nya-imo' aku pundinganan adti kadég na manga utaw na un mangintu-u kanan aw makatagtun sa ginawa na wala' ya katigkasen. (aiōnios g166) **17** Naten basaan ya Tyumanem aw deyen sakanan na wala' ya tyamanan! Yeiy ya Hari' na wala' ya lyekatan aw wala' uman ya tyamanan. Dili' sakanan magkamatay aw dili' sakanan pagkita-

en. Sambuk da olo' ya Tyumanem. Amén. (aiōn) eseg na manawagtawag adti Tyumanem ka-
g165] 18 Na, kay Timotiyo na pigsiling ku na ilangan na malinis ya kanilan anenganeng,
kanak ise', ini ya palna-u ku kanmu: Betangan aw dili' silan magkadaman, aw dili' mati-ayil.
adti anenganeng mu ya pigpa-edé' na propita 9 Aw maynan uman, ya manga kāubayan, sa
idtu muna sa un pa-imó' kanmu na Tyumanem pagsambuk nilan dun ni pagpanawagtawag adti
na yeiy ya magpakabagseg sa kanmu ginawa Tyumanem, madyaw galu pagsutun nilan ya
dun ni pag-atu sa malatay. 19 Pakatanawi ya kadékgadéng na umba' sa pagsimba, beke' na
pagpangintu-u mu kan Kristu, aw pagbetangan kadékgadéng na makamulamula kanilan. Aw dili'
gayed adti kanmu ginawa na wala' ya ma- nilan pagpasoblaán ya pagpakanenggeya sa
imo' mu na malatay adti Tyumanem. Kay kanilan lugay aw ya pagsut sa manga bulawan aw
awun manga edep dun ni kamayu na pangkay pérlas aw kadékgadéng na to-o dakula' ya alaga'.
kya-edé-an nilan ya madyaw imo-un manang 10 Manang yan baling ya pakanenggeya nilan
pig-imó' nilan baling ya malatay, yanagaw ya manga madyaw na imo-unun na umba' sa bet
migkalat ya kanilan pagpangintu-u. 20 Kasilng na kāubayan na nyangintu-u la sa Tyumanem. 11
ni Himéniyo aw si Aléjandro na pigtumbay da Aw kun awun magpalna-u, ka-ilangan matinep
ku adti kan Satanas magi sa kanak paglong na ya manga kāubayan magpakanyeg aw kāagadan
dili' da silan paseleden adti katipun na manga nilan ya matinaw na palna-u. 12 Dili' ku tumbay
mangintu-uway, yanagaw patenengen da nilan ya manga kāubayan na palna-uwan nilan ya
ya paglong sa malatay adti Tyumanem.

2 Na, ya tagna' na paglongun ku kamayu, dili'
mayu pagkalingawan pagpanawagtawagan
adti Tyumanem ya kadéng na manga utaw.
Padatengan mayu adti asdangan nan ya pigsekat
mayu pada kanilan aw gayed tadun sakanan
pasalamatan sa kadyaw na pig-imó' nan adti
kanilan. 2 Aw dun ni kanaten pagpanawagtawag
adti Tyumanem, dili' tadun kalingawan ya
manga hari' aw ya kadéng na migdumala kanaten,
pada awun kalinaw na pag-eya' tadun aw
madalug tadun ya bet na Tyumanem aw wala'
ya pagsala' sa kanaten bet. 3 Yeiy ya madyaw na
pagpanawagtawag, aw makatutuk sa Tyumanem
na kanaten Magpaluwa-ay, 4 kay ya kaliman
nan paluwa-en ya kadéng na utaw aw maka-
ede' silan sa matinaw na palna-u. 5 Kay
sambuk da olo' ya Tyumanem, aw sambuk da
ya migpatenga' sa manga utaw adti Tyumanem,
aw yeiy si Kristu Jíus na migpaka-utaw 6
aw migtumbay sa pagka-utawun nan na un
paglekat sa kadéng na manga utaw. Aw yanagaw,
dun ni allaw na pigpamalli' na Tyumanem na
un matay si Jíus, pigmatinaw na kaliman na
Tyumanem makaluwa' ya kadéng. 7 Aw yeiy
ya du-an na pigpadala aku nan na un mag-
ubat-ubat aw ma-imó' apostol. Matinaw ya
piglong ku aw beke' na galu'. Aw pigsugu'
aku nan adti manga Héntil na un magpa-
ede' sa matinaw na palna-u kan Kristu pada
mangintu-u silan. 8 Yanagaw ya kanak kaliman,
pangkay kinunu ya pagkatipun mayu, ya manga

eseg na manawagtawag adti Tyumanem ka-
ilangan na malinis ya kanilan anenganeng,
kanak ise', ini ya palna-u ku kanmu: Betangan aw dili' silan magkadaman, aw dili' mati-ayil.
adti anenganeng mu ya pigpa-edé' na propita 9 Aw maynan uman, ya manga kāubayan, sa
idtu muna sa un pa-imó' kanmu na Tyumanem, madyaw galu pagsutun nilan ya
dun ni pag-atu sa malatay. 19 Pakatanawi ya kadékgadéng na umba' sa pagsimba, beke' na
pagpangintu-u mu kan Kristu, aw pagbetangan kadékgadéng na makamulamula kanilan. Aw dili'
gayed adti kanmu ginawa na wala' ya ma- nilan pagpasoblaán ya pagpakanenggeya sa
imo' mu na malatay adti Tyumanem. Kay kanilan lugay aw ya pagsut sa manga bulawan aw
awun manga edep dun ni kamayu na pangkay pérlas aw kadékgadéng na to-o dakula' ya alaga'.
kya-edé-an nilan ya madyaw imo-un manang 10 Manang yan baling ya pakanenggeya nilan
pig-imó' nilan baling ya malatay, yanagaw ya manga madyaw na imo-unun na umba' sa bet
migkalat ya kanilan pagpangintu-u. 20 Kasilng na kāubayan na nyangintu-u la sa Tyumanem. 11
ni Himéniyo aw si Aléjandro na pigtumbay da Aw kun awun magpalna-u, ka-ilangan matinep
ku adti kan Satanas magi sa kanak paglong na ya manga kāubayan magpakanyeg aw kāagadan
nilan ya matinaw na palna-u. 12 Dili' ku tumbay
ya manga kāubayan na palna-uwan nilan ya
manga eseg, manang magpakanyeg baling silan.
Aw dili' silan uman atagan na katundanan
magdumala sa manga eseg. 13 Kay ya muna pig-
imo' na Tyumanem si Adan, aw tigkas yan si Iba.
14 Aw beke' ni Adan ya piggawayan ni Satanas,
manang ya kāubayan baling, aw kyalakadan nan
ya pigpigel na Tyumanem. 15 Aw yeiy ya du-an
na magti-is ya manga kāubayan kun kautawan
silan. Manang makaluwa' silan kun magpadeleg
dun ni pagpangintu-u aw pagginawa sa edep,
aw kun malinis ya anenganeng aw matadeng
magdala sa pagkāubayan nilan.

3 Matinaw saba ya paglongun ini: Kun awun
utaw na kaliman nan maggagad sa manga
mangintu-uway, madyaw to-o ya pigkaliman
nan. 2 Aw ya utaw na umba' pamallí-en na
ma-imó' maggagaday kanilan, ya eseg na wala'
ya un pagsala' sa bet nan. Sambuk da ya
kāubayan nan. Matadeng sakanan magtagen sa
pagkaliman na pagka-utawun nan aw pagbasaan
sakanan. Aw una nan pag-anenganengen ya
umba' nan imo-un. Madyaw ya dengeg nan aw
magpamasa sa manga utaw na makalaba' adti
balay nan. Aw matadeng sakanan magpalna-
u. 3 Dili' pala-inem sa magpakalangulangu.
Dili' matipanumbagay manang pagpakyawun
nan baling ya kadéng na utaw. Dili' mati-ayil aw
dili' nan pagginawaan ya kuwalta. 4 Madyaw
sakanan magdala sa ka-epedanan nan adti balay,
yanagaw pagkāagadan sakanan na mangayse'
nan aw pagbasaan nilan. 5 Kay kun ya utaw
dili' matadeng magdala sa ka-epedanan nan

dun ni kanan balay, unun nan ya pagdumala sa **4** Na, to-o nyabangal ya piglong na Ispiritu manga mangintu-uway sa Tyumanem? **6** Aw ya Santo na adti kamoliyan na manga allaw eseg na pamalli-en dili' galu bagu nyangintu-u awun manga utaw na ayawan nilan ya kanilan pagaw magpatastas sakanan asuntu na maksay pagpangintu-u aw dumalug silan sa manga pigpamalli' aw masiling baling sakanan ni ispiritu na maggaway aw sa palna-u na Satanas na pig-ukuman da na pa-emel-emelen manga busaw. **2** Ya palna-u yeiy iman mu asuntu sa pagpatastas nan. **7** Aw yan ya aw matinaw, manang migtallalingu ya manga pamalli-en mayu, ya eseg na pigsaya' uman utaw na magpalna-u seiy, aw kyebbelan da ya na manga utaw na wala' pangintu-u, pada anenganeng nilan. **3** Pigpigil nilan sa manga dili' sakanan mulamulaen aw dili' kalitagan ni utaw ya pagpangugnan. Aw pigpalna-uwan Satanas. **8** Maynan uman ya manga dyakunu. nilan uman na dili' kuman sa edep na manga Yan ya pamalli-en mayu ya madyaw ya dengeg. punganan na pagkanen, pangkay pig-imo' na Kasaligan silan dun ni kanilan tingeg. Aw dili' Tyumanem ya kadég yeiy na un galu dawaten silan pala-inem sa magpakalangulangu. Aw dili' na manga mangintu-uway aw pasalamatan kay nilan pagginawaan ya kuwalta. **9** Yan baling ya kya-edé-an nilan ya matinaw na palna-u. **4** betang nilan adti kanilan anenganeng ya pigpa- Kay ya kadég na pig-imo' na Tyumanem alag ede' da na Tyumanem sa pagpangintu-u kan saba madyaw, aw kun pigpasalamatan da adti Kristu, aw malinis ya anenganeng nilan. **10** Aw kanan, dili' da galu kelean na manga utaw, **5** kay ka-ilangan una talamanen kun wala' ya pagsala' piglinisan da na Tyumanem magi sa tingeg nan sa bet nilan, aw pagkatigkas yan bagu silan aw sa pagpanawagtawag na manga mangintupamalli-en na ma-imo' dyakunu. **11** Aw maynan uway. **6** Kun yeiy ya palna-u mu adti kanaten uman ya kanilan manga kaubayan, madyaw ya manga inulug na nyangintu-u, ma-imo' kaw dengeg nilan aw dili' nilan pagkalaten ya dengeg madyaw na sugu-anen ni Kristu Jisus. Kay kita-na edep na utaw. Matadeng silan magtagen en nilan na tengteng mu kyalabetan ya tingeg sa pagkaliman na pagka-utawun nilan, aw na Tyumanem aw ya matinaw na palna-u na kasaligan silan dun ni kadég na imo-unun nilan. pigdalug da mu. **7** Dili' mu pagsapadan ya manga **12** Ya utaw na ma-imo' dyakunu, sambuk da allaw dun ni manga kasampetanen na wala' ya kanan kaubayan. Aw matadeng sakanan ya guna kay wala' yan lekat adti Tyumanem, magdala sa mangayse' nan aw ka-edepenan Kay ya kasampetanen yeiy pig-imo-imo' olo' nan dun ni balay. **13** Kay ya manga dyakunu na manga utaw. Tibagsegi baling ya pagdalug na migpakyaw sa pigtaligu kanilan, madyaw sa bet na Tyumanem. **8** Awun saba ma-untung uman ya dengeg nilan adti edep na utaw, aw dili' tadun dun ni pagpakabagseg sa kanaten lawas, silan mamulamula maglong sa pagpangintu- manang to-o pa dun dakula' ya ma-untung u nilan kan Kristu Jisus. **14** Na, kay Timotyo, kun tibagsegan tadun ya pagdalug sa bet na awun palpa ku na maksay aku galu madtu Tyumanem. Aw yan ya ma-untung tadun, ya ni tampilid mu, manang pugsulat ku kanmu ya ginawa na lyumekat adti Tyumanem, beke' olo' manga palna-u yeiy **15** pagaw masalang pa na asini tas na lupa' manang adtu uman kagaya aku, pada ka-edé-an da mu dadan kun unu ya ni tas na langit. **9** Ya paglongun yeiy matinaw imo-un na kadég na manga mangintu-uway na saba aw umba' pangintu-uwan na kadég na nyaka-akup dun ni kasakupan na Tyumanem na utaw. **10** Yeiy ya duan na migtibagseg kitadun na gayed awun. Kay kitadun ya kasakupan nan na mapalna-u yeiy adti manga utaw, kay syumalig kasiling na manga aligi aw palangad tullukanan kitadun sa Tyumanem na gayed awun na yan ya sa katinawan. **16** Aw kya-edé-an na kadég Magpaluwa-ay sa kadég na manga utaw labi la tadun na to-o madyaw ya pigbukasan da na ya manga nyangintu-u kanan. **11** Yanagaw to-o Tyumanem sa pyangintu-uwan tadun: Migka- palna-uwan ya kadég yeiy pada dalugun nilan. utaw si Kristu aw pigmatinaw na Ispiritu Santo **12** Na, pagaw palipaslipasan na edep na utaw ya na wala' ya sala' dun ni kanan. Kyinita' sakanan palha-u mu asuntu na bagu pa ya kanmu ginawa. na manga anghil. Pig-ubat-ubat sakanan adti Dili' mu pagtumbay na ma-imo' ya maynan, manga nasud. Pyangintu-uwan da na madég na manang imo-a baling pundinganan ya kanmu utaw, aw nya-engat sakanan adti tas na langit. pagka-utawun adti manga mangintu-uway magi dun ni paglong mu, aw adti madyaw na bet

mu, aw sa pagginawa mu sa kadégnan manga singalan ya dili' magtabang sa kadégnan nan, utaw, aw sa pagpangintu-u mu na to-o masalig, labi la ya kanan pamilya, pigbalyaw da nan aw dun ni kanmu anengeneng aw sa kadégnan ya kanan pagpangintu-u, aw to-o pa sakanan na manga imo-unun mu na wala' ya pagsala'. malatay kay sa utaw na wala' pangintu-u. 9
13 Sa dili' pa aku dumateng dun ni kamayu, Ya umba' mayu lista na un tabangan, yan ya kasebi ya pagbasa sa pigpasulat na Tyumanem balu na kaneman da ya umay nan, aw wala' da adti katipun mayu. Tibulluka ya kanmu ginawa sakanan pangugnan, 10 aw pigsaya' sakanan na adti pag-ubat-ubat sa tingeg na Tyumanen adti manga utaw asuntu sa madyaw na pigpan-imo' manga utaw, aw palna-uwi silan. 14 Gamita nan, aw madyaw ya pagpatulin nan sa kanan ya kataadeng na pig-atag da kanmu na Ispiritu manga mangayse', aw pigbasaan nan ya manga Santo, na yan ya pigpa-ed'e' da na propita idtu utaw na nyakalab'a' adti kanan, aw pigsanggila' muna na pagpandung na manga maggagaday sa nan ya manga mangintu-uway, aw tyumabang kanilan manga palad adti kanmu. 15 Tibulluka sa manga makalalat, aw gayed nyatibulluk ya ya kanmu ginawa adti kadégnan imo-unun anengeneng nan adti imo-unun na madyaw. 11 na pigtaligu kanmu, pada kita-en na kadégnan Manang ya manga balu na bagu pa ya ginawa, na utaw na to-o la kaw matadeng maggagad dili' mayu pagsulaten ya kanilan ngalan adti kanilan. 16 Gayed pakatanawi ya kadégnan imo-unun mu aw padelega ya kanmu pagpalna-u listahan sa manga balu na umba' tabangan. sa tengteng matinaw. Kay kun yeiy ya imo-unun mu, makaluwa' ya kanmu pagka-utawun aw ya Kay pagaw magagad silan na pagkaliman na salut, aw kapabaya-an baling nilan ya imo-unun manga utaw na magpakanyeg kanmu. dun ni kan Kristu. 12 Aw dun da baling silan pakasala' kay dili' da nilan pagbetang sa ginawa ya kanilan muna pakang na magtibulluk adti imo-unun na Tyumanem. 13 Aw ya sambuk uman na du-an na dili' silan paglista, pagaw magkataka silan aw manumbalayan, aw gayed silan baling mangilabet sa manga edep na utaw aw magsugpaten silan sa malat na tingeg. 14 Yanagaw ya kanak palna-u sa manga balu na bagu pa ya ginawa, madyaw pa na mangugnan silan salut, aw mag-ise' pa, aw pakadyawun nilan ya pagdala sa kanilan pamilya. Kun maynan ya imo-un nilan, wala' ya mapaglong na po-on tadun na malat adti kadégnan na nyangintu-u. 15 Yeiy ya pigpalna-u ku kay awun manga balu na nyakasuway da na un dumalug sa pagkaliman ni Satanas. 16 Kun awun kaubayan na nyangintu-u aw awun kadégnan na balu, ka-ilangan na yan ya tumabang. Kun maynan, dili' kabegatan ya edep na manga mangintu-uway sa pagtabang kanilan, aw mabatug pa nilan ya pagtabang sa edep na manga balu na wala' ya kanilan pagsaligan. 17 Ya manga maggagaday na madyaw magdala sa manga mangintu-uway, basaan mayu silan aw atagan sa tandan na umba' sa pagud nilan, labi la ya maseb mig-ubat-ubat aw migpalna-u sa tingeg na Tyumanem. 18 Kay awun pigpasulat nan asini muna: "Dili' mayu pagpungusan ya baka na migtaguna' sa bagu pig-ani, pada makakan ya baka." Aw awun pa uman pigpasulat nan:

5 Kun awun makasala' na manga eseg na unud da ya ginawa, dili' mu silan pagkadamanan, manang palna-uwi baling silan magi sa madyaw na tingeg, kasiling na paglong mu sa kanmu ama. Aw dun ni paglong mu uman sa manga eseg na bagu pa ya ginawa, silinga na kanmu kaylug. 2 Aw ya manga kaubayan na unud da ya ginawa, ya paglong mu kanilan silinga na kanmu ina. Aw ya manga kaubayan na bagu pa ya ginawa, ya paglong mu uman kanilan silinga na kanmu bubay na wala' ya malat na anengeneng. 3 Pakadyawa mayu ya manga kaubayan na nyabalu na wala' da ya kanilan pagsaligan. 4 Manang kun ya balu awun manga mangayse' nan aw manga umpu nan, silan ya umba' tumabang kanan, kay pig-atag kanilan na Tyumanem na silan ya magdiyaga sa kanilan mangkatikadeng. Aw dun da nilan kasuli-i ya kadyaw na pagpatulin na matikadeng nilan. Aw yeiy ya makatutuk sa Tyumanem. 5 Manang ya balu na wala' da ya pagsaligan nan, yan da olo' ya pigsaligan nan ya Tyumanem. Allaw aw gabi gayed sakanan nyanawagtawag adti Tyumanem aw migsekat sa tabang nan. 6 Manang ya balu na gayed olo' dyumalug sa pagkaliman na pagka-utawun nan, pangkay utaw pa sakanan manang adti Tyumanem kasiling sakanan na nyatayda. 7 Palna-uwan yeiy adti manga mangintu-uway pada wala' ya pagsala' kanilan. 8 Pangkay

"Ya migtalabahu umba' sakanan tandanan sa na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu aw ya pagud nan." **19** Dili' kaw magka-agad-agad sa palna-u sa pagdalug sa bet na Tyumanem. **4** Ya diklamu adti maggagaday kun dili' matinawun manga utaw yeiy migpalibantug olo' sa pagkana duwa aw tulu ya utaw. **20** Manang kun awun utawun nilan, manang wala' ya kyalabetan nilan. maggagaday na gayed nyakasala', pagsagdaan Kaliman nilan olo' ya pagbalawbalaw sa wala' sakanan adti asdangan na kadéng na mangintu- ya guna aw ya pag-ayil sa kakawasan na manga uway, pada mallek ya manga edep aw dili' tingeg. Aw yan ya lyekatan sa pag-inga-inga-ay silan dumalug adti pagpaketasa' nan. **21** Na, aw dili' pagkasambuk na anenganeng, aw ya magi dun ni ngalan na Tyumanem aw ni Kristu pagkalat sa dengeg na manga edep, aw malat Jisus aw manga anghil na pigpamall' nan, na pagbabintangay. **5** Aw wala' ya katantanan paglongun ta kaw na dalugun mu ya kadéng na na ayil na manga utaw kay nyabaluk da ya pigpalna-u ku kanmu. Dili' kaw magkibang sa anenganeng nilan aw nyalagak da adti kanilan utaw aw dili' mu pag-apitan ya sambuk. **22** ya matinaw na palna-u. Mig-anenganeng silan Dili' kaw maksay magpandung sa kanmu palad na dakula' ya makuwalta nilan sa pagpangintu-adti utaw na malim ma-imo' maggagaday sa u nilan sa Tyumanem. **6** Manang beke' na manga mangintu-uway, pagaw awun sala' nan maynan! Dakula' saba ya ma-untung dun ni na wala' mu ka-edé-i aw iman na manga utaw aw pagpangintu-u sa Tyumanem kun awun pagleya tyande' mu ya sala' nan. Pakatanawi ya kanmu pangkayunu ya nyatagtun tadun. **7** Kay wala' pagka-utawun na wala' ya pagsala' kanmu. **23** ya dyala tadun asini tas na lupa', aw wala' uman Na, asuntu na malikit kaw pagkedelan, kay ya madala tadun adti kanaten pagkamatay. **8** Timotiyo, beke' olo' na tubig ya pag-inemen Yanagaw kun awun pagkanen tadun aw awun mu, manang dili' kaw magduwaduwa mag- pagkadékgadé, magleya kitadun sa kanaten inem sa tagbi' na bino kay yan ya makatabang nyatagtun. **9** Ya manga utaw na kaliman sa magkedel na buntit mu. **24** Aw dun ni nilan ma-imo' mayaman, mabuyu silan baling pagpamall' mu sa un taliguwan sa imo-unun adti pag-imo' sa malatay, aw kalitagan dun na Tyumanem, dili' mu pagkalingawan ya ini: ni imo-unun na wala' ya guna. Aw dalugun Awun utaw na kya-edé-an da na edep ya manga nilan ya pagkaliman na pagka-utawun nilan sala' nan pangkay wala' pa ukumi, manang na yan ya makapagkalat kanilan aw yeiy ya awun uman utaw na ya manga sala' nan kagaya dumala kanilan adti kalatayan. **10** Kay ya pa kabukasi. **25** Kasiling uman na madyaw na pagginawa sa kuwalta, yan ya lyekatan sa kadéng imo-unun. Awun manga imo-unun na utaw na na punganan na malatay. Awun edep saba na madyaw na maksay pagka-edé-an, aw pangkay manga utaw na gayed nyanguwalta aw yan dili' maksay ka-edé-an, manang bukasan saba ya nyakapasuway kanilan adti pagpangintu-u, aw yan ya du-an na awun kakalatan na ginawa nilan. **11** Manang ikaw, kay Timotiyo, asuntu na pigtaliguwan da kaw na Tyumanem sa imo-unun nan, pagpaketaw kaw sa maynan na manga imo-unun na malatay. Aw yan baling ya tibagsegi ya pagdalug sa pagkaliman na Tyumanem aw sa kanan bet. Aw pakasaliga ya kanmu pagpangintu-u kanan. Ginawaan mu ya Tyumanem aw ya edep na utaw, aw pagpadeleg kaw pangkayunu ya dumateng na manga kalugan, aw pakadyawa ya kadéng na utaw. **12** Kasiling kaw na utaw na migabay nyalaguy. Tibulluka ya anenganeng mu adti kanmu pagpangintu-u, aw to-o awidi ya nyadawat mu adti Tyumanem na yan ya ginawa na wala' ya katigkasian. Kay pigtawag kaw nan, aw madéng ya utaw na migmatinaw sa kanmu pag-ubat-ubat sa pagpangintu-u mu kan Kristu.

6 Awun uman palna-u ku sa manga allang na nyangintu-u. To-o nilan basaan ya tagtun kanilan, pada wala' ya mapaglong na edep na utaw na malatay adti ngalan na Tyumanem aw adti palna-u tadun. **2** Aw kun ya allang aw ya tagtun kanan alag silan mangintu-uway, beke' yeiy na indeganan na dili' na allang basaan ya tagtun kanan. Ka-ilangan baling na to-o pa nan pagkaagadan ya tagtun kanan aw kaseban ya imo-unun nan. Kay mangintu-uway saba ya ka-untungan sa talabahu nan aw alag silan pigginawaan na Tyumanem. Palna-u mu yeiy adti manga utaw aw pakabagsega ya ginawa nilan na dalugun ya palna-u yeiy. **3** Pagaw awun manga utaw na magpalna-u sa sangkamulu' na wala' pag-unawa sa matinaw na palna-u

(aiōnios g166) 13 Awun paglongun ku kanmu magi dun ni ngalan na Tyumanem na nyatag sa ginawa adti kadégi, aw dun uman ni ngalan ni Kristu Jíus na migmatinaw adti asdangan ni Ponsyo Pilato kun singalan sakanan. 14 Tumana ya kadégi na pigsugu' ku kanmu aw tibagsegi na madalug yeiy na wala' ya magsala' kanmu, menda' na dumateng ya kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. 15 Kay un sakanan bukasan na Tyumanem dun ni allaw na pigpamalli' da nan dadan. Aw ya Tyumanem yan ya to-o deyen aw yan olo' ya magdumala sa kadégi. Yan ya Hari' sa kadégi na manga hari' aw yan ya Pangulu sa kadégi na manga pangulu. 16 Yan olo' ya wala' ya lyekatan aw wala' ya pagkamatay. Aw nyeya' sakanan dun ni kalalamdag aw dili' mabatug na utaw palapitan. Wala' ya kyumita' kanan kay dili' sakanan pagkita-en, aw yan ya umba' basaan, aw yan olo' ya magdumala na wala' ya tyamanan. Amén. (aiōnios g166) 17 Na, palna-uwi ya manga mayaman na dili' silan magpatastas aw dili' silan magsalig sa kanilan kuwalta aw manga ka-unan, kay dili' nilan imanmanen na malagak ya kadégi yeiy. Manang yan baling ya saligan nilan ya Tyumanem kay yan ya magsambat sa kadégi pada magleya kitadun. (aiōn g165) 18 Aw palna-uwi silan na gayed mag-imo' sa madyaw pada magkadégi ya imo-unun nilan na madyaw, aw palna-uwi uman na tumabang silan sa eped na utaw, aw magkanimbet silan aw dili' magdemet sa kuwalta nilan. 19 Kun maynan ya imo-un nilan, kasiling na migluduk silan sa ka-unan adti tas na langit, aw matagtun nilan ya tengteng ginawa na wala' ya katigkasen. 20 Kay Timotiyo, pakatanawi ya kadégi na pigtaligu kanmu na Tyumanem. Dili' kaw magsambuk sa balawbalaw na wala' ya un ma-untung kay ya piglong nilan wala' saba lekat adti Tyumanem. Aw dili' kaw magpa-iyeped sa manga utaw na mig-anenganeng na awun katadeng nilan manang mig-ampang baling sa matinaw na palna-u. 21 Awun saba eped na manga utaw na nyakasuway lekat adti pagpangintu-u kan Kristu asuntu sa pagdalug sa maynan na katadeng. Ayin pa aku galu na awun ni kadégi mayu ya grasya na kanaten Pangulu.

2 Timotiyo

1 Kay Timotiyo, aku si Pablo ya migsulat adti kanmu. Nya-imo' aku apostol ni Kristu Jisus magi sa pagbaya' na Tyumanem aw pigpadala aku nan na un magpa-edé' adti manga utaw sa ginawa na wala' ya katigkasan. Yeiy ya ginawa na pigpakang nan dadan adti kadég na utaw na nyangintu-u kan Kristu Jisus. **2** Pigsulatan ta kaw na kanak pigginawaan aw pigsiling ku na kanak ise'. Padatengen galu adti kanmu ya grasya aw kallat aw kalinaw na lyumekat adti Tyumanem na Ama aw adti kan Kristu Jisus na kanaten Pangulu. **3** Dakula' to-o ya pagpasalamat ku adti Tyumanem na pigsimba na kanaten manga tyugbulan aw yan uman ya pigsimba ku lekat adti malinis na anenganeng. Gabi aw allaw gayed ta kaw kyananganeng dun ni kanak pagpanawagtawag adti Tyumanem. **4** Kun pagka-anenganengen ku ya pagsugaw mu idtu na pagsuway nate', kaliman ku to-o na magkakitaay pa kita salut. Kun mabatug yan, magleya aku to-o. **5** Wala' ku kalingawi ya kanmu tengteng na pagpangintu-u na pigsilingan mu adti kanmu buyag na si Loyda aw adti ina mu na si Yunis. Nya-edé' aku uman na maynan ya kanmu pagpangintu-u. **6** Aw yeiy ya du-an na pigpa-anenganeng ku kanmu ya katadeng na pig-atag da kanmu na Tyumanem magi sa pagpandung ku sa kanak palad adti kanmu aw pagpanawagtawag adti Tyumanem. Yanagaw, gamita ya katadeng yeiy. **7** Kay ya Ispiritu Santo na pigpa-eya' adti seled tadun, wala' pag-imo' kanaten matalaw. Manang pig-atag nan baling kanaten ya kabagseg na anenganeng aw ya pagginawa sa manga utaw aw ya katadeng magtagen sa pagkaliman na pagka-utawun tadun. **8** Yanagaw dili' kaw magkamulamula maglong adti manga eped na utaw na dyumalug kaw kan Kristu Jisus na kanaten Pangulu. Aw dili' kaw magkamulamula na nyakalabusu aku asuntu sa pagdalug ku kanan. Manang agad kaw baling dun ni pagtis pada pa-edé' ya Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. Aw pakabagsegen kita na Tyumanem magi sa kanan katulus. **9** Kay ya Tyumanem, yan ya migpaluwa' da kanaten. Pigtawag kitadun nan aw nya-imo' kanan manga utaw. Aw ya pagpaluwa' aw ya pagtawag nan kanate' beke' saba na tandan sa pig-imo' tadun na

madyaw, manang yan baling ya kanan kallat na wala' ya bayad. Kay yan ya pigpalpa nan dadan asini pa na muna na un nan padala kanaten si Kristu Jisus. (**aiónios g166**) **10** Aw adun, pigbukasan da nan magi dun ni kan Kristu Jisus na kanaten Magpaluwa-ay, kay pigdeg da ni Jisus ya katulus na kamatayen, aw kun mangintu-u ya manga utaw sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu, matagtn nilan ya ginawa na wala' ya katigkasan. **11** Aw pigpamalli' aku na Tyumanem na ma-imo' apostol aw magpalna-uway na magpa-edé' sa Madyaw na Ubat-ubat yeiy. **12** Yanagaw migti-is aku adun, manang wala' ku kamulamulayi ya nya-imo' kanak kay kya-edé-an ku saba na si Kristu Jisus ya pigsaligan ku, aw wala' aku pagduwaduwa na ya kadég na pigtaligu nan kanak mabatug nan pakatanawan menda' sa allaw na pagliku' nan. **13** Daluga ya tengteng matinaw na palna-u na pigdengeg mu adi kanak. Aw padelega ya pagpangintu-u sa Tyumanem aw ya pagginawa mu sa kadég na utaw, kay yeiy saba ya umba' tadun imo-un asuntu na nyakasambuk da kitadun kan Kristu Jisus. **14** Aw magi sa Ispiritu Santo na nyeya' dun ni seled tadun, pakatanawi ya Madyaw na Ubat-ubat na pigtaligu nan kanmu. **15** Na, kya-edé-an da mu na pig-ayawan da aku na kadég na manga mangintu-uway na awun ni probinsiya na Asia, dala si Pigélo aw si Hermogénés. **16** Manang kallatan galu na Tyumanem ya ka-epedanan ni Onésiporo dun ni balay nan, kay malikit aku nan pagtanawun aw pigpakabagseg nan ya kanak ginawa. Aw wala' sakanaan kamulamula pangkay pigsangkali-an ya taklayan ku, **17** manang sa pagdateng nan asini Roma, maksay aku nan pigpaninaw menda' na kyinita' aku nan. **18** Aw kya-edé-an mu uman na dakula' ya tabang nan kanak talana pa ku dun ni Épéso. Yanagaw kagaya dun ni allaw na pag-ukum madawat nan galu ya kallat na kanaten Pangulu.

2 Yanagaw, kay Timotiyo na pigsiling ku na kanak ise', pakabagseg ya kanmu ginawa magi sa kallat na Tyumanem na pig-atag nan kanmu asuntu na nyakasambuk kaw kan Kristu Jisus. **2** Aw ya pigpalna-u ku adti madég na utaw na dyenget mu, taligu mu yeiy adti manga utaw na kasaligan na un nilan uman palnu-u adti manga eped. **3** Agad kaw dun ni pagtis, kasiling na madyaw na sundalu ni Kristu Jisus. **4** Kay ya sundalu dili' nan pagsagutunut

ya anenganeng nan dun ni manga imo-unun adti kadakula' na lawas. Maynan uman ya na sibilyan, manang tibullukun nan baling ya pigpalna-u ni Himéniyo aw ni Piléto, **18** kanan anenganeng adti pagka sundalu nan pada kay nyakasuway silan lekat adti matinaw na katutukan ya migdumala kanan. **5** Maynan uman palna-u. Pigpalna-u nilan na abus da kunu ya ya utaw na mig-abay nyalaguy. Kun dili' nan pagkataw na manga utaw lekat adti pagkamatay. dalugun ya bala-ud sa pag-abay, wala' ya imanen Aw asuntu sa tingeg nilan, migduwaduwa ya na nan na tandan. **6** Aw maynan uman ya utaw na anenganeng na manga mangintu-uway aw dun migpawa', yan galu ya muna kuman sa bunga da nilan kalata ya pagpangintu-u na edep. **19** na kyapagudan nan. **7** Pagbetangan sa ginawa Manang ya matinaw na palna-u na lekat adti ya piglong ku yeiy kanmu, aw tabangan kaw na Tyumanem, yan ya to-o masalig na tullukanan. Tyumanem na kalabeta mu ya kadakula'. **8** Dili' Aw awun dun pangilala na pigsulat na maglong: mu pagkalingawan ya Madyaw na Ubat-ubat "Kya-edé-an na Tyumanem kun singalan ya kan Jisu-Kristu na pigpalna-u ku. Buwadbuwad kanan manga utaw." Aw "Pangkay singalan ya sakana ni Hari" Dabid aw nyataw sakana miglong, 'Nyangintu-u aku sa Tyumanem,' kalekat adti pagkamatay. **9** Aw asuntu sa pag- ilangan nan talikudan ya kadég na malatay." ubat-ubat ku yeiy, yan ya du-an na pigpati-is **20** Na, adti seled na dakula' na balay, awun aku aw pig-eketan na sangkali'. Pigsiling aku madég na betanganan. Ya betanganan na pig-nilan na utaw na gayed lyumakad sa bala-ud. imo' lekat adti bulawan aw lekat adti bulawan Manang ya tingeg na Tyumanem dili' saba ka-eketan. **10** Yanagaw pigti-is ku ya kadég yeiy pada makasambuk kan Kristu Jisus ya manga utaw na pigpamalli' da dadan na Tyumanem, aw makaluwa' silan, aw apeten nilan ya kanan kadyawan na wala' ya tyamanan. (**aiónios g166**) **11** Matinaw saba ya paglongun ini: "Kun nyaka- paggamiten dun ni dengganen na katipun, agad da kitadun dun ni pagkamatay ni Kristu, aw dun da sakana taniya na Tyumanem na makasambuk kitadun uman kanan adti tas un mag-imo' sa manga imo-unun na madyaw. na langit. **12** Kun magpadeleg kitadun dun ni **22** Yanagaw, kay Timotiyo, pagpakawat kaw pagpangintu-u pangkay awun manga kalugan, adti malatay na pagkaliman pag-imo-un na maghari' kitadun uman edep nan. Kun balyaw manga utaw na bagu pa ya ginawa. Aw daluga tadun sakanaan, balyaw kitadun nan uman. **13** baling ya pagkaliman na Tyumanem. Pakasaliga Kun dili' kitadun kasaligan, kenne' saba sakanaan ya kanmu pagpangintu-u, aw pagginawaan kasaligan, kay dili' nan mabatug balyaw ya mu ya manga edep, aw tibagsegi na awun kanan pagka-utawun." **14** Ya palna-u yeiy, gayed kalinaw adti kadég na manga mangintu-uway pa-anenganeng adti manga utaw na miggagad na nyanawagtawag sa Tyumanem lekat adti sa manga mangintu-uway. Aw magi dun ni malinis na anenganeng. **23** Pagpakawat kaw ngalan na Tyumanem, to-o silan palna-uwi na uman sa balawbalaw na wala' ya ma-untung. dili' nilan pag-ayilan ya kakawasan na manga Kay nya-edé' da kaw saba na yan ya paglekatan tingeg. Kay wala' ya un ma-untung dun, aw yan sa ayil. **24** Aw ya utaw na nya-imo' sugu-anen baling ya makapagkalat sa pagpangintu-u na ni Kristu, dili' sakanaan matitanam manang magpakanyeg. **15** Tibagsegi na katutukan kanmu madyaw ya bet nan adti kadég na manga utaw. ya Tyumanem, kasiling na magtalabahuway na Matadeng sakanaan magpalna-u aw matas ya wala' ya pagkamulamula sa kanan imo-unun pasinsiya nan sa manga utaw na pigpalna-uwan adti amu nan. Pakadyawa ya pagsadsad aw nan. **25** Aw kun awun manga utaw na baluk ya pagpalna-u sa tingeg na Tyumanem kay yan ya anenganeng na mag-ampang sa palna-u nan, palna-u na tengteng matinaw. **16** Pagpakawat pakadyawun nan ya pagfulid kanilan magi sa kaw sa manga balawbalaw na wala' ya guna madyaw na tingeg. Pagaw tumbay pa kanilan kay wala' yan lekat adti Tyumanem manang na Tyumanem ya pagselsel aw ka-edé-an da yan baling ya magpasuway sa manga utaw nilan ya tengteng na matinaw **26** aw makaluwa' lekat adti Tyumanem. **17** Ya balawbalaw na silan lekat adti litag ni Satanas na mig-eket maynan kasiling na ibung na magkalintapun kanilan na dalugun ya kanan pagkaliman.

3 Na, madyaw kun kalabean mu ya ini, na u, aw ya pagtagen ku sa kanak kadaman, aw adun na manga kamoliyan na allaw, un saba ya pagginawa ku sa manga utaw, aw ya kanak dumateng ya madéng na manga kalugan, **2** pagpadeleg pangkay **11** pigpamulayaman aw kay ya manga utaw yan ya ginawaan nilan pigpati-is aku na manga utaw. Kya-edé-an mu ya kanilan pagka-utawun aw ya kuwalta. ya kadéng na nya-imo' kanak dun ni Antiyokya Magpalibantug silan aw magpatastas. Paglongan na sakup na Pisidiya, aw adti Ikoniyo, aw adti nilan na malatay ya edep na utaw. Dili' nilan Listra, na to-o aku pigpamulayaman, manang pagkáagadan ya mangkatikadeng nilan aw dili' migpadeleg aku kay pigtabangan aku na kanaten silan magpasalamat. Dili' silan malim dumalug Pangulu. **12** Ya kadéng na utaw na malim dumalug sa Tyumanem. **3** Dili' nilan pagginawaan ya sa bet na Tyumanem asuntu na nyakasambuk edep na utaw, aw dili' silan magkalim mag-iyuli' silan kan Kristu Jisus, un saba nilan apeten sa po-on nilan. Kalaten nilan ya dengeg na edep ya pagpamulayam. **13** Manang ya manga utaw na utaw, aw wala' ya katadeng nilan magtagen na malatay ya bet aw migtallalingu, to-o pa sa pagkaliman na pagka-utawun nilan. Mabulut kadugangan ya malatay na imo-unun nilan. silan, aw dili' nilan pagkaliman ya pangkay Maggaway silan sa edep na utaw aw gawayan unu ya madyaw. **4** Pangkay ya kanilan manga uman silan. **14** Manang ikaw, pagpadeleg kaw ubaybay paglubidan nilan. Aw pangkay unu ya dun ni matinaw na palna-u na pigdengeg mu imo-un nilan, dili' nilan pag-anenganengen ya aw kanmu pyangintu-uwan, kay kya-edé-an da un sampetan. Kaliman nilan olo' patasen ya mu ya manga utaw na migpalna-u kanmu. **15** kanilan dengeg. Ya manga utaw yeiy, dili' nilan Lekat pa saba na pagkatagi' mu, nyaka-edé' da pagginawaan ya Tyumanem manang yan baling kaw sa pigpasulat na Tyumanem asini muna ya pagginawaan nilan ya pagleyaan na asini tas aw yeiy ya miggagad sa kanmu anenganeng na lupa'. **5** Magpakita-kita' silan na dyumalug na mangintu-u kan Kristu Jisus pada matagtun sa Tyumanem, manang balyaw nilan ya katulus mu ya ginawa na wala' ya katigkasan. **16** Ya na Tyumanem. Yanagaw, pagpaketaw kaw sa kadéng na pigpasulat na Tyumanem lyumekat maynan na manga utaw! **6** Kay awun manga saba adti kanan, aw to-o dakula' ya ma-untung edep kanilan na pag-ubaybayen nilan una ya dun ni pagpalna-u sa matinaw, aw dun uman mig-eya' dun ni balay pada paseleden silan, aw ka-edé-i ya manga sala' tadun. Aw magi uman mabatug da nilan ya pagbalawbalaw sa manga sa pigpasulat nan, mabatug tuliden ya utaw kaubayan pada kagawayan nilan magi sa palna-u na nyakasuway aw palna-uwan sa pagdalug sa nilan na galu'. Ya manga kaubayan yeiy maksay pagkaliman na Tyumanem, **17** pada ya utaw na silan magka-agad-agad kay wala' pakadalid ya kanilan pagpangintu-u asuntu na kyabegatan silan sa manga sala' aw magkagagad silan sa pangkay unu na pagkaliman nilan. **7** Gayed silan migpakanyeg sa palna-u, manang dili' nilan ka-edé-an kun ayin ya palna-u na tengteng matinaw. **8** Ya manga utaw na miggaway sa manga kaubayan yeiy, alag nyangkabaluk ya anenganeng nilan aw wala' ya guna na kanilan pagpangintu-u. Gayed nilan pigbalabagan ya matinaw na palna-u, kasiling na pagbalabag ni Janés aw ni Jambrés kan Moysis asini muna. **9** Manang dili' magpadeleg ya palna-u nilan kay dili' madugay mabangal adti kadéng na manga utaw na wala' ya kya-edé-an nilan, kasiling saba na dyatengan ni Janés aw ni Jambrés. **10** Manang ikaw, kay Timotiyo, nya-edé' da kaw sa kanak pigpalna-u, aw sa bet ku, aw sa tud na kanak pag-eya' asini tas na lupa'. Kya-edé-an mu uman ya kanak pagpangintu-

4 Yanagaw awun paglongun ku kanmu magi dun ni ngalan na Tyumanem aw ni Kristu Jisus na un lumiku' aw maghari', aw mag-ukum sa kadéng na manga utaw dala ya utaw pa aw ya nyatay da. Aw ini ya sugu' ku kanmu: **2** Ubat-ubatan ya tingeg na Tyumanem. Tagilana gayed ya kanmu pagka-utawun na un mag-ubat-ubat adti manga utaw pangkay unu ya pagpaketang, aw pangkay awun magpakanyeg aw wala'. Paglonga silan na dalugun nilan ya palna-u ni Kristu. Kun awun utaw na nyakasala', dili' mu pagpabaya-an manang pagsagdaan sakanan pada dili' nan padelegen ya pigimo' nan. Aw dun ni kanmu pagpalna-u, dili' kaw magkalumay manang pakatasa ya kanmu pasinsiya adti manga utaw na un mu palna-uwan. **3** Kay dumateng ya manga allaw na

dili' da malim ya manga utaw magpakanyeg sa Pigpakabagseg nan ya ginawa ku migpa-edé' matinaw na palna-u. Aw yan da olo' ya dalugun sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu pada nilan ya kanilan pagkaliman. Maninaw silan dengegen na kadég na Héntil. Aw pigpaluwa' sa manga magpalna-uway na magkasampet aku nan lekat adti kamatayen. **18** Kya-edé-sa pagkaliman nilan pagdengegen. **4** Kelean an ku na paluwa-en aku na kanaten Pangulu nilan ya tengteng matinaw, aw pakanyegan lekat adti kadég na malatay menda' sa allaw na nilan baling ya dadan na kasampetanen na angayen aku nan aw pa-agad adti Kasakupan olo' pig-imo-imo' na utaw. **5** Manang ikaw, na Pighari-an nan adti tas na langit. Aw umba' gayed pakatanawi ya kanmu pagka-utawun. sakanan deyen na wala' ya tyamanan! Amén. Ti-isa ya pangkay unu na manga kalugan na (aiōn g165) **19** Pangumustaán beg aku kan Priscila dumateng. Palna-uwan ya Madyaw na Ubat- aw kan Akila aw sa ka-epedanan ni Onésiporo ubat kan Kristu adti madég na manga utaw. dun ni balay nan. **20** Migpatagak pa si Érasto Aw padelega ya manga imo-unun na pigtaligu adti Corinto, aw si Tropimo pig-ayawan pa ku kanmu na Tyumanem. **6** Kay tagbi' dakman ya adti lunsud na Miléto kay kyedelan sakanan. pag-eya' ku asini tas na lupa', kasiling na bino **21** Tibagsegi na maksay kaw makadateng adi na pag-asag kun awun ayep na pigdugsu' adti sa dili' pa dumateng ya manga bulan na to-o Tyumanem. **7** Pigtagsegan ku ya pagpalaguy, maniki'. Nyangumusta kanmu si Yubulo, aw aw nyatigkas da ku ya pag-abay aw dyumateng maynan uman si Pudénté, aw si Lino, aw si daaku adti datenganan. Pigpakanawan ku to- Cláudiya, aw ya kadég uman na manga inulug o ya kanak pagpangintu-u. **8** Yanagaw awun tadun na mangintu-uway. **22** Ayin pa aku galu da pigtagilan kanak na Tyumanem na tandan na gayed kaw agadan na kanaten Pangulu, aw dun ni allaw na pag-ukum asuntu na dyumalug ya kanan grasya awun gayed ni kadég mayu. aku sa pagkaliman nan, aw beke' ku olo' ya pigtagilan, manang ya kadég uman na mangintu-uway na tyumagad sa pagliku' nan, aw matinaw saba ya kanan pagbaya'. **9** Na, kay Timotiyo, tibagsegi na maksay kaw makakadi ni tampid ku. **10** Kay pig-ayawan daaku ni Démas, kay yan balig ya pigginawaan nan ya asini tas na lupa', aw adtu la sakanan ni Tésalonika. Aw si Crésenté adtu la sakanan ni Galaciya, aw si Tito uman adtu la ni Dalmatiya. (aiōn g165) **11** Dakman si Lukas ya eped ku idi. Yanagaw, angaya kanak si Markos aw pa-agadan adi sayid ku, kay dakula' ya matabang nan dun ni imo-unun ku. **12** Na, si Tikiko, pigpakadtu ku sakanan adti Épéso. **13** Aw sa pagkadi mu, dalāā kanak ya madakmel na sa-ul na pig-ayawan ku adti kan Karpo dun ni Troas. Dalāā uman kanak ya manga libru, labi la ya manga sulat adtu na piglulun. **14** To-o malatay ya pig-imo' kanak ni Aléandro na magtu-angay. Manang Tyumanem da ya magbaya' sa pig-imo' nan. **15** Magpakatanaw kaw uman sa utaw yan, kay to-o nan pagbalabagan ya palna-u tadun. **16** Adti tagna' na pag-usay kanak, wala' ya utaw na migtameng kanaken. Pig-ayawan aku na kadég nilan. Manang pigsekat ku adti Tyumanem na wala' galu ya tubagenen nilan adti kanan. **17** Pangkay pigpabaya-an aku nilan, manang wala' aku pabaya-i na kanaten Pangulu.

Tito

1 Kay Tito, aku si Pablo ya migsulat adti kanmu.

Sugu-anen aku na Tyumanem aw sambuk uman na apostol ni Jisu-Kristu. Pigsugu' aku nan pada pakabagsegen ya pagpangintu-u na manga utaw na pigpamalli' da dadan na Tyumanem aw ka-edé-an nilan ya matinaw na palna-u pada dalugun nilan ya kanan bet. **2** Aw awun imanen nilan na ginawa na wala' ya katigkasan na yeiy ya pigpakang asini muna na Tyumanem, aw dili' saba sakanaan maggalu'. (aiōnios g166) **3**

Aw pagdateng da na allaw na pigpamalli' nan, pigpa-edé' da nan ya Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu. Aw sambuk aku na pigtaliguwan na mag-ubat-ubat adti madéng na utaw magi sa sugu' na Tyumanem na kanaten Magpaluway-ay. **4** Pigsulatan ta kaw na pigsiling ku na kanak tengteng ise' kay migsambuk da kita dun ni pagpangintu-u kan Jisus. Padatengen galu adti kanmu ya grasya aw kalinaw na lyumekat adti Tyumanem na Ama aw adti kan Kristu Jisus na kanaten Magpaluwa-ay. **5** Na, kay Tito, yan ya du-an na pig-ayawan pa ta kaw dun ni pulu' na Krita na un padelegen ya wala' pa nate' kalingeb aw mamalli' kaw sa manga utaw na un maggagad sa manga mangintu-uway adti tagsambuksambuk na lunsud, kasiling na pigpalna-u ku kanmu. **6** Aw yan ya pamallien mu ya eseg na wala' ya pagsala' sa bet nan. Sambuk da ya kaübayan nan. Aw mangintu-uway sa Tyumanem ya mangayse' nan, aw wala' ya makapaglong kanilan na mig-imo' silan sa malatay, aw dili' uman sagdañen. **7** Kay ya utaw na pag-imo-un maggagaday sa manga mangintu-uway, un sakanaan taliguwan sa imo-unun na Tyumanem, aw ka-ilangan na dili' pagsala-en ya bet nan. Dili' sakanaan magpatastas aw dili' uman maksay magkadaman. Dili' pala-inem sa mapakalangulangu aw dili' matipanumbagay. Aw dili' sakanaan magginawa sa kuwalta. **8** Manang magpamasa sakanaan sa utaw na makalaba' adti balay nan. Pagleyaan nan ya pangkay unu na madyaw. Aw una nan pag-anenganengen ya umba' nan imo-un, aw matinaw ya kanan pagbaya'. Nyatibulluk ya ginawa nan adti Tyumanem, aw matadeng magtagen sa pagkaliman na pagka-utawun nan.

9 Aw ka-ilangan na to-o nan awidan ya matinaw na palna-u, pada palna-u nan uman sa manga

utaw aw ka-edé-an nan kun unun ya pagtulid sa manga nyatu seiy. **10** Kay madéng ya manga utaw na dili' malim dumalug sa matinaw na palna-u, dala ya manga utaw na magkasampetanen sa wala' ya guna aw maggaway sa manga eped nilan. Labi la ya manga Judiyu na nyangintu-u la kan Kristu manang kenne' nilan pigpalna-u na dalugun galu na kadéng na mangintu-uway ya katanem na manga Judiyu. **11** Madyaw pa na pigilan silan. Kay dun ni pagpalna-u nilan, pigkalat nilan baling ya pagpangintu-u na madéng na utaw, matag pilang ka balay ya pigpasuway nilan. Aw makamulamulaay ya pig-imo' nilan kay yan olo' ya tud na pagpalna-u nilan ya manguwalta. **12** Yan saba ya piglong asini muna na sambuk na utaw na to-o matadeng na taga Krita, law nan, "Ya manga utaw na taga Krita, gayed silan maggalu'. Mabulut aw malat ya bet nilan. Mangkataka silan aw ya kaliman nilan olo' ya kuman." **13** Aw matinaw saba ya piglong nan. Yanagaw to-o mu silan pagsagda pada magkasalig ya pagpangintu-u nilan, **14** aw dili' da silan magkagad-agad sa manga kasampetanen na pig-imo' olo' na manga Judiyu, aw dili' da uman dumalug sa manga sugu' na manga utaw na tyumalikud da sa matinaw na palna-u. **15** Adti manga utaw na kyalinisan da na Tyumanem ya anenganeng nilan, ya kadéng uman alag da malinis adti kanilan. Manang ya manga utaw na wala' pangintu-u sa Tyumanem, wala' ya kalinis nilan kay alag malipa' ya adti anenganeng nilan. Aw wala' nilan ka-edé-i kun unu ya madyaw aw unu ya malat kay nyabaluk ya kanilan anenganeng. **16** Miglong silan na kya-edé-an da nilan ya Tyumanem, manang dun ni kanilan imo-unun liwan na pigbalyaw nilan sakanaan. Mangkalipa' saba silan adti anenganeng na Tyumanem. Wala' nilan daluga ya matinaw na palna-u. Aw wala' ya un ma-untung adti kanilan kay dili' nilan mabatug ya pag-imo' sa madyaw.

2 Manang ikaw, kay Tito, yan ya gayed mu palna-u ya bet na umba' na nyaka-unawa sa matinaw na palna-u. **2** Ya manga eseg na unud da ya ginawa, palna-uwi silan pada katagenan nilan ya kanilan pagka-utawun aw madyaw ya kanilan dengeg, aw una nilan pag-anenganengen ya umba' nilan imo-un. Aw paglonga na pakasaligen nilan ya kanilan pagpangintu-u aw to-o nilan ginawaan ya

kanilan manga edep aw magpadeleg silan pangkay unu ya un dumateng. **3** Maynan uman **g165** **13** Yeiy ya pig-imo' tadun talana kitadun ya manga kaubayan na unud da ya ginawa, tyumagad sa allaw na to-o madyaw na pig-iman palna-uwi silan sa umba' na bet na alag maka- unawa sa pagpangintu-u nilan sa Tyumanem. si Jisu-Kristu dala ya kadakula' na kadyawan Dili' silan maglong sa makapagkalat sa dengeg na pagka Tyumanem nan. **14** Pig-atag na na edep na utaw aw dili' silan pala-inem sa ya kanan pagka-utawun na un patayen kalyu magpakalangulangu. Manang yan baling ya imo- un nilan ya pagpalna-u adti edep sa madyaw allang na manga sala' aw linisan kitadun na un na makatutuk sa Tyumanem. **4** Imo-un nilan yeiy pada magagad nilan ya manga kaubayan na bagu pa ya ginawa na un nilan ginawaan ya kanilin manga eseg aw manga mangayse', pagpangintu-u nilan, aw pagsagdaan ya manga **5** aw una nilan pag-anenganengen ya umba' utaw na dili' malim dumalug sa palna-u ini nilan imo-un, aw madyaw ya pagdala nilan kay awun saba katundanan mu kanilan. Dili' sa kanilan pagkakaubayan, aw maseb silan sa mu pagtumbay na palipaslipasan na pangkay manga imo-unun dun ni balay, aw madyaw ya singalan ya palna-u mu.

3 Gayed pa-anenganengen sa manga mangintuwaway na kaagadan nilan ya manga migdumala kanilan aw kadég na awun katundanan dun ni gubirnu aw tumanen ya manga sugu' nilan. Pa-anenganengen uman kanilan na gayed silan makatgilan sa pag-imo' sa pangkay unu na madyaw na imo-unun, **2** aw dili' silan maglong sa malatay adti pangkay singalan, aw dili' magpawayil, manang gayed nilan pagpakyawun ya kadég na utaw aw magpadalem silan. **3** Kay kitadun uman, idtu na muna wala' tadun kalabeti ya Tyumanem aw wala' tadun daluga ya manga sugu' nan. Nyakasuway kitadun aw nya-allang na pangkay unu na pagkaliman na pagka-utawun tadun. Yan olo' ya gayed tadun pig-anenganeng ya makapagkalat sa dengeg na manga edep na utaw, aw mig-inga-inga-ay ya kadég tadun aw migkakalatay kitadun sa ginawa. **4** Manang dyumateng ya allaw na pigbukasan na Tyumanem na kanaten Magpaluwa-ay ya kanan kadyaw aw ya kadakula' na pagginawa nan. **5** Pigpaluwa' kitadun nan, beke' na asuntu sa mangkadyaw na pigpan-imo' tadun manang asuntu baling sa kanan kallat. Aw ya pagpaluwa' nan kanaten, magi saba sa paglinis na Ispiritu Santo aw pagbagu nan sa ginawa tadun. **6** Ya Ispiritu yeiy pig-atag na Tyumanem kanaten magi kan Jisu-Kristu na Magpaluwa-ay tadun **7** pada dawaten kitadun na Tyumanem kasiling na wala' da ya sala', magi sa kanan kallat. Aw asuntu sa pagdawat nan kanaten, awun pigiman tadun na matagtun tadun ya ginawa na wala' ya katigkasian. **(aiōnios g166)** **8** Ya piglong

ku kanmu asini sulat ini, alag yeiy matinaw, aw umba' tadun saligan. Yanagaw kaliman ku na palna-u mu yeiy adti manga utaw na nyangintu-u la sa Tyumanem, pada to-o silan magkaseb sa pag-imo' sa mangkadyaw na imounun. Ya palna-u yeiy alag madyaw, aw dakula' ya ma-untung na kadég na utaw. **9** Manang dili' kaw magpasambuk sa manga utaw na magpanubbuk sa ayil na wala' ya ma-untung, aw sa manga Judiyu na gayed migtultulanen sa kasampetanen na muna utaw, dala ya pagayil sa kanilan Uldin, kay wala' ya guna na maynan aw wala' ya un na utaw makamang dun. **10** Aw kun awun utaw dun ni kamayu na yan ya du-an na awun pagkatenga-tenga' na manga mangintu-uway, pagsagdaan ya utaw yan. Kun dili' sakanan tumeneng sa pig-imo' nan, pagsagdaan pa uman. Aw kun kenne' pa nan imo-un, dili' da kamu magpasambuk kanan, **11** kay kya-edé-an da mu na ya utaw yan nyakasala' sakanan adti Tyumanem aw nyakasuway lekat adti matinaw. Aw ya utaw yan, nya-edé' saba na malatay ya pig-imo' nan. **12** Na, dili' madugay padala ku adti kanmu ya sambuk na inulug tadun, kun beke' ni Artémas, si Tikiko. Pagdateng nan, tibagsegi na maksay kaw madtu ni syudad na Nikapolis aw dun da kita pagkita', kay yan ya pagbaya' ku na adtu pa aku pag-eya' dun ni manga bulan na maniki'. **13** Na, si Apolos aw ya abugadu na si Zénas, tibagsegi na tabangan mu silan dun ni kanilan pagpanaw pada malingeb ya manga kapelekan nilan. **14** Aw palna-uwi ya kadég na mangintu-uway na magkaseb silan aw matibulluk dun ni mangkadyaw na imounun, pada mabatug nilan ya pagtabang sa manga utaw na migkapelek. Kay kun imo-un nilan ya maynan, awun saba ma-untung dun ni manga pigpan-imo' nilan. **15** Ya kadég na eped ku idi nyangumusta kanmu. Aw pangumustaán kami uman sa manga mangintu-uway dun na gyuminawa kanami. Ayin pa aku galu na gayed awun ni kadég mayu ya grasya na kanaten Pangulu.

Pilémon

1 Kay inulug ku na si Pilémon na pigginawaan aw eped nami dun ni imo-unun ni Kristu Jisus. Aku si Pablo ya migsulat kanmu eped ku ya kanaten inulug na si Timotyo. Nyakalabusu pa aku asuntu na pigpa-edé' ku si Kristu Jisus. **2** Nyangumusta uman kami sa kadég na manga mangintu-uway kan Kristu na migkatipun dun ni balay mu, labi la si Apiya na bubay tadun dun ni pagpangintu-u aw si Arkipo na kanaten eped na nyatibulluk adti pagdalug kan Kristu na wala' ya kakallekan. **3** Padatengen galu kamayu ya grasya aw kalinaw na lyumekat adti Tyumanem na Ama tadun aw adti kanaten Pangulu na si Jisus Kristu. **4** Dun ni pagpanawgtawag ku adti Tyumanem, gayed ta kaw pigpasalamatna adti kanan. **5** kay gayed ku dyenget ya pagpangintu-u mu kan Jisus na Pangulu tadun, aw ya pagginawa mu sa kadég na manga mangintu-uway. **6** Aw nyanawagtawag aku na ka-edean mu ya kadég na manga kadyawan na pigtag kanaten na Tyumanem magi dun ni pagkasambuk tadun kan Kristu. **7** Kay inulug, to-o aku migleya aw pigpakabagseg mu ya kanak ginawa, asuntu sa kanmu pagginawa sa manga mangintu-uway kay pyakagaan mu ya ginawa nilan. **8** Pangkay pig-atagan aku na katundanan lekat adti kan Kristu aw yanagaw sugu-un ta kaw galu na imo-un yeiy, **9** manang asuntu sa kanak pagginawa, aku si Pablo nyanginayu' olo' kanmu. Kay unud da ya ginawa ku aw pigdakep aku asuntu na pigpa-edé' ku si Kristu Jisus. **10** Nyanginayu'aku kanmu, na kallatan mu si Onésimo kay kasiling sakanan na ise' ku asuntu na nyangintu-u la sakanan magi kanak talana ku idi kalabusuanan. **11** Idtu muna, adti kanmu wala' ya katukanan mu kanan. Manang adun, to-o la dakula' ya katukanan nate' kanan. **12** Aw adun paliku-un da ku sakanan adti kanmu pangkay to-o ku sakanan pigginawaan. **13** Kaliman ku galu na tagenan pa sakanan adi tampid ku pada tumabang pa kanak kalyu kanmu, talana pa aku nyakalabusu asuntu na pigpalna-u ku ya Madyaw na Ubat-ubat. **14** Manang dili' ku yeiy imo-un ya pagdemet kanan, kun wala' ya pagtumbay lekat adti kanmu, pagaw kalegesan kaw tumabang kanak. Kaliman ku na kun tengteng kaw tumabang kanak, lekat galu adti kanmu ginawa. **15** Pagaw

yan ya pagbaya' na Tyumanem na migsuway kamu si Onésimo na dagawdagaw olo' pada pa-uli-en sakanan adti kanmu na wala' ya tyamanan. (aiōnios g166) **16** Kay beke' da saba olo' na allang mu sakanan manang inulug da mu uman dun ni pagpangintu-u sa Pangulu tadun. Pigginawaan ku si Onésimo kasiling na inulug ku, manang to-o pa mu sakanan ginawaan asuntu na beke' da olo' na allang mu manang inulug da dun ni pagpangintu-u sa kanaten Pangulu na si Kristu. **17** Yanagaw kun dun ni anenganeng mu migkasambuk ya ginawa ta, dawaten mu si Onésimo na inulug ta kasiling na pagdawat mu kanak. **18** Aw kun pigpakalat kaw nan aw awun sala' nan kanmu,aku la ya magbayad adti kanmu. **19** Aku si Pablo ya tengteng na migsulat da kanmu. Aku ya magbayad kun awun sala' ni Onésimo adti kanmu. Manang dili' mu pagkalingawan na aku ya migpa-edé' kanmu sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu na pigdawat mu na yan uman ya du-an na nyakaluwa' kaw. **20** Yanagaw, kay inulug, awun galu ma-untung ku dun ni pagkasambuk ta sa pagpangintu sa Pangulu tadun. Pakagana ya ginawa ku magi dun ni pagdawat mu kan Onésimo, kay inulug da saba kita dun ni kan Kristu. **21** Yeiy ya du-an na pigsulatan ta kaw kay nya-edé'aku na tumanen mu saba ya pigsekat ku kanmu aw to-o pa dun dakula' ya imo-un mu. **22** Awun pa sambuk na sekaten ku adti kanmu. Kun mabatug, tagilani aku dadan na tambi' na un ku kabantukan. Pig-iman ku na magi sa kamayu pagpanawgtawag, makaluwa'aku lekat asini aw makalaba'aku adti sayid mayu. **23** Na, ya eped ku idi na si Epapras nyakalabusu uman asuntu sa pagdalug nan kan Kristu Jisus, aw nyangumusta uman sakanan kanmu. **24** Awun uman manga tyumabang kanak dun ni imo-unun na Tyumanem na yan si Markos, aw si Aristarko, aw si Démas, aw si Lukas. Nyangumusta silan alag kamayu. **25** Ayin pa aku galu na awun gayed ni kamayu ginawa ya grasya ni Jisu-Kristu na Pangulu tadun.

Hibriyu

1 Asini muna, madég ya manga allaw na miglong ya Tyumanem adti kanaten mangkabaklegay magi sa manga propita nan, aw madég ya pa-agí na paglong nan kanilan. **2** Manang adun na manga kamoliyan na allaw, miglong ya Tyumanem kanaten magi sa kanan Ise'. Kay magi sa kanan Ise' pig-imo' nan ya kadakula' na banwa, aw yan ya pigpatagtun nan sa kadég. (aión g165) **3** Dun ni kanan, pagkita-en ya kalalamdag na katulus na Tyumanem. Aw kun unu ya Ama, maynan uman ya Ise'. Aw magi sa katulus na kanan tingeg, ya kadég na pig-imo' nan asini muna, kenne' nan migpadeleg taman adun. Aw awun pa pig-imo' nan pada kalinisan ya manga utaw sa manga sala' nilan, aw tigkas yan nyungkud sakanan adti kalintu na trunu na Tyumanem na awun ni tas na langit. **4** Aw to-o matas ya Ise' na Tyumanem kay sa manga anghil. Aw ya pig-atag kanan na ngalan to-o pa dengganen kay sa manga anghil. **5** Kay wala' ya sambuk na anghil na piglongan na Tyumanem: "Ikaw ya kanak Ise', aw adun, pigpakita' ku na aku ya kanmu Ama." Aw dun ni kanan paglong, beke' na anghil ya pigkasamptenan nan sa maynini: "Aku ya Ama nan, aw sakanan ya kanak Ise'." **6** Aw sa pagpadala na Tyumanem sa kanan tamisa na Ise' asini tas na lupa', miglong sakanan: "Kamu na manga anghil, pagsimbaén mayu sakanan." **7** Aw ini pa uman ya piglong nan: "Ya kanak manga sugu-anen na anghil, mabatug ku silan imo-un kasiling na samet, aw kasiling na atulun." **8** Manang miglong ya Tyumanem adti kanan Ise', "Ya trunu na kanmu pagka Tyumanem, wala' ya katigkasan. Aw ya bangka' na gayed mu pig-awidan, yan ya pangilala sa paghari' mu sa kanmu kasakupan. Aw matinaw ya kanmu pagdumala. (aión g165) **9** To-o kaw pagkatutukan sa mangkadyaw na imo-unun, manang dili' mu pagkaliman ya mangkalatay na imo-unun. Yanagaw,aku na Tyumanem mu ya migpatas kanmu aw pig-atagan ta kaw na pagleya na wala' ya maka-unawa, aw to-o pa dakula' ya kanmu pagleya kay sa kanmu manga eped." **10** Aw awun uman pigpasulat na Tyumanem na maglong adti Ise' nan: "Kay Pangulu, asini muna pagkalekat, ikaw ya mig-imo' sa kadakula' na banwa, aw ya langit pig-

imo' na kanmu tullu'. **11** Dumateng ya allaw na malagak ya kadég nilan, manang ikaw, kenne' mu awun. Ya kadég nilan alag magkadadan kasiling na kadékgadég na magkalugnas. **12** Aw kasiling uman na kadékgadég na malawig, lulunun mu silan aw dayaw mu silan sayawan. Manang ikaw, kenne' mu na dili' ma-uman aw wala' ya katigkasan." **13** Aw wala' ya anghil na piglongan na Tyumanem sa kasiling na piglong nan sa Ise' nan: "Ingkud kaw apit asini kalintu na trunu ku, menda' na mabus ku degen ya manga po-on mu aw betang ku silan adti salad na siki mu." **14** Yanagaw unu kadi' ya manga anghil? Olo' saba silan manga sugu-anen na Tyumanem. Pangkay kun dili' silan pagkita-en manang pigpadala nan silan na un tumabang sa manga utaw na dumawat sa ginawa na wala' ya katigkasan.

2 Asuntu sa kadég yeiy, ka-ilangan betang tadun adti kanaten anenganeng ya matinaw na palna-u na pigdenggeg da tadun, pada dili' kitadun makasuway. **2** Kya-edé-an mayu saba ya asini muna, na magi sa manga anghil, awun pig-atag na Tyumanem na manga sugu' na dili' kapalipaslipasan. Aw kun dili' dalugun na utaw, pa-emel-emelen sakanan umba' sa sala' na pig-imo' nan. **3** Yanagaw to-o pa dun ya pa-emel-emel kanaten kun palipaslipasan tadun ya to-o madyaw na pagpaluwa' na muna pigpa-edé' na kanaten Pangulu. Aw ya manga utaw na dyumeneg sa piglong nan, silan ya migmatinaw adti kanaten. **4** Aw ya pagpaluwa' yeiy, pigmatinaw uman na Tyumanem magi sa manga pangilala aw milagru aw manga katadeng na pig-atag na Ispiritu nan adti tagsambuksambuk kanaten magi sa kanan pagbaya'. **5** Na, beke' na manga anghil ya pigpadumala na Tyumanem sa banwa na dumadateng pa na pigkasamptenan ku, manang manga utaw saba. **6** Awun pigpasulat asini muna: "Kay Tyumanem, ananga' ka' na gayed mu pig-anenganeng ya manga utaw? Ananga' mu silan to-o diyagaan? **7** Pangkay dili' to-o madugay na pigpadalem mu ya manga utaw sa manga anghil, manang pigpatas mu ya kanilan dengeg kasiling na hari'. **8** Aw pigpadumala mu kanilan ya kadég." Wala' ya pangkay sambuk na dili' dumalaán na utaw. Manang adun, wala' pa tadun kita-a na pigdumalaán nilan ya kadég. **9** Manang kyinita' da tadun saba na si Jisus dili' to-

o madugay ya pagpadalem kanan na Tyumanem Yanagaw anenganengen tadun si Jisus na yan sa manga anghil. Aw asuntu sa kadakula' na ya Pigpadala na Tyumanem aw nya-imo' Tokkallat na Tyumanem sa manga utaw, nyatay si o Matas na Magdadugsu-ay dun ni kanaten Jisus kalyu sa kadégi tadun. Asuntu uman sa pagpangintu-u. 2 Asuntu na kasaligan sakanan, pagti-is nan adti kanan pagkamatay, pig-imo' pigtuman nan ya kadégi na pigsugu' kanan na sakanan hari' na to-o matas ya dengeg aw to-o Tyumanem, kasiling ni Moysis na pigtuman pigbasan. 10 Ya Tyumanem, yan ya mig-imo' nan ya pigsugu' kanan na Tyumanen na yan sa kadégi, aw pig-imo' nan ya kadégi yeiy pada ya paggagad sa manga utaw nan. 3 Manang basaan sakanan. Umba' saba ya kanan pagbaya' si Jisus ya umba' deyen kay matas pa sakanan na apeten ni Jisus ya manga pagti-is pada pakita' kan Moysis. Kasiling na utaw na migtulluk sa na sakanan ya umba' magpaluwa' kanaten. balay, matas pa ya dengeg nan kay sa balay na Pig-imo' yeiy na Tyumanem pada madégi ya pigtulluk nan. 4 Kay kya-edé-an tadun na ya mangayse' nan na madala adti tas na langit aw kadégi na balay awun saba migtulluk. Manang makasambuk dun ni kadyawan nan. 11 Kay si ya mig-imo' sa kadégi, yan ya Tyumanem. 5 Jisus ya miglinis sa kanaten manga sala'. Aw ya Na, si Moysis kasaligan na sugu-anen dun ni kanan Ama, nya-imo' da uman Ama tadun. Aw paggagad nan sa manga utaw na Tyumanem. Aw yeiy ya du-an na wala' sakanan kamulamula na ya pig-imo' nan, yan ya alung sa dumadateng magtawag kanaten na kanan manga inulug. 12 na un pa-edé' na Tyumanem. 6 Manang si Kay miglong si Jisus adti Ama, "Un ku ubat- Kristu to-o pa matas asuntu na Ise' sakanan ubat ya kanmu ngalan adti manga inulug ku, na Tyumanem aw kasaligan sakanan dun ni aw dun ni katipun na manga mangintu-uway pagdumala sa manga utaw na Tyumanem. Aw na nyanimba kanmu, deyen ta kaw magi sa kitadun ya kasakupan nan kun magpadeleg dalangan." 13 Aw miglong pa uman sakanan, kitadun dun ni pagpangintu-u aw pag-iman "Sumalig aku sa Tyumanem." Aw miglong pa menda' adti katigkasan. 7 Yanagaw, kasiling na uman, "Ini aku aw ya manga mangayse' na piglong na Ispiritu Santo asini muna: "Adun pig-atag na Tyumanem kanak." 14 Asuntu na na allaw, kun dengegen mayu ya piglong na mangayse' da kitadun na Tyumanem na awun Tyumanem, 8 dili' mayu pagpakategelen ya lawas aw dugu', yan ya du-an na migpaka-utaw kamayu anenganeng kasiling na pig-imo' na uman si Jisus, pada magi sa pagkamatay nan, manga mangkatikadeng mayu asini muna. Kay degen nan ya katulus ni Satanas na yan ya adtu ni kaligbinan, nyatu silan sa Tyumanem. 9 lyekatan sa pagkamatay. 15 Aw magi uman sa Aw miglong ya Tyumanem: 'Pigtanda' baling pagkamatay ni Jisus, pigpaluwa' nan ya manga nilan kun ayin taman ya kanak pasinsya, utaw na nya-allang na kanilan kakallekan matay pangkay pigkita' nilan ya madégi na pigpan-dun ni kadugay na pag-eya' nilan asini tas na imo' ku seled na kapatian ka umay. 10 Yanagaw lupa'. 16 Kay to-o la nyabangal na beke' na to-o aku nyadaman kanilan, aw miglong aku: manga anghil ya pigtabangan ni Jisus, manang Gayed nyakasuway ya kanilan anenganeng, aw ya manga buwadbuwad baling ni Abraham. 17 wala' nilan daluga ya pigpalna-u ku kanilan. 11 Yanagaw si Jisus nya-imo' utaw kasiling tadun Aw dun ni kanak pagkadaman, migsapa' aku aw nyeya' asini kanaten. Pigka-agiyana nan ya na dili' silan makadateng adti banwa na un kanaten kya-agiyana pada kallatan kitadun nan ku kanilan galu palagdengan." 12 Kay manga aw umba' sakanan ma-imo' To-o Matas na inulug, magpakatadeng kamu na wala' galu ya Magdadugsu-ay adti asdangan na Tyumanem. adti kamayu na mag-anenganeng sa malatay na Aw pigtumbay nan na dugsu' ya kanan pagka-utawun pada lanasen ya manga sala' na manga yan ya makapalumay sa kamayu pagpangintu-u, aw yeiy ya makapasuway kamayu lekat adti utaw. 18 Aw asuntu sa manga kya-agiyana nan Tyumanem na Gayed Awun. 13 Manang ya na pagti-is aw manga pagtanda', makatabang kadégi mayu magpabagsegay sa ginawa kada sakanan sa manga utaw na pigtanda' uman.

3 Kay manga inulug ku na pigtani la na Tyumanem, pigtawag da kamu nan na un makasambuk sa kadégi na awun ni tas na langit.

ya pagpaksambuk tadun kanan. **15** Kasiling manga utaw asini muna na kya-ubat-ubatan na pigpasulat da saba: "Adun na allaw, kun sa paglagdengan, wala' silan pakaseled asuntu dengegen mayu ya piglong na Tyumanem, dili' na wala' nilan daluga ya manga sugu' nan. **7** mayu pagpaktegelen ya kamayu anenganeng Yanagaw mig-atag pa ya Tyumanem sa selat, kasiling na pig-imo' na manga mangkatikadeng aw adun da saba ya selat yeiy. Kay idtu muna, mayu dun ni pag-atu nilan kanan." **16** Singalan sa paglabay da na madéng na umay, miglong ya ka' manga utawa ya nyakadenggeg sa piglong na Tyumanem magi kan Dabid kasiling na piglong Tyumanem manang nyatu baling silan kanan? da: "Adun na allaw, kun dengegen mayu ya Yeiy saba ya manga utaw na piggagad ni Moysis kanaken piglong, dili' mayu pagpaktegelen lekat adti nasud na Ihiptu. **17** Aw singalan ka' ya kamayu anenganeng." **8** Ya banwa na uman ya to-o pigkadamanan na Tyumanem paglagdengan yeiy, beke' na banwa na Canaan seled na kapatian ka umay? Yeiy saba ya manga na pigkadtawan ni Joswé asini muna dun ni utaw na nyampakasala', aw ya syampetan nilan, paggagad nan sa manga buwadbuwad ni Isra-nyangkamatay silan dun ni kaligbinan. **18** Aw él. Kay kun si Joswé nyatag pa sa manga utaw singalan uman manga utawa ya pigsapa-an na Isra-él sa tengteng paglagdengan, na, dili' na Tyumanem na dili' silan makasambuk adti da galu ya Tyumanem maglong sa sambuk na lagdenganan na lekat adti kanan? Yeiy ya manga allaw na un paglagdengan sa manga utaw. **9** utaw na wala' dalug sa manga sugu' nan. **19** Yanagaw awun pa paglagdeng na pigtgilan Yanagaw to-o nyabangal adti kanaten na wala' na Tyumanem sa manga utaw nan, kasiling na silan pakaseled adti lagdenganan na pigtgilan paglagdeng nan adti kapitu na allaw pagkatigkas na Tyumanem kanilan asuntu na wala' silan pangintu-u kanan.

4 Yanagaw, pangkay kenne' pa na pigpakkang na Tyumanem na paglagdeng, manang magpaketadeng kitadun pagaw awun edep kanaten na dili' makaseled adti un nan kanaten palagdengan. **2** Nyakadenggeg kitadun saba sa Madyaw na Ubat-ubat na lekat adti Tyumanem kasiling na tyugbulan tadun asini muna. Manang sa pagpaketadeng nilan, wala' ya nya-unutung adti kanilan kay wala' nilan pangintu-uwi ya kanilan pigdengeg. **3** Kay kitadun na nyangintu-u kanan ya makasambuk kagaya dun ni banwa na paglagdengan. Kasiling na piglong na Tyumanem asini muna: "Dun ni kanaken kadaman, migsapa' aku na dili' silan makadateng adti banwa na un ku galu kanilan palagdengan." Piglong yeiy na Tyumanem pangkay pigtgilan da nan dadan ya lagdenganan lekat pa asini muna sa pag-imo' nan sa kadakula' na banwa. **4** Kay pigpasulat nan uman asini muna: "Pagdateng na kapitu na allaw, miglagdeng ya Tyumanem adti kadég na manga imounun nan." **5** Manang pigkasampetan uman na Tyumanem ya manga utaw na wala' pangintu-u: "Dili' silan makadateng adti banwa na un ku galu kanilan palagdengan." **6** Yanagaw to-o nyabangal adti kanaten na awun pa manga utaw na kaliman na Tyumanem na makaseled adti banwa na paglagdengan, manang ya

yan, pangkay singalan ya nyakasambuk da adti paglagdengan yan, makalagdeng sakanan adti kanan manga imo-unun, kasiling na pig-imo' na Tyumanem. **11** Yanagaw tibagsegan tadun na makaseled adti paglagdengan yan, pada dili' kitadun makasuway kasiling na manga mangkatikadeng tadun asini muna na wala' dalug sa manga sugu' na Tyumanem. **12** Kay to-o matulus ya tingeg na Tyumanem, aw to-o pa matalem kay sa lipang. Mabatug nan kelegan ya anenganeng na manga utaw kasiling na lipang na pigtibas na matenga' nan ya pigkitaan na pesa', aw dayaw uman datengen ya untuk na pesa'. Aw mabatug na kanan tingeg buksan ya awun ni anenganeng na utaw pangkay ya pigtagu' nan dala ya manga palpa aw pagkaliman nan. **13** Aw wala' ya pangkay unu na pigtagu' na dili' ka-edé-an na Tyumanem. Kyinita' nan alag, aw nyabangal adti kanan ya kadég. Aw tubagenen tadun adti kanan ya kadég na kanaten pigpan-imo'. **14** Yanagaw, pakasaligen tadun ya kanaten pagpangintu-u. Kay awun da kanaten To-o Matas na Magdadugsu-ay na yan si Jisus na Ise' na Tyumanem na adtu la ni tas na langit. **15** Aw kya-edé-an nan ya kadég na pagtanda' kanaten kay kya-agiyen nan saba uman. Manang wala' sakanan pakasala'. **16** Yanagaw dili' kitadun mabekenbeken magpalapit adti trunu na Tyumanem na to-o magkallat, pada madawat

tadun ya kanan kallat aw grasya aw tabangan kitadun nan dun ni allaw na manganday kitadun kanan.

5 Na, ya pangulu na manga magdadugsu-ay dun ni manga utaw na Isra-él, pigpamalli' sakanan lekat adti manga eped nan pada magpatenga' sa manga utaw adti Tyumanem magi sa pagdugsu' sa manga dyala nilan asuntu sa kanilan manga sala'. **2** Aw ya pangulu na manga magdadugsu-ay to-o nan pagkallatan ya manga utaw na nyakasuway na wala' paka-ed'e' sa pig-imo' nilan na sala', kay magpaka-imo' uman sakanan sa sala'. **3** Asuntu seiy ka-ilangan uman sakanan magdugsu' pada sa manga sala' nan aw beke' olo' na manga sala' na eped na utaw. **4** Wala' ya utaw na ma-imo' pangulu na manga magdadugsu-ay asuntu sa kanan pagbaya' pada pagbasaan sakanan. Tyumanem olo' ya nyamalli' kanan kasiling ni Aaron na pigpamalli' nan na un ma-imo' magdadugsu-ay asini muna. **5** Maynan uman si Kristu, beke' nan ya migbaya' na un ma-imo' To-o Matas na Magdadugsu-ay adti Tyumanem, manang pigpatas sakanan baling na Ama na miglong kanan: "Ikaw ya kanak Ise". Adun na allaw, pakita' ku na aku ya kanmu Ama." **6** Aw awun pa uman piglong na Tyumanem adti eped na pigpasulat nan: "Ikaw ya magdadugsu-ay na magpatenga' sa manga utaw adi kanak na wala' ya tyamanan, kasiling na pagkamagdadugsu-ay ni Mélkizédék." (aión g165) **7** Na, sa asini pa si Jisus ni tas na lupa', nyanawagtawag sakanan adti kanan Ama, aw migsugaw na nyangilat sa mabagseg na tingeg kay yan olo' ya makapaluwa' kanan adti pagkamatay. Aw asuntu na migpadalem sakanan aw pig-imo' nan ya pagkaliman na Ama nan, yanagaw dyeneng ya kanan pagpanawagtawag. **8** Aw pangkay tengteng sakanan Ise' na Tyumanem, kyapalna-uwan sakanan adti pagdalug sa pagkaliman na kanan Ama magi dun ni manga pagti-is nan. **9** Aw asuntu na dayaw nan pigtuman ya pagkaliman na Ama, nya-imo' sakanan agiyanan sa pagpakuwa' na manga utaw na mangintuu kanan pada matagtun nilan ya ginawa na wala' ya katigkasen. (aiónios g166) **10** Aw magi sa pagbaya' na Tyumanem, si Jisus nya-imo' To-o Matas na Magdadugsu-ay sa manga utaw adti kanan Ama, kasiling na pagkamagdadugsu-ay ni Mélkizédék asini muna. **11** Na, madég pa galu ya

un nami paglongun asini sulat ini, manang dili' nami adun bangalen kamayu asuntu na malug ya pagpalabet. **12** Madugay da kamu nyangintu u kan Kristu, yanagaw makapalna-u la galu kamu sa manga eped, manang menda' adun ka-ilangan pa kamu palna-uwan sa manga tagna' na palna-u na lekat adti Tyumanem. Kasiling kamu na tagbi' na ise' na magsusu pa na dili' pa magpakakan sa mabagseg. **13** Kay ya utaw na maynan, wala' pa ya kya-ed'e-an nan kun unu ya madyaw aw kun unu uman ya malatay. **14** Manang ya utaw na unud da ya pagpangintu-u, kasiling sakanan na utaw na magpakakan da sa mabagseg. Pignalam nan ya kanan anenganeng sa pagka-ed'e' kun unu ya madyaw aw kun unu ya malatay.

6 Yanagaw, asuntu na madugay da kitadun nyangintu u kan Kristu, dili' da tadun gayed salutsalutun ya manga tagna' na pigpalna-u kanaten. Madyaw pa na padelegen tadun ya pagtulin magi sa palna-u na kyalabetan tadun. Kay kya-ed'e-an da mayu saba ya manga palna-u ini: ya pagselsel sa imo-unun na wala' ya mabuntung, aw ya pagpangintu-u sa Tyumanem, **2** aw ya paglinis, aw ya pagpandung sa palad adti ulu na eped, aw ya pagmataw na Tyumanem sa manga nyangkamatay, aw ya pag-ukum nan kagaya na wala' ya tyamanan. (aiónios g166) **3** Yanagaw to-o pa tadun baling padelegen ya pagtulin dun ni palna-u na kanaten kyalabetan, kun tumbay na Tyumanem. **4** Na, ya manga utaw na tengteng tyumalikud sa pagpangintu-u nilan, unun pa ka' na sambuk na utaw ya pagpaliku' kanilan adti pagselsel? Idtu muna, kya-ilawan da ya kanilan anenganeng magi sa Madyaw na Ubat-ubat kan Jisus aw pig-apet da nilan ya kallat na Tyumanem. Nyadawat nilan ya kanan Inspiritu, **5** aw pig-apet da nilan ya manga kadyawan na pigdengeg nilan adti tingeg na Tyumanem. Aw kyinita' nilan ya manga milagru aw katulus nan na un pa padelegen adti manga kamoliyan na allaw. (aión g165) **6** Manang kun pig-apet da nilan ya kadégi yeiy aw tigkas yan pigtalikudan nilan, dili' da mabatug na lumiku' silan magselsel adti Tyumanem, kay kun yan da ya pagbaya' nilan, kasiling na pigpakuwa' nilan salut ya Ise' na Tyumanem adti krus aw pigmulamula adti asdangan na manga utaw. **7** Ya utaw na nyakadalid da ya pagpangintu-u, kasiling sakanan na lupa' na gayed pig-ulanan,

tumulin ya manga tanem aw dakula' ya ma-
untung na tagtun kay pigpakadyaw sakanan na
Tyumanem. 8 Manang ya utaw na tyumalikud
sa pagpangintu-u nan, kasiling uman sakanan
na lupa' na piggiti-an olo' na manga sagbet
na suksukun, wala ya ma-untung na tagtun,
aw dili' madugay katullunan na Tyumanem aw
sunugun kagaya. 9 Kay manga inulug na to-o ku
pigginawaan, pangkay maynan ya piglong nami
manang nya-edé' da kami na kya-untungan da
kamu sa pagpaluwa' kamayu na Tyumanem.
10 Matinaw saba ya pagbaya' na Tyumanem,
yanagaw dili' nan kalingawan ya kadyaw na
manga imo-unun mayu aw ya pagginawa mayu
kanan magi sa pagpadeleg mayu tyumabang sa
manga mangintu-uway. 11 Aw kaliman nami
na magtibagseg ya tagsambuksambuk kamayu
magpadeleg dun ni pagpangintu-u taman adti
katigkasan pada tengteng malingeb ya pag-iman
mayu. 12 Kay kun imo-un mayu ya maynan,
dili' kamu ma-imo' mataka. Manang madalug
mayu baling ya manga utaw na nyakadawat da
sa pigpakang kanilan na Tyumanem, asuntu
na nyakati-is silan aw nyakapadaleg dun ni
pagpangintu-u nilan. 13 Dun ni pagpakang na
Tyumanem kan Abraham asini muna, wala' ya
eped na ngalan na matas pa na pigpamatinaw
nan. Yanagaw magsapa' sakanan magi dun ni
kanan ngalan, 14 law nan, "Pakadyawun ta
kaw saba aw to-o ku pakadégen ya manga
buwadbuwad mu." 15 Aw asuntu na nyakatagad
si Abraham sa piglong na Tyumanem, nyadawat
nan ya pigpakang kanan. 16 Na, ya manga utaw
na magsapa', pagngalanan nilan ya sambuk na
matas pa kanilan pada yan ya magmatinaw
sa pagsapa' nilan. Aw ya pagsasapa-ay nilan,
yan ya magbugtu' sa kanilan pag-ayil. 17 Aw
maynan uman ya pig-imo' na Tyumanem asini
muna. Kay kaliman nan pakita' adti kanan
manga utaw na atag nan kanilan ya kanan
pigpakang aw dili' ma-uman ya pagbaya' nan.
Aw pigmatinaw nan yeiy magi dun ni kanan
pagsapa'. 18 Ya pakang aw ya sapa' alag dili' ma-
uman, kay ya Tyumanem dili' maggatu'. Aw ya
Tyumanem, yan ya gayed tadun pagpalaguyan.
Aw asuntu seiy, magkabagseg da ya kanaten
ginawa pada pakasaligen ya kanaten pag-iman
na tumanen saba na Tyumanem ya kadégn
na pigpakang nan, 19 aw dili' kitadun kabullugan.
Aw ya pag-iman tadun kanan, kasiling na angka
na magpakatagan sa barko. Aw asuntu seiy,

mabatug da tadun ya pagseled adti asdangan
nan kay wala' da ya nyakasaliben. 20 Si Jisus
nyuna la saba kanaten adti tengteng pag-eyaa
na Tyumanem, aw nya-imo' sakanan To-o
Matas na Magdadugsu-ay na wala' ya tyamanan,
kasiling na pagkamagdadugsu-ay ni Mélkizédék.
(aión g165)

7 Si Mélkizédék, yan ya hari' sa banwa na Salim
asini muna, aw yan uman ya magdadugsu-ay
na migpatenga' sa manga utaw adti Tyumanem
na To-o Matas. Aw syumungun sakanan kan
Abraham na nyuli' da lekat adti pagtanam
sa manga hari' na pigdeg nan, aw miglong
kan Abraham, "Pakadyawun kaw galu na
Tyumanem." 2 Aw tigkas yan, nyatag si Abraham
kan Mélkizédék sa kapulu' lekat adti kadégn
na nyataban nan. Na, yan ya kakawasan na
ngalan ni Mélkizédék: hari' na gayed dyumalug
sa pagkaliman na Tyumanem. Aw yan ya
kakawasan na Salim: kalinaw. Yanagaw, si
Mélkizédék, yan uman ya hari' na kalinaw.
3 Wala' ka-edé-i kun singalan ya ama nan
aw ina nan aw ya kanan manga tyugbulan.
Wala' uman ka-edé-i ya allaw na pagkautaw
nan aw ya kanan pagkamatay. Manang ya
pagkamagdadugsu-ay nan wala' ya tyamanan,
kasiling saba na pagkamagdadugsu-ay na Ise'
na Tyumanem. 4 Anenganengen tadun ya katas
na dengeg ni Mélkizédék. Pangkay ya kanaten
tyugbulan na si Abraham nyatag kanan sa
kapulu' na nyataban nan lekat adti tanam. 5
Na, ya sambuk na buwadbuwad ni Abraham,
yan si Libi. Aw dun ni Uldin na pig-atag na
Tyumanem kan Moysis, olo' buwadbuwad ni
Libi ya ma-imo' manga magdadugsu-ay. Aw
silan ya umba' dumawat sa kapulu' lekat adti
manga eped nilan na utaw na Isra-él na alag
uman buwadbuwad ni Abraham. 6 Manang si
Mélkizédék dyumawat sa kapulu' ni Abraham
pangkay beke' sakanan na buwadbuwad ni Libi.
Aw magi sa paglong ni Mélkizédék, pig-atagan
pa nan si Abraham sa manga kadyawan pangkay
pigpakangan da na Tyumanem si Abraham sa
manga kadyawan. 7 Aw kya-edé-an tadun na
matas pa ya nyatag sa manga kadyawan kay sa
dyumawat. 8 Aw anenganengen tadun uman
ya manga magdadugsu-ay adti Tyumanem na
dyumawat sa kapulu'. Buwadbuwad silan ni
Libi na awun kamatayen. Manang wala' ya
pigpasulat na Tyumanem sa pagkamatay ni

Mélkizédék. 9 Aw yanagaw makapaglong galu nan pada dayaw mag-iganganet. Idtu muna sa pag-kitadun na pangkay si Libi ya dumawat sa imo' na Tyumanem sa manga buwadbuwad ni kapulu', manang magi sa pig-imo' ni Abraham kasiling na nyaka-atag da si Libi sa kapulu' nan adti kan Mélkizédék. 10 Kay dun ni allaw na pagkita' ni Abraham aw si Mélkizédék, wala' pa si Libi kautaw, kay un pa sakanaan ma-imo' buwadbuwad ni Abraham, manang kasiling na nyaka-atag da uman sakanaan sa kapulu' magi kan Abraham. 11 Na, kun nyabatug pa nyalingeb ya palpa na Tyumanem magi sa pagdugsu' na manga buwadbuwad ni Libi kasiling na pigpasugu' dun ni Uldin, adti manga utaw. 12 Aw kun na nyabatug pa nyalingeb ya palpa na Tyumanem magi sa pagdugsu' na manga buwadbuwad ni Libi kasiling na pigpasugu' dun ni Uldin, adti manga utaw. 13 Kay ya sambuk na migpatenga' na pigpa-ed'e' dadan na Tyumanem asini muna, yan si Jisus. Wala' sakanaan lekat adti buwadbuwad ni Libi, gayed awun sakanaan na wala' ya tyamanan, yan manang lekat baling adti eped na buwadbuwad na wala' pamalli-a na ma-imo' magdadugsu-ay. 14 Nyabangal da adti kadég tadun na ya ay na ka-ilangan tadun. Wala' ya sala' dun ni kanaten Pangulu na si Jisus lyumekat baling kanan, aw dili' sakanaan kasiling na kadég na adti manga buwadbuwad ni Juda. Aw sa paglong utaw na makasasala'. Aw adtu la sakanaan ni tas ni Moysis kun kanyan buwadbuwad ya ma-imo' magdadugsu-ay adti Tyumanem, wala' nan kasampeti ya buwadbuwad ni Juda. 15 Aw to-o pa nyabangal na pigsayuan da ya manga magdadugsu-ay lekat adti buwadbuwad ni Libi asuntu na nyadi la ya sambuk na magdadugsu-ay na kasiling ni Mélkizédék, 16 aw ya pagka-imo' na nan magdadugsu-ay beke' na asuntu sa kanan tyugulan na kasiling na pigsugu' na Tyumanem dun ni Uldin, manang asuntu sa katulus nan kay pigdeg da nan ya kamatayen. 17 Aw pigmatinaw yeiy dun ni pigpasulat asini muna: "Ikaw ya magdadugsu-ay na mgpatenga' sa manga utaw adi kanak na wala' ya tyamanan, kasiling na pagkamagdadugsu-ay ni Mélkizédék." (aiōn g165)

18 Dili' da saba ka-ilangan ya muna pa-ag'i na pagdugsu' na pigsugu' na Tyumanem, asuntu na dili' mabatug na muna pa-ag'i ya paglanas sa manga sala'. 19 Kay dili' masambat na Uldin ya pagtulid sa manga utaw. Manang dun ni bagu na pakang, awun imanen tadun na to-o pa madyaw kay yeiy ya du-an na makapalapit da kitadun adti Tyumanem. 20 Aw ya bagu na pakang to-o pigpakabagseg na Tyumanem magi sa pagsapa'

nan pada dayaw mag-iganganet. Idtu muna sa pag-kitadun na pangkay si Libi ya dumawat sa imo' na Tyumanem sa manga buwadbuwad ni Libi magdadugsu-ay, wala' sakanaan pagsapa'. 21 Manang si Jisus nya-imo' sakanaan magdadugsu-ay magi sa pagsapa'. Aw si Jisus ya pigpalabet na Tyumanem dun ni pigpasulat nan asini muna: "Migsapa' ya Tyumanem, aw ya kanan anengeneng dili' ma-uman. Aw law nan, 'Ikaw ya magdadugsu-ay na wala' ya tyamanan.'" (aiōn g165) 22 Aw asuntu sa sapa' yeiy, dun da kabangal na magi kan Jisus, tengteng tumanen na Tyumanem ya pakang nan na to-o madyaw ni Libi kasiling na pigpasugu' dun ni Uldin, adti manga utaw. 23 Madég ya magdadugsu-dili' da ka-ilangan na madi pa ya sambuk ay adti Tyumanem na magsayusayu, manang na magdadugsu-ay na kasiling ni Mélkizédék dili' silan mapakapadeleg sa imo-unun nilan pada sayuan ya pagkamagdadugsu-ay ni kay alag silan magkamatay aw pagsayuan. 24 Aaron na buwadbuwad ni Libi. 25 Yanagaw, mabatug na pagkasayuan. (aiōn g165) 25 Yanagaw, mabatug na pagkasayuan. (aiōn g165) 26 Si Jisus saba ya To-o Matas na Magdadugsu-ay. 27 Aw dili' nan ka-ilangan magdugsu' kada allaw. Dili' sakanaan kasiling na manga magdadugsu-ay na silan ya muna magdugsu' asuntu sa kanilan manga sala' aw pagkatigkas yan kana manga edep da uman sala'. Kay minsan da olo' ya pagdugsu' sa na kasiling ni Tyumanem na nyakamoli sa Uldin, pigtani nan ya kanan Ise' na yan ya umba' ma-imo' kanaten To-o Matas na Magdadugsu-ay na wala' ya tyamanan. (aiōn g165)

8 Na, ini ya tengteng puntu na piglong nami kamay: Awun saba To-o Matas na Magdadugsu-ay na migpatenga' kanaten na adtu la ni tas na langit. Nyingkud sakanaan apit adti kalintu na trunu na Ama na yan ya Tyumanem na to-o pagdeyen. 2 Aw pigimo' nan ya kanan manga imo-unun dun ni tengteng pagsimbaan sa Tyumanem. Aw ya

pagsimbaān yeiy, wala' na manga utaw imo-a manang Tyumanem ya mig-imo'. 3 Asini tas na lupa', ya pigpamalli' na ma-imo' pangulu na manga magdadugsu-ay, yan ya mag-atag sa manga dugsu' adti Tyumanem. Yanagaw ya kanaten uman To-o Matas na Magdadugsu-ay, ka-ilangan na awun uman kanan atag na dugsu'. 4 Na, kun kenne' ni Jisus asini tas na lupa', dili' sakanañ ma-imo' magdadugsu-ay kay awun da manga magdadugsu-ay na dyumalug sa Uldin na pig-atag na Tyumanem kan Moysis. 5 Aw ya pagsimbaān nilan sa Tyumanem, olo' yeiy alung sa adti tas na langit. Kya-edé-an tadun kay piglongan na Tyumanem si Moysis, "Sa pag-imo' mayu sa un pagsimbaān kanak, magpaketadeng kaw na dayaw mu madalug ya kadéng na pigpakita' ku kanmu adti buntud." 6 Manang to-o pa madyaw ya imo-unun ni Jisus na migpatenga' adun kay sa manga magdadugsu-ay na migpatenga' adti Témplo. Kay to-o pa madyaw ya bagu na pakang na Tyumanem, asuntu na pigpaligena' nan dun ni kanan manga pigpakang na to-o pa madyaw. 7 Kun nyalingeb pa na muna pakang ya palpa na Tyumanem, dili' da ka-ilangan ya bagu. 8 Manang kyinita' na Tyumanem na awun pa pagsala' sa pagdalug na manga utaw na Isra-el sa muna pakang. Yanagaw miglong ya Tyumanem: "Dumateng ya allaw na mag-imo' aku sa bagu na pakang adti manga utaw na Isra-él aw sa manga utaw na Juda. 9 Aw dili' da kasiling na tagna' na pakang ku idtu muna na pig-imo' ku adti manga tyugbulan nilan dun ni pag-agak ku kanilan lekat adti nasud na Ihiptu. Wala' nilan padelega ya pagdalug sa manga sugu' ku, yanagaw pigpabaya-an da ku silan. 10 Manang ini ya bagu na pakang na un ku imo-un sa manga buwadbuwad ni Isra-él sa manga allaw na dumadateng pa: Betang ku ya kanak manga sugu' dun ni anenganeng nilan aw dayaw ku tanemen adti seled nilan. Ma-imo' aku Tyumanem nilan, aw silan uman ma-imo' kanak manga utaw. 11 Aw dili' da nilan ka-ilangan palna-uwan ya kanilan manga eped kun singalanaku, kay alag da silan maka-edé' kanak, pangkay ya manga tagitu' aw manga utaw na dengganen. 12 Kay kallatan ku silan, aw kalingawan da ku ya manga malatay na imo-unun nilan, aw dili' da ku anenganengen ya manga sala' nilan." 13 Yanagaw, sa paglong na Tyumanem na awun bagu na pakang, dun da nan pa-edé-an na wala' da ya katukanan sa muna pakang, aw dili' madugay malagak da.

9 Na, ya muna pakang na Tyumanem adti kanan manga utaw na Isra-él, awun manga sugu' sa pag-imo' sa un pagsimbaān kanan aw manga pa-agi sa pagsimba. 2 Adti seled, awun duwa ya tambi' na alag pigtani adti Tyumanem. Aw dun ni tagna' na tambi', awun pigpa-indeg na saleng na pitu ya sulu-anan, aw awun uman lamisa na pagbetangan sa sampulu' tag duwa kalapid ya pan na pagdugsu' adti Tyumanem. 3 Aw adti tadtu na tagna' na tambi', awun uman Tambi' na Pigtani adti Tyumanem na pigsalibenan na to-o madakmel na téla. 4 Dun ni Tambi' na Pigtani adti Tyumanem, awun sunuganan sa insénsio. Aw dun uman ya kaban na pigbetangan sa duwa ya lapidan na batu na pigsulatan sa sampulu' ya sugu'. Adti seled uman na kaban ya kulun na pigdayawan sa mana. Aw dun uman ni seled ya bangka' ni Aaron na nyanalingsing. Ya sunuganan aw ya kaban aw ya kulun alag yeiy pigtapi-an na bulawan. 5 Aw adti tas na sab na kaban awun duwa ya inutaw na kasiling na gya na anghil na pigtawag na kérubim, aw yeiy ya pangilala na awun ya Tyumanem. Pigsalindungan na manga panid nilan ya "Ingkudanan na Kallat na Tyumanem." Manang ya kadéng yeiy, dili' mabus mapalabet adun. 6 Yanagaw sa abus da katagilan ya kadéng yeiy, kada allaw sumeled da ya manga magdadugsu-ay adti tagna' na tambi' pada imo-un nilan ya kanilan imo-unun. 7 Manang ya Tambi' na Pigtani adti Tyumanem, minsan olo' kada umay makaseled ya pangulu na manga magdadugsu-ay pada magpatenga' sa manga utaw adti Tyumanem. Dili' makaseled sakanañ kun wala' ya dalaén nan na dugu' na ayep na abus da nan dugsu-an asuntu sa kanan manga sala' aw dala uman ya sala' na manga utaw na wala' nilan ka-edé-i na sala' ya nya-imo' nilan. 8 Aw pigbangal na Ispiritu Santo na dili' makaseled ya manga utaw adti Tambi' na Pigtani adti Tyumanem, yanagaw dili' pa silan makapalapit adti asdangan nan talana na dun pa ya muna pa-agi na pagdugsu'. 9 Alag yeiy pundinganan kanaten. Dun ni muna pa-agi, ya manga dugsu' adti Tyumanem dili' makalinis sa anenganeng na manga utaw. Gayed pa silan piglanggal na kanilan anenganeng. 10 Pangkay pigdalug nilan ya manga sugu' dun

ni Uldin sa pagkan aw pag-inem, aw manga katanem sa paglinis sa lawas, manang wala' na manga sugu' dun ni Uldin adti manga utaw kalinisi ya kanilan anenganeng menda' sa allaw na Isra-él, pigkamang nan ya dugu' na manga na dyumateng ya bagu na pa-ag. **11** Manang tudu na baka aw manga kambing, aw pigdali-an adun, nyadi la si Jisu-Kristu na yan ya nya-imo' nan na tubig. Tigkas yan, migkamang sakanan To-o Matas na Magdadugsu-ay na migpatenga' sa manga sanga na isopo aw pigbangget dun sa manga utaw adti Tyumanem, aw madéy ya manga kadyawan adti kanaten asuntu sa bagu na pakang. Aw pigpadeleg nan ya kanan imo-unun adti pagsimbaan na to-o pa madyaw na wala' imo-a na manga utaw aw wala' yeiy asini tas na lupa' manang adti tas na langit. **12** Si Jisus minsan da seled dun ni pagsimbaan na awun ni tas na langit. Aw magi sa kanan dugu', piglekat nan ya manga utaw lekat adti pag-allang na manga sala' nilan, pada makatagtun kitadun sa ginawa na wala' ya katigkasaan. Kay kanan dugu' saba ya pigdugsu' aw beke' na dugu' na manga kambing aw tudu na baka kasiling na muna pa-ag. (*aiōnios g166*) **13** Adti Uldin, kun ya utaw kalipa-an, kalinisan sakanan magi sa dugu' na manga kambing aw tudu na baka. Aw kun awun utaw na kalipa-an asuntu sa pag-awid nan sa lawas na utaw na nyatay, magsunug silan sa bubay na nati na baka, aw ya abu pagsabug nilan adti utaw na kyalipaan. **14** Manang to-o pa dun dakula' ya mabatug na dugu' ni Kristu. Kay magi sa Ispiritu Santo na wala' ya tyamanan, pigtumbay ni Kristu ya kanan pagka-utawun na wala' ya se-ey adti Tyumanem pada ma-imo' dugsu' kalyu sa sala' na manga utaw. Aw asuntu sa pig-imo' nan yeiy, kalinisan da ya kanaten anenganeng lekat adti manga imo-unun na malatay, aw mabatug da tadun ya pag-imo' sa imo-unun na Tyumanem na Gayed Awun. (*aiōnios g166*) **15** Yanagaw yeiy ya du-an na si Kristu ya migpatenga' kanaten adti Tyumanem dun ni bagu na pakang. Magi sa pagkamatay nan adti krus, piglekat nan ya manga utaw na lyumakad sa manga sugu' dun ni Uldin adti muna pakang. Aw ya kadéy na pigtawag na Tyumanem, makadawat da sa pigpakkang nan na wala' ya tyamanan. (*aiōnios g166*) **16** Kasiling na utaw na mig-imo' sa pakang sa kanan ayawanan. Dili' matagtun na un ayawan kun utaw pa ya mig-imo' sa pakang. Manang kun kapulbaan na nyatay da ya mig-imo' sa pakang, na, matagtun da na utaw na pig-atagan sa ayawanan. **18** Maynan uman ya muna pakang na Tyumanem, pagpa-iligen ya dugu' na ukuman da sakanan na Tyumanem. **28** Aw si pigdugsu' aw dun da pag-iganget ya pakang. **19** Kristu uman, minsan da ya kanan pagdugsu' Kay pagkatigkas ni Moysis magpalna-u sa kadéy na manga sugu' dun ni Uldin adti manga utaw na bulbul na karniro, aw pig-elem nan adti dugu', aw pigpisikan nan ya libru na piglulun na pigsulatan sa manga sugu' dun ni Uldin, aw pigpisikan nan uman ya kadéy na utaw dun. **20** Aw miglong si Moysis kanilan, "Ya dugu' yeiy, yan ya migpakasalig sa pakang na Tyumanem na pigsugu' nan na un mayu dalugun." **21** Aw pigpisikan uman ni Moysis na dugu' ya kadakula' na pagsimbaan sa Tyumanem dala ya manga pagkana' na paggamiten na manga magdadugsu-ay sa pagsimba. **22** Dun ni Uldin, magi sa dugu' mabus galu kalinisan ya kadéy. Aw kun wala' ya pagpa-ilig sa dugu' lekat adti pigdugsu', dili' malanas ya manga sala' na manga utaw. **23** Ya pagsimbaan na manga utaw na Isra-él sa Tyumanem, olo' yeiy alung na pagsimbaan na awun ni tas na langit. Yanagaw, ya pagsimbaan na manga utaw na Isra-él sa Tyumanem, dala ya manga pagkana' dun ni seled, ka-ilangan alag linisan magi sa dugu' lekat adti ayep na pigdugsu'. Manang ya pagsimbaan na awun ni tas na langit, ka-ilangan na to-o pa madyaw ya dugsu' dun. **24** Kay si Kristu wala' seled adti Tambi' na Pigtani adti Tyumanem na pig-imo' na manga utaw, kay olo' yeiy alung sa tengteng pagsimbaan. Manang syumeled sakanan baling adti tengteng pagsimbaan na awun ni tas na langit aw adtu la sakanan migpatenga' kanaten adti asdangan na Tyumanem. **25** Aw wala' sakanan kasiling na pangulu na manga magdadugsu-ay na kada umay minsan magseled adti Tambi' na Pigtani adti Tyumanem na magdala sa dugu' na ayep na pigdugsu' da. **26** Kay kun salutsalutun pa ni Kristu ya pagdugsu' sa pagka-utawun nan, na, masalutsalut galu ya kanan pagti-is asuntu sa sala' na manga utaw lekat pa na pag-imo' sa kadakula' na banwa. Manang minsan da olo' ya pagkadi nan adun na manga kamoliyan na allaw na yan ya paglanas sa manga sala' na manga utaw magi sa pagdugsu' nan sa kanan pagka-utawun. (*aiōn g165*) **27** Na, minsan da olo' ya pagkamatay na utaw, aw pagkatigkas yan, pakang na Tyumanem, pagpa-iligen ya dugu' na ukuman da sakanan na Tyumanem. **28** Aw si pigdugsu' aw dun da pag-iganget ya pakang.

na yan ya kanan pagkamatay adti krus pada malanas ya manga sala' na kadég na manga utaw. Aw sa pagliku' nan salut asini tas na lupa', dili' da magdugsu' na un maglanas sa manga sala', manang dayaw nan lingeben ya pagpaluwa' sa kadég na tyumagad kanan.

10 Kay ya Uldin na pig-atag na Tyumanem adti manga utaw na Isra-él, olo' yeiy alung sa manga kadyawan na dumadateng pa. Yanagaw pangkay gayed silan migdugsu' kada umay adti Tyumanem, manang dili' pa yeiy umba' kanilan maka-imo' na wala' ya pagsala' kanilan adti asdangan na Tyumanem. **2** Kun nyabatug pa na manga migsimba adti Tyumanem ya paglinis sa kanilan manga sala' magi sa pagdugsu' nilan, dili' da galu malinggal ya anenganeng nilan, aw dili' da silan salut magdugsu'. **3** Manang dun ni kanilan pagdugsu' kada umay, olo' yeiy baling magpa-anenganeng sa manga sala' nilan. **4** Kay ya dugu' na manga tudu na baka aw manga kambing dili' makalanas sa manga sala' na utaw. **5** Yanagaw idtu na pagkadi ni Kristu asini tas na lupa', miglong sakanan adti Ama, "Wala' kaw katutuki sa pagdugsu' nilan sa ayep aw sa edep pa na pigdugsu' nilan. Yanagaw pigtagilanan aku mu sa lawas na yeiy ya umba' pagdugsu'. **6** Wala' kaw pagleya sa kadég na dugsu' na pagsunugun adti dugsu-anan, aw manga edep pa na pigpandugsu' pada kalinisan galu silan sa kanilan manga sala'. **7** Yanagaw miglong aku kanmu, 'Ini aku na un magtuman sa kanmu pagkaliman, kasiling na pigpasulat mu asini muna.'" **8** Dun ni tagna' na piglong ni Kristu, pangkay madég ya punganan na pagdugsu' dun ni Uldin dala ya pagsunug sa lawas na ayep pada makamang ya manga sala' na utaw, manang wala' katutuki ya Tyumanem sa maynan na pagdugsu'. **9** Aw tigkas yan, miglong pa si Jisus adti Ama, "Ini aku na un magtuman sa kanmu pagkaliman, kasiling na pigpasulat mu asini muna." Yanagaw pigsayuan na Tyumanem ya muna pa-ag i na pagdugsu'. **10** Aw asuntu na pigtuman ni Jisu-Kristu ya pagkaliman na Tyumanem, kyalinisan kitadun sa kanaten manga sala'. Minsan da nan olo' imo-a magi dun ni pagdugsu' nan sa kanan lawas. **11** Dun ni muna pa-ag, ya manga magdadugsu-ay kada allaw awun silan gayed ni kanilan imo-unun pada magdugsu' adti Tyumanem. Aw pangkay gayed pigsalutsalut ya manga imo-

unun yeiy, manang wala' kalanas ya sala' na manga utaw. **12** Manang minsan da si Jisus pagdugsu' sa kanan pagka-utawun asuntu sa manga sala' tadun, aw yan da olo' ya umba' aw dili' da salutsalutun. Aw tigkas yan, nyingkud sakanan apit adti kalintu na Tyumanem. **13** Aw adun, adtu la sakanan tyumagad menda' na mabus degen ya kadég na manga po-on nan aw alag nan silan betang adti salad na kanan siki. **14** Magi sa sambuk na dugsu', dayaw nan piglanas ya manga sala' tadun aw kyalinisan da kitadun na wala' ya tyamanan. **15** Aw ya Ispiritu Santo, yan ya migmatinaw adi kanaten sa piglong na Tyumanem asini muna: **16** "Ini ya bagu na pakang na un ku imo-un kanilan sa manga allaw na dumadateng pa: 'Betang ku ya kanak manga sugu' dun ni anenganeng nilan aw dayaw ku tanemen adti seled nilan.'" **17** Aw miglong pa sakanan, "Dili' da ku anenganengen ya manga sala' nilan, aw kalingawan da ku ya manga malatay na imo-unun nilan." **18** Kun piglanas da ya sala' na manga utaw, dili' da ka-ilangan na magdugsu' pa kitadun sa manga ayep. **19** Yanagaw, kay manga inulug ku na nyangintu-u, asuntu sa dugu' ni Jisus mabatug da tadun ya pagsaled adti asdangan na Tyumanem. **20** Kay dun ni pagdugsu' nan sa kanan lawas, kasingling saba na pagkakisay na madakmel na téla na pigsaliben sa Tambi' na Pigtani adti Tyumanem. Aw ya syampetan yeiy, pig-uwangan nan kanaten ya bagu na agiyanan pada makaseled da kitadun aw maka-indeg adti asdangan na Tyumanem. Aw ya agiyanan yeiy, yan ya maggagad kanaten adti ginawa na wala' ya katigkasan. **21** Aw asuntu na awun kanaten To-o Matas na Magdadugsu-ay na migdumala sa kasakupan na Tyumanem, **22** yanagaw dili' kitadun mabekenbeken magpalapit adti Tyumanem, asuntu sa tengteng na pagpangintu-u tadun kanan. Kay kya-edé-an da tadun na magi sa dugu' ni Kristu, kyalinisan da ya kanaten anenganeng aw kya-ugasan da kitadun sa tubig na to-o matinaw. **23** Dili' naten botonan ya pag-iman sa kanaten pigpangintu-uwan aw dili' kitadun magduwaduwa, kay ya migpakang kanaten kasaligan saba sakanan. **24** Aw gayed kitadun magpaketabsegay sa ginawa pada magpadeleg ya paggaginawaay tadun aw ya pag-imo' sa manga imo-unun na madyaw. **25** Aw dili' tadun pagpatenengen ya pagkatipun na kanaten kyanalamian, kasiling na pig-imo'

na eped na manga mangintu-uway. Manang unu ya pagti-is na un dumateng. Aw madawat magpakabagsegay kitadun baling sa ginawa, labi mayu ya kadégi na pigpakang nan. **37** Kay la na kya-edé-an tadun na malapit da ya allaw na pigpasulat nan asini muna: "Agpet da dumateng pagliku' na kanaten Pangulu na si Jisus. **26** Kay ya utaw na pigpakang ku aw dili' da madugay ya kun pigdawat da tadun ya tengteng matinaw pagdateng nan. **38** Aw ya utaw na piglanas da ya na palna-u manang kenne' tadun magpadeleg kanan sala', matagtun nan ya tengteng ginawa magpakesala', na, wala' da ya eped na pagdugsu' na wala' ya katigkasen asuntu na pyangintu-uwan aku nan. Manang kun ayawan nan ya ya manga sala'. **27** Yan dakman ya tyagadan na pagpangintu-u nan kanak, dili' aku katutukan utaw na gayed migpakesala' ya to-o kallekanan na pag-agbel na Tyumanem sa manga po-on nan adti atulun na miglagablab dun ni allaw na pagukum. **28** Asini muna, kun lyumakad ya utaw sa Uldin na pig-atag na Tyumanem kan Moysis, aw kun matinawun na duwa aw kun tulu ya utaw, patayen saba sakanan na wala' ya kallat. **29** Aw to-o pa dun malatay ya pa-emel-emel sa utaw na maggina-gina' sa Ise' na Tyumanem aw ya wala' pamasa sa dugu' nan na dayaw migpaganget sa pakang na Tyumanem. Kay magi sa dugu' nan, kyalinisan ya utaw sa manga sala' nilan. Aw to-o pa uman dun malatay ya pa-emel-emel sa migsupla sa Ispiritu Santo na yan ya agiyanan adti kallat na Tyumanem. **30** Kya-edé-an tadun saba na Tyumanem ya miglong seiy: "Aku ya magmalit, aw aku ya magpaezel-emel." Miglong pa uman sakanan: "Aku ya mag-ukum sa kanak manga utaw." **31** Aw to-o kallekanan ya Tyumanem na Gayed Awun kun yan ya magpa-emel-emel. **32** Na, dili' mayu pagkalingawan ya manga allaw na bagu pa kyalilawan na matinaw na palna-u ya anenganeng mayu. Aw pangkay madégi ya kalugan na kya-agiyen mayu manang nyati-is mayu, aw wala' kamu pag-ayaw sa kamayu pagpangintu-u. **33** Pigpamulayaman kamu dun ni asdangan na madégi na utaw aw pigpati-is aw pigmulamula kamu nilan. Aw pangkay kun eped mayu ya pig-imo-an sa maynan, manang kasiling na kamu ya pigpati-is, asuntu na pigkallatan aw pigtabangan mayu silan. **34** Aw to-o kamu nyallat sa manga eped mayu na mangintu-uway na nyakalabusu. Aw pangkay pigpangamang ya kamayu ka-unan aw kuwalta, manang pigdawat mayu na awun pagleya. Kay kya-edé-an da mayu na to-o pa madyaw ya nyatagtu mayu adti tas na langit na dili' magkalagak. **35** Yanagaw dili' mayu pagbotonan ya kamayu pagpangintu-u sa Tyumanem, kay dakula' saba ya un mayu madawat. **36** Ka-ilangan paddelegen mayu ya pag-imo' sa pagkaliman na Tyumanem pangkay

unu ya pagti-is na un dumateng. Aw madawat magpakabagsegay kitadun baling sa ginawa, labi mayu ya kadégi na pigpakang nan. **37** Kay la na kya-edé-an tadun na malapit da ya allaw na pigpasulat nan asini muna: "Agpet da dumateng pagliku' na kanaten Pangulu na si Jisus. **26** Kay ya utaw na pigpakang ku aw dili' da madugay ya kun pigdawat da tadun ya tengteng matinaw pagdateng nan. **38** Aw ya utaw na piglanas da ya na palna-u manang kenne' tadun magpadeleg kanan sala', matagtun nan ya tengteng ginawa magpakesala', na, wala' ya katigkasen asuntu na pyangintu-uwan aku nan. Manang kun ayawan nan ya ya manga sala'. **27** Yan dakman ya tyagadan na pagpangintu-u nan kanak, dili' aku katutukan kanan." **39** Dili' kitadun kasiling na manga utaw na tyumalikud sa pagpangintu-u nilan. To-o malatay ya kanilan datengan. Manang kitadun na migpadeleg nyangintu-u, makaluwa' saba.

11 Na, unu ya kakawasan na pagpangintu-u sa Tyumanem? Ya pagpangintu-u, yan ya pagsalig tadun sa kanaten pig-iman. Pangkay wala' pa tadun kita-a ya kadégi na pigpakang na Tyumanem manang kenne' tadun sakanan pigpangintu-uwan. **2** Magi sa pagpangintu-u na kanaten manga mangkatikadeng asini muna, kyatutukan ya Tyumanem kanilan. **3** Asuntu sa pagpangintu-u sa Tyumanem, kya-edé-an tadun na pig-imo' nan ya kadakula' na banwa magi sa paglong nan. Yanagaw ya kadégi na pig-imo' nan na pagkita-en, alag yeiy pig-imo' lekat adti dili' pagkita-en. (*aiōn g165*) **4** Asuntu sa pagpangintu-u ni Abél, migdugsu' sakanan adti Tyumanem, aw to-o pa madyaw ya kanan dugsu' kay sa kan Cain. Aw asuntu sa pagpangintu-u nan, matulid da sakanan adti Tyumanem, aw pigmatinaw yeiy magi dun ni pagdawat na Tyumanem sa dugsu' ni Abél. Yanagaw pangkay nyatay da si Abél, manang ya pig-imo' nan kenne' na nyakaluna-u kanaten. **5** Aw asuntu uman sa pagpangintu-u ni Inuk, pigkamang sakanan na Tyumanem pada dili' nan apeten ya pagkamatay asini tas na lupa', aw wala' da sakanan kita-a. Kay idtu muna sa wala' pa sakanan kamanga, pigmatinaw da dadan na kyatutukan ya Tyumanem kanan. **6** Kun wala' ya pagpangintu-u na utaw sa Tyumanem, dili' nan mabatug ya pagpaketutuk kanan. Kay kun ya utaw malim magpalapit adti kanan, ka-ilangan nan pangintu-uwan na awun Tyumanem, aw pangintu-uwan nan uman na awun atag nan adti manga utaw na malim maka-edé' kanan. **7** Aw asuntu uman sa pagpangintu-u ni Nuwi, pigpakenegan nan ya piglong na Tyumanem sa un dumateng asini tas na lupa' pangkay wala' pa nan kita-a. Yanagaw mig-imo' sakanan sa arka

pada makaluwa' sakanan lekat adti lenep dala Tyumanem aw pigdugsu' nan galu ya kanan ya kanan pamilya. Aw asuntu sa pagpangintu- ise' na tamisa na si Isa-ak, pangkay dun ni u ni Nuwi, dun da ka-edé-i na makasasala' ya kan Isa-ak katuman ya manga pigpakang na kadég na utaw manang pigdawat sakanan na Tyumanem kanan, **18** law nan, "Magi kan Isa-Tyumanem kasiling na wala' ya sala'. **8** Aw ak, ma-imo' kaw tyugbulan sa kadég na manga asuntu sa pagpangintu-u ni Abraham, pigtuman buwadbuwad na pigpakang ku kanmu." **19** nan ya piglong kanan na Tyumanem na madtu Kay syumalig si Abraham na mabatug saba ni banwa na pigpakang kanan na Tyumanem na na Tyumanem matawun si Isa-ak lekat adti un patagtun kanan. Yanagaw pig-indegan nan pagkamatay. Yanagaw kasiling na nyataw si Isa-ya kanan banwa aw nyanaw pangkay wala' nan ak lekat adti pagkamatay aw nyakaliku' adti ka-edé-i kun ayin ya banwa na un nan kadtuwan. ama nan. **20** Aw asuntu sa pagpangintu-u ni **9** Asuntu sa pagpangintu-u nan, nyeya' sakanan Isa-ak, pig-atagan nan na manga kadyawan ya dun ni banwa na pigpakang kanan kasiling mangayse' nan na si Jakub aw si Isaw magi na dumadayu. Ya kanilan pig-eya-an yan ya sa paglong nan. Piglongan nan silan na awun layaglayag na inabelan, aw maynan uman ya manga kadyawan na un dumateng kanilan ise' nan na si Isa-ak aw ya umpu nan na si adti moli pa na allaw. **21** Aw asuntu uman Jakub. Manang nya-edé' silan na matagtun sa pagpangintu-u ni Jakub, sa un da sakanan nilan ya pigpakang kanilan na Tyumanem. **10** matay, pig-atagan nan sa manga kadyawan ya Kay ya tengteng na pigtagadan ni Abraham, duwa ya umpu nan na mangayse' ni José. Aw yan ya syudad na wala' ya tyamanan na dadan dyumukduk dun ni kanan bangka' na migsimba pigtagilan aw pig-imo' na Tyumanem. **11** Aw sa Tyumanem. **22** Aw asuntu sa pagpangintu-asuntu uman sa pagpangintu-u, nyaka-ise' ya u ni José, nyamalintugun sakanan sa manga kaübayan ni Abraham na si Sara pangkay dili' inulug nan na miglong: "Pagdateng da na allaw sakanan magpaka-ise' aw to-o la buyag, kay na mindeg ya manga utaw na Isra-él lekat asini syumalig sakanan na tumanen na Tyumanem banwa na Ihiptu, dalaén nilan ya pesa' ku aw ya pigpakang nan kanilan. **12** Yanagaw lekat adti lebeng adti banwa na Canaan." **23** Aw asuntu kan Abraham ya to-o madég na buwadbuwad, uman sa pagpangintu-u na mangkatikadeng ni pangkay wala' da ya pag-iman nan na maka-ise' Moysis, wala' silan kallek sa sugu' na para-un pa. Aw ya kadég na buwadbuwad nan kasiling na na yan ya hari' sa Ihiptu. Sa pagkita' nilan na kadég na bitun adti langit aw pantad na dagat to-o madyaw ya kanilan ise' na bagu nyautaw, na dili' ma-iyap. **13** Ya kadég na manga utaw yanagaw pigtagu' nilan sakanan aw wala' nilan yeiy na awun pagpangintu-u, wala' pa nilan pakitaan seled na tulumbulan. **24** Aw asuntu kadawat ya manga pigpakang na Tyumanem sa pagpangintu-u ni Moysis, sa pagkadakula' idtu na utaw pa silan. Manang kya-edé-an nilan da nan, dili' malim sakanan tawagen na ise' na na tumanen na Tyumanem ya manga pigpakang biya' na para-un. **25** Yan baling ya pigkaliman nan kanilan. Aw migleya silan, kay kasiling na nan ya sumambuk dun ni pagti-is na manga kyinita' da nilan adti ma-una ya un dumateng. utaw na Tyumanem kay sa sumambuk dun ni Aw piglong nilan ya tengteng matinaw na olo' pagleya sa pag-imo' sa sala' na olo' magpaka-silan dumadayu asini tas na lupa'. **14** Aw ya agi. **26** Kay pangkay dakula' to-o ya ka-unan manga utaw na miglong seiy, dun da kabangal na matagtun nan galu dun ni Ihiptu, manang na awun pa pyaninaw nilan na banwa na pigkelean nan yeiy. Pigkaliman nan baling ti-tengteng kanilan eya-anan. **15** Kay kun gayed pa isen ya pagpamulayam asuntu sa Misiyas na un nilan pig-anenganeng ya banwa na pig-indegan pa padala na Tyumanem. Aw pigtibulluk nan ya nilan, mabatug pa nilan ya pagliku' dun. **16** kanan anenganeng adti dakula' na un pa nan Manang yan baling ya to-o nilan pigkaliman na madawat adti Tyumanem. **27** Aw asuntu uman eya-an ya syudad na pigtagilan kanilan na adti sa pagpangintu-u ni Moysis, pig-indegan nan tas na langit. Yanagaw wala' kamulamula ya ya banwa na Ihiptu aw wala' kallek sa kadaman Tyumanem na tawagen sakanan na Tyumanem na hari'. Aw migpadeleg adti pigpa-imo' kanan nilan. **17** Na, kaliman na Tyumanem tanda-en na Tyumanem pangkay awun manga kalugan, ya pagpangintu-u ni Abraham. Aw asuntu sa kay liwan na pigkita' da nan ya Tyumanem na pagpangintu-u nan, pigtuman nan ya sugu' na dili' pagkita-en. **28** Aw asuntu sa pagpangintu-

u nan, piglongan nan ya kadég na manga ginawa na wala' ya katigkasan. **36** Aw awun utaw na Isra-él na galisan nilan na dugu' na pa uman manga eped kanilan na pig-odoy-karniro ya lindeg aw balabag na suwangan na odoy aw byadasan na lalabet manang nyati-balay nilan, pada dili' pamatayen na anghil is nilan ya kadég. Aw ya manga eped pyanya kamagulangan na ise' nilan. Aw dun ni eketan na sangkali' aw pigpangkalabusu. **37** Ya piglong nan, dun da nan imo-a kada umay ya manga eped pigpatay magi sa babintu. Aw ya Pista na Paglabay na Anghil na Tyumanem. eped uman pyanggabas ya lawas nilan. Aw ya **29** Asuntu uman sa pagpangintu-u na manga manga eped pigpatay na kampilan. Aw awun utaw na Isra-él, tyumalipag silan sa Dagat na manga eped na pyangkalugnasan aw syumut Mapula kasiling na nyanaw silan dun ni lupa' dakman silan sa kindal na karniro aw kambing. na magdang. Manang ya manga Ihiptuwanen To-o silan migpangkapelek aw pigpati-is aw na dyumalug kanilan, nyabus nyangkalemes. to-o pigpamulayaman. **38** Nyangkaleges silan **30** Asuntu uman sa pagpangintu-u na manga migpatagu' adti kaligbinan aw kabundutan, aw utaw na Isra-él, nyagettan ya matas na inalad olo' ilib aw gawang na lupa' ya pig-eya-an nilan. na batu na syudad na Jériko pagkatigkas nilan Ya tengteng matinaw, ya manga utaw asini libedlibedan seled na pitungallaw. **31** Aw asuntu tas na lupa' dili' umba' pa-iyeped kanilan. **39** sa pagpangintu-u, si Rahab na miggalin sa Ya kadég nilan na pigkasampetan, kyatutukan pagkakaubayan nan, pigpa-ebeng nan ya duwa ya Tyumanem sa kanilan pagpangintu-u. ya utaw na pigsugu' ni Josué na manilib sa Manang wala' pa nilan kadawat ya pigpakang syudad na Jériko. Yanagaw wala' sakanan pakanan kanilan. **40** Kay awun pa to-o madyaw eped dun ni pagkamatay na manga utaw na na pigtagilan kanaten na Tyumanem, pada wala' pangintu-u sa Tyumanem. **32** Madég pa maka-iyeped da ya kadég tadun kanilan dun galu ya un ku dandanen sa manga eped na ni kamoliyan na allaw na lingeben da na nyangintu-u sa Tyumanem. Manang dili' mabus Tyumanem ya pigpalpa nan kanaten. kasampetan ya kan Gidyon, aw kan Barak, aw kan Samson, aw kan Jépta, aw kan Dabid, aw kan Samwél aw manga eped na propita asini muna. **33** Asuntu sa kanilan pagpangintu-u, ya eped kanilan pigdeg nilan ya madég na hari'. Aw ya manga eped matinaw ya kanilan pagdumala. Aw ya eped pa uman kanilan nyakadawat sa manga pigpakang na Tyumanem. Aw ya eped kanilan wala' kana na manga liyon kay pigtikem na Tyumanem ya manga baka' nilan. **34** Awun uman eped kanilan na pig-agbel adti atulun na miglagablab, manang wala' silan kasunug. Aw ya eped kanilan pigpatay galu na manga po-on nilan manang nyakapalaguy silan. Aw ya eped uman, pangkay to-o la migpangkalumay manang pigpakabagseg silan na Tyumanem. Aw awun eped kanilan na pyakabulut na Tyumanem adti tanam pada mampamalaguy ya manga sundalu na syumulung sa kanilan banwa. **35** Aw awun uman manga kaubayan na kyamatayan sa ise' nilan na nyataw uman. Awun uman manga eped na nyangintu-u sa Tyumanem na to-o pigpati-is menda' na nyatay silan. Pigkaliman nilan baling ya magti-is kay sa ayawan nilan ya kanilan pagpangintu-u. Kay kya-edé-an nilan na dumateng pa ya allaw na matawun silan na Tyumanem aw atagan na

12 Yanagaw, asuntu na pigpalibedan kitadun na madég to-o na utaw na nyuna kanaten nyangintu-u sa Tyumanem, botonan tadun ya manga sala' aw ya kadég na nyakatagen kanaten. Aw padelegen tadun ya pagpangintu-u kasiling na utaw na mig-abay nyalaguy na migpadeleg menda' na dyumateng adti datenganan. **2** Tibullukun tadun ya kanaten anenganeng adti kan Jisus. Kay yan ya lyekatan sa kanaten pagpangintu-u sa Tyumanem, aw yan uman ya maglingeb sa pagpangintu-u tadun. Aw asuntu sa pagleya na madawat nan kagaya, pigti-isnan ya kanan pagkamatay adti krus aw wala' nan pagbetangan sa ginawa ya pagmulamula kanan. Aw adun, adtu la sakanan nyinkud apit adti kalintu na trunu na Tyumanem. **3** Yanagaw anenganenga mayu si Jisus na nyati-is nan ya pagdumut kanan na manga makasasala' menda na pigpatay nilan sakanan, pada dili' mayu ka-ayawan ya kamayu pagpangintu-u sa Tyumanem aw dili' uman magkalumay ya ginawa mayu. **4** Manang kamu, dun ni pagtibagseg mayu na degen ya sala', wala' mayu apeta ya pigpatay. **5** Aw kamu na manga mangayse' na Tyumanem, pagaw kyalingawan da mayu ya pigpasulat nan na

yan ya migpakabagseg sa kamayu ginawa: "Kay uman na dili' kamu magkasala-enen aw dili' To' na kanaken ise', dili' mu pagpalipaslipasan mayu pagpalipaslipasan ya Tyumanem. Dili' ya pagpitul kanmu na Tyumanem, aw dili' kamu magsiling kan Isaw na wala' pagbetang magkalat ya ginawa mu kun pagsagda kaw sa ginawa sa manga kadyawan na un atag nan. **6** Kay pagpitulun nan saba ya manga kanan na Tyumanem sa pagkamagulang nan, utaw na pigginawaan nan, aw paglabeten manang pigliwan nan baling olo' sa kakan adti nan ya kadégn na pigtawag nan na kanan mangud nan. **7** Kay kya-edé-an da mayu na mangayse!". **7** Yanagaw pangkay unu ya kalugan pagkatigkas yan kaliman nan ka-atagan uman na un dumateng kamayu, ti-isa mayu kay sakanaan sa manga kadyawan sa pagkamagulang yeiy ya pagpitul kamayu na Tyumanem. Kay nan. Manang dili' da nan mabawi' pangkay to-o mangayse' kamu nan saba. Singalan ka' ya ise' pa nan pigsugawan. **18** Ya kamayu pagpalapit na dili' palna-uwan aw pitulun na ama nan? sa Tyumanem, dili' kasiling na pagpalapit **8** Kun dili' mayu apeten ya kanan pagpitul, na manga utaw na Isra-él adti buntud na na, beke' kamu na tengteng mangayse' nan. Sinay. Migpalapit silan adti buntud yan na Kasiling kamu baling na ise' adti luwa'. Kay pigkita-an nilan sa laga na miglagablab aw ya kadégn tadun na kanan tengteng ise', ka- sa to-o mangitngit na lyumegeb sa kadakula' agiyan tadun saba ya pagpitul nan. **9** Na, ya na buntud, aw dyenegg nilan ya mabandes tagsambuksambuk kanaten awun ama tadun na samet. **19** Aw dyumengg silan uman sa asini tas na lupa' na migpitul kanaten, aw uni na trumpita na to-o mabagseg aw sa pigbasaaan tadun silan. Yanagaw ananga' dili' piglong na tingeg. Aw to-o silan nyangilalat tadun dawaten ya pagpitul na kanaten Ama na dili' da galu nilan dengegen ya tingeg na awun ni tas na langit? Kay ya pagpitul yan **20** kay to-o silan nyallek sa piglong nan: yeiy makakadyaw saba kanaten. **10** Ya kanaten "Dili' kamu magpalapit adti buntud. Pangkay manga ama, dili' to-o madugay ya pagpitul nilan ayep na gumina' asini buntud, patayen na kanaten. Yan olo' ya pagpitul nilan kun unu babintu." **21** Aw to-o silan migteneb sa pigkita' ya adti anenganeng nilan na madyaw kanaten. nilan. Pangkay si Moysis nyakapaglong na to-o Manang ya kana Tyumanem pagpitul kanaten sakanaan nyallek aw tyakigan. **22** Manang yan ya to-o dakula' ya ma-untung, pada magkalinis kanaten pigpalapitan adun ya buntud na Zyon kitadun kasiling nan. **11** Ya pagpitul kanaten na yan ya bagu na Jérusalim na awun ni tas adun, masakit aw dili' makapaleya kanaten. na langit. Yeiy ya pig-eya-an na Tyumanem na Manang ya sampetan yeiy, kun nyakapalna- Gayed Awun, aw ya trunu nan kyaplibedan na u kanaten ya pagpitul yan, magkadyaw ya matag pilammalalan ya manga anghil. Aw dun bet tadun aw yan ya mag-atag sa kalinaw na imo-a ya katipun aw to-o dakula' ya pagleya. kanaten pag-eya'. **12** Yanagaw tibagsegi mayu **23** Aw maka-iyeped da kitadun sa katipun na ya pagpadeleg pangkay migkalumay da ya manga panggadan magulang na mangayse' manga bekten aw tyakigan da ya bukubuku na Tyumanem na pigsulat da ya ngalan nilan mayu. **13** Daluga mayu ya matulid na dalan pada adti libru na awun ni tas na langit. Ya manga ya edep mayu na malumay ya pagpangintu-u utaw yeiy, wala' da ya pagsala' kanilan kay pig-dili' da magduwaduwa, manang magkabagseg uman da na Tyumanem ya anenganeng nilan. baling. **14** Tibagsegi na awun kalinaw mayu Makapalapit da kitadun uman adti Tyumanem adti kadégn na manga utaw, aw tibagsegi mayu na mag-ukumay sa kadégn na manga utaw. **24** uman na magkalinis kamu pada katutukan ya Maynan uman, makapalapit da kitadun kan Tyumanem kamayu, kay kun wala' yeiy, wala' ya Jisus na yan ya migpatenga' kanaten adti kumita' sa Tyumanem. **15** Magpaketadeng kamu Ama. Kay nya-imo' ya bagu na pakang magi pagaw awun sambuk kamayu na tumalikud sa sa dugu' nan na miglinis kanaten, aw matas kallat na Tyumanem, kay ya utaw na maynan pa yeiy sa dugu' ni Abél na migtatawag na Kasiling sakanaan na tanem na nyunga sa to- malitan. **25** Magpaketadeng kamu na dili' kamu o mapayit aw magpakababeng. Aw ma-imo' magtimbengel sa piglong na Tyumanem adti baling sakanaan paglekatan sa ayil na manga kamayu. Dili' kamu magsiling sa manga utaw mangintu-uway, aw madégn ya magagad nan asini muna na wala' pangintu-u sa piglong nan adti pag-imo' sa sala'. **16** Magpaketadeng kamu kanilan, aw wala' silan kapalaguy sa pa-emel-

emel na Tyumanem. Yanagaw unun tadun ya pagpangintu-u. **8** Si Jisu-Kristu wala' ya pagkапpagkalaguy sa pa-emel-emel kun dili' tadun uman, lekat pa asini muna taman adun, aw pakanyegan ya miglong na lekat adti tas na langit? **26** Asini muna sa paglong na Tyumanem dun ni buntud na Sinay, nyangka-eyeng ya lupa'. Manang adun, migpakang sakanan, law palna-u. Madyaw pa na pakabagsegen tadun nan, "Dumateng ya allaw na beke' olo' na ya kanaten pagpangintu-u magi sa kallat na lupa' ya un ku eyengen manang dala uman Tyumanem aw beke' na manga katanem sa ya kadéng na awun ni langit." **27** Na, ini ya pagkan. Wala' ya un ma-untung na manga utaw kakawasan na piglong nan: Ya kadéng na pig- na dumalug sa manga katanem yei. **10** Yanagaw, imo' na Tyumanem alag eyengen aw kamangen. ya manga migtibagseg dyumalug sa katanem Aw ya dili' ma-eyeng, yan saba olo' ya masama'. na manga Judiyu sa pagdugsu' adti kanilan **28** Yanagaw pasalamatan tadun ya Tyumanem dugsu-anan, dili' nilan baling matagtun ya kay nyaka-akup da kitadun sa kasakupan na kadakula' na nya-untung tadun adti pagdugsu' pighari-an nan na dili' magka-eyeng. Simbaén ni Jisus dun ni krus. **11** Dun ni muna pakang, ya tadun na katutukan sakanan aw basaan na pangulu na magdadugsu-ay dumala sa dugu' awun pagkallek. **29** Kay ya Tyumanem na na ayep adti seled na Tambi' na Pigtni adti pigsimba tadun kasiling na laga na atulun na Tyumanem, kay yan ya pagtabun sa sala' na magpakasangab.

13 Kay manga inulug na nyangintu-u kan Kristu, padelega ya paggaginawaay mayu. **2** Dili' mayu pagkalingawan ya pagpamasa sa manga utaw na maka-ibwang dun ni kamayu. Kay awun utaw na nyamasa sa manga nyaka-ibwang kanilan aw wala' nilan ka-edde-i na ya nyibwang kanilan manga anghil kadi' na Tyumanem. **3** Aw dili' mayu pagkalingawan ya manga edep mayu na mangintu-uway na kenne' nyakalabusu. Tabangi mayu silan kasiling na kamu uman ya nyakalabusu. Aw tabangi uman ya manga edep mayu na pigpamulayaman kasiling na kamu uman ya pigpamulayaman. Bati-en mayu galu ya kasiling na pigbat' nilan. **4** Ya kadéng mayu magbabasaay sa kapangugnanay mayu. Aw dili' kamu maglakadenen. Kay ya manga maglakadenen aw manga magkasalen-en, pa-emel-emelen saba na Tyumanem. **5** Aw dili' mayu pagginawaan ya kuwalta. Umba' da saba kun unu ya nyatagtun mayu. Kay pigpasulat na Tyumanem asini muna, "Dili' ta kamu pabaya-an, aw dili' ta kamu uman ayawan." **6** Yanagaw dili' kitadun magduwaduwa maglong: "Ya Tyumanem yan ya magtabang kanaken, yanagaw wala' ya un ku kallekan. Unu ka' ya mabatug na utaw imo-un kanaken?" **7** Dili' mayu pagkalingawan ya manga utaw idtu muna na migpalna-u kamayu sa tingeg na Tyumanem. Anenganenga mayu ya syampetan na kadyaw na manga imo-unun nilan taman na pagkamatay nilan. Aw imo-a mayu pundinganan ya kanilan

pangkay adti manga allaw na dumadateng pa na wala' ya tyamanan. (aiōn g165) **9** Dili' kamu magkadag-agad sa pangkay unu na sangkamulu' na lupa'. Manang adun, migpakang sakanan, law palna-u. Madyaw pa na pakabagsegen tadun na dumalug sa manga katanem yei. **10** Yanagaw, imo' na Tyumanem alag eyengen aw kamangen. ya manga migtibagseg dyumalug sa katanem Aw ya dili' ma-eyeng, yan saba olo' ya masama'. na manga Judiyu sa pagdugsu' adti kanilan **28** Yanagaw pasalamatan tadun ya Tyumanem dugsu-anan, dili' nilan baling matagtun ya kay nyaka-akup da kitadun sa kasakupan na kadakula' na nya-untung tadun adti pagdugsu' pighari-an nan na dili' magka-eyeng. Simbaén ni Jisus dun ni krus. **11** Dun ni muna pakang, ya tadun na katutukan sakanan aw basaan na pangulu na magdadugsu-ay dumala sa dugu' awun pagkallek. **29** Kay ya Tyumanem na na ayep adti seled na Tambi' na Pigtni adti pigsimba tadun kasiling na laga na atulun na Tyumanem, kay yan ya pagtabun sa sala' na manga utaw. Aw ya lawas na manga ayep na pigkamangan sa dugu', pigdala adti luwa' na kampo aw adtu nilan sangaba. **12** Maynan uman ya nya-imo' kan Jisus dun ni pagpati-is kanan adti luwa' na syudad na Jérusalim, pada magi sa dugu' nan mabatug da linisan ya manga utaw sa sala' nilan. **13** Yanagaw ayawan tadun ya pagdalug sa manga katanem na manga Judiyu dun ni muna pakang. Aw sumambuk kitadun kan Jisus adti pagkamulamula na pagti-is nan dun ni pagdugsu' sa kanan lawas adti luwa' na syudad. **14** Kay asini tas na lupa' wala' ya tengteng syudad tadun, manang migtagad pa kitadun sa bagu na syudad na dumateng na yan ya un tadun eya-an na wala' ya tyamanan. **15** Yanagaw magi kan Jisus, naten padelegen ya pagdugayen sa Tyumanem, kay yan ya kanaten pagdugsu'. Aw dun ni paglong tadun, gayed naten pa-edde' ya kanan ngalan adti kadéng na utaw. **16** Dili' mayu uman pagkalingawan ya pag-imo' sa madyaw, aw pagtatabangay kamu. Kay yei alag ya palangad dugsu' na makatutuk sa Tyumamem. **17** Pagkaagadan aw pagbasaan mayu ya manga miggagad kamayu. Kay gayed kamu nilan pigpakanawan pada dili' kamu makasuway lekat adti kamayu pagpangintu-u. Nya-edde' silan na dumateng ya allaw na awun tubagenen nilan adti Tyumanem sa paggagad nilan kamayu. Kun kaagadan aw basaan mayu silan, magkagaan ya ginawa nilan maggagad kamayu. Manang kun dili' mayu silan kaagadan, magkabegat ya ginawa nilan aw wala' ya ma-untung mayu dun. **18** Panawagtawagi

kami adti Tyumanem, kay nya-edé' kami na malinis ya kanami anenganeng aw gayed nami pigtibagsegan na dili' kami pagsala-en dun ni kanami manga imo-unun. **19** Aw to-o aku nyanginayu' na panawagtawagan mayu na maksay aku makaliku' dun ni kamayu. **20** Pigpanawagtawagan ta kamu adti Tyumanem na lyekatan sa kalinaw na yan ya migmataw sa kanaten Pangulu na si Jíus. Si Jíus ya magdadiyagaay kanaten na palangad karniro nan. Aw asuntu sa dugu' ni Jíus, pigpa-iganget nan ya bagu na pakang na wala' ya tyamanan. (aiōnios g166) **21** Tagilanen galu na Tyumanem ya kamayu anenganeng pada ma-imo' mayu ya pagkaliman nan. Aw tabangan kamu ni Jíus sa pag-imo' sa makatutuk sa Tyumanem. Yanagaw umba' atag adti kan Jisu-Kristu ya dengeg aw pagdeyen na wala' ya tyamanan. Amén. (aiōn g165) **22** Kay manga inulug ku na nyangintu-u, nyanginayu' aku na to-o mayu pakanyegan ya pigpalna-u ku asini sulat ini, kay dili' to-o matas ya sulat ku adti kamayu. **23** Aw kaliman ku uman na ka-edé-an mayu na ya inulug tadun na si Timotiyo, pigpaluwa' da lekat adti kalabusuanan. Yanagaw kun maksay sakanañ dumateng adi tampid ku, pa-agad ku sakanañ dun ni kamayu. **24** Pangumustaan aku mayu adti kadég na manga maggagaday aw sa kadég na mangintu-uway dun ni kamayu. Aw ya manga inulug tadun idi na taga probinsiya na Italiya, nyangumusta silan uman kamayu. **25** Ayin pa aku galu na ya grasya na Tyumanem gayed magad sa kadég mayu. Amén.

Santiago

1 Aku si Santiago ya migsulat adti kamayu. Sambuk aku na sugu-anen na Tyumanem aw ni Jisu-Kristu na kanaten Pangulu. Nyangumusta aku sa kadég mayu na Judiyu na nyangintu-u la kan Jisus, dala kamu na migpanbeklag adti eped na manga banwa. **2** Kay manga inulug ku na nyangintu-u, pagleya kamu kun dumateng kamayu ya madéng na punganan na pagtanda'. **3** Kay kya-edé-an da mayu na kun tanda-en ya pagpangintu-u mayu sa Tyumanem, aw kun dili' kamu degen, yan ya sampetan nan na mabatug mayu ya magpadeleg pangkay unu ya dumateng. **4** Yanagaw ti-isa ya manga pagtanda' pada malingeb ya pagpangintu-u mayu aw dayaw maka-umba' aw wala' ya un pagsala' kamayu. **5** Manang kun awun sambuk kamayu na wala' nan ka-edé-i kun unu ya madyaw nan imo-un, na, magsekat sakanañ adti Tyumanem sa katabeng sa unu ya madyaw nan imo-un, kay manimbet saba ya Tyumanem aw atag nan ya pigsekat na utaw adti kanan. Aw dili' sakanañ madaman sa pigsekat tadun adti kanan. **6** Manang kun magsekat sakanañ, ka-ilangan pangintu-uwan nan ya Tyumanem aw dili' magduwaduwa. Kay ya utaw na magduwaduwa, kasiling sakanañ na baled na dagat na pangkay ayin na samet dalaa. **7** Ya utaw na maynan, wala' ya un nan imanen na atagan sakanañ na Tyumanem, **8** kay migduwaduwa ya anenganeng nan aw wala' kabangal ya imo-unun nan. **9** Na, adti manga mangintu-uway, awun manga inulug tadun na tagitu', aw umba' silan magleya dun ni pagpatas na Tyumanem kanilan. **10** Awun uman manga inulug tadun na mayaman, aw umba' silan magleya sa pagkade' nilan na wala' ya guna na manga ka-unan nilan adti anenganeng na Tyumanem. Kay ya pagkayaman kasiling yeiy olo' na bulak adti magalet na maksay magkalanes. **11** Pagsilat da na sega na to-o mapasu', malanes ya magalet aw mangkataktak ya manga bulak aw malagak ya kanenggeya nan. Aw maynan uman ya manga utaw na mayaman. Pangkay sa kenne' pa nilan migpakadyaw sa kanilan pag-eya', dumateng da ya pagkamatay nilan aw mabus nilan ayawan ya kadég na ka-unan nilan asini tas na lupa'. **12** Madyaw ya kana utaw na wala' dega na pagtanda'. Kun kapulbaan na to-o masalig ya

pagpangintu-u nan, madawat nan ya tandan na yan ya ginawa na wala' ya katigkasán na pigpakkang na Tyumanem adti manga utaw na to-o gyuminawa kanan. **13** Kun awun utaw na buyuwun na malatay, dili' galu sakanañ maglong, "Ya Tyumanem yan ya migbuyu kanak adti malatay." Kay ya Tyumanem dili' saba magkabuyu na malatay aw wala' uman ya utaw na buyuwun nan adti malatay. **14** Yan baling ya makapabuyu sa utaw kun madala sakanañ na malatay na pagkaliman na pagka-utawun nan. **15** Aw kun yeiy da ya miggagad sa anenganeng nan aw imo-un nan ya malatay, makasala' baling sakanañ. Aw kun gayed nan yeiy imo-un, ya sampetan nan, ka-eletan sakanañ adti Tyumanem na wala' ya katigkasán. **16** Kay manga inulug ku na kanak pigginawaan, dili' mayu paggawayan ya kamayu pagka-utawun na mag-anenganeng kamu na ya Tyumanem yan ya migbuyu kamayu adti pagpkasala'. **17** Alag madyaw ya kadég na pig-atag nan aw alag saba uman umba' ya pigdawat tadun adti Tyumanem. Yan ya mig-imo' sa sega aw bulan aw manga bitun, aw pangkay gayed magkuman ya silat nilan manang ya Tyumanem dili' saba ma-uman. **18** Aw asuntu sa pagbaya' nan dadan, pig-imo' kitadun mangayse' nan magi sa pagpangintu-u tadun sa kanan tingeg na alag matinaw, pada kitadun ya matas sa kadég na pigpan-imo' nan. **19** Kay manga inulug na kanak pigginawaan, pagbetangan mayu sa ginawa ya un ku paglongun: Ya tagsambuksambuk kanaten dayaw magpakanyeg, aw pagkatanawan tadun ya un naten paglongun. Aw dili' galu kitadun maksay magkadaman, **20** kay ya utaw na nyadaman dili' nan saba mabatug ya pag-imo' sa manga imo-unun na madyaw na yan ya pagkaliman na Tyumanem. **21** Yanagaw, ayawi mayu ya kadég na punganan na malatay, aw pagpadana' kamu sa pagka-utawun mayu, aw dawata mayu ya tingeg na Tyumanem na pigtanem da nan adti anenganeng mayu na yan ya makapaluwa' kamayu lekat adti pa-emel-emel nan. **22** Aw pagbetangan mayu sa ginawa ya pagdalug sa tingeg na Tyumanem, kay kun olo' dengegen mayu ya tingeg nan, liwan na piggawayan mayu ya kamayu pagka-utawun. **23** Kay pangkay singalan ya dumenges sa tingeg na Tyumanem aw kun dili' nan dalugun, kasiling sakanañ na utaw na nyinunu sa gya nan adti palunganan, **24** aw pagkatigkas yan, manaw

sakanan aw kalingawlingawan da nan kun unu miglong sa malatay na nyakapagkalat sa dengeg ya gya nan. **25** Manang dili' galu maynan ya na ngalan ni Jisu-Kristu na tyumagtun kanaten. utaw na magbasa sa manga sugu' na Tyumanem **8** Kun pigdalug mayu ya matas na sugu' dun ni na alag madyaw. Dili' galu nan kalingawan ya Uldin na pigpasulat na Tyumanem asini muna pigbasa nan manang dalugun nan baling, kay na maglong: "Ginawayi ya edep mu kasiling yan saba ya makapaluwa' kanan lekat adti pa- na pagginawa mu sa kammu pagka-utawun," emel-emel na Tyumanem. Aw ya utaw yan, madyaw ya pig-imo' mayu. **9** Manang kun pakadyawun na Tyumanem asuntu sa pig-imo' migkibang kamu sa utaw, nyakasala' kamu saba nan. **26** Kun awun utaw na mig-anenganeng na aw umba' kamu pa-emel-emelen kay lyakadan tengteng nyatibulluk ya pagpangintu-u nan, mayu ya sugu' dun ni Uldin. **10** Kay pangkay manang kun dili' nan katagenan ya kanan dila', singalan ya dyumalug sa kadéng na sugu' dun ni na, piggawayan nan ya kanan pagka-utawun, Uldin, manang kun kyalakadan nan ya sambuk, aw wala' ya guna na pagpangintu-u nan. **27** kyalakadan da nan uman ya kadakula' na Manang ya matinaw na pagpangintu-u adti Uldin. **11** Kay miglong ya Tyumanem, "Dili' kaw asdangan na Tyumanem na Ama, pagkita-en maglakadenen," aw miglong pa uman sakanan, dun ni utaw na tyumabang sa manga pagti-is na "Dili' kaw magpatay sa utaw." Pangkay kun manga manélu aw manga balu, aw dili' na utaw dili' kaw maglakadenen manang kun migpatay yan pagkaagadan ya malatay asini tas na lupa'.

2 Kay manga inulug, asuntu na nyangintu-u la kamu sa kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu na umba' deyen, dili' da kamu magkibang sa utaw. **2** Alimbawa' awun utaw na mayaman na bagu sumeled dun ni katipun mayu aw syumut sa madyaw na kadékgadéng aw manga paningsing na alag bulawan, aw awun uman bagu sumeled na utaw na tagitu' na syumut sa kalapeng na kadékgadéng na awun leneb. **3** Aw kun yan ya pigbetang mayu sa ginawa ya pagpamasa sa utaw na syumut sa madyaw na kadékgadéng aw maglong kamu kanan, "Ingkud kaw adi madyaw na ingkudanan," manang maglong kamu adti utaw na tagitu', "Indeg kaw sa kanmu dun" aw beke' yan, "Ingkud kaw dun ni bantal." **4** Na, kun maynan ya imo-un mayu, migkibang kamu sa utaw aw pigpamalli' mayu ya un mayu basaan. Yanagaw nya-imo' da kamu kasiling na manga mag-ukumay na malatay ya anenganeng. **5** Kay manga inulug na kanak pigginawaan, pakanyegi mayu. Ya manga tagitu' na utaw asini tas na lupa' pigpamalli' saba silan na Tyumanem pada magkasalig ya pagpangintu-u nilan kanan, aw maka-akup da silan adti Kasakupan na Pighari-an nan na yan ya kanan pigpakang adti manga utaw na to-o gyuminawa kanan. **6** Manang wala' mayu baling basabasai ya manga tagitu' na utaw. Na, usipen ta kamu: Singalan ka' ya nyamulayam kamayu? Aw singalan ka' uman ya gayed miglimanda aw dyumala kamayu adti usayanan? Manga utaw saba na mayaman. **7** Aw silan uman ya

miglong sa malatay na nyakapagkalat sa dengeg na pagginawa mu sa kammu pagka-utawun," madyaw ya pig-imo' mayu. **9** Manang kun pakadyawun na Tyumanem asuntu sa pig-imo' migkibang kamu sa utaw, nyakasala' kamu saba nan. **10** Kay pangkay manang kun kyalakadan nan ya sambuk, aw wala' ya guna na pagpangintu-u nan. **11** Kay miglong ya Tyumanem, "Dili' kaw asdangan na Tyumanem na Ama, pagkita-en maglakadenen," aw miglong pa uman sakanan, dun ni utaw na tyumabang sa manga pagti-is na "Dili' kaw magpatay sa utaw." Pangkay kun manga manélu aw manga balu, aw dili' na utaw dili' kaw maglakadenen manang kun migpatay kaw sa utaw, dun da mu kalakadi ya Uldin na Tyumanem. **12** Yanagaw magpakatadeng kamu sa kadéng na un mayu paglongun aw sa un mayu imo-un. Kay dumateng saba ya allaw na ukuman na Tyumanem ya manga utaw, magi sa sugu' na migpaluwa' kamayu. **13** Kay dun ni allaw na pag-ukum na Tyumanem, ya utaw na wala' ya pagkallat sa edep nan, dili' uman kallatan na Tyumanem. Manang ya utaw na awun pagkallat sa edep nan, wala' ya un nan kallekan dun ni allaw yan. **14** Kay manga inulug, unu ya ma-untung kun maglong ya sambuk na utaw, "Nyangintu-u aku kan Jisu-Kristu," manang wala' ya pig-imo' nan na un magmatinaw sa pagpangintu-u nan? Unu, mabatug sakanan paluwa-en na Tyumanem asuntu sa pagpangintu-u nan na maynan? Dili' saba! **15** Alimbawa' kun awun inulug tadun, pangkay eseg aw bubay, aw migkapelek sa un nan pagkadékgadéng aw sa un nan kanan, **16** aw sambuk kamayu ya maglong kanan, "Pakadyawun na Tyumanem ya panaw mu dun ni dalan. Pagpakabiag kaw aw atagan kaw galu sa un mu pagkadékgadéng." Manang kun wala' mu atagi sa pigkapelek nan, na, unu ya ma-untung nan dun? **17** Maynan uman, kun ya pagpangintu-u dili' ka-agadan na madyaw na imo-unun, wala' saba ya guna. **18** Manang pagaw awun māglong, "Dili' mag-unawa ya kadéng na utaw. Ya edep nyangintu-u sa Tyumanem. Ya edep mig-imo' sa madyaw." Aw yeiy ya kanak tubag adti kanan: "Pakitaan kanak na awun pagpangintu-u mu sa Tyumanem pangkay wala' ya imo-unun mu na madyaw. Aw aku

uman pakita' ku kanmu na awun tengteng kadég tadun malikit magpaketala', labi la adti pagpangintu-u ku, magi saba sa manga imo- kanaten paglong. Kun awun utaw na matadeng unun ku na madyaw." **19** Nyangintu-u kaw magtagen sa dila' nan, yan ya utaw na tengteng na sambuk da ya Tyumanem. Matinaw saba makatagen uman sa kadakula' na lawas nan. yan. Pangkay ya manga busaw nyangintu-u **3** Alimbawa' kun kakangan tadun ya kuda', uman na sambuk da ya Tyumanem, aw tyakigan mabatug saba tadun aking-akingen pangkay silan asuntu sa kakallekan. **20** Unu, wala' pa ayin tadun pasinana. **4** Kasiling uman na dakula' mayu kalabeti? Kinunu pa kamu pakalabet na na borko. Pangkay pigpalidpalid na mabandes wala' ya guna na pagpangintu-u kun dili' ka- na samet, manang mabatug na utaw aking-agadan na madyaw na manga imo-unun? **21** akingen magi sa tagbi' na timon. **5** Maynan Anenganenga mayu si Abraham na tyugbulan uman ya dila'. Tagbi' sakanan dun ni lawas tadun. Pigdawat sakanan na Tyumanem kasiling na utaw, manang magpalibantug sa dakula' na wala' ya sala' kay pigtuman nan ya sugu' na manga imo-unun nan. Anenganenga mayu na Tyumanem kanan dun ni pagdugsu' nan sa ya atulun. Pangkay tagbi', manang mabatug kanan ise' na si Isa-ak. **22** Yanagaw nyabangal nan masangab ya dakula' na kagulangan. **6** Ya da mayu na ya pagpangintu-u nan kya-epedan manga malatay na tingeg na lekat adti dila' na kanan imo-unun, aw dun ni pig-imo' na dayaw nyalingeb ya kanan pagpangintu- u. **23** Aw dun da katuman ya pigpasulat na Tyumanem, law nan, "Nyangintu-u si Abraham sa piglong na Tyumanem. Yanagaw pigdawat da **7** Mabatug na utaw nalamen ya madéng na na Tyumanem si Abraham kasiling na wala' ya punganan na ayep, aw manga langgam, aw sala'." Aw beke' pa yan olo', miglong pa uman ya Tyumanem na ubaybay nan si Abraham. **24** tubig. **8** Manang wala' ya pangkay sambuk Yanagaw, kya-edé-an da tadun na dawaten na pagpangintu-u nan manang asuntu uman na pagpangintu-u na kanan pagpapanaw nan silan adti sambuk ya pagdeyen aw ya pagpanullun! Kay manga na dalam pada dili' silan kasaban na manga inulug, dili' galu maynan ya imo-un tadun. **11** po-on nilan. Aw magi dun ni pig-imo' nan Alimbawa' ya tubig na matabang aw tubig na kanilan, pigmatinaw ya kanan pagpangintu-u sa Tyumanem aw pigdawat nan kasiling na wala' Wala' saba! **12** Ya kawuy na igira dili' mamunga ya sala'. **26** Kasiling na lawas na utaw na pig- ayawan da na kalaunuwa nan, makapaglong kita na nyatay da ya utaw yan aw wala' da ya guna. Yanagaw, maynan uman, kun ya pagpangintu- u na utaw dili' ka-agadan na madyaw na manga imo-unun, tengteng na wala' ya guna na pagpangintu-u nan.

3 Kay manga inulug, madyaw galu kun tabay kanaten ya ma-imo' magpalna-uway sa manga utaw na nyangintu-u, kay kami na manga magpalna-uway, dakula' pa ya kanami tubagenen adti asdangan na Tyumanem kun dili' nami dalugun ya kanami pigpalna-u. **2** Ya

kanaten paglong sa dila' nan, yan ya utaw na tengteng na sambuk da ya sakanan na mabandes wala' ya guna na pagpangintu-u kun dili' ka- na samet, manang mabatug na utaw aking-agadan na madyaw na manga imo-unun? **21** akingen magi sa tagbi' na timon. **5** Maynan Anenganenga mayu si Abraham na tyugbulan uman ya dila'. Tagbi' sakanan dun ni lawas tadun. Pigdawat sakanan na Tyumanem kasiling na utaw, manang magpalibantug sa dakula' na wala' ya sala' kay pigtuman nan ya sugu' na manga imo-unun nan. Anenganenga mayu na Tyumanem kanan dun ni pagdugsu' nan sa ya atulun. Pangkay tagbi', manang mabatug kanan ise' na si Isa-ak. **22** Yanagaw nyabangal nan masangab ya dakula' na kagulangan. **6** Ya da mayu na ya pagpangintu-u nan kya-epedan manga malatay na tingeg na lekat adti dila' na kanan imo-unun, aw dun ni pig-imo' na dayaw nyalingeb ya kanan pagpangintu- u. **23** Aw dun da katuman ya pigpasulat na Tyumanem, law nan, "Nyangintu-u si Abraham sa piglong na Tyumanem. Yanagaw pigdawat da **7** Mabatug na utaw nalamen ya madéng na na Tyumanem si Abraham kasiling na wala' ya punganan na ayep, aw manga langgam, aw sala'." Aw beke' pa yan olo', miglong pa uman ya Tyumanem na ubaybay nan si Abraham. **24** tubig. **8** Manang wala' ya pangkay sambuk Yanagaw, kya-edé-an da tadun na dawaten na na utaw na un makanalam sa dila' nan, kay Tyumanem ya utaw beke' olo' na asuntu sa dili' katagenan aw gayed maglong sa malatay. pagpangintu-u nan manang asuntu uman na Kasiling na makababaleng na makamatay sa kya-epedan ya kanan pagpangintu-u na manga utaw. **9** Ya dila' tadun, yan ya pagdeyen naten imo-unun na madyaw. **25** Aw maynan uman si sa kanaten Pangulu aw Ama na awun ni tas na Rahab na maggalinay sa pagka kaubayan nan. langit, manang yan uman ya pagpanullun tadun Pagka-edé' nan na awun duwa ya utaw na Isra- sa utaw na pig-imo' nan kasiling na kanan él na nyanilib dun ni syudad na Jériko, pigtagu' pagka-utawun. **10** Lekat dun ni sambuk na baka' nan aw pigpapanaw nan silan adti sambuk ya pagdeyen aw ya pagpanullun! Kay manga na dalam pada dili' silan kasaban na manga inulug, dili' galu maynan ya imo-un tadun. **11** po-on nilan. Aw magi dun ni pig-imo' nan Alimbawa' ya tubig na matabang aw tubig na kanilan, pigmatinaw ya kanan pagpangintu-u sa Tyumanem aw pigdawat nan kasiling na wala' Wala' saba! **12** Ya kawuy na igira dili' mamunga ya sala'. **26** Kasiling na lawas na utaw na pig- ayawan da na kalaunuwa nan, makapaglong kita na nyatay da ya utaw yan aw wala' da ya guna. Yanagaw, maynan uman, kun ya pagpangintu- u na utaw dili' ka-agadan na madyaw na manga imo-unun, tengteng na wala' ya guna na pagpangintu-u nan.

na dagat ya tyugbulan na tubig na matabang, Maynan uman galu ya paglong na dila' tadun, Singalan adti kamayu ya awun katadeng aw magpakalabet? Pakita' nan galu ya imo-unun na madyaw aw dili' sakanan magpatastas manang magpadalem baling kay yan ya magmatinaw na awun katadeng nan. **14** Manang kun awun pag-inga' nan aw yan olo' ya kanan pigdalug ya pagpakyaw sa pagpaketabang nan, dili' galu sakanan magpalibantug na awun katadeng nan, pada dili' sakanan makagalu'. **15** Kay ya maynan

na katadeng, wala' saba lekat adti Tyumanem. mayu ya pagkaliman na Tyumanem. Atuwi Manang lekat baling adti utaw na asini tas na mayu si Satanas, aw malaguy sakanan lekat adti lupa' na wala' dumalayi na Ispiritu Santo, aw kamayu. **8** Pagpalapit kamu adti Tyumanem, lekat uman adti busaw. **16** Kay kun mag-inga- aw ya Tyumanem magpalapit uman kamayu. inga-ay ya manga utaw aw yan olo' ya tud nilan Aw kamu na makasasala', ayawi la mayu ya ya pagpakadyaw sa kanilan pagpaketang, kadégi na imo-unun na malatay. Aw kamu na yan ya gayed paglekatan sa tanam aw kadégi migduwaduwa sa pagpangintu-u sa Tyumanem, na punganan na malatay. **17** Manang ya utaw tibulluka ya kamayu anenganeng adti kanan. **9** na awun katadeng na lekat adti Tyumanem: Kalata ya kamayu ginawa, aw to-o sugawi aw Malinis ya anenganeng nan, aw awun kalinaw kamulamulayi ya manga sala' na nya-imo' mayu. nan adti kadégi na manga utaw, aw madyaw ya Ya kamayu pagpaka-ikel, sayuwi na kakalatan bet nan kanilan. Dili' mategel ya anenganeng na ginawa. Aw ya kamayu pagleya, sayuwi na nan, manang magpakanyeg uman sa edep. kabegat na ginawa. **10** Pagpadalem kamu adti Gayed magkallat sa edep na utaw aw madyaw asdangan na kanaten Pangulu, aw patasen kamu ya manga imo-unun nan, aw dili' magkibang, nan. **11** Kay manga inulug, dili' kamu maglong aw dili' uman magtallalingu. **18** Ya utaw na sa malatay adti edep mayu na mangintu-uway. magtanem sa kalinaw, yan ya syampetan nan na Pangkay singalan ya maglong sa malatay adti awun dumalug sa pagkaliman na Tyumanem. edep nan, kasiling na piglongan nan na malatay ya sugu' na Tyumanem na ginawaan tadun ya kanaten edep. Aw kun paglongan mu na malatay ya sugu' nan, na, wala' mu yan daluga aw nya-imo' da kaw baling mag-ukumay. **12** Tyumanem saba olo' ya mag-ukumay, kay yan ya mig-atag sa manga sugu' dun ni Uldin. Aw mabafug nan ya magpaluwa' aw magpa-emel-emel sa utaw. Manang ikaw, singalan kaw ka' na un mag-ukum sa edep mu? **13** Na, pakanyegi aku mayu, kamu na maglong, "Un kami adun madtu ni sambuk na lunsud, aw kun beke' yan, kunallaw, aw dun kami pag-eya' seled na sangkaumay. Aw magbalikwat kami dun aw magtipun kami sa madégi na kuwalta!" **14** Manang dili' kamu maglong sa maynan, kay wala' mayu ka-edesi kun unu ya un dumateng kunallaw aw kun sangunu ya kadugay mayu asini tas na lupa'. Kasiling kamu saba olo' na labun na pagkita-en na maselem aw dili' madugay malanas da uman. **15** Yan baling ya umba' mayu paglongun, "Kun tumbay na Tyumanem, aw utaw pa kami, yan ya imo-un nami." **16** Manang kenne' mayu baling migpatastas aw migpalibantug sa un mayu imo-un, aw alag yeiy malatay adti Tyumanem. **17** Aw kun kya-edesi na utaw ya madyaw na un nan galu imo-un manang wala' nan baling imo-a, nyakasala' sakanan adti Tyumanem.

4 Unu ya du-an na awun gayed pagtanam aw ya pag-ayil-ayil dun ni kamayu? Yan saba ya du-an nan, kay awun pagkaliman na pagka-utawun mayu na gayed miglinggal sa kamayu anenganeng. **2** Awun manga pigkaliman mayu tagtunun manang dili' mayu mabatug, yanagaw kaliman da mayu magpatay sa utaw. Awun pagkaybegan mayu, manang dili' mayu makamang, yanagaw nyanubbuk kamu sa ayil aw tyanam mayu ya edep na utaw. Manang yan ya du-an na dili' mayu yeiy makamang ya pigkaliman mayu, kay wala' mayu sekata adti Tyumanem. **3** Aw pangkay sekaten mayu adti kanan, dili' kamu nan atagan asuntu na dili' madyaw ya tud na pigsekat mayu. Kay un mayu olo' dagwasen adti pagkaliman na pagka-utawun mayu. **4** Kasing kamu na utaw na miglakadenen, kay nya-uman da ya ginawa mayu sa Tyumanem. Wala' ka' mayu ka-edesi na kun ginawaan na utaw ya asini tas na lupa', ma-imo' sakanan po-on na Tyumanem? Yanagaw, kun singalan ya magagad na malatay na asini tas na lupa', dun da sakanan ka-imo' po-on na Tyumanem. **5** Dili' kamu mag-anenganeng na wala' ya ma-untung adti pigpasulat na Tyumanem na maglong, "Ya Ispiritu na pig-atag na Tyumanem aw pigpa-eya' nan adti kanaten, magkadaway sakanan." **6** Manang dakula' ya kallat na Tyumanem, yanagaw awun pigpasulat nan uman: "Mulamulāen na Tyumanem ya utaw na magpatastas, manang kallatan nan ya utaw na magpadalem." **7** Yanagaw, kaāgadi

5 Na, kamu na manga mayaman, pagsugaw aw pag-ulanggak kamu, kay madégi ya manga kagamakan na dumateng kamayu. **2** Ya manga ka-unan mayu adun migpalekat da ya pagkalagak na alaga' nilan, aw pyangkan da na

mangkayantek na mannanap ya kadékgadég dili' mayu pagpamatinawun ya awun ni tas na mayu. **3** Aw dili' madugay wala' da ya ma-untung langit aw ya kadakula' na banwa aw ya pangkay sa bulawan aw kuwalta na pigluduk mayu, unu. Yanagaw adti paglong mayu, ya e-e imo-kasiling na putaw na pagkalalingen, aw yan ya a na "E-e." Manang ya dili', imo-a na "Dili'." magmatinaw na pigdemet mayu ya kamayu ka- Mag-unawa galu ya kamayu paglongun aw ya unan. Aw kasiling na putaw na pagkanen na kamayu imo-un, pada dili' kamu ukuman aw kalaling, maynan uman ya pagkan kamayu na pa-emel-emelen na Tyumanem. **13** Kun awun atulun. Pangkay malapit da ya pag-ukum na dun ni kamayu na migtis-is, papanawagtawaga Tyumanem, manang wala' ya katantanan mayu sakanaan adti Tyumanem. Kun awun migleya, magluduk sa ka-unan. **4** Anenganenga mayu ya madyaw na magdeyen sakanaan sa Tyumanem kamayu pigpan-imo'. Ya tandan na pigpakang magi sa pagdalangan. **14** Kun awun dun mayu sa kamayu mag-aniyay, wala' mayu atagan ni kamayu na kyedelan, pa-angay nan ya kanilan. Ya manga diklamu nilan, dyenget manga maggagaday sa manga mangintu-uway saba na Tyumanem na to-o matulus. **5** To-o pada panawagtawagan nilan sakanaan adti kamu migpa-eyang sa kamayu pag-eya' asini Tyumanem. Aw talana nilan manawagtawag, tas na lupa'. Aw pangkay unu ya pagkaliman na asagan nilan na lana na olibo ya ulu nan pagka-utawun mayu, mabatug mayu kamangen. dun ni ngalan na kanaten Pangulu na si Jisu-Manang kasiling kamu saba na ayep na olo' Kristu. **15** Aw kun mangintu-u silan na tubagen pigpakataba' aw dili' nan imanmanen na un na Tyumanem ya pagpanawagtawag nilan, sakanaan tumbaén. Maynan uman ya ma-imo' kaguli-an ya utaw na awun magkedel. Aw kun kamayu, kay pa-emel-emelen kamu uman na nyakasala' sakanaan adti Tyumanem, lanasen na Tyumanem. **6** Tay sa kalatay na pigpan-imo' Tyumanem ya manga sala' nan. **16** Yanagaw, mayu! Pigtanemtaneman mayu na sala' ya kun nyakasala' kamu adti Tyumanem, pag-manga utaw na dyumalug sa pagkaliman na ubat-ubatay kamu sa manga sala' na nya-Tyumanem, aw pigpapatay mayu silan, pangkay imo' mayu, aw pagpanawagtawag kamu adti wala' silan atu kamayu. **7** Kay manga inulug Tyumanem, pada kaguli-an kamu. Kay dakula' na nyangintu-u, ti-isa mayu ya manga kalugan saba ya mabatug na pagpanawagtawag na utaw menda' na dumateng ya kanaten Pangulu. na dyumalug sa pagkaliman na Tyumanem. Anenganenga mayu ya magpapawa-ay, gayed **17** Anenganenga mayu ya propita na si Éliyas. sakanaan tyumagad sa ulan. Pagdateng na ulan, Pangkay utaw olo' sakanaan kasiling tadun, tyumulin ya manga tanem nan taman na nya- nyanawagtawag sakanaan adti Tyumanem na inug ya bunga, aw tigkas yan, mig-ani sakanaan. **8** dili' pa mulan, aw wala' saba ulan seled na Aw kamu uman, pagtagad kamu aw pakabagsega tulung kaumay aw tenga'. **18** Aw dun ni ya anenganeng mayu, kay dili' madugay lumiku' pagpanawagtawag da nan uman adti Tyumanem saba ya kanaten Pangulu. **9** Kay manga inulug, na mulan, yanagaw nyulan saba, aw bagu dili' kamu gayed magsaselselay, pada dili' kamu tyumulin ya manga tanem aw migkadég ya ukuman. Kay ya kanaten mag-ukumay agpet da bunga na tanem nilan. **19** Kay manga inulug, kun dumateng. **10** Kay manga inulug, imo-a mayu awun utaw dun ni kamayu na nyakasuway lekat pundinganan ya manga propita na mig-ubat- adti matinaw na palna-u na Tyumanem, aw kun ubat sa pigpa-edé' na Tyumanem. Nyati-is nilan paliku-un na sambuk kamayu aw magselsel sa ya manga kalugan aw ya pagpamulayam na manga sala' nan, **20** ka-edé-an mayu na asuntu manga utaw kanilan. **11** Kya-edé-an da tadun na sa pagpaliku' kanan adti Tyumanem, makaluwa' madyaw ya kana manga utaw na nyakati-is sa ya kalaluwa nan aw dili' da sakanaan ka-eletan manga kalugan. Dyenget da mayu na si Job to-o adti Tyumanem na wala' ya tyamanan, aw pyamulayaman, manang gayed magpaketagad madég ya manga sala' na lanasen.

sakanaan aw migpadeleg syumalig sa Tyumanem.
Aw kya-edé-an tadun ya tud na Tyumanem kan
Job, aw ya syampetan yan pigtabangan nan
sakanaan kay ya Tyumanem magkallat sa manga
utaw. **12** Kay manga inulug, betangan yely uman
adtí ginawa mayu: Dili' da kamu magsapa'. Aw

1 Pédro

1 Aku si Pédro, ya sambuk na apostol ni Jisu-Kristu. Migsulat aku adti kadég mayu na pigpamalli' na Tyumanem na migpanbeklag aw nya-imo' dumadayu dun ni probinsiya na Ponto aw Bitiniya, aw manga probinsiya na Galacia, aw Cappadociya, aw Asia. **2** Nya-edé' da dadan ya Tyumanem na Ama na dumalug kamu kanan. Aw pigtani la kamu na Ispiritu Santo pada madalug mayu si Jisu-Kristu aw linisan kamu magi sa dugu' nan. Na, to-o pa galu kadugangan adti kamayu ya grasya aw kalinaw na lekat adti kanan. **3** Na, deyen ya Tyumanem na yan ya Ama na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. Asuntu sa dakula' na kallat na Tyumanem, pig-atagan nan kitadun na bagu na pagka-utawun na awun pag-iman magi dun ni pagkataw ni Jisu-Kristu lekat adti pagkamatay, aw dili' saba kitadun kabullugan. **4** Aw awun pigtagilan da nan kamayu adti tas na langit. Aw dili' yeiy magkalat, aw dili' pagkatapingan, aw dili' magkalagak ya kanenggeya nan. Pigdayaw yeiy kamayu na Tyumanem. **5** Aw magi sa kamayu pagpangintu' kanan, gayed kamu nan pigtamengan sa kabagseg na katulus nan, menda' na bukasan ya kamayu pagpakaluwa' dun ni kamoliyan na allaw. **6** Aw yeiy ya du-an na dakula' ya pagleya mayu pangkay pigt-i-san mayu ya madég na pagtanda', manang olo' yeiy magpaka-agí. **7** Ya manga pagtanda' kamayu, yan ya pagtalaman kun matinaw ya kamayu pagpangintu-u kan Kristu. Ya pagpangintu-u mayu kasiling na bulawan na pagtunawun pada ka-edé-an kun tengteng bulawan. Manang to-o pa dun dakula' ya alaga' na kamayu pagpangintu-u kay sa bulawan na olo' magkalagak. Yanagaw kun masalig da ya pagpangintu-u mayu, saya' kamu ni Jisu-Kristu aw patasen nan ya kamayu dengeg dun ni allaw na bukasan da sakanan. **8** Pangkay wala' mayu sakanan kita-a manang pigginawaan mayu sakanan. Aw pangkay dili' pa mayu adun sakanan kita-en, manang nyangintu' kamu kanan. Aw to-o dakula' ya kamayu pagleya aw wala' ya maka-unawa, **9** kay ya syampetan na kamayu pagpangintu-u yan ya pagpakaluwa' mayu. **10** Na, ya pagpakaluwa' yeiy to-o pigsadsadan na manga propita asini muna. Aw pigpa-edé' nilan dadan na dumateng ya kallat nan adti kamayu. **11** Kaliman nilan

na to-o kalabutan magi sa Ispiritu ni Kristu na awun da ni kanilan na magti-is si Kristu aw kun unu ya pagti-is nan, aw kun kinunu yeiy kaimo. Aw tigkas yan lumiku' da sakanan adti kadakula' na kadyawan na pagka Tyumanem nan. **12** Aw pigbukasan uman kanilan na ya kanilan piglong beke' na silan ya ka-untungan manang ya kadég mayu. Kay pigpa-edé' da adti kamayu ya Madyaw na Ubat-ubat magi sa manga utaw na piggagad na Ispiritu Santo. Aw ya kadég yeiy, kaliman uman na manga anghil kalabutan. **13** Yanagaw pakasaliga ya kamayu anengeneng aw tagilana dun ni pag-imo' sa pagkaliman na Tyumanem. Aw pagtibulluk kamu adti pig-iman mayu na grasya na un nan atag kamayu dun ni allaw na bukasan si Jisu-Kristu. **14** Asuntu na mangayse' da kamu adun na Tyumanem, padelega mayu ya pagdalug sa palna-u nan, aw dili' mayu pagliku-an ya bet na malatay idtu na wala' pa kamu paka-edé' sa Tyumanem. **15** Dun ni kadég na imo-un mayu, imo-a na wala' ya pagsala' kamayu, kay ya Tyumanem na migtawag kamayu wala' saba ya sala' dun ni kanan. **16** Piggasulat nan: "Paggakawat kamu adti kadég na punganan na malatay, kay wala' saba ya sala' adi kanak." **17** Aw dili' mayu pagkalingawan na ya Ama na pigpanawagtawagan mayu, yan uman ya Tyumanem na gayed mig-ukum sa tagsambuksambuk na manga utaw asuntu sa pigpan-imo' nilan. Aw wala' ya pigkibang nan. Yanagaw talana pa mayu dyumayu asini tas na lupa', basaan mayu sakanan na awun kakallekan. **18** Kya-edé-an mayu na piglekat da kamu adti pag-allang na manga katanem na wala' ya guna na pig-ayawan na manga tyugbulan na mangkatikadeng mayu. Aw ya piglekat na Tyumanem kamayu, beke' na kuanan na magkalagak kasiling na kuwalta aw bulawan, **19** manang yan baling ya piglekat nan kamayu ya dugu' ni Kristu na dakula' ya alaga'. Kasiling sakanan na nati na karniro na wala' ya magkedel aw wala' ya se-ey aw umba' pagdugsu' adti Tyumanem. **20** Sa wala' pa kaimo' ya kadakula' na banwa, pigpalpa dadan na Tyumanem na si Kristu yan ya magpaluwa' sa manga utaw. Manang adun na manga allaw yeiy, bagu pa pigbukasan kamayu ya Kristu pada ka-untungan kamu. **21** Aw magi kan Kristu, pigsaligan da mayu ya Tyumanem na migmataw kanan lekat adti pagkamatay aw mig-atag kanan

denggeg. Yanagaw ya kamayu pagpangintu-u yeiy ya batu na sumalem na nya-imo' masalig aw pag-iman, awun da alag ni Tyumanem. 22 Aw to-o na tullukanan. Ya palangad batu yeiy, magi sa pagdalug mayu sa matinaw na palna-u, yan ya pigtani ku aw to-o pigginawaan. Aw kyalinisan ya pagka-utawun mayu. Yanagaw pangkay singalan ya mangintu-u kanan, dili' ginawayi ya manga inulug mayu na nyangintu-u kan Kristu. Aw ya kamayu paggaginawaay wala' ya pagtallalingu. 23 Kay nyabagu la saba kamu aw awun da ginawa mayu na wala' ya katigkasan. Aw ya ginawa yeiy wala' lekat adti kamayu mangkatikadeng na awun kamatayen, manang magi sa tingeg na Tyumanem na wala' ya pagka-uman aw wala' ya tyamanan. (aiōn g165) 24 Piggasulat nan asini muna: "Ya kadégi na manga utaw na nyautaw asini tas na lupa', kasiling silan na sagbet, aw ya kadenggeg nilan kasiling olo' na bulak na sagbet. Magkalanes ya sagbet, aw mangkataktak ya bulak, 25 manang ya tingeg na Tyumanem dili' ma-uman aw magpadeleg na wala' ya tyamanan." Aw ya tingeg yeiy, yan ya Madyaw na Ubat-ubat na pigpa-ed'e' adti kamayu. (aiōn g165)

yeiy ya batu na sumalem na nya-imo' masalig aw to-o na tullukanan. Ya palangad batu yeiy, magi sa pagdalug mayu sa matinaw na palna-u, yan ya pigtani ku aw to-o pigginawaan. Aw pangkay singalan ya mangintu-u kanan, dili' kabullugan." 7 Yanagaw ya kadégi mayu na nyangintu-u kanan, to-o mayu uman sakanan pigginawaan. Manang ya manga utaw na wala' ya pagpangintu-u kanan, anenganengen nilan galu ya pigpasulat na Tyumanem asini muna: "Ya batu na pigkeleean na manga panday, yan baling ya nya-imo' madyaw na tullukanan."

8 Aw awun pigpasulat nan uman: "Yeiy ya batu na magpaksungkul sa manga utaw aw magpakuwad kanilan." Pigsungkul silan asuntu na wala' nilan daluga ya tingeg nan. Aw yan ya pagbaya' kanilan na Tyumanem. 9 Manang kamu, beke' na maynan. Kay kamu ya kasakupan na pigtani la na Tyumanem. Kamu ya manga magdadugsu-ay na un magsanggila' sa tengteng na Hari'. Pigtani kamu nan na un ma-imo' kanan nasud. Aw pigtawag kamu

2 Yanagaw ayawi mayu ya kadég na malatay:
Dili' da kamu maglong sa galu', aw dili' da
kamu magtallalingu. Dili' kamu mag-inga-inga-
ay. Aw dili' da kamu maglong sa tingeg na
makapagkalat sa dengeg na kamayu manga
eped. **2** Kasiling na ise' na bagu nyautaw na to-
o magkalin sa gatas na ina nan, kalimi mayu
uman ya palangad gatas na yan ya tengteng
matinaw na palna-u na makapatulin sa kamayu
pagpangintu-u, pada malingeb ya pagpakaluwa'
mayu. **3** Kay pig-apet da mayu ya kadyaw
na Tyumanem. **4** Yanagaw pagpalapit kamu
adtí kan Kristu na yan ya lyekatan sa ginawa
na wala' ya katigkasán, kay yan ya batu na
sumalem na to-o masalig. Pigkelean sakanaan
na manga utaw, manang pigtani sakanaan na
Tyumanem aw to-o nan pigginawaan. **5** Aw
kamu uman nya-imo' da kasiling na manga
batu na sumalem asuntu na pig-atagan da kamu
sa bagu na ginawa na lekat adti kan Kristu.
Yanagaw tumbayan mayu ya kamayu pagka-
utawun na ma-imo' palangad témplo na pig-
eya-an na Ispiritu Santo. Aw pigtani la kamu na
Tyumanem na ma-imo' magdadugsu-ay kanan.
Aw yan ya pagdugsu' mayu ya pangkay unu na
makatutuk sa Tyumanem. Aw magi kan Jisu-
Kristu, dawaten na Ama ya dugsu' mayu. **6**
Kay awun pigpasulat na Tyumanem: "Tanawa!
Awun batu na pigpaligena' ku dun ni Zyon, aw
nari paada pa-edé mayu adti mangá eped ya
kanan kadyaw, kay pigkamang kamu nan lekat
adtí kangitngitan aw pigbetang adti kanan
kalalamdag na to-o makameyameya. **10** Idtu
muna beke' kamu na kasakupan na Tyumanem,
manang adun, kasakupan da kamu nan. Idtu
muna wala' kamu nan kallati, manang adun,
pigkallatan da kamu nan. **11** Kay manga inulug
ku na kanak pigginawaan, dumadayu kamu
olo' asini tas na lupa'. Yanagaw manginayu'
aku adti kamayu na dili' kamu magpabuyu sa
pagkalinan mayu adti pag-imo' sa malatay, kay
yeiy ya gayed tyumanam sa kamayu pagka-
utawun. **12** Manang padelega mayu ya imo-
unun na madyaw adti manga eped mayu na
wala' pa pangintu-u pada kita-en nilan ya bet
mayu. Yanagaw, pangkay kun maglong silan sa
malat adti kamayu, manang kita-en nilan ya
kadyaw na imo-unun mayu, aw un nilan basaan
ya Tyumanem dun ni allaw na pagliku' ni Kristu.
13 Asuntu na nyangintu-u la kamu sa kanaten
Pangulu na si Jisu-Kristu, pagkaagadan mayu
ya kadég na manga utaw na awun katundanan
na migdumala sa pig-eya-an mayu. Aw basaan
mayu silan dalā ya impirador **14** aw ya manga
gubirnador na pig-atagan na impirador sa
katundanan magpa-emel-emel sa manga mig-
imo' sa malat aw sa pagsaya' sa manga mig-
imo' sa madyaw. **15** Kay yan ya pagkalinan na
Tyumanem ya pag-imo' mayu sa madyaw. Aw

ya sampetan nan, matinep da ya manga utaw na madyaw, pangkay kun dili' pa mayu silan maglong sa malat adti kamayu asuntu na wala' paglongan. **2** Kay kita-en nilan dun ni bet ya kya-edé-an nilan sa tengteng matinaw. **16** mayu na wala' ya pagsala' kamayu asuntu na Matinaw na pigpaluwa' da kamu, manang dili' to-o mayu pigbasaan ya Tyumanem dun ni mayu pag-imo-un ya kamayu pagpakaluwa' na pigpan-imo' mayu. **3** Yanagaw kun kaliman panalibenan sa imo-unun mayu na malat. Kay mayu ma-imo' matinaw na kaubayan, beke' sugu-anen da kamu na Tyumanem, yanagaw yeiy olo' na pagpakanenggeya sa kamayu imo-un mayu ya makatutuk kanan. **17** Pagbasaan pagka-utawun aw pagpakadyaw sa lugay aw mayu ya kadég na manga utaw. Ginawayi mayu pagbetang sa manga pagkana' na bulawan dun ya kamayu manga inulug na nyangintu-u kan ni lawas mayu aw pagsut sa kadékgadék na Kristu. Kalleki mayu ya Tyumanem. Aw basayi dakula' ya alaga'. **4** Manang tibagsegi mayu mayu uman ya inspirador. **18** Kamu na manga baling ya pagpakanenggeya magi sa malinis na sugu-anen, pagkaágadan mayu ya manga amu anenganeng na munga sa madyaw na bet aw mayu, aw pagbasaan mayu silan. Aw beke' olo' pagpadalem. Dun ni anenganeng na Tyumanem, na amu na madyaw ya bet manang pagkaágadan yeiy ya tengteng na katinaw na kaubayan na dili' mayu uman ya amu mayu na malat ya bet. **19** malagak. **5** Maynan ya bet na manga kaubayan Kay kun pigpati-is kamu nilan pangkay wala' asini muna na nyatibulluk adti Tyumanem aw ya nya-imo' mayu na malat adti kanilan, aw migpakawat adti kadég na punganan na malatay. kun mati-is mayu asuntu na gayed mayu pig- Mangkadyaw ya kanilan kanenggeya asuntu aneng-aneng ya Tyumanem, katutukan sakanan na migpasakup silan sa kanilan manga eseg, **6** kamayu. **20** Manang kun pig-imo' mayu ya kasiling ni Sara asini muna. Pigkaagadan nan malat aw piglabet kamu nilan, unu, umba' kamu ya kanan eseg na si Abraham, kay adti kanan saya'? Dili' sab! Manang kun pamulayaman anenganeng, yan ya tagtun kanan. Aw kamu ya kamu nilan pangkay madyaw ya pig-imo' mayu palangad manga ise' ni Sara kun imo-un mayu aw mati-is mayu, na, katutukan kamayu ya ya madyaw aw wala' ya pagkallek sa pangkay Tyumanem. **21** Kay pigtawag kamu nan pada unu ya un dumateng. **7** Aw kamu uman na mag-imo' sa madyaw pangkay kun magti- manga eseg, dili' mayu pagpakalaten ya ginawa is kamu. Si Kristu, migti-is sakanan asuntu na kamayu kaubayan, kay ya kanilan kabagseg kanaten, aw yan ya umba' tadun dalugun. **22** wala' pag-unawa sa kamayu. Pakadyawa mayu Wala' sakanan pakasala' pangkay sambuk, aw baling silan, kay alag kamu saba pig-atagan dili' uman maggallu'. **23** Sa pag-odoy-odoy na na Tyumanem sa ginawa. Kun dili' mayu silan manga po-on ni Kristu, wala' sakanan pagbalus pakadyawun, dili' pakanyegan na Tyumanem kanilan. Aw sa pagpati-is kanan, wala' sakanan ya panawagtawag mayu. **8** Na, awun pa uman pamantak. Manang pigsalig nan baling ya kanan palna-u ku adti kadég mayu: Pagsambuka ya pagka-utawun adti Tyumanem na Ama na alag kamayu ginawa. Aw agad kamu uman sa pagt-matinaw ya pag-ukum. **24** Aw sa pagkamatay is na kamayu manga eped. Maggaginawaay nan adti krus, pigdala nan ya kanaten manga ya kadég mayu na nyangintu-u kan Kristu. sala' dun ni kanan lawas, pada matay kitadun Pagkakallatay aw pagpadalem kamu. **9** Kun adti kanaten manga imo-unun na malatay aw awun utaw na mag-imo' sa malat adti kamayu, ma-imo' tadun ya kanan pagkaliman dun ni dili' kamu magbalus kanilan. Aw kun awun kanaten pag-eya' asini tas na lupa'. Aw asuntu maglong sa malat kamayu, dili' kamu uman sa manga pali' nan, pyangkaguli-an kitadun. maglong sa malatay adti kanan. Yan baling ya **25** Idtu muna kasiling kamu na manga karniro umba' mayu imo-un na pakadyawun ya utaw na nyakasuway, manang adun, nyakaliku' da yan. Kay pigtawag da kamu na Tyumanem na kamu adti Magdadiyagaay aw Magtatunggu-ay mag-imo' sa maynan pada pakadyawun kamu kamayu.

3 Na, kamu na manga kaubayan, magpasakup kamu sa kamayu manga eseg. Kun awun eseg mayu na wala' dalug sa tingeg na Tyumanem, madala mayu silan magi sa bet mayu na

12 Kay tamengan na Tyumanem ya manga sakanan na manga anghil aw kadég na awun utaw na dyumalug sa kanan pagkaliman, aw katundanan aw kadég na awun katulus. pakanyegan nan ya pagpanawagtawag nilan. Manang talikudan nan ya manga utaw na gayed mig-imó' sa malatay." 13 Na, singalan ka' ya magkalat kamayu kun gayed mayu pig-imó' ya madyaw? 14 Manang kun pigpamulayaman kamu asuntu na madyaw ya pig-imó' mayu, madyaw saba ya kamayu. Yanagaw dili' kamu magkallek kanilan, aw dili' kamu magkayapeng sa pangkay unu ya un nilan imo-un kamayu. 15 Yan baling ya kallekan mayu si Kristu aw simbaén dun ni kamayu anenganeng, kay yan saba ya kamayu Pangulu. Aw kun awun usip na manga utaw kun unu ya pig-iman mayu, nyatagilan da dadan ya madyaw na un mayu tubag kanilan. 16 Aw dun ni pagtubag mayu, dili' mayu silan pagpamuligsa-an manang basaan mayu baling silan. Aw tibagsegi na gayed malinis ya kamayu anenganeng, pada mamulamula ya manga utaw na miglong kamayu sa malat asuntu sa pagdalug mayu sa palna-u ni Kristu. 17 Kay kun tumbay na Tyumanem na magti-is kamu asuntu sa pag-imó' mayu sa madyaw, yan ya to-o pa madyaw kay sa magti-is kamu asuntu na mig-imó' kamu sa malatay. 18 Kay magti-is uman si Kristu pangkay wala' ya sala' adti kanan. Minsan da sakanan kamatay pada kanaten na manga utaw na makasasala', pada malanas ya kanaten manga sala' aw madala kitadun nan adti Tyumanem. Pigpatay ya kanan lawas manang ya kanan kalaluwa kenne' awun. 19 Aw ya kalaluwa nan nyadtu ni manga kalaluwa na manga utaw na nyangkamatay asini muna na nyakalabusu adti gawang na wala' ya katantanan, aw pig-ubat-ubatan nan ya manga 20 wala' dalug sa pagkaliman na Tyumanem asini muna dun ni manga allaw ni Nuwi. Tyumagad ya Tyumanem sa manga utaw na magsesel galu talana ni Nuwi mig-imó' sa arka. Manang pagkatigkas na lenep, dakman olo' walu ya utaw na nyasama' na nyakaluwa' lekat adti lenep. 21 Aw adun na allaw yeiy, ya tubig yeiy pundinganan sa pagbautismu kanaten na ya kakawasan nan na nyakaluwa' da kitadun magi sa pagkataw ni Jisu-Kristu. Aw ya bautismu yeiy, beke' na pagkamang sa taping na lawas tadun manang yan baling ya paglinis sa kanaten anenganeng adti asdangan na Tyumanem. 22 Aw si Kristu, adtu la sakanan ni tas na langit, aw nyungkud apit adti kalintu na Tyumanem, aw kyaagadan

4 Asuntu na magti-is si Kristu dun ni kanan lawas, yanagaw tagilana uman ya kamayu pagka-utawun sa pangkay unu na pagti-is na dumateng kamayu. Kay ya utaw na magti-is asuntu na pigdalug nan ya Tyumanem, tyumeneng da sakanan sa pagpakasala'. 2 Yanagaw talana pa nan asini tas na lupa', dili' da nan pagdalugun ya pagkaliman na pagka-utawun nan, manang yan baling ya dalugun nan ya pagkaliman na Tyumanem. 3 Umbo' da ya manga allaw idtu na mig-imó' kamu sa kasiling na pigpan-imó' na manga utaw na wala' pangintu-u sa Tyumanem. Idtu muna, pigdalug mayu ya to-o malatay na imo-unun, aw gayed mayu pigkaagadan ya pagkaliman na pagka-utawun mayu, aw pala-inem kamu sa magpakalangulang. Pigtipun mayu ya manga ubaybay aw pigpasungku' mayu ya nyinem aw kyuman. Migkasala-enen kamu adti pangkay singalan aw pig-imó' mayu ya makamulamulaay kay pigsimba mayu ya manga tyumanem mayu na galu'. 4 Manang adun nyabelengbeleng ya manga pig-iyeped mayu idtu muna kay wala' da kamu agad kanilan dun ni malat na pigpan-imó' nilan. Aw yanagaw miglong silan sa malatay adti kamayu. 5 Manang dakula' ya tubagenen nilan adti Tyumanem, kay yan ya mag-ukum sa kadég na utaw pangkay utaw pa aw ya nyangkamatay da. 6 Sa wala' pa kamatay ya manga utaw, pigpa-edé' da dadan silan sa Madyaw na Ubat-ubat, pada pagkatigkas na pag-ukum sa manga utaw sa pig-imó' nilan asini tas na lupa', ya kalaluwa nilan meya' adti sayid na Tyumanem. 7 Na, malapit da ya katigkasan na kadakula'. Yanagaw pakadyawa ya pagdala mayu sa kamayu anenganeng, pada matibulluk ya kamayu pagpanawagtawag adti kanan. 8 Aw yan ya to-o mayu tibagsegi ya paggaginawaáy. Kay kun to-o tadun pigginawaan ya kanaten manga edep, pasinsiyaan tadun sa pig-imó' nilan kanaten na malatay. 9 Aw pagbabasaáy kamu na wala' ya pagkele. 10 Anenganenga na ya tagsambuksambuk kanaten pig-atagan da na Tyumanem sa kataeng magi sa kallat nan. Gamiten tadun ya pig-atag nan pada ka-untungan ya kanaten edep aw dun kita-a na kasaligan kitadun. 11 Kun pig-atag na Tyumanem kanmu ya pag-ubat-ubat dun ni

katipun mayu, yan ya ubat-ubatan ya kanan tengteng tinggeg. Kun ya pig-atag nan kanmu ya pagtabang sa manga eped, tabangi silan magi sa kadakula' na kabagseg na pig-atag na Tyumanem kanmu. Ya kadégi yeiy imo-a mayu pada madeyen ya Tyumanem magi kan Jisu-Kristu. Dun ni kanan ya katulus aw pagdumala na wala' ya tyamanan. Amén. (aiōn g165) **12** Kay manga inulug ku na kanak pigginawaan, dili' kamu magkega' kun awun karniro. Aw dili' na kyalegesan kamu, manang manga pagpamulayam na dumateng kamayu, pagleya kamu tumabang kanilan asuntu na kay tanda-en saba ya kamayu pagpangintu-yan ya pagkaliman na Tyumanem aw beke'. Dili' kamu maglong. "Ananga' yeiy ma-imo' olo' na tyumagad kamu sa tandan kamayu. kanake'?" **13** Manang pagleya kamu baling **3** Aw dili' kamu magpatastas adti manga kay nyakasambuk da kamu sa manga pagti-mangintu-uway na pigtaligu kamayu. Mais ni Kristu pada dakula' pa ya pagleya mayu imo' kamu baling madyaw na pundinganan adti allaw na bukasan da ya kadyawan na adti kanilan. **4** Yanagaw, sa pagdateng na pagka Tyumanem nan. **14** Kun mulamulaen Pangulu na manga magdadiyagaay, madawat kamu aw kalaten ya kamayu dengeg asuntu sa mayu ya korona na to-o madyaw dili' pagpangintu-u mayu kan Kristu, madyaw ya magkalanes aw dili' maglubad. **5** Aw kamu kamayu kay nyeya' dun ni seled mayu ya Ispiritu uman na bagu pa ya ginawa, pagkaagadan Santo na to-o matulus. **15** Aw kun pamulayaman mayu ya kamayu manga maggagaday. Aw ya kamu, beke' galu na asuntu na nyakapatay kamu kadégi mayu na nyangintu-u, magpadalem sa utaw, aw beke' uman na tyumakaw, aw beke' ya tagsambusambuk adti edep mayu. Kay uman na lyumakad sa bala-ud, aw beke' uman na awun pigpasulat na Tyumanem: "Balabagan na nyangilabet kamu sa pag-eya' na edep na utaw. Tyumanem ya utaw na magpatastas, manang **16** Manang kun pyamulayaman kamu asuntu kallatan nan ya utaw na magpadalem." **6** sa pagpangintu-u mayu kan Kristu, dili' mayu Yanagaw pagpadalem kamu adti asdangan na yan pagkamulamulaan manang deyenan aw Tyumanem na to-o matulus. Kay kun imo-un pasalamati mayu baling ya Tyumanem asuntu mayu yeiy, dumateng ya allaw na patasen kamu na ya ngalan ni Kristu awun da ni kamayu. **17** nan. **7** Tumbayan mayu adti kanan ya kadégi na Kay dyumateng da ya allaw na migpalekat da kamayu kakaypengan kay yan saba ya gayed ya pag-ukum na Tyumanem, aw migpalekat migdiyaga kamayu. **8** Magpakanadeng kamu. adi kanaten na manga kasakupan nan. Aw kun Aw magpakanaw kamu kay gayed dyumaliket migpalekat adi kanaten na kanan manga utaw, ya po-on mayu na si Satanas, kasiling na na, unu ka' ya un datengan na manga utaw liyon na mig-agumu na nyaninaw sa un nan na wala' dalug sa Madyaw na Ubat-ubat na sakgawun. **9** Manang dili' mayu pagtumbay lekat adti Tyumanem? **18** Kasiling na pigpasulat na degen kamu nan. Pakasaliga mayu baling nan: "Kun malug paluwa-en ya manga utaw na ya kamayu pagpangintu-u kan Kristu. Aw dili' dyumalug sa pagkaliman na Tyumanem, unu mayu pagkalingawan na ya manga eped mayu pa ka' ya un datengan na manga makasasala' na mangintu-uway adti kadakula' na banwa, aw ya wala' dalug kanan?" **19** Yanagaw kun nyaka-agii uman silan sa pagti-is kasiling na migti-is kamu adun asuntu na mig-imo' kamu ya pag-imo' sa pagkaliman nan. Aw tumbayan mayu adti kanan ya kamayu pagka-utawun, kay yan ya mig-imo' kamayu, aw dili' kamu nan pabaya-an.

5 Kamu na manga maggagaday, awun palna-u ku kamayu asuntu na maggagaday aku

uman sa manga mangintu-uway aw sambuk na kyumita' sa pagti-is ni Kristu aw makasambuk uman sa kadyawan na Tyumanem na un pa bukasan adti kamoliyan na allaw. **2** Yanagaw nyanginayu' aku adti kamayu na manga maggagaday na pakadyawun mayu ya pagdala sa manga mangintu-uway na pigtaligu kamayu na Tyumanem, kasiling na pagdiyaga na magdadiyagaay sa manga pigginawaan, dili' kamu magkega' kun awun karniro. Aw dili' na kyalegesan kamu, manang manga pagpamulayam na dumateng kamayu, pagleya kamu tumabang kanilan asuntu na kay tanda-en saba ya kamayu pagpangintu-yan ya pagkaliman na Tyumanem aw beke'. Dili' kamu maglong. "Ananga' yeiy ma-imo' olo' na tyumagad kamu sa tandan kamayu. kanake'?" **3** Aw dili' kamu magpatastas adti manga kay nyakasambuk da kamu sa manga pagti-mangintu-uway na pigtaligu kamayu. Mais ni Kristu pada dakula' pa ya pagleya mayu imo' kamu baling madyaw na pundinganan adti allaw na bukasan da ya kadyawan na adti kanilan. **4** Yanagaw, sa pagdateng na pagka Tyumanem nan. **5** Aw kun mulamulaen Pangulu na manga magdadiyagaay, madawat kamu aw kalaten ya kamayu dengeg asuntu sa mayu ya korona na to-o madyaw dili' pagpangintu-u mayu kan Kristu, madyaw ya magkalanes aw dili' maglubad. **6** Aw kamu kamayu kay nyeya' dun ni seled mayu ya Ispiritu uman na bagu pa ya ginawa, pagkaagadan Santo na to-o matulus. **7** Tumbayan mayu adti kanan ya kadégi na Kay dyumateng da ya allaw na migpalekat da kamayu kakaypengan kay yan saba ya gayed ya pag-ukum na Tyumanem, aw migpalekat migdiyaga kamayu. **8** Magpakanadeng kamu. adi kanaten na manga kasakupan nan. Aw kun Aw magpakanaw kamu kay gayed dyumaliket migpalekat adi kanaten na kanan manga utaw, ya po-on mayu na si Satanas, kasiling na na, unu ka' ya un datengan na manga utaw liyon na mig-agumu na nyaninaw sa un nan na wala' dalug sa Madyaw na Ubat-ubat na sakgawun. **9** Manang dili' mayu pagtumbay lekat adti Tyumanem? **10** Kasiling na pigpasulat na degen kamu nan. Pakasaliga mayu baling nan: "Kun malug paluwa-en ya manga utaw na ya kamayu pagpangintu-u kan Kristu. Aw dili' dyumalug sa pagkaliman na Tyumanem, unu mayu pagkalingawan na ya manga eped mayu pa ka' ya un datengan na manga makasasala' na mangintu-uway adti kadakula' na banwa, aw ya wala' dalug kanan?" **11** Yanagaw kun nyaka-agii uman silan sa pagti-is kasiling na migti-is kamu adun asuntu na mig-imo' kamu ya pag-imo' sa pagkaliman nan. Aw tumbayan mayu adti kanan ya kamayu pagka-utawun, kay yan ya mig-imo' kamayu, aw dili' kamu nan pabaya-an.

10 Aw pagkatigkas na pagti-is mayu sa manga kalugan na nyaka-agii olo', pakadyawun kamu na Tyumanem. Lingeben nan ya kamayu pagpangintu-u, aw pakabagsegen kamu nan aw betang adti tullukanan na to-o masalig. Kay ya Tyumanem, yan ya lyekatan sa kadégi na grasya, aw yan uman ya migtawag kamayu pada makasambuk kamu adti kan Kristu dun ni kadakula' na kadyawan na pagka

Tyumanem nan na wala' ya tyamanan. (aiōnios g166) 11 Kanan saba ya pagdumala sa kadég na wala' ya tyamanan. Amén. (aiōn g165) 12 Ya sulat ini dili' to-o matas, aw sa pagsulat ku seiy pigtabangan aku ni Silas na yan ya sambuk na inulug tadun na to-o kasaligan. Aw asini sulat ini, pigpakabagseg ta kamu pada magkasalig ya kamayu pagpangintu-u. Aw pigmatinaw ku ya kallat na Tyumanem adi kanaten. Yanagaw, tibagsegi mayu na dili' mayu luwatan ya kanan kallat. 13 Nyangumusta kamayu ya manga mangintu-uway na migpangkatipun asini syudad na pigtawag ku na Babilonya. Pigpamalli' saba silan uman na Tyumanem kasiling mayu. Aw nyangumusta uman kamayu si Markos na eped ku idi na pigsiling ku na tengteng kanak ise'. 14 Aw kamu uman na mangintu-uway, alag kamu pagpangumustaāy asuntu sa kamayu paggaginawaay. Aw magad ya kalinaw dun ni kadég mayu na nyakasambuk da kan Kristu.

2 Pédro

1 Aku si Simon Pédro na sugu-anen ni Jisu-Kristu aw kanan apostol. Migsulat aku adti kadég mayu kasiling nami na awun da pagpangintu-u magi sa matinaw na pagbaya' na kanaten Tyumanem aw Magpaluwa-ay na si Jisu-Kristu, kay wala' saba ya pigkibang nan. **2** To-o pa galu kadugangan adti kamayu ya kanan kallat aw kalinaw, asuntu sa pagka-edé' mayu sa Tyumanem aw ya pagka-edé' mayu uman kan Jisus na kanaten Pangulu. **3** Umiba' ya pig-atag kanaten na katulus na Tyumanem pada madalug tadun ya bet nan na wala' ya pagsala', magi dun ni pagka-edé' tadun kanan. Pigtawag kitadun nan pada makasambuk dun ni kadyawan nan na wala' ya maka-unawa. **4** Aw magi sa kadég yeiy, awun manga pigpakang nan kanaten na dakula' ya alaga' aw to-o madyaw. Aw asuntu sa manga pakang nan, nyakaluwa' kitadun lekat adti pag-allang na manga sala' aw pagkaliman na pagka-utawun tadun asini tas na lupa', aw makasambuk kitadun dun ni kadyaw na Tyumanem. **5** Aw asuntu seiy, to-o mayu tibagsegi na kadugangan ya pagpangintu-u mayu sa madyaw na bet. Aw adti kamayu madyaw na bet, dugangan pa uman ya kataeng na lekat adti Tyumanem kun unu ya madyaw imo-un dun ni kanaten pag-eya'. **6** Aw dugangan pa mayu uman ya pagtagen sa pagkaliman na pagka-utawun mayu. Aw dugangan pa mayu uman na mabatug mayu ti-isen ya manga kalugan. Aw dun ni kamayu pagti-is, dugangan mayu ya pagdalug sa bet na Tyumanem. **7** Aw adti pagdalug mayu sa bet na Tyumanem, dugangan uman ya pagkallat sa manga edep, aw adti pagkallat kanilan dugangan pa mayu uman ya pagginawa sa kadég. **8** Kay kun ya kadég yeiy awun alag ni kamayu aw to-o pa magkadakula' adti anenganeng mayu, yeiy alag ya magpakawat kamayu lekat adti pagkataka, aw mamunga la kamu asuntu na kya-edé-an da mayu ya kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. **9** Manang pangkay singalan utawa na wala' dun ni kanan ya kadég yeiy, kasiling sakanan na utaw na migdellaman ya pag-inunu nan. Kay kyalingawan nan na kyalinisan da sakanan na Tyumanem lekat adti manga sala' nan idtu muna. **10** Yanagaw, kay manga inulug ku na nyangintu-u kan Kristu, to-o mayu tibagsegi

ya kadég yeiy pada ka-edé-an na pigtawag da kamu na Tyumanem aw pigtani la nan. Kun dalugun mayu ya palha-u yeiy, dili' kamu makasuway. **11** Aw dumateng ya allaw na dayaw kamayu uwangan ya tatakep adti tas na langit, aw dawaten kamu dun ni kasakupan na pigharian na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu na yan ya Magpaluwa-ay tadun. Aw wala' ya tyamanan na kanan pagdumala. (*aiōnios g166*) **12** Yanagaw gayed ku pa-anenganeng kamayu ya kadég yeiy pangkay pigka-edé-an da mayu aw to-o la kamu dyumalid dun ni pagdalug sa matinaw. **13** Adi kanak, madyaw pa kun pa-anenganeng ku kamayu talana na utaw pa aku. **14** Kay kya-edé-an ku na dili' da madugay ya pag-eya' ku asini tas na lupa'. Pigpa-edé' da kanaken dadan na Pangulu tadun na si Jisu-Kristu. **15** Yanagaw to-o ku pigtabsegan ya pagpa-edé' kamayu, kay ya kaliman ku na kun dumateng ya allaw na wala' daaku asini sayid mayu, gayed mayu ka-anenganengan ya kadég na pigpalna-u ku kamayu. **16** Kami na manga apostolés migpade' kamayu sa katulus na Pangulu tadun na si Jisu-Kristu aw ya pagliku' nan asini tas na lupa'. Aw beke' yeiy na pig-imo-imo' nami, kay kyinita' nami ya kadyawan na pagka Tyumanem nan. **17** Nyaka-iyeped kami saba kanan adti tas na buntud na dun patasa na Tyumanem na Ama ya dengeg na Ise' nan, aw pigpakita' kanami ya kalalamdag na katulus na pagka Tyumanem ni Jisus na to-o syumiga. Aw awün pigdengeg nami na tingeg lekat adti Tyumanem na Ama na to-o matulus, na miglong, "Ini ya kanak Ise' na to-o ku pigginawaan aw kyatutukan aku kanan." **18** Aw asuntu seiy to-o pa kyadugangan ya kanami pagsalig na tengteng matinaw ya pigpalna-u na manga propita. Yanagaw dayaw mayu pakanyegi ya palna-u nilan. Ya manga pigsulat nilan kasiling na saleng na nyaka-ilaw sa mangitngit menda' sa pakallawunun na kita-en ya bitun na to-o nyinag. Aw dun ni allaw yan, ka-ilawan ya kamayu anenganeng kay un mayu kita-en ya kalalamdag na yan si Jisu-Kristu. **20** Madyaw kun to-o mayu kalabetan ya ini: Ya kadég na pigsulat na manga propita wala' lekat adti kanilan anenganeng. **21** Kay beke' na kana utaw pagbaya' ya piglong aw pigsulat nilan. Tyumanem saba ya miglong magi kanilan kay ya kanan Ispiritu yan ya miggagad sa piglong nilan.

2 Manang asini muna awūn uman manga nan ya pagpa-emel-emel sa manga utaw na sallong kunu propita na migpalna-u sa galu' wala' dalug sa manga sugu' nan, **10** labi la ya adti manga utaw na Isra-él. Aw maynan uman, manga utaw na dyumalug sa pagkaliman na awun dun ni kamaya na un magpalna-u sa galu'. kanilan pagka-utawun adti imo-unun na to-
Ya tud na palna-u nilan ya makapagkalat sa o malatay. Dili' silan malim magpasakup sa kamayu pagpangintu-u. Balyaw nilan si Kristu migdumala kanilan. Gayed silan magpalibantug na Pangulu tadun na yan ya mglekat kanilan aw to-o silan mangkategel. Dili' magkamulamula adti manga sala' nilan. Aw asuntu sa palna-u aw wala' ya kakallekan nilan maglong sa nilan na galu', maksay dumateng kanilan ya malatay adti manga anghil na Tyumanem. **11** pa-emel-emel na Tyumanem. **2** Aw madég ya Manang ya manga anghil, pangkay to-o pa silan dumalug sa imo-unun nilan na to-o malatay. mabagseg aw matulus, manang adti asdangan Aw yanagaw madég ya maglong sa malatay na Tyumanem wala' silan paglong sa malat adti matinaw na palna-u ni Kristu. **3** To-o silan na tingeg adti manga utaw yeiy. **12** Ya manga magkalim sa kuwalta, yanagaw mag-imo-imo' utaw yeiy na migpalna-u sa galu', kasiling silan silan sa manga tingeg pada kapanguwaltaan na ayep na malyaw na dili' matadeng mag-kamu nilan. Manang ya Tyumanem, dadan anenganeng na yan ya pagdatengan nilan ya da nan pig-ukuman na un pa-emel-emelen ya pagdaliketen aw pagpatayen. Aw ya manga manga magpalna-uway sa galu'. **4** Pangkay pa utaw yeiy, pig-odoy-odoy nilan ya pangkay ya manga anghil na nyakasala' asini muna, unu ya wala' nilan kalabeti. Yanagaw pa-emel-wala' silan kallati na Tyumanem. Yanagaw emelen saba silan na wala' ya tyamanan. **13** pigkalabusu nan silan dun ni gawang na wala' ya Yeiy ya pagamak kanilan asuntu sa malat na katantanan na yan ya banwa na to-o mangitngit. pig-imo' nilan adti kanilan manga eped. Aw Aw dun pa silan menda' sa allaw na pag-ukum. pagleyaan nilan ya pag-imo' sa makamulamula (*Tartaroō g5020*) **5** Aw maynan uman, wala' na pangkay allaw imo-un nilan. Aw pangkay adti Tyumanem kallati ya manga utaw dun ni manga kamayu pagkatipun, kasiling silan na taping, allaw ni Nuwi, kay gayed silan baling mig-imo' kay migpa-eyang silan kyuman aw nyinem. **14** sa malatay. Aw pig-apnas nan ya kadég nilan Ya manga utaw yeiy, yan ya pagkaliman nilan magi sa dakula' na lenep, pangkay piglongan ya mag-inunu sa manga kaubayan aw alag silan dadan ni Nuwi na dalugun ya pagkaliman malatay ya nyakaseled adti anenganeng nilan. na Tyumanem. Olo' si Nuwi aw ya pitu ya ka- Aw dili' silan malim tumeneng sa pag-imo' sa edepanan nan ya pigpaluwa' na Tyumanem. **6** sala'. Pigbuyu nilan ya manga utaw na dili' pa Aw wala' uman na Tyumanem kallati ya manga to-o masalig ya pagpangintu-u. Ya pagkalim utaw adti syudad na Sodoma aw Gomora. Pigpa- nilan sa kuwalta to-o la dyumalid adti kanilan ulanan nan na atulun ya duwa ya syudad yeiy anenganeng, aw pag-imo-un nilan ya pangkay aw nyapnas ya manga utaw na nyeya' dun. unu pada makakuwalta silan. Aw asuntu sa Aw nya-imo' silan pundinganan adti manga bet nilan yan, kyatullunan baling silan! **15** utaw na dumadateng kun unu ya kagamakan Pig-ayawan nilan ya matinaw na palna-u aw na manga utaw na gayed mag-imo' sa malatay. nyakasuway silan. Pigdalug nilan baling ya pig-**7** Manang si Lot pigpaluwa' na Tyumanem. imo' ni Bala-am na ise' ni Bi-or. Pigginawaan Nyeya' sakanaan dun ni tampid na manga to-o ni Bala-am ya kuwalta aw kaliman nan na makasasala', manang wala' sakanaan sambuk tandanan sakanaan sa pag-imo' nan sa malat sa kanilan manga imo-unun na malatay. Kada adti edep na manga utaw. **16** Manang pigsagda allaw pagkita-en nan aw pagdenegegen nan ya sakanaan baling asuntu sa palpa nan na malatay, to-o malatay na pigpan-imo' na manga utaw, aw magi dun ni paglong na ayep nan na asnu migkalat to-o ya ginawa ni Lot. Aw pigtabangan na kasiling na tingeg na utaw. Ya syampetan sakanaan na Tyumanem aw pigpaluwa' lekat yan, wala' pakalos ya kamenengan na palpa dun ni syudad yan. Yanagaw, **9** kyalabetan da nan. **17** Ya manga utaw na migpalna-u sa galu', tadun na mabatug saba na Tyumanem tabangan kasiling silan na selep na wala' da ya tubig. ya kadég tadun na dyumalug sa pagkaliman Kasiling silan uman na labun na pigtambel na nan lekat adti manga kalugan na un dumateng. mabandes na samet aw yanagaw wala' paka-Manang dun ni allaw na pag-ukum, mabatug ulan. Aw pigtagilanan silan na Tyumanem sa

banwa na to-o mangitngit. **18** Migpalibantug uman sa paglong nan nya-imo' ya kadakula' silan sa kanilan pigpan-imo' manang wala' na banwa, aw pigpatungngaw nan ya lupa' ya guna na piglong nilan. Miglong silan na lekat adti tubig. Aw magi sa tubig, nyataw dili' kunu malatay ya padalug na utaw sa saba ya kadég na pig-imo' nan asini tas na pagkaliman na pagka-utawun nan. Aw pigbuyu lupa'. **6** Aw magi uman sa tubig, pigpalenepan nilan ya manga utaw na bagu pa tyumalikud nan ya kadakula' na banwa aw migpangkalat sa malatay na pig-imo' na manga edep nilan. ya kadég. **7** Manang magi uman sa paglong **19** Pigpakangan nilan, law nilan, "Makaluwa' na Tyumanem, ya manga langit aw lupa' na kamul!" Manang sa kanilan, kenne' nilan nya- pigkita' tadun adun, pigtagilanan na atulun allang na malatay. Kay kun unu ya dyumeg pada sa allaw na pag-ukum aw pa-emel-emelen sa utaw, yan saba ya mag-allang kanan. **20** na wala' ya tyamanan ya kadég na migpan-Yanagaw kun singalan ya nyangintu-u la sa imo' sa malatay. **8** Kay manga inulug ku na kanaten Pangulu aw Magpaluwa-ay na si Jisu- kanak pigginawaan, dili' mayu pagkalingawan Kristu, nyakaluwa' da silan lekat adti pag- na ya sammalalan ka umay sangallaw olo' adti allang na malatay asini tas na lupa'. Manang kana Tyumanem. Aw ya sangallaw kasiling na kun magpaliput aw magpa-allang silan salut sammalalan ka umay. **9** Iman na manga edep sa malatay, to-o pa baling malat ya un nilan na utaw aw pigpakkadugay na Pangulu tadun datengan kay sa idtu muna sa wala' pa silan ya pagtuman sa pakang na lumiku' sakanan. paka-edé' kan Kristu. **21** Madyaw pa baling Manang ya tengteng matinaw, pigtagadan nan kun wala' pa silan paka-edé' sa pagdalug sa na magselsel ya kadég mayu, kay dili' sakanan pagkaliman na Tyumanem kay sa nyaka-edé' malim na ka-eletan ya pangkay singalan adti silan aw tigkas yan pigtalikudan nilan ya manga kanan na wala' ya tyamanan. **10** Manang lumiku' sugu' na pig-atag kanilan. **22** Kasiling saba silan saba ya Pangulu tadun, aw ya allaw na pagliku' na paglongun na manga utaw: "Ya idu', pagliku- nan kasiling na pagdateng na matakaw na dili' an nan pagkanen ya pigsuka nan." Aw "ya taku' imanmanen na dumateng sakanan. Aw dun ni na abus da sugbuwi, uman da lumiku' lumubug allaw yan, awun mangkabakla' na dalagunut na dun ni pasak."

3 Kay manga inulug na kanak pigginawaan, yeiy ya kadwa na sulat na pigpadala ku adti kamayu. Ya du-an na pigsulatan ta kamu kay kaliman ku na pa-anenganeng kamayu ya dadan da mayu kya-edé-an, pada ya malinis na anenganeng mayu to-o pa magkasalig. **2** Dili' mayu pagkalingawan ya pigga-edé' na manga propita na Tyumanem, aw ya sugu' na kanaten Pangulu aw Magpaluwa-ay na pig-atag kamayu magi kanami na manga apostolés. **3** Ini ya muna kaliman ku na kalabetan mayu: Adti kamoliyan na manga allaw awün dumateng na manga utaw na mag-odoy-odoy sa manga mangintuwaway. Pagdalugun nilan ya pangkay unu ya kaliman nilan imo-un na malatay. **4** Aw maglong silan, "Enda', migpakang si Kristu na lumiku' kunu? Na! Ayin da ya pigpakang nan? Kilana nyangkamatay da ya manga mangkatikadeng tadun, aw wala' sakanan liku'. Wala' saba ya nya-uman lekat na pagka-imó' na kadakula'!" **5** Manang pigpalipaslipasan nilan ya matinaw, na magi sa paglong na Tyumanem asini pa na muna nya-imó' ya manga langit. Aw magi

na awun ni balintenga-an aw ya asini kadakula' na banwa. **11** Na, asuntu na kya-edé-an da mayu na un kalaten ya kadakula', yanagaw tibulluka ya kamayu anenganeng adti pagimo' sa makatutuk sa Tyumanem pada wala' ya un pagsala' sa bet mayu. **12** Aw talana mayu tyumagad sa pagliku' nan, pagkaseb kamu dun ni imo-unun na Tyumanem pada maksay ya pagliku' nan. Kay un pa dumateng ya allaw na un kalaten ya awun ni balintenga-an aw asini tas na lupa' magi sa kapasu' na atulun. **13** Manang yan ya pigtagadan tadun ya dadan da nan pigpakkang na bagu na langit aw bagu na lupa', aw dun pag-eya' ya manga utaw na dyumalug sa pagkaliman na Tyumanem. **14** Yanagaw, kay manga inulug ku na kanak pigginawaan, asuntu na migtagad kamu sa kadég yeiy, tibagsegi mayu na katutukan ya Tyumanem kamayu pada wala' ya un pagsala' kamayu aw awun kalinaw na kamayu anenganeng dun ni pagpalapit mayu adti asdangan nan. **15** Anenganenga mayu na pigtagadan na kanaten Pangulu na magselsel ya kadég na manga utaw pada makaluwa' silan. Yeiy uman ya pigsulat kamayu na inulug tadun

na pigginawaāan na si Pablo, kay pig-atagan sakanan na Tyumanen na katadeng. **16** Gayed nan pigkasampetan adti kadég na pigsulat nan. Aw dun ni manga pigsulat nan, awūn to-o malug kalabetañ aw yanagaw pigbaluk na manga utaw na wala' paka-edē' sa tengteng matinaw aw manga utaw na wala' ya kasalig na pagpangintu-u nilan. Aw pigbaluk nilan uman ya kakawasan na eped na pigpasulat na Tyumanem. Yanagaw pigtulud nilan ya kanilan pagka-utawun na pa-emel-emelen silan na wala' ya tyamanan. **17** Kay manga inulug ku na kanak pigginawaāan, asuntu na kya-edē-an da mayu dadan yeiy, yanagaw magpakatadeng kamu pagaw pasuwayen kamu na manga utaw na mag-imō' sa malatay. Dili' aku malim na malagak ya kasalig na pagpangintu-u mayu kan Kristu. **18** Manang padelega mayu ya pagtulin dun ni kallat nan aw dun ni pagka-edē' sa kanaten Pangulu aw Magpaluwa-ay na si Jisu-Kristu. Awun ni kanan ya to-o matas na dengeg aw ya kadyawan na pagka Tyumanem, pangkay adun aw sa wala' ya tyamanan! Amén.

(aiōn g165)

1 Juan

1 Asini sulat ini, pa-edé' ku kamayu si Jisu-Kristu na pigtawag 'Tingeg' aw yan ya lyekatan sa ginawa na wala' ya katigkasan. Kya-edé-an nami na nyataw sakanan lekat adti pagkamatay, kay migpakita' saba sakanan kanami, aw pig-inunu nami ya manga pali' nan dun ni kanan palad aw kilid aw dayaw nami pigdamdam. **2** Lyumekat sakanan adti tampilid na Ama, aw nyeya' asini tas na lupa'. Aw lekat na allaw na bagu kami mig-iyeped kanan, dyenggeg nami ya palna-u nan, aw kyinita' nami ya kanan manga pigpan-imo. Aw yeiy ya pigpade' nami kamayu ya mig-atag sa ginawa na wala' ya katigkasan. (aiōnios g166) **3** Ya kanami pigkita' aw pigdenggeg yan ya pig-ubat-ubat nami kamayu, pada makasambuk kamu kanami aw alag kitadun makasambuk adti Tyumanem na Ama aw adti kanan Ise' na si Jisu-Kristu. **4** Aw pigsulat nami ya kadég yeiy adti kamayu pada malingeb ya kanaten pagleya. **5** Ini ya pigdenggeg nami lekat adti kan Jisu-Kristu aw pig-ubat-ubat nami kamayu: Ya Tyumanem, yan ya kalalamdag aw dun ni kanan wala' ya kangitngit. **6** Yanagaw, kun maglong kitadun na nyakasambuk da adti Tyumanem manang kenne' pa tadun dun ni kangitngitan, na, nyakagalu' baling kitadun, aw wala' tadun daluga ya katinawan. **7** Manang kun awun da kitadun ni kalalamdag na Tyumanem, migkasambuk ya kadég tadun na nyangintuu. Aw magi uman sa dugu' na Ise' nan na si Jisus, kyalinisan kitadun sa kadég na manga sala' tadun. **8** Kun maglong kitadun na wala' ya sala' tadun, piggalu-an tadun ya kanaten pagkutawun aw wala' dun ni kanaten ya katinawan. **9** Manang kun ubat tadun adti Tyumanem ya kanaten manga sala', na, lanesen nan saba aw linisan nan uman ya kanaten anenganeng sa kadég na malatay, kay kasaligan sakanan aw alag matinaw ya kanan pagbaya'. **10** Manang kun maglong kitadun na wala' ya kanaten sala', pigimo' tadun baling galu-un ya Tyumanem, aw wala' tadun betangan adti kanaten anenganeng ya tingeg nan.

2 Kamu na pigsiling ku na kanak mangayse', pigsulatan ta kamu pada dili' kamu mapgakasala'. Manang kun awun makasala', awun mag-apitay kanaten adti Ama, aw yeiy si Jisu-Kristu na wala' ya sala'. **2** Aw nya-imo' uman

sakanan dugsu' kalyu kanaten pada malanas ya kanaten manga sala'. Aw beke' olo' na kanaten manga sala' manang dala uman ya sala' na kadég na manga utaw. **3** Kun gayed tadun dalugun ya manga sugu' na Tyumanem, dun da tadun ka-edé-i na kyatagaan tadun ya Tyumanem. **4** Kun awun utaw na maglong "Kyatagaan ku ya Tyumanem" manang wala' nan daluga ya manga sugu' nan, na, galu-un ya utaw yan aw wala' saba ya katinawan dun ni kanan. **5** Manang kun singalan ya dumalug sa tingeg na Tyumanem, nyalingeb da ya pagginawa nan sa Tyumanem. Aw maynini ya pagka-edé' tadun na nyakasambuk kitadun kanan: **6** Kun singalan ya maglong, "Nyakasambuk da aku sa Tyumanem," ka-ilangan nan silingen ya bet ni Jisu-Kristu. **7** Kay manga inulug ku na kanak pigginawaan, pigsulat ku kamayu ya sambuk na sugu': Maggaginawaay kitadun. Madugay da mayu dyenggeg aw kya-edé-an da mayu lekat pa idtu na bagu pa kamu nyangintuu. **8** Manang salutun ku kamayu ya sugu' yeiy magi sa sulat ini, aw anenganenga mayu na bagu pa yeiy. Nyatuman da ya sugu' ini dun ni pigpan-imo' ni Jisus, aw ya paggaginawaay pagkiten uman dun ni tagsambuksambuk kamayu. Kay ya mangitngit maya-maya' kyasayuan na tengteng kalalamdag na to-o syumiiga. **9** Yanagaw pangkay singalan ya miglong na kya-ilawan da ya anenganeng nan na kalalamdag manang kun pigkalatan nan na ginawa ya kanan edep, kasiling na kenne' pa nan dun ni kangitngitan. **10** Pangkay singalan na gyuminawa sa edep nan, dun da ka-edé-i na awun sakanan ni kalalamdag, aw wala' ya makasungkul adti pagpakasala' asuntu kanan. **11** Manang ya utaw na pigkalatan nan na ginawa ya kanan edep, kasiling na kenne' pa nan nyeya' adti kangitngitan. Aw kasiling sakanan na nyawana na wala' nan ka-edé-i kun ayin sakanan pasinan, asuntu sa kangitngit na nyakatampeng sa mata nan. **12** Kadég mayu na pigsiling ku na kanak mangayse', pigsulatan ta kamu asuntu na piglanas da na Tyumanem ya manga sala' mayu magi kan Kristu. **13** Kamu na manga unud da ya pagpangintuu, migsulataku kamu kay madugay da mayu kya-edé-an kun singalan si Jisus lekat na allaw na bagu pa kamu nyangintuu kanan. Aw kamu uman na bagu nyangintuu, migsulataku kamu kay dyeg da mayu si Satanas. **14** Pigsulatan ta kamu na kasiling

na mangayse' ku kay kya-edé-an da mayu **23** Aw pangkay singalan ya migbalyaw sa Ise' ya Tyumanem na Ama. Aw ini ya du-an na wala' pakasambuk adti Ama. Manang ya utaw migsulat aku kamayu na manga unud da ya na tyumande' na si Jisus ya Ise' na Tyumanem, pagpangintu-u, kay kya-edé-an da mayu kun nyakasambuk da uman sakanan adti Ama. **24** singalan si Jisus lekat pa na allaw na bagu kamu Yanagaw padelega mayu ya pagdalug sa palnadyumengeg kanan. Aw migsulat aku uman u na dyenggeg mayu na lekat pa idtu na bagu kamayu na manga bagu nyangintu-u asuntu na kamu nyangintu-u. Kun padelegen mayu yeiy, masalig da ya pagpangintu-u mayu, aw asuntu magpadeleg ya pagkasambuk mayu adti Ama na awun da ni anenganeng mayu ya palna-aw Ise'. **25** Aw ya pigpakang kanaten ni Jisu-u na Tyumanem, yanagaw pigdeg da mayu si Kristu yan ya ginawa na wala' ya katigkasan. Satanas. **15** Dili' mayu pagginawaan ya manga (aiōnios g166) **26** Pigsulat ku yeiy kamayu pagasini tas na lupa' na wala' kalimi na Tyumanem. pasuwayen kamu na eped na utaw adti palna-u Pangkay singalan utawa ya gyuminawa sa asini na galu'. **27** Manang kya-edé-an ku na awun ni tas na lupa', wala' nan ginawayi ya Ama. **16** Kay kamayu ya Ispiritu Santo na nyadawat mayu ya kadég na asini tas na lupa', dala ya malatay lekat adti kan Jisu-Kristu. Yanagaw, dili' da na pagkaliman na pagka-utawun, aw ya manga mayu ka-ilangan ya eped na magpalna-uway. magpakabuyu sa mata, aw ya pagpalibantug Kay ya Ispiritu Santo, yan ya gayed migpalna-u sa kadég na pigtagtun na utaw, alag yeiy wala' kamayu sa kadég na un mayu ka-edé-an, aw lekat adti Ama manang lekat baling adti manga utaw kay alag saba malanas ya asini tas na lupa'. **17** Aw wala' ya ma-untung adti kadég na pigkaybegan na manga utaw kay alag saba malanas ya asini tas na lupa'. Manang ya utaw na dyumalug sa pagkaliman na Tyumanem, matagtun nan ya ginawa na wala' ya katigkasan. (aiōn g165) **18** Kamu na kasiling na kanak mangayse', yeiy da ya pagpalekat na kamoliyan na allaw. Dyenggeg mayu na madiya sambuk na po-on ni Kristu na un magampang sa Madyaw na Ubat-ubat. Aw pangkay adun, madég da ya manga utaw na maynan na asini la. Yanagaw kya-edé-an da tadun na malapit da saba ya kamoliyan na allaw. **19** Na, ya manga utaw yeiy, pangkay syumambuk silan kanaten idtu muna manang pig-indegan kitadun nilan aw dala ya kanilan pagpangintu-u. Kun matinaw pa na eped tadun silan, dili' galu kitadun nilan indegan. Manang pig-ayawan baling kitadun nilan, yanagaw kya-edé-an tadun na beke' silan na kanaten manga eped dun ni pagpangintu-u. **20** Manang kamu beke' na maynan, kay ya Ispiritu Santo pig-atag da kamayu. Yanagaw nyaka-edé' da ya kadég mayu kun unu ya matinaw. **21** Aw ya pagsulat ku kamayu beke' na asuntu na wala' mayu kya-edé-i ya katinawan manang asuntu na kya-edé-an da mayu, aw nyaka-edé' kamu uman na wala' ya galu' na nyakadali' dun ni katinawan. **22** Yanagaw singalan ya tengteng galu-un? Ya galu-un, yan ya utaw na miglong na si Jisus beke' na Kristu. Yeiy saba ya po-on ni Kristu, kay gayed nan pagbalyaw ya Ama aw ya Ise'.

3 Anenganenga mayu to-o ya kadakula' na pagginawa kanaten na Ama na wala' ya maka-unawa. Pigtagw kitadun na Tyumanem na mangayse' nan. Aw matinaw saba yeiy! Manang ya manga utaw na wala' paka-edé' sa Tyumanem, wala' nilan kalabeti na mangayse' kitadun nan. **2** Kamu na kanak pigginawaan, nya-imó' da kitadun ise' na Tyumanem. Wala' pa kabangal kun unu ya ma-imó' kanaten kagaya moli na allaw, manang ini ya kya-edé-an da tadun: Sa pagliku' ni Jisus, masiling da kitadun kanan kay kita-en tadun saba sakanan. **3** Ya kadég tadun na awun pag-iman seiy, naten tibullukun ya kanaten anenganeng adti pagsiling kan Jisus na wala' ya sala'. **4** Pangkay singalan ya gayed migpakashala', piglakadan nan ya manga sugu' na Tyumanem. Kay ya pag-imó' gayed sa sala', yan ya paglakad sa manga sugu' nan. **5** Aw kya-edé-an da mayu na

nyadi si Jisus asini tas na lupa' pada lanasen eped nan dili' makatagtun sa ginawa na wala' ya manga sala' tadun, kay wala' ya sala' dun ya katigkasan. (aiōnios g166) **16** Maynini ya pagkani kanan. **6** Yanagaw kun singalan ya awun da ede' tadun sa tengteng na pagginawa: Si Jisus ni kan Kristu, dili' da sakanan magpakasala'. nya-imo' kalyu kanaten dun ni pagtumbay nan Manang pangkay singalan ya magpadeleg mag- sa kanan pagka-utawun adti pagkamatay. Aw imo' sa sala', tengteng na wala' nan ka-edē-i yeiy ya du-an na tumabang kitadun sa kanaten kun singalan si Jisus. **7** Kamu na kasiling na manga inulug pangkay kun sumampet pa adti kanak mangayse', magpaketadeng kamu pagaw kamatayen. **17** Pangkay singalan kanaten ya pasuwayen kamu magi sa palna-u na galu'. madyaw na pagpaketang manang wala' nan Ya utaw na gayed dyumalug sa pagkaliman kallati ya inulug tadun na umba' tabangan, na Tyumanem, dili' sakanan magpakasala' kay na, kun maynan, wala' nan saba ginawayi kaliman nan silingan si Jisus na wala' ya sala'. **8** ya Tyumanem. **18** Kamu na pigsiling ku na Manang ya utaw na migpadeleg mig-imo' sa kanak mangayse', pakita' tadun na tengteng sala', si Satanas ya tagtun kanan, kay yan ya kitadun miggaginawaay magi sa imo-unun gayed migpakesala' lekat pa asini muna sa pag- tadun na madyaw, aw beke' olo' na taman atu nan sa Tyumanem. Aw yan ya du-an na dun ni egeng tadun. **19** Aw kun maynan ya nyadi ya Ise' na Tyumanem pada kalaten ya kanaten paggaginawaay, dun da naten ka-edē-i imo-unun ni Satanas. **9** Ya kadég tadun na nya- na pigdalug tadun ya matinaw na palna-u aw imo' da ise' na Tyumanem, dili' da magpadeleg umba' da kitadun magpalapit adti Tyumanem sa pag-imo' sa sala'. Kay ya bet na Tyumanem na wala' ya kakallekan. **20** Kay kun piglinggal awun da ni kanaten. Aw asuntu na pigbagu la kitadun na kanaten anenganeng asuntu na kitadun na Tyumanem, yanagaw dili' da kitadun wala' kitadun tabang sa kanaten manga eped, magpadeleg mag-imo' sa sala'. **10** Yanagaw manang ya Tyumanem to-o pa matas kay sa asuntu seiy, dun da ka-edē-i kun singalan ya kanaten anenganeng aw nya-edē' sakanan sa mangayse' na Tyumanem aw singalan uman kadég. **21** Yanagaw kamu na kanak pigginawaan, ya mangayse' ni Satanas kay ka-edē-an alag kun wala' da ya sala' na nyakalinggal sa kanaten magi sa kanilan manga imo-unun. Pangkay anenganeng, dili' da kitadun mabekenbekeni singalan ya wala' pag-imo' sa makatutuk sa magpalapit adti Tyumanem. **22** Aw pangkay Tyumanem, aw wala' ya pagginawa nan sa unu ya sekaten tadun, un nan saba atag kay kanan inulug na nyangintu-u, beke' sakanan pigdalug tadun ya manga sugu' nan aw pig-na ise' na Tyumanem. **11** Kay ini ya palna-u na imo' tadun ya pagkaliman nan. **23** Aw ini ya dyenget mayu idtu na bagu pa kamu nyangintu- kanan sugu': Pangintu-awan tadun ya ngalan na u kan Kristu: Ka-ilangan na maggaginawaay kanan Ise' na si Jisu-Kristu, aw maggaginawaay ya tagsambuksambuk kanaten. **12** Dili' kamu ya kadég tadun, kay yeiy uman ya pigsugu' magsiling kan Cain kay migpasakup sakanan kan ni Jisus kanaten. **24** Aw ya utaw na dyumalug Satanas aw pigpatay nan ya kanan mangud. Aw sa manga sugu' nan, yeiy ya utaw na awun ni ananga' nan yan patayen? Kay malatay ya manga Tyumanem, aw ya Tyumanem awun uman ni pigpan-imo' nan, manang pig-imo' na mangud kanan. Aw magi sa Ispiritu Santo na pig-atag nan ya pagkaliman na Tyumanem. **13** Kay nan kanaten, dun da ka-edē-i na ya Tyumanem manga inulug ku, dili' kamu magkabelengbeleng awun ni kanaten.

kun dumutan kamu na manga utaw na wala' pangintu-u sa Tyumanem. **14** Ya pagginawa tadun sa kanaten manga eped na nyangintu-u la, yeiy ya puliba na wala' da kitadun ka-eleti adti Tyumanem manang nyatagtun da tadun ya ginawa na wala' ya katigkasan. Manang ya utaw na wala' ya pagginawa sa eped nan, yeiy uman ya puliba na kenne' pa nan kya-eletan adti Tyumanem. **15** Ya utaw na wala' ya pagginawa sa eped nan kasiling sakanan na nyakapatay. Aw nya-edē' kitadun na ya utaw na migpatay sa

4 Kamu na kanak pigginawaan, dili' kamu maksay magpangintu-u sa manga utaw na maglong, "Ya palna-u nami lekat adti Ispiritu Santo." Unaa mayu sadsadi ya pigpalna-u nilan, kun lekat yeiy adti Tyumanem aw kun dili'. Kay madég da ya sallong kunu propita na mgleeb adti kadég na banwa asini tas na lupa'. **2** Maynini ya pagka-edē' mayu kun singalan ya migpalna-u sa lekat adti Ispiritu Santo: Kun maglong silan na si Jisu-Kristu ya

Pigpadala na Tyumanem aw nya-imo' utaw, dun kitadun. **12** Na, wala' ya utaw na kyumita' sa da mayu ka-edé-i na tengteng lekat adti Ispiritu Tyumanem. Manang magi sa paggaginawaay Santo ya piglong nilan. **3** Manang kun maglong tadun, dun kita-a na awun sakanan ni seled silan na si Jisus wala' padalaan na Tyumanem, tadun, aw malingeb asini kanaten ya kadakula' na, beke' silan na kana Tyumanem, aw ya na pagginawa na Tyumanem. **13** Pig-atag piglong nilan, yan baling ya lekat adti po-on ni nan adti tagsambuksambuk kanaten ya kanan Kristu. Dyenggeg da mayu na awun dumateng Ispiritu, aw yeiy ya puliba na nyakasambuk na maynan, aw asini la saba silan. **4** Kamu da kitadun sa Tyumanem aw awun uman na pigsiling ku na kanak manga mangayse', sakanan ni kanaten. **14** Kyinita' nami ya manga kana Tyumanem da kamu, aw dyeg da mayu ya pigpan-imó' ni Jisus aw pigmatinaw nami na manga utaw na nyatu kanan. Kay ya Ispiritu pigpadala na Ama ya kanan Ise' na yan ya Santo na awun ni kamayu, to-o pa matulus kan nya-imo' Magpaluwa-ay sa kadég na manga Satanas na migdumala sa manga utaw asini tas utaw. **15** Pangkay singalan ya maglong adti na lupa'. **5** Kay silan nyasakup olo' na asini asdangan na manga utaw na si Jisus ya Ise' na tas na lupa', yanagaw ya kanilan anenganeng Tyumanem, na, kya-edé-an tadun na awun ni lekat olo' asini tas na lupa', aw ya manga kanan ya Tyumanem, aw awun uman sakanan utaw na nyeya' asini tas na lupa' migpakanyeg ni Tyumanem. **16** Aw kya-edé-an da tadun aw uman kanilan. **6** Manang kanaten, kitadun syumalig kita na to-o kitadun pigginaawaan saba ya mangayse' na Tyumanem. Aw pangkay na Tyumanem. Ya Tyumanem yan saba ya singalan ya malim maka-edé' sa Tyumanem, lyekatasan sa paggaginawaay. Yanagaw pangkay magpakanyeg silan sa palna-u tadun. Aw ya utaw singalan utawa ya gayed gyuminawa sa manga na wala' pagpakanyeg sa palna-u yeiy, beke' edep nan, dun da ka-edé-i na nyakasambuk da sakanan na kana Tyumanem. Yanagaw magi sa sakanan adti Tyumanem aw awun uman ya kadég yeiy, ka-edé-an tadun kun singalan ya Tyumanem ni kanan. **17** Aw ya pagginawa na migpalna-u sa matinaw na lekat adti Ispiritu Tyumanem piglingeb adi kanaten pada wala' Santo aw kun singalan uman ya migpalna- da ya kakallekan tadun dun ni allaw na pag-u sa galu' na lekat adti kan Satanas. **7** Kay ukum, kay pigsilingan tadun ya pagginawa manga inulug ku, maggaginawaay kitadun, kay ni Jisus sa manga utaw asini tas na lupa'. **18** ya paggaginawaay lekat saba adti Tyumanem. Manang yan baling ya umba' mallek sa pa-Pangkay singalan ya gyuminawa sa edep nan, emel-emel na Tyumanem ya utaw na wala' ya yeiy ya magmatinaw na ise' da sakanan na pagginawa sa edep nan. Ya du-an na mallek ya Tyumanem aw tengteng nan kya-edé-an ya utaw asuntu na awun pigtagadan nan na pa-Tyumanem. **8** Manang ya utaw na wala' ya emel-emel kay wala' nan ka-edé-i ya pagginawa pagginawa sa edep nan, yan ya magmatinaw kanan na Tyumanem. **19** Pigginaawaan tadun ya na wala' nan ka-edé-i ya Tyumanem. Kay ya Tyumanem kay sakanan ya nyuna gyuminawa Tyumanem, yan ya lyekatan sa paggaginawaay. kanaten. **20** Kun awun utaw na maglong, **9** Aw maynini ya pagpakita' na Tyumanem "Pigginaawaan ku ya Tyumanem", manang kun sa kadakula' na pagginawa nan kanaten: kenne' pa nan pigkalatan na ginawa ya kanan Pigpadala nan asini tas na lupa' ya kanan edep, galu-un saba ya utaw yan. Kay kun wala' Ise' na tamisa pada magi kanan makatagtun nan ginawayi ya edep nan na pigkita' nan, na, kitadun sa ginawa na wala' ya katigkasen. unun nan ya pagginawa sa Tyumanem na wala' **10** Aw yeiy ya pagginawa na wala' ya maka- nan kita-a? **21** Aw ini ya sugu' ni Kristu kanaten unawa. Wala' tadun una ginawayi ya Tyumanem na manga mangintu-uway: Pangkay singalan ya manang yan ya nyuna gyuminawa kanaten. Aw maglong na pigginaawaan nan ya Tyumanem, pigpakita' nan ya kanan pagginawa magi dun ka-ilangan na ginawaan nan uman ya edep nan. ni pagpadala nan sa kanan Ise' pada ma-imó' dugsu' kalyu kanaten, aw maynan piglanas da na Tyumanem ya manga sala' tadun. **11** Yanagaw, kay manga inulug na kanak pigginaawaan, kun maynan ya pagginawa na Tyumanem kanaten, ka-ilangan uman na maggaginawaay

5 Pangkay singalan ya nyangintu-u na si Jisus yan ya Kristu, nya-imo' da silan mangayse' na Tyumanem. Aw ya kadég na gyuminawa sa Tyumanem, gyuminawa uman sa utaw na ise' da na Tyumanem. **2** Yanagaw kun

pigginawaan tadun ya Tyumanem aw kun na kumita' sa eped tadun na mangintu-uway na pigdaluq tadun ya manga sugu' nan, dun da nyaka-imo' sa sala' manang ya sala' na pig-imo' ka-edé-i na pigginawaan tadun ya mangayse' nan dili' makapa-elet kanan adti Tyumanem, na Tyumanem. 3 Kay kun pigginawaan tadun panawagtawagi ya utaw yan adti Tyumanem ya Tyumanem, dalugun tadun ya manga sugu' pada magselsel sakanan, aw atag na Tyumanem nan. Aw dili' to-o malug dalugun ya kanan ya pigsekat tadun. Manang awun sala' na manga sugu', 4 aw asuntu na ise' da kitadun na magpaka-elet sa utaw lekat adti Tyumanem, Tyumanem mabatug da tadun degen ya malatay aw wala' aku paglong na panawagtawagan asini tas na lupa'. Aw pigdeg tadun yeiy magi tadun ya utaw na mig-imo' sa maynan. 17 sa pagpangintu-u tadun kan Jisus. 5 Yanagaw Ya kadég na pag-imo' sa malatay, sala' saba, singalan ka' ya makadeg sa malatay na asini tas manang dili' ya kadég na sala' makapa-elet sa na lupa'? Ya kadég yeiy degen olo' na utaw na utaw adti Tyumanem na wala' ya tyamanan. nyangintu-u na si Jisus ya Ise' na Tyumanem. 6 18 Yanagaw nya-edé' da kitadun na ya utaw Si Jisu-Kristu saba ya nyadi magi sa tubig aw na ise' da na Tyumanem, dili' da sakanan dugu'. Aw beke' olo' na tubig, manang magi magpadeleg magpakashala'. Kay pigtamengan da uman sa dugu'. Aw ya Ispiritu Santo, yan ya saba sakanan na Ise' na Tyumanem, aw wala' migmatinaw sa kadég yeiy kay alag matinaw da ya katulus ni Satanas magkalat kanan. 19 Aw ya pigpa-edé' na Ispiritu. 7 Awun saba tulu ya kya-edé-an tadun uman na kana Tyumanem da migmatinaw na si Jisus ya Ise' na Tyumanem: kitadun pangkay pigdumalaan ni Satanas ya 8 Ya Ispiritu Santo, aw ya tubig, aw ya dugu'. kadakula' na banwa. 20 Aw nyaka-edé' kitadun Ya tulu yeiy migkasambuk migmatinaw kun na nyangintu-u sa Ise' na Tyumanem, awun singalan sakanan. 9 Kun pyangintu-uwan tadun ya pagmatinaw na manga utaw, to-o pa dun ni kanan ya Ispiritu na migmatinaw sa kadég mangayse' na pigginawaan, pagpakawat kamu kasaligan ya pagmatinaw na Tyumanem aw umba' pangintu-uwan. Aw pigmatinaw da saba na Tyumanem na si Jisus ya Ise' nan. 10 Ya utaw na nyangintu-u sa Ise' na Tyumanem, awun ni kanan ya Ispiritu na migmatinaw sa kadég ya lyekatan sa ginawa na wala' ya katigkasan. (aiōnios g166) 21 Kamu na pigsiling ku na kanak yeiy. Manang ya utaw na wala' pangintu-u seiy, lekat adti manga tyumanem na galu'.

pig-imo' nan baling galu-un ya Tyumanem, kay wala' nan pangintu-uwi ya pagmatinaw na Tyumanem kun singalan ya Ise' nan. 11 Aw ini ya pigmatinaw nan: Pig-atagan da kitadun na Tyumanem na ginawa na wala' ya katigkasan, aw ya lyekatan sa ginawa yeiy, yan saba ya kanan Ise'. (aiōnios g166) 12 Aw ya utaw na dyumawat sa Ise' na Tyumanem, nyatagtun da nan ya ginawa na wala' ya katigkasan. Manang ya utaw na wala' dawat sa Ise' na Tyumanem, wala' nan katagtun ya ginawa na wala' ya katigkasan. 13 Pigsulat ku ya kadég yeiy adti kamayu na nyangintu-u sa ngalan na Ise' na Tyumanem pada makede' kamu na nyatagtun da mayu ya ginawa na wala' ya katigkasan. (aiōnios g166) 14 Aw kya-edé-an tadun uman na kun awun sekaten tadun adti Tyumanem magi sa pagbaya' nan, pakanyegan nan ya kanaten pagpanawgtawag. 15 Aw asuntu na kya-edé-an tadun na pyakanyegan nan ya pangkay unu na pigsekat tadun kanan, kya-edé-an tadun uman na pigtubag da nan ya kanaten pigsekat. 16 Yanagaw kun awun sambuk kamayu

2 Juan

1 Ya sulat ini, lyumekat adi kanak na maggagaday sa manga mangintu-uway. Pigsulatan ta kamu na manga pigginawaan ku. Dun ni kamayu pagkatipun, pigpa-unawa ku ya kadégi mayu sa sambuk na ina na pigtani la na Tyumanem, aw ya tagsambuksambuk kamayu na nyangintu-u kasiling kamu na mangayese' nan kay pigtani la kamu na Tyumanem. Aw pigginawaan ku ya kadégi mayu, aw beke' ku olo', dala uman ya kadégi na manga mangintu-uway na nya-edé' sa matinaw na palna-u na lekat adti Tyumanem. **2** Pigginawaan kamu nami asuntu na ya matinaw na palna-u awun ni kanaten anenganeng aw awun gayed saba yeiy na wala' ya tyamanan. (aiōn g165) **3** Ayin pa aku galu na awun gayed ni kanaten ya grasya aw kallat aw kalinaw na lekat adti Tyumanem na Ama, aw lekat uman adti kan Jisu-Kristu na kanan Ise'. Alag yeiy tadun matagtun asuntu na nyangintu-u kitadun sa tengteng matinaw aw asuntu uman na miggaginawaay kitadun. **4** To-o aku migleya asuntu na dyen geg ku na ya eped kamayu gayed dyumalug sa matinaw na palna-u, kasiling na pigsugu' na Ama kanaten. **5** Yanagaw nyanganayu' aku kamayu na maggaginawaay ya kadégi tadun. Beke' yeiy na bagu na sugu' kay kya-edé-an da tadun lekat pa na bagu kitadun nyangintu-u. **6** Aw kun tengteng tadun pigginawaan ya Tyumanem, dalugun tadun ya manga sugu' nan. Aw ini ya sugu' nan kanaten lekat pa idtu na bagu kitadun nyangintu-u kanan: Kailangan maggaginawaay ya tagsambuksambuk kanaten. **7** Na, migsulat aku kamayu kay madégi da ya magpalna-uway sa galu' na asini tas na lupa'. Pigbalyaw nilan na si Jisu-Kristu nya-imo' utaw, yanagaw po-on nan silan kay gayed nilan pigpasuway ya manga utaw. **8** Yanagaw, magpatakadeng kamu na dili' malagak ya kamayu kyapagudan, manang tibagsegi mayu baling na madawat ya kadakula' na pigtgilan da na Tyumanem kamayu. **9** Ya wala' dalug sa palna-u ni Kristu manang pigdugangan pa nan baling ya palna-u yeiy, wala' dun ni kanan ya Tyumanem. Manang ya dyumalug sa palna-u ni Kristu, awun ni kanan ya Ama aw ya Ise'. **10** Aw kun awun utaw na mawun dun ni kamayu na magpalna-u sa sangkamulu', dili' mayu sakanan

pagpaseleden adti kamayu balay aw dili' kamu maglong na magad kanan ya kalinaw. **11** Kay kun magkabalawbalaw kamu kanan, kasiling na tyumabang kamu kanan adti imo-unun na malatay. **12** Na, madégi pa galu ya un ku sulaten kamayu, manang dili' ku betang asini sulat ini, kay kaliman ku na magkakitaay pa kitadun aw magkabalawbalaw pada malingeb ya kanaten pagleya. **13** Nyangumust kamayu ya manga mangintu-uway asini banwa yeiy, kasiling kamu na mangkaylug kay pigtani la silan uman na Tyumanem.

3 Juan

1 Kay Gayo na kanak pigginawaān, ya sulat ini lyumekat adi kanak na maggagaday sa manga mangintu-uway. Pigginawaān ta kaw kay alag kita dyumalug sa matinaw na palna-u. **2** Kanak ubaybay na pigginawaān, nyanawgtawag aku adti Tyumanem na pakadyawun kaw nan sa kadakula' na kanmu pagpaketang, aw atagan kaw nan sa kabaseg na lawas kasiling na kabagseg na kanmu pagpangintu-u. **3** To-o aku migleya kay dyenggeg ku ya ubat-ubat na manga mangintu-uway na dyumateng adi, kay miglong silan kanak na nyatibulluk ya anenganeng mu adti pagdalug sa matinaw na palna-u. **4** Dakula' to-o ya kanak pagleya kun dengegen ku na ya kanak mangayse' na nyangintu-u gayed nyatibulluk dyumalug sa matinaw na palna-u. **5** Kanak ubaybay na pigginawaān, to-o kaw kasaligan dun ni manga imo-unun mu, kay dayaw mu pigbasaān aw pigabantuk ya manga inulug tadun na mangintu-uway aw maynan ya manga inulug tadun na bagu lumaba' adti kanmu pangkay wala' mu silan kilala. **6**

Pig-ubat-ubat nilan adti asdangan na manga mangintu-uway ya kadakula' na pagginawa mu kanilan. Aw pigpakabagseg ta kaw na padelegen mu ya pagpamasa kanilan aw ya pagtabang sa kapelekan nilan dun ni kamilan panaw pada makapadeleg silan. Kay kyatutukan saba ya Tyumanem sa kadég na pigpan-imo' mu. **7** Kay ya tud na kanilan pagpanaw yan ya pagpa-edē' sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu adti eped na manga banwa, aw wala' silan dawat sa tabang lekat adti manga utaw na wala' pangintu-u kan Kristu. **8** Yanagaw kitadun na manga mangintu-uway ya umba' tumabang kanilan. Aw dun ni pig-imo' tadun, kasiling na nyaka-edē' kitadun kanilan sa pagpa-edē' sa matinaw na palna-u. **9** Na, awun pyadala ku na sulat adti manga mangintu-uway, manang si Dyotrépés na malim ma-imo' maggagaday sa kadég, wala' nan kami pakanyegi. **10** Yanagaw sa pagkawun ku adti kamayu, balawbalawan tadun ya manga pigpan-imo' nan, labi la ya pagtanemtanem nan kanami sa tingeg adti eped na manga mangintu-uway. Aw beke' na maynan olo' ya pig-imo' nan, wala' nan uman basabasayi ya manga inulug tadun na migpa-edē' sa Madyaw na Ubat-ubat kan Kristu adti eped na manga banwa. Aw gayed

nan pigpigilan ya manga mangintu-uway na malim galu mamasa kanilan aw pig-alilinan nan uman silan lekat adti katipun nilan. **11** Kay Gayo na kanak ubaybay na pigginawaān, dili' mu pagsilingan ya bet na malatay, manang yan baling ya silingi ya bet na manga utaw na mig-imo' sa madyaw. Ya utaw na mig-imo' sa madyaw, nyakasambuk da saba adti Tyumanem. Manang ya utaw na mig-imo' sa malatay, wala' nan ka-edē-i ya Tyumanem. **12** Na, si Démétriyo, pigkasampetan sakanan na kadég na manga mangintu-uway na madyaw ya manga pigpan-imo' nan. Aw dun ni pag-eya' nan, pagkita-en na pigdalug nan ya matinaw na palna-u ni Kristu. Aw pigmatinaw nami uman na madyaw ya pig-imo' nan, aw kya-edē-an mayu na matinaw saba ya piglong nami. **13** Na, madég pa galu ya un ku paglongun kamayu manang dili' da ku sulaten asini sulat ini. **14** Kay kaliman ku magkakitaāy pa kita aw magkabalawbalaw. Ayin pa aku galu na ya kalinaw na Tyumanem gayed magad kanmu. Nyangumusta kanmu ya manga ubaybay mu idi. Aw pangumustaān aku uman adti manga ubaybay tadun awun.

Judas

1 Aku si Judas na sugu-anen ni Jisu-Kristu, aw mangud uman ni Santiago. Migsulat aku adti kadég mayu na pigtawag na Tyumanem na Ama aw pigginawaan nan aw dayaw pigtamengen menda' sa pagliku' ni Jisu-Kristu. **2** To-o pa galu kadugangan adti kamayu ya kanan kallat aw kalinaw aw ya pagginawa na Tyumanem. **3** Kay manga inulug na kanak pigginawaan, ya palpa ku asini sulat ku na pa-anenganeng kamayu ya pagpaluwa' na Tyumanem sa kadég tadun na nyangintu-u la. Manang nya-uman ya anenganeng ku na ini baling ya ka-ilangan ku sulaten kamayu: Tibagsegi mayu na tamengen ya kamayu pagpangintu-u aw ya matinaw na palna-u na pigtaligu na Tyumanem adti kadég na mangintu-uway. **4** Kay dyenggeg ku na awün manga utaw na mig-imó' sa malatay na nyakaseled adti katipun mayu na wala' kasalinapi. Pigbaluk nilan ya palna-u sa kallat na Tyumanem aw miglong baling silan na pigtumbay kunu adti utaw ya pag-imó' sa to-o malatay. Manang ya manga utaw yeiy, pigsulat da dadan na manga propita na pa-emel-emelen silan na Tyumanem. Kay pigbalyaw nilan uman si Jisu-Kristu na kanaten Pangulu na migdumala sa kadég. **5** Na, pigpa-edé' da kamayu alag na pigpaluwa' na Tyumanem ya kadég na buwadbuwad ni Isra-él asini muna adti pagdumala na Ihiptu. Manang kaliman ku pa-anenganeng kamayu na madég kanilan ya nyatay magi sa pagamak na Tyumanem kanilan asuntu na wala' silan pangintu-u. **6** Aw anenganenga mayu uman ya manga anghil asini muna. Ya edep kanilan wala' tingen dun ni pigbetangan kanilan na Tyumanem aw nyatu silan baling kanan. Yanagaw pig-eketan nan silan na sangkali' na dili' magkabugtu' aw pigkalabusu la silan dum ni banwa na to-o mangitngit menda' sa allaw na pag-ukum. (aiōnios g126) **7** Aw dili' mayu pagkalingawan ya kyagamakan na manga utaw dun ni Sodoma aw Gomora aw manga lunsud na nyakapalibed dun. Nyakasala' silan kay kaliman nilan magkasala-enen adti beke' na kanilan kaubayan aw pangkay adti edep nilan na eseg. Ya atulun na pigpa-emel-emel na Tyumanem kanilan, yan ya pagpa-anenganeng sa utaw na mag-imó' sa malatay, kay ya datengan nilan ya atulun na

dili' pagkapatayan. (aiōnios g166) **8** Maynan uman ya manga utaw na mig-imó' sa malatay na syumambuk dun ni manga katipun mayu. Awün kunu pigkita' nilan na kasing na tagaynep, aw yan ya migdegdege kanilan adti pagpakasala' dun ni kanilan pagka-utawun. Pigkelean nilan ya awun katundanan. Aw miglong silan sa malatay adti manga anghil. **9** Manang pangkay ya kapitan sa manga anghil na si Migél, wala' sakanaan pag-imó' sa maynan. Asini muna sa pagkamatay ni Moysis, mig-ayil si Migél aw si Satanas kun singalan ya makatagtun sa lawas nan. Manang wala' si Migél pag-ukum kanan aw piglongan nan olo', "Ya Tyumanem, yan ya magsagda kanmu!" **10** Manang ya manga utaw yeiy, pig-odoy-odoy nilan ya pangkay unu na wala' nilan kalabetti. Kasiling silan na ayep na malyaw na dili' mag-anenganeng sa un nilan imo-un, kay pigdalug nilan baling ya pagkaliman na kanilan lawas. Aw magi sa pigpan-imó' nilan, dumateng adti kanilan ya pa-emel-emel na Tyumanem adti kamoliyan na allaw. **11** Malatay ya datengan na manga utaw yan! Kay pigdalug nilan ya malat na bet ni Cain. Pigdalug nilan uman ya bet ni Bala-am na to-o magkalim sa kuwalta. Aw kasiling silan uman ni Kora na miggagad sa manga edep nan na matu sa Tyumanem, aw nyapnas baling silan, aw maynan uman ya ma-imó' sa manga utaw yeiy. **12** Ya manga utaw yeiy na syumambuk adti kamayu katipun aw pangiyambung, kasiling silan na taping. Kay migpa-eyang silan baling kyuman aw nyinem. Aw wala' ya kamulamula nilan! Kanilan pagkautawun ya pag-olo-un nilan. Kasiling silan uman na labun na pigtambel na mabandes na samet aw wala' paka-ulau. Aw kasiling silan uman na kawuy na wala' pakabunga pangkay timpu na pagpamunga, nyalukat baling aw nyatay. **13** Kasiling silan uman na manga baled adti dagat na to-o masleg na dyumala sa madég na subuk, kay gayed pagkita-en ya imo-unun nilan na makamulamulaay. Kasiling silan uman na manga bitun na awun ni langit na gayed magliku-liku' na dili' silan makagagad sa anenganeng na utaw. Pigtagilanan silan na Tyumanem sa banwa na to-o mangitngit aw adtu nan silan betangan na wala' ya tyamanan. (aiōn g165) **14** Aw si Inuk ya migpa-edé' dadan sa ma-imó' adti manga utaw yeiy. Na, si Inuk yan ya kapitu na alintuwad na buwadbuwad ni Adan. Aw miglong si Inuk,

“Tanawa! Kyinita' ku ya pagdateng na kanaten Pangulu eped nan ya kanan manga anghil na matag pilammalalan **15** na un mag-ukum sa kadég na manga utaw. Aw pa-emel-emelen nan ya kadég na wala' pangintu-u kanan, asuntu sa imo-unun nilan na malatay, aw asuntu uman sa tingeg nilan na malat adti kanan.” **16** Aw ya manga utaw yeiy na syumambuk adti manga katipun mayu, ini ya bet nilan: Gayed silan magdiklamu aw magpaninaw sa ayil. Aw yan ya pagdalugun nilan ya pagkaliman na kanilan pagka-utawun. Magpatastas silan, aw matadeng silan magbulakbulak sa tingeg pada matuman ya kanilan pagkaliman. **17** Kay manga inulug na kanak pigginawaān, to-o mayu anenganenga ya piglong na manga apostolés ni Jisu-Kristu na kanaten Pangulu, **18** law nilan, “Sa kamoliyan na manga allaw, awūn dumateng na manga utaw na mag-odoy-odoy kanaten asuntu sa pagpangintu-u tadun. Aw yan ya dalugun nilan ya malatay na pagkaliman na kanilan lawas.”

19 Aw adun, awun da silan ni manga katipun mayu, aw asuntu kanilan matenga-tenga' kamu. Yan olo' ya kanilan pag-anenganengen ya asini tas na lupa', kay wala' nilan tumbayan na meya' ya Ispiritu Santo dun ni seled nilan. **20** Manang kamu na pigginawaān ku, gayed mayu pakasaliga ya pagpangintu-u mayu dun ni kan Kristu. Aw adti pagpanawgtawag mayu adti Tyumanem, pagagadan mayu sa Ispiritu nan ya kamayu anenganeng. **21** Katingen kamu dun ni pagginawa na Tyumanem, talana mayu pigtagadan ya pigpakang nan na yan ya ginawa na wala' ya katigkasan asuntu sa kallat na kanaten Pangulu na si Jisu-Kristu. (*aiōnios g166*) **22**

Tabangi mayu ya manga migduwaduwa kun unu ya umba' nilan pangintu-uwan. **23** Aw tabangi mayu uman ya manga eped pada makaluwa' silan lekat adti pa-emel-emel na Tyumanem dun ni laga na atulun. Kallati mayu ya manga mig-imo' sa malatay eped na pagkallek mayu sa Tyumanem. Pagkeleān mayu ya malatay, aw magpakanaw kamu pagaw katapunan kamu na manga sala' nilan. **24** Aw adun, deyen tadun ya Tyumanem na mabatug kamu nan tamengan na dili' kamu makasungkul adti pagpaksala'. Kay ya Tyumanem saba olo' ya makapa-indeg kamayu dun ni asdangan nan na wala' ya sala', aw apeten mayu ya kadyawan na Tyumanem. Aw dakula' to-o ya pagleya mayu dun ni allaw yan. **25** Naten deyen ya kanan ngalan, kay ya

Tyumanem da olo' ya kanaten Magpaluwaway magi sa Pangulu tadun na si Jisu-Kristu. Awun ni kanan ya matas na dengeg, aw ya kadyawan na pagka Tyumanem, aw ya kabagseg aw katulus na to-o matas. Aw alag yeiy wala' ya maka-unawa pangkay lekat pa adti pagkalekat, aw adun, aw sa manga allaw na dumadateng pa na wala' ya tyamanan! Amén. (*aiōn g165*)

Pigbukasan

1 Ya sulat yeiy, yan ya pagpa-edé' sa manga pigbukasan na Tyumanem na Ama adti kan Jisu-Kristu kun unu ya un ma-imo' adti kamoliyan na manga allaw. Aw alag yeiy maksay mangka-imo'. Aw awun anghil na pigsugu' adti sugu-anen na Tyumanem na si Juan pada pa-edé' uman ni Juan adti kadég na manga mangintu-uway na sugu-anen uman na Tyumanem. **2** Si Jisu-Kristu yan ya migmatinaw sa palpa na Tyumanem, yanagaw pigpa-edé' ni Juan ya kadég na pigpakita' kanan. **3** Madyaw ya kana utaw na magbasa sa manga pigpa-edé' na Tyumanem asini sulat ini. Aw madyaw uman ya kana manga utaw na magpakanyeg aw magbetang adti anenganeng nilan sa pigpa-edé' asini, kay agpet da saba mangka-imo'. **4** Aku si Juan na migsulat seiy adti manga mangintu-uway na migkatipun dun ni pitu ya syudad na probinsiya na Asia. Padatengen galu adti kamayu ya grasya aw ya kalinaw na lyumekat adti Tyumanem magi sa pitu ya Ispiritu na awun ni asdangan na trunu nan. Ya Tyumanem, gayed awun sakanan pangkay adun, aw pangkay asini muna, aw pangkay sa dumadateng pa. **5** Ya grasya aw kalinaw lyumekat saba adti kan Jisu-Kristu, na yan ya gayed migmatinaw sa Tyumanem. Si Jisus ya tagna' na nyataw lekat adti pagkamatay aw dili' da sakanan salut matay. Aw yan ya maqdumala sa kadég na manga hari' asini tas na lupa'. Naten deyen si Jisus kay pigpakita' nan ya kanan pagginawa kanaten dun ni pagtumbay nan sa kanan pagkutawun na patayen, aw magi sa dugu' nan, pigpaluwa' da kitadun lekat adti pag-allang na manga sala' tadun. **6** Aw pig-imo' kitadun nan kasakupan na kanan pighari-an. Magi kan Jisus, makapalapit da kitadun adti Tyumanem na kanan Ama. Yanagaw naten deyen si Jisus aw pa-edé' ya kanan dengeg asini tas na lupa' kay wala' ya katigkasan na paghari' nan! Amén. (aiōn g165) **7** Pagtagilan da kamu! Madi si Jisus na kagadan na labun, aw kita-en sakanan na kadég na manga utaw, pangkay ya manga migpatay kanan alag silan kumita'. Aw asuntu kanan, to-o magkalat ya ginawa na kadég na wala' pangintu-u kanan, aw magpansisugaw silan. Amén. **8** Si Yahwéh na Tyumanem miglong, "Aku ya Alpa aw ya Oméga. Aku ya lyekatan aw

aku uman ya katigkasan." Kay ya Tyumanem, gayed awun sakanan pangkay adun aw pangkay asini muna, aw pangkay sa dumadateng pa. Aw yan ya migdumala sa kadég. **9** Aku si Juan na kamayu inulug dun ni pagpangintu-u kan Jisu-Kristu. Pigdakep aku aw pig-ated asini pulu' na Patmos asuntu sa pagpalna-u ku sa tingeg na Tyumanem aw sa pagmatinaw ku kan Jisu-Kristu. Yanagaw nyaka-edep aku kamayu dun ni pagti-is sa pagpamulayam talana tadun migtagad na matuman ya kadég na pigpakkang ni Jisus sa paghari' nan. **10** Na, dun ni "Allaw na Pagsimba sa Pangulu," piggagad na Ispiritu Santo ya kanak anenganeng, aw tigkan awun dyenget ku na dakula' na tingeg apit adti bagakwang ku kasiling na uni na trumpita. **11** Aw miglong ya tingeg, "Sulata adti libru ya kadég na kita-en mu aw padalaān adti manga mangintu-uway na migkatipun nyanimba dun ni pitu ya syudad. Yeiy ya syudad na Épésø, aw Ismirna, aw Pérgamo, aw Tyatira, aw Sardis, aw Piladélpia, aw Laodiciya." **12** Aw maksay aku lyumingi' pada ka-edé-an ku kun singalan ya miglong kanak. Aw sa paglingi' ku, awun kyinita' ku na pitu ya saleng na nyaka-indeg na alag bulawan. **13** Aw dun ni tenga-tenga' na manga saleng, awun kyinita' ku na iman aw kasiling na Ise' na Utaw. Syumut sakanan sa matas na kadékgadég taman adti panagingting nan. Aw awun nyakasalay kanan na alag bulawan. **14** To-o maputi' ya lugay nan. Aw ya mata nan kasiling na atulun na lyumaga. **15** Aw ya manga siki nan magsalinang kasiling na bronsi na bagu pigtu-ang. Aw ya tingeg nan kasiling na sagana na tubig. **16** Aw pig-awidan na kalintu nan ya pitu ya bitun. Aw ya paglong nan kasiling na lipang na to-o matalem. Aw ya kalalamdag na gya nan kasiling na sega na to-o syumilat. **17** Sa pag-inunu ku kanan, dayaw aku nyatuwad dun ni asdangan nan kasiling na utaw na nyataya. Manang pigbetang nan adi kanak ya kalintu na palad nan aw miglong sakanan, "Dili' kaw magkallek! Aku saba ya nyaka-una aw aku ya kamoliyan. **18** Aku ya awun ginawa na wala' ya katigkasan. Tanawa! Pangkay nyatay aku idtu muna manang nyataw aku uman, aw dili' da aku salut matay. Pigdeg da ku ya kamatayen aw pig-awidan da ku ya manga kunsí-ay sa banwa na Kaludukan. (aiōn g165, Hadës g86) **19** Yanagaw sulata adun ya manga kyinita' mu, dala ya nya-imo' adun aw ya un ma-imo' uman adti kamoliyan. **20**

"Aw pa-edé' ku kanmu ya kakawasan na manga asuntu sa pagpangintu-u mayu. Aw pangkay kyinita' mu: Ya pitu ya saleng na alag bulawan, maynan ya pagpakabetang mayu manang ya yan ya mangintu-uway adti pitu ya syudad. Aw tengteng na matinaw, mayaman kamu dun ni ya pitu ya bitun na pig-awidan na kalintu ku, pagpangintu-u mayu kanak! Aw kyatagaan ku yan ya manga anghil na migitunggu' sa manga ya pig-imo' na manga Judiyu na wala' pangintu-u kanak, kay pigtanemtaneman kamu nilan na malat na tingeg. Tengteng Judiyu ya tyugbulan nilan, aw gayed silan migkatipun adti sinagoga, manang nyaka-akup da silan adti pagdumala ni Satanas. **10** Manang dili' kamu magkallek sa pagti-is na un dumateng. Pakanyegi ya un ku paglongun! Seled na sampulungallaw, un kamu pakalabusu ni Satanas pada tandaen ya kamayu pagpangintu-u. Manang dili' mayu pag-ayawan ya pagpangintu-u mayu kanak pangkay kamatayen pa ya kamayu datengan aw un ta kamu tandanan na korona na yan ya ginawa na wala' ya katigkasian. **11** "Yanagaw, magpaketadeng kamu na dili' mayu pagpalipaslipasan ya piglong na Ispiritu Santo adti kadéng mayu na mangintu-uway. "Ya utaw na magpadeleg dun ni pagpangintu-u nan kanak pangkay dakula' ya pagpamulayam, dili' nan saba lemenen ya kadwa na pagkamatay." **12** "Sulata ya ini adti anghil na migitunggu' sa manga mangintu-uway na awun ni syudad na Pérgamo: 'Ya kanak tingeg kasiling saba na lipang na to-o matalem. Aw ini ya un ku paglongun kamayu: **13** Nya-edé' aku sa syudad mayu na awun ya trunu ni Satanas. Manang kenne' mayu migpadeleg dyumalug kanake'. Wala' mayu balyawan ya pagpangintu-u mayu kanak pangkay pigpatay ya inulug mayu na si Antipas. Kasaligan sakanan sa pag-ubat-ubat sa kanak tingeg dun ni kamayu, yanagaw pigpatay sakanan baling dun ni syudad na pigdumalaan ni Satanas. **14** "Manang awun manga pagsala' ku kamayu: Awun edep kamayu na dyumalug pa sa palna-u ni Bala-am. Pigpalna-uwan nan si Balak ya hari' na banwa na Mo-ab asini muna kun unun nan ya pagbuyu sa manga utaw na Isra-él adti pagpaketadeng." Aw yanagaw pigbuyu silan ni Balak na kuman sa pigdugsu' da adti manga inutaw aw piggagad uman silan adti pagkasalen-en. **15** Aw pigsilingan mayu silan, kay awun manga edep dun ni kamayu na dyumalug sa palna-u na manga Nikolaytan. **16** Yanagaw pagselsel kamu! Kay kun dili', maksay aku mawun. Aw tanamen ku ya manga migpalna-u sa galu' magi sa tingeg ku na kasiling na lipang.

2 Miglong si Jisus, "Sulata ya ini adti anghil na migitunggu' sa manga mangintu-uway na awun ni syudad na Épésó: 'Aku ya nyawid sa pitu ya bitun adi kalintu ku aw nyanaw dun ni tenga-tenga' na pitu ya saleng na nyaka-indeg na alag bulawan. Aw ini ya un ku paglongun kamayu: **2** Nya-edé' aku sa manga imo-unun mayu. Kya-edé-an ku ya pagud mayu aw ya kadugay na kamayu pagti-is. Aw kya-edé-an ku uman na dili' mayu mati-is ya manga mig-imo' sa malatay. Pigtanda' mayu ya bet aw ya palnau na manga utaw na sallong kunu apostolés. Aw kya-edé-an mayu na galu-un kadi' silan. **3** Nyati-is mayu ya madéng na kamayu kya-agiyán asuntu sa pagpangintu-u mayu kanak, aw wala' pagkalumay ya kamayu ginawa. **4** "Manang awun pagsala' ku kamayu: Migkatagbi' da ya pagginawa mayu kanak, aw beke' da na kasiling na idtu na muna. Aw migkatagbi' da uman ya pagginawa mayu sa kamayu manga edep. **5** Yanagaw anenganenga mayu kun ananga' magkatagbi' ya pagginawa mayu. Pagselsel kamu aw imo-a mayu ya madyaw kasiling na pig-imo' mayu idtu na bagu pa kamu nyangintu-u! Kun dili' kamu magselsel, kāwunan ta kamu aw kamangen ku ya saleng lekat adti kamayu. **6** Manang awun uman madyaw na pig-imo' mayu: Pigkelean mayu to-o ya imo-unun na malatay na manga Nikolaytan, na pigkelean ku uman. **7** "Yanagaw, magpaketadeng kamu na dili' mayu pagpalipaslipasan ya piglong na Ispiritu Santo adti kadéng mayu na mangintu-uway. "Ya utaw na magpadeleg dun ni pagpangintu-u nan kanak pangkay dakula' ya kalugan, pakangan ku na makakan sa bunga na Kawuy na Maka-atag sa Ginawa na awun ni Para-iso na pigtagilan na Tyumanem." **8** "Sulata ya ini adti anghil na migitunggu' sa manga mangintu-uway na awun ni syudad na Ismirna: 'Aku saba ya nyaka-una aw aku ya kamoliyan. Aw pangkay nyatay aku idtu muna manang nyataw aku. Aw ini ya un ku paglongun kamayu: **9** Nya-edé' aku sa kamayu pagti-is aw kya-edé-an ku uman na wala' da ya pagkamangan mayu

mayu pagpalipaslipasan ya piglong na Ispiritu ta kamu pabegatan sa eped na manga sugu'. **25** Santo adti kadég mayu na mangintu-uway. "Ya Manang pigpakabagseg ku ya ginawa mayu na utaw na magpadeleg dun ni pagpangintu-u dili' mayu pagbotonan ya pagpangintu-u mayu nan kanak pangkay dakula' ya pagpamulayam, kanak menda' sa allaw na lumiku' aku. **26** Aw atagan ku sakanaan na mana na pigdayaw na ya utaw na wala' pag-ayaw sa pagpangintu-u wala' pa kita-a. Aw atagan ku uman na tagbi' nan kanak manang migpadeleg sakanaan mig-na batu na maputi' na pigsulatan sa bagu na imo' sa makatutuk kanak talana nan tyumagad ngalan. Aw ya ngalan yeiy, wala' ya eped na sa pagliku' ku, yan ya utaw na atagan ku sa maka-edé'. Yan olo' ya maka-edé' ya utaw na katundanan na magdumala sa manga nasud. pig-atagan." **18** "Sulata ya ini adti anghil na **27** Diyagaan ku silan kasiling na kanak manga migitunggu' sa manga mangintu-uway na awun karniro, aw mawid aku sa babunal na putaw ni syudad na Tyatira: 'Aku ya Ise' na Tyumanem, na un ku pagtameng kanilan. Aw degen ku aw ya manga mata ku kasiling na atulun na ya kanak manga po-on, aw masiling silan na lyumaga, aw ya manga siki ku magsalinang kulun na migpuka'. **28** Aw ya katundanan sa kasiling na bronsi na bagu pigtu-ang. Aw ini pagdumala na pig-atag kanak na Ama, atag ku ya un ku paglongun kamayu: **19** Nya-edé' aku uman adti utaw yan pada magdumala sa manga sa manga imo-unun mayu: Kya-edé-an ku ya nasud eped ku. Aw atag ku kanan ya bitun na pagginawa mayu kanak aw adti manga eped awun ni silatan na to-o magsiga na maselem. **29** mayu uman, aw ya pagtabang mayu sa kamayu "Yanagaw, magpaketadeng kamu na dili' mayu manga eped. Aw kya-edé-an ku na nyakapadeleg pagpalipaslipasan ya piglong na Ispiritu Santo kamu dun ni pagpangintu-u pangkay madugay adti kadég mayu na mangintu-uway, pagaw dili' ya pagti-is mayu. Nya-edé' aku uman na to-o pa madég ya madyaw na pigpan-imó' mayu adun kay sa idtu na bagu pa kamu nyangintu-u. **20** "Manang awun pagsala' ku kamayu: Wala' mayu baling pagsagdaan ya kaubayan na si Jézibél na sallong kunu propita. Magi sa palna-u nan na galu', nyabuyu nan baling adti pagkasala-enen ya kanak manga sugu-amen na nyangintu-u kanak, aw pigdegeg nan silan na kuman sa abus da dugsu-an adti manga inutaw. **21** Pig-atagan da ku sakanaan na manga selat na magsesel sa pagkasala-enen nan manang wala' sakanaan baling pagsesel. **22** Pakanyegi aku! Pakelegan ku sakanaan na magkedel pada dili' da sakanaan makapagbangun lekat dun ni kulanganan nan. Aw pangkay singalan ya migpa-iyeped kanan dun ni pagkasala-enen, to-o dakula' ya pagamak ku kanilan kun dili' silan magsesel. **23** Aw ya kadég na dyumalug kanan aw migpalna-u sa palna-u nan na galu', awun uman pagamak ku kanilan menda' na matay silan. Tigkas yan, ka-edé-an na kadég na manga mangintu-uway na aku ya nyakade' sa anenganeng na manga utaw. Aw atagan ku ya tagsambuksambuk kamayu na umba' sa imo-unun mayu pangkay madyaw aw malat. **24** "Manang awun eped kamayu dun ni Tyatira na wala' dalug sa palna-u ni Jézibél, kay ya palna-u nan to-o malalem na lekat adti kan Satanas. Aw ini ya paglongun ku kamayu: Dili'

3 Miglong si Jisus, "Sulata ya ini adti anghil na migitunggu' sa manga mangintu-uway na awun ni syudad na Sardis: 'Aku ya migsugu' sa pitu ya ispiritu aw aku ya nyawid sa pitu ya bitun. Aw ini ya un ku paglongun kamayu: Nya-edé' aku sa kamayu manga imo-unun. Matas saba ya dengeg mayu adti manga eped na manga mangintu-uway, aw miglong silan na masalig da ya kamayu pagpangintu-u. Manang ya tengteng matinaw kasiling kamu na nyatay da. **2** Kyinita' ku na wala' pa katigkas ya manga imo-unun na pig-atag kamayu na Tyumanem na yan ya kanak Ama. Agpet da matay ya pagpangintu-u mayu. Pagmata kamu lekat adti pagpaketulug! **3** Anenganenga ya palna-u na dyenegg mayu idtu muna na pigdawat mayu. Pagselesel kamu aw daluga mayu! Kun dili' kamu magmata, kawunan ta kamu kasiling na matakaw na dili' mayu pag-imamanmanen. **4** "Manang awun pa manga eped kamayu dun ni Sardis na wala' pag-imó' sa malatay. Kasiling silan na utaw na wala' katapingi ya kanilan kadékgadég. Aw silan ya umba' maka-iyeped kanak aw sumut sa kadékgadég na maputi'. **5** Yanagaw ya utaw na magpadeleg dumalug kanak, yeiy ya un ku pasutun sa kadékgadég na maputi'. Aw dili' ku papasen ya ngalan nan dun ni libru na pigsulatan sa ngalan na

manga nyakatagtun da sa ginawa na wala' ya ya kasaligan, aw gayed ku pigmatinaw ya kana katigkasan. Aw aku ya magmatinaw kanan adti Tyumanem. Aku ya lyekatan sa kadéng na pig-asdangan na kanak Ama aw adti manga anghil. imo' nan. Aw ini ya un ku paglongun kamayu: **15** **6** “Yanagaw, magpaketadeng kamu na dili' Nya-edé' aku sa manga imo-unun mayu. Kasiling mayu pagpalipaslipasan ya piglong na Ispiritu kamu na tubig na dili' maniki' aw dili' uman Santo adti kadéng mayu na mangintu-uway.” mapasu'. Madyaw pa baling kun to-o matibulluk **7** “Sulata ya ini adti anghil na migtunggu' sa ya anenganeng mayu dun ni imo-unun na manga mangintu-uway na awun ni syudad Tyumanem. **16** Manang asuntu na dili' kamu na Piladélpia: ‘Aku ya tengteng matinaw aw maniki' aw dili' kamu uman mapasu', agpet da asini kanak wala' ya sala'. Aku ya nyawid sa ta kamu keleán, kasiling na utaw na migduppu kensi-ay ni Dabid, aw kun unu ya pig-uwangan sa tubig na malat ya nanam. **17** Aw miglong ku, wala' ya un makatakep, aw kun unu ya kamu kunu, “Makabatug kami aw mayaman pigtakep ku, wala' ya un maka-uwang. Aw ini da. Wala' da ya pigkapelek nami.” Manang ya un ku paglongun kamayu: **8** Nya-edé' aku ya tengteng matinaw, to-o kamu makalalat sa manga imo-unun mayu. Nya-edé' aku uman asuntu na wala' tulin ya kamayu pagpangintuna tabay kamu na manga mangintu-uway dun. u, aw wala' mayu kita-a ya matinaw. Aw dun Aw pangkay tagbi' ya dengeg mayu, manang ni asdangan na Tyumanem kasiling kamu na kenne' mayu pigdalug ya palna-u ku, aw wala' utaw na kyalugnasan. **18** Yanagaw palna-awan mayu balyawan ya kanak ngalan. Tanawa! ta kamu na adi kamu olo' ni kanak bayad Awun suwangan na pig-uwangan ku kamayu, sa tengteng na bulawan pada ma-imo' kamu aw wala' ya pangkay singalan na makatakep. mayaman. Aw mayad kamu uman adi kanak sa **9** Aw pakanyegi mayu ya un ku paglongun: babulung sa manga mata mayu pada mabangal Padalemen ku ya manga Judiyu na nyaka-akup da mayu kun unu ya tengteng matinaw. Aw da adti pagdumala ni Satanas. Pangkay Judiyu ya adi kamu olo' ni kanak bayad sa kadéngkadéng tyugbulan nilan, manang beke' na matinaw ya na maputi' na un mayu sutun pada dili' kamu kanilan piglong. Paduludun ku silan kamayu, aw mamulamula. **19** “Taman na manga mangintu-papangillupungun ku silan adti asdangan mayu. uway na to-o ku pigginawaan, gayed ku silan Aw ka-edé-an nilan na pigginawaan ta kamu. pigsagda aw pigtulada-an. Yanagaw pagselsel **10** Dumateng saba ya allaw na manga kalugan kamu aw pakabagsega ya kamayu pagpangintu-pada tanda-en ya kadéng na utaw kun tengteng u. **20** “Pakanyegi! Nyindég aku asini gisakan aw silan nyangintu-u kanak. Manang asuntu na migtatawag aku, “Ini aku!” Pangkay singalan pigdalug mayu ya sugu' ku aw nyati-is mayu ya ya dumenegg sa tatawag ku aw uwangan nan manga pamulayam aw kalugan, yanagaw un ya tatakep na suwangan, sumelegd aku saba ta kamu tamengan. **11** “Maksay saba ya kanak aw sumalu aku kanan kuman. **21** “Dyeg da pagliku'. Yanagaw to-o mayu pakatanawi na ku si Satanas, aw pigpa-ingkud aku na Ama dili' mayu pagbotonan ya kamayu pagpangintu- ku dun ni tampilid na trunu nan. Yanagaw ya u, pada wala' ya maka-agaw sa korona mayu. utaw na dumeg sa pagtanda' ni Satanas aw **12** Ya utaw na magpadeleg sa pagpangintu-u magpadeleg sa pagpangintu-u nan kanak, panan kanak, pa-eya-en ku sakanaan na wala' ya ingkudun ku sakanaan adti tampilid na trunu tyamanan adti eya-anan na kanak Ama na yan ku. **22** “Yanagaw, magpaketadeng kamu na dili' ya Tyumanem. Aw pangilalaan ku sakanaan sa mayu pagpalipaslipasan ya piglong na Ispiritu ngalan na Tyumanem na kanak Ama aw ya Santo adti kadéng mayu na mangintu-uway.” ngalan na kanan syudad na bagu na Jérusalim na un nan papanogun lekat adti tas na langit. Aw pangilalaan ku uman sakanaan sa bagu na ngalan ku. **13** “Yanagaw, magpaketadeng kamu na dili' mayu pagpalipaslipasan ya piglong na Ispiritu Santo adti kadéng mayu na mangintu-uway.” **14** “Sulata ya ini adti anghil na migtunggu' sa manga mangintu-uway na awun ni syudad na Laodiciya: ‘Aku ya pigtawag na “Amén” kay aku

4 Aw pagkatigkas yan, awun pa uman pigpakita' kanaken: Adti tas na langit awun suwangan na kya-uwangan da. Aw dyenegg ku uman salut ya tingeg na kasiling na uni na trumpita, aw law nan kanak, “Panik kaw adil! Pakita' ku kanmu kun unu ya un ma-imo' adti dumadateng pa.” **2** Aw tigkan ya anenganeng ku piggagad na Ispiritu Santo, aw

awun pigkita' ku na trunu adti tas na langit na awun nyingkud. 3 Aw ya nyingkud dun, ya lawas pagkaliman. Aw magi sa katulus mu, nya-imo' nan to-o migkilangkilang kasiling na dayamon. ya kadég."

Aw ya kalalamdag na lyumekat adti lawas nan, mapula kasiling na batu na haspi aw cornalina. Aw ya trunu, kyapalibedan na kasiling na balangawan aw ya batek nan kasiling na batek na ésméralda. 4 Awun pa uman nyakapalibed sa trunu na kaluwaan tag upat ya ingkudanan na to-o madyaw. Aw ya manga nyan-ingkud dun, silan ya manga maggagaday. Migkadékgadéng silan sa maputi', aw awun korona nilan na alag bulawan. 5 Aw awun kilat na lyumekat adti trunu, aw kya-agadan na dadaneg aw dalakalak. Aw dun ni asdangan na trunu awun pitu ya ispiritu na kasiling na saleng na lyumaga. 6 Aw dun uman ni asdangan na trunu, awun kyinita' ku na kasiling na linaw na to-o matinaw aw migkilangkilang. Aw awun uman nyakapalibed dun ni trunu na upat ya kérubim. Sangkamulu' silan sa utaw aw sa anghil, manang awun ginawa nilan. Aw ya aba aw bagakwang nilan alag kyatpedan na mata. 7 Ya tagna' na kérubim, kasiling na liyon. Aw ya kadwa, kasiling na tudu na baka. Aw ya katlu, ya gya nan kasiling na utaw. Aw ya kapat, kasiling na malambegek na lyumupad. 8 Aw ya tagsambuksambuk kanilan awun enem ya panid, aw alag nyatmu' na mata ya kadakula' na lawas nilan, dala ya adti dalem na manga panid nilan. Allaw aw gabi wala' silan teneng paglong, law nilan: "Si Yahwéh na Tyumanem ya migdumala sa kadég. Wala' ya sala' dun ni kanan aw wala' ya maka-unawa kanan. Gayed awun sakanan pangkay adun, aw pangkay asini muna, aw pangkay sa dumadateng pa!" 9 Yanagaw pigdeyen na manga kérubim ya nyingkud adti trunu asuntu sa kadyawan na pagka Tyumanem nan, aw pigbasaan nilan sakanan aw pigpasalamat an kay yan ya gayed awun na wala' ya tyamanan. Aw sa pagdeyen nilan kanan, (aión g165) 10 ya kaluwaan tag upat lyumuhud adti asdangan na nyingkud dun ni trunu na yan ya awun ginawa na wala' ya katigkasen. Aw pigsimba nilan sakanan, aw pigbetang nilan adti asdangan na trunu ya manga korona nilan. Aw alag silan migsidengan migdeyen na miglong: (aión g165) 11 "Ikaw ya kanami Tyumanem aw Pangulu. Ikaw olo' ya umba' na dumawat sa pagdeyen. Ikaw ya to-o pigbasaan. Aw migpasalamat kami kanmu asuntu sa dakula' na katulus mu. Kay ikaw ya

mig-imo' sa kadég magi sa kanmu pagbaya' aw awun nyingkud dun ni trunu. Ya libru yeiy pigsulatan alag adti seled aw adti luwa', aw awun pitu ya silyu pada dili' ma-ulad na pangkay singalan. 2 Aw kyinita' ku uman ya anghil na kesegan, aw nyusip sakanan magi sa dakula' na tingeg, law nan, "Singalan ya umba' maglanit sa manga silyu aw mag-ulad sa libru yeiy?" 3 Manang wala' ya pangkay sambuk na umba' mag-ulad sa libru yeiy, pangkay adti tas na langit aw asini tas na lupa' aw adti dalem na lupa'. Aw wala' uman ya pangkay sambuk na umba' magtanaw sa adti seled. 4 Yanagaw to-o aku migsugaw asuntu na wala' ya pangkay sambuk na umba' mag-ulad aw magtanaw sa adti seled na libru yeiy. 5 Manang miglong kanak ya sambuk na lekat adti kaluwaan tag upat, "Dili! kaw magsugaw! Inunuwa! Awun saba sambuk na umba' mag-ulad sa libru iyan. Pigtawag sakanan na Liyon, lekat adti buwadbuwad ni Juda. Lekat sakanan adti manga buwadbuwad ni Dabid. Aw pigdeg da nan ya kanan manga po-on. Yanagaw yan olo' ya umba' maglanit sa pitu ya silyu aw mag-ulad sa libru iyan." 6 Aw kyinita' ku ya Nati na Karniro. Nyindeg sakanan dun ni tenga-tenga' na upat ya kérubim aw kaluwaan tag upat ya maggagaday na nyakapalibed sa trunu. Aw ya Nati na Karniro, kyinita' ku na awun manga ulat nan asuntu sa pagpatay kanan. Awun pitu ya mata nan aw pitu uman ya suwag nan. Aw ya pitu ya mata, yan ya pitu ya ispiritu na pigsugu' na Tyumanem adti kadakula' na banwa. 7 Aw pigkamang na Nati na Karniro ya libru lekat adti kalintu na nyingkud dun ni trunu. 8 Aw sa pagkamang nan sa libru, lyumuhud adti asdangan nan ya upat ya kérubim aw ya kaluwaan tag upat ya maggagaday, aw pigsimba nilan sakanan. Aw ya kaluwaan tag upat kyatpedan na arpa, aw ya tagsambuksambuk kanilan nyawid sa lipung na bulawan na nyangkatmu' na inséno. Aw ya ebel na inséno, yan ya palangad pagpanawagtawag na manga utaw na nyangintu-u kan Jésus. 9 Aw migdalangan silan sa bagu na dalangan: "Ikaw olo' ya umba' magkamang sa libru na piglulun aw maglanit sa manga silyu. Kay dun ni

pagpatay kanmu piglekat mu ya kadég na manga kuda' na mapula na kasiling na atulun. Aw ya utaw magi sa kanmu dugu', pada ma-imó' silan syumakay pig-atagan na dakula' na kampilan, kana Tyumanem utaw. Lekat silan adti kadég na aw pigtumbay adti kanan na kamangen ya tribu, aw miglong silan sa madég na punganan kalinaw lekat adti kadakula' na banwa pada na tingeg. Sakup silan na kadég na manga magtatubbukay ya manga utaw sa tanam aw nasud, aw wala' pag-unawa ya batek na kindal magpapatayay silan. 5 Aw sa paglanit na Nati na nilan. 10 Aw pig-imó' mu silan kasakupan na Karniro sa katlu na silyu na libru, dyenggeg ku ya kanmu pighari-an, aw kasiling silan na manga tingeg na katlu na kérubim na miglong, "Kaksay magdadugsu-ay asini muna na migtabang sa kaw uman kadtu!" Aw tigkan awun kyinita' ku imo-unun na Tyumanem. Aw maghari' silan na kuda' na maytem. Aw ya syumakay nyawid eped mu asini tas na lupa'." 11 Aw tigkas yan, sa timbangan. 6 Aw awun dyenggeg ku na tingeg awun kyinita' ku na to-o madég na manga na lekat adti trunu na kyapalibedan na upat anghil na dili' ma-iyap. Nyakapalibed silan sa ya kérubim, aw law na tingeg, "Un dumateng trunu aw sa manga kérubim aw sa kaluwaan ya dakula' na getem. Aw ya duwangka supa' tag upat ya maggagaday. Aw dyenggeg ku ya ya harina na trigu, sangka dinariyo ya alaga'. tingeg na manga anghil 12 na magsidengan silan Aw ya sangka gantang ya harina na sibada, miglong sa to-o dakula' na tingeg: "Ikaw saba sangka dinariyo ya alaga'. Manang yan olo' ya Nati na Karniro na pigpatay, yanagaw ikaw ya dili' mu pag-ilabetan ya manga kawuy na ya umba' deyen. Dakula' ya kanmu katulus, aw olibo aw ya manga paras!" 7 Aw sa paglanit ikaw ya tagtun sa kadég. Ikaw ya to-o matadeng, na Nati na Karniro sa kapat na silyu na libru, aw to-o kaw kesegan. Yanagaw ikaw ya umba' simbaén aw ya to-o dengganen. Aw ikaw saba ya umba' dumawat sa pagdeyen na kadég." 13 Tigkas yan, dyenggeg ku uman ya kadég na awun ginawa na adti tas na langit, aw ya kadég na asini tas na lupa', aw ya kadég na awun ni dalem na lupa', aw ya kadég na awun ni tubig, aw alag silan migsidalangan, law nilan: "Naten deyen ya nyungkud adti trunu. Aw deyen tadun ya Nati na Karniro. To-o silan basaan asuntu sa kanilan denggeg aw kanilan pagdumala. Yanagaw naten silan deyen na wala' ya tyamanan!" (aión g165) 14 Aw miglong ya upat ya kérubim, "Amén!" Aw lyumuhud ya kaluwaan tag upat ya maggagaday aw pigsimba nilan ya nyungkud adti trunu aw ya Nati na Karniro.

6 Aw kyinita' ku ya Nati na Karniro na miglanit sa tagna' na silyu na libru na piglulun. Aw dyenggeg ku ya piglong na sambuk na kérubim, aw ya tingeg nan kasiling na dalakalak. Aw law nan, "Na! Kaksay kaw kadtu!" 2 Aw tigkan awun kyinita' ku na kuda' na maputi'. Aw ya syumakay nyawid sa busug, aw pigkoronahan sakanan kay yan ya pangilala na awun katundanan nan. Aw maksay nan pigpapalaguy ya kuda' nan kay un da nan degen ya kanan manga po-on. 3 Aw sa paglanit na Nati na Karniro sa kadwa na silyu na libru, dyenggeg ku ya tingeg na kadwa na kérubim na miglong, "Kaksay kaw uman kadtu!" 4 Aw tigkan awun kyinita' ku na

kuda' na mapula na kasiling na atulun. Aw ya utaw magi sa kanmu dugu', pada ma-imó' silan syumakay pig-atagan na dakula' na kampilan, kana Tyumanem utaw. Lekat silan adti kadég na aw pigtumbay adti kanan na kamangen ya tribu, aw miglong silan sa madég na punganan kalinaw lekat adti kadakula' na banwa pada na tingeg. Sakup silan na kadég na manga magtatubbukay ya manga utaw sa tanam aw nasud, aw wala' pag-unawa ya batek na kindal magpapatayay silan. 5 Aw sa paglanit na Nati na nilan. 10 Aw pig-imó' mu silan kasakupan na Karniro sa katlu na silyu na libru, dyenggeg ku ya kanmu pighari-an, aw kasiling silan na manga tingeg na katlu na kérubim na miglong, "Kaksay magdadugsu-ay asini muna na migtabang sa kaw uman kadtu!" Aw tigkan awun kyinita' ku imo-unun na Tyumanem. Aw maghari' silan na kuda' na maytem. Aw ya syumakay nyawid eped mu asini tas na lupa'." 11 Aw tigkas yan, sa timbangan. 6 Aw awun dyenggeg ku na tingeg awun kyinita' ku na to-o madég na manga na lekat adti trunu na kyapalibedan na upat anghil na dili' ma-iyap. Nyakapalibed silan sa ya kérubim, aw law na tingeg, "Un dumateng trunu aw sa manga kérubim aw sa kaluwaan ya dakula' na getem. Aw ya duwangka supa' tag upat ya maggagaday. Aw dyenggeg ku ya ya harina na trigu, sangka dinariyo ya alaga'. tingeg na manga anghil 12 na magsidengan silan Aw ya sangka gantang ya harina na sibada, miglong sa to-o dakula' na tingeg: "Ikaw saba sangka dinariyo ya alaga'. Manang yan olo' ya Nati na Karniro na pigpatay, yanagaw ikaw ya dili' mu pag-ilabetan ya manga kawuy na ya umba' deyen. Dakula' ya kanmu katulus, aw olibo aw ya manga paras!" 7 Aw sa paglanit ikaw ya tagtun sa kadég. Ikaw ya to-o matadeng, na Nati na Karniro sa kapat na silyu na libru, dyenggeg ku ya tingeg na kapat na kérubim na miglong, "Kaksay kaw kadtu!" 8 Aw tigkan awun kyinita' ku na kuda' na malalaglag. Aw ya ngalan na syumakay, yan si Kamatayen. Aw ya dyumalug kanan si Kaludukan. Aw pigtumbay kanilan na dumala sa manga kagamakan adti kaluwan tag lima ka porsinto na kadég na awun ginawa asini tas na lupa' pada matay silan asuntu sa dakula' na tanam, aw getem, aw manga magkedel, aw asuntu uman sa manga mangkabulut na mannanap na migleblegeeb na nyaninaw sa un nilan dawiyen. (Hadés g86) 9 Aw sa paglanit na Nati na Karniro sa kalima na silyu na libru, awun kyinita' ku adti dalem na sunuganan sa inséno na awun ni asdangan na Tyumanem. Kyinita' ku dun ya manga kalaluwa na manga mangintu-uway na pigpatay asuntu sa pagdalug nilan sa tingeg na Tyumanem aw sa pagpa-edé' nilan sa Madyaw na Ubatabut kan Jisus. 10 Aw migtatawag silan sa Tyumanem sa dakula' na tingeg, law nilan, "We...kay Pangulu na tyumakmag sa kadég, ikaw saba ya Tyumanem. Wala' ya sala' dun ni kanmu aw matinaw ya kanmu pagbaya'. Kinunu mu ukumi aw pa-emel-emela ya manga utaw na dili' malim mangintu-u kanmu? Aw kinunu mu maliti ya kanami dugu' asuntu sa pagpatay nilan kanami?" 11 Aw tigkas yan, pig-atagan ya tagsambuksambuk kanilan na mangkatas na kadékgadég na maputi'. Aw piglongan silan na maglagdeng aw magtagad pa silan dagawdagaw,

menda' sa allaw na malingeb da ya kadég eseg. **5** Sampulu' tag duwa kamalalan ya lekat na un pa pamatayen asuntu sa imo-unun na adti manga buwadbuwad ni Juda, sampulu' tag Tyumanem kasiling nilan. **12** Sa paglanit na Nati duwa kamalalan ya lekat adti buwadbuwad ni na Karniro sa kanem na silyu na libru, tigkan Rubin, sampulu' tag duwa kamalalan ya lekat awun dyumateng na to-o mabagseg na linug. adti buwadbuwad ni Gad, **6** aw sampulu' tag Aw migkaytem ya sega kasiling na tandaki', duwa kamalalan ya lekat adti buwadbuwad ni aw migkapula ya bulan kasiling na dugu'. **13** Asyir, aw sampulu' tag duwa kamalalan ya lekat Aw ya manga bitun adti langit nyangkolug adti buwadbuwad ni Naptali, aw sampulu' tag kasiling na bunga na igira na nyangkataktak duwa kamalalan ya lekat adti buwadbuwad ni na pig-eyeng na mabandes na samet. **14** Aw ya Manasis, **7** aw sampulu' tag duwa kamalalan ya langit nyatenga' aw dayaw migsuway. Aw ya lekat adti buwadbuwad ni Simyon, aw sampulu' kadég na manga buntud, nyangka-alin lekat tag duwa kamalalan ya lekat adti buwadbuwad adti kyabetangan nilan. Aw maynan uman ya ni Libi, aw sampulu' tag duwa kamalalan ya manga pulu'. **15** Aw to-o nyangkallek ya kadég lekat adti buwadbuwad ni Issakar, **8** aw sampulu' na manga utaw, pangkay ya manga hari', aw tag duwa kamalalan ya lekat adti buwadbuwad manga magdadumalaay, aw manga hénéral, ni Zébulun, aw sampulu' tag duwa kamalalan aw manga mayaman, aw manga mangkatas ya lekat adti buwadbuwad ni José, aw sampulu' na migdumala. Aw ya kadég na utaw pangkay tag duwa kamalalan ya lekat adti buwadbuwad allang aw beke' na allang, alag silan nyan- ni Bénjamin. **9** Pagkatigkas yan, tanawa! Awun ebeng adti manga ilib aw dun ni mangkabakla' kyinita' ku na madég to-o na manga utaw na batu adti buntud. **16** Aw pigtawag nilan ya na dili' mabatug iyapen. Aw pangkay unu ya manga buntud aw mangkabakla' na batu, law batek na kindal nilan, aw kun unu ya kanilan nilan, "Gettani kami! Tabuni kami pada dili' da tribu, aw ayin nasuda ya lyekatan nilan, aw kumita' kanami ya nyingkud adti trunu. Aw kun unu ya punganan na tingeg na piglong dili' kami uman malim na lemenen ya kadaman na Nati na Karniro. **17** Kay dyumateng da ya allaw na to-o kallekanan na yan ya pagpa-emel emel nilan. Singalan ka' ya makaluwa' seiy?"

7 Aw pagkatigkas yan, kyumita' aku sa upat ya anghil: Ya sambuk nyindeg apit adti silatan, aw ya sambuk apit adti sallepan, aw ya duwa migdadipagay silan apit adti balabagan. Aw pigtogenous nilan ya samet pada dili' tumambel asini tas na lupa' aw adti dagat, aw adti pangkay unu na kawuy. **2** Aw tigkas yan, awun kyinita' ku na sambuk uman na anghil na apit adti silatan na nya-engat pasinan adti langit. Aw awun pigdala nan na lekat adti Tyumanem na gayed awun na un pagmarka sa kanan manga utaw. Aw pigtatawag nan ya upat ya anghil na pig-atagan na Tyumanem sa katundanan na un magkalat sa lupa' aw sa dagat, **3** aw law nan kanilan, "Ya-i pa mayu pag-ilabeti ya lupa' aw ya dagat aw ya manga kawuy. Tagadi pa na kamarkaan naten una ya bayu' na manga utaw na sugu-anen na Tyumanem." **4** Aw wala' kadugay, pigdenggek ku na ya kadég na manga utaw na kyamarkaan da, sanggatus aw kapatan tag upat ka malalan na alag lekat adti buwadbuwad na manga mangayse' ni Isra-él na na dili' mabatug iyapen. Aw pangkay unu ya batek na kindal nilan, aw kun unu ya kanilan nilan, alag silan nyan-indeg adti asdangan na trunu na Tyumanem aw asdangan na Nati na Karniro. Aw alag silan migkadékgkadég sa maputi' aw nyan-awid sa manga palwa na palma. **10** Aw miglong silan sa dakula' na tingeg: "Ya pagpaluwa' kanaten lyumekat saba adti Tyumanem na yan ya nyingkud adti trunu aw lekat adti Nati na Karniro!" **11** Aw ya kadég na manga anghil, pigpalibedan nilan ya trunu aw ya kaluwaan tag upat ya maggagaday, aw ya upat ya kérubim. Aw lyumuhud ya kadég na manga anghil adti asdangan na trunu aw pigsimba nilan ya Tyumanem. **12** Aw miglong silan, "Yeiy saba ya matinaw, ya kanaten Tyumanem yan olo' ya umba' deyen kay matas ya kanan dengeg, aw umba' sakanan pasalamatan. Umba' uman sakanan basaan, asuntu na to-o dakula' ya kanan katadeng, aw to-o sakanan matulus aw mabagseg. Yanagaw naten deyen na wala' ya tyamanan! Amén." (aiōn g165) **13** Aw tigkas yan, nyusip kanak ya sambuk lekat adti kaluwaan tag upat ya maggagaday, law nan, "Unu, nyade'e' kaw kun singalan ya manga utaw yeiy na syumut sa mangkatas na kadékgkadég na maputi'? Aw ayin silan lekat na banwa?" **14** Aw tyumubag aku kanan, "Wala' ku beg ka-edesi, kay Sir." Aw miglong sakanan kanak, "Yeiy

saba ya manga mangintu-uway na nyakati-is migkapula kasiling na batek na dugu', **9** aw sa to-o dakula' na pamulayam. Pigbugsakan nyangkamatay ya katluwan tag tulu ka porsinto da nilan ya kanilan manga kadékgadéng aw ya tagbanwa na dagat. Aw migkalat uman ya magi sa dugu' na Nati na Karniro, migkaputi' manga barko aw balangay. **10** Pagkatigkas yan, da ya manga kadékgadéng nilan. **15** Yanagaw pig-eyep na katlu na anghil ya trumpita nan, nyan-indeg silan adti asdangan na trunu na aw awun uman nyolug lekat adti langit na to-o Tyumanem. Allaw aw gabi gayed nilan pig-imo' dakula' na ananulsul pasinan adti magdang na ya pagkaliman nan, aw tamengan nan silan. lupa'. Aw kyolugan nan ya katluwan tag tulu ka **16** Aw dili' da silan magetem aw talaynemen, porsinto ya manga mangkabakla' na ganga' aw aw dili' da mabelad na sega. **17** Kay diyagaan manga tyugbulan na tubig. **11** Aw ya ngalan na silan na Nati na Karniro na awun ni asdangan ananulsul yeiy: "Mapayit." Aw nyangkabaleng na trunu. Aw yan ya mag-allad kanilan adti ya kadéng na nyaka-inem sa tubig. Aw madéng ya selep na gayed nyiswak sa tubig na nyatag sa manga utaw na nyangkamatay asuntu sa paginawa na wala' ya katigkasen. Aw dayaw na Tyumanem galisan ya manga luwa' na mata inem nilan. **12** Tigkas yan, pig-eyep na kapat na anghil ya trumpita nan, aw migkangitngi ya katluwan tag tulu ka porsinto ya silat na sega, nilan."

8 Na, sa paglanit na Nati na Karniro sa kapitu na silyu na libru, awun katinep dun ni tas na langit seled na tenga' ya udas. **2** Aw kyinita' ku ya pitu ya kapitan na manga anghil na nyan-indeg dun ni asdangan na Tyumanem. Aw pig-atagan ya tagsambusambuk kanilan sa trumpita. **3** Aw dyumulud uman ya sambuk na anghil aw nyindeg adti sunuganan sa inséndo na awun ni asdangan na trunu. Aw dyumala sakanan sa pa-ebelanan na alag bulawan. Aw pig-atag kanan ya madéng na inséndo aw pigsunug nan dun ni sunuganan na alag uman bulawan, pada pa-edep sa manga pagpanawagtawag na kadéng na manga utaw na nyangintu-u kan Jisu-Kristu. **4** Aw nyullut ya ebel lekat adti pig-awidan na anghil na pa-ebelanan, edep na pagpanawagtawag nilan dun ni asdangan na Tyumanem. **5** Aw tigkas yan, pigkamang na anghil ya pa-ebelanan sa inséndo aw pigbetangan nan na manga baga na atulun lekat adti sunuganan. Aw pig-agbel nan adti tas na lupa'. Aw nyangkalablab ya kilat aw kya-agadan na dadaneg aw dalakalak, aw linug. **6** Na, migtagilan ya pitu ya kapitan na manga anghil sa trumpita na un da nilan eyepen. **7** Aw sa pag-eyep na tagna' na anghil sa trumpita nan, nyulan na ayis aw atulun na kya-agadan na dugu'. Aw nyangkasunug ya katluwan tag tulu ka porsintu ya lupa' na magdang dala ya manga kawuy dun. Manang ya kadakula-an, wala' kasunug. Aw nyabus nyangkasunug ya malunaw na sagbet. **8** Sa pag-eyep na kadwa na anghil sa trumpita nan, awun nyolug adti dagat na liwan na to-o dakula' na buntud na lyumaga. Aw katluwan tag tulu ka porsinto ya dagat na

manga tyugbulan na tubig. **11** Aw ya ngalan na ananulsul yeiy: "Mapayit." Aw nyangkabaleng na trunu. Aw yan ya mag-allad kanilan adti ya kadéng na nyaka-inem sa tubig. Aw madéng ya selep na gayed nyiswak sa tubig na nyatag sa Tyumanem galisan ya manga luwa' na mata inem nilan. **12** Tigkas yan, pig-eyep na kapat na anghil ya trumpita nan, aw migkangitngi ya katluwan tag tulu ka porsinto ya silat na sega, nilan." aw maynan uman ya bulan aw manga bitun. Yanagaw kun allaw, migkangitngit ya katluwan tag tulu ka porsinto ya silat na sega aw kun gabi maynan uman ya nya-imo' sa bulan aw manga bitun. **13** Aw pagkatigkas yan, awun kyinita' ku na malambegek na lyumupad adti dalem na langit, aw dyenggek ku ya dakula' na tingeg nan na miglong, "Dakman tulu ya manga anghil na wala' pa pag-eyep sa trumpita nilan. Aw sa pag-eyep nilan, to-o malat ya un pagamak sa manga nyeya' dun ni kadakula' na banwa!"

9 Aw pig-eyep na kalima na anghil ya trumpita nan, aw awun kyinita' ku na nyanog, aw kasiling sakanan na bitun na nyolug lekat adti tas na langit. Aw yan saba ya anghil na pig-atagan na kuns-ay sa sab na gawang na wala' ya katantanan. (*Abyssos g12*) **2** Aw pigkamang nan ya sab na gawang, aw tigkan nyullut ya to-o madakmel na ebel kasiling na bulkan na nyutu. Aw migkalabnaw ya sega aw migkangitngit ya kadakula' na banwa. (*Abyssos g12*) **3** Aw lyumekat dun ni ebel ya madéng na manga dulun, aw nyantugpa' silan dun ni lupa'. Aw pigtumbay kanilan ya pagpati-is sa manga utaw na kasiling na pigbanga' na sangalan. **4** Manang pigpigil kanilan ya pagkan sa manga sagbet aw manga kawuy, aw edep pa na manga tanem. Yan olo' ya pamulayaman nilan ya manga utaw na wala' ya marka na Tyumanem dun ni bayu' nilan. **5** Aw seled na limambulan ya pagpamulayam kanilan. Manang wala' kanilan tumbayan na patayen ya manga utaw. Aw ya kasakit na pigbati' nilan kasiling na pigbanga' na sangalan. **6** Yanagaw ya manga utaw yeiy kaliman da

nilan galu na maksay mangkamatay. Manang nilan na kasiling na kamugung. **20** Manang ya wala' pa tumbayan na Tyumanem na matay nyasama' na manga utaw na wala' kamatay silan. **7** Na, ya lawas na manga dulun yeiy, asuntu sa tulu ya pyagamak yeiy, kenne' na kasiling na manga kuda' na nyakatagilan da sa wala' silan pagselsel sa manga pigpan-imō' dakula' na tanam. Aw awun pigtulung nilan na nilan. Migpadeleg silan baling migsimba sa kasiling na korona na bulawan. Aw ya gya nilan, manga busaw aw sa manga inutaw na pig-imō' liwan na gya na utaw. **8** Aw ya lugay nilan, lekat adti bulawan, aw bulawan na maputi', aw kasiling na lugay na kāubayan. Aw ya untu bronsi, aw batu, aw kawuy na alag dili' magkita' nilan, kasiling na untu na liyon. **9** Aw awun aw dili' magpakadengge aw dili' magpakapanaw. nyakatampeng sa aba nilan, kasiling na imbis na alag putaw. Aw ya kagabkab na manga panid nilan, kasiling na kagalkal na madég na kalisa na pyangguyud na manga kuda' na migpasinan da adti dakula' na tanam. **10** Aw ya ikug nilan, kasiling na ikug na sangalan na awun tinga, aw pigtumbay adti ikug nilan na mamulayam sa manga utaw seled na limambulan. **11** Aw awun hari' na migdumala kanilan, na yan ya sambuk na busaw na pigkalabusu na Tyumanem asini muna dun ni gawang na wala' ya katantanan. Ya ngalan nan adti tingeg na Hibriyu: Abodon. Aw adti tingeg na Grigo: Apolyon. (*Abyssos g12*) **12** Pagkatigkas da na tagna' na pyagamak na to-o kallekanan, awun pa uman duwa ya pagamak na dumadateng pa. **13** Tigkas yan, pig-eyep na kanem na anghil ya trumpita nan. Awun dyenget ku na tingeg na lyumekat adti upat ya suwag na awun ni sunuganan sa insēnsō na alag bulawan na nyakabetang adti asdangan na Tyumanem. **14** Aw miglong ya tingeg adti kanem na anghil, "Buliyi la ya upat ya anghil na pig-eketan ku awun ni dakula' na ganga' na Yupratis." **15** Yanagaw pigbuliyan da ya upat ya anghil na pigtagilan da dadan na yan na udas pamatayen nilan ya katluwan tag tulu ka porsinto ya manga utaw. **16** Aw pig-ubat kanak na ya kadéng na manga sundalu nilan na nyampanguda' duwanggatus ka milyon. **17** Aw maynini ya pigpakita' kanak sa manga kuda' aw sa manga nyanskay: Ya manga sundalu na syumakay, pigtampeng ya aba nilan na putaw na kasiling na imbis na tulu ya batek: mapula kasiling na atulun, aw malunaw kasiling na tubig na danaw, aw malalag. Aw ya ulu na manga kuda' nilan, kasiling na ulu na liyon, aw awun lyumuwa' lekat adti baka' nilan na laga aw ebel aw asupri. **18** Yanagaw magi sa laga aw ebel aw asupri, nyangkamatay ya katluwan tag tulu ka porsinto ya manga utaw. **19** Kay pigtumbay adti manga kuda' ya pagpati-is sa manga utaw magi sa kanilan baka' aw ya ikug nilan na kasiling na kamugung. **20** Manang ya wala' silan pagselsel sa pagpatay nilan sa utaw aw ya pagkatalagamutan nilan, aw ya pagkasala-enen, aw ya kanilan pagtakawunun.

10 Tigkas yan, awun kyinita' ku uman na liwan na anghil na to-o kesegan na nyanog lekat adti tas na langit. Nyaputus sakanan na labun aw awun balangawan adti tas na ulu nan. Aw ya kalalamdag na gya nan kasiling na sega. Aw ya manga siki nan, kasiling na laga na atulun. **2** Aw awun pig-awidan nan na tagbi' na libru na dadan da pig-ulad. Sa pagdateng nan asini tas na lupa', piggina' nan ya kalintu na siki nan adti dagat, aw ya kawala piggina' nan uman adti lupa'. **3** Aw migtatawag sakanan sa dakula' na tingeg, aw ya tingeg nan kasiling na tulangeb na liyon. Aw pigtubag na pitu ya dalakalak. **4** Aw sa un da ku galu sulaten ya tubag nilan, awun dyenget ku na tingeg na lekat adti tas na langit na miglong, "Ya-i pagsulata ya pigtubag na pitu ya dalakalak, aw dili' mu uman pag-ubat-ubat adti eped na utaw." **5** Tigkas yan, ya idtu na gyumina' adti dagat aw adti magdang na lupa', pigbitil nan ya kalintu na bektén nan adti langit, **6** aw migsapa' dun ni ngalan na Tyumanem. Kay ya Tyumanem wala' ya tyamanan, aw yan ya mig-imō' sa langit aw lupa' aw dagat aw ya kadéng na tagbanwa nilan. Aw ini ya sapa' nan: "Dili' da tagenan ya un dumateng! (*aiōn g165*) **7** Kay ya palpa na Tyumanem pigpa-edé' da nan dadan adti manga sugu-anen nan na manga propita asini muna, manang wala' pa kabangal adti kadéng na utaw menda' adun. Manang pagdateng na allaw na eyepen da na kapitu na anghil ya kanan trumpita, dun da katuman ya kadéng na pigpalpa dadan na Tyumanem." **8** Aw tigkas yan, dyenget pa ku uman salut ya tingeg na lyumekat adti tas na langit, law nan, "Kadtuwi ya gyumina' adti dagat aw adti lupa', aw kamanga adti tullu' nan ya libru na dadan da pig-ulad." **9** Yanagaw kyadtuwan ku sakanan aw pigsekat ku ya tagbi'

na libru. Aw piglongan aku nan, "Kamanga ya patayen nan silan. (Abyssos g12) 8 Aw ya kanilan libru ini aw kana. Sa pagkan mu seiy, matamis lawas mangkalugatang dun ni dalan na syudad. kasiling na dega' manang pagdateng da adti Ya syudad yeiy pigpa-unawa sa Sodoma aw seled na buntit mu, magkapayit." 10 Yanagaw, Ihiptu asuntu na malatay ya bet na manga utaw pigkamang ku ya tagbi' na libru dun ni tullu na mig-eya' dun, manang ya tengteng ngalan nan aw maksay ku pigkan. Aw matinaw saba ya nan, yan ya Jérusalim na dun pakalabuan piglong nan. Matamis ya libru kasiling na dega' ya kanaten Pangulu adti krus. 9 Aw seled na manang pagdateng da adti seled na buntit ku, tulungallaw aw teng', ya lawas nilan inunuwan migkapayit da. 11 Aw awun miglong kanak, "Ka- na manga utaw na lekat adti madég na nasud, ilangan na padelegen mu ya pagpa-edé' sa un aw madég na tribu na maglong sa madég na dumatemeng adti kadég na manga utaw pangkay punganan na tingeg aw wala' pag-unawa ya unu nasuda ya pig-eya-an nilan, aw pangkay batek na kindal nilan. Aw dili' silan malim unu ya batek na kindal nilan, aw kun unu ya tumbay na lebeng ya lawas na duwa ya propita. punganan na tingeg nilan, aw dala uman ya 10 To-o baling magleya ya manga utaw na asini manga hari' na migdumala kanilan."

11 Pagkatigkas yan, pig-atagan aku na sasukud na kasiling na bangka'. Aw miglong ya nyatag kanak, "Na! Panamali la sukuda ya Balay na Tyumanem aw ya dugsu-anan na awun ni Témple. Aw iyapa uman ya kadég na nyampanimba dun. 2 Manang ya-i pagsukuda ya pamanag na Témple kay pigtumbay da ku adti madég na nasud na manga Héntil. Sulungun nilan ya syudad na Jérusalim na pigtani la na Tyumanem, aw seled na kapatan tag duwa ya bulan un nilan lipa-an ya kadakula' na syudad aw dili' nilan basabasaan. 3 Aw ya duwa ya propita ku, un ku silan atagan sa katundanan sa pagpa-edé' sa unu ya un dumatemeng. Seled na sammalalan aw duwanggatus aw kaéneman ka allaw na pag-ubat-ubat nilan, aw gayed silan sumut sa kalapeng." 4 Na, ya duwa yeiy, kasiling silan na duwa ya kawuy na olibo aw kasiling uman na duwa ya saleng na pigpa-indeg adti asdangan na Pangulu sa kadakula' na banwa. 5 Aw kun awun magpakalat kanilan, awun laga na lumuwa' adti baka' nilan aw mangkasangab ya manga po-on nilan. Aw dun da kamatay ya pangkay singalan na malim magpakalat kanilan. 6 Awun katulus nilan magtagen sa ulan pada dili' maka-ulang dun ni manga allaw na mag-ubat-ubat silan sa un pa-edé' na Tyumanem, aw mabatug nilan uman ya tubig imo-un dugu'. Aw mabatug nilan pakelegan ya kadakula' na banwa sa madég na punganan na pagamak, pangkay kinunu ya kaliman nilan. 7 Aw sa pagkatigkas nilan mag-ubat-ubat adti manga utaw, awun lumuwa' na ayep na to-o kallekanan lekat adti gawang na wala' ya katantanan. Aw tanamen nan ya duwa ya propita aw degen nan aw

patayen nan silan. (Abyssos g12) 8 Aw ya kanilan lawas mangkalugatang dun ni dalan na syudad. Ya syudad yeiy pigpa-unawa sa Sodoma aw seled na buntit mu, magkapayit." 10 Yanagaw, Ihiptu asuntu na malatay ya bet na manga utaw pigkamang ku ya tagbi' na libru dun ni tullu na mig-eya' dun, manang ya tengteng ngalan na manga utaw na lekat adti madég na nasud, aw madég na tribu na maglong sa madég na punganan na tingeg aw wala' pag-unawa ya batek na kindal nilan. Aw dili' silan malim tumbay na lebeng ya lawas na duwa ya propita. 10 To-o baling magleya ya manga utaw na asini tas na lupa'. Aw mag-imo' silan sa dakula' na katipun aw magksi-atag-atagay silan asuntu sa pagkamatay na duwa ya propita na Tyumanem. Kay adti kanilan anenganeng, ya duwa yeiy, silan ya dyumala sa pagti-is asini tas na lupa'. 11 Manang sa paglabay da na tulungallaw aw teng', mataw ya duwa ya propita lekat adti pagkamatay, kay atagan silan na Tyumanem sa ginawa, aw magbangun silan. Aw magteneb ya manga utaw na kumita' sa pagkataw nilan. 12 Aw tigkas yan, dumenggeg ya duwa yeiy sa dakula' na tingeg lekat adti tas na langit na maglong, "Panik kamu adi!" Aw ma-engat ya duwa ya propita adti teng' na labun pasinan adti tas na langit, aw tandawan silan na kanilan manga po-on. 13 Aw yan na udas maglinug to-o na mabagseg. Aw mangkagettan ya sampulu' ka porsinto ya manga balay dun ni syudad. Aw pitummalalan ya utaw na mangkamatay. Manang ya manga edep na dili' mangkamatay, to-o silan magteneb. Aw ya un sampetan, deyen nilan ya Tyumanem na awun ni tas na langit. 14 Pagkatigkas da na kadwa na pyagamak na to-o kallekanan, awun pa uman katlu na dumadateng. 15 Tigkas yan, pig-eyep na kapitu na anghil ya trumpita nan. Aw awun madég na mangkabakla' na tingeg na lyumekat adti tas na langit. Aw miglong silan, "Pigsayuhan da ya pagdumala asini tas na lupa', aw yan da ya Pangulu ya kanaten Tyumanem aw ya Misiyas na pigpadala nan. Aw ya paghari' nan, wala' ya tyamanan!" (ajon g165) 16 Aw ya kaluwaan tag upat ya maggagaday na nyingkud adti asdangan na trunu na Tyumanem, lyumuhud silan aw pigsimba nilan sakanan, 17 aw miglong silan, "Kay Tyumanem na migdumala sa kadég. Wala' ya pagka-uman mu pangkay adun aw

pangkay asini muna. Dakula' to-o ya kanami banwa na pigtagilan dadan na Tyumanem na pagpasalamat kanmu kay ya kanmu katundanan un nan eya-an, pada sanggila-en kanan seled wala' ya maka-unawa. Ikaw ya tyumakmag sa na sammalalan aw duwanggatus aw kāeneman kadég, aw migpalekat da ya kanmu paghari'. **18** ka allaw. **7** Na, awun dakula' na tanam adti tas Pangkay nyadaman ya manga nasud, manang na langit. Si Migél sambuk sakanan na kapitan dyumateng da ya pagpa-emel-emel mu kanilan. na manga anghil, aw pigtanam nilan ya ulud Migpalekat da uman ya pag-ukum sa manga na yan si Satanas aw ya kanan manga sakup. nyangkamatay na wala' pangintu-u kanmu. Aw **8** Aw pigdeg silan ni Migél. Yanagaw wala' da yeiy da uman ya allaw na atagan na tandan ya katundanan na ulud aw ya kanan manga ya kanmu manga sugu-anen: Yeiy ya manga sakup dun ni pigdumalaan na Tyumanem. **9** propita, aw ya kadég na nyangintu-u kan Aw pig-agbel silan adti lupa'. Aw ya dadan na Jisu-Kristu, pangkay mangkalangkaw silan aw ulud yeiy, yan saba si Satanas. Aw lekat dun ni pangkay madalem, kay alag silan kanmu manga manga allaw yan, gayed da nan paggawayan utaw. Manang yeiy da saba uman ya allaw na ya kadég na manga utaw. **10** Aw dyumengeg apnasen mu ya manga utaw na migkalat sa aku sa dakula' na tingeg na lekat adti tas na kadakula' na banwa." **19** Tigkas yan, adti tas na langit na miglong, "Dyumateng da ya allaw langit, pig-uwangan ya kyabetangan sa trunu, na nyalingeb da ya pagpaluwa' na kanaten aw pagkita-en da ya kaban na pigdayawan sa Tyumanem sa manga utaw magi sa katulus nan, batu na pigsulatan sa pakang na Tyumanem. aw pigdumalaan nan ya kadég nilan. Aw ya Aw nyangkalablab ya kilat aw kya-agadan na Misiyas na pigpadala nan, pig-atagan da nan dadaneg aw dalakalak. Awun mabagseg na linug, aw nyangka-eyeng ya lupa', aw dyumugsu' ya dakula' na ulan na kya-edepan na ayis kasiling uman na katundanan sa pagdumala. Kay pig-agbel da ya magbabintangay sa manga kaylуг tadun na nyangintu-u, aw pig-alilinan lekat adti Kasakupan na pigdumalaan na Tyumanem. Allaw aw gabi gayed nan silan pigbintangan adti asdangan na Tyumanem tadun. **11** Manang dyeg na manga inulug tadun na manga mangintu-way ya po-on tadun na si Satanas magi sa dugu' na pigpa-ilig na Nati na Karniro adti krus, aw magi uman sa pag-ubat-ubat nilan sa tingeg na Tyumanem adti manga utaw na wala' ya pagpangintu-u. Aw asuntu sa pagpangintu-u nilan, pigpadeleg nilan ya pagginawa sa Tyumanem, pangkay kamatayen pa ya un nilan datengan. **12** Yanagaw kamu na nyeya' asini tas na langit, pagleya kamu! Manang kamu na nyeya' dun ni lupa' aw adti dagat, malatay saba ya datengan mayu. Kay adtu la si Satanas aw manga sakup nan aw to-o sakanan nyadaman, kay kya-edé-an da nan na dakman tagbi' ya nyasama' na manga allaw nan." **13** Aw sa pagkade'e' na ulud na pig-agbel da sakanan adti tas na lupa', pigdalug nan ya kaubayan na kyaútawan da sa ise' nan na eseg kay un nan pamulayaman.

14 Manang wala' nan kasabi, kay pig-atagan ya kaubayan na duwa ya mabakla' na panid kasiling na panid na malambegek pada makalupad sakanan pasinan adti kaligbinan na dadan da pigtagilan kanan na Tyumanem. Aw dun da sakanan sanggila-a aw pigtamengan seled na tulungkaumay aw tenga'. **15** Sa pagka-edé' da

12 Aw awun pangilala adti langit na to-o madyaw. Awun kyinita' ku na kaubayan na migkadékgadék sa sega, aw apit adti siki nan ya bulan. Aw dun ni ulu nan awun korona na sampulu' tag duwa ya bitun. **2** Pigpetesan sakanan, aw mig-ulangag asuntu na to-o migtisis. **3** Aw awun pa uman sambuk na pangilala dun ni langit na yan ya to-o dakula' na ulud na mag-eya' adti dagat. Mapula ya imbis nan aw awun pitu ya ulu aw sampulu' ya suwag nan. Adti tagsambuksambuk na ulu nan awun beleng. **4** Aw piglabet na ikug nan ya katulu na porsinto na manga bitun dun ni langit aw nyangkolug silan dun ni tas na lupa'. Aw nyindeng ya ulud adti asdangan na kaubayan na pigpetesan pada pagkautaw na ise' kanen nan. **5** Aw kyaútawan ya kaubayan sa ise' nan na eseg. Manang wala' kakan na ulud kay maksay pigsakmit ya ise' aw pigdala adti tampid na Tyumanem dun ni trunu nan. Aw ya ise' yeiy un magdiyaga sa kadég na nasud kasiling na kanan manga karniro, aw mawid sa babunal na putaw na yan ya pagtameng sa manga utaw. Kay pig-atagan sakanan na Tyumanem sa katundanan na magdumala. **6** Aw ya kaubayan na mig-ise', nyalaguy adti kaligbinan kay awun

na ulud na dili' nan kasaban ya kaübayan, batek na kindal nilan. 8 Ya ayep yeiy, simbaen yanagaw dyumuppu sakanan sa dakula' na na kadég na manga utaw na wala' kasulat ya tubig aw nyuntul ya ba' pasinan adti kaübayan ngalan nilan adti libru na piglistan sa manga pada manud sakanan. 16 Manang pigtabangan nyakatagtun sa ginawa na wala' ya katigkasian. na lupa' ya kaübayan. Mignganga ya lupa' aw Sa wala' pa ka-imo' ya kadakula' na banwa, ya pigseyep nan ya tubig na pigduppu na ulud. manga utaw yeiy, dadan da na wala' pakasulat 17 Yanagaw kyadugangan pa ya kadaman na ya manga ngalan nilan dun ni libru na pigulud adti kaübayan, aw mig-imo' ya ulud sa awidan na Nati na karniro na pigpatay. 9 dakula' na tanam adti manga nyasama' na Yanagaw, magpaketadeng kamu na dili' mayu manga buwadbuwad na kaübayan. Kay silan ya dyumalug sa manga sugu' na Tyumanem aw migpa-ed'e' sa Madyaw na Ubat-ubat kan Jisus pagpalipaslipasan ya piglong ini: 10 Pangkay singalan ya magpa-allang pada dili' patayen, allangen sakanan. Aw pangkay singalan ya dili' malim magpa-allang, patayen saba sakanan. Asuntu na nyangintu-u la kamu kan Jisu-Kristu, ti-isa mayu ya madég na pamulayam aw padelega mayu ya kamayu pagpangintu-u. 11 Pagkatigkas yan, kyumita' aku sa sambuk pa uman na ayep na to-o kallekanan na lyumuwa' lekat adti lupa'. Ya ayep yeiy, awun duwa ya suwag nan na kasiling na suwag na tagbi' pa na karniro, manang dun ni paglong nan kasiling sakanan na ulud na matigawayay. 12 Aw piggamit nan ya kadakula' na katundanan na pig-atag kanan na tagna' na ayep. Aw piggelgel nan ya manga utaw asini tas na lupa' na simbaen nilan ya tagna' na ayep na awun pali' na makamatay manang nyaguli' da. 13 Madég ya milagru na pig-imo' na kadwa na ayep, pangkay ya pagpa-ulau sa atulun lekat adti langit, pada kita-en ya katulus nan. 14 Alag nan nyabatug ya manga milagru na pigpa-imo' kanan na tagna' na ayep. Aw magi sa kanan pigpan-imo', kyagawayan nan ya kadég na utaw na nyeya' asini tas na lupa'. Aw pigsugu' nan ya manga utaw na mag-imo' silan sa inutaw na tagna' na ayep, kay pigtibas sakanan aw dakula' ya pali' manang wala' sakanan kamatay. 15 Aw pigtumbay adti kadwa na ayep na atagan nan ya inutaw na ginawa pada makapaglong aw magsugu' na pamatayen ya manga utaw na dili' malim magsimba sa inutaw. 16 Beke' na yan da olo'. Piggelgel nan uman ya kadég na manga utaw na dumawat sa marka dun ni kalintu na kamaw nilan, aw kun dili', adti kanilan bayu'. Pangkay mangkalangkaw silan aw kun tagitu' na utaw, aw mayaman, aw pangkay kun wala' ya pagkamangan nilan, aw pangkay matas ya dengeg nilan, aw pangkay allang aw dili' allang, alag nilan dawaten ya marka. 17 Kun wala' ya marka nilan, dili' silan makabaligya' aw makabayad. Aw ya marka, yan ya numiro

13 Aw nyindeg ya ulud adti pantad dun ni dulug na dagat. Awun kyinita' ku na kasiling na ayep na to-o kallekanan na tyumungngaw lekat adti dagat. Pitu ya ulu aw sampulu' ya suwag nan. Adti tagsambuksambuk na suwag nan awun nyakatampuk na beleng. Aw adti tagsambuksambuk na ulu nan awun nyakasulat na manga tingeg na malatay adti Tyumanem. 2 Aw ya lawas na ayep yeiy kasiling na léopardo. Aw mabakla' ya manga siki nan kasiling na oso. Aw ya manga untu nan, to-o matalem kasiling na untu na liyon. Aw pigatagan sakanan na ulud na katulus, aw trunu, aw katundanan na un magdumala asini tas na lupa'. 3 Adti sambuk na ulu na ayep yan, awun dakula' na pali' na makamatay manang nyaguli' da. Aw to-o nya-enneng-enneng ya kadég na utaw sa ayep yeiy, aw dyumalug silan kanan. 4 Aw pigsimba nilan sakanan, aw miglong silan, "Wala' ya maka-unawa kanan, aw wala' uman ya maka-atu kanan!" Aw pigsimba nilan uman ya ulud kay yan ya mig-atag kanan sa katundanan na un magdumala. 5 Na, pigtumbay na Tyumanem adti ayep ya pagpatastas sakanan pagka-utawun, aw ya paglong sa malatay adti Tyumanem, aw ya pagdumala seled na kapatian tag duwa ya bulan. 6 Yanagaw piglongan nan na malatay ya Tyumanem dala ya kanan ngalan aw ya kanan eya-anan aw ya kadég na nyeya' adti tas na langit. 7 Aw pigtumbay uman adti ayep ya pag-imo' sa dakula' na tanam adti manga utaw na nyangintu-u sa Tyumanem, pada degen nan silan. Aw pigtumbay uman kanan ya pagdumala sa kadég na manga tribu aw manga nasud, aw kadég na manga utaw na miglong sa madég na punganana na tingeg aw adti manga utaw na wala' pag-unawa ya

na palangad ngalan na tagna' na ayep. 18 anghil na dyumalug sa nyaka-una. Aw miglong Yanagaw, ka-ilangan ya katadeng, kay ya utaw sakanan, "Wala' da! Wala' da ya dengeg na na matadeng mag-iyap sa kakawasan na numiro Babil asini tas na lupa'. Pigpa-emel-emel da sakanan kay piggagad nan ya kadéng na nasud singalan ya utaw yan. Kay ya numiro na kanan ngalan, yan ya enemenggatus aw kāeneman tag adti pag-imo' sa to-o malatay." 9 Aw kyumita' da aku uman sa katlu na anghil na dyumalug sa kadwa. Aw miglong sakanan sa dakula' na tingeg, "Pangkay singalan ya magsimba sa tagna' na ayep aw sa kanan inutaw aw dumawat sa marka nan adti kanan bayu', aw kun wala', adti kanan kamaw, 10 pa-inem kanan saba ya kadaman na Tyumanem na awun ni seled na tabu' na pigtagilan da nan. Magti-is ya utaw yan dun ni atulun aw asupri. Aw ya pagti-is nan bantayan na manga anghil na Tyumanem aw Nati na Karniro. 11 Asuntu sa pagsimba na manga utaw sa tagna' na ayep aw kanan inutaw, aw asuntu uman sa pagdawat nilan sa marka na kanan ngalan, yanagaw gayed silan magtisiis, allaw aw gabi. Aw ya ebel na lekat adti laga na atulun na magpati-is kanilan, gayed nullut adti tas na wala' ya tyamanan." (aiōn g165) 12 Kay manga inulug na nyangintu-u kan Jisu-Kristu aw dyumalug sa sugu' na Tyumanem, ti-isa mayu ya manga pamulayam. 13 Na, awun uman dyenget ku na tingeg lekat adti tas na langit, law nan, "Sulata ya ini: 'Lekat adun, madyaw ya kana manga utaw na matay dun ni pagpangintu-u kan Jisu na Pangulu tadun.'" Aw miglong ya Ispiritu, "Matinaw saba na makalagdeng da silan lekat adti kanilan pagud, aw madawat da nilan ya tandan sa manga pigpan-imo' nilan na madyaw." 14 Pagkatigkas yan, awun kyinita' ku uman na labun na maputi', aw ya nyingkud dun iman mu aw Ise' na Utaw. Awun korona na bulawan adti ulu nan, aw nyawid sakanan sa to-o matalem na gagalab. 15 Aw awun uman anghil na lyumuwa' lekat adti Témplo na awun ni tas na langit, aw migtatawag sakanan sa dakula' na tingeg adti nyingkud dun ni labun, law nan, "Dyumateng da ya udas na pag-ani! Galaba la ya aniyenen kay nyangka-inug da." 16 Yanagaw piggalab nan ya aniyenen dun ni tas na lupa'. 17 Tigkas yan, kyumita' aku uman sa sambuk na anghil na lyumuwa' lekat adti Témplo na awun ni tas na langit. Aw nyawid uman sakanan sa to-o matalem na gagalab. 18 Aw awun pa uman anghil na lyumuwa' lekat adti tampil na sunuganan sa insénsio. Yeiy ya pigtaliguwan sa atulun. Aw migtatawag sakanan sa dakula' na tingeg adti eped nan na nyawid sa gagalab

14 Pagkatigkas yan, awun pa uman kyinita' ku: Ya Nati na Karniro nyinindeg adti tas na Buntud na Ziyon. Aw awun manga eped nan na sanggatus aw kapatagan tag upat kamalalan ya manga utaw. Aw nyakasulat dun ni kanilan manga bayu' ya ngalan na Ama aw ngalan na Ise' nan na yan ya Nati na Karniro. 2 Aw dyumengeg aku sa tingeg na lyumekat adti tas na langit na kasiling na sagana na tubig, aw kasiling uman na dalakalak, aw kasiling uman na mangkadyaw na uni na madéng na manga arpa. 3 Aw ya sanggatus aw kapatagan tag upat kamalalan migdalangan silan adti asdangan na trunu na Tyumanem aw adti asdangan na upat ya kérubim aw adti kaluwaañ tag upat ya maggagaday. Aw yan ya pigdalangan nilan ya bagu na dalangan na silan olo' ya nyaka-edé' kay piglekat silan ni Jisus. 4 Ya manga utaw yeiy, silan ya migpadeleg na wala' kalipa-i kay wala' silan paka-ilabet sa manga kaubayan. Pigdalug nilan baling ya Nati na Karniro pangkay ayin kadtu. Yeiy ya manga utaw na piglekat da na Tyumanem lekat adti manga utaw asini tas na lupa'. Kasiling silan na tagna' na pag-ani na pigdugsu' adti Tyumanem aw adti Nati na Karniro. 5 Aw wala' ya nyakapaglong na galuhan silan, aw wala' ya pagsala' sa bet nilan. 6 Pagkatigkas yan, kyumita' aku sa sambuk na anghil na lyumupad dun ni balintenga-an. Aw dyala nan ya Madyaw na Ubat-ubat na wala' ya pagka-uman. Aw pigpa-edé' nan yeiy adti kadéng na manga utaw na asini tas na lupa', pangkay unu ya batek na kindal nilan, aw ya kanilan tribu, aw pangkay ayin silan na nasud paka-akup, aw kun unu ya punganan na tingeg na piglong nilan. (aiōnios g166) 7 Aw miglong ya anghil adti kanilan sa dakula' na tingeg, "Kalleki mayu ya Tyumanem aw deyenan mayu sakanan! Kay dyumateng da ya udas na kanan pag-ukum. Simbaen mayu sakanan, kay yan ya mig-imo' sa langit aw sa kadakula' banwa, aw sa dagat, aw sa manga tyugbulan na tubig." 8 Pagkatigkas yan, awun kyinita' ku na kadwa na

na to-o matalem, law nan, “*Dalāā* ya kanmu kaban na pigdayawan sa batu na pigsulatan sa gagalab adti tas na lupa’. Utuda ya manga pakang na Tyumanem. **6** Aw lyumuwa’ lekat bunga na paras aw panimuna, kay nyangka-inug dun ya pitu ya manga anghil aw dyumala silan da.” **19** Yanagaw piggalab na anghil ya manga sa pitu ya pagamak. Migkadékgadég silan sa pungpungan na paras. Aw pigpanimun nan téla na to-o maputi’. Aw awun pigsalay nilan ya manga bunga lekat adti parasan, aw pig-asag na pig-imo’ lekat adti bulawan. **7** Pagkatigkas adti to-o dakula’ na pigisanan. Aw ya pagpigin yan, ya tagsambusambuk na anghil pig-atagan sa bunga na paras, yan ya pundinganan sa na kérubim sa kayapung na bulawan. Aw ya kadaman na Tyumanem. **20** Na, ya pigisanan manga kayapung alag nyangkatmu’ na dakula’ sa bunga na paras, apit adti luwa’ na syudad na kadaman na Tyumanem na awun ginawa na Jérusalim. Aw ya litek na lyumuwa’, yan na wala’ ya katigkasan. (*aiōn g165*) **8** Aw ya ya pundinganan sa dugu’ na manga utaw na Témple na awun ni tas na langit, nyatmu’ na pigpamatay na Tyumanem asuntu na wala’ silan ebel aw kalalamdag na lyumekat adti katulus pangintu-u. Aw ya kalalem na dugu’, taman na na Tyumanem. Yanagaw wala’ ya makaseled kakang na kuda’. Aw ya kalawig na pig-iligan menda’ na dili’ matigkas ya pitu ya pagamak na na dugu’, tulunggatus ka kilomitro. manga anghil adti manga utaw.

15 Pagkatigkas yan, awun pa uman sambuk na kyinita’ ku na kabelengbelengan na

16 Aw awun dyenegg ku na to-o dakula’ na tingeg na lekat adti Témple na awun ni

pangilala adti langit. Awun pitu ya anghil, tas na langit na miglong adti pitu ya anghil, aw ya tagsambusambuk karilan dyumala sa “*Nal!* Panaw da kamu aw asagan mayu adti tas kayapung na awun pagamak adti seled. Yeiy da na lupa’ ya adti seled na pitu ya kayapung ya kalingeban na kadaman na Tyumanem. **2** na nyatmu’ na kadaman na Tyumanem.” **2** Pagkatigkas yan, kyinita’ ku ya linaw na kasiling Yanagaw, ya tagna’ na anghil, pig-asag nan na dagat na to-o matinaw aw laga na atulun adti tas na lupa’ ya awun ni seled na kanan na masélang. Aw nyindeg dun ni tas na linaw kayapung. Aw ya manga utaw na migpamarka ya manga mangintu-uway na nyakapadeleg sa marka na tagna’ na ayep aw migsimba sa dun ni pagpangintu-u nilan kan Kristu pangkay inutaw nan, alag silan dyatengan na ibung, dakula’ ya pamulayam aw kalugan. Pigdeg nilan **3** Pagkatigkas yan, ya kadwa na anghil, pig-ya tagna’ na ayep. Wala’ silan pagsimba sa asag nan adti dagat ya awun ni seled na kanan kanan inutaw, aw wala’ silan pagpamarka sa kayapung. Aw ya tubig migkabaluy lipanug ngalan nan. Aw kyinita’ ku silan na nyan-awid na kasiling na dugu’ na utaw na nyatay. Aw sa manga arpa pada deyen ya Tyumanem. **4** ya tagbanwa na dagat, alag nyangkamatay. **4** Aw pigdalangan nilan ya dalangan ni Moysis Pagkatigkas yan, ya katlu na anghil, pig-asag na sugu-anen na Tyumanem. Aw yan uman nan ya awun ni seled na kayapung nan dun ya dalangan na Nati na Karniro. Aw ini ya ni manga kaulo na tyugbulan na tubig aw dalangan nilan: “*Kay* Tyumanem na migdumala manga mangkabakla’ na ganga’ na tubig, aw sa kadég. Kabelengbelengan ya manga pig- migbaluy dugu’ ya tubig. **5** Aw dyenegg ku imo’ mu, yanagaw to-o migleya ya manga ya tingeg na anghil na migitunggu’ sa tubig, utaw! Ikaw ya hari’ sa manga nasud, aw ya law nan: “*Kay* Tyumanem, matinaw saba ya kanmu pagbaya’ alag matinaw. **4** Singalan kanmu pagbaya’. Wala’ ya pagka-uman mu utawa ya dili’ mallek kanmu? Aw singalan pangkay adun aw pangkay asini muna. Wala’ uman ya dili’ magdeyen sa kanmu ngalan? ya sala’ dun ni kanmu, yanagaw ikaw olo’ ya Kay ikaw olo’ ya Pangulu, aw wala’ ya sala’ umba’ mag-ukum sa manga utaw na malatay. **6** dun ni kanmu. Yanagaw, dumulud kanmu ya Pigpatay nilan ya manga utaw na nyangintu-u madég na manga utaw lekat adti manga nasud, kan Jisu-Kristu aw ya manga propita mu asini aw magsimba silan kanmu, kay pigbukasan da muna. Yanagaw ikaw ya magmalit kanilan.” **7** mu adti kanilan ya kanmu pagbaya’ na alag Aw awun pa uman dyenegg ku na tingeg na matinaw.” **5** Pagkatigkas yan, kyinita’ ku na kya- lyumekat adti dalem na sunuganan sa insénsio, uwangan ya Témple na Tyumanem na awun ni law nan, “*Kay* Tyumanem na migdumala sa tas na langit. Aw yeiy uman ya pigbetangan sa kadég, umba’ aw matinaw saba ya kanmu

pagbaya'." 8 Pagkatigkas yan, ya kapat na o dakula' na tingeg na lekat adti Témpro na anghil, pig-asag nan dun ni sega' ya awun ni awun ni tas na langit, law nan, "Nyatigkas da seled na kanan kayapung. Aw to-o kyadugangan ya kadég!" 18 Aw tigkan nyangkalablab ya kilat, ya kapasu' na sega, aw nyangkalusu ya lawas aw migdadaneb aw kya-agadan na dalakalak, na manga utaw. 9 Aw asuntu na nyangkalusu Aw awun to-o mabagseg na linug na wala' ya lawas nilan, yanagaw pigtullun nilan ya pa lemena na manga utaw. 19 Ya madenget ngalan na Tyumanem, kay yan ya migpadala sa na syudad dayaw nyatenga' na katulu. Aw pagamak yeiy adti kanilan. Manang kenne' na nyangkagettan uman ya manga syudad na wala' silan pagselsel aw wala' silan pagdeyen manga nasud, aw wala' da ya pagkamangan kanan. 10 Pagkatigkas yan, ya kalima na anghil, nilan. Aw wala' kalingawi na Tyumanem na pig-asag nan dun ni trunu na tagna' na ayep pe-emel-emelen ya manga utaw na nyeya' ya awun ni seled na kanan kayapung. Aw ya dun ni Babil. Manang pigpa-inem nan silan kadakula' na kasakupan nan to-o migkangitngit. baling sa palangad bino dun ni seled na manga Aw gayed nyanpanakmel ya manga utaw kay kayapung, aw yeiy saba ya dakula' na kadaman to-o silan migti-is sa kasakit. 11 Aw gayed na Tyumanem. 20 Ya kadég na pulu' na dagat, nilan pigtullun ya Tyumanem na awun ni tas wala' da kita-a, aw maynan uman ya manga na langit asuntu sa kasakit na manga ibung buntud. 21 Aw pigpa-ulanan ya manga utaw dun ni manga lawas nilan. Manang kenne' na na ayis na kasiling na kabakla' na batu na tag wala' silan pagselsel sa malatay na manga imo- kalimaan ka kilo. Aw pigtullun baling nilan ya unun nilan. 12 Pagkatigkas yan, ya kanem na Tyumanem asuntu sa manga batu na ayis. Kay anghil, pig-asag nan dun ni dakula' na ganga' na to-o dakula' ya pyagamak nan kanilan.

Yupratis ya awun ni seled na kanan kayapung. Aw dayaw kyatiyan ya Yupratis pada makagi ya manga hari' na lekat adti silatan. 13 Aw awun kyinita' ku na tulu ya malatay na ispiritu na iman mu aw ambak. Lyumuwa' ya sambuk lekat adti baka' na ulud, aw ya sambuk lekat adti baka' na tagna' na ayep, aw ya sambuk lekat adti baka' na kadwa na ayep na yan ya propita na galu-un. 14 Ya tulu ya malatay na ispiritu yeiy, alag silan busaw, aw nyakaimo' silan sa manga milagru magi sa kanilan katulus. Aw nyadtu silan ni manga hari' na migdumala asini kadakula' na banwa. Kay ya tud nilan, yan ya magtipun sa madég na manga sundalu na manga hari' pada tanamen nilan ya kasakupan na Tyumanem. Manang dun ni allaw yan, pakita' na Tyumanem na yan ya migdumala sa kadég. 15 Pakanyegi mayu ya piglong ni Jisu-Kristu idtu muna, law nan, "Ya pagliku' ku kasiling na matakaw. Madyaw ya kana utaw na mag-inap sa unu ya un dumatemg aw dadan da syumut sa kadékgadég nan. Kay ya utaw na wala' pakatagilan, yan ya mamulamula adti asdangan na manga utaw." 16 Aw pigtipun na manga malatay na ispiritu ya manga hari' adti sambuk na banwa na pigngalan na Armagédon adti tinf geg na Hibriyu. 17 Aw pagkatigkas yan, ya kapitu na anghil, pig-asag nan dun ni balintenga-an ya awun ni seled na kayapung nan. Aw awun dyenget ku na to-

17 Pagkatigkas na pitu ya anghil mig-asag sa awun ni seled na kayapung nilan, ya sambuk kanilan dyumulud kanak aw miglong, "Kadi kaw! Pakita' ku kanmu ya pagpa-emel-emel sa kaubayan na to-o madenget asuntu sa manga pagkasala-enen nan. Nyingkud sakanan adti palangad trunu nan aw pigdumalaan nan ya madég na manga tubig. 2 Migkasala-enen kanan ya madég na manga hari' asini tas na lupa'. Aw nyabuyu nan ya manga utaw adti imo-unun na malatay, aw kasiling silan na nyalangulangu na inemenen." 3 Tigkas yan, magi sa Ispiritu Santo, pigpa-agad aku na anghil adti kaligbinan. Aw awun kyinita' ku na kaubayan na nyingkud adti tas na ayep na to-o kallekanan. Mapula ya lawas na ayep na kasiling na dugu', aw pitu ya ulu nan aw sampulu' ya suwag. Aw dun ni kadakula' na lawas nan awun nyakasulat na tingeg na malatay adti Tyumanem. 4 Aw migkadékgadég ya kaubayan sa batek na tapel kasiling na pagsutun na hari', aw mapula kasiling na dugu', aw syumut uman sakanan sa pagkana' na bulawan, aw pérlas, aw manga eped na batu na to-o dakula' ya alaga'. Aw awun pig-awidan nan na kayapung na bulawan na nyatmu' na pagkasala-enen nan na to-o malatay. 5 Aw awun ngalan na nyakasulat dun ni bayu' nan na pigtagu' ya kakawasan. Aw ini ya nyakasulat dun: "Ya Babil,

yeiy ya syudad na to-o dengganen. Yeiy ya ina na madég na kaübayan na magkasala-enen, aw yeiy uman ya lyekatan sa kadég na malatay kanilan.” 6 Aw ya kaübayan yeiy kanak, “Ini ya kakawasan na kyinita' mu sa kyinita' ku na nyalangulangus asuntu sa dugu' ya suwag. 8 Ya ayep na kyinita' mu, awun ginawa nan idtu muna, manang adun wala' da sakanan kita-a. Aw dumateng ya allaw na lumuwa' sakanan lekat adti gawang na wala' ya katantanan. Manang pagkatigkas yan, pa-emel-emelen sakanan na wala' ya tyamanan. Kita-en sakanan na manga utaw na wala' ya ngalan nilan dun ni libru na pigsulatan sa manga nyakatagtun sa ginawa na wala' ya katigkasan, ya libru yeiy pig-imo' da dadan sa wala' pa ka-imo' ya kadakula' na banwa. Sa pagkita' nilan sa ayep yeiy ma-enneng-enneng silan. Kay asini muna utaw pa sakanan aw nyatay, manang adun nyataw da uman salut. (Abyssos g12) 9 “Yanagaw ka-ilangan ya kataadeng pada kalabutan ya ini: Ya pitu ya ulu, yeiy ya pitu ya buntud na pig-ingkudan na kaübayan yan. Aw ya sambuk uman na kakawasan nan, yan ya pitu ya hari'. 10 Nyangkamatay da ya lima ya hari', manang ya sambuk tolobo pa sakanan migdumala. Aw ya kapitu na hari' un pa dumateng, manang dil' madugay ya pagdumala nan. 11 Ya ayep na kyinita' mu idtu, manang wala' da adun, yeiy saba ya kawalu na hari'. Masiling sakanan sa pitu ya hari', ya datengan nan pa-emel-emelen uman na wala' ya tyamanan. 12 Aw ya sampulu' ya suwag na kyinita' mu adti kanan, yan ya sampulu' ya hari' na wala' pa atagi sa magdumala sa kanilan manga kasakupan. Manang sa pag-ingkud da nilan, sangka-udas olo' ya pagdumala nilan eped na tagna' na ayep. 13 Magkasambuk ya anenganeng nilan na tumbay adti tagna' na ayep ya kanilan katundanan sa pagdumala sa manga kasakupan nilan dala ya kabatug nilan. 14 Aw mag-imo' silan sa tanam adti Nati na Karniro. Manang degen nan silan, kay ya Nati na Karniro yan ya Pangulu sa kadég na manga pangulu aw ya Hari' sa kadég na mighari'. Ya

manga mangintu-uway na pigtawag nan aw pigpamalli' da nan, silan ya eped nan tumanam aw miglong sa madég na punganan na tingeg. 16 Aw ya sampulu' ya hari' aw ya tagna' na ayep, dumutan nilan ya kaübayan na migkasala-enen. Yanagaw pangamangen nilan ya kadég na pametang nan aw dayaw nilan palluwasan taman na wala' da ya masama' dun ni lawas nan. Aw tigkas yan, badasan nilan kanen ya unud na kaübayan yan aw sangaben nilan ya masama'. 17 Kay pigbetang na Tyumanem adti anenganeng na manga hari' na magkasambuk silan na un magtumbay adti tagna' na ayep sa pagdumala sa manga sakup nilan menda' na matuman ya piglong na Tyumanem. 18 Aw ya kaübayan na kyinita' mu, yeiy ya pundinganan sa dengganen na syudad na migdumala sa manga hari' asini kadakula' na banwa.

18 Pagkatigkas yan, kyumita' aku uman sa sambuk na anghil na nyanog lekat adti tas na langit. Aw dakula' ya katundanan na pig-atag kanan. Aw kya-ilawan ya kadakula' na banwa asuntu na nyinag sakanan. 2 Aw migtatawag sakanan sa dakula' na tingeg, law nan: “Wala' da! Wala' da ya dengeg na Babil asini tas na lupa'. Nya-imo' da eya-anan na manga busaw aw patagu-anan sa kadég na manga malatay na ispiritu, aw katipunan na kadég na malipa' na langgam aw malyaw na mannanap. 3 Aw nyagagad na Babil ya kadég na nasud adti pag-imo' sa to-o malatay. Aw migkasala-enen kanan ya madég na manga hari' asini tas na lupa'. Aw ya manga magbalikwatay asini tas na lupa' nya-imo' silan makabatug asuntu na to-o sakanan magkalim sa manga ka-unan na dakula' ya alaga'.” 4 Aw awun pa uman dyenegg ku na tingeg na lyumekat adti tas na langit, law nan: “Kamu na kanak manga utaw, luwa' kamu pagaw makasambuk kamu adti manga sala' na Babil aw pagaw makasambuk kamu uman sa un pagamak kanan. 5 Kay ya manga sala' nan gayed da mig-ilantulantu menda' na syumangku' adti langit. Dili' kalingawan na Tyumanem ya madég na pigpan-imo' nan na malatay. 6 Imo-a adti kanilan ya kasiling

na pig-imó' nilan adti manga eped. Kun unu aw insénsó, aw mira, aw uliban, aw bino, aw ya pagpamulayam nilan sa eped, dobliya ya mantika' aw lana na olibo, aw harina, aw trigu. pamulayam kanilan. Yanagaw to-o dakula' ya Aw wala' da uman ya un mayad sa manga pagpa-emel-emel na Tyumanem kanilan. 7 Kun baka, aw manga karniro, aw manga kuda' aw sangunu ya pagpatastas nilan sa kanilan pagka- manga kalisa, aw manga allang. 14 Maglong ya utawun aw ya kanilan pagkamatayan aw ka- manga magbalikwatay, "Ya kadég na pametang unan na dakula' na alaga', imo-a kanilan ya na kaliman galu na manga utaw tagtunun, umba' sa manga sala' nilan. Yanagaw atagan nyalanas da baling. Aw ya kadég uman na silan na manga pagamak aw kakalatan na manga ka-unan na kanaten pigpalibantug, alag ginawa, kay ya Babil kasiling na kaubayan na da nyalagak. Ya kadég yeiy, dili' da kita-en migpalibantug miglong adti anenganeng nan, salut!" 15 Aw ya manga magbalikwatay na 'Aku ya rayna! Nyingkud aku adti kanak trunu migkayaman asuntu sa balikwat dun ni syudad na un magdumala. Dili' aku kasiling na balu yan, magsasugaway aw mag-ulangag silan adti na migkalat ya ginawa.' 8 Manang asuntu na mawat. Kay magteneb silan pagaw maka-edep pagpalibantug nilan, dumateng adti kanilan silan pa-emel-emelen na Tyumanem. Aw to-o ya madég na pagamak seled na sangallaw. magkalat ya ginawa nilan aw maglong silan: Lemenen nilan ya pagkamatay aw ya kageteman 16 "Syapadan! Syapadan ya syudad iyan na aw ya kakalatan na ginawa. Aw ya datengan dengganen aw manga sakup nan. Pangkay nilan ya masangab silan. Kay to-o matulus si syumut ya manga utaw sa kadégkadég na to-Tyumanem, aw yan ya mag-ukum kanilan." 9 manenggeya, aw kadégkadég na tapel ya 9 Aw ya manga hari' asini tas na lupa', kita- batek aw mapula, aw pangkay syumut silan en nilan adti mawat na mullut ya ebel na sa manga pagkana' na bulawan, aw manga pagkasangab na Babil. Aw magpansisugaw aw batu na dakula' ya alaga' aw manga pérlas, magpansi-ulangag silan asuntu sa kakalatan na 17 manang seled na sangka-udas, wala' da ya ginawa nilan, kay nyakasambuk silan kanan kadég yan." Aw ya manga kapitan na manga adti pagkasala-enen aw pagkamatayan. 10 barko aw ya kanilan manga magtalabahuway aw Magpakawat silan aw tandawan nilan ya laga ya kadég na syumakay, magtandaw uman adti na atulun na maglagablab. Aw magteneb silan mawat dala ya manga mangisda-ay. 18 Aw talana pagaw kasaban silan uman na pagpa-emel-emel nilan magtandaw sa ebel na mullut lekat adti aw pagpati-is. Aw maglong silan, "Syapadan! syudad, magsi-ulangag silan na maglong, "Wala' Syapadan ya syudad iyan! Wala' da ya ka-unan ya maka-unawa sa syudad yan na matas ya nan. Wala' da ya dengeg nan. Aw wala' da ya dengeg!" 19 Aw sabugan nilan na kutu na lupa' katundanan nan asini tas na lupa'. We...kay ya kanilan ulu asuntu sa kakalatan na ginawa Babil, seled na sangka-udas dyumateng da nilan. Aw magpansisugaw silan aw maglong kanmu ya pagpa-emel-emel na Tyumanem." 11 sa dakula' na tingeg: "Syapadan! Syapadan ya Pagpansasugaway aw mag-ulangag ya manga syudad iyan na dengganen! Migkayaman ya magbalikwatay asuntu sa kakalatan na ginawa kadég na manga tagtun sa barko. Manang seled nilan. Kay wala' da ya manga utaw na un na sangka-udas migkalat ya kadég!" 20 Manang mandata aw mambayad sa kanilan manga ya kadég na awun ni tas na langit, pagleya paninda na pig-akut nilan. 12 Wala' da ya kamu asuntu sa nya-imó' sa syudad. Pagleya un mayad sa manga bulawan, aw bulawan kamu uman na manga apostolés aw propita na maputi', aw batu na dakula' ya alaga', aw aw kasakupan na manga utaw na nyangintu-manga pérlas, aw téla, aw kadégkadég na tapel kan Jíus. Kay pig-ukuman da na Tyumanem ya ya batek aw mapula, aw téla na pig-imó' na syudad aw ya manga sakup nan asuntu sa pig-sinulib na sida. Aw wala' ya un mayad sa manga imó' nilan kamayu. 21 Pagkatigkas yan, awun kawuy na to-o manimbo', aw manga pametang anghil na to-o kesegan na nyulut sa dakula' na pig-imó' lekat adti tangu na élipanti. Aw na batu na kasiling na kabegat na gilingan manga pametang na pig-imó' lekat adti kawuy sa harina. Aw buntugan nan adti dagat ya na dakula' ya alaga', aw bronsi, aw putaw, batu, aw law nan: "Kasiling na maynini ya ma-aw batu na to-o magsalinang. 13 Aw wala' imó' sa syudad na Babil na to-o madengueg. uman ya mayad sa sinamon, aw manga anagay, Aw dili' da kita-en ya syudad yan salut. 22 Aw

dili' da dengegen lekat adti syudad ya uni na na kanaten Tyumanem ya kadég. 7 Naten manga arpa aw ya dalangan na manga utaw, magleya aw magdeyen kay dyumateng da ya aw maynan uman, dili' da dengegen ya uni allaw na kasalen da ya Nati na Karniro, aw na manga plawta aw trumpita. Aw ya manga ya kanan pangugnanenen nyakatagilan da. 8 magtalabahuway, dili' da uman silan pagkita', Pigkadékgadégnakanan na maputi' na to-o aw dili' da dengegen ya uyaget na manga manengguya." Na, ya kadékgadégnan na togilingan dun ni seled na syudad. 23 Aw dili' da o maputi', yan ya pundinganan sa madyaw uman kita-en ya siga na saleng dun ni manga na manga pigpan-imo' na manga utaw na bintana'. Aw dili' da uman dengegen ya pagleya Tyumanem. 9 Pagkatigkas yan, migsugu' ya na bagu mangugnanay. Alag yeiy un ma-imo' sa anghil kanaken, law nan, "Sulata ya ini: 'Madyaw syudad asuntu na to-o migpalibantug ya manga ya kana manga utaw na pigpamilit adti kasal magbalikwatay, kay magi sa manga talagamutan na Nati na Karniro.'" Aw migpadeleg pa ya dun ni syudad kyagawayan baling ya kadég na anghil miglong. "Ya manga tingeg yeiy, alag nasud. 24 Aw beke' na yan da olo'. Pigpa-emel-matinaw kay yeiy ya piglong na Tyumanem." 10 emel ya syudad yan asuntu na dun pataya ya Pagkatigkas yan, lyumuhud aku adti asdangan manga propita na Tyumanem aw manga utaw na anghil na un ku galu simbaén, manang na nyangintu-u kan Jisu-Kristu, aw ya kadég na pigpamatay asini kadakula' na banwa.

19 Pagkatigkas yan, awun dyenget ku na tingeg na madég to-o na manga utaw adti tas na langit. Aw miglong silan: "Deyen tadun ya Tyumanem! Deyen tadun ya Tyumanem na to-o matulus! Kay pigpaluwa' kitadun nan lekat adti pagpa-emel-emel, aw adti pag-allang kanaten na manga sala'. Umbo' sakanan deyen kay matas ya dengeg nan. 2 Matinaw saba ya kanan pag-ukum aw umba' ya pagbaya' nan. Pigpa-emel-emel nan ya syudad na dengganen kay kasiling na kaubayan na to-o migkasalnen aw miggagad uman sa madég na utaw. Aw pigmalitan da na Tyumanem ya manga suguanen nan na pigpatay." 3 Aw miglong da uman silan: "Deyen tadun ya Tyumanem! Aw mullut ya ebel na wala' ya tyamanan lekat adti syudad yan." (aiōn g165) 4 Aw ya kaluwaán tag upat ya maggagaday, aw ya upat ya kérubim, alag silan lyumuhud adti asdangan na Tyumanem na nyingkud dun ni trunu aw alag silan migsimba kanan. Aw miglong silan: "Deyen tadun ya Tyumanem! Amén!" 5 Pagkatigkas yan, awun dyenget ku na tingeg na lyumekat adti trunu na miglong, "Deyenan ya kanaten Tyumanem, ya kadég mayu na sugu-anen nan na awun pagkallek kanan! Deyen mayu ya kanaten Tyumanem pangkay mangkalangkaw kamu aw pangkay tagitu'." 6 Pagkatigkas yan, dyenget ku uman ya tingeg na to-o madég na manga utaw na kasiling na sagana na tubig, aw kasiling uman na dalakalak, aw miglong silan: "Deyen tadun ya Tyumanem! Kay pighari-an da saba

na kanaten Tyumanem ya kadég. 7 Naten manga arpa aw ya dalangan na manga utaw, magleya aw magdeyen kay dyumateng da ya aw maynan uman, dili' da dengegen ya uni allaw na kasalen da ya Nati na Karniro, aw na manga plawta aw trumpita. Aw ya manga ya kanan pangugnanenen nyakatagilan da. 8 magtalabahuway, dili' da uman silan pagkita', Pigkadékgadégnakanan na maputi' na to-o aw dili' da dengegen ya uyaget na manga manengguya." Na, ya kadékgadégnan na togilingan dun ni seled na syudad. 23 Aw dili' da o maputi', yan ya pundinganan sa madyaw uman kita-en ya siga na saleng dun ni manga na manga pigpan-imo' na manga utaw na bintana'. Aw dili' da uman dengegen ya pagleya Tyumanem. 9 Pagkatigkas yan, migsugu' ya na bagu mangugnanay. Alag yeiy un ma-imo' sa anghil kanaken, law nan, "Sulata ya ini: 'Madyaw syudad asuntu na to-o migpalibantug ya manga ya kana manga utaw na pigpamilit adti kasal magbalikwatay, kay magi sa manga talagamutan na Nati na Karniro.'" Aw migpadeleg pa ya dun ni syudad kyagawayan baling ya kadég na anghil miglong. "Ya manga tingeg yeiy, alag nasud. 24 Aw beke' na yan da olo'. Pigpa-emel-matinaw kay yeiy ya piglong na Tyumanem." 10 emel ya syudad yan asuntu na dun pataya ya Pagkatigkas yan, lyumuhud aku adti asdangan manga propita na Tyumanem aw manga utaw na anghil na un ku galu simbaén, manang na nyangintu-u kan Jisu-Kristu, aw ya kadég na pigpamatay asini kadakula' na banwa.

11 Pagkatigkas yan, kyinita' ku na kyabukasan ya langit. Aw sa pag-inunu ku, awun kuda' na maputi', aw ya syumakay, pigtawag na Kasaligan aw Katinawan. Aw ya kanan pag-ukum aw pagbaya', aw ya pagtanam nan sa kanan manga po-on, alag saba matinaw. 12 Ya manga mata nan kasiling na atulun. Aw awun madég na beleng adti ulu nan, aw nyakasulat dun ni kanan ya sambuk na ngalan na yan olo' ya nya-edé'. 13 Aw syumut sakanan sa kadékgadégnakanan abus da elema adti dugu'. Ini ya ngalan na pagtawag kanan: "Tingeg na Tyumanem." 14 Aw gyumuyud kanan ya to-o madég na sundalu na awun ni tas na langit. Aw syumakay uman silan sa kuda' na maputi'. Aw syumut silan sa kadékgadégnakanan na to-o maputi'. 15 Aw ya tingeg na piglong nan, kasiling na lipang na to-o matalem, aw yeiy ya un pagdeg sa manga nasud na nyatu kanan. Aw nyawid sakanan sa babunal na putaw. Aw pakita' nan ya kadaman na Tyumanem na migdumala sa kadég. Aw ya kadaman nan, kasiling na migpigis sa manga bunga na paras. 16 Aw dun ni kadékgadégnakanan pigsut nan aw adti pud nan awun nyakasulat: "Ya Hari' sa kadég na manga hari' aw Pangulu sa kadég na manga pangulu." 17 Aw tigkas yan, kyumita' aku sa sambuk na anghil na nyindeng sakanan dun ni pagsilatan na sega. Aw migtatawag sakanan sa dakula' na

tingeg adti kadég na maglupad dun ni dalem na langit, law nan, "Panamal da kamu pada piptagilan da na Tyumanem! 18 Pangkana mayu liyeg asuntu sa pagpa-edé' nilan sa Madyaw na ya unud na lawas na manga hari' aw manga Ubat-ubat kan Jisus aw sa tingeg na Tyumanem, hénéral aw sundalu nilan! Pangkana mayu aw asuntu uman na wala' silan pagsimba sa uman ya unud na lawas na manga mangkayseg tagna' na ayep aw sa kanan inutaw, aw wala' na utaw aw manga kuda' nilan! Pangkana mayu nilan dawata ya marka nan adti kanilan lawas. ya unud na kadég na utaw na kyumele kan Aw pigmataw silan na un maghari' edep ni Jisus, pangkay allang aw beke' na allang, aw Kristu seled na sammalalan ka umay. 5 Aw yei pangkay tagitu' aw mangkalangkaw." 19 Aw ya manga mangintu-uway na tagna' pigmataw. tigkas yan, kyinita' ku ya tagna' na ayep na to-o Manang ya manga edep na nyangkamatay, kallekanan, aw ya manga hari' na migdumala dili' pa silan matawun menda' na matigkas asini tas na lupa' na dyumalug kanan. Aw ya sammalalan ka umay. 6 Madyaw ya kana pigpantipun nilan ya kanilan manga sundalu manga mangintu-uway na maka-edep sa tagna' pada tanamen nilan ya syumakay sa maputi' na pagkataw. Kay ya kadwa na pagkamatay na kuda' aw manga edep nan na lekat adti tas na langit. 20 Manang nyadakep ya ayep aw ya propita na galu-un. Ya propita na galu-un gayed miggaway sa madég na manga utaw magi sa manga milagru menda' na pigdawat nilan ya marka na ayep na kallekanan aw pagsimba nilan ya kanan inutaw. Aw ya duwa yeiy pig-agbel silan adti danaw na atulun na asupri na utaw pa. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Aw ya nyasama' na manga edep nilan, nyabus nyangkamatay. Kay ya syumakay sa kuda' na maputi', yan ya mig-apnas kanilan magi sa tingeg nan na kasiling na lipang. Aw pyantubug na manga langgam ya lawas na nyangkamatay aw pyasungku' nilan ya pagkan.

20 Pagkatigkas yan, awun kyinita' ku na anghil na nyanog lekat adti tas na langit. Aw pig-awidan nan ya kensi-ay sa sab na gawang na wala' ya katantanan. Aw dyumala uman sa dakula' na sangkali'. (Abyssos g12) 2 Aw pigdakep na anghil ya dakula' na ulud na yeiy ya miggaway asini muna. Pig-eketan nan na sangkali' pada dili' kabuliyan seled na sammalalan ka umay. Na, ya ulud yeiy, yan ya Busaw na si Satanas. 3 Pagkatigkas yan, pig-ulug sakanan na anghil adti gawang na wala' ya katantanan. Aw pigbalagsangan nan ya sab na gawang aw pangilalayi nan pada wala' ya makabukas. Pig-imo' yeiy pada dili' da ni Satanas kagawayan ya manga nasud na manga utaw menda' na matigkas ya sammalalan ka umay. Pagkatigkas yan, paluwa-en sakanan na dili' madugay. (Abyssos g12) 4 Aw tigkas yan, kyinita' ku ya madég na manga ingkudanan. Aw

ya manga nyan-ingkud dun, pigtumbay kanilan na manga mangintu-uway na pyan-utudan sa pigtagilan da na Tyumanem! 18 Pangkana mayu liyeg asuntu sa pagpa-edé' nilan sa Madyaw na ya unud na lawas na manga hari' aw manga Ubat-ubat kan Jisus aw sa tingeg na Tyumanem, hénéral aw sundalu nilan! Pangkana mayu aw asuntu uman na wala' silan pagsimba sa uman ya unud na lawas na manga mangkayseg tagna' na ayep aw sa kanan inutaw, aw wala' na utaw aw manga kuda' nilan! Pangkana mayu nilan dawata ya marka nan adti kanilan lawas. ya unud na kadég na utaw na kyumele kan Aw pigmataw silan na un maghari' edep ni Jisus, pangkay allang aw beke' na allang, aw Kristu seled na sammalalan ka umay. 5 Aw yei pangkay tagitu' aw mangkalangkaw." 19 Aw ya manga mangintu-uway na tagna' pigmataw. tigkas yan, kyinita' ku ya tagna' na ayep na to-o Manang ya manga edep na nyangkamatay, kallekanan, aw ya manga hari' na migdumala dili' pa silan matawun menda' na matigkas asini tas na lupa' na dyumalug kanan. Aw ya sammalalan ka umay. 6 Madyaw ya kana pigpantipun nilan ya kanilan manga sundalu manga mangintu-uway na maka-edep sa tagna' pada tanamen nilan ya syumakay sa maputi' na pagkataw. Kay ya kadwa na pagkamatay na kuda' aw manga edep nan na lekat adti tas na langit. 20 Manang nyadakep ya ayep aw ya propita na galu-un. Ya propita na galu-un gayed miggaway sa madég na manga utaw magi sa manga milagru menda' na pigdawat nilan ya marka na ayep na kallekanan aw pagsimba nilan ya kanan inutaw. Aw ya duwa yeiy pig-agbel silan adti danaw na atulun na asupri na utaw pa. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Aw ya nyasama' na manga edep nilan, nyabus nyangkamatay. Kay ya syumakay sa kuda' na maputi', yan ya mig-apnas kanilan magi sa tingeg nan na kasiling na lipang. Aw pyantubug na manga langgam ya lawas na nyangkamatay aw pyasungku' nilan ya pagkan.

la silan na un ma-imo' magdadugsu-ay na manga utaw adti Tyumanem aw kan Kristu, aw un silan maghari' edep ni Kristu seled na sammalalan ka umay. 7 Na, pagkatigkas da na sammalalan ka umay, paluwa-en si Satanas lekat adti pigkalabusuan kanan 8 aw madtu sakanan na un pa nan gawayan ya kadég na manga nasud asini tas na lupa' na yan ya pigtawag na Gog aw Magog. Tipunun nan ya manga sundalu nilan pada mag-imo' silan sa dakula' na tanam. To-o madég silan, kasiling na pantad dun ni dagat na dili' ma-iyap. 9 Aw manaw silan pasinan adti kalatagan na to-o malakbang, aw libedan nilan ya syudad na Jérusalim na pigginawaānan na Tyumanem aw ya kampo na manga utaw na nyangintu-u kan Jisus-Kristu. Manang apnasen silan na Tyumanem magi sa atulun na lekat adti tas na langit. 10 Aw si Satanas na miggaway kanilan, agbel sakanan adti danaw na atulun na asupri na pig-agbelan dadan sa tagna' na ayep aw propita na galu-un. Aw wala' ya katigkasna na pagti-is nilan, pangkay allaw aw gabii. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Pagkatigkas yan, awun kyinita' ku na to-o dakula' na trunu na maputi', aw ya nyingkud dun yan ya un mag-ukum. Aw ya langit aw lupa' nyalagak da aw dili' da silan kita-en salut. 12 Aw kyinita' ku ya manga nyangkamatay na nyawatada, ya manga mangkalangkaw aw manga tagitu', aw alag silan nyindeg dun ni asdangan na trunu. Aw pig-ulad ya manga libru. Aw pig-ulad uman ya sambuk na libru na yan ya pigsulatan sa ngalan na manga utaw na nyakatagutan sa ginawa na wala' ya katigkasna. Aw pig-ukuman

ya manga nyangkamatay umba' sa manga pigimo' nilan na alag nyakasulat adti libru. **13** Ya kadég na awun ni kan Kaludukan dala ya nyatay dun ni dagat aw adti lupa', alag silan pig-ukuman umba' sa pigpan-imo' nilan. (**Hadēs g86**) **14** Pagkatigkas yan, ya Kamatayen aw ya banwa ni Kaludukan, alag pig-agbel adti danaw na atulun. Yeiy da ya kadwa na pagkamatay. (**Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442**) **15** Aw pangkay singalan ya wala' ya ngalan nan dun ni libru na pigsulatan sa manga nyakatagtun da sa ginawa na wala' ya katigkasan, agbel sakanan adti danaw na atulun. (**Limnē Pyr g3041 g4442**)

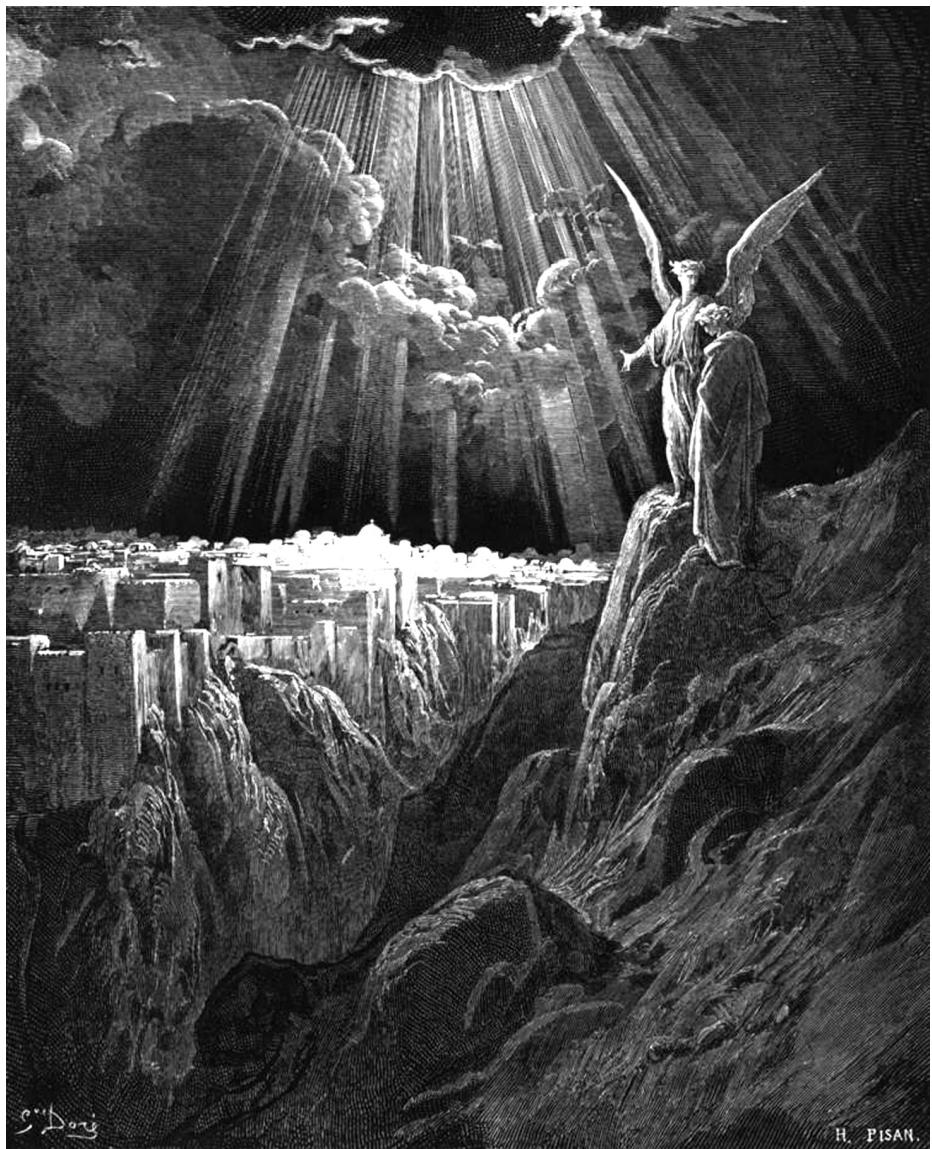
21 Na, pagkatigkas yan, kyinita' ku ya bagu na langit aw bagu na lupa' kay wala' da ya dadan na langit aw lupa' dala ya dagat. **2** Aw kyinita' ku uman ya bagu na Jérusalim na syudad na Tyumanem na nyanog lekat adti tas na langit. Aw ya manga utaw na nyeya' dun, nyatagilan da silan kasiling na kaubayan na syumut sa kadékgadég na to-o mannenggeya pada sumungun sa un nan pangugnanen. **3** Aw awun dyengg ku na dakula' na tingeg na lyumekat adti trunu na miglong, "Na, pakanyegi mayu! Ya eya-anan na Tyumanem awun da ni kana manga utaw. Meya' sakanan edep nilan, aw silan ma-imo' kanan manga utaw. Aw maiyeped nilan sakanan kay yan saba ya kanilan Tyumanem. **4** Aw galisan nan ya manga luwa' dun ni manga mata nilan. Aw wala' da ya pagkamatay nilan aw kakalatan na kanilan ginawa, aw wala' da uman ya pagsugaw, aw dili' da silan magti-is. Kay ya manga munapgpakabetang nyaka-agì la." **5** Aw miglong ya nytingkud adti trunu, "Pakanyegi mayu! Pigbagu la ku ya kadég!" Aw miglong pa sakanan kanak, "Sulata ya manga tingeg ini. Kay ya tingeg yeiy, alag kasaligan aw tengteng na matinaw." **6** Aw miglong pa uman sakanan kanaken, "Nyankatuman da ya kadég! Aku ya Alpa aw ya Oméga. Aku ya lyekatan aw aku uman ya katigkasan. Ya kadég na pigtalaynem, pa-inemen ku silan sa tubig na wala' ya bayad na gayed nyiswak adti selep na nyatag sa ginawa na wala' ya katigkasan. **7** Pangkay singalan ya migpadeleg dun ni pagpangintu nan, yan ya utaw na makatagtun sa manga kadyawan na pigpakkang ku kanan. Kay aku ya kanan Tyumanem, aw pa-edé' ku adti kadég na yan ya kanak ise'. **8** Manang ya manga

utaw na nyallek dyumalug kanak asuntu sa pamulayam, aw ya utaw na wala' pagpangintu kanak, aw ya manga utaw na malatay ya anenganeng, aw ya manga magpatay sa edep, aw ya magkasala-enen, aw ya manga talagamutan, aw ya magsimba sa manga inutaw, aw ya kadég na galu-un, alag silan agbel adti danaw na atulun. Yeiy da ya kadwa na pagkamatay." (**Limnē Pyr g3041 g4442**) **9** Pagkatigkas yan, dyumulud kanaken ya sambuk na anghil na lekat adti pitu na awun kayapung na pigseledan sa katigkasan na manga pagamak. Aw miglong ya anghil kanak, "Adi kaw! Pakita' ku kanmu ya kaubayan na un pangugnanen na Nati na Karniro." **10** Aw magi sa Ispiritu Santo, pigpa-agad aku na anghil adti tuktuk na matas na buntud, aw pigpakita' nan kanak ya syudad na Tyumanem na yan ya Jérusalim na nyanog lekat adti tas na langit. **11** Aw ya syudad yeiy to-o nyinag asuntu na kya-ilawan na kalalamdag na pagka Tyumanem, kasiling na batu na to-o dakula' ya alaga', aw kasiling na dayamon na to-o matinaw. **12** Aw ya syudad kyapalibedan na matas na inalad na to-o masalig. Awun uman sampulu' tag duwa ya suwangan dun ni inalad, aw ya tagsambuksambuk na suwangan awun sambuk na anghil na migtunggu'. Aw ya kada suwangan, pigsulatan sa sambuk na ngalan na tribu na buwadbudwan ni Isra-él. **13** Awun tulu ya suwangan apit adti silatan, aw ya tulu uman apit adti sellepan, aw ya apit adti duwa ya balabagan awun tag tulu ya suwangan. **14** Aw awun uman sampulu' tag duwa ya mabakla' na batu na sumalem na kya-unsadan na inalad, aw ya kada sambuk pigsulatan na ngalan na sambuk na apostolés ni Jisus na yan ya Nati na Karniro. **15** Aw ya anghil na migpakita' kanak sa kadég yeiy, nyawid sakanan sa sasukud na bulawan na un nan pagsukud sa syudad dala ya manga suwangan aw inalad. **16** Aw sa pagsukud da na anghil sa syudad, mig-unawa ya kalawig aw ya kalakbang aw ya katas: Alag duwammalalan aw upatenggatus ka kilomitra. **17** Aw pigsukud nan uman ya kadakula' na inalad na syudad. Aw ya kadakmel, sanggatus aw kapatan tag upat ka masiku. Aw ya sasukud na anghil, kasiling na sasukud na utaw. **18** Aw ya inalad alag dayamon. Aw ya syudad, alag bulawan na kasiling na linaw na to-o matinaw. **19** Aw ya manga batu na unsadanan sa manga inalad, pigpakanenggeyaan na madég na

punganan na manga batu na dakula' ya alaga': Alag silan simbaēn na kadég na kanilan manga Ya tagna', yan ya dayamon, aw ya kadwa, yan sugu-anen. 4 Aw dun da kita-a na manga utaw ya sapiru, ya katlu, agata, ya kapat, ésméralda, ya gya na Tyumanem na Ama, aw makasulat 20 aw ya kalima, oniks, ya kanem, cornalina, adti kanilan bayu' ya ngalan nan. 5 Dili' da kaya kapitu, krisolito, ya kawalu, bérilo, ya ilangan ya saleng aw kalalamdag na sega kay kasiyam, topaziyo, ya kasampulu', krisopraso, ya ka-ilawan da silan sa kalalamdag na Tyumanem. kasampulu' taggesya, jasinto, aw ya kasampulu' Aw tumbay kanilan ya pagdumala kasiling na tag duwa, amatista. 21 Aw ya sampulu' tag hari' na wala' ya tyamanan. (aiōn g165) 6 Aw duwa ya mangkabakla' na suwangan dun ni miglong ya anghil kanak, "Ya kadég na dyengge inalad alag pérlas, aw ya tagsambusambuk mu aw kyinita' mu, alag kasaligan aw matinaw. na tatakep alag uman pérlas. Aw ya dalan na Kay ya Tyumanem, yan ya migpa-edé' adti syudad, alag bulawan kasiling na linaw na to-o kanan manga propita kun unu ya un ma-imo' matinaw. 22 Dun ni syudad yan, wala' ya kyinita' na un dumateng, aw yan uman ya migsugu' ku na pigpa-indeg na témplo. Kay ya palangad sa kanan anghil pada pakita' adti kadég mayu Témplo dun, yan ya Tyumanem na Ama aw ya na kanan manga sugu-anen." 7 Miglong si Ise' nan na yan ya Nati na Karniro. 23 Ya syudad Jisus, "Pakanyegi aku! Agpet da aku lumiku'. yeiy, dili' da ka-ilangan ya sega aw bulan, kay Yanagaw madyaw ya kana utaw na magbetang ya kalalamdag na Tyumanem aw ya Nati na adti anenganeng nilan sa manga pigpa-edé' na Karniro yan da ya mag-ilaw sa syudad. 24 Aw Tyumanem na nyakasulat asini libru ini." 8 Aku ka-ilawan na kalalamdag nan ya manga nasud. na si Juan ya kyumita' aw dyumeneg sa kadég Aw ya manga hari' asini kadakula' na banwa, yeiy. Aw pagkatigkas ku dengegen aw kitasumeled silan dun ni syudad yeiy na awun en, lyumuhud aku dun ni asdangan na anghil dalaēnen nilan na to-o madyaw. 25 Aw gayed pada magsimba galu kanan asuntu sa kadég na uwangan ya manga suwangan na syudad. Kay pigpakita' nan kanak. 9 Manang miglong ya wala' da ya gabi. 26 Aw pandalaen dun ni syudad anghil kanaken, "Dili' kaw magsimba kanak! ya mangkadyaw na pametang na to-o dakula' Olo' aku sugu-anen kasiling mu aw kasiling na ya alaga' na lekat adti manga nasud. 27 Manang manga edep na mangintu-uway na dyumalug wala' ya paseleden adti syudad na malatay, aw sa manga nyakasulat asini, dala uman ya manga ya manga mig-imo' sa makamulamulaay, aw edep mu na propita. Tyumanem olo' ya umba' manga galu-un. Yan olo' ya paseleden dun ni mu simbaēn!" 10 Aw miglong pa ya anghil syudad, ya manga utaw na nyakasulat da ya kanak, "Dili' mu pagtagu-un adti manga utaw kanilan ngalan adti libru na Nati na Karniro ya manga pigpa-edé' asini libru ini kay agpet kay nyakatagtun da silan sa ginawa na wala' ya da mangka-imo' ya kadég yeiy. 11 Manang sa dili' pa dumateng ya allaw yan, ya manga utaw na mig-imo' sa malatay, magpadeleg silan magimo' sa malat. Aw ya manga mig-imo' sa manga makamulamulaay, padelegen nilan uman ya kanilan pigpan-imo'. Aw ya manga dyumalug sa pagkaliman na Tyumanem, padelegen nilan uman ya pag-imo' sa madyaw." 12 Miglong si Jisus, "Pakanyegi mayu! Agpet da aku lumiku'. Aw atagan ku ya tagsambusambuk na utaw sa umba' sa pigpan-imo' nan pangkay madyaw aw malat. 13 Aku ya Alpa aw ya Oméga kay aku ya nyaka-una aw aku ya kamoliyan. Aku ya lyekatan aw aku uman ya katigkasan." 14 Madyaw ya kana manga utaw na dyumalug sa manga sugu' na Tyumanem. Pig-atag da kanilan ya katagtunanan na kuman sa bunga na Kawuy na Maka-atag sa Ginawa. Aw pig-atag uman kanilan ya katagtunanan na makaseled adti

22 Pagkatigkas yan, pigpakita' kanak na anghil ya tubig na to-o matinaw, aw ya tubig yan, nyatag sa ginawa na wala' ya katigkasan. Ya tubig yeiy, tyumugbul malapit dun ni trunu na Tyumanem aw Nati na Karniro, 2 aw nyilig dun ni tenga-tenga' na dalan na syudad. Dun ni ligad na ganga' na tubig yan, awun uman Kawuy na Maka-atag sa Ginawa. Kada bulan magpamunga sa sambuk na punganan na bunga, yanagaw sampulu' tag duwa ya punganan na bunga nan. Aw ya manga dawun, yan ya magpakaguli' sa manga utaw adti manga nasud. 3 Aw wala' da ya pagpa-emel-emel dun ni syudad yan. Dun ni syudad yan, awun ya trunu na pag-ingkudan na Tyumanem na Ama aw ya Nati na Karniro.

manga suwangan na syudad. **15** Manang adti luwa' na syudad ya manga utaw na ya bet nilan kasiling na idu' na wala' ya tagtun. Adti luwa' uman ya manga talagamutan, aw ya manga magkasala-enen, aw ya manga magpatay sa eped, aw manga magsimba sa manga inutaw, aw ya kadég na magkalim maggallu'. Ya manga utaw na mig-imo' sa maynini, dili' silan makaseled adti syudad na Tyumanem. **16** Aw miglong uman si Jisus, "Aku ya migsugu' sa kanak anghil na un magpa-edé' sa kadég yeiy adti manga mangintu-uway kanak. Buwadbuwad aku ni Dabid aw aku ya bitun na to-o magsiga na maselem." **17** Miglong ya Ispiritu Santo aw ya manga mangintu-uway kan Jisus adti manga utaw, "Kadi kamu!" Aw ya manga utaw na migpakanyeg sa pamilit nilan, miglong uman adti manga eped, "Agad kamu!" Pangkay singalan ya pigtalaynem aw malim minem, pa-inemen sakanan na tubig na maka-atag sa ginawa na wala' ya katigkasen, kay ya tubig yeiy wala' ya bayad. **18** Na, paglongun ku ya kadég mayu na migpakanyeg sa manga pigpa-edé' asini libru: Magpakatadeng kamu! Kun singalan ya magdugang adti pigpasulat asini, dugangan uman na Tyumanem ya pagamak kanan kasiling na pagamak na pigkasampetan asini libru ini. **19** Aw kun singalan ya mag-uwa' sa pangkay tagbi' na pigpa-edé' asini sulat ini, kamangen na Tyumanem ya kanan bagi' adti bunga na Kawuy na Maka-atag sa Ginawa. Aw dili' sakanan paseleden adti syudad na Tyumanem na pigkasampetan asini libru ini. **20** Si Jisus ya migmatinaw sa kadég na nyakasulat asini. Aw miglong sakanan, "Matinaw saba na agpet da aku lumiku!" Amén. Kay Jisus na kanami Pangulu, kaksay da kaw beg liku! **21** Ayin pa aku galu na awun gayed ni kadég tadun ya grasya na lekat adti kan Jisus na kanaten Pangulu. Amén.



Aw kyinita' ku uman ya bagu na Jérusalim na syudad na Tyumanem na nyanog lekat adti tas na langit. Aw ya manga utaw na nyeya' dun, nyatagilan da silan kasiling na kaubayan na syumut sa kadékgadéng na to-o mannenggeya pada sumungun sa un nan pangugnanen. Aw awun dyengen ku na dakula' na tingeg na lyumekat adti trunu na miglong, "Na, pakanyegi mayu! Ya eya-anan na Tyumanem awun da ni kana manga utaw. Meya' sakanan edep nilan, aw silan ma-imó' kanan manga utaw. Aw ma-iyeped nilan sakanan kay yan saba ya kanilan Tyumanem."

Pigbukasan 21:2-3

Reader's Guide

Tagakaulo at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Tagakaulo at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Tagakaulo---Tagakaulo-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Lukas 8:31
Roma 10:7
Pigbukasan 9:1
Pigbukasan 9:2
Pigbukasan 9:11
Pigbukasan 11:7
Pigbukasan 17:8
Pigbukasan 20:1
Pigbukasan 20:3

Pigpan-imo' 3:21
Pigpan-imo' 15:18
Roma 1:25
Roma 9:5
Roma 11:36
Roma 12:2
Roma 16:27
1 Corinto 1:20
1 Corinto 2:6
1 Corinto 2:7
1 Corinto 2:8
1 Corinto 3:18
1 Corinto 8:13
1 Corinto 10:11
2 Corinto 4:4
2 Corinto 9:9
2 Corinto 11:31
Galasya 1:4
Galasya 1:5
Épéso 1:21
Épéso 2:2
Épéso 2:7
Épéso 3:9
Épéso 3:11
Épéso 3:21
Épéso 6:12
Pilipos 4:20
Kolosas 1:26
1 Timotiyo 1:17
1 Timotiyo 6:17
2 Timotiyo 4:10
2 Timotiyo 4:18
Tito 2:12
Hibriyu 1:2
Hibriyu 1:8
Hibriyu 5:6
Hibriyu 6:5
Hibriyu 6:20
Hibriyu 7:17
Hibriyu 7:21
Hibriyu 7:24
Hibriyu 7:28
Hibriyu 9:26
Hibriyu 11:3
Hibriyu 13:8
Hibriyu 13:21
1 Pédro 1:23

1 Pédro 1:25

1 Pédro 4:11

1 Pédro 5:11

2 Pédro 3:18

1 Juan 2:17

2 Juan 1:2

Judas 1:13

Judas 1:25

Pigbukasan 1:6

Pigbukasan 1:18

Pigbukasan 4:9

Pigbukasan 4:10

Pigbukasan 5:13

Pigbukasan 7:12

Pigbukasan 10:6

Pigbukasan 11:15

Pigbukasan 14:11

Pigbukasan 15:7

Pigbukasan 19:3

Pigbukasan 20:10

Pigbukasan 22:5

aïdios

Roma 1:20
Judas 1:6

aiōnios

Matiyo 18:8

Matiyo 19:16

Matiyo 19:29

Matiyo 25:41

Matiyo 25:46

Markos 3:29

Markos 10:17

Markos 10:30

Lukas 10:25

Lukas 16:9

Lukas 18:18

Lukas 18:30

John 3:15

John 3:16

John 3:36

John 4:14

John 4:36

John 5:24

John 5:39

John 6:27

John 6:40

John 6:47

John 6:54

John 6:68

aiōn

Matiyo 12:32
Matiyo 13:22
Matiyo 13:39
Matiyo 13:40
Matiyo 13:49
Matiyo 21:19
Matiyo 24:3
Matiyo 28:20
Markos 3:29
Markos 4:19
Markos 10:30
Markos 11:14
Lukas 1:33
Lukas 1:55
Lukas 1:70
Lukas 16:8
Lukas 18:30
Lukas 20:34
Lukas 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Pigpan-imō' 13:46
Pigpan-imō' 13:48
Roma 2:7
Roma 5:21
Roma 6:22
Roma 6:23
Roma 16:25
Roma 16:26
2 Corinto 4:17
2 Corinto 4:18
2 Corinto 5:1
Galasya 6:8
2 Tésalonika 1:9
2 Tésalonika 2:16
1 Timotiyo 1:16
1 Timotiyo 6:12
1 Timotiyo 6:16
2 Timotiyo 1:9
2 Timotiyo 2:10
Tito 1:2
Tito 3:7
Pilémon 1:15
Hibriyu 5:9
Hibriyu 6:2
Hibriyu 9:12
Hibriyu 9:14
Hibriyu 9:15
Hibriyu 13:20
1 Pédro 5:10
2 Pédro 1:11
1 Juan 1:2
1 Juan 2:25
1 Juan 3:15
1 Juan 5:11
1 Juan 5:13
1 Juan 5:20
Judas 1:7
Judas 1:21
Pigbukasan 14:6

eleēsē

Roma 11:32

Geenna

Matiyo 5:22
Matiyo 5:29
Matiyo 5:30
Matiyo 10:28
Matiyo 18:9
Matiyo 23:15
Matiyo 23:33
Markos 9:43

Markos 9:45
Markos 9:47
Lukas 12:5
Santiago 3:6
Hadēs
Matiyo 11:23
Matiyo 16:18
Lukas 10:15
Lukas 16:23
Pigpan-imō' 2:27
Pigpan-imō' 2:31
1 Corinto 15:55
Pigbukasan 1:18
Pigbukasan 6:8
Pigbukasan 20:13
Pigbukasan 20:14

Limnē Pyr

Pigbukasan 19:20
Pigbukasan 20:10
Pigbukasan 20:14
Pigbukasan 20:15
Pigbukasan 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6

Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

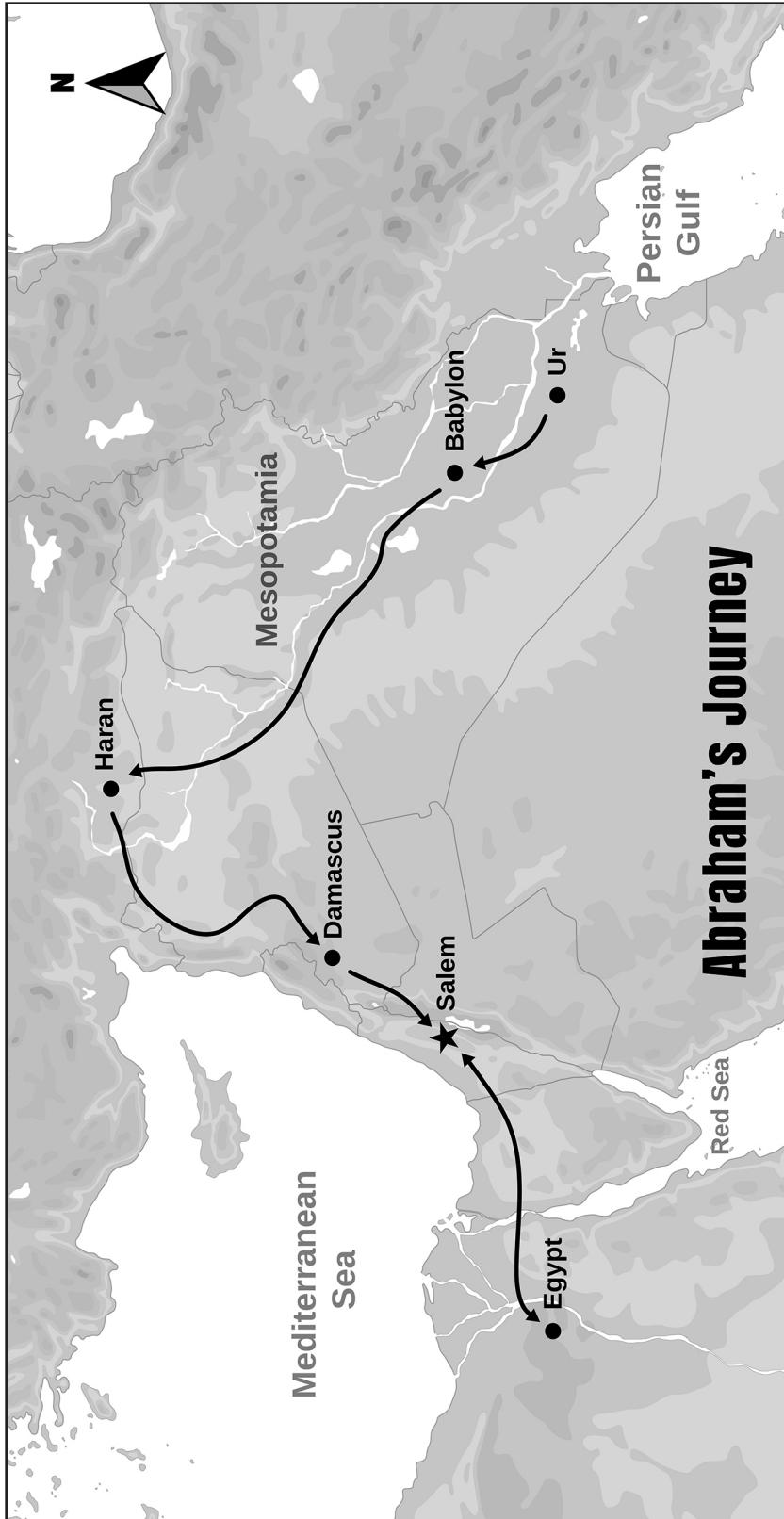
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

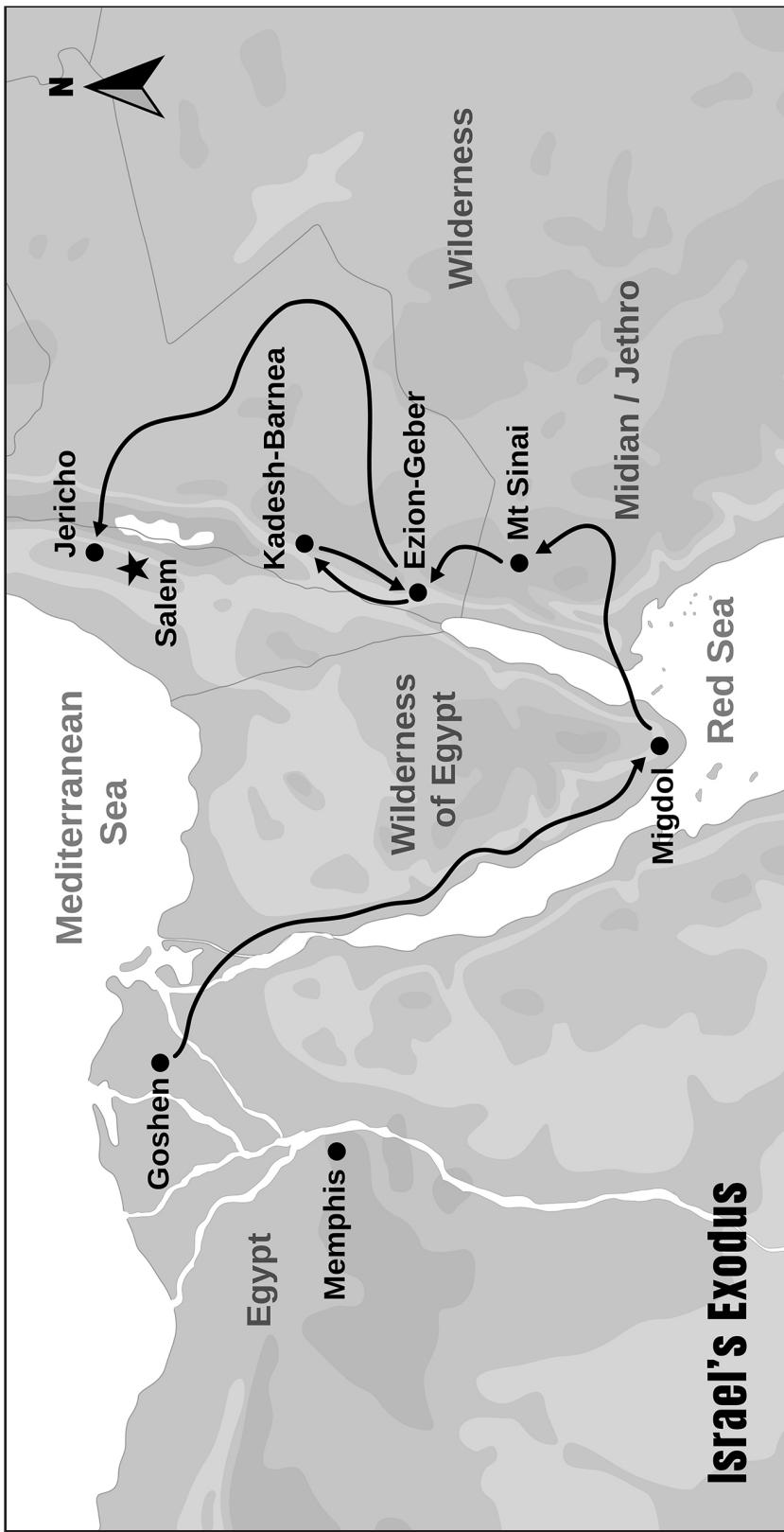
2 Pédro 2:4

Questioned

None yet noted



Aw asuntu sa pagpangintu-u ni Abraham, pigtuman nan ya piglong kaman na Tyumanem na madtu ni banwa na pigpalkang kaman na Tyumanem na un patagtun kanan.
Yanagaw pig-indegaan nan ya kaman banwa aw nyanaw pangkay wala' nan ka-ebe-i kun ayin ya banwa na un nan kadtuwan. - Hibriyu 11:8



"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17



Mediterranean Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★
Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

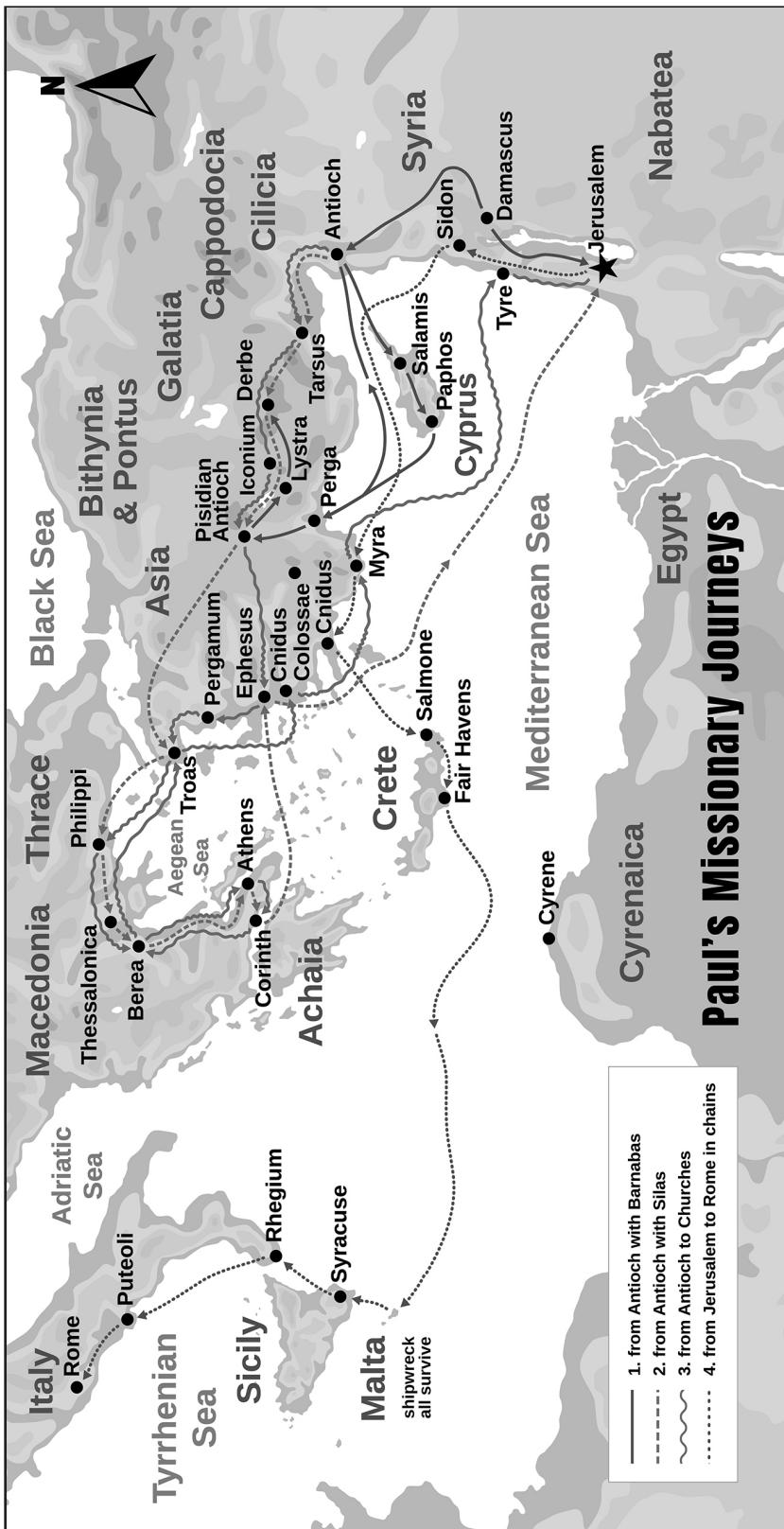
Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Pangkay aku na Ise' na Utaw, wala' aku kadi asini tas na lupa' pada sanggila-en, manang yan baling ya pigkadi ku ya ma-imo' sugu-anen adti manga utaw,
aw ma-imo' kalyu kanilan adti pagkamatay pada maglekat kanilan adti manga sala' nilan. - Markos 10:45

Paul's Missionary Journeys



Aku si Pablo ya migusat adti kamayu. Sugu-anenaku ni Kristu Jisus aw pigamall'aku na Tyumanem na ma-imo' apostol aw pigani aku nan na un magpa-ed'e' adti manga utaw sa Madyaw na Ubat-ubat na lekat adti kanan - Roma 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)



Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth



- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?



Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3
John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise		
Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers			
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Revelation 20:13 Thalaasa		
		Revelation 19:20 Lake of Fire		
		Revelation 20:2 Abyss		

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Tagakaulo at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Yanagaw kaduwu mayu ya kadégi na manga banwa aw ino-a mayu ya manga utaw na kanak manga umagakan,
aw bautismuwi mayu silan dun ni ngalan na Ama, aw Ise', aw Ispiritu Santo. - Matiyo 28:19



